Marcus Mezentius Manilianus heter en ung romare som ägnar sig åt spådomsforskningar i Alexandrias väldiga bibliotek medan han väntar på sin älskarinna som finns kvar i Rom.

Sådan är upptakten i Mika Waltaris mäktiga historiemålning – ett fantastiskt panorama över det heliga landet och en berättelse som sträcker sig i tid från dagen för korsfästelsen till pingst, återgiven av en främling i Judéen och Galiléen.

Mika Waltari är en sagoberättare som besitter en orientalisk förmåga att återge ett brokigt händelseförlopp. Han har en alldeles egen berättarton som trollbinder läsaren.

Med skarp blick för den talande detaljen och med världsklok humor skildrar Waltari mötet mellan den blaserade främlingen och det religiösa undret. Man kan påstå att han ger denna många gånger beskrivna miljö och tid ett nytt och överraskande liv.

ISBN 91-46-15236-9

9 789146 152361

Wahlström&Widstrand *Cirkapris 44:50*

MIKA WALTARI

RIKETS HEMLIGHET

W.W POCKET

MIKA WALTARI

Rikets hemlighet

Översättning av Th. Warburton

Wahlström & Widstrand Stockholm

© Mika Waltari 1960, 1986
Omslagsillustration av
Björn Landström
Originalets titel:
Valtakunnan Salaisuus
Tryckt i England hos
Cox & Wyman Ltd 1988

ISBN 91-46-15236-9

Första brevet

Marcus Mezentius till Tullia. Var hälsad.

I mitt förra brev, Tullia, berättade jag om mina resor längs floden i Egypten. Över vintern stannade jag i Alexandria efter att förgäves ha väntat på dig ända till höststormarna. Jag var barnslig i min förälskelse, för varken den rikaste köpman eller den nyfiknaste medborgare kunde trognare ha gått ner till hamnen än jag för att möta skeppen från Ostia och Brundisium. Ända till seglingstidens slut höll jag till vid hamnen varje dag, så att jag till slut blev en plåga för vakterna, tullen och hamntjänstemännen med mina förfrågningar.

Visserligen ökades mina kunskaper, och jag fick höra mångt och mycket från fjärran länder, men då man stirrar förgäves utåt havet börjar ögonen rinna till slut, och efter de sista skeppens ankomst blev jag tvungen att medge för mig själv att du hade svikit mig. I dessa dagar, Tullia, har det gått ett år sedan vi råkades senast och du förmådde mig att lämna Rom, med bedrägliga eder och löften, som jag nu inser.

Jag var besatt av bitterhet då jag skrev dig det brevet, där jag tog farväl av dig för evigt och svor att segla till Indien för att aldrig komma tillbaka igen. Där härskar ju fortfarande grekiska konungar i sällsamma städer, ättlingar till Alexanders hövitsmän. Men jag är redan villig att medge, att jag väl knappast menade allvar då jag skrev så. Jag stod bara inte ut med tanken på att aldrig mer få se dig, Tullia.

En man som har hunnit över de trettio bör inte längre vara slav under sin kärlek. Jag har lugnat mig, förvisso har jag det, och min lidelses högsta flammor har slocknat. Den bragte mig i tvivelaktigt sällskap i Alexandria och fick mig att förnöta mig själv. Detta ångrar jag inte, eftersom människan ändå aldrig kan göra sina gärningar en gång till eller ändra dem hon har utfört. Men desto djupare vet jag

att jag älskar dig, då engång ingenting annat har kunnat tillfredsställa mig. Därför vill jag gärna påminna dig, Tullia, min älskade, om att en gång även din ungdomsblomstring skall vissna, en gång ditt lena anlete skrumpna, blicken i dina ögon bli skum, ditt hår bli grått och tänderna falla ur din mun. Kanske ångrar du då att du offrade din kärlek till mig för ärelystnad och politiskt inflytande. För du älskade mig, det är jag säker på, de ederna kan jag inte betvivla. Annars skulle ingenting alls i denna värld längre äga någon betydelse för mig. Du älskade mig, men om du alltjämt älskar mig vet jag inte.

I goda stunder tänker jag, att det verkligen var bara för min egen skull, för att rädda mig undan en fara, från att mista mitt gods och kanhända livet, som du med bedrägliga löften fick mig att resa bort från Rom. Jag skulle aldrig ha farit om du inte hade svurit att möta mig i Alexandria, där vi skulle tillbringa vintern tillsammans. Många andra förnäma fruar före dig har rest till Egypten över vintermånaderna utan sina män och kommer att göra det framdeles också, såvitt jag känner romarinnorna. Du kunde ju ha vänt hem igen nu då seglingstiden åter är inne. Vi kunde ha levat många månader tillsammans, Tullia.

I stället förnötte jag både kropp och själ dessa månader. En tid reste jag omkring, ända tills jag tröttnade på att kreta ditt namn och tecknet på min kärlek på uråldriga minnesmärken och tempelpelare. I min leda lät jag till och med inviga mig i Isis' mysterier, men jag måtte väl ha varit mycket äldre och mer förhärdad än den oförglömliga natten i Baiae, då vi gemensamt vigde oss åt Dionysos. Samma hänryckning fann jag inte nu. Jag förmår inte tro på dessa präster med slätrakade huvuden. Efteråt tyckte jag mig endast ha betalt för mycket för en alltför obetydlig kunskap.

Du skall ändå inte tro att jag har umgåtts bara med Isispräster och deras tempelkvinnor. Jag har även knutit bekantskaper bland skådespelare och sångare, ja, till och med bland cirkustjurfäktare. Jag har också sett några forntida grekiska skådespel, vilka man gott skulle kunna översätta och bearbeta på latin, om man önskade sig den sortens berömmelse. Allt detta berättar jag för att visa att tiden inte blev mig lång i Alexandria. Det är en världsstad. Mer förfinad, förvissnad och förtärande än Rom.

Men den mesta tiden tillbragte jag likväl i Museion, deras bibliotek som ligger vid hamnen. Det är egentligen flera bibliotek, en grupp av byggnader som bildar en stadsdel för sig. Gubbarna där beklagade sig för mig över samlingarnas usla skick, för de lever helt i det förgångna. De försäkrar att biblioteket aldrig mer kan nå sin forna blomstring sedan Julius Caesar för en mansålder sedan låg belägrad här och stack den egyptiska flottan i brand i hamnen. Med den brann en del av biblioteksbyggnaderna, hundratusen oersättliga bokrullar med de gamles verk.

Ändå tog det mig många veckor bara att lära mig begagna deras bokförteckningar och leta rätt på sådant jag ville läsa. De äger tiotusentals rullar bara med förklaringar till Iliaden, för att inte tala om kommentarerna till Platon och Aristoteles, som är inrymda i var sitt hus. Men därutöver finns här otaliga rullar som aldrig ens har förts upp på någon förteckning och som väl ingen människa ens har hunnit läsa sedan den dag de införlivades med samlingarna.

Begripligt nog var de av politiska skäl inte särskilt begivna på att leta fram de gamles spådomar eller ens att handleda mig i att leta själv. Jag blev tvungen att fråga mig fram på omvägar och vinna deras förtroende med gåvor och måltider. Deras anslag är knappa och själva är de fattiga, såsom de visaste bland de lärda i allmänhet är, och alltid de män som älskar böcker mer än sitt eget liv och sina ögons ljus.

På så sätt lyckades jag slutligen rota fram en hel rad spådomar ur bibliotekets gömslen, glömda såväl som berömda. Det är uppenbart att samma slags förutsägelser om framtiden i alla tider har förekommit bland alla folk. Alla är de dunkla och retsamt mångtydiga som orakelspråk. Skall jag vara ärlig måste jag bekänna, att jag många gånger lade detta virrvarr åt sidan och förlorade mig i någon grekisk berättelses sorglösa lögner om resor och äventyr. Jag greps då av en lust att lämna de motsträviga spådomarna åt sitt öde och börja skriva en bok enligt dessa förebilder, men efter eget huvud. Trots min härkomst är jag likväl alltför mycket romare för att börja skriva sådant som jag själv hittar på.

Ävenledes om kärlekskonsten finns här skrifter i biblioteket, vilka skulle ha fått vår gamle Ovidius att känna sig som ett barn. De är dels grekiska och dels översättningar till grekiska från gamla egyptiska böcker, och jag vet verkligen inte vilketdera slaget som är förmer. Har man läst några av dem blir man likväl trött på dem. Ända sedan guden Augustus tid förvaras dessa skrifter hopbragta för sig i särskilda hemliga rum, och det är inte tillåtet att kopiera dem. Endast forskare har tillgång till dem.

Men mer om spådomar. Det finns både gamla och nya. De gamla har fått sin tillämpning redan på Alexander, för att inte tala om guden Augustus, som gav världen fred. Vid läsningen av förklaringarna till

dessa spådomar har jag börjat fatta allt tydligare, att den största frestelsen som lurar på en forskare är att försöka tolka dem med tanke på hans egen tid och hans egna önskemål.

Likväl är jag övertygad om en sak, och allt som har hänt i vår egen tid stärker mig i denna min övertygelse, och även stjärnorna intygar detsamma. Världen håller på att gå in i en ny tidsålder, vars kännetecken är andra än förut. Detta är en så klar och tydlig sanning, att både stjärntydarna i Alexandria och i Kaldéen, på Rhodos och i Rom är av samma mening. Det är därför naturligt och begripligt att förbinda födelsen av en världshärskare just med Fiskarnas tecken.

Måhända var han kejsar Augustus, som dyrkades som gud i provinserna redan i sin livstid. Men som jag sade dig redan i Rom, har min fosterfar Marcus Manilius i sina Astronomica nämnt om Saturnus' och Jupiters möte i Fiskarna. Av politiska orsaker utelämnade han visserligen det stället i den bok han gav ut, men även här håller astrologerna detta möte i minnet. Dock, om den blivande världshärskaren föddes just då, bör han vid detta laget vara trettiosju år gammal. Han skulle väl då ha låtit höra av sig.

Du undrar väl över, att jag så öppet i ett brev påminner dig om en sak, som jag viskade dig i örat som den djupaste hemlighet en morgon då rosorna blommade i Baiae och jag trodde att ingen människa i världen förstod mig bättre än du, Tullia. Men jag är erfarnare nu än då. Jag kan ta spådomar som en vuxen människa. En halvblind gubbe på biblioteket sade mig sarkastiskt att spådomar är något som hör ungdomen till. Efter att ha läst tusen böcker börjar människan ana den förkrossande sanningen. Tiotusen böcker skänker henne vemod.

Jag skriver öppet även av det skälet, att ingen i vår tid längre förmår bevara någon hemlighet för sig själv. Även det hemligaste samtal kan avlyssnas och meddelas vidare, och det finns inget brev som inte kan bli läst och avskrivet vid behov. Vi lever ju i misstrons tidevarv. Därför har jag kommit till, att det bästa sättet att överleva är att öppet tala och skriva alldeles som man tänker.

På grund av det testamente du känner till är jag tillräckligt rik för att kunna tillfredsställa varje mitt behov, men inte så rik att det vore lönt att stå mig efter livet. På grund av min härkomst kan jag inte sträva efter statsämbeten, och skulle inte ens vilja det. Ärelystnad av det slaget saknar jag.

Stjärnorna pekade österut. För att slippa mig fick du mig att lämna Rom, falska Tullia, därför att jag hade blivit dig besvärlig. Jag svor visst då en ed att söka upp den blivande härskaren i världen, eftersom

det redan är hög tid att han stiger fram. Jag skulle bli en av hans första följeslagare, jag skulle träda i hans tjänst och få min lön av honom, så att jag en dag skulle duga till ett fjärde eller femte gifte åt dig. Vad du måtte ha skrattat åt mig i dina tankar.

Du kan vara lugn. Inte ens på grund av denna min avsikt har någon skäl att sträva efter mitt liv. Något tecken på en världshärskare har man varken hört eller sett. En sådan sak vore välkänd i Alexandria, världens navel, mittpunkten för allt skvaller, all filosofi och alla ränker i världen. Dessutom är Tiberius själv underkunnig om Jupiters och Saturnus' möte för trettiosju år sedan. Även han, vars namn det är onödigt att nämna i brev, vet om allt detta. Men han tror fullt och fast att världshärskaren inte kommer österifrån.

Tullia, min älskade, jag vet ju så väl att spådomsforskningarna endast har varit en ersättning för någonting jag har saknat, endast en utväg att slippa tänka på dig. Då jag vaknar om morgnarna är du min första tanke, och då jag somnar om kvällarna min sista. Jag har drömt om dig och även vakat för din skull. Ingen man kan nöja sig med en bokrulle i stället för den kvinna han älskar.

Från spådomarna hamnade jag över till judarnas heliga böcker. I Alexandria verkar en judisk filosof vid namn Philon, vilken uttolkar dessa skrifter som liknelser på samma sätt som grekerna och romarna gör med Homeros. På detta sätt anser han sig göra den judiska religionen begriplig med den grekiska filosofins hjälp.

Du känner judarna och deras tro. Också i Rom håller de sig ju avskilt från andra och offrar inte åt de romerska gudarna. Mången fruktar dem därför. I talrika familjer har man redan gjort var sjunde dag till vilodag på judiskt vis. Men de flesta föraktar dem för att de har bara en enda gud som veterligen inte ens är avbildad någonstans.

I varje fall har en spådom från allra äldsta tider segt levat kvar i deras heliga böcker. Den handlar om en kommande världshärskare. Deras profeter har alla upprepat den, så att denna spådom är den bäst bevarade av alla spådomar i världen. Den blivande världshärskaren kallar de Messias. När han har kommit till makten skall judarna styra världen. En fräckhet som denna härrör sig antagligen från hela folkets drömmar, så eländiga och skamliga öden som det har fått utstå. En tid av slaveri i Egypten och samma sak i Babylon, ända tills perserna lät dem vända hem till sitt land igen. Också deras tempel har blivit förstört flera gånger. Senast brändes det av Pompejus, även om det var ofrivilligt. De skiljer sig från andra folk också däri att de har bara ett enda tempel. Det står i deras heliga stad Jerusalem. Synagogorna

som de har i världens alla städer är inga tempel utan samlingshus, där de sjunger sina heliga skrifter tillsammans och förklarar dem för varandra.

På grund av spådomen att en konung över hela världen skall födas bland dem så att de på grund av honom skall härska över världen, är det många som hatar dem. Därför talar de inte längre högljutt om denna spådom, utan behåller vetskapen om den för sig själva och håller sig på avstånd från andra folk.

De gör dock ingen hemlighet av spådomen. Om deras lärde märker att man är vänligt stämd hjälper de gärna en främling att förstå deras heliga skrifter. Åtminstone är det så i Alexandria. Vissa lärda män, bland dem Philon, tolkar spådomen om Messias som en liknelse. Men andra har försäkrat mig att den bör förstås efter bokstaven. Uppriktigt sagt måste man väl ha vuxit upp i deras religion från barnsben för att på allvar kunna sätta tro till dessa svårtolkade skrifter. Men då jag jämförde all världens förvirrade siarord med varandra måste jag erkänna att judarnas spådom dock var den tydligaste.

Judarna i Alexandria är fria till sina tankar, och onekligen finns det verkliga filosofer bland dem som till och med är villiga att bryta bröd med en främling. Jag blev god vän med en av dem och drack oblandat vin med honom. Sådant händer i Alexandria. Då han blev berusad talade han med stort eftertryck om den Messias och det judiska världsherravälde som skulle komma.

Till ett bevis för hur bokstavligt alla judar, ända upp till de härskande, tror på spådomen om Messias, berättade han att deras store konung Herodes några få år före sin död lät dräpa alla gossebarn i en hel stad. Några kaldeiska lärde hade nämligen följt en stjärna och rest till denna stad, som låg i Judéen, och påstod i sin oskuld att den blivande härskaren var född där. Herodes ville bevara tronen i sin egen släkt. Av berättelsen att döma var han lika misstänksam som en viss forntida härskare som drog sig tillbaka i avskildhet på en ö när han blev gammal.

Du förstår nog, Tullia, att den grymma berättelsen fängslade mig. Från konung Herodes' dödsår räknade jag mig lätt till att blodsdådet måste ha ägt rum just vid den tid Saturnus och Jupiter möttes. Berättelsen bevisar att stjärnornas inbördes ställning väckte oro bland judarna och österlandets lärde alldeles som på Rhodos och i Rom.

Jag frågade: »Tror du således att den blivande Messias blev dräpt i vaggan.»

Den unge judiske lärde skrattade med skägget vått av vin och sade:

»Vem skulle kunna dräpa Messias. Herodes var sjuk och hans förnuft var omtöcknat.»

Men ändå blev han själv förskräckt, sneglade sig omkring och tillade: »Du skall likväl inte tro att Messias blev född den gången. Någon tidpunkt har aldrig förutspåtts. Vi skulle säkert redan ha hört talas om honom. Dessutom händer det i varje mansålder att det föds någon falsk Messias som sprider oro bland enkelt folk i Jerusalem.»

Tanken dröjde likväl kvar till en plåga för honom, och när vi hade druckit mera vin sade han menande: »På Herodes' tid flydde många till Egypten från Jerusalem och annanstans ifrån. Flera stannade här, men de flesta vände tillbaka till sina hemorter igen efter Herodes' död.»

»Menar du att Messias var född och blev förd i säkerhet till Egypten undan Herodes' förföljelse», frågade jag.

Han svarade: »Jag är sadducé.» Detta sade han för att betona att han var en man av värld och inte alltför bunden av judarnas nedärvda seder.

»Alltså tvivlar jag», fortfor han. »Jag tror inte på själens odödlighet som fariséerna. När en människa dör lägger hon sig raklång och finns inte längre till. Så är det skrivet. Eftersom vi lever bara denna enda gång i världen är det förnuftigt att försöka få ut någon glädje av det. Våra stora konungar nekade sig ingenting, även om ett överflöd av njutningar gjorde den vise Salomo beklämd till slut. Likväl döljer sig en barnafromhetens vrå också i det lärdaste sinne. I synnerhet då man dricker oblandat vin, vilket ävenledes är en synd, tror man på sådant som man inte tror när man är nykter. Därför skall jag berätta dig en saga som jag själv fick höra när jag fyllde tolv år och blev vuxen.»

Han berättade: »På vår vilodag får ingen arbeta med sina händer. I kung Herodes' dagar var det en gammal hantverkare i Betlehem i Judéen som flydde med sin unga hustru och ett nyfött gossebarn. I Egypten slog de sig ner bland balsamträdgårdarna och bodde där. Mannen försörjde sig med sina händers verk, och ingen hade något ont att säga om dessa människor. Men en sabbat överraskade de andra judarna i byn den treårige gossen då han bakade svalor av lera. De hämtade hans mor, eftersom han bröt mot sabbaten och lagen. Men gossen blåste på lerfåglarna och då flög de upp och blev levande svalor. Kort efter det var familjen försvunnen från orten.»

»Menar du», frågade jag häpet, eftersom jag ansåg honom vara en fördomsfri man, »menar du att jag skall tro på den sortens barnsagor.»

Han ruskade på huvudet och stirrade framför sig med sina kupiga judiska ögon. Han var en ståtlig man som många judar av de gamla ätterna är. »Det menar jag inte alls», sade han. »Jag menar bara, att en sådan barnsaga är ett tecken på att det på Herodes' tid en gång har flytt en särskilt from eller trots all yttre anspråkslöshet uppseendeväckande familj hit till Egypten. Vill man förnuftsmässigt förklara uppkomsten av en sådan legend kan till exempel den lilla sabbatsbrytarens mor ha försvarat honom med så träffande ord ur skrifterna att åklagarna teg. Men den rätta förklaringen har kanske varit så invecklad att den har fallit i glömska. Med hjälp av våra skrifter kan man ju bevisa vad som helst. Och när familjen sedan hade försvunnit lika oförmärkt som den hade kommit från Judéen, bättrade folk på historien så att också barnen skulle förstå den.»

Han gjorde slut på vårt samtal med att säga: »Ack, om jag fortfarande hade ett barns sinne och trodde skrifternas ord som ett barn tror på dem. Så vore det lättare att leva än när man vacklar på gränsen mellan två världar. Grek kan jag aldrig bli, och i mitt hjärta är jag inte längre ett Abrahams barn.»

Dagen därpå hade jag ont i huvudet och kände mig eländig i kroppen, men det var inte första gången i Alexandria. Jag tillbragte dagen i termerna. Efter bad och massage, gymnastik och en god måltid greps jag av en drömaktig känsla och det var som om denna verkliga värld hade fjärmat sig ifrån mig och min egen kropp blivit lik en skugga. En dylik känsla är mig välbekant och kommer sig av min börd. Jag heter ju inte Mezentius för ro skull. I ett sådant tillstånd är människan mottagligast för varsel, men det svåraste är även då att skilja de falska järtecknen från de rätta.

Då jag steg ut ur svalkan i termernas pelarsal sköljde hettan från gatan upp emot mig och kvällssolen slog mig för ögonen som en blixt. Mitt sinnestillstånd fortsatte. Jag gick längs de stimmande gatorna utan att tänka på vart jag gick. Där jag vandrade på detta frånvarande vis i solgasset blev jag tagen för främling av en vägvisare som grep mig i manteln och med stor munvighet började föreslå mig att besöka glädjehusen i Kanopos eller fyren på Pharos eller Apistjuren i hans tempel. Vägvisaren var enträgen, och jag slapp honom inte förrän han blev avbruten av ett rop. Då pekade han med ett smutsigt finger på den ropande, skrattade och sade: »Titta på juden.»

I hörnet av grönsakstorget stod en man som var klädd i hudar. Han var tovig i skägg och hår, mager i ansiktet av fasta och sårig om fötterna. Han ropade om och om igen samma enformiga budskap

på arameiska, och ögonen rullade i huvudet på honom. Vägvisaren sade: »Du förstår väl inte vad han förkunnar.»

Men sedan mina ungdomsår i Antiokia både talar och förstår jag arameiska, som du vet. På den tiden tänkte jag mig ju verkligen på allvar en ämbetsbana som skrivare hos någon prokonsul i öster, innan jag kom i skola på Rhodos och bättre började fatta vad jag önskade mig av livet.

Jag förstod således mycket väl vad denne judiske sekterist från öknen förkunnade. Han ropade om och om igen med en röst som redan var hes av ansträngningen: »Han som har öron, han höre. Riket är nära. Gör vägen jämn.»

Vägvisaren förklarade: »Han förkunnar att det skall komma en judisk konung. Av den där sortens virrhjärnor svärmar det så många från öknen in till staden att poliserna inte ens gitter gissla dem alla. Dessutom är det god politik att tussa ihop judarna sinsemellan. Så länge de slår varann med käppar, så länge får vi gymnasionfolk vara i fred. Det finns inga mordlystnare människor än judarna. Till vår lycka hatar deras olika partier varann ännu mer än oss som de kallar hedningar.»

Hela tiden ropade den hesa sprucka rösten ut samma ord, så att de till slut präglades in i mitt sinne. Rösten förkunnade att ett rike höll på att nalkas, och i mitt tillstånd kunde jag inte låta bli att fatta ropet som ett järtecken för mig. Det var som om på ett ögonblick alla de spådomar jag hade forskat i hela vintern lång skulle ha kastat av sig sina förklädnader av dunkla ord och samlat sig till en enda tydlig mening: Riket är nära.

Vägvisaren fortsatte sitt pladder och höll stadigt tag om en flik av min mantel. »Judarnas påskfest närmar sig», berättade han. »De sista karavanerna och fartygen skall just avgå med pilgrimer till Jerusalem. Få se vad det skall bli för uppståndelse där i år igen.»

Jag råkade säga: »Det vore roligt att få se judarnas heliga stad någon gång.»

Vägvisaren blev så ivrig av mina ord att han började skrika högt: »Det är en klok önskan, herre, för Herodes' tempel är ett världens under. Den som inte har sett det på sina resor, han har ingenting sett. Och bråk och uppståndelse behöver du inte alls vara rädd för, det sade jag bara på skämt. I Judéen är vägarna trygga och i Jerusalem råder romersk ordning. Det finns en hel legion förlagd där i landet för att upprätthålla ordningen. Följ med här bara ett par steg, så kan jag nog med mina goda förbindelser skaffa dig en plats på ett far-

tyg till Joppe eller Caesarea. Naturligtvis kommer det först att heta att alla platser är slutsålda till påsken. Men jag skall tala för dig. Det vore väl en skam om en förnäm romare som du inte skulle få plats på ett passagerarfartyg.»

Han ryckte mig i manteln så ivrigt att jag helt viljelöst följde med honom till en syrisk skeppsredares kontor, som verkligen låg bara några steg från grönsakstorget. Där förstod jag snart att jag inte var den ende främling som ville resa till Jerusalem över påsken. Utom judarna som var komna från världens alla hörn fanns det många helt vanliga resande som önskade se någonting nytt.

När vägvisaren väl hade prutat för min räkning så ursinningt som endast en grek kan pruta hos en syrier, varseblev jag att jag hade köpt mig en sovplats ombord på ett pilgrimsskepp till judeiska kusten. Man försäkrade mig att det var det enda och sista fartyget från Alexandria denna påsk. Det hade fördröjts endast därav att det var splitternytt och väntade på det allra sista av sin utrustning, men tidigt följande morgon skulle det börja sin jungfruresa, och jag behövde alltså inte befara den vanliga ingrodda smutsen och ohyran som brukar göra resorna vid denna kust föga angenäma.

Vägvisaren pungslog mig på fem drakmer för sina tjänster, men dem unnade jag honom gärna eftersom jag en gång hade fått ett järtecken och fattat mitt beslut. Han stannade belåten kvar för att pressa även skeppsredarens ombud på provision. Före kvällen hade jag besökt min bankir för att skaffa mig en reseanvisning att lösa in i Jerusalem, för så pass erfaren resenär är jag i alla fall att jag inte tar någon onödigt stor summa reda pengar med mig till ett vilt främmande land. Jag betalade min räkning på värdshuset och en del andra skulder, och under kvällens lopp tog jag farväl av några bekanta som jag inte utan vidare kunde resa ifrån. För att slippa spe talade jag inte om vart jag tänkte mig, utan bara att jag skulle göra en resa och återvända senast i höst.

Sedan vakade jag rätt länge och kände tydligare än någonsin förr, hur denna glödande vinter i Alexandria hade tärt på själ och kropp. Låt så vara att Alexandria med sina sevärdheter är ett av världens underverk, men ändå tyckte jag nu att det var i sista stunden jag for därifrån. Annars skulle jag ha förlorat mig själv i den feber som råder i denna njutningslystna, av Greklands visdom trötta stad. En smått förvekligad man som jag skulle lätt kunna dröja kvar i Alexandria för hela livet.

Därför tänkte jag mig, att en sjöresa och ett par dagars mödolös

vandring på Judéens romerska vägar skulle göra mig gott både till själ och kropp. Men som det brukar vara, blev jag tidigt väckt nästa morgon för att hinna till fartyget, min nattsömn blev alldeles för kort och jag kunde inte annat än okväda mig själv för att jag var en sådan dåre att jag lämnade ett civiliserat livs bekvämligheter för att resa till judarnas främmande och fientliga land på jakt efter en hägring som var skapad av dunkla orakelspråk i mina tankar.

Min upprördhet lade sig på intet vis då jag kom ned till hamnen och märkte att jag hade blivit lurad värre än jag kunnat ana. Fartyget hittade jag först efter långt sökande och många frågor, för till en början kunde jag omöjligt tro att detta eländiga murkna tråg till skepp var detsamma som syrierns splitternya fartyg som utrustades för sin jungfruresa. Att utrustningen behövde fullbordas, det hade han haft rätt i, för skeppet skulle nog aldrig flutit utan att drevas och beckas in i det sista. Lukten det spred påminde allra mest om glädjehuset i Kanopos, för redaren lät bränna billig rökelse överallt på däck för att kväva de andra lukterna ombord. Brokiga tygstycken var hängda över skeppets murkna sidor, och ett lass vissnande blommor hade kommit från blomstertorget för att fira avresan.

Med ett ord sagt påminde denna nödtorftigt beckade och upprustade kista mest om en gammal hamnsköka som vågar sig ut i full dager endast efter att ha svept in sig i brokiga skynken från topp till tå, målat över sina rynkor och sett till att hon doftar billig parfym på långt håll. Och samma listiga och nyktra blick tyckte jag mig se också i skeppskassörens ögon, då han tog emot mig, försäkrade och svor att jag hade kommit rätt och visade mig min brits mitt bland skrik och skrän, tårar, gräl och avskedsrop på många olika språk.

Efter att ha sett allt detta kunde jag till slut inte ens bli ond, utan måste skratta. Människan är ju inte tvungen att söka upp faror, utan kan låta leda sig förbi dem av sitt förnuft. Å andra sidan gör hon sitt liv outhärdligt om hon fruktar varje risk. Jag har hunnit lyssna till så många filosofers undervisning att jag har blivit befäst i ett slags övertygelse. Jag tror inte att människan ens genom den största försiktighet kan förlänga sitt utmätta liv med så mycket som en tvärhand.

Visserligen finns det ännu i vår tid en del självviska och vidskepliga rika, som bryter mot romersk lag och låter offra en ung slav åt den trehövdade gudinnan för att förlänga sitt eget liv med den livstid han lämnar ifrån sig. I vilken som helst av österns stora städer kan man finna en trollkarl eller vilseförd präst, som känner trolldomsorden och

mot god betalning är beredd att utföra detta slags offer. Men i min mening är sådant blott självbedrägeri och grym förirring. Visserligen har människan en omätlig förmåga att bedra sig själv och sätta tro till sina egna önskningar. Men inte ens om jag blir gammal tror jag mig bli så rädd för döden att jag faller offer för ett sådant narrspel.

I min löjliga belägenhet var det en tröst att veta att fartyget skulle segla utmed kusten och att jag är en god simmare. Jag greps av en ohejdad munterhet och kände inget agg över det bedrägeri jag råkat ut för. Jag beslöt att vända allt till det bästa och njuta av resan för att någon senare gång ha en rolig historia att berätta med lämplig överdrift om mina utståndna besvär och mödor.

Ankaret lättades, årorna började svingas och smälla mot varann i otakt, akterstammen svängde ut från kajen, och skepparen hällde en bägare överbord till ett offer åt Lyckans gudinna. Någon bättre kunde han inte ha offrat åt, för säkerligen visste han själv mycket väl att vi behövde god tur för att över huvud taget komma fram. De judiska passagerarna lyfte sina händer och anropade sin gud om bistånd på sitt heliga språk. På fördäck började en bekransad flicka knäppa på lyra och en yngling i hennes sällskap blåsa flöjt, och det dröjde inte länge förrän den senaste slagdängan i Alexandria stämdes upp. De judiska pilgrimerna varseblev med förfäran, att det fanns en vandrande skådespelartrupp med ombord, men det nyttade dem inte längre att klaga. Dessutom var vi, de enligt deras synsätt orena, flertalet av fartygets passagerare, och dessa försenade pilgrimer var inga rika judar. De blev tvungna att stå ut med våra skuggor och finna sig i att nödgas tvätta sina matkärl ständigt och jämnt.

Ensamhet är den sällsyntaste lyxen i vår tid. Därför har jag aldrig kunnat fördra slavar omkring mig som vaktar på varje mitt steg och min blick, och jag tycker synd om människor som för sin ställnings och bekvämlighets skull är tvungna att leva omgivna av slavar hela dygnet runt. Ombord på fartyget var jag tvungen att pruta av på min lyx och dela sovsal med de mest olika och misstänkta människor. De judiska passagerarna hade till all lycka sin särskilda sovsal och sina eldstäder i sandlådor där de kokade sin egen mat. Annars skulle de ha stigit i land på den judeiska kusten så fruktansvärt orena, att de väl knappt hade vågat fortsätta till sin heliga stad. Så stränga är deras lagar och reningsföreskrifter.

Hade vi inte fått hjälp av en mild och gynnsam vind, tror jag att vi över huvud taget aldrig hade kommit fram, för roddarna ombord var likadana vrak som skeppet självt, rosslande och andfådda gubbar,

lama och lytta. Alla var inte ens slavar, utan hamnslödder av ännu lägre slag, som i brist på annat yrke hade låtit städsla sig till hårt kroppsarbete. Ja, denna roddarskara hade kunnat bilda kören i en satirisk komedi. Till och med roddarmästaren som slog takten på sin upphöjda plats skrattade sig sjuk när han såg hur de stötte till varandra och sig själva med årorna och mitt i arbetet lade sig ner och somnade. Piskan tror jag han använde på dem bara för att så skulle vara, eftersom det en gång för alla inte var möjligt att ta ut mer av dem än man redan fick.

Om själva resan har jag inte mer att förtälja, än att den med sina upplevelser på intet sätt var ägnad att främja någon fromhet eller bereda min själ för spådomarnas heliga stad. Det behövdes en judes gudfruktighet och vördnad för templet för att orka lyfta armarna till bön både morgon och kväll och dessutom en gång mitt på dagen och ständigt sjunga vemodiga och fröjdefulla psalmer till gudens ära. Andra tider på dygnet klingade grekiska slagdängor från fördäck där skådespelarna övade sig. Och då roddarna för något ögonblick beordrades till årorna, hördes nerifrån undre däck en oavlåtlig hes och brusten kör av klagorop.

Den grekiska flickan som började sin resa med krans om huvudet och lyra i famnen hette Myrina. Hon var en mager kortnäst flicka med kalla och forskande gröna ögon. Trots sin ungdom kunde hon inte bara sjunga och spela utan var även en begåvad akrobatdansös. Det var en fröjd att se på hennes dagliga övningar på fördäck, även om de fromma judarna dolde ansiktet och klagade högt över styggelsen.

Myrina är ett amazonnamn. Hon sade själv helt öppenhjärtligt att hon hade fått det för att hon var så mager och plattbröstad. Hon har uppträtt förut i Judéen och på andra sidan Jordan i de grekiska pereiska städerna. Hon berättade att det finns en teater i Jerusalem, som Herodes har låtit bygga, men att de inte hade stort hopp om att få uppträda där, emedan där mycket sällan gavs några skådespel över huvud taget på grund av bristen på publik. Judarna avskyr teater liksom all annan grekisk civilisation ända ned till vattenledningar, och de förnäma i staden är alltför få för att fylla en teater. Därför var de nu på väg till andra sidan Jordan, där romarna hade grundat en permissionsstad för tolfte legionen och det alltid fanns en tacksam publik, även om den var grovhyvlad. Även i ståthållarstaden Tiberias vid Galileiska sjön hoppades de få uppträda, och på återresan kunde man pröva lyckan i det romerska Caesarea på judeiska kusten.

Efter att jag på detta sätt hade pratat med Myrina i all vänskap

kom hon på natten smygande till min brits och viskade att jag kunde göra henne lycklig med ett par silvermynt, eftersom de var mycket fattiga och det var bekymmersamt att skaffa sig alla kläder och skodon som behövdes på scenen. Annars skulle hon inte ha vänt sig till mig på detta vis, eftersom hon var en anständig flicka.

Där jag rotade i börsen i mörkret fick jag först av allt tag på ett tungt tiodrakmersmynt, och det gav jag henne. Hon blev stormförtjust, omfamnade och kysste mig och sade att för min vänlighets skull kunde hon inte längre motstå mig, utan jag fick göra med henne vad jag ville. Då hon märkte att jag inte ville henne någonting, för sanningen att säga hade jag blivit trött på kvinnor under vintern i Alexandria, blev hon mycket förvånad och frågade oskuldsfullt om hon i stället skulle hämta sin bror, som ännu var ung och skägglös. Denna grekiska last har jag aldrig förmått intagas av, även om jag naturligtvis hade min egen platoniske beundrare under skolåren på Rhodos. Sedan jag försäkrat att jag var fullt tillfreds med hennes blotta vänskap antog hon att jag av något skäl hade avlagt en tids kyskhetslöfte och ansatte mig inte vidare.

I gengäld berättade hon mig om judarnas sedlighet och försäkrade att bildade judar inte betraktar skörlevnad med främmande kvinnor som någon synd, om de bara inte har med judiska kvinnor att skaffa. Det förbjuder dem deras lag. Till bevis på sina ord viskade hon mig några historier i örat i sovsalens mörker, men jag trodde inte riktigt på dem. Så mycket hade jag dock lärt mig högakta judarna under umgänget med deras lärde i Alexandria.

Då de judeiska bergen redan hägrade i öster över det ädelstensskimrande havet anförtrodde mig Myrina sitt livs dröm, så som en ung flicka kan tala förtroligt till en äldre vän. Hon förstod mycket väl att en danserskas blomstringstid är kort. Därför ville hon spara pengar och i sinom tid ställa upp en anspråkslös parfymbutik i någon frisinnad kuststad, och ett stillsamt glädjehus vägg i vägg därmed. Hon såg på mig med oskuldsfulla ögon och förklarade att hennes väntan skulle förkortas om hon hade turen att hitta en rik älskare. Jag önskade henne av allt hjärta denna tur.

Antingen det så berodde på skepparens offer eller på en gynnsam slump eller på de judiska pilgrimernas enträgna böner, styrde vi bitna av ohyra, hungriga, törstiga och smutsiga, men i övrigt oskadda, i hamn i Joppe tre dagar före den judiska påsken. Judarna hade så bråttom att de nätt och jämnt hann rena sig och äta ett mål mat bland stamfränder, innan de begav sig på väg till Jerusalem, fastän natten

redan föll på. Men det var en mild natt, otaliga stjärnor brann över havet, och i månskenet var det lätt att vandra. Hamnen var fullstuvad med fartyg, bland dem stora skepp från Italien, Spanien och Afrika. Jag förstod av detta, om jag inte förstått det förr, att judarnas kärlek till sitt tempel är en lönsam affär för världens alla redare.

Du vet att jag inte är struntförnäm av mig, men jag hade verkligen ingen lust att sluta mig till den grekiska teatertruppen för att fortsätta resan med dem följande morgon, hur ivrigt de än bad mig om det i hopp om mitt beskydd, för ingen av dem var medborgare. Därför beslöt jag skriva detta brev färdigt i lugn och ro i Joppe, eftersom jag börjat på det redan ombord, till tidsfördriv och för att beskriva för dig det hugskott som har sänt mig ut på denna resa.

Jag skaffade mig därför ett eget rum, och här har jag vilat mig efter den eländiga överfarten och skriver detta. Jag har badat och använt rikligt med ohyrepulver, och kläderna jag bar på resan har jag skänkt åt de fattiga då jag märkte att man tyckte illa om att jag tänkte bränna upp dem. Jag börjar åter känna mig som vanligt, och jag har låtit frisera och olja håret och köpt mig nya kläder. Med mina enkla vanor har jag föga resgods, endast rikligt med nytt papyrus, skrivdon och litet minnesföremål från Alexandria till gåvor vid lämpliga tillfällen.

Både de förnämaste och de enklaste kan hyra sig fortskaffningsmedel till Jerusalem här på torget i Joppe. Jag skulle kunna leja mig bärstol och följe, jag skulle kunna resa i vagn efter oxspann, ja, till och med sätta mig upp på en kamel som en vägvisare leder. Men som sagt är ensamheten min största lyx. Därför tänker jag hyra mig en åsna i morgon bitti, lasta den med mina få saker, en vinlägel och en matsäck och ge mig av till fots till Jerusalem som en stilla pilgrim anstår. Kroppsövningen hälsar jag med glädje efter de förslappande tiderna i Alexandria, och jag behöver inte frukta rövare, för vägarna är fyllda till trängsel av folk som skall till påskfesten, och dessutom bevakas de av patruller ur tolfte legionen.

Och Tullia, min älskade, jag har alls inte berättat för dig om Myrina och kvinnorna i Alexandria för att göra dig kränkt eller svartsjuk. Om du åtminstone led lite grand av det, om det skar dig det ringaste i hjärtat, men jag fruktar att du bara är belåten över att så listigt ha sluppit mig. Dock känner jag inte dina tankar, och det kan ju hända att någonting har hänt dig som hindrar dig att resa. Därför svär jag att vänta på dig på nytt i Alexandria nästa höst, ända till seglingstidens slut. Alla mina saker har jag lämnat kvar där, och inte ens en

enda bok har jag tagit med mig. Min adress får du på det romerska resekontoret eller av min bankir, ifall jag inte skulle vara nere vid hamnen när du kommer, men i mitt hjärta vet jag att jag kommer att gå ner och möta varje fartyg från Italien alldeles som jag gjorde i höstas.

Jag vet inte ens om du har orkat läsa detta brev till slut, fastän jag har försökt göra det så omväxlande som möjligt. I själva verket är jag allvarligare till sinnes än man kan märka på detta brev. Hela livet har jag vacklat mellan Epikuros' och pelargångens läror, mellan njutning och späkning. Alexandrias överdrivna njutningar, detta kroppens och själens fåfänga frosseri, svedde min själ. Du vet och jag vet att vällust och kärlek är två skilda ting. I vällust kan man öva sig som i löpning eller simning, men blotta vällusten gör människan vemodig. Sällsynt, otroligt är det däremot att finna den människa för vilken man har blivit född. Jag är född för dig, Tullia, och mitt dåraktiga hjärta säger mig fortfarande att också du är född för mig. Glöm inte nätterna i Baiae vid rosentiden.

Du skall i alla fall inte ta alltför allvarligt det jag har skrivit om spådomar. Jag tillåter gärna din spotska mun att le och viska: Marcus är samma oförbätterliga drömmare. Men om jag inte var sådan skulle du kanske inte älska mig. I den mån du längre gör det, jag vet ju inte.

Joppe är en uråldrig hamnstad, helt och hållet syrisk. Men medan jag skrivit detta till dig har jag trivts här. Tullia, min älskade, glöm mig inte. Jag tar brevet med mig och skickar det från Jerusalem, för fartygen vänder tillbaka till Brundisium först efter judarnas påsk.

Andra brevet

Marcus till Tullia.

Jag skriver detta på judarnas påskdag i deras heliga stad, Jerusalem, i borgen Antonia. Någonting jag aldrig kunnat ana har hänt mig och jag vet ännu inte själv vad det egentligen är. Tullia, jag är förvirrad. Därför skriver jag, för att reda ut för mig själv och för dig vad det är som har hänt.

Jag föraktar inte längre järtecken, och har väl inte heller någonsin gjort det i mitt hjärta, även om jag har talat och skrivit om dem på ett övermodigt sätt. Med skrämmande visshet tror jag redan nu att mina steg har länkats in på denna resa och att jag inte hade kunnat undgå den ens om jag hade velat. Men vilka de makter är som har styrt mig, det vet jag inte. Jag börjar från början.

Jag hyrde mig alltså en åsna till ressällskap på torget i Joppe och avvisade alla andra lockelser om en bekväm färd, och så begav jag mig i väg bland de sista pilgrimerna upp mot Jerusalem. Min åsna var en lärd och vänlig åsna, och på hela vägen trätte jag därför inte med den en enda gång. Så vitt jag kan förstå hade den vandrat av och an mellan Joppe och Jerusalem så många gånger att den kände varje brunn och rastplats, by och värdshus på vägen. En bättre vägvisare kunde jag inte önska mig, och jag tror att den blev vänligt stämd mot mig för att jag inte klev upp på dess rygg ens i nedförsbackarna, utan gick på egna ben till min egen vederkvickelse.

Från Joppe till Jerusalem är det inte mer än två knappa legiondagsmarscher, även om bergen är mer ansträngande än släta marken för en vandrare. Å andra sidan är vägen så mycket mera omväxlande, och Judéen är ett fruktbart och vackert land. Mandelträden har visserligen redan blommat ut i dalarna, men överallt längs vägen är backarna fulla av blommor, och deras söta och bittra doft följde mig under hela

färden. Jag hade vilat ut, jag kände mig föryngrad, och det var mig en glädje att trötta mina lemmar, alldeles som på idrottsplanen i ungdomen.

Såväl min uppfostran som den försiktighet vartill mina levnadsöden som du vet har tvungit mig, har kommit mig att ringakta yttre former. Därför önskar jag inte genom uppträdande eller klädsel avvika från det stora flertalet människor. Den sortens fåfänga gör mig endast road. Jag vill inte ha tjänare och förelöpare som förkunnar min ankomst. Under min vandring vek jag ödmjukt åt sidan med min åsna när det kom storfolk skyndande förbi under ivrigt manande på slavar och dragök. Jag hade mer glädje av min åsnas kloka öronviftningar då den vred på huvudet och såg på mig, än om de rika och förnäma hade stannat och hälsat på mig och bett mig att slå följe med dem.

Judarna bär tofsar i mantelhörnen, och på det känner de strax igen varann överallt i världen, även om de i övrigt klär sig likadant som vi. Likväl är denna väg, som Rom har förbättrat och gjort till en utmärkt härväg, så gammal och så van vid många folkslag, att ingen fäste sig vid mig fastän min mantel saknade tofsar. I natthärbärget, dit åsnan förde mig, fick jag vatten som alla andra för att vattna djuret och tvätta händer och fötter. I trängseln hade härbärgets tjänare ingen tid att skilja mellan främling och jude. Det var som om alla folk och inte bara landets eget hade varit på väg i fröjd och gamman för att fira judarnas befrielse ur slaveriet i Egypten.

Till kvällen den andra dagen skulle jag gott ha hunnit ända till Jerusalem, om jag gjort mig någon brådska. Men jag var främling och delade inte judarnas iver. Jag var betagen av att andas in de judeiska bergens friska luft, och blomsterprakten på sluttningarna tjuste mitt öga. Efter jäktet i Alexandria kände jag mig lättad till sinnes och njöt av varje stund, så att ett enkelt bröd smakade mig bättre än alla Egyptens läckerheter. Ja, jag kände inte ens någon lust att blanda vin i vattnet under denna vandring, för att inte göra mina sinnen trubbiga, utan vattnet smakade mig gott som det var.

Därför dröjde jag avsiktligt på vägen, och ljudet av herdarnas rörflöjter överraskade mig på en bergssluttning en god bit från Jerusalem, då de samlade ihop sina hjordar till natten. Jag skulle ha kunnat rasta och sedan fortsätta ända fram i månskenet, men jag hade hört berättas om den underbara syn som skulle möta främlingen som nalkas Jerusalem mitt på dagen och ser staden resa sig på andra sidan dalen med sitt bländande vita och gyllne tempel i solen.

Det var så jag ville se judarnas heliga stad för första gången. Därför vek jag av från vägen, till min åsnas förvåning, och gick bort

och talade med herden som var på väg till en grotta i berget med sin tättpackade fårhjord. Han talade landsmål men förstod dock min arameiska och försäkrade att det inte fanns några vargar i denna tätt bebyggda trakt. Själv hade han inte ens någon hund till skydd mot rovdjur, men sade att han brukade sova vid grottmynningen för säkerhets skull, ifall det skulle komma sjakaler. Hans matsäck bestod endast av sotigt kornbröd och getost som var kramad till en boll. Därför blev han förtjust, då jag bröt vetebröd åt honom och bjöd på honungskaka och pressade fikon.

Av mitt kött ville han likväl inte äta, då han märkte att jag inte var jude, men i övrigt skyggade han inte för mig. Vi åt tillsammans sittande vid grottmynningen, och min åsna började ivrigt beta bland sluttningens taggiga buskar. Så blev hela världen plötsligt violett som en backe med anemoner, mörkret föll och stjärnorna tändes på himlen. I detsamma svalnade luften, och jag kände den samlade värmen från fåren fläkta ut ur grottan. Lukten av ull och talg blev stark, men jag tyckte inte illa om den. Den var snarast trygg som en doft av barndom och hem. Till min egen förundran pressade sig tårar ur mina ögon. Jag grät inte över dig, Tullia. Jag skyllde bara mig själv för att vandringen hade tröttat ut min förvekligade kropp. Det var trötthetstårar, tänkte jag.

Men antagligen grät jag över mig själv, över allt som låg bakom mig och var oåterkalleligt borta, men även över det som ännu ligger framför mig. I den stunden skulle jag utan fruktan ha böjt mig ner och druckit ur glömskans källa.

Jag sov ute på marken utanför grottan med stjärnhimlen till tak, som den fattigaste pilgrim. Så tungt sov jag, att herden redan hade fört sin hjord på bete då jag vaknade. Jag kunde inte minnas en enda illavarslande dröm, men ändå kändes allting annorlunda än då jag lade mig till vila. Sluttningen vette mot väster och låg i skugga fastän solen redan lyste på sluttningarna mitt emot. Jag kände mig mörbultad, matt och olustig i hela kroppen, och åsnan stod i närheten och hängde med huvudet. Jag kunde inte fatta varav den förändrade stämningen kom sig, för så bortskämd tyckte jag mig ändå inte vara, att ett par dagars fotvandring och en natts hårt läger kunde göra mig så förbi. Jag tänkte att det måtte betyda omslag i väderleken, för jag har alltid varit lika känslig för sådant som för drömmar och järtecken.

Min olust var så stor att jag inte ville äta. Det kändes som om jag inte skulle kunnat svälja en bit. Jag drack några klunkar vin ur skinn-

lägeln, men det vederkvickte mig inte. Jag började frukta att jag hade druckit förfaret vatten och skulle bli sjuk.

Borta på vägen såg jag några resande på väg uppför nästa backe. Men det dröjde länge innan jag lyckades övervinna min djupa motvilja, klövjade åsnan och vände tillbaka till vägen. Att streta upp för bergssluttningen var ansträngande, men då jag äntligen kom upp på krönet förstod jag vad som hade hänt. En brännande torr vind blåste emot mig, den ihållande ökenvinden som då den väl har börjat blåser dag efter dag och gör människorna sjuka, kommer huvuden att värka och kvinnor att kräkas, tjuter i alla springor i husen och skakar om fönsterluckorna natten i ända.

Blåsten torkade ut mitt ansikte på ett ögonblick och sved i ögonen. Solen som redan stod högt fördunklades och blev en rödskimrande skiva. Det var då jag såg judarnas heliga stad resa sig bortom dalen omgiven av sina murar. Med svidande ögon och saltsmak i munnen såg jag tornen på Herodes palats, klungorna av storstadshus på sluttningarna, teater- och cirkusbyggnaderna och högre än allting annat det vita och gyllne templet med sina murar, byggnader och pelargångar.

Men under den fördunklade solen strålade templet inte som jag hade hört berättas. Marmorn lyste inte och guldet skimrade inte. Utan tvivel är det ett mäktigt, väldigt byggnadsverk, en ojämförlig skapelse av nutida byggnadskonst. Men jag kände inte på samma sätt inför det som judarna gör. Jag såg på det av ren pliktkänsla, eftersom det hörde till saken efter den långa resa jag gjort. Jag var inte längre ung som den första gången jag såg templet i Efesos. Jag kände inte samma vördnad inför skönhetens under nu då en het vind drev salt stoft i ögonen på mig.

Min åsna vände sig förundrat om och såg på mig då jag manade på den på nytt. Uppe på bergskrönet hade den självmant stannat på den bästa utsiktsplatsen och väntade sig säkert att jag skulle ägna en stund åt förvånade och glada utrop, lovsånger och böner. Jag beskyllde mig själv för högfärd och för slaveri under min bekvämlighet, då jag inte förmådde hänföras över en syn som var den heligaste för otaliga människor, bara för att min kropp var trött och blåsten elak. Åsnan viftade ilsket på öronen och gav sig av utför den slingrande vägen ner i dalen. Jag gick bredvid och höll i grimman, så slak i knäna kände jag mig.

Ju djupare ner i dalen vi kom, desto mindre besvärade oss blåsten, och nere på bottnen märktes den knappt längre. Fram mot middagstiden förenade sig äntligen vägen från Joppe med vägen från Caesarea

och blev en romersk riksväg. Det var en hel hop människor som vandrade mot staden. Nära porten såg jag att folk stannade i grupper och stirrade mot en kulle i närheten, men många andra höljde sitt huvud och skyndade vidare. Min åsna började streta emot. När jag lyfte blicken såg jag tre kors uppe på den törnbuskbevuxna kullen och kunde urskilja de korsfästas ryckande kroppar. Det hade samlats en hel del folk på sluttningen mot staden för att titta på.

Också på vägen var det trängsel, och jag kunde inte ha tagit mig fram till porten ens om jag hade velat. Visserligen har jag sett korsfästa brottslingar förr i mitt liv och stannat och sett på deras plågor för att förhärda mig mot åsynen av lidande. På cirkusarenan har jag sett ännu grymmare dödssätt, men de har haft någonting av spänning över sig. Att se på en korsfästelse bjuder inte på någonting sådant. Det bara är en vanärande och långsam metod att straffa någon till livet. Har jag någon glädje av mitt romerska medborgarskap, så är det åtminstone vissheten om att bli avrättad med ett snabbt svärdshugg, ifall jag någonsin skulle dömas att mista livet.

Hade min sinnesstämning varit en annan än den var, tror jag att jag bara skulle ha vänt bort blicken, försökt glömma det onda järtecknet och trängt mig vidare efter bästa förmåga. Men åsynen av de tre korsfästa ökade på ett oförklarligt vis den olust som vädret hade framkallat hos mig, trots att jag ingenting hade med deras öden att skaffa. Jag vet inte varför jag kände mig tvungen att göra som jag gjorde. Jag ledde åsnan av vägen ungefär en stadie och trängde mig uppför backen genom den tigande folkhopen.

Vid korsen vräkte sig några av de syriska soldaterna i tolfte legionen på marken och slog tärning och drack survin. Det tycktes inte vara frågan om helt vanliga slavar eller förbrytare, för på litet avstånd från soldaterna stod också deras centurion på vakt.

Jag såg först mera tankspritt på de krampaktigt ryckande korsfästa, men så märkte jag att det satt ett anslag på korset i mitten, ovanför huvudet på den dömde. Där stod det på grekiska, latin och på folkspråket: »Jesus från Nasaret, judarnas konung.» Jag fattade inte strax vad jag läste, så upprörd blev jag. Sedan såg jag att det på hans nerfallna huvud satt en djupt nertryckt törnkrans som skulle föreställa en kungakrona. Han hade stelnade strimmor över ansiktet av blod som runnit från såren efter taggarna.

Och nästan i detsamma jag såg detta fördunklades både inskriften och den korsfästes ansikte för mina ögon, solen försvann och det blev

så mörkt mitt på dagen att jag knappt kunde urskilja de närmaste människorna. Fåglarna tystnade alldeles som under en solförmörkelse, och även människornas röster, så att allt man hörde var klirret av soldaternas tärningar på skölden och de korsfästas flämtande andetag.

Jag hade rest ut för att leta efter judarnas konung, som jag halvt på skämt skrev till dig i mitt förra brev, Tullia. Utanför Jerusalems port fann jag honom på en kulle, korsfäst, men ännu vid liv. Då jag förstod inskriften och såg kronan av törnen på hans huvud tvivlade jag inte ett ögonblick på att jag hade funnit honom som jag sökte, mannen vars födelse var förutspådd genom stjärnornas möte, judarnas konung, som enligt deras skrifter skulle uppstiga till härskare över världen. Hur det kom sig att jag genast förstod det så klart, det kan jag omöjligt förklara. Men säkerligen hade min beklämning ända från morgonen berett mig för den dystra synen.

För himlaförmörkelsen var jag glad, eftersom jag på så sätt inte behövde betrakta hans skam och plåga alltför närgånget. Jag hade redan hunnit lägga märke till att han var illa slagen i ansiktet och gisslad på romerskt vis. Därför stod det märkbart sämre till med honom än med de båda andra korsfästa, som var kraftiga och barkade män av folket.

För en kort stund tystnade alla naturens och människornas röster då solen förmörkades. Så började man höra enstaka utrop av förvåning och rädsla. Jag urskilde att även centurionen lyfte blicken och nyfiket granskade himlen i alla väderstreck. Mina ögon vande sig vid mörkret och jag började åter kunna se något av marken och människorna omkring mig. Nu trängde sig några högtuppsatta judar fram genom folkhopen, vars förskräckelse de hade lagt märke till. På huvudbonaderna såg jag att de var styresmän och lärda, med präktiga tofsar i mantelhörnen. De ropade högljutt och uppmuntrande till folkhopen och började smäda den korsfäste. De bad honom visa att han var en konung och stiga ner från korset. Även andra elakheter ropade de och syftade tydligen på sådant som han någon gång tidigare hade sagt till folket.

På detta vis försökte de få folkhopen med sig, och här och där kunde man höra något enstaka smäderop. Men till största delen teg hopen envist som om de kringstående hade velat dölja sina känslor. Av deras kläder och ansikten att döma var de flesta fattigt folk, bland dem många landsbor som var inresta till påskhögtiden. Jag greps av en aning om, att de i sitt hjärta var gynnsamt stämda mot sin korsfäste kung, fastän de inte vågade visa det för legionärerna och sina egna

styresmän. Det fanns flera kvinnor i hopen, och många av dem hade dolt sitt huvud och grät.

Då den korsfäste hörde ropen lyfte han sitt skälvande huvud och tog spjärn på sina fastspikade fötter. Han hade blivit spikad på korset med uppdragna knän för att inte allför snart dö av kvävning. Nu drog han flämtande efter andan och den blodiga kroppen skakades av krampryckningar. Han slog upp ögonen och såg sig matt omkring som om han sökt någonting. Men på speorden svarade han inte. Han hade nog med sitt närmaste lidande.

De båda andra korsfästa var ännu vid goda krafter. Han till vänster begagnade tillfället att göra grimaser åt folket. För att visa sin seghet vände han huvudet mot konungen och sökte väl något slags ömklig tillfredsställelse för sin stolthet då han förenade sig om hånet. »Var inte du den smorde», ropade han. »Då kan du väl hjälpa dig själv och oss också.»

Men han till höger bannade honom från sitt eget kors och tog konungen i försvar och sade: »Vi lider för våra gärningar, men han där har inte gjort något ont.» Så vände han sig ödmjukt och sorgset till konungen och bad: »Jesus, kom ihåg mig när du är i ditt rike.»

I den stunden, inför sin plågsamma död, talade han verkligen ännu om ett rike. Hade jag varit densamme som förr skulle jag nog ha brustit i skratt åt en så enveten trohet. Men jag hade ingen lust att skratta. Till det var det någonting alltför ömkligt och upprörande över orden. Men ännu mer förundrad blev jag, då judarnas konung milt vände sitt huvud åt hans håll och halvkvävt tröstade honom: »Du skall vara med mig i konungens trädgård.»

Jag förstod inte vad han menade. Just då kom där en lärd förbi som misstroget och forskande såg på folkhopen. Jag hejdade honom och frågade: »Vad menar er konung med sin trädgård. Varför har han blivit korsfäst om han inget ont har gjort.»

Den lärde brast ut i ett hånskratt och sade: »Är du en främling i Jerusalem. Tror du mera på en rövares vittnesmål än på det höga rådet och på romerske landshövdingen som har dömt honom. Han är inte alls någon judarnas konung. Han har bara kallat sig själv för kung och hädat Gud. Ännu på korset hädar han när han talar om konungens trädgård.»

Han svepte manteln tätare omkring sig, så att inte ens någon av tofsarna skulle snudda vid mig. Det stötte mig och jag sade: »Den här saken tänker jag ta reda på.»

Han såg hotfullt på mig och svarade i varnande ton: »Se till dig

själv du. Du hör väl inte till hans anhang. Han har omtöcknat många, men nu gör han det inte mera. Ömka honom inte. Han är en folkuppviglare, en upprorsmakare, han är värre än de båda förbrytarna omkring honom.»

Då fick min ångest sitt utlopp i vrede, jag knuffade till honom, glömsk av min åsna och min rang, gick bort till centurionen och talade för säkerhets skull till honom på latin, pekade på den judiske lärde och sade: »Jag är romersk medborgare, men juden där hotar mig.»

Centurionen såg nyfiket på mig i halvmörkret, suckade trött och gick med klirrande rustning några steg längs randen av folkhopen, så att den blev tvungen att dra sig bakåt och lämna mera rum framför korsen. Så besvarade han min hälsning på latin, för att visa sin bildning, men slog strax om till grekiska och sade: »Tag det lugnt, broder. Om du verkligen är medborgare är det inte förenligt med din rang att bråka med judarna så här före sabbaten.»

Så vände han sig till folket utan att rikta sig särskilt till styresmännen eller de lärda och skrek: »Laga er härifrån nu och hem med er. Nu har ni slängt käft tillräckligt. Här händer inga under mera. Spring hem och ät er fårstek och sätt ett ben i halsen.»

Av hans ord förstod jag att det utom de fientligt sinnade också fanns sådana i hopen som verkligen väntade på ett under och hoppades att deras konung ännu skulle stiga ner från korset på egen hand. Men de var tvungna att hålla sig tysta och stilla, eftersom de var rädda för sina styresmän. Några tycktes lyda centurionen och gav sig iväg åt staden till. Stockningen på vägen hade också löst upp sig.

Centurionen knuffade mig kamratligt i sidan och sade: »Följ med och få dig en klunk vin. Den här saken angår inte alls oss, utan jag är här bara på tjänstens vägnar. Judarna brukar alltid ta livet av sina profeter. Om de med allt våld vill ha sin kung korsfäst med romersk hjälp, så har ingen romare skäl att lägga fingrarna emellan.»

Han förde mig till en plats bakom korsen där de korsfästas kläder låg på marken. Soldaterna hade delat dem emellan sig och gjort var sitt knyte av dem. Han tog upp soldaternas vinlägel och bjöd mig. Av artighet drack jag en klunk av det sura legionärsvinet, och han drack själv med, pustade och sade: »Bäst man dricker sig full. Lyckligtvis är tjänsten slut i kväll. Det är sabbatsafton och judarna brukar inte låta lik hänga ute över natten.»

Ytterligare sade han: »Hela Jerusalem är ett enda väsande ormbo.

Ju mer jag lär känna judarna, desto mer börjar jag tro att den bästa juden är en död jude. Så det är bara bra att det så här före festen hänger en och annan kråkskrämma utmed vägarna och varnar dem för att ställa till bråk och sticka livet ur någon av de våra som råkar vara oförsiktig. Men han är en oskyldig man och en profet.»

Mörkret fortsatte alltjämt, fastän det emellanåt ljusnade med ett rödaktigt skimmer och sedan svartnade igen. Luften var brännhet och tung att andas. Han tittade upp mot himlen och sade: »Ökenvinden tycks ha drivit upp ett sandmoln, men ett så tätt har jag aldrig sett förr. Om jag var jude skulle jag tro att solen döljer ansiktet och himlen sörjer över att en gudason är död. Denne Jesus har nämligen påstått att han är en gudason. Det är därför han skall pinas ihjäl.»

Han talade inte särskilt aktningsfullt till mig, och gjorde sitt bästa i halvmörkret att studera mina kläder och mitt ansikte för att komma underfund med vad jag egentligen var för slags person. Han försökte också ge till ett skratt, men det fastnade honom i strupen och han såg upp mot himlen på nytt.

»Också djuren är oroliga», sade han. »Hundar och rävar springer upp på kullarna, och alla kameler har blivit bångstyriga ända sen i morse och vägrat att gå in genom stadsporten. Det är en ond dag för hela staden i dag.»

»En ond dag för hela världen», sade jag, »gripen av en ängslande aning.»

Centurionen blev förskräckt över mina ord, lyfte avvärjande händerna och försvarade sig: »Det här är verkligen enbart judarnas sak, inte romarnas. Prokuratorn hade ingen lust att döma honom, utan skulle ha gett honom fri. Men folket ropade med en mun: Korsfäst, korsfäst. Deras råd hotade med att gå ända upp till kejsaren om det var nödvändigt och klaga på att en upprorsmakare blev hållen om ryggen. Därför tvådde landshövdingen sina händer i ett vigvattenfat för att rena sig från oskyldigt blod. Judarna tjöt och svor att de med förtjusning tog profetens blod över sitt huvud.»

»Vem är romersk prokonsul i Judéen nu för tiden», frågade jag. »Jag borde väl känna till det, men jag är främling här. Jag kommer från Alexandria där jag har studerat hela vintern.»

»Pontius Pilatus», svarade han och sneglade överlägset på mig. Han tog väl mig för en vandrande sofist.

Jag blev helt förvånad. »Honom känner jag ju», utropade jag. »Eller åtminstone har jag träffat hans hustru i Rom. Heter hon inte Claudia, och Procula i sig själv.» En gång för länge sedan har jag verk-

ligen varit gäst i Proculernas hus i Rom och hört på en tråkig uppläsning ur ett verk som skulle visa hur mycket Proculerna har varit Rom till gagn i Asien. Men vinet och den övriga trakteringen var utmärkt, och jag hade ett livligt samtal med Claudia Procula, trots att hon är betydligt äldre än jag. Hon gjorde intryck av en känslig kvinna, och vi försäkrade varandra i kapp att vi hoppades få träffas på nytt någon gång. Det var inte bara av artighet. Men av någon anledning kom vi aldrig vidare att råkas. Jag har ett dunkelt minne av att hon blev sjuk och reste från Rom. Du, Tullia, är så ung att du knappt kan komma ihåg henne. Hon umgicks också vid kejsarhovet innan Tiberius flyttade till Capri.

Jag blev så överraskad av underrättelsen att jag för ett ögonblick glömde både tid och plats och mindes min ungdom och mina första besvikelser i livet. Centurionen återförde mig till verkligheten med att säga: »Om du är en vän till prokonsuln, medborgare och främling i staden, vill jag uppriktigt be dig att hålla dig i romerskt sällskap under påskhögtiden. Judarna är ofantligt upptända under sina religiösa fester. Därför har prokonsuln själv kommit upp från Caesarea till Jerusalem, så att han omedelbart kan kväsa allt bråk, om det skulle bli något. Det kan hända att folket lugnar sig nu när de har fått en helig man korsfäst, men man vet aldrig säkert med dem. I alla fall har hans anhängare gömt sig och ställer knappast till med något, för han stiger nog inte längre ner från det korset.»

Han gick runt korsen och ställde sig framför dem, såg uppmärksamt på den törnkrönta konungen och de båda förbrytarna och sade sakkunnigt: »Han dör snart. Judarna misshandlade honom på natten när han blev anhållen och förd inför deras råd. Prokonsuln lät sedan piska honom på romerskt vis, för att folket skulle hysa medlidande med honom och för att hans död åtminstone skulle bli snabbare. Som du vet är en grundlig gissling före korsfästelsen en barmhärtighetsgärning. Men de där båda andra måste vi knäcka benen på, så att de hänger utan fotstöd och kvävs före kvällen.»

I detsamma hörde jag ett så fruktansvärt djurskri att jag aldrig förut har hört maken. Mörkret lättade och blev ett slags hemskt flackande rött sken, och folkhopen rörde förskrämt på sig. Jag såg att min åsna hade skenat sin väg med packning och allt och rusade bort från Jerusalem på landsvägen. Några mötande hejdade den och höll den fast. Den sträckte på halsen och skriade ännu en gång med förfärande stämma alldeles som den givit utlopp åt hela skapelsens vånda. Jag sprang ner till vägen. Min åsna vrenskades inte längre, men den skalv

i hela kroppen och var genomvåt av svett. Jag försökte klappa och lugna den, men detta mitt fridsamma djur gjorde ett ilsket kast med huvudet och försökte bitas. En av dem som hejdat den anmärkte att alla djur tycktes vara som besatta i dag. Detta händer ibland när ökenvinden blåser.

Från sin plats vid porten kom åsnedrivarnas förman skyndande, granskade åsnans seldon och öronmärken och sade häftigt: »Det här är en av våra åsnor. Vad har du gjort med den, och blir den sjuk och måste avlivas får du ersätta skadan.»

Jag var själv bestört över åsnans beteende, för i ett så sällsamt och skälvande tillstånd hade jag aldrig förr sett något djur. Jag började spänna av packningen och försvarade mig: »Här är ni ju som galna alla i Jerusalem. Jag har inte gjort åsnan något. Den är rädd för lukten av blod och död, när ni har korsfäst er konung.»

Men vår träta blev avbruten och packningen föll ur mina händer, för i detsamma uppfylldes hela världen av ett sällsamt ljud som en väldig suck, och marken darrade till under mina fötter. Detta hade jag varit med om en gång förr och trodde mig nu förstå varför solen hade förmörkats, djuren vrenskats och jag själv flämtat av ångest. Jag förstod att det inte var det klokaste att just nu bege sig in i staden och under tak, även om jag helst av allt hade velat kasta mig på en säng, svepa in huvudet i täcket och försöka glömma hela världen omkring mig.

Jag gav åsnedrivaren en silverdenar och sade: »Låt oss inte gräla i en stund som den här, när marken skälver av smärta. Tag hand om mina saker. Jag hämtar dem hos dig vid porten.»

Med slag och sparkar försökte han få åsnan att fortsätta, men den rörde sig inte ur fläcken. Han fick nöja sig med att binda samman frambenen på den, tog själv packningen på ryggen och gick tillbaka till sitt stånd vid stadsporten.

Jag vet inte om det endast var av fruktan för jordbävningen jag inte vågade gå in i staden, eller om det var ett tvingande behov för mig att vända tillbaka upp på kullen till de korsfästa, så motbjudande det än var att se på detta lidande. I mitt hjärta bad jag till gudarna, både till kända och okända, också till min släkts beslöjade gudar, och sade: »Av min egen vilja har jag studerat spådomarna, men det var era järtecken som sände mig från Alexandria och ledde mig hit till denna plats just i denna stund. Jag kom hit för att finna framtidens konung och för att sluta mig till honom och bli belönad. Så mycket

tålamod må jag ha att jag mäktar vörda honom ända till hans död även om jag inte har någon lön för det.»

Jag gick alltså dröjande uppför backen för att sluta mig till folkhopen. Den hade glesnat, och bakom de andra såg jag en grupp kvinnor som stod och grät. Deras ansikten såg jag inte, för de hade höljt sitt huvud. Till deras tröst och beskydd fanns där bara en yngling, vars vackra ansikte var förvridet av rädsla och smärta. Jag frågade vilka de var. En skriftlärds tjänare förklarade beredvilligt att kvinnorna var sådana som hade följt med Jesus ända ifrån Galiléen, där han hade viglat upp folket och brutit mot lagen.

»Mannen hör till hans lärjungar, men honom kan man inte kränka, för han och hans familj är bekanta till översteprästen och han själv bara en vilseförd yngling», förklarade tjänaren, pekade sedan föraktfullt på en kvinna som ynglingen stödde, och sade: »Jag tror det där är den korsfästes mor.»

Då jag hörde det hade jag inte mod tillräckligt att gå fram och tala med dem, trots att jag var mycket nyfiken och gärna hade velat höra någonting om denne Jesus av hans egna anhängare. Men jag fasade vid tanken på att hans egen mor skulle åse sin sons skändliga död. Också konungens fiender tycktes likväl hysa så mycken aktning för moderns lidande att de inte störde gruppen av sörjande kvinnor.

Jag dröjde alltså kvar bland de andra, och tiden gick. Himlen mörknade åter, mer än förut, och den heta torkan i luften gjorde det tungt att dra andan. Envisa flugor och krypfä hade samlats i de korsfästas ögon och sår, och deras kroppar skälvde i kramp. Konung Jesus reste sig ännu en gång på sitt kors, slog upp sina matta ögon, ryckte häftigt på huvudet och ropade högljutt: »Min kraft, min kraft, varför övergav du mig.»

Hans röst var så brusten att det var svårt att urskilja orden. Åskådarna frågade varandra vad det var han hade ropat. Somliga påstod att han hade sagt att Gud hade övergett honom, men andra försäkrade att han hade åkallat Elia. Elia skall ha varit en judisk profet som for upp till himlen i en vagn av eld. Därför smädade de illvilligaste honom på nytt och ropade till honom att också stiga upp till himlen, om jag förstod dem rätt. Men de nyfikna och de som väntade på under viskade med varann och hoppades på allvar att profeten Elia skulle sänka sig ner tillbaka från himlen och komma till hans hjälp. Många var så rädda vid tanken att de drog sig en bit undan från korsen och beredde sig att hölja ansiktet.

Konungen sade ännu någonting på korset. De som stod närmast

ropade att han klagade över törst. Någon barmhärtig människa kom framspringande till korset, kramade en svamp full med survin ur soldaternas lägel, spetade upp den på en käpp och sträckte den för hans mun. Soldaterna och centurionen hindrade det inte. Jag vet inte om han längre förmådde dricka, för det var nu så mörkt att man inte kunde urskilja hans ansikte. Åtminstone fick han läpparna fuktade, för hans röst var tydligare, och till och med i den hemska dödskampen lät den liksom befriad, när han efter en stund hävde sig upp stödd på fötterna ännu en gång och ropade: »Det är fullbordat.»

Åter började folk träta om vad han hade ropat. Den ene påstod ett, den andre ett annat. Men i mörkret hörde jag knakandet när hans kropp slaknade och sjönk ner på sträckta armar och hans huvud föll ner på bröstet. Det var ett fasanfullt ljud i mörkret, och jag visste att han höll på att dö och inte längre skulle lyfta huvudet. Jag var glad över det på hans vägnar, för säkerligen hade han lidit nog, hur mycket han än kan ha brutit mot sitt folks lagar.

Men att han verkligen var död visste jag med bestämdhet av att jorden suckade ännu en gång och bävade under mina fötter. Ett dovt underjordiskt dån, som var svagare men hotfullare än ett åskmuller, hördes under oss och dog bort åt staden till. Jag hörde ett berg rämna och braket av ett stenskred och kastade mig omkull på marken som alla andra, för fastän denna jordbävning var kort och hastigt gick över, var den mycket skrämmande.

Sedan vilade en fullständig tystnad över jorden, ända tills man började höra hovklapper från vägen av dragdjur som hade slitit sina tjuder. Himlen klarnade långsamt, det blev jämförelsevis ljust, och folk kravlade sig på fötter och skakade sina kläder. Korsen stod upprätt, men Jesus från Nasaret, judarnas konung, hängde plågad och tärd vid armarna och andades inte mer. Också soldaterna steg upp och samlades förundrade och förskräckt viskande med varann för att se på honom.

Antagligen tolkade centurionen deras känslor då han orädd sade: »Han var en from man.» När han stirrade på de förskrämda judarna blev han ond på dem, greps av avsky för sitt eget uppdrag och ropade: »Sannerligen, det var en gudason.»

Men jag drog mig till minnes spådomarna jag hade forskat i under vintern, förundrade mig mycket och viskade för mig själv: »Frid med dig, världens härskare, judarnas konung. Ditt rike blev alltså inte av.»

Samtidigt fattade jag ett beslut att ta reda på, så gott jag kunde, hur och varför allt detta hade skett, och vilka de gärningar var som

vållade att han blev spikad vid korset och avrättad på ett så skymfligt sätt utan att någon lyfte en hand till hans försvar. Jag tänkte att hans politiska planer måtte ha varit mycket enkla, och att han inte heller kunde ha haft någon rådgivare som var förfaren i statskonsten. Det var i och för sig förklarligt, för knappast skulle väl någon som var vid sina sinnens fulla bruk sluta sig till en jude för att erövra världen.

Solen kom åter till synes, men dess sken var alltjämt främmande och människornas ansikten blev bleka och sällsamma i denna dager. Och en sak måste jag erkänna för dig, Tullia. Det måtte bero på mig själv, men jag kan inte beskriva för dig hur judarnas konung såg ut. Jag såg honom med mina egna ögon, och så förfärlig hans plåga än var så borde jag kunna erinra mig hans ansikte. Men inte ens med bästa vilja kan jag säga någonting annat än att det var svullet och blåaktigt av slagen och nerblodat ur såren efter törnkronan. Någonting gudomligt måste det ändå ha funnits över detta ansikte, eftersom jag efter att ha läst överskriften på korset inte tvivlade ett ögonblick på att han verkligen var judarnas konung.

Nu efteråt skulle jag ha lust att säga, att han hade ett slags mild värdighet, men jag fruktar illa att sådant är ord som jag hittar på i efterhand. Bättre kan jag då erinra mig den ödmjuka undergivenhet som visade att han lugnt hade funnit sig i sitt öde. Men hur kan en konung, som vet att han är född till att härska över världen, vara ödmjuk och undergiven då han misslyckats och dör en skymflig död. Också hans sista ord oroar mig. Vad var det han ansåg fullbordat. Eller fattade han bara att han gav upp andan.

Jag såg alltså inte på hans ansikte som någon uppmärksam iakttagare, utan jag var själv upprörd. Det var som om en vördnad hade hindrat mig att se på honom alltför noga medan hans lidande varade. Du måste också komma ihåg att det var tämligen mörkt hela tiden, då och då så mörkt att man nätt och jämnt kunde urskilja dem som hängde på korsen. När solen kom tillbaka var han död, och min vördnad tillät mig inte att närgånget forskande se på hans livlösa ansikte.

När konungen var död gick många människor därifrån, så att det blev gott om plats kring korsen. De judiska lärde och styresmännen skyndade också därifrån för att bereda sig till sabbaten och lämnade bara kvar några tjänare för att följa med händelsernas utveckling. Den ene av de korsfästa förbrytarna började klaga jämmerligt av sitt outhärdliga lidande. Ett par barmhärtiga kvinnor kom fram till centurionen bärande på en kruka och bad om lov att få ge honom mera av det bedövande vinet. De använde samma svamp och stav som förra

gången, blötte svampen i krukan och gav de båda förbrytarna att dricka.

Solen visade att tredje timmen redan var förbi. Centurionen började skruva på sig, för hans huvudsakliga uppdrag var slutfört och han ville slippa även de båda förbrytarna så snart som möjligt. Från Antonia kom också inom kort två män, en soldat och bödeln, som bar på sin bräda, sakkunnigt betraktade Jesus, konstaterade att han var död och sedan kallblodigt började knäcka skenbenen på de båda andra med brädan. Krasandet var grymt att höra, och båda två skrek och jämrade sig, men bödeln tröstade dem och sade att hans verk var renaste barmhärtighet. Soldaten som åtföljde honom hette Longinus. Han nöjde sig inte med bödelns utlåtande, utan stack sitt spjut nerifrån i sidan på konungen och borrade vant igenom hans hjärta. Då han ryckte spjutet tillbaka rann där ut blod och vatten ur brösthålan.

Vaktsoldaterna började samla ihop sina tillhörigheter och de dömdas kläder och skämtade lättat sinsemellan, eftersom den ledsamma vakttjänsten närmade sig slutet. Men medan rövarnas jämmerrop kvävdes och tystnade var det några uppviglare som hade smugit sig in i folkhopen och nu begagnade tillfället att börja ropa romfientliga tillmälen. Soldaterna begav sig makligt in i hopen och började knuffa undan folk med sköldarna och spjutskaften. Under bråket var det en av uppviglarna som fick käkbenet bräckt. Det minskade gapet på de andra, och de gav sig i väg under hotelser om att slakta alla romare och deras lakejer i templet den dag de fick vapen i hand. De var inte anhängare till konung Jesus, utan bara förbrytarkamrater till de båda andra korsfästa, förklarade centurionen för mig.

Han fann för gott att bli hövlig, kom fram till mig och ursäktade sig även i övrigt för det lilla bråket. Han hoppades att jag hade lagt märke till hur lätt han hade gjort slut på det. Prokonsuln har förbjudit trupperna att döda judar annat än i yttersta nödfall. Och vanliga demonstranter gitter man inte ens anhålla, eftersom det alltid bildas en skrikande folkhop som följer dem ända till borgen och lägrar sig vid porten för att skräna och bråka. Över huvud taget bör alla störningar undvikas, särskilt under judarnas högtider. Sådan har Pontius Pilatus politik blivit efterhand, sedan han i början prövade hårdare metoder och skördade idel förtret och till och med klander av kejsaren. Till slut sade centurionen:

»Jag heter Adenabar. När jag är färdig med det här uppdraget skall jag gärna ledsaga dig till borgen och ta dig med inför prokonsuln när jag avlägger rapport för honom. Det är inte lämpligt att du går

ensam genom staden. De där bovarna har sett oss tala med varandra och att du inte är jude. Det skulle bara bli tråkigheter om de misshandlade dig eller dräpte en romersk medborgare. Då måste det bli undersökningar och straff, och i den här förbannade staden finns det hundratusen gömställen.»

Han skrattade och skyndade sig att mildra sina ord: »Vi skall alltså undvika onödigt besvär, men dessutom tycker jag om ditt utseende och vördar alla lärda män. Jag kan förresten läsa och skriva själv, fast det är skralt med mitt latin. Det är ganska trångt i borgen, men jag tror nog att vi kan hitta dig en inkvartering som anstår dig.»

Till förklaring tillade han, att prokonsuln har mycket anspråkslösa vanor och vid sina besök i Jerusalem brukar nöja sig med att bo med garnisonen i Antonia. Det mäktiga palatset som Herodes har låtit bygga vore visserligen en ojämförligt mycket förnämare bostad, men garnisonen är så pass liten att prokonsuln efter en del ledsamma erfarenheter inte vill dela upp den på två förläggningar. Antonia är en ointaglig borg som behärskar tempelområdet. På templets förgård brukar alla oroligheter ta sin början.

Adenabar visade med tummen på kroppen som hängde på korset bakom honom, skrattade högt och sade: »Det var bland det roligaste jag har sett i mitt liv, när den där profeten Jesus en gång snodde ihop ett gissel av rep, körde ut duvmånglarna från tempelförgården och välte omkull penningväxlarnas bord. Den gången vågade styresmännen inte sätta sig upp mot honom, för han kom dit med många anhängare. När han red in i Jerusalem på en åsna var folk så ifrån sig att de bredde ut sina kläder på vägen framför honom, viftade med palmkvistar och hyllade honom som Davids son. På något annat sätt vågade de inte visa att de betraktade honom som sin kung. Veterligen härstammade han förresten från David både på fädernet och mödernet.»

Han nickade omärkligt mot en grupp kvinnor som hade stannat kvar på sluttningen och sade också han: »Där står hans mor.»

När trängseln var skingrad hade kvinnorna sjunkit till marken som utmattade av en övermäktig smärta. Men de dolde inte längre ansiktet utan såg upp mot korset. Och jag behövde inte gissa mig till vem av dem som var hans mor. Hon var ännu inte någon gammal kvinna, och i den stunden tyckte jag att hennes ansikte var det vackraste kvinnoansikte jag någonsin hade sett. Också förstenat av sorg var det på något sätt förklarat och på samma gång otillgängligt, alldeles som om denna kvinna aldrig mer i sitt liv skulle komma att yttra ett enda onödigt ord. Hon behövde inte bevisa att hon var av

kunglig härkomst. Hennes ansikte var bevis tillräckligt, även om hennes klädsel var lika enkel som de andra landskvinnornas.

Jag skulle ha velat att hennes följeslagare hade lett henne därifrån, jag skulle ha velat gå och trösta henne och säga henne att hennes son var död och inte längre behövde lida. Men hennes ansikte var så upphöjt skönt och slutet i sin sorg att det var omöjligt för mig att närma mig henne. Vid hennes fötter på marken låg en annan kvinna, vars hetsiga ansikte skalv och vars ögon stirrade mot korset som om hon ännu inte fullt hade fattat vad som skett. Den tredje kvinnan var äldst. Hennes stränga judiska drag uttryckte mer av vrede och besvikelse än av sorg. Det var som om hon ända in i det sista skulle ha väntat på ett under och ännu inte kunde förlåta att ingenting hade skett. De övriga kvinnorna stod bakom de tre.

Min blick återvände till konung Jesus' mor, och jag stod och stirrade på henne som förhäxad utan att höra vad Adenabar pratade. Först när han rörde vid min arm slapp jag ur förtrollningen. Han sade: »Nu är jag färdig med uppdraget och vill inte stanna kvar på den här dystra platsen längre. Judarna får ta hand om sina lik själva om de inte vill ha dem hängande här över sabbaten. Det är inte längre vår sak.»

Han lämnade likväl kvar några man på vakt vid korsen. Antagligen bröt han upp för att hjälpa bödeln, som inte vågade gå tillbaka till borgen med bara två man i följe. Rövarnas vänner kunde gott ligga på lur för honom. Vägen hade blivit tommare, och det rådde ingen trängsel vid stadsporten längre. Ur stadens hus strömmade doften av stekt kött ända upp till kullen, men jag var sannerligen inte hungrig.

Adenabar kastade en blick på solen och sade: »Det är ännu en bit kvar till kvällen. Judarnas sabbat börjar först när tre stjärnor syns på himlen. I kväll äter de sitt påskalamm, fast det finns en sekt bland dem som åt sitt redan i går kväll. Deras tempel är ett väldigt slakthus. I går och i dag har de tappat bloden ur tusen och åter tusen lamm som de brukar. Av varje slaktdjur får deras präster en bog och deras gud får talgen.»

Mina saker fanns i gott förvar vid porten, och han befallde bryskt den motsträvige åsnedrivaren att ta mina knyten på ryggen och bära dem till borgen. Mannen vågade inte göra invändningar. På detta vis tågade vi upp till borgen med legionärernas järnskodda stövlar taktfast klirrande mot stenläggningen. De var välövade soldater, för jag kunde inte märka att någon skulle ha blivit särskilt andfådd på vägen. Själv var jag det när vi kom fram till valvporten till borgen, för vägen

hade delvis varit mycket brant. Juden lade ner mina saker på portvalvet och ville inte stiga in genom det. Jag gav honom ett par skärvar till belöning, trots att Adenabar sade att det var fullkomligt onödigt. Trots min vänlighet stannade mannen på betryggande avstånd från porten, hötte med näven och förbannade ljudligt alla romare. När vaktsoldaten hotfullt lyfte spjutet tog han till flykten, och legionärerna brast i gapskratt då de såg honom springa.

Då vi nådde förgårdens solida stenläggning stannade Adenabar osäkert och började ge mig forskande blickar. Jag kände också själv att jag inte såg särskilt tillförlitlig ut och inte gärna kunde träda inför prokonsuln, hur väl centurionen och jag än hade kommit överens på avrättningsplatsen. Men här på gården rådde romersk stramhet och ordning och jag kände kasernlukten. Denna lukt av metall, läder, putsmedel och rök är inte obehaglig, men den får en man att titta på sina dammiga fötter och ordna vecken i sin mantel. På gården stod också legionens altare, och jag hälsade det aktningsfullt, men kejsarens bild såg jag ingenstans.

Adenabar beklagade att borgen hade så dåliga tvagningsmöjligheter, emedan man måste spara på vattnet, men visade mig in på officersmässen och bad slavarna se till att jag fick tvätta mig och byta kläder. Under tiden skulle han gå och rapportera för prokonsuln, sade han, och lovade samtidigt nämna om min ankomst.

Jag klädde av mig och tvättade mig, oljade och kammade håret, tog en ren livklädnad och lät borsta manteln. Jag fann också för gott att ta på mig tumringen, fastän jag vanligen inte brukar gå med den för att inte väcka uppmärksamhet i onödan. Jag skyndade mig med allt detta och gick tillbaka till gården, dit jag kom i samma stund som prokuratorn Pontius Pilatus kom ner för trappan ur tornet omgiven av sin svit. Han såg otålig ut. Det var någon förmögen jude som önskade tala med honom men inte ville komma längre in i borgen än till förgården för att inte bli oren på sabbatsaftonen.

Det var säkerligen en inflytelserik man med ett gott förhållande till romarna, eftersom landshövdingen gick med på att ta emot honom på detta sätt i kvällningen. Jag gick närmare och slöt mig till de gloende soldaterna. Även denna sak tycktes höra samman med dagens händelser, för den rike gamle mannen anhöll lugnt och värdigt om tillstånd att ta ner nasaréns lik från korset och begrava det i sin trädgård som låg nära avrättningsplatsen, innan sabbaten började.

Pontius Pilatus frågade ännu en gång av de kringstående om judarnas konung verkligen hade dött på korset och sade sedan: »Med

honom har vi haft tillräckligt bekymmer och besvär. Också min hustru är alldeles sjuk av allt det här överflödiga bråket. Ta honom och för bort honom så att jag äntligen slipper hela eländet.»

Juden lämnade sin gåva till hans skrivare och gick sin väg lika värdigt som han hade kommit. Pilatus frågade förundrat sin svit: »Är inte denne Josef från Arimatea en medlem av samma råd som dömde Jesus. Om Jesus verkligen i all stillhet hade så högt uppsatta gynnare så kunde de väl ha begagnat sig av sitt inflytande i tid. Då kunde vi ha blivit besparade en historia som vi inte har någon heder av.»

Adenabar gav mig en vink. Jag steg fram, hälsade vördnadsfullt och kallade honom prokonsul och sade mitt namn. Han besvarade vårdslöst min hälsning och sade för att visa hur gott minne han hade: »Javisst, javisst, dig känner jag. Din far var astronomen Manilius, men du är också släkt med de berömda Maecenerna. Det var en ledsam dag för dig att komma till Jerusalem på. Lyckligtvis har jordbävningen inte anställt några nämnvärda skador i staden. Jaha, så också du har sett med egna ögon när Jesus från Nasaret dog. Men nog nu om honom. Om ett år är det ingen som minns honom längre.»

Han gitte inte vänta på att jag skulle svara, utan tillade strax: »Min hustru blir förtjust att få träffa dig. Hon mår inte riktigt bra men stiger säkert gärna upp och äter med oss. Själv är jag inte heller i bästa skick. Jag har en gammal reumatism som ansätter mig, och som du själv kan se består mitt ämbete i Jerusalem mest i att springa upp och ner i branta trappor.»

Han rörde sig inte desto mindre spänstigt och obesvärat, och han hade något slags oro i kroppen så att han knappt kunde stå stilla. Till växten är han spenslig och börjar bli skallig, fastän han försöker dölja det med att kamma håret framåt över hjässan. Han har kalla och forskande ögon. Jag visste att hans karriär inte har varit lysande på något sätt, men tack vare sitt äktenskap har han i alla fall fått tag i detta prokuratorsämbete som är någorlunda inbringande trots allt. Givetvis är han ingen verklig prokonsul utan underställd prokonsuln över Syrien. Likväl är han ingen osympatisk man. Han kan småle torrt och skämta med sig själv. Jag tror att han har en mycket stark känsla av sin plikt som romare att skipa rättvisa bland bråkiga utlänningar. Därför plågade honom fallet Jesus från Nasaret.

Han sade bittert: »Försöker jag bara gå upp till mina rum, så kan jag slå vad om att judarna snart kommer hit igen med sina festbestyr och tvingar mig att springa ner på gården. Det är lätt att

skicka mig uppmaningar från Rom att respektera deras seder och bruk, men det gör mig snarare till deras tjänare än till deras herre.»

Han började oroligt vanka omkring på gården, men tillät mig med en åtbörd att gå vid hans sida. »Har du redan sett deras tempel», frågade han. »Till dess förgård har vi hedningar fritt tillträde, men den innersta gården får ingen oomskuren beträda, vid vite av dödsstraff. Man skulle inte tro att man lever i romerska riket. Inte ens kejsarens bild får vi hålla synlig. Och dödsstraffet är inget tomt hot. Det har vi ledsamma erfarenheter av. Då och då hittar någon galen resande på att klä ut sig till jude av idel nyfikenhet, bara för att få se den förbjudna insidan av templet, fastän där inte finns någonting märkligt att se på. I den värsta högtidsträngseln kan det lyckas, men blir någon uppdagad stenar de honom utan misskund. Det har de rätt att göra, och det är ingen behaglig död. Jag hoppas att inte du har sådana avsikter.»

Så frågade han försiktigt efter nytt från Rom och blev märkbart lugnad då han hörde att jag hade tillbragt vintern i Alexandria och studerat filosofi. Han förstod att jag var politiskt ofarlig, och som ett ynnestbevis ledsagade han mig till innergården glömsk av reumatismen och gjorde mig sällskap upp i det mäktiga borgtornet, från vilket man hade utsikt över tempelområdet. Templet var ett lysande byggnadsverk där det vilade i kvällningen med sina många gårdar och ståtliga pelargångar. Han pekade ut för mig månglarnas och främlingarnas gård, kvinnornas gård och judarnas gård samt mittbyggnaden i den heliga delen, där judarnas allra heligaste är beläget. Dit får till och med deras överstepräst gå in bara en gång om året.

Jag frågade om det fanns någon grund för historien att judarna i det allra heligaste i sitt tempel dyrkade ett vildåsnehuvud av guld. Denna berättelse förekommer ju envist spridd bland alla folk. Prokonsuln påstod att den saknade all grund. Han sade med övertygelse: »Där finns ingenting alls. Där är fullkomligt tomt. När det förra templet brann gick Pompejus dit in bakom förlåten med några officerare, och där fanns ingenting. Den saken är säker.»

Nu kom man åter och sökte honom, och vi gick ner till yttre borggården. Där väntade, åtföljd av judiska tempelväktare, en företrädare för översteprästen, som med påstridigt gnällande röst krävde att liken av de korsfästa skulle forslas bort före solnedgången. Pontius Pilatus uppmanade honom att föra bort vad där fanns att föra bort, och för formens skull trätte de sinsemellan om huruvida detta tillkom judarna eller romarna, trots att sändebudet uppenbart redan hade berett

sig på att själv utföra den oangenäma sysslan och därför tagit tempelväktarna med sig. De hade för avsikt att forsla liken till den judiska avskrädesplatsen och bränna dem i den eld som brann där dygnet runt och där allt avfall brändes.

Prokonsuln påpekade skarpt att Jesus från Nasarets lik inte fick röras ifall det ännu inte var begravet. Han hade redan lovat bort det. Det var inte någon angenäm nyhet för sändebudet, men han kunde inte börja träta om den saken, eftersom han tydligen hade fått bara en allmän order om att forsla bort liken innan sabbaten gick in. Likväl försökte han ta reda på vem och hur och varför någon ville ta vara på Jesus' lik, men prokonsuln tröttnade på honom och sade bryskt: »Vad jag har sagt det har jag sagt.» Han vände ryggen till för att visa att samtalet var slut, och med det beskedet fick juden och hans väktare gå sin väg.

Jag sade: »Judarnas konung är besvärlig ännu som död.»

Pontius Pilatus försjönk i tankar och svarade: »Det har du rätt i. Jag är en erfaren man och brukar inte bry mitt huvud med småsaker men denna vrånga dom pinar mig mer än jag har kunnat vänta. Tidigt i morse bekände han själv för mig att han var judarnas konung, den där Jesus, men så tillade han att hans rike inte tillhör vår värld. Av det förstod jag att han var politiskt ofarlig och jag hade ingen lust att döma honom, men judarna tvingade mig.»

Han slog sig med näven i handflatan, blev ond och sade: »Ja, sannerligen, jag har fallit offer för judarnas hets och ränker. De fängslade honom mitt i natten och fick vid den tiden nätt och jämnt ihop ett beslutfört rådsmöte och dömde honom. Alldeles utmärkt väl hade de själva kunnat stena honom för gudsbespottelse, även om de inte har någon rätt att exekvera dödsdomar. Men sådant har hänt förr, och då har de skenheligt försvarat sig med att de inte kunde hindra folkets rättfärdiga vrede. Men den här gången vågade de väl inte, just för folkets skull. De ville blanda in romarna i saken. Ja, jag skickade honom till ståthållaren i Galiléen, som är jude själv, för att dömas av honom. Men den listiga räven Herodes Antipas nöjde sig med att smäda honom och skickade honom tillbaka till mig för att jag skulle få den skulden på mig.»

»Men vad menade han då», vågade jag fråga, »om han sade att hans rike inte hör till den här världen. Jag är inte vidskeplig, men det var verkligen så att jorden skalv när han dog. Också himlen mörknade barmhärtigt så att inte hans lidande skulle synas alltför klart.»

Prokonsuln gav mig en ilsken blick och tillrättavisade mig alltför bryskt: »Du som är främling här skall väl åtminstone inte börja tjata percis som min hustru har tjatat ända sen i morse. Centurionen Adenabar låter jag också bura in om han ännu en gång fablar om en gudason. Den där syriska vidskepligheten är odräglig. Kom ihåg att du är romare.»

Jag tackade min lycka att jag inte i den förtroliga stunden i tornet hade kommit att nämna något om spådomarna för vilkas skull jag hade kommit till Jerusalem. Men hans retlighet kom mig att fatta ett ännu fastare beslut än förr att ta reda på hela denna historia så grundligt som möjligt. Det är inte likt en romersk prokurator att låta sig tyngas av en judisk uppviglares korsfästelse. Judarnas konung måtte ha varit en ovanlig människa.

Pontius Pilatus begav sig uppför trappan till sina gemak, men bad mig vara välkommen till bords med honom när mörkret hade fallit på. Jag gick tillbaka till officersmässen, där vindrickandet efter tjänstens slut var i full gång. Judéen är ett fint vinland, sade man mig, och det tror jag gärna efter att ha smakat på officerarnas vin. Blandat med vatten är det friskt och lätt och inte för sött.

Jag pratade med officerare, tekniker och specialister vid legionen och fick klart för mig att Pontius Pilatus verkligen motvilligt och endast på grund av judarnas påtryckning hade dömt deras konung till korset. Han hade visserligen blivit gisslad och smädad av soldaterna på gården, men det var snarast bara för att så skulle vara och för ro skull. Därefter hade de varit redo att släppa honom fri. Det var som om de alla hade plågats av en viss skuldkänsla, för var och en hade ett behov att försvara sig och skylla på judarna. Jordbävningen hade gjort djupt intryck på dem, och när några av dem blev berusade berättade de historier som de hade hört av judarna om konungens underverk. Han hade botat sjuka och drivit ut demoner, och för bara några dagar sedan påstods han ha väckt en död man till liv, som hade legat flera dygn i sin grav i närheten av Jerusalem.

Jag betraktade denna historia som ett skolexempel på hur hastigt ett rykte kan växa till sig när någonting uppskakande har hänt. Jag hade svårt att dölja att jag log då jag såg hur villigt, med vidöppen mun, dessa dock tämligen upplysta män lyssnade och trodde på orimligheter. Någon trodde sig till och med veta vad den uppväckte hette. De påstod på fullt allvar, att särskilt detta uppväckande av en död man, varom ryktet spred sig i hela Jerusalem, hade varit droppen som

kom bägaren att rinna över för judarnas styresmän. Det var efter det de hade beslutat ta livet av undergöraren.

Som ett exempel på samma ofördragsamhet hos judarna berättade befälhavaren för en kamelryttartrupp, som för påskhögtidens skull hade kallats från ökenranden till Jerusalem, att ståthållaren Herodes i Galiléen bara något år tidigare hade låtit avrätta en profet från öknen. Denne hade lockat massor av människor att låta döpa sig i Jordan till undersåtar i ett blivande rike. Befälhavaren hade sett mannen med egna ögon. Han hade gått klädd i en mantel av kamelhår och han åt aldrig kött.

Jag fick också höra att en judisk församling om flera hundra män hade grundats i den otillgängliga öknen vid stranden av Döda havet för att forska i skrifterna och vänta på det nya riket. Dessa stränga män följer en annan tideräkning än de rättrogna judarna, och de har flera olika grader av invigning.

Det blev mörkt, lamporna tändes, och det var dags för mig att gå upp till landshövdingens gemak. Jag fick höra mångahanda gliringar om det, men fick också veta i förtroende att man hade lyckats smuggla in spelmän och ett par syriska danserskor i mässen. När prokonsuln väl hade gått till vila var jag välkommen tillbaka för att ta del i den allmänna fröjden. Något nöje ansåg de sig förtjäna under den judiska påsken som vållade legionen så mycket extrabesvär.

Dysterheten i landshövdingens tornkammare hade man försökt skyla över med dyrbara mattor och draperier, och bolstren på vilbäddarna var klädda med fint tyg. Servisen var syrisk och vinet bjöds rent av i bägare av glas. Det fanns en gäst till utom jag, garnisonskommendanten, en tystlåten eller kanske stum man som säkerligen kunde vara en framstående strateg, men som kände sig så illa till mods av Claudia Proculas och hennes sällskapsdams närvaro att han inte kunde öppna munnen. Även Adenabar och prokonsulns skrivare var med. Lamporna var fyllda med väldoftande olja, och båda kvinnorna doftade i kapp med lamporna.

Jag var glad över att få träffa Claudia Procula, även om jag sanningen att säga knappast längre skulle ha känt igen henne om jag hade råkat få syn på henne på gatan. Hon var avtärd och blek, och för att dölja sin gråsprängdhet färgar hon håret hennarött. Det var egentligen bara hennes ögon jag kände igen, men då jag såg in i dem anade jag samma oroliga känslighet som en dag hade tjusat mig en hel eftermiddag hos Proculerna i Rom i min ungdom.

Hon räckte mig båda sina välskötta magra händer och såg mig länge

in i ögonen. Till min outsägliga häpnad slog hon därefter armarna om min hals, kastade sig intill mig, kysste mig på båda kinderna och brast i gråt i det hon snyftade: »Marcus, Marcus, vad jag är glad att du har kommit hit för att trösta mig denna förfärliga kväll.»

Garnisonskommendanten vände sig bort och blygdes både på sin värds och mina vägnar. Pontius Pilatus blev illa berörd och bannade: »Så, så, Claudia. Försök lägga band på dig. Vi vet alla att du inte mår bra.»

Claudia Procula lossade armarna om min hals och var inte alldeles skön när hennes blå ögonfransfärg rann med tårarna över hennes målade kinder. Men hon stampade i golvet och genmälde: »Det är inte mitt eget fel om jag är ansatt av onda drömmar. Varnade jag inte dig kanske för att röra den där heliga mannen.»

Då jag såg hur besvärad Pontius Pilatus var kom jag att tänka på att han antagligen betalar ett drygt pris för den ställning hans hustrus släktskapsförbindelser har skaffat honom. En annan man skulle väl ha bett sin hustru gå ut och lugna sig litet, men prokonsuln bara klappade henne tafatt på axeln. Sällskapsdamen, en uppseendeväckande vacker kvinna, började hastigt bättra på hennes ansikte.

Prokonsuln tog en slev som en slav räckte fram och började med egen hand ösa upp vin ur blandningskärlet i glasbägarna som han med skäl tycktes vara stolt över. Den första bägaren räckte han till mig förbi kommendanten. Detta var det första tecknet på att han hade låtit undersöka mitt resgods. Jag hade avsiktligt gett en synlig plats åt det korthuggna rekommendationsbrev som jag fick på samma gång som vinken om att det klokaste jag kunde göra var att skudda Roms stoft av fötterna. Men överst i brevet står ett namn, som jag inte vill nämna här, men som jag åter en gång fick märka är ett mäktigt namn också i österlanden. Jag tackar dig därför än en gång, Tullia, för att du i alla fall skaffade mig det namnet till beskydd när du skickade mig från Rom.

När vi drack skålen försökte sig Pontius Pilatus på ett blekt småleende och sade halvhögt att han småningom började begripa åtminstone en av judarnas seder, nämligen den att de inte tillät kvinnor att äta tillsammans med män. Men Claudia Procula hade redan lugnat sig och bad mig lägga mig närmast henne till bords så att hon kunde nå att stryka mig över håret. »Och det är inget ont i det», försvarade hon sig. »Till åren kunde jag gott vara din mor. Du din stackars föräldralöse har ju aldrig haft någon mor.»

»För gudarna är ingenting omöjligt», sade jag. »Vi kan alltså anta

att du har kunnat föda en son vid fem års ålder.» Det var naturligtvis grovt smicker, men sådant tycker kvinnor om. Claudia Procula luggade mig kokett, kallade mig hycklare och varnade sin sällskapsdam för att tro på någonting jag sade, eftersom jag var den slugaste förföraren i hela Rom och redan vid fjorton år hade kunnat min Ovidius utantill. Testamentet som gjorde mig rik antydde hon lyckligtvis ingenting om i alla fall.

Prokonsuln upptog inte skämtet illa. Tvärtom hade jag en känsla av att han gillade vad som helst som kunde få hans hustru på gott humör. Han uppmanade mig att lägga band på mig och komma ihåg att en prokonsuls gemål var okränkbar. Han kallade verkligen sig själv för prokonsuln. Dessutom, försäkrade han, hade Claudia Procula stadgat sig av vistelsen bland judarna och frångått den romerska societetens lättsinne.

Under den sortens pladder började vi äta. Bättre kvällsmål har jag väl ätit, men något fel var det då inte på detta, även om prokonsuln är måttlig i sina vanor. Åtminstone var allt som bjöds färskt och berett av goda varor, och det torde vara grunden för all kokkonst. Det mest roande var likväl måltidens höjdpunkt, då en stor kruka med lock bars in på bordet, varefter landshövdingen skickade ut uppassarslavarna ur rummet. Med egen hand lyfte han av locket, ur krukan steg en läcker doft av stekt fläsk och rosmarin, och både Adenabar och kommendanten gav till ett rop av förtjusning. Pontius Pilatus förklarade skrattande för mig:

»Här kan du se hur mycket judarna bestämmer över oss. Romerske prokonsuln är tvungen att på brottsliga vägar smuggla in sitt fläsk i Antonia från andra sidan Jordan.»

Jag fick veta att man öster om Galileiska sjön föder upp hela svinhjordar för de romerska garnisonernas behov, men att det är strängt förbjudet att föra in något fläsk i Jerusalem, för att inte kränka judarna. Tullmännen är tvungna att rätta sig efter förbudet, så vänner till Rom de än är. Därför måste fläsket för landshövdingens bord smugglas in till Antonia som kurirpost under romerska statens sigill.

»Det kommer mig att tänka på», sade Adenabar för att få ett ord med i samtalet, »att den enda verkliga skada som den där judarnas konung kom åstad, var i Gadara öster om Jordan. Han var inte fördomsfull på något vis, utan bröt mot judiska lagar och till och med mot sabbaten av alla krafter. Men han måtte i alla fall ha delat judarnas motvilja mot fläsk, för en gång för ett par år sedan när han

vandrade i Gadaratrakten drev han och hans lärjungar en hel svinhjord på tusen djur ner i vattnet utför en bergsbrant. Svinen dränkte sig och deras ägare förlorade inte så lite på saken. Men illgärningsmännen flydde tillbaka över gränsen till Galiléen. Det hade blivit svårt att ställa dem inför rätta, och någon ersättning skulle man ändå inte ha fått ut av dem, för de var ju fattiga allesammans. Levde på vad deras anhängare gav dem, och arbetade emellanåt ett tag. Svinägaren fick lov att hålla god min. Knappast hade det ens gått att skaffa vittnen, för hans rykte hade spritt sig ända på andra sidan gränsen och folk var rädda för honom för hans underverks skull.»

Adenabar berättade ivrigt och satte sig upp att sitta på vilobäddskanten och brast till slut ut i ett högljutt skratt. Först då märkte han att historien inte alls hade roat oss, för nu var vi ju åter tillbaka vid denne Jesus som vi för en stund hade lyckats glömma genom att pladdra en mängd strunt som umgängeskonsten fordrar. Kanske hade vi inte glömt honom helt i alla fall.

Adenabar såg snopen ut och skrattet tog hastigt slut. Pontius Pilatus fräste: »Den mannen har vi redan talat tillräckligt om.»

Claudia Procula började darra, tappade behärskningen och ropade. »Han var en helig man, en läkare och undergörare som det aldrig har funnits maken till i världen. Hade du varit karl och en sann romare skulle du inte ha dömt honom. Det gör detsamma om du tvådde händerna efteråt. Det befriar dig inte från skulden. Och du medgav själv att du inte hittade någonting att anmärka på hos honom. Är det judarna som styr i Jerusalem eller är det du.»

Prokonsuln blev blek av vrede och det var inte långt ifrån att han hade slängt sin vinbägare i golvet, men han märkte i sista stund att ingenting hade blivit bättre av att krossa ett dyrbart glas. Han betänkte sig, såg sig omkring och varseblev att sällskapet var litet och slutet och även tjänarna var borta.

»Jag tror bara vad mina egna ögon ser och vittnar om», svarade han med tillkämpat lugn. »Några underverk visade han inte mig och inte heller Herodes, fastän Herodes uttryckligen bad honom ge ett bevis på sin makt. Det gick politik i hela historien på ett försåtligt vis och jag visste mig ingen annan råd än att döma honom. Eller juridiskt sett var det inte ens jag som dömde honom. Jag bara lät judarna få sin vilja fram. Politik är politik och där är det ändamålsenligheten som fäller avgörandet och inte den formella rätten. I småsaker är det ändamålsenligt att låta judarna få som de vill. Det tillfredsställer deras behov av nationell självhävdelse. I stora ting är det nog jag som har hand om makten.»

»Än vattenledningen i Jerusalem då», sköt Claudia Procula in med kvinnlig elakhet. »Var inte den din stora idé och stolthet, det förnäma monumentet över din ämbetstid. Kan du visa mig den. Du hade ju redan ritningarna klara och lutningarna avvägda.»

»Jag kunde ju inte röva pengar ur tempelskatten heller», försvarade sig prokonsuln. »Om judarna inte förstår sitt eget bästa så är skammen deras och inte min.»

»Min härskare», sade Claudia Procula sarkastiskt. »Under alla dessa år har du den ena gången efter den andra fått ge efter för judarna, i både smått och stort, så snart det har gällt allvar. Den här enda gången skulle du ha kunnat visa dig som en karl och ha haft rätten på din sida. Varför trodde du inte mig, när jag skickade dig bud att inte döma en oskyldig man.»

Adenabar försökte rädda situationen och anmärkte skämtsamt: »Vattenledningen föll på jerusalemitiskornas envishet. Det är när de bär vatten som de har sitt enda tillfälle att samlas och prata strunt vid brunnarna. Ju längre och besvärligare väg de har efter vatten, desto mer frihet blir det att pladdra.»

Claudia Procula svarade »Kvinnorna i Jerusalem är inte fullt så enfaldiga som ni tror. Om inte allt hade gått så snabbt och överraskande och lagstridigt till, och om inte en av hans egna lärjungar hade förrått honom för rådet mot betalning, så skulle han aldrig ha blivit dömd. Hade du varit karl att åtminstone skjuta upp avgörandet över påsken så skulle det kunna se annorlunda ut nu. Han hade det arbetande folket på sin sida och i hela landet de som kallar sig själva för de stilla och väntar på riket. De är fler än du har reda på. Till och med en medlem av högsta rådet kom och bad mig om hans lik för att lägga det i sin egen grav. Jag vet en hel del som du inte vet. Jag vet till och med sådant som inte ens hans enkla lärjungar vet. Men nu är allt för sent. Du har tagit livet av honom.»

Pontius Pilatus lyfte sina händer, kallade Roms gudar och kejsarens genius till sitt bistånd och skrek: »Om jag inte hade skickat honom till korset skulle judarna ha klagat i Rom och sagt att jag inte är någon vän till kejsaren. Claudia, har jag inte förbjudit dig att träffa de där kvinnorna som har extaser. Du blir bara värre av deras drömmerier. Män, romare, jag vädjar till er. Vad skulle ni ha gjort i mitt ställe. Skulle ni ha vedervågat hela er ställning och karriär bara för en jude som bråkar om sin religion.»

Kommendanten upplät äntligen sin mun och sade: »Jude som jude, krypskyttar är de allihop. Där är gisslet, spjutet och korset den enda politiken.»

Adenabar sade: »Jorden bävade när han dog. Jag tror att han var en gudason. Men du hade inte kunnat handla annorlunda. Nu är han död och kommer inte tillbaka.»

Själv sade jag: »Jag skulle vilja veta mera om hans rike.»

Claudia Procula såg på oss med vidgade ögon och frågade: »Men om han kommer tillbaka. Vad gör ni då.»

Hon sade det så allvarligt att det for en rysning genom mig, håren på min kropp reste sig på ända och jag blev tvungen att återkalla i minnet att jag med egna ögon hade sett judarnas konung ge upp andan på sitt kors.

Pontius Pilatus såg medlidsamt på sin hustru, skakade på huvudet och sade som till en mindrevetande: »För mig får han gärna komma tillbaka. Det blir den dagens bekymmer.»

En tjänare kom försiktigt in med ett bud till hans skrivare. Prokuratorn suckade lättat och sade: »Snart får vi höra nyheter. Det här tråkiga samtalsämnet lämnar vi.»

Vi avslutade måltiden under tryckt stämning, bordet dukades av och vi drack mera vin. För att roa damerna gnolade jag Alexandrias nyaste slagdängor för dem, och Adenabar bidrog med rätt så välövad röst med en skamlös visa som hade kommit till i tolfte legionen. Skrivaren kom tillbaka, och Pontius Pilatus visade att vi hade hans förtroende och lät honom berätta vad han visste i vår närvaro. Det var tydligen så, att spionerna som prokonsuln hade ute bland judarna smög sig till borgen efter mörkningen för att avlägga rapport. Skrivaren berättade:

»Jordbävningen har väckt stor förskräckelse i templet, för då remnade den yttre förlåten uppifrån och ända ner. Han som förrådde nasarén kom tillbaka till templet i dag och slängde de trettio denarer han hade fått tillbaka åt prästerna. I översteprästens hus har det väckt stor förtrytelse att det var två av rådsmedlemmarna, Josef och Nikodemus, som tog ner liket från korset och begravde det tillsammans i en färdig klippgrav nära avrättningsplatsen. Nikodemus har betalt svepningen och dessutom hela hundra skålpund myrrha och aloe till gravläggningen. Men i övrigt är det lugnt i staden och man firar påskafton som brukligt är. Jesus' anhängare är som bortblåsta. Rådet har låtit sprida ut en lösen: Det är bättre att en dör för folket än att hela folket förgås. Det har lugnat stämningen. Åtminstone talar man inte

längre högt om Jesus. Folkets vidskepliga vördnad för honom tycks ha dunstat bort, eftersom han inte utförde något underverk utan dog en ärelös död.»

Skrivaren gav oss en blick, krämtade, skrattade lite tvunget och fortfor: »Så är det en sak till, som jag inte ens skulle bry mig om att nämna, om jag inte hade fått höra den från de två olika håll. Han, den där Jesus, lär ha hotat att stiga upp från de döda på tredje dagen. Var den historien kommer ifrån har jag inte fått reda på, men den är känd också hos översteprästen. I hans hus funderar de som bäst på vad de kan göra för att hindra saken.»

»Vad var det jag sade», ropade Claudia Procula triumferande.

Skrivaren rättade sig hastigt: »Jag menar förstås inte att de tror att han skall uppstå. Men det kan hända att hans anhängare försöker stjäla hans lik för att bedra enkelt folk. Därför är prästerna och rådet förtretade över att liket inte blev bränt på avstjälpningsplatsen med de båda andra förbrytarna.»

Pilatus sade bittert: »Jag kunde väl ha gissat att man inte ens får nattsömn för den mannens skull.»

Han var så illa berörd av den dumma historien att han tog Adenabar och mig åt sidan för att ännu en gång försäkra sig om att konung Jesus var död. Vi hade sett det med egna ögon och även sett soldaten sticka sitt spjut i hjärtat på hans livlösa kropp. Vi svor bägge två: »Den mannen dog hängande på korset och tar aldrig mer ett steg.»

Min natt blev orolig på grund av vinet och allt jag hade upplevt, så att jag sov illa och hade elaka drömmar, hur trött jag än var. Det druckna hojtandet från officersmässen störde mig även natten i ända. I gryningen vaknade jag slutgiltigt av de gälla trumpetstötarna som bars ut från tempelområdet över hela staden. Det jag hade sett och hört föregående dag kom strax tillbaka i mina tankar.

För att reda ut mina egna tankar och för att dra mig till minnes alla saker så som jag själv hade sett dem satte jag mig att skriva och skrev ända tills Adenabar kom in till mig svullen kring ögonen och alltjämt berusad och bad mig komma ner på förgården, så skulle jag få se någonting roligt. Där stod sannerligen en deputation till prokonsuln från rådet och det högsta prästerskapet, trots att det var sabbat och därtill stor sabbat. Pontius Pilatus lät vänta på sig och smädade dem sedan med bittra ord för all den oro de hade ställt till med.

Men de var verkligen förtvivlade och försäkrade att den sista villan kunde bli värre än den första, om Jesus' anhängare lyckades stjäla hans lik ur graven och sedan sade att han hade uppfyllt sitt löfte och stigit

upp från de döda på tredje dagen. Därför bad och besvor de landshövdingen att låta ställa ut en vakt av legionärer vid graven för några dagar, emedan de inte litade helt och fullt på sina egna väktare, och att för all säkerhets skull låta försegla graven med sitt eget prokuratorsigill som ingen jude vågade bryta.

Pilatus kallade dem käringar och enfalder och hånade dem och sade: »Ni tycks vara ännu räddare för en som är död än för en som lever.»

Men de lovade sända honom rikliga skänker genast efter sabbaten. Medan den pågick hade de inte lov att bära någonting med sig. Pontius Pilatus gav slutligen efter och skickade två man och legionsskrivaren till graven. Skrivaren hade i uppdrag att försegla graven, dock inte med prokuratorns sigill utan med tolfte legionens officiella signet. Det tyckte Pilatus kunde räcka. Till natten gav han order om att förstärka vakten till fyra eller till åtta man om vaktchefen ansåg att det behövdes, för han visste gott att bara två romerska legionärer inte kunde känna sig trygga i mörka natten utanför stadsmuren.

Jag tänkte att en vandring skulle göra mig gott och följde därför med skrivaren till graven. På avrättningsplatsen stack ännu korsens blodiga stolpar ur marken, men tvärslåna hade lossats då liken togs ner. En helt kort bit därifrån fanns en vacker trädgård och i den en grav som var inhuggen i en klippvägg. En stor kvarnsten var vältrad upp på kant i en ränna framför gravöppningen. Att rulla den åt sidan skulle ha krävt två mans krafter, och det var en het dag. Skrivaren ansåg inte att det var nödvändigt att öppna graven, eftersom de judiska vakterna försäkrade att ingen hade rört vid den sedan förrädarna i rådet, Josef och Nikodemus och deras tjänare, hade vältrat stenen på dess plats.

Medan skrivaren förseglade gravöppningen tyckte jag mig känna en stark doft av myrrha tränga ut ur graven. Men det är möjligt att det bara var trädgårdsblommorna som doftade så kraftigt omkring mig. De båda legionärerna skämtade grovt med sitt uppdrag, men det var tydligt att de båda var belåtna med att ha fått dagstur och bli avlösta till kvällen.

På återvägen lämnade jag skrivaren och gick och såg på judarnas tempel, eftersom han sade att jag utan någon risk kunde gå ända in på förgården. På en bro kom jag över dalen till det heliga berget, och genom en mäktig port blev jag insläppt på hedningarnas gård tillsammans med en stor mängd andra. Hela morgonen hade det strömmat folk från staden, men ännu fanns det rum för fler på förgården,

och jag beundrade dess pelargångar. Till slut började judarnas ändlösa sång och högljudda böner, offerlukten, deras upphetsning och extas att kvälja mig. Jag tänkte på liket av den korsfäste som vilade i den kalla klippgraven, och min medkänsla var helt på deras konungs sida, så litet jag än visste om honom.

Jag återvände till Antonia, och nu har jag skrivit in på sena natten för att befria mig från ledsamma tankar. Men jag känner mig alls inte bättre till mods, för medan jag skrivit har jag inte känt din närhet, Tullia, på samma sätt som förr.

Berättelsen om judarnas konung är likväl inte slut för min del med detta, för jag vill veta mer om hans rike och jag har redan vissa planer på att komma i förbindelse med hans anhängare och få höra vad han lärde medan han levde.

Tredje brevet

Marcus Mezentius Manilianus till Tullia.

Jag skriver mitt namn härovan och även ditt, Tullia, men när jag ser mitt eget namn på papyruset måste jag undra om det är jag som skriver eller någon främling inom mig. Jag är inte längre mig själv, och då och då under dessa mitt livs längsta dagar har jag misstänkt att judarnas magi har förhäxat mig. Om allting sannerligen har hänt så som jag själv under tvivel och eftertanke har kommit att få se det, då har jag fått bevittna sådant som aldrig förr har hänt. Eller också är jag tvungen att tro även på mångahanda sagor, vilkas symboliska betydelse filosoferna och cynikerna för länge sedan har avslöjat.

Jag vet inte ens om jag vågar sända dig det här brevet. Mina föregående rullar ligger fortfarande oavsända. Och kanske är det tur, för om du någonsin får läsa detta kommer du väl knappt att kunna tro annat än att den olycklige Marcus har tappat sista smulan av sitt förnuft. Men i mitt eget tycke är jag likväl ingen drömmare, även om jag, ehuru med vaken misstro, har försökt finna någonting utöver dygdens och sinnenas njutning i världen. Jag medger att jag på grund av min härkomst gick till omåttlighet i allt i min ungdom, så att jag aldrig lyckades finna den verkligt vises jämvikt mellan försakelse och njutningar. Det var omåttlighet i mitt vakande, mina fastor och kroppsövningar under skoltiden på Rhodos. Omåttlig var även min kärlek till dig, Tullia, och jag blev aldrig mätt på dig.

Trots allt försäkrar jag dig att det på mitt väsens botten likväl finns någonting kyligt och vaksamt som hindrar mig från att förgöra mig själv. Om jag inte hade haft denne kallblodige väktare inom mig skulle jag väl knappast ha lämnat Rom, utan hellre ha mist min egendom och kanhända livet än jag avstod från dig. Nu då jag skriver är väktaren som vaknast, för jag försöker hela tiden noga skilja på sådant

som jag säkert har sett med egna ögon och sådant som jag bara har hört och sådant som jag kan betrakta som tillräckligt säkert bevisat.

Jag anser det nödvändigt att noggrant skriva ned allt jag har upplevt, även om jag aldrig skulle sända dig detta brev. Jag skriver upp även onödigheter, eftersom jag ännu inte vet att skilja det onödiga från det som är viktigt. Jag tror att jag har fått bevittna en ny guds ankomst till världen. Det är naturligtvis vanvett för var och en som inte själv har kommit att leva med i ett sådant skeende. Men är det så, då kan även de allra obetydligaste ting senare visa sig ha en betydelse. Med detta vill jag försvara min mångordighet. Ty om allt detta är sant, kommer världen att förvandlas och är redan förvandlad och en ny tidsålder är inledd.

Men min väktare är vaken och varnar mig för att tro på ting som endast är mina egna förhoppningar. Jag vet likväl inte om jag någonsin har kunnat hoppas och önska någonting så ofattbart som detta. Nej, jag skulle aldrig ha kunnat finna på eller drömma om någonting som det här. Tänkte jag på något, så var det på ett nytt rike på jorden, men det är inte längre fråga om någonting sådant, utan om något alldeles annat som jag ännu inte fattar.

Jag varnar mig själv för att av idel fåfänga vilja se i det skedda sådant som inte finns där. Ty vad är väl jag, Marcus, att någonting som detta skulle hända just mig. Jag inbillar mig inte att jag är någon betydande person. Men å andra sidan kan jag inte förneka mina erfarenheter. Alltså berättar jag.

Då jag sent på kvällen hade avslutat mitt förra brev kände jag kramp i fingrarna och fick inte genast sömn. Sedan sov jag gott, men sömnen blev åter kort, för innan gryningen vaknade jag av ett nytt jordskalv. Det var längre och mera skrämmande än det förra. Klirret och skramlet av krossade krukor och sköldar som ramlade ner från sina vägghållare kom alla i Antonia att rusa ur bäddarna. Stengolvet gungade till under mina fötter så våldsamt att jag föll framstupa. Väktarna blåste larmsignal på gården. Jag kan inte annat än beundra legionens disciplin, för hur yrvaken varje man än var mitt i mörkaste natten var det ingen som rusade ut utan sina vapen, trots att allas första tanke måste ha varit att rädda sig undan instörtande tak.

Det var alltjämt så mörkt att man måste tända facklor ute på gården. Efter den första villervallan och förvirringen framgick, att muren hade remnat på ett par ställen, men några dödsoffer hade jordbävningen inte krävt i borgen. Endast några ofarliga vrickningar, bulor och sår anmäldes. Även de hade snarare uppkommit på grund av träng-

seln i mörkret än av jordskalvet. Kommendanten sände genast ut patruller i staden för att ta reda på uppkomna skador och försatte legionens brandkår i larmberedskap, eftersom de eldsvådor som uppkommer i samband med jordbävningar vanligen vållar värre skador än själva skalven.

Prokonsuln kom raka vägen från sin säng och hade endast svept en mantel omkring sig. Han stod barfota i trappan utan att gå ned på gården eller blanda sig i ordergivningen. Eftersom jordbävningen inte upprepades och man började höra tupparna gala ute i staden ansåg han det inte påkallat att skicka kvinnorna i säkerhet utanför murarna. Det var likväl förståeligt att ingen efter denna förskräckelse strax ville gå och lägga sig på nytt. Himlen ljusnade. Medan stjärnorna släcktes ljöd åter de starka hornstötarna från judarnas tempel och utvisade att deras gudstjänstceremonier fortsatte som om ingenting hänt.

Soldaterna fick återgå till vanlig tjänst, men endast torrskaffning delades ut åt dem. Av säkerhetsskäl förbjöds kockarna att göra upp eld tillsvidare. Den ena patrullen efter den andra återvände med rapport om att det rådde verklig skräck och förvirring i staden och att många människor hade flytt ut i öppen terräng utanför stadsmuren, men så när som på några nedrasade väggar hade inga nämnvärda olyckor inträffat. Jordskalvet tycktes ha varit begränsat i huvudsak till trakterna av borgen och templet.

Vakterna avlöstes. Endast obetydligt försenad tågade första kohorten genom staden till exercisen i cirkus. I denna dyrbara byggnad har inte hållits gladiator- och djurspel på åratal, utan arenan används endast för legionens slutna exercis.

Jag gick tillbaka till mitt rum över krasande krukskärvor, tvättade mig och klädde på mig ordentligt. Medan jag ännu höll på med detta kom ett bud och kallade mig till prokonsuln. Pontius Pilatus hade låtit flytta ut en stol åt sig på en trappavsats för att börja dagens mottagning. Jag tror även att han gärna höll sig kvar utomhus, trots att han inte med en min lät märka om han möjligen fruktade att jordskalvet skulle upprepas.

Framför honom stod garnisonskommendanten och legionsskrivaren, Adenabar och två legionärer, vilka på syriskt vis gjorde livliga åtbörder med händerna medan de förklarade sig, fastän de i övrigt försökte stå i enskild ställning av aktning för sina högsta befälhavare. Pontius Pilatus sade retligt till mig:

»Vaktombytet blev försenat i morse på grund av jordbävningen. Det var de här två syriska lurkarna som blev skickade att avlösa vakten

vid den förbannade graven. Där fanns sex man över natten, och det var meningen att de skulle vaka två och två medan de andra sov. Nu kommer de här tillbaka från platsen och säger att legionens sigill är brutet, stenen bortvältrad från graven och karlarna i nattvakten spårlöst försvunna.»

Han vände sig till legionärerna och fräste: »Fanns liket kvar i graven.»

De båda enkla männen svarade med en mun: »Vi gick inte in i graven. Vi hade inte order att gå in i graven.»

Pilatus frågade: »Varför stannade åtminstone inte en av er på vakt medan den andre skyndade hit med rapport. Under tiden har ju vem som helst kunnat gå dit in.»

De erkände utan att försöka dölja det: »Ingendera av oss vågade stanna där ensam.»

Garnisonskommendanten kände ett behov att ta soldaterna i försvar, för ansvaret var ju i sista hand hans. Han sade kort: »De har stränga order att endast röra sig två och två utanför borgen.»

Men av legionärernas min kunde man tydligt se att det inte var för sitt liv de hade fruktat. Det var tydligen graven som ingav dem fasa, och deras kamraters försvinnande hade fyllt dem med vidskeplig skräck. Prokonsuln tycktes anse detsamma, för han sade häftigt:

»Det är ingenting övernaturligt som har hänt. Jordskalvet har naturligtvis flyttat på stenen framför graven. De vidskepliga syriska feglingarna har tagit till harvärjan och vågar sig inte tillbaka. De måste genast spåras upp som fanflyktingar. De har förtjänat strängaste straff.»

Han vände sig till mig och förklarade: »Här gäller det legionens heder och därför tänker jag inte lita på någon som har en egen ko i det här diket. Jag vill inte höra några fraser och friseringar nu, utan här behövs ett opartiskt vittne. Du Marcus är en klartänkt man och tillräckligt lagkunnig. Ta med dig Adenabar och de här båda soldaterna. Därutöver kan ni ta en hel kohort till följe om ni vill, så att ni kan få platsen avspärrad och bevakad så att inte också de här båda tar till schappen. Se efter vad som har hänt och kom och tala om det för mig.»

Kommendanten ropade strax till sig hornblåsaren. Av detta blev prokonsuln ännu mer förgrymmad än förut, slog sig med knytnäven i flata handen och skrek: »Är ni sinnesförvirrade allesammans. Inte behöver ni en kohort, det räcker med några pålitliga karlar. Det är ju vansinne att väcka uppmärksamhet och göra ett nummer av den

här saken som bara är till skam för oss. Se till att ni kommer i väg någon gång.»

Adenabar samlade strax ett tiotal man, och så snart de var uppställda på gården kommenderade han språngmarsch. Prokonsuln var tvungen att skrika halt och ropa efter oss att det säkraste sättet att få med oss alla nyfikna judar var att ge sig till att springa genom hela staden. För min del var jag belåten, för oövad som jag är skulle jag knappast ens utan rustning ha kunnat hålla jämna steg med legionärerna, trots att vägen inte var lång.

Folk som hade flytt utom murarna höll på att vända tillbaka in i staden. De hade nog med sitt eget att tänka på, och vi väckte ingen uppmärksamhet. Judarna glömde sannerligen denna gång att spotta efter legionärerna och ropa ut sina vanliga förbannelser.

Trädgården skymde graven till en del. Likväl kunde vi redan på långt håll se två judar komma ut ur öppningen i klippan. De hörde utan tvivel till nasaréns anhängare, för jag var tämligen säker på att den ene var den vackre ynglingen som jag hade sett beskydda de sörjande kvinnorna på avrättsplatsen. Den andre var en stor skäggig rundhuvad man. Då de såg oss komma tog de till flykten och försvann i terrängen trots att vi ropade efter dem.

»Nu är fläskläggen i ugnen», svor Adenabar, men lät inte förfölja dem. Han ansåg det klokare att inte skingra vår styrka och visste att judarna i varje fall var i stånd att villa bort legionärerna bland trädgårdar, busksnår, kullar och klyftor.

Men så mycket hade vi likväl alla sett av dem att vi visste att de inte bar någonting med sig från graven.

När vi kom fram till graven såg vi att stenen hade krossat kanten av fåran med sin tyngd. Den hade vält utåt från öppningen och börjat rulla utför backen, tills den hejdades av en klippkant och sprack itu. Några spår efter verktyg kunde vi inte se. Om någon hade velat öppna graven utifrån, skulle de ha vältrat stenen åt sidan i fåran som meningen var. En snörstump hängde ännu kvar vid legionens brutna sigill. Det var alldeles tydligt att jordbävningen hade rubbat stenen ur dess läge. Ur den mörka graven trängde en stark doft av myrrha och aloe ut i den fuktiga morgonluften.

»Gå först du så följer jag efter», bad Adenabar. Han var grå i ansiktet av rädsla och darrade i hela kroppen. Legionärerna stannade på aktningsfullt avstånd från graven och packade ihop sig som en skock får.

Vi steg tillsammans in i förrummet till graven och därifrån genom

en trängre öppning in i den egentliga gravkammaren. Det var nätt och jämnt att vi kunde urskilja de vita svepningsdukarna på stenbänken, innan våra ögon vande sig vid mörkret. Först trodde vi båda att liket låg kvar. Men så blev våra ögon vana vid dunklet och vi såg på samma gång att liket av judarnas konung hade lämnat sin svepning och försvunnit. Svepningen hade styvnat av myrrhan och aloen, och visade ännu konturerna av kroppen som hade legat i den, och svettduken som hade täckt ansiktet låg för sig på sin plats.

Först trodde jag inte mina egna ögon, utan var tvungen att känna efter med handen på den tomma platsen mellan svepningen och svettduken. Där fanns ingenting. Men svepningen var inte uppvecklad. Det var bara så att kroppen innanför den var spårlöst försvunnen. Svepningen hade sjunkit samman men i den avtecknade sig fortfarande likets gestalt. Nej, svepningen hade inte vecklats upp. Det var omöjligt att liket kunde ha försvunnit utan att svepningen öppnades. Men liket var borta. Våra egna ögon bar vittne om det.

Adenabar viskade: »Ser du detsamma som jag.»

Tungan ville inte lyda mig när jag skulle svara. Jag nickade bara. Han viskade på nytt:

»Sade jag inte att han var en gudason.»

Så fick han sin besinning tillbaka, slutade darra, torkade sig i ansiktet och sade:

»Den här sortens häxeri har jag inte sett förr. Det är kanske bäst att bara vi två ser detta tillsvidare.»

Legionärerna hade man väl knappast ens kunnat tvinga in i graven med maktspråk. Så stor var den skräck som hade gripit dem över deras kamraters oförklarliga försvinnande, för spår av någon strid stod inte att upptäcka utanför.

Adenabar och jag började inte förklara för varann att ingen människa kunde ha slingrat sig ut ur en styvnad svepning utan att rubba den. Om åter dukarna, som var tätt hopklibbade vid varandra av myrrha och aloe, hade vecklats upp, skulle vi säkerligen ha kunnat se några spår av detta. Jag tror inte att ens den skickligaste hand skulle ha kunnat lägga dem tillbaka i samma skick så att kroppens konturer bevarades.

Så snart jag fullt fattade detta grep mig en djup känsla av ro, så att jag inte längre var det ringaste rädd. En likadan känsla hade tydligen gripit Adenabar. Men jag kan inte ge någon förklaring till att vi inte längre kände någon fruktan, efter att med egna ögon ha varseblivit att ett under hade skett, trots att vi just då enligt allt mänskligt

förnuft borde ha blivit som mest förfärade. Alldeles lugna gick vi tillbaka ut ur graven och talade om för legionärerna att liket var borta.

Soldaterna visade inte den minsta lust att gå in i graven för att själva övertyga sig om saken, och vi skulle inte heller ha släppt dem dit in. Några av dem erinrade sig legionens heder, började se sig omkring och visade att stenarna hade rullat bort även från ett par gamla gravar som var inhugna i samma klippa. Jordbävningen hade uppenbarligen varit starkast just här, och det undrade jag inte över. De började föreslå att vi skulle hämta ett annat lik i någon av de gamla gravarna och lägga det där judarnas konung hade legat. Jag förbjöd dem strängt att ens tänka på en sådan list.

Medan vi ännu tvekade om vad vi borde göra, dök bland buskarna upp ett par legionärer som dröjande närmade sig oss. Adenabar såg strax att det var två av de förrymda och ropade skarpt till dem att genast släppa vapen och sköld. Men de försvarade sig med häftighet och försäkrade att de hade fyllt sin plikt och noga bevakat graven från en trygg plats inom gott synhåll. Ingen hade heller bestämt hur nära graven de skulle hålla vakt.

De sade: »Vi båda och två andra sov, och två man hade vakten, när jordbävningen började fram mot morgonen, och stenen lossnade häruppe och kom studsande ner över oss och det var blotta turen som skyddade oss så att ingen blev krossad. Vi flyttade oss längre bort inom synhåll för att vi var rädda att skalvet skulle upprepas, och fyra man skyndade strax för att underrätta judarna om vad som hade hänt, för det var ju för judarnas räkning vi bevakade graven och inte för legionens.»

De försvarade sig med sådan iver att man redan av detta kunde sluta sig till att de inte hade rent mjöl i påsen. Ytterligare sade de:

»Vi såg nog de där två judarna komma och avlösa oss, men vi gav oss inte tillkänna för dem, fastän de ropade på oss, för vi väntar här på våra kamrater och bevakar graven en för alla och alla för en. Om det finns någonting att klara upp i saken så gör vi det alla sex tillsammans och kommer sinsemellan överens om vad vi säger och vad vi inte säger.»

Både Adenabar och jag förhörde dem och fick veta att de i gryningen hade sett två judinnor komma till graven bärande på någonting. De hade tvekat utanför, och endast den ena av dem hade gått dit in men snart kommit ut tillbaka. I detsamma hade solen gått upp och bländat vakterna, men de kunde likväl ta på sin ed att

ingenting hade blivit utburet ur graven och ingenting heller buret dit in. De båda kvinnornas börda hade legat kvar utanför. De hade tagit den med sig och springande avlägsnat sig från platsen trots att soldaterna inte hade jagat dem därifrån.

Kort före vår ankomst hade två judar, likaledes springande, kommit dit, den yngre av dem före och den äldre andtruten ett stycke efter. Den yngre hade inte vågat gå in i graven ensam utan bara tittat in genom öppningen. Den äldre hade gått in, och den yngre hade fattat mod och följt efter. Kvinnorna hade tydligen alarmerat dem till platsen, men också de hade dröjt bara ett ögonblick i graven och inte fört någonting med sig ut från den. Soldaterna försäkrade att de hade iakttagit dem noga från sitt gömställe för att anhålla dem om de hade försökt bära bort liket.

»För vi blev ställda här att vakta liket och det har vi gjort efter bästa förstånd och efter reglementet, och inte ens jordbävningen drev oss på flykten utan endast att flytta oss på tryggt avstånd från graven», försäkrade de med en mun.

Men jag såg skarpt på dem, och av deras uppsyn och oroliga ögon förstod jag att det var någonting de dolde. »I varje fall är liket borta», sade jag barskt.

Då började de vifta med händerna på syriskt vis och ropade: »Det rår vi inte för. Vi har inte lämnat graven ur sikte för ett enda ögonblick.»

Mer gick det inte att få ur dem, och förhöret avbröts, för från staden kom nu de övriga fyra vaktsoldaterna och med dem tre av judarnas äldste, som man kände igen redan på långt håll på deras huvudbonader. Då de fyra soldaterna varseblev sina båda kamrater mitt ibland oss började de ropa till dem redan på långt håll och varnade dem och sade:

»Håll munnen nu och låt bli att prata tvärs igenom hjälmen. Saken är redan uppklarad med judarna. Vi har erkänt allt och tack vare deras förståelse är vårt misstag förlåtet.»

Alla tre judarna var tydligen medlemmar av rådet, för väl framme hos oss hälsade de värdigt och sade: »Vi dröjde länge, men vi ville först skyndsamt kalla rådet samman och besluta om detta sinsemellan. Legionärerna bevakar graven för rådets räkning och på vår anhållan. Vi önskar inte att de skall bestraffas för sitt oförstånd. Hur kunde de väl ana att den förbannade nasaréns lärjungar skulle var så listiga. Vi har klarat upp saken oss emellan och låter vakterna gå i frid. Gå i frid ni också, för varken vi eller romarna har längre någonting

här att göra. Skadan är skedd och vi låter detta vara detta för att undvika bråk och onödigt prat.»

Jag sade: »Nej, nej, det här är en sak som faller under romersk krigslag och vi skall undersöka den i laga ordning, för er konungs lik är försvunnet och de här vaktsoldaterna är ansvariga för det.

De frågade: »Vem är du och varför faller du oss i talet, fastän du är slätrakad och ännu en ung man. Du bör vörda vår rang och vår ålder. Om saken måste dryftas med någon kommer vi att göra det med landshövdingen och inte med dig.»

Men efter det jag hade sett i graven kände jag endast avsky för dessa kloka gamlingar som hade varit med om att döma sin konung och tvinga prokonsuln att låta korsfästa honom. Därför svarade jag envist:

»Er konung har försvunnit ur graven. Därför måste saken undersökas i grund.»

De motsade mig förtretat: »Han var visst inte vår konung. Endast han själv kallade sig så. Vi har redan undersökt saken. Vakterna hade av oförstånd lagt sig att sova, och medan de sov kom hans lärjungar smygande och stal hans lik. Vakterna är villiga att bekräfta detta och därmed gottgöra sitt fel. Därför har vi förlåtit dem och kräver inte att de skall bestraffas.»

Deras ord stred till den grad mot mitt förnuft och mina ögons vittnesbörd att jag förstod att de tänkt ut en list och vunnit soldaterna över på sin sida. Jag vädjade därför till Adenabar och sade: »Enligt romersk militärlag skall en soldat som somnar på sin post eller överger den utan tillstånd gisslas och avrättas med svärd.»

Legionärerna ryckte till av förskräckelse och blängde på varandra, men de fyra som hade återvänt i judarnas sällskap knuffade sina båda kamrater i sidan, blinkade åt dem och visade med många tecken att de inte hade någonting att frukta. Judarna försäkrade än en gång:

»Det var för vår räkning de gjorde vakttjänst, inte för Roms. Det är vår sak att kräva straff åt dem eller låta dem löpa.»

Men jag var helt gripen av ett begär att få reda på vad som verkligen hade hänt. Därför begick jag ett misstag. För att skrämma judarna föreslog jag: »Gå själva in i graven och se med egna ögon vad som har hänt. Fråga sedan vakterna på nytt om ni vill och vågar.»

Adenabar var klokare än jag och sade hastigt: »Varför skulle ni besudla er i onödan, fromma män som ni är, genom att gå dit in.»

Men av både mina och hans ord förstod judarna att det fanns någonting sevärt inne i graven. Efter att ha rådslagit med varandra

på sitt heliga språk som jag inte förstod böjde de sig den ene efter den andre för att gå in i graven, och naturligtvis kunde vi inte hindra dem från det. De dröjde länge därinne, trots att det måste ha varit trångt för dem alla tre, så att jag till slut gick fram till graven och tittade in. Jag såg deras kutiga ryggar och hörde att de förde ett upprört samtal.

Slutligen kom de ut igen, röda i ansiktet och med flackande ögon och sade: »Nu har vi besudlat oss för att kunna intyga att allt har gått till som vakterna har beskrivit det. Orenare än vi är kan vi ändå inte bli, och låt oss därför nu med detsamma gå till landshövdingen och få saken utredd, så att inga lögner och falska uppgifter kommer i svang.»

Jag greps av en dyster misstanke och gick hastigt in i graven. Så snart jag kunde urskilja något därinne såg jag att de i sin upprördhet hade slitit upp hela svepningen i sitt letande efter liket.

Jag blev rasande ond, för nu hade min egen dumhet vållat att de hade förstört det enda föremål som bevisade att konungen hade lämnat graven på ett övernaturligt sätt. Men i detsamma kände jag en yrsel som kom sig av tröttheten, bristen på sömn och den bedövande myrrhadoften i den trånga gravkammaren. Jag greps av en skugglik känsla av overklighet. Jag kände starkt närvaron av en starkare makt. Det var som om osynliga händer hade hållit mig om axlarna och hindrat mig från att rusa ut och i onödan anklaga judarna. Jag återvann behärskningen och på samma gång kom min sinnesro tillbaka, så att jag gick ut igen med sänkt huvud utan att säga någonting till judarna eller ens se på dem.

För Adenabar förklarade jag i korthet vad judarna hade gjort. Han såg vädjande på mig som om han hade velat rådslå med mig om vad vi borde göra, men nöjde sig sedan med att bara slå ut med händerna på syriskt vis. Än en gång uppmanade han vaktsoldaterna att lämna ifrån sig vapnen, men de talade ivrigt till sitt försvar och frågade:

»Är det en order. Om vi lämnar vapnen ifrån oss är det som om vi erkände att vi hade begått fel i tjänsten. I oxgudens namn, det är ju en judisk grav vi har vaktat på judarnas begäran. Då är det väl inte något brott att sova på vaktplatsen. Det visar väl snarast att vi är modiga män som inte var rädda för mörkret. Om du låter oss behålla vapnen och judarna förklarar den här saken för prokonsuln, så kommer du inte att ångra dig. Det kan vi garantera och judarna garanterar det också.»

Adenabar gav mig på nytt en tveksam blick som för att föreslå att

också jag borde försöka dra någon nytta av en historia som inte längre gick att ändra på. Men munnen vågade han inte öppna. Vi tågade alltså i god ordning tillbaka till staden och borgen, och judarna följde efter. De höll nämligen benhårt fast vid sitt påstående att graven inte längre behövde bevakas, eftersom liket hade blivit stulet. De sex vakterna gick i en tät klunga för sig själva och viskade ivrigt med varandra.

Då vi kom fram till borgen satt Pontius Pilatus fortfarande i sitt rödklädda domarsäte på trappavsatsen. Han hade fått ett bord utlyft bredvid sig. Han gnagde som bäst på en stekt höna och slängde benen bakom sig. Han hade låtit bära fram vin åt sig också och hans lynne var helt förändrat.

»Stig fram inför mig alla ni som kommer där», uppmanade han oss med en den mildaste röst. »Du Marcus, som är en lärd man och ett ojävigt vittne, kom och ställ dig bredvid mig, men försök minnas att judarna är ett givmilt folk. Gäller det allvar är det mycket angenämt att ha med dem att göra. Hit med sittplatser åt dessa ärade rådsmedlemmar som inte föraktar romarna. Min egen skrivare sätter jag vid protokollet, och ni där, legionens syndabockar, kom närmare bara. Var för all del inte rädda för mig utan tala utan förskoningar om vad som har hänt er.»

Vaktsoldaterna sneglade ömsom på honom, ömsom på judarna, och ett brett grin spred sig över deras barkade syriska ansikten. De knuffade fram en talesman. Denne började sin berättelse och försäkrade:

»Vid kejsarens genius och oxguden, det här är sanningens ord. Med ditt samtycke lejde oss judarna att vakta graven där man hade lagt den korsfäste nasarén. Vi gick dit alla sex i går kväll När vi hade sett efter att sigillet var obrutet lät vi dagposterna gå sin väg. Vi lägrade oss på marken framför graven. Tack vare judarnas givmildhet hade vi gott om vin med oss för att inte frysa under natten. Det var meningen att fyra av oss skulle sova och två hålla vakt i taget, men under kvällen var det ingen av oss som ville sova. Vi slog tärning, sjöng och glammade, och vi saknade egentligen ingenting annat än flickor för att trivas riktigt. Men herre, du vet själv att Judéens viner är bedrägliga. Under natten tappade vi räkningen på vakttrerna och råkade i gräl om dem för att vi inte visste säkert vem som skulle vaka och vem som hade rätt att sova. Och vi var verkligen så berusade att vi tycks ha somnat alla sex, men var och en av oss trodde obetingat att två av de andra vakade på sin post.»

Han vädjade till sina kamrater. De nickade fräckt och sade: »Just så var det. Detta är sanning.»

Talesmannen fortsatte sin berättelse: »Vi vaknade först vid jordbävningen och såg då att den där korsfästes lärjungar hade brutit upp graven och just höll på att bära ut liket. De var många och såg grymma och blodtörstiga ut. När de såg att vi vaknade vältrade de stenen från gravöppningen ner på oss och lyckades på så sätt komma undan.»

Pilatus frågade med låtsad nyfikenhet: »Hur många var de.»

»Tolv», försäkrade talesmannen utan att tveka. »De skramlade med vapen och ropade högt för att skrämma oss.»

En av de judiska rådsmedlemmarna blandade sig i samtalet och sade: »De kan knappast ha varit fler än elva, för den tolfte, han som övergav dem, har blivit mördad till hämnd. Åtminstone har några herdar hittat hans kropp nära stadsmuren tidigt i morse. Han hade blivit strypt med sitt eget bälte och störtad ner i en klyfta så att hans mage hade remnat och tarmarna trängde ut.»

Pilatus frågade: »Bar de liket som det var eller hade de klätt av det svepningen inne i graven.»

Talesmannen blev förvirrad, sneglade på kamraterna och sade så: »Det var väl svept. De hade bråttom för jordbävningens skull.»

Judarna steg upp från sina stolar och ropade med iver: »Nej, nej, det är ett misstag. De klädde svepningen av liket inne i gravkammaren för att få folket att tro att han hade stått upp från de döda. Vi har själva sett svepningen ligga där huller om buller.»

Vakten sade: »Det kan ha varit på det ena viset eller det andra, hur skulle vi ha sett det i mörkret, omtöcknade som vi var av vinet och jordbävningen.»

»Men i övrigt såg och iakttog ni tydligt allt som hände, även om det var litet mörkt,» sade Pilatus berömmande. »Ni är förträffliga män och en heder för tolfte legionen.»

Han lät så olycksbådande på rösten att soldaterna sneglade på varandra, tittade i marken och skruvade sig. De började knuffa sin talesman i sidan. Denne såg skuldmedvetet på judarna och sade: »Egentligen», och upprepade så ännu en gång: »Egentligen.» Men orden fastnade honom i halsen.

»Herre», började jag, men Pilatus vinkade åt mig att tiga och avkunnade sitt domslut:

»Jag har lyssnat till dessa tillförlitliga krigsmäns berättelse, och jag har mina tungt vägande skäl att tro att de har talat sanning utan

svek. Deras berättelse tillfredsställer även våra judiska vänner och något straff har inte krävts. Varför skulle alltså jag blanda mig i legionens interna disciplinära frågor. Har jag talat rätt.»

De judiska åldringarna svarade ivrigt med en mun: »Rätt talar du.» Och soldaterna stampade med fötterna och ropade: »Rätt talar du. Må Roms gudar och våra egna gudar välsigna dig med allt gott.»

Prokonsuln sade: »Då har jag behandlat saken slut och därmed är den till ända. Om någon har någonting att tillägga må han säga det nu och inte efteråt.»

»Tillåt mig att säga en sak», bad jag, för detta narrspel till rättegång tycktes mig snarare som en scen ur en oskisk komedi än ur verkligheten.

Pilatus låtsades överraskad, vände sig till mig och frågade: »Jaså, var du också med och såg vad som hände.»

»Naturligtvis inte», svarade jag. »Det påstår jag inte heller, men du sände mig själv dit efteråt som vittne för att ta reda på vad som hade hänt.»

»Du såg det alltså inte», sade prokonsuln avvärjande. »Det gjorde soldaterna. Då bör du tiga om saker som du inte förstår. Då jag skickade dig dit trodde jag att soldaterna hade rymt och skadat legionens rykte. Men här står de milda som lamm och erkänner allt för mig.»

Han reste sig med sarkastisk vördnad från sin plats för att visa judarna att han hade fått nog av dem. De tackade honom och drog sig tillbaka. Då de försvann i portvalvet ämnade även soldaterna gå sin väg, men prokonsuln gav dem en vårdslös vink och befallde:

»Vänta ett tag.» Han vände sig till garnisonens kommendant och anmärkte: »Av din dystra uppsyn sluter jag mig till att översteprästens skattmästare inte ansåg det nödigt att försäkra sig om din vänskap. Det tillkommer som sagt inte mig att lägga mig i legionens disciplinsfrågor. Jag har visserligen benådat dessa karlar, men det hindrar inte dig att vidta lämpliga åtgärder mot dem för att förbättra disciplinen. Enligt min mening skulle du gott kunna sätta dem i arrest tillsvidare och låta dem begrunda vad som egentligen hände.»

Han tillade halvhögt: »Ingenting hindrar dig heller att se efter hur mycket pengar judarnas råd har gett dem till ett tecken på deras sanningskärlek.»

Kommendantens dystra ansikte klövs av ett glatt grin, han gav några order, och vakterna var avväpnade innan de ens riktigt hann märka vad som stod på. De leddes ner i arrestkällaren, och kommendanten följde själv med för att försäkra sig om att pengarna blev rätt räknade.

Då de hade gått smålog prokonsuln för sig själv och sade: »Adenabar, du är själv syrier. Gå och tag reda på vad de där odågorna egentligen har sett.»

På stela ben gick han uppför trappan och vinkade synnerligen välvilligt åt mig att följa efter. Jag följde honom till hans ämbetsrum. Han befallde de andra att avlägsna sig, satte sig pustande, gned sig på knäna, tillät även mig att sätta sig och sade uppmuntrande: »Tala. Jag kan se att du håller på att spricka av talträngdhet.»

Han tog tankspritt fram en skinnpåse, slet upp dess förseglade snöre och lät de äkta guldmynten med Tiberius bild rinna mellan sina fingrar.

»Herre», sade jag efter att ha betänkt mig en stund, »jag vet inte varför du nyss gjorde som du gjorde, men jag antar att du har dina skäl. Jag är inte förmögen att bedöma dina åtgärder som romersk ämbetsman.»

Han klirrade med guldmynten och svarade: »Som jag redan förklarade för dig har jag mina vägande skäl, de mest vägande skälen i världen så länge världen förblir som den är. Du vet själv att censorerna alltid ligger över en prokurator. Man kan inte längre bli rik i provinserna som man kunde det förr på republikens tid. Men om judarna av alla krafter och av renaste vänskap vill truga gåvor på mig, så vore jag väl galen om jag inte tog emot dem. Jag får lov att tänka på min ålderdom. Jag är ingen förmögen man, och Claudia håller hårt om sitt eget. Så vitt jag vet är du själv så pass välbärgad att du inte behöver avundas mig de skänker jag får.»

Naturligtvis avundades jag inte honom någonting, men mitt sinne var så fyllt av vad jag hade sett att jag utropade: »Så länge världen förblir som den är, sade du. Jag tror inte att världen längre kommer att vara sig lik, för judarnas konung som du korsfäste har stigit upp från de döda. Jordbävningen vältrade bort stenen från hans gravdörr och han lämnade graven tvärs igenom sin svepning och svettduk, vad än legionärerna och judarna ljuger om saken.»

Pilatus såg forskande på mig och dolde sina tankar. Jag berättade vad Adenabar och jag hade fått reda på genom att undersöka platsen utanför graven och vad vi med våra egna ögon hade sett därinne. »Utan att lossa på den hopklibbade svepningen», utropade jag. »För att dölja det slet judarna upp den i raseri. Annars kunde du själv ha övertygat dig om att han uppfyllde sitt löfte och steg upp ifrån de

döda på tredje dagen och gick ut ur sin grav. Adenabar kan intyga detsamma som jag.»

Pontius Pilatus smålog med öppen sarkasm och sade: »Tror du verkligen att jag skulle ha nedlåtit mig till att själv gå dit och titta på judarnas trollkonster.» Han sade detta så medlidsamt att jag för ett ögonblick tvivlade på mina egna ögons vittnesbörd och erinrade mig allt vad jag sett av de taskspelarkonster som man lurar enkelt folk med i Egypten.

Prokonsuln hällde pengarna tillbaka i påsen, snörde fast den och slängde den ifrån sig med ett klirr. Så sade han allvarsamt: »Å andra sidan förstår jag mycket väl att vakterna ljuger och att de har kokat ihop sin historia med hjälp av judiska mutor. Ingen legionär somnar på sin post när han har sin egen legions sigill att bevaka. Även i övrigt är syrierna så vidskepliga och mörkrädda av sig att de knappast skulle ha vågat somna. Säkerligen var det jordbävningen som öppnade graven, som du tror, men vad som sedan hände skulle jag vilja veta.»

Han stödde armbågarna mot knäna och sin magra haka mot händerna och stirrade framför sig. »Visst gjorde han intryck på mig också, den där judiske undergöraren», medgav han. »Ett djupare intryck än du tror och än Claudia tror. Men undergörare, profeter och messianer har det funnits förr i Judéen. Alla har de uppviglat folket och vållat bråk, innan de har blivit oskadliggjorda. Men den här mannen var ingen uppviglare, utan så ödmjuk att jag hade svårt att se honom i ögonen medan jag förhörde honom. Märk väl att jag fick tillfälle att förhöra honom mellan fyra ögon utan att judarna lyssnade. Enligt judarnas anklagelse kallade han sig själv för konung och satte sig på så sätt upp mot kejsaren. Men det var alldeles uppenbart att han betraktade sitt konungaskap rent symboliskt och så vitt jag vet vägrade han inte ens att betala skatt till romerska riket. Hans eget rike var inte av denna världen, sade han till mig, och han sade också att han hade blivit född till denna värld för att vittna om sanningen. Det gjorde mig naturligtvis helt rörd, så hårdhudad jag än är. Men sofisterna har ju bevisat för länge sedan att det inte finns någon ovillkorlig sanning i världen, utan att alla sanningar måste jämföras med varandra. Och jag frågade förresten honom själv vad som är sanning. Men på det antingen ville han inte eller kunde han inte svara.»

»Nej, någonting ont fann jag inte hos den mannen», fortfor Pilatus tankfullt. »Snarare var det så, att han i sitt eländiga tillstånd efter judarnas misshandel tycktes mig som den oskyldigaste, på ett upphöjt vis ödmjukaste man jag någonsin har mött. Han var alls inte rädd

för mig, han försvarade sig inte ens. Det var styrka i honom. Jag skulle säga att jag på ett visst sätt kände mig honom underlägsen, så prokonsul jag är. Men det var ingen förödmjukande känsla. Snarare skulle jag vilja säga att jag kände mig väl till mods när jag talade med honom och han svarade på sitt hovsamma vis. Han försvarade sig inte och sökte inte gräl.»

Pilatus såg upp på mig, smålog åter och tillade försonligt: »Jag anser det bäst att tala om det här för dig, för att du inte skall misskänna mig. Jag ville hans eget bästa, men de politiska omständigheterna var nu en gång för alla honom emot. Det var inte möjligt att rädda honom, när han engång inte själv lade två strån i kors till sitt eget gagn. Tvärtom, det var som om han bara hade väntat på sitt öde och förstått det i förväg.»

Hans ansikte hårdnade, han såg åter mörkt på mig och sade till slut: »En undantagsmänniska, kanske en helig man, låt oss kalla det så, men Marcus, någon gud var han ändå inte, sådant skall du inte inbilla dig. Han var en man, en levande människa som andra. Själv har du med egna ögon sett honom dö som människor dör. Inte ens furierna själva skulle få mig att tro att ett lik står upp igen eller försvinner ut i luften ur en svepning. Allt här i världen har en naturlig och vanligen mycket enkel förklaring.»

Så talade han till mig, eftersom saken fortsatte att oroa honom och han som romersk ämbetsman ville hålla sig till handgripliga fakta. Det måste han. Jag insåg detta och motsade honom inte, utan teg trumpet. Efteråt ångrade jag mig, för om jag hade frågat honom skulle han i en sådan stund av självrannsakan säkert gärna ha talat om allt som hände under förhöret och vad nasarén hade svarat honom.

Om en stund kom Adenabar in. Prokonsuln nickade åt honom och sade: »Berätta.»

Adenabar gnuggade besvärat sina händer och frågade: »Herre, vad vill du att jag skall tala om.»

Pilatus sade barskt: »Det här är inte längre något domstolsförhör utan ett förtroligt samtal mellan fyra väggar. Jag säger dig inte: tala om sanningen, för om sanningen vet ingen av oss särskilt mycket. Säg bara vad karlarna verkligen tror sig ha sett.»

»Envar av dem har fått trettio silvermynt», sade Adenabar. »Till det priset har judarna lagt dem i munnen vad de skulle säga. I verkligheten var det så, att de var rädda och knappt vågade somna av fruktan för spöken vid graven. Alldeles säkert var minst två av dem vakna, som meningen var, när jordbävningen kom. Skalvet kastade

omkull dem, och alla vaknade just då stenen som låg framför graven brakade loss och de hörde den komma rullande i mörkret. Och sedan.»

Adenabar avbröt sig besvärat och sade urskuldande: »Jag återger bara vad jag har hört. De behövde inte ens gisslas, så villiga var de att berätta, för de blev mycket illa berörda av att vi tog pengarna av dem. Efter att ha undgått att träffas av stenen darrade de alla av skrämsel och såg ett ljus som av ett blixtnedslag, fast de inte hörde något åskmuller. Blixten slog dem till marken på nytt så att de låg där som döda. De blev bländade för en lång stund. Men de hörde ingen som rörde sig, inget ljud och inga fotsteg när de vågade närma sig graven igen. Några tjuvar såg de inte till, och de tror inte att någon kunde ha hunnit in i graven och ut igen utan att de skulle ha märkt det. Efter att ha rådslagit lämnade de två man på vakt. Fyra gick för att anmäla för judarna vad som hade hänt, för på egen hand vågade de inte gå in i graven och se efter om liket fanns kvar där.»

Pilatus begrundade vad han fått höra, vände sig sedan till mig och frågade: »Marcus, vilkendera berättelsen finner du trovärdigast. Den som judarna anser motsvarar sanningen eller den du nu har hört.»

Jag svarade öppet: »Jag känner sofisternas logik och cynikernas sanning. Jag är även invigd i mysterier, även om de inte har övertygat mig trots sin sköna symbolik. Filosofin har gjort mig till tvivlare, men den jordiska sanningen har alltid varit mig som en knivsveda i hjärtat. Nu förstår jag den fullkomligt. Med egna ögon såg jag honom dö. Med egna ögon såg jag i morse att ingen jordisk makt hade brutit upp graven där han låg. Sanningen är enkel, som du själv sade nyss. Hans rike kom till jorden i dag morse. Jorden bävade och öppnade hans grav. Hans ljus bländade vakterna när han steg upp och gick ut ur den. Så enkelt. Varför skulle jag snarare tro på tillrättalagda historier som inte stämmer med verkligheten.»

»Marcus, gör dig inte löjlig», sade prokonsuln avisande. »Kom ihåg att du är medborgare. Och du Adenabar, vilkendera historien väljer du.»

»Herre, i den här saken har jag ingen egen åsikt», sade Adenabar diplomatiskt.

»Marcus», upprepade prokonsuln bedjande. »Är det ditt allvar att jag borde göra mig till åtlöje med att varsko legionen och alla garnisoner i Judeen och be dem fånga in en man som har rymt ur sin grav. Det skulle ju vara min plikt, om jag trodde dig. Kännetecken: ett sår i sidan ända in i hjärtat, spikhål i handleder och fötter, kallar sig judarnas konung.»

Så fortfor han blidkande: »Men vi kan göra det lättare för dig att välja. Jag frågade dig inte vad du anser är sanning, utan vilkendera historien som är den trovärdigaste i den här världen där vi i varje fall lever. Eller ännu hellre vilkendera historien som är den politiskt ändamålsenligaste, både ur judisk och romersk synpunkt. Du förstår ju, att vad jag än själv skulle ha för åsikt så måste jag handla på ett sätt som är politiskt ändamålsenligt.»

»Ja, jag förstår redan varför du frågade också honom vad som är sanning», sade jag bittert. »Må det bli som du säger. Jag förstår att du är nöjd. Judarna har avgjort saken för dig och gett dig både en trovärdig historia och därtill en gåva så att du skall kunna tro den ännu lättare. Naturligtvis är deras historia den ändamålsenligaste. Jag tänker ju inte sticka huvudet självmant i snaran, så att du skulle kunna anklaga mig för politiska stämplingar. Så dum är jag inte. Men du tillåter mig kanske att behålla min egen åsikt. Jag tänker inte ropa ut den.»

»Då är vi alltså eniga alla tre», sade prokonsuln lugnt. »Ju förr vi glömmer saken desto bättre. Adenabar, du och kommendanten kan behålla var sin tredjedel av judarnas pengar, det är inte mer än rätt och billigt, men låt ändå männen få tio silvermynt var tillbaka för att de skall hålla mun. I morgon kan de få slippa ur arresten och efter lagom tid förflyttning till gränsen, helst var och en till olika ställen. Men börjar de sprida olämpliga och vanvettiga rykten måste vi ingripa ofördröjligen.»

Jag förstod att han menade att även jag gör klokast i att tiga åtminstone så länge jag är kvar i Judéen. Men när jag tänker närmare efter inser jag att det inte finns något ställe i hela den civiliserade världen där jag öppet skulle kunna tala om mina erfarenheter. Jag skulle bli betraktad som en sinnesförvirrad eller som en lögnare som vill väcka uppmärksamhet. I värsta fall skulle Pilatus kunna ge tillkänna att jag är en politisk bråkmakare som blandar mig i judiska angelägenheter för att skada Rom. För mindre än så har medborgare blivit avrättade i våra dagar.

Jag kände mig nedslagen vid dessa tankar, men å andra sidan tröstad då jag erinrade mig att jag ville ha reda på sanningen framför allt för min egen skull, och inte så mycket för att tala om den för andra. När Adenabar hade gått frågade jag ödmjukt:

»Du tillåter mig väl ändå att forska i den här saken om judarnas konung. Jag menar inte hans uppståndelse, den skall jag hålla tyst om, men jag skulle vilja veta något om hans gärningar och hans lära.

Kanske finns det någonting att lära av dem. Du sade själv att han var en undantagsmänniska.»

Pilatus kliade sig på hakan, såg vänligt på mig och svarade: »Jag tror det vore bäst att glömma honom och jag skulle inte önska dig att få huvudet omtöcknat av judarnas religion. Du är ju ännu ung, förmögen och fri, du har inflytelserika vänner och livet ler mot dig. Men var och en har sitt öde. Jag skall inte hindra dig, så länge du tillfredställer din nyfikenhet försiktigt och utan att väcka uppmärksamhet. De här dagarna är Jerusalem fullt av prat om honom, men jag tror du inte anar hur kort minne folket har. Hans lärjungar skingras snart åt alla håll och vänder hem till sitt. Tro mig, om ett par år är det ingen som minns honom längre.»

Jag förstod att samtalet var slut och gick ner till officersmässen för att äta, eftersom han inte bjöd mig stanna kvar vid sitt bord. Jag plågades av en sådan oro att jag knappt hörde på vad man sade mig, och efter maten kunde jag inte vila mig som de andra. Obeslutsamt gick jag ut genom borgporten och vandrade omkring i staden. Gatorna var fulla av folk på väg hem igen efter högtiden. Jag såg människor av alla världens folkslag och försökte se på varorna från alla världens hörn, som de judiska köpmännen höll till salu i sina butiker. Men detsamma hade jag sett förr i andra storstäder och det var ingenting som roade mig.

En stund senare märkte jag att jag såg endast på tiggarna vid husväggarna, på deras stympade lemmar, blinda ögon och rötsår, och jag förundrade mig, för vid tiggare blir en resande annars så van att han inte lägger märke till dem mer än till flugorna som ansätter honom. De satt i rader på ömse sidor av gatan framför templet, och var och en tycktes ha sin bestämda plats. De sträckte fram händerna och skrek ut sin jämmer allt medan de knuffades och trängdes med varandra.

Det var sannerligen som om jag haft fel på ögonen, för i stället för alla prydnadsvaror, fariséerna med sina väldiga manteltofsar, de österländska köpmännen och vattenbärerskornas vackra gång såg jag överallt bara de lytta och eländiga tiggarna. Därför tröttnade jag på stadsgatorna, gick ut genom porten och såg åter en gång avrättningskullen framför mig. Jag gick hastigt förbi den och gick in i trädgården där graven fanns. Jag märkte att den med sina fruktträd och sin örtagård var en vackrare trädgård än jag trott. Nu under middagsvilan var den alldeles folktom. Mina steg förde mig till klippgraven, jag gick in i

den ännu en gång och såg mig omkring. Svepningen var borttagen och jag kände endast doften av salvorna.

När jag steg ut igen överfölls jag av en så ofantlig trötthet att jag inte kan minnas mig ha upplevt maken. På två nätter hade jag inte sovit ordentligt, och jag tyckte att de gångna två dagarna och denna tredje hittills hade varit de längsta i mitt liv. Vacklande av trötthet gick jag bort till skuggan av en myrtenbuske, lade mig i gräset, svepte in mig i manteln och somnade strax.

Då jag vaknade hade solen sjunkit och det var redan fjärde timmen enligt romersk räkning. Jag vaknade till fågelkvitter, doften av reseda och en friskare luft. Då jag satte mig upp kände jag mig underbart utvilad. Min oro var borta och jag hade inget behov att plåga mig med fåvitska tankar. Jag andades in den friska luften, hela världen var som föryngrad för mina ögon, och jag fattade med ens att den tryckande torra ökenvinden hade upphört och hela världen blivit förändrad. Kanske hade vinden vänt redan på förmiddagen, fastän jag inte lagt märke till det. Men nu värkte mitt huvud inte längre, ögonen sved inte av brist på sömn, jag var varken hungrig eller törstig. Jag kände bara att det var underbart att andas, leva och finnas till som människa i människovärlden.

Jag såg trädgårdsmästaren röra sig inne i trädgården, lyfta på fruktträdens grenar och känna prövande på karten. Han var klädd som en man av folket i en enkel mantel med små tofsar, och han hade betäckt sitt huvud till skydd mot solen. Jag tänkte att jag möjligen kunde ha gjort honom ledsen genom att utan lov lägga mig att sova i hans trädgård, för judarnas seder och bruk är mycket invecklade och jag känner inte mycket till dem. Jag steg därför hastigt upp, gick bort till honom, hälsade och sade:

»Din trädgård är härlig, och jag hoppas att du inte har tyckt illa vara över att jag vilat mig här utan att be om lov.» I det ögonblicket ville jag inte kränka någon människa i världen.

Han vände sig om och smålog mot mig så vänligt att ännu aldrig någon jude hade smålett så vänligt mot mig, en slätrakad romare. Men hans svar förvånade mig ändå mer, för han svarade milt, nästan blygt: »I min trädgård finns det plats för dig också, för jag känner dig.»

Jag tänkte att han hade dålig syn och tog fel på person. Förvånad sade jag: »Jag är ingen jude, ser du inte det. Hur skulle du kunna känna mig.»

Han svarade på judarnas gåtfulla vis: »Jag känner de mina och de mina känner mig.»

Han vinkade som för att be mig följa med. Jag tänkte att han ville visa mig någonting eller bjuda mig någonting till ett tecken på sin gästfrihet, och följde honom gärna. Han gick före, och jag såg att han haltade illa, fastän han inte alls var någon gammal man. Där stigen gjorde en krök lyfte han åter på en hängande fruktträdsgren, och jag märkte att han hade skadat handen i arbetet. Han hade ett elakt sår på handleden som ännu inte var läkt. Då jag såg det stannade jag som förstelnad, och mina lemmar vägrade ett ögonblick att lyda mig. Ännu en gång såg han på mig som på någon han kände och fortsatte sedan längs stigen runt en brant backe.

Då mina fötter åter lydde mig gav jag till ett rop och skyndade springande efter honom. Då jag hade rundat backen var han försvunnen. Jag såg att stigen fortsatte, men han syntes inte längre till. Jag kunde inte heller se något ställe där han på den korta stunden kunde ha hunnit gömma sig.

Mina knän gav vika och jag satte mig mitt på stigen utan att veta vad jag skulle tro. Jag har här skrivit ned allt alldeles som det hände. Nu efter det jag har skrivit det kan jag ärligt medge, att jag en stund trodde fullt och fast att det var judarnas uppståndne konung jag hade sett i denna trädgårdsmästares gestalt.

Det stygga såret på hans handled satt just där bödeln slår in spiken vid en korsfästelse, för att benen skall hålla för tyngden av den slängande kroppen. Han sade att han kände mig. Hur skulle han ha känt mig, om han inte hade sett mig vid korset.

Men hänförelsens ögonblick rann förbi, jorden blev åter grå för mina ögon, och mitt förnuft vände tillbaka. Jag satt på en dammig stig och en vänlig jude hade smålett mot mig. Hur hade jag kunnat bli så omtöcknad av det. Det kunde väl finnas en del judar som var vänligt stämda mot främlingar. Halta hade jag sett mer än nog av i staden, och en trädgårdsmästare skadar ofta händerna i sitt arbete. Säkerligen hade jag missuppfattat hans åtbörd. Han hade väl inte alls menat att jag skulle följa efter honom, utan gått och stuckit sig undan i något gömställe han kände till.

Framför allt, om han hade varit judarnas konung, varför skulle han ha visat sig just för mig. Vem är jag, att han skulle visa sig för mig. Å andra sidan, om han hade haft något särskilt skäl till det skulle han väl ha förklarat vad han ville mig. Annars var det ju meningslöst.

Yttermera tänkte jag, att jag bara hade drömt. Men då jag hade

kravlat mig upp och vänt tillbaka längs stigen såg jag stället vid myrtenbusken där jag hade sovit. Nej, någon dröm var det inte. Jag lade mig på nytt, och mitt förnuft och all den tankeskolning jag fått gjorde uppror mot det meningslösa i min syn. Naturligtvis skulle jag hur gärna som helst ha önskat få se den korsfäste konungen levande och uppstånden, men jag hade ingen rätt att ta min önskan för verklighet och inbilla mig att jag hade sett honom i trädgårdsmästarens skepnad.

På detta sätt delade sig mina tankar, och jag greps av en skrämmande känsla av att jag höll på att klyvas i två skilda väsen, av vilka det ena ville tro och det andra smädade en sådan lättrogenhet. Smädaren sade mig att jag inte längre är så ung och uthållig som förr. Den förnötande vintern i Alexandria, ömsom under vindrickande i lättfärdigt sällskap, ömsom under studier i dunkla profetior hade töcknat om mitt huvud. Fotvandringen från Joppe, de uppskakande händelser som jag av en slump fått bevittna, nattvaket och övermåttet av skrivande hade blivit sista droppen i en bräddfull bägare eller sofisternas fjäder som knäcker kamelens rygg. Jag kunde inte längre lita på mina egna sinnen, och så mycket mindre på min omdömesförmåga.

Pontius Pilatus är äldre än jag, en erfaren och omdömesgill man. Vore jag förnuftig följde jag hans råd, vilade, besåg sevärdheterna i judarnas heliga stad och glömde.

Jag tänkte på demonerna som enligt judarnas berättelser far in i svaga människor och tar deras kropp i besittning. Jag hade sovit i närheten av gravar och utsatt mig för fara. Jag kunde bara inte avgöra vilken part inom mig som var demonen, den som envetet ville få mig att tro att judarnas konung har stått upp från sin grav och att jag själv har sett honom i trädgårdsmästarens gestalt, eller den som hetsigt smädade allt detta.

Knappt hade jag hunnit tänka så, förrän smädaren inom mig brusade upp och sade: Så långt har det redan gått med dig att du tror på judarnas demoner. Med egna ögon har du sett läkarna i Alexandria skära i människolik och du har hört att de även har skurit i dödsdömda förbrytare för att finna deras själ. Men de hittade ingenting. Du inbillar dig att en människa bland människor skulle ha stigit upp från de döda, fastän du själv har sett honom ge upp andan på korset och en beprövad legionär genomborra hans hjärta med ett spjut. Sådant är inte möjligt. Det som inte är möjligt kan inte vara sant.

Men mitt lättrogna jag spjärnade emot: Marcus, om du ger upp nu och vänder dig bort, kommer du aldrig i ditt liv att få någon frid,

utan oupphörligt plåga dig med att tänka att det inför dina ögon skedde någonting som aldrig förr hade skett. Var inte alltför klok. All klokhet är begränsad och vilseledande, som sofisterna har bevisat. Ingenting hindrar dig att ödmjukt och sakligt undersöka allt detta, undersök det först och tänk sedan. Det att någonting liknande inte har hänt förr bevisar inte att inte det kan hända. Allt detta är någonting mer än de tecken och förebud som du har trott åtminstone till hälften. Lita mer på din känslighet än på ditt förnuft. Du är inte en av de sju vise, och ingen människa har någonsin lyckats med någonting endast i kraft av sitt förnuft. Sulla litade på sin tur, Caesar trodde inte att idus i mars skulle bringa honom fördärv. Till och med de oskäliga djuren är klokare än människan, som då fåglarna tystnade och öken skenade före jordbävningen, och som då råttorna flyr från ett fartyg som skall haverera på sin nästa resa.

Det är svårt för mig att beskriva min tudelning, för jag tror inte att någon kan fatta den som inte själv har upplevt detsamma. Det är en skrämmande upplevelse, och kanske skulle jag ha mist vettet, om det inte i mitt innersta bodde en kyla som alltid också i de värsta känslostormar har skyddat mig. Men av erfarenhet visste jag att det var bäst att tiga och att akta sig för fåvitskt grubbel.

Då jag samlat mig var kvällen redan nära och dalarna fylldes av bergens skugga, men på stadens högra kulle strålade judarnas tempel rödskimrande av solen. Jag gick ut i staden och letade rätt på den judiske bankirens hus för att visa honom min penninganvisning, för jag gissade att jag skulle komma att behöva pengar för att fortsätta mina undersökningar. Huset låg nära teatern och översteprästens hus i en nyligen ombyggd stadsdel.

Bankiren tog själv emot mig sedan jag hade uppgett mitt ärende för hans tjänare. Han var en verklig överraskning för mig efter all den judiska gensträvighet jag hade upplevt. Han bad mig strax tilltala honom med hans grekiska namn Aristainos och sade:

»Jag har redan hört om dig. Jag fick ett brev från Alexandria och undrade om du hade fallit i rövarhänder på vägen, när du inte strax sökte upp mig. Utländska resande brukar alltid komma till mig först av allt för att växla pengar och få goda råd om hur de bäst skall förslösa dem, för så dystert Jerusalem än kan se ut är det en glad och omväxlande stad under högtiden. Sedan kommer de tillbaka igen för att låna pengar av mig till återresan, och sanningen att säga förtjänar jag mer på det än på att lösa in reseanvisningar. Får du några bekymmer under din vistelse här, så tveka inte att vända dig till mig. Jag

förundrar mig inte över någonting som unga och livsglada resenärer kan göra. När tempelbasunerna ljuder och min port öppnas om morgnarna, kan det hända ibland att någon av mina klienter ligger utanför och sover med huvudet på blotta stenen och har tappat både mantel och sandaler.»

Han talade ledigt och världsvant och var trots sin ställning inte mycket äldre än jag. För formens skull hade han ett litet skägg, och hans manteltofsar var så försvinnande små att de knappt syntes. Håret hade han krusat på grekiskt vis och doftade av fina salvor. Han var på alla vis en vacker och angenäm man.

Jag förklarade att jag hade bott i borgen Antonia som prokonsulns gäst för att romarna var rädda för oroligheter och hade varnat mig för att bo i staden under påskhögtiden. Han bredde förvånat ut händerna, gav till ett utrop och sade:

»Det är lögn, det är orätt och illvilligt tal. Vårt råd har en fullt tillräcklig polisstyrka för att kunna upprätthålla ordningen. Uppviglare och fanatiker tror jag våra egna präster sköter bättre än romarna. Naturligtvis tycker folket i Jerusalem inte om de syriska legionärerna, men det beror främst på deras eget övermodiga uppträdande. En resande utlänning, som kommer med pengar till staden, som aktar våra seder och följer stadens ordningsregler får det bästa tänkbara mottagande. Han blir omskött och upppassad, vägvisare tävlar med varandra om att få visa honom omkring, talrika skriftlärda är beredda att förklara vår trosläras sanningar för honom, värdshus kan han välja i alla prisklasser från det dyrbaraste till det högst måttliga, och inom väggarna i vissa hus är alla upptänkliga förlustelser till hans trivsel tillåtna, såväl på egyptiskt som på grekiskt eller babyloniskt vis. Till och med indiska danserskor kan du hitta här, om du vill uppleva någonting alldeles särskilt. Men naturligtvis är det klokt av en resande att bo här i den nya stadsdelen nära forum.»

Jag sade att östanvinden hade gett mig en obehaglig huvudvärk och att det inte var angenämt att vakna i ottan av en jordbävning och skramlet av fallande sköldar.

Han talade allt ivrigare för sin stad och sade: »De här två obetydliga skakningarna är det inte lönt att fästa sig vid. De vållade ju inga skador. Om du hade bott här i den bättre stadsdelen tror jag du knappt skulle ha märkt skalvet i morse. Själv brydde jag mig inte ens om att stiga ur sängen, men det var visst kraftigare därborta i trakten av Antonia.»

Jag förstod att jag var ohövlig, men jag ville leda in samtalet på

Jesus från Nasaret och sade som för att klaga ytterligare: »Och er konung korsfäste ni just när jag kom till staden, och det var ingen angenäm syn.»

Aristainos mörknade, men så klappade han i händerna, sade till om honungsvin och bakverk och svarade: »Du är mig en underlig resenär som bara hittar obehagliga saker i den här enda verkligt heliga staden i hela världen. Men var så snäll och sätt dig, och låt mig förklara vissa saker för dig, eftersom du tydligen inte vet vad du talar om. Vi judar är utleda på heliga skrifter och profetior, men det är inte mer än begripligt, för vår troslära är den märkvärdigaste i världen och vår historia är otrolig. Bland alla världens folk dyrkar endast vi den ende Guden, som inte tillåter oss att ha några andra gudar, och bland alla världens länder är vi det enda som har ett enda tempel här i Jerusalem, där vi dyrkar vår Gud enligt de lagar som han själv har meddelat oss genom vårt folks store ledare.»

Han smålog och bad mig ta en bägare och smaka på bakverken, men han bjöd mig inte en bägare med egen hand, och jag lade märke till att hans bakverk och mina låg på olika fat. Han följde min blick och sade skrattande:

»Du ser att jag är en fördomsfull jude. Men det är bara för tjänarnas skull som jag inte dricker ur samma bägare som du eller rör vid samma fat. Tro inte att jag tycker mig vara förmer än du. Jag är en upplyst man och bryter mot lagen på många sätt, fastän jag försöker följa den till det yttre. Vi har ju våra fariséer som gör sitt eget och alla andras liv odrägligt med sina fordringar på att traditionen skall följas till sista stavelsen. Det är vår konflikt. Vår lag håller vårt folk samman. I världens alla städer håller samma lag alla judar samman och hindrar att de blandas ut och försvinner i andra folk. Annars skulle det här folket som har upplevt träldom i både Egypten och Babel för länge sedan ha plånats ut. Själv är jag en bildad människa och grek i mitt hjärta och kan inte gå med på att bokstaven skall få binda anden, även om jag om det gäller skulle låta mig huggas i bitar för att försvara vår Gud och vårt tempel. Vår historia bevisar att vi judar är Guds utvalda folk, men en förnuftig människa måste ju begripa att bredvid vår Guds ofattbara härlighet betyder det inte mycket hur man äter och dricker eller tvättar händer och kärl. Men de invecklade sederna och traditionerna, omskärelsen och sabbatshelgandet och allt det andra som är alltför besvärligt att förklara för en främling, det håller vårt folk samman här i detta lilla land mellan öst

och väst, så att vi inte uppgår i andra folk utan är beredda när Messias kommer till vår jord och inleder det tusenåriga riket.»

Han sneglade på mig och tillade hastigt: »Det har våra profeter förutsagt, men fatta det för all del inte bokstavligt eller ens som någon politisk dröm att judarna en dag med Messias i spetsen skall härska över världen. Det är bara det enkla folket, plebejerna som du skulle säga, som gärna hänger sig åt drömmerier. Över huvud taget är vårt judiska lynne entusiastiskt. Därför uppenbarar sig den ene Messias efter den andre bland oss för att pröva sin lycka, och det finns ingen så dålig undergörare att inte han skulle kunna samla några enkla själar omkring sig, om han bara har självförtroende. Du kan var säker på att judarna nog kan skilja den rätte Messias från de falska när och om han kommer en dag. Det har vi erfarenhet av. Vår egen makkabeiska konung har låtit korsfästa tretusen fanatiska fromlare. Skall du då beklaga en enda som har försökt slå i folket att han var en konung och Messias.»

Jag drack honungsvin och åt bakverk medan han talade. Vinet steg mig muntert åt huvudet och jag skrattade med och sade: »Vad du talar mycket och ivrigt om en så obetydlig sak.»

Han försäkrade mig: »Tro mig, messianer kommer och går, men vår Gud förblir evinnerligen och templet samlar alla judar genom alla tider. Det är med skäl vi känner tacksamhet mot romarna som har erkänt vår särställning bland folken för vår trosläras skull och tillåter oss att styra oss själva. Både kejsar Augustus och kejsar Tiberius har varit oss nådiga och lyssnat till våra klagomål, så att vår ställning nu är stadgad. I själva verket har vi det bättre under Roms vingar än om vi var en självständig stat och måste slösa våra pengar på en stående armé och ständiga krig mot avundsamma grannar. På detta vis har vi en stödjepunkt och talesmän i varenda stad av betydelse i hela världen, ända borta i Gallien och Britannien och vid skyternas kuster, för också barbarfolken aktar vår handelskonst. Jag sysslar förresten själv till tidsfördriv med utförsel av frukt och nötter till Rom. Det enda jag retar mig på är att vi inte duger till skeppsredare, för av någon anledning misstror vi judar havet. Men varje from jude som bara kan det reser ju till templet för att offra. Med dem följer mer och mer rikedom som offergåvor till vårt tempel. Du förstår kanske då att vi inte har råd att låta några kungadrömmar uppröra folket.»

Han var ofantligt angelägen om att bevisa för mig det berättigade i rådets politik, lutade sig fram mot mig och fortfor:

»Ändå lever vi som på randen av en avgrund. Vilken girig pro-

kurator som helst är beredd att härska över oss genom att söndra oss, ja, intill en viss gräns att ge sitt stöd åt maktlystna män ur folket, så att han sedan skall kunna föra väsen om bråk och uppror när tiden är inne och få vår självstyrelse inskränkt och en andel av tempelskatten åt sig själv. Men det är både för oss och i själva verket också för Rom till fördel att det nuvarande tillståndet bevaras och förstärks och att det politiskt fördomsfria rådet får allt stöd det kan få. Du förstår kanske bäst vad rådet är för något, om jag säger att det motsvarar den romerska senaten och kompletterar sig självt. Dit hör det högsta prästerskapet, de lärdaste bland de skriftlärda, och som lekmannamedlemmar några som vi kallar för de äldsta, men de är alls inte gamla alla, utan har rätt till medlemskap i rådet på grund av börd och förmögenhet. Folket är politiskt oskolat och vi kan inte ge det någon bestämmanderätt. Därför måste vi kväva i sin linda varje försök inom folket att utvidga de politiska rättigheterna och återinföra kungadömet, hur oskyldigt ett sådant upprorsförsök än kan se ut, till exempel när det sker under täckmanteln av vår religion eller låt oss säga av människokärlek.»

Min föraktfulla tystnad kom honom att försvara sig med än större hetta, som om han i alla fall hade känt sig skyldig till någonting. Han förklarade:

»Som romare kan du inte fatta det ofantliga inflytande religionen har, du som är van bara att dyrka bilder. Vår religion är vår styrka men på samma gång vår värsta fara, för en politisk entusiast är tvungen att trygga sig till våra skrifter och med hjälp av dem bevisa att hans avsikter är de rätta, vilka hans hemliga mål än kan vara. Du säger naturligtvis nu, att Jesus från Nasaret, som vi nätt och jämnt hann få korsfäst före påskhögtiden, var en oskyldig och rättfärdig man, en stor läkare och en stor lärare. Må så vara. Men just en oskuldsfull idealist, som genom sin personlighet får folket att omfatta hans förbättrarprogram, är det farligaste. Politiskt oerfaren tror han alla om gott och blir ett redskap för maktlystna människor, sådana som inte ger en vitten för om så hela samhället rasar och folket till slut går under för romarnas raseri, så länge bara de själva får sin maktlystnad tillfredsställd för en tid. Tro mig, en man som gör sig själv till Messias är en politisk förbrytare och förtjänar döden, hur uppriktig och ärlig han än kan vara som en enskild person.»

Han tvekade och tillade hastigt: »Naturligtvis gör han sig dessutom skyldig till gudsbespottelse på samma gång och bör straffas med döden enligt vår lag. Men det är en bisak, så här oss upplysta

människor emellan. Om han ännu en gång hade visat sig i templet under påsken, skulle ett upplopp ha brutit ut, fanatikerna skulle ha tagit hand om ledningen med honom som skylt, och blod skulle ha flutit. Då hade romarna blandat sig i saken, och vår politiska självstyrelse hade gått förlorad. Det är bättre att en man dör än att hela folket förgås.»

»Det slagordet har jag redan hört», sade jag.

»Glöm honom», bad Aristainos enträget. »Vi är inte stolta över hans avrättning, tvärtom är jag själv betryckt över att han måste dö, för antagligen var han en bra karl, den där galilén Jesus. Han skulle ha stannat i Galiléen, så skulle knappast någonting ont ha hänt honom. Där tycker till och med skatteuppbördsmännen om honom, och kommendanten i Kapernaum lär ha hört till hans vänner.»

Jag förstod att det inte hade tjänat någonting till att ens antyda någonting om att Jesus hade stått upp, för då skulle han bara ha tappat sin aktning för mig och ansett mig för en lättrogen narr. Jag funderade litet och sade så:

»Du har fått mig övertygad, och jag förstår fullkomligt att det från judisk synpunkt var politiskt önskvärt att han dog. Men under mina resor samlar jag på allehanda märkvärdigheter för att efteråt kunna roa folk med min kunskap och kanske också för att lära mig själv någonting. Bland annat är jag intresserad av alla slags helbrägdagörelser. I min ungdom i Antiokia såg jag en gång en berömd syrisk man som botade folk på ett underbart sätt. Också i Egypten finns det vallfartsorter där helbrägdagörelser sker. Därför skulle jag gärna vilja träffa någon sjuk som den mannen har botat, för att få reda på vad han använde för metoder.»

Jag låtsades komma att tänka på en sak. »Ja, men det allra intressantaste vore att träffa någon av hans lärjungar», utropade jag. »Då skulle jag kunna få förstahandsuppgifter om vad de menar om honom och vad han egentligen ville.»

Aristainos såg besvärad ut och sade: »De håller sig naturligtvis undangömda nu eller har flytt tillbaka till Galiléen. Hans närmaste lärjungar var bara tolv, så vitt jag vet, och av dem var det förresten en som avslöjade hans gömställe för rådet. De är enkelt folk allesamman, fiskare från Galileiska sjön och sådär, utom en Johannes som är en yngling av god familj som visst har studerat och talar grekiska. Inte för det, där fanns visst en tulltjänsteman också. Den sortens pack, du förstår. Du skulle knappast ha någonting hos dem att hämta.»

»Men», tvekade han, »om du verkligen är nyfiken, fast jag upp-

riktigt sagt inte riktigt förstår mig på din vetgirighet, när du skulle kunna leva glada dagar i Jerusalem, så finns det ju en rådsmedlem som heter Nikodemus och skulle kunna ge dig upplysningar. Det är en from skriftforskare, en väntare och längtare om jag så får säga. Det är ingenting ont i honom, trots att han väckte ond blod i rådet genom att ta Jesus i försvar. Han är alltför naiv för att ha en så hög post. Därför blev han inte heller kallad till rådets nattliga möte, eftersom det skulle ha gjort honom mycket ont att vara med och döma nasarén till döden.»

»Jag har hört om honom», sade jag. »Var det inte han som tog ned konungen från korset och lade honom i graven. Han lär ha offrat fulla hundra skålpund salvor på svepningen.»

Ordet konung skar Aristainos i öronen, men han rättade mig i alla fall inte som de andra judarna. Han medgav motsträvigt:

»Du är väl underrättad. Det var en uppenbar demonstration av honom och av Josef från Arimatea, men det må vara dem tillåtet om det kunde lindra deras samvetsplågor. Josef hör bara till de äldste, men Nikodemus är en av Israels lärare och borde veta bättre. Fast man skall aldrig ta någon människas avsikter för vad de ser ut att vara. Kanske försöker de där båda genom att begrava galilén samla kring sig ett motståndsparti inom rådet för att kringskära överste-prästens makt.»

Tanken gjorde honom förtjust. Han utropade: »Det har jag för min del ingenting emot. Kaifas' fräckhet har redan börjat skada våra näringar. Han har lagt hela offerdjurshandeln och penningväxlingen i templet i händerna på sina otaliga släktingar. Tro det eller inte, men inte ens jag har ett enda växlarbord på förgården i eget namn. Kanske är Nikodemus en riktigt bra politiker i all oskuld. Det är inte passande och inte ens lagligt att templets förgård har blivit ett skränigt marknadstorg. En viss konkurrens borde kunna tillåtas ifråga om penningväxling. Det skulle alla de fromma pilgrimerna dra nytta av, om de inte var tvungna att nöja sig med Kaifas' tvångskurser när tempelsiklerna växlas.»

Hans affär intresserade mig inte. Jag sade: »Jag skulle gärna råka Nikodemus, men han tar väl knappast emot mig, eftersom jag är romare.»

»Men min käre vän», utropade Aristainos, »det är enbart en rekommendation för dig. En judisk skriftlärd betraktar det som en heder om någon medborgare vill göra bekantskap med vår troslära. Du kan ju föreställa from. Det öppnar alla dörrar för dig och binder dig ingenstans. Jag skall gärna rekommendera dig för honom, om du vill.»

Vi kom överens om att han skulle sända bud om mig. Följande kväll skulle jag kunna gå och råka Nikodemus strax efter mörkningen. Jag lyfte en del pengar hos Aristainos men lämnade största delen i förvar hos honom. Han trugade ivrigt på mig en av sina tjänare som var en erfaren vägvisare och kunde öppna alla Jerusalems hemliga dörrar och fröjder för mig. Jag sade att jag hade avlagt vissa löften efter den förnötande vintern i Alexandria. Det gick i honom för fullt och han uttryckte aktning för min viljestyrka men beklagade att jag gick miste om mycket.

Vi skildes som vänner. Han följde mig ända till sin port och hade velat ge mig en förelöpare genom staden. Men jag ville inte väcka uppmärksamhet i onödan. Än en gång försäkrade han mig att jag när som helst kunde komma till honom om jag fick bekymmer. Han är utan tvivel den angenämaste jude jag hittills har råkat, men av någon anledning kan jag ändå inte känna oblandad vänskap för honom. Hans fördomsfria utläggningar kylde av mig och väckte mina tvivel till liv på nytt. Därav kanske min ovilja.

När jag återkom till Antonia fick jag höra att Claudia Procula hade sänt bud på mig flera gånger. Jag skyndade mig till hennes tornrum. Hon låg redan till sängs, men tog på sig en tunn sidenklädnad, kastade en mantel över skuldrorna och kom tillsammans med sin sällskapsdam ut och pratade med mig. Hennes ögon hade en skrämmande glans. Rynkorna i hennes bleka ansikte hade slätats ut. Av allt att döma befann hon sig i extas.

Hon grep mina händer med sina båda och utropade: »Marcus, Marcus, han har stått upp från de döda, judarnas konung.»

Jag frågade vresigt: »Har inte prokonsuln talat om för dig att hans lärjungar kom till graven i natt och stal hans lik. Det finns officiellt protokoll på den saken, med vittnesmål av sex legionärer.»

Claudia Procula stampade häftigt i golvet och ropade: »Tror du att Pontius tror på något annat än sin börs och sin egen fördel. Men jag har kvinnliga vänner i Jerusalem. Har inte du hört att en av hans följeslagare gick till graven i gryningen, kvinnan som han drev ut sju demoner ur. Graven var tom, men därinne såg hon en ängel med kläder som av ljus och ett ansikte som av eld.»

» I så fall», sade jag grovt, »i så fall har hon tydligen fått demonerna tillbaka.»

Och jag tänkte nedslaget: vad är det jag har blandat mig i. Är jag så förvirrad att jag vill tävla med yrande kvinnor.

Claudia Procula blev sårad och bittert besviken. »Jaså också du, Marcus», sade hon förebrående och snyftade till. »Jag trodde att du stod på hans sida och jag hörde att du hade varit vid graven och sett att den var tom. Tror du mer på Pontius Pilatus och bestickliga soldater än på dina egna ögons vittnesbörd.»

Jag veknade, för då hon grät fick hennes hänryckta ansikte en underlig glöd, och jag skulle gärna ha tröstat henne. Men jag förstod att det hade varit farligt att anförtro en uppskärrad kvinna vad jag hade sett. Enligt min mening var alla kvinnornas yrselprat om uppståndelse, syner och änglar endast ägnat att tjäna det judiska rådets sak och gjorde allting otroligare än det behövde vara.

»Tag inte illa vid dig, Claudia», bad jag. »Du vet ju att jag har hört för mycket av cynikernas undervisning. Därför har jag svårt att tro på övernaturliga ting. Å andra sidan vill jag inte förneka allt. Vem är då ditt vittne och vad heter hon.»

»Hon heter Maria», berättade Claudia Procula med stor iver för att övertyga mig. »Det är ett vanligt judiskt namn, men den här Maria är från Magdala vid Galileiska sjön. Hon är en förmögen dam och en känd duvuppföderska. Hennes duvslag levererar tusentals felfria duvor om året till offerdjur i templet. Hon fick visserligen dåligt rykte efter det att demonerna hade fått henne i sitt våld, men när Jesus från Nasaret botade henne blev hon förändrad helt och hållet och följde läraren överallt på hans vandringar. Jag har träffat henne på ett besök hos en förnäm judisk väninna som jag har, och hon gjorde djupt intryck på mig med det hon berättade om sin lärare.»

»Jag borde få höra det ur hennes egen mun för att tro», sade jag. »Kanske är hon bara en av de där fanatiska drömskådarna som vill väcka uppmärksamhet till varje pris. Tror du att jag skulle kunna träffa henne någonstans.»

»Är det orätt att ha drömmar», invände Claudia Procula. »Jag har själv varit så förföljd av drömmar att jag varnade min man för att döma en så from man. Mitt i natten fick jag bud om att han var fängslad, och man bönföll mig om att påverka min man så att han inte skulle bli dömd. Men drömmarna jag redan hade haft var av större verkan än det hemliga budskapet. Jag är fortfarande av den åsikten att min man begick sitt livs dummaste handling när han lämnade ut honom att bli korsfäst.»

»Tror du att jag skulle kunna få träffa den där Maria», frågade jag envist.

Claudia Procula gjorde undanflykter: »Det passar sig inte att en

judinna träffar en obekant man, allra minst en främling. Jag vet inte ens var hon bor. Jag medger att hon är en lättrörd kvinna. En misstänksam karl som du skulle kanske få en oriktig uppfattning om henne om ni råkade varann. Men det hindrar inte att jag tror på hennes berättelse.»

Claudia Proculas iver började likväl slockna. »Men om jag händelsevis råkar denna Maria från Magdala», sade jag, »får jag då hänvisa till dig och be henne med full tillförsikt berätta vad hon har sett.»

Claudia mumlade att en man ändå aldrig kan vinna en kvinnas förtroende på samma sätt som en annan kvinna och att en man över huvud taget aldrig kan förstå en kvinna helt. Men hon var motsträvigt tvungen att lova att jag skulle få hänvisa till henne om jag råkade träffa Maria. »Men skaffar du henne det ringaste trassel eller tråkigheter», sade hon hotfullt, »kommer du att få stå till svars inför mig.

Vid detta slutade vårt samtal, trots att Claudia Procula uppenbarligen hade trott sig få mig till medentusiast och övertyga mig om den judiske konungens uppståndelse. På sätt och vis är jag tvungen att tro på den efter att med egna ögon ha sett svepningen orörd i den tomma graven. Men jag vill undersöka saken på ett förnuftigt vis.

Fjärde brevet

Marcus till Tullia.

Jag fortsätter min berättelse och omtalar allt i den ordning det har hänt mig.

Antonia är en trång och dyster borg. Jag hade inte lust att bo kvar där under ständig bevakning. Prokonsuln beredde sig även att resa tillbaka till sin residensstad Caesarea. Jag skänkte honom en lyckobringande egyptisk skalbagge, och åt Claudia Procula en alexandrinsk spegel. Jag lovade göra återresan över Caesarea. Det krävde Pontius Pilatus av mig, för han ville inte släppa mig ut ur Judéen utan att ha förhört mig. Även Claudia Procula besvor mig att senare berätta för henne allt jag kunde ha fått höra om den uppståndne.

Åt garnisonskommendanten gav jag en ansenlig penninggåva för att stå på god fot med honom och kunna få en tillflykt i borgen om så skulle behövas. Men jag har likväl redan märkt, att ingen fara hotar mig i Jerusalem om jag bara aktar judarnas seder och låter bli att utmana dem med mina egna.

Gentemot centurionen Adenabar hyser jag verklig vänskap. På hans rekommendation tog jag inte in på något stort härbärge, utan i ett gästrum hos en av hans bekanta, en syrisk kramhandlare nära hasmonéernas palats. Jag känner syriernas seder och gudar från ungdomstiden och vet att de gärna äter läcker mat, håller rent i sina rum och är hederliga i allt utom penningväxling.

Handelsmannen bor själv i nedre våningen med sin familj och lyfter ut sin disk till dagen på gatan framför huset. En yttertrappa leder direkt upp på taket, så att jag kan komma och gå som jag själv vill och ta emot gäster utan att någon behöver se det. Denna förtjänst hos gästrummet underströk både Adenabar och hans vän handelsmannen i kapp. Hans hustru och dotter serverar maten på mitt rum och ser till att där hänger en kruka med friskt vatten. Sönerna tävlar om

att få springa ärenden åt mig och köper vin och frukt och vad jag kan behöva. Denna familj, som inte har det alltför fett, är glad åt att ha fått mig som betalande gäst nu då högtiden är över och de flesta resande har lämnat staden.

Då jag hade gjort mig hemmastadd i min nya bostad väntade jag ända tills stjärnorna tändes och gick sedan utför yttertrappan ner på gatan. Nikodemus krukmakeri är så pass känt att jag lätt hittade dit. Porten var lämnad på glänt, och då jag kom in på gården mötte jag en tjänare i mörkret som sakta frågade mig: »Är du den mannen som min husbonde väntar på.»

Han förde mig uppför en trappa till taket, och stjärnhimlen över Judéen var så strålande att han inte behövde lysa mig vägen. På taket satt en äldre man på sina kuddar. Han hälsade mig vänligt och frågade: »Är du Gudssökaren som jag fick bud om av bankiren Aristainos.»

Han bad mig sätta mig vid hans sida och började strax berätta för mig om Israels Gud med enformig röst. Han började berättelsen med skapelsen av himmel och jord och hann nämna att Gud hade skapat människan av jordens stoft till sin egen avbild, då jag otåligt avbröt honom och sade:

»Israels lärare, allt det där har jag hört och själv läst på grekiska i era heliga skrifter. Jag har kommit till dig för att du skulle berätta om Jesus från Nasaret, judarnas konung. Det känner du säkert till, eftersom du tar emot mig i mörkret uppe på ditt tak.»

Nikodemus sade med darrande röst: »Hans blod kom över mitt huvud och över mitt folk. Jag är full av smärta och en ångest intill döden för hans skull. Att han blev lärare var av Gud, för ingen kunde ha utfört sådana ting som han utan att vara sänd av Gud.»

Jag sade: »Han var förmer än en lärare. Även jag darrade i mitt innersta för hans skull, fastän jag är främling. Du vet säkert att han stod upp ur sin grav, trots att du själv var med om att svepa honom och stänga till graven innan er sabbat började.»

Nikodemus lyfte ansiktet mot himlens stjärnljus och utropade med klagande röst: »Jag vet inte vad jag skall tro.»

Jag visade på himlen och frågade: »Var han den stjärneson som profeterna har talat om.»

Nikodemus sade: »Jag vet inte, jag förstår ingenting och jag duger inte längre till lärare i Israel. Jag blev vilseledd i rådet genom att man försäkrade mig att ingen profet kan komma från Galiléen. Det är sant. Det står ingenting om Galiléen i skrifterna. Men hans mor, som jag

först nu har råkat, försäkrar att han är född i Betlehem i Judéen på den onde Herodes tid. Skrifterna visar att en befriare skall komma från Betlehem Efrata. Jag har forskat i skrifterna utan vila. Allt har gått i uppfyllelse som har blivit spått om honom, till och med det att inget ben skulle brytas i hans kropp.»

Han började läsa upp spådomarna med sjungande röst och översatte dem för mig. När han hade hållit på en stund blev jag otålig på nytt och sade:

»Mig säger det ingenting om era profeters spådomar har gått i uppfyllelse i fråga om honom. För mig är den enda frågan om han har stått upp eller inte. Om han har stigit ur sin grav, då är han förmer än en konung och hans like har aldrig levat i världen. Jag frågar dig utan list och försåt, för honom kan ingen människa längre skada. Svara mig. Mitt hjärta skälver inom mig av längtan att få veta sanningen.»

Nikodemus bekände tveksamt: »Jag har hört berättas så, men jag vet inte vad jag skall tro. I går kväll var hans lärjungar församlade inom lyckta dörrar, för de är rädda för förföljelse. Åtminstone var de flesta komna samman, och alla mycket rädda. Då uppenbarade sig den korsfäste Jesus ibland dem och visade dem sina sår i händerna och fötterna och sin sida. Han blåste också på alla i rummet. Sedan försvann han därifrån på samma sätt som han hade kommit. Så har man berättat mig, men det är mycket svårt att tro på det.»

Jag började darra i kroppen där jag stod. »Berätta för mig om hans rike, bad jag. Vad lärde han om sitt rike.»

Nikodemus berättade: »Jag gick för att träffa honom i hemlighet den påsken han kom till Jerusalem första gången och hade rensat templet. Jag kan inte glömma vad han då sade mig, fastän jag inte förstod det och inte förstår det än. Han sade att ingen människa kan se hans rike om hon inte föds på nytt.»

Jag kom strax ihåg orfikernas och pytagoréernas läror och filosofer som påstår att människorna ständigt föds på nytt och till och med kan bli djur eller växter, allt efter sina handlingars art. Jag greps av besvikelse, för det är ingen ny lära. Men Nikodemus fortfor oskuldsfullt:

»Jag motsade honom och frågade: Hur kan en människa födas som gammal. Hon kan inte gå in i sin mors sköte och låta föda om sig. Då gav mig Jesus en nyckel till sina ord och han upprepade det flera gånger: Den som inte föds på nytt av vatten och ande kan inte komma in i riket. Det där med vatten förstår jag, för det är många som går ut till bröderna i öknen för att vänta under bön och som efter en

prövotid låter döpa sig i deras vattendamm. Även Johannes kom från öknen och döpte människor med vatten, ända tills Herodes Antipas lät mörda honom.»

Jag avbröt honom och sade: »De som inviger sig i Isis mysterierna i Egypten stiger utan fruktan ut i djupt vatten i en mörk grotta, men starka armar lyfter dem upp i trygghet så att de inte drunknar. Det är en symbolisk invigningsrit och den är alls inte ny.»

Nikodemus medgav: »Nej, det är sant, ett vattendop är ingenting nytt. Men jag frågade honom vad han menade med att födas av ande. Jesus svarade ord för ord så här och jag lade dem på minnet: Det som är fött av kött är kött. Det som är fött av ande är ande. Vinden blåser vart den vill. Du kan höra dess brus men du vet inte var den kommer ifrån och vart den far. Så är det för var och en som är född av ande.»

Han teg länge och jag tänkte på hans ord. Judéens stjärnor gnistrade på himlen och i mörkret kändes en stark lukt av fuktig lera och brännugnar. På ett hemlighetsfullt sätt trängde denna undervisning in i mitt hjärta, trots att jag ohjälpligt förstod att mitt förnuft inte kunde fatta den. Till slut frågade jag sakta:

»Är det allt du vet om hans rike?»

Nikodemus tänkte efter och berättade så: »Av hans lärjungar har jag hört att han gick ut i öknen innan han började undervisa. I öknen vakade han och fastade i fyrtio dagar och erfor alla de falska syner och uppenbarelser med vilka de jordbundna makterna frestar en fastande. Frestaren förde honom upp på ett högt berg och visade honom världens alla riken och deras härlighet och lovade honom att få härska över dem om han gick med på att kasta sig till marken, böja knä för frestaren och på så sätt avstå från den uppgift han hade kommit till världen för att fullgöra. Den frestelsen övervann han. Sedan kom det änglar och betjänade honom i ödemarken. Han vände tillbaka till människornas värld, började undervisa och utföra underverk och samlade lärjungar omkring sig. Det är vad jag vet om hans rike. Det är inte ett människorike. Därför var det orätt och ett brott att döma honom.»

Jag var illa berörd av talet om uppenbarelser och änglar, eftersom vilken känslig människa som helst som har vakat och fastat tillräckligt kan se irrsyner, men de försvinner så snart han äter och dricker igen och vänder tillbaka till andra människor. Jag frågade otåligt Nikodemus: »Vad är det då för ett rike.»

Nikodemus klagade högt, lyfte sina händer och utropade: »Hur skall jag veta det. Bruset av vinden har jag hört. När jag råkade honom

trodde jag att riket hade kommit till jorden i hans gestalt. Han sade mig mycket annat. Han sade till och med att Gud inte hade sänt sin son till världen för att döma den, utan för att världen skulle räddas genom honom. Men det gick inte så. Han bara spikades på korset och dog en ärelös död. Det kan jag inte fatta. När han är borta är också riket borta.»

Mitt hjärta sade annorlunda, men mitt förnuft tvingade mig att säga ironiskt: »Det är inte mycket du ger mig, Israels lärare. Bara bruset av en vind, och du tror inte ens själv uppriktigt att han är uppstånden.»

»Jag är inte längre en av Israels lärare», bekände Nikodemus ödmjukt. »Jag är det ringaste av Israels barn, till marken slagen och sårad i mitt hjärta. Men någonting kan jag ge dig i alla fall. Då såningsmannen har sått ett korn vårdar han sig inte längre om det, utan kornet gror och vind och regn driver fram brodden och säden växer om så såningsmannen sover, ända tills den är mogen att skördas. Så är det med mig och så är det kanske också med dig om du är uppriktig. Ett korn är väl sått i mig och växer inom mig. Kanske har det såtts ett korn i dig också, och en gång skall det skördas. Jag kan inte annat än vänta undergivet och erkänna hur litet jag förstår och hur vacklande jag är i min tro.»

»Jag är på inget vis nöjd med att bara vänta», invände jag otåligt. »Förstår du inte, just nu är allting i färskt minne. Varje dag för någonting med sig i glömska. Sammanför mig med hans lärjungar. Han måste ju ha avslöjat hemligheten med sitt rike för dem på ett begripligare sätt. Jag har en eld i hjärtat. Jag är ivrig att få tro, om bara allting bevisas för mig.»

Nikodemus suckade tungt och sade övertalande: »Hans lärjungar, de elva som är kvar, är rädda och förvirrade och gripna av en grym besvikelse. De är enkla män och fortfarande unga och oförståndiga. Medan han levde trätte de sinsemellan om hans läror, fördelade höga poster i riket mellan varann och råkade i gräl om dem. Vad han än sade dem, så trodde de ändå in i det sista på ett rike på jorden. Ännu den sista kvällen, innan han blev tillfångatagen på natten, åt han påskalammet med dem på ökenbrödernas vis och sade att han inte skulle dricka vin en gång till förrän han kunde göra det tillsammans med dem i det nya riket. Jag tror att det var på grund av det löftet som han inte ville ha av det dövande vin som kvinnorna bjöd honom före korsfästelsen. Men hans löfte uppmuntrade de barnsligaste av lärjungarna att tro, att han skulle kalla en legion änglar från himlen till

sin hjälp och grunda ett rike, där var och en av lärjungarna skulle härska över var sin av Israels stammar. Av detta kan du förstå att hans läror ännu inte har mognat inom dem. Det är olärda män och de vet inte vad de skall tänka, trots att de har varit med om alla hans märkesgärningar. De är rädda för sitt eget liv och och håller sig dolda. Om du träffade dem nu skulle du säkert bli ännu mer förvirrad av vad de har att berätta än de själva redan är.»

Jag kunde inte förstå det. »Varför valde han då idel enkla män till lärjungar», frågade jag häftigt. »Om han var en så stor undergörare som det sägs så kunde han väl ha valt följeslagare också bland de lärda.»

»Du rör vid en punkt som är mig öm», erkände Nikodemus. »Du rör vid min innersta besvikelse. Det var inte de visa och skriftlärda han kallade, utan de fattiga, enkla och betungade. Han skall en gång ha talat till en stor hop folk och uttryckligen sagt att just de enfaldiga är saliga, för dem tillhör riket. För de lärda och rika gjorde han allting för svårt. Jag skulle väl ha kunnat bli en av hans lärjungar, men då skulle jag ha fått lov att avstå från min ställning i rådet, ja, från min familj, och sälja mitt krukmakeri och dela ut pengarna bland de fattiga. Så stränga villkor ställde han för att göra det omöjligt för sådana som vi att följa honom. Ändå hade han vänner också bland de förmögna och inflytelserika, som hjälpte honom i smyg. I själva verket hade han upplysningar och förbindelser som inte ens hans lärjungar visste om, emedan han inte ansåg det nödvändigt.»

»Jag skulle i alla fall vilja råka någon av hans verkliga lärjungar», sade jag envist.

Men Nikodemus sade bestämt avvisande: »Du är inte någon romersk spion, det känner jag på mig, men de skulle aldrig tro dig, så rädda som de är. Inte heller skulle du tro dem när du får se vilka enkla män de är. Tvärtom, om de berättade för dig att de har sett Guds uppståndne son i ett rum där dörren var låst, skulle du tvivla på dem mer än någonsin och tänka att de har kokat ihop hela historien av besvikelse och för att rädda resterna av sin självkänsla.»

Nikodemus skrattade sorgset och sade: »Först ville de inte ens tro kvinnorna som kom från graven och berättade att den var tom. En av dem som inte råkade vara med i går kväll i deras lyckta gömställe, tror inte heller han på vad hans egna kamrater har berättat. Hur skulle då du kunna tro dem.»

Jag försökte efter bästa förmåga övertala honom att yppa var konungens lärjungar höll sig gömda eller att på något annat sätt skaffa mig förbindelse med dem, men tydligen litade han trots allt inte helt

på mig, för han vägrade bestämt. Då jag märkte att han började ångra att han alls hade tagit emot mig, skyndade jag mig att be honom:

»Råd mig åtminstone vad jag skall ta mig till, för jag uthärdar inte att sysslolöst vänta på att någonting skall hända.»

Han varnade mig och sade: »Såningsmannen har utsått sin sådd. Om ett korn är utsått i dig skulle du göra klokast i att ödmjukt bida. Men du skulle ju kunna ge dig ut på vandring i Galiléen, där han själv brukade vandra, söka upp de stilla och fråga envar av dem vad de har lagt på minnet av hans undervisning. Eller du skulle kunna tala med de sjuka han har botat för att övertyga dig om att ingen annan än Guds son skulle ha kunnat utföra sådana underverk som dem han utförde i livstiden.»

Jag var inte förtjust över hans förslag. »Hur skall jag känna igen de stilla», frågade jag. »Galiléen är långt härifrån och jag är en främling».

Nikodemus tvekade men gav mig så en lösen och sade: »Fråga om vägen där du vandrar, men om någon då skakar på huvudet och svarar: det finns många vägar och många förvillare, och jag vill inte leda dig vilse, så säg då i din tur: Det finns bara en väg, visa mig den, för jag är stilla och ödmjuk i mitt hjärta. Av det känner de igen dig och litar på dig. Och du kan inte skada dem ens om du angav dem, för de håller buden och betalar sin skatt och förargar ingen.»

Jag sade: »Jag tackar dig för ditt råd och skall komma ihåg det, men han utförde väl något under i Jerusalem också. Jag skulle ännu inte vilja lämna staden, ifall här händer något.»

Nikodemus tröttnade nu på mig och sade: »Här kan du träffa den illa beryktade kvinnan som han drev de onda andarna ur. Det finns även en by som heter Betania en alldeles kort väg från staden. Där bor tre syskon hos vilka han brukade vistas och bo. En av dem lät han sitta vid sina fötter och lyssna till undervisningen, fast hon bara är kvinna. Brodern väckte han upp från de döda, trots att han legat fyra dagar i graven och det sägs att liket redan luktade. Gå dit och träffa Lasarus. Där har du underverk tillräckligt. De tar nog emot dig om du hälsar dem från mig.»

»Var han verkligen död», frågade jag klentroget.

»Naturligtvis, naturligtvis», utropade Nikodemus retligt. »Jag vet att det finns skendöda, lika bra som du. Det finns sådana som bäst människorna klagar och flöjterna ljuder sätter sig upp på båren till sina anhörigas förfäran och blinkande ser sig omkring. Det berättas även om döda som har vaknat till medvetande först i graven, klöst

naglarna av sig och skrikit tills de kvävts, när de inte har förmått vältra undan stenen för öppningen. Vår lag bestämmer att ett lik skall begravas på dödsdagen. Därför kan sådana misstag förekomma. Jordisk kunskap har jag så mycket jag behöver och dina råd kan jag undvara.»

Han grälade vidare: »Vad har du för nytta av någonting, om du utgår från ett förutfattat tvivel. Vad tror du dig vinna med det. Jag kan läsa dina tankar när du räknar ut att familjen var hans vänner. Det var lätt för dem att hitta på en sak för att övertyga de klentrogna och lägga Lasarus försänkt i dvala i graven när de visste att läraren skulle komma. Men vad skulle de ha vunnit med det. Gå hellre och tala själv med dem, med Lasarus och med hans båda systrar. Slut dig till om de talar sanning eller bara vill öva list.»

Naturligtvis hade Nikodemus rätt. Då jag inte fick mer ur honom tackade jag honom och frågade vad jag var skyldig för hans undervisning. Han avvisade bestämt all betalning och sade föraktfullt: »Jag är ingen förrymd cirkusartist som livnär sig på att lära barnen läsa, som det lär gå till i Rom. Israels lärare undervisar inte mot betalning, utan den som ämnar bli lärare måste även lära sig ett yrke så att han kan försörja sig med sina händers verk. Därför är också jag krukmakare som min far före mig. Men ge pengarna till de fattiga om du vill. Det kan du få välsignelse av.»

Han följde mig utför trappan, och från gården ledde han mig även in i sitt förmak, så att jag i lampskenet där kunde se att han inte är någon obetydlig man, även om han är krukmakare. Så mycket mänsklig fåfänga hade han trots allt. Jag kunde alltså se att hans rum var en rik mans rum, fullt av dyrbara ting. Även hans mantel var av bästa sortens tyg. Men mest av allt såg jag på hans ansikte då jag äntligen fick se honom i full belysning. Hans ögon var närsynta av läsandet och hans ansikte hade trots det grå skägget någonting barnsligt rundlagt. Men på händerna såg man att han säkert inte hade rört vid leran på många år, även om han kanske kunde hantverket.

Också han såg forskande på mig för att prägla in mitt utseende i minnet och sade: »Jag ser ingenting ont i ditt ansikte. Du har oroliga ögon, men de är inte en tvivlares eller illgärningsmans ögon. Men du bör låta skägget växa, så att även andra tror att du är en from man.»

Jag hade själv förstått den saken och slutat att raka mig, men på ett par dagar hade min haka ju inte hunnit få mer än en svart stubb.

Nikodemus följde mig till porten och bommade själv för den bakom mig. Han ville inte längre visa mig för sitt tjänstefolk.

Jag snubblade på gatans nötta stenplattor innan mina ögon åter vande sig vid mörkret. Endast i hörnen av de stora gatorna brann längre ljus i staden, men jag hade noggrant lagt vägen på minnet och trodde mig om att lätt hitta tillbaka till min nya bostad, även om det var en god bit dit här nerifrån nedre staden. Jag kom ända till muren mellan förstaden och övre staden utan att möta någon annan än ett par av stadens judiska gatväktare. Men vid själva portvalvet hälsade mig en skygg kvinnoröst som frågade: »Vad tillhör din frid, främling.»

Jag ryckte till vid den oväntade rösten men svarade hövligt: »Vad tillhör din egen frid, kvinna.»

Kvinnan föll på knä framför mig på gatan och sade ödmjukt: »Jag är din tjänarinna. Bara befall så gör jag vad du vill.»

Jag gissade hennes yrke och sade avvärjande: »Gå i frid. Jag vill dig ingenting.»

Men hon var envis, grep mig i mantelfållen och sade bedjande: »Jag är fattig och har inget rum dit jag kan föra dig, men här finns en nisch i muren där ingen ser oss.»

På judiska kvinnors vis var hon så beslöjad och insvept i sina kläder att jag inte fick någon föreställning om hennes utseende eller ens om hennes ålder. Men hennes fattigdom grep mig. Jag mindes Nikodemus' uppmaning och gav henne så många silverpenningar som jag ansåg mig stå i skuld för Nikodemus' undervisning och råd.

Först trodde hon mig inte då jag ännu en gång försäkrade att jag inte ville henne någonting. Men då hon förstod att det var sant ville hon nödvändigt kyssa mina fötter och utropade: »Ännu har aldrig någon människa gett mig en gåva utan att kräva något av mig. Israels Gud välsigne dig, fast jag inte duger till att välsigna någon och inte ens mina pengar duger i templets offerkista. Men säg mig vad du heter så att jag kan be för dig.»

Jag hade ingen lust att tala om mitt namn för en kvinna med hennes yrke, men jag ville inte heller såra henne. Därför sade jag: »Jag heter Marcus på romerskt vis. Jag är främling i Jerusalem.»

Hon sade: »Din tjänarinna heter Maria. Men Marior finns det fler än frön i ett granatäpple. Därför vill jag säga dig att jag är Maria från Beret, brunnarnas by, så att du vet att skilja mig från de andra Marior som säkert råkar i din väg så givmild som du är.»

»Jag är inte alls givmild», sade jag för att slippa henne. »Jag har

bara betalt en skuld och du behöver inte tacka mig. Gå i frid, så går också jag i frid, och vi behöver inte längre tänka på varandra.»

Hon försökte urskilja mitt ansikte i mörkret och bad: »Du skall ändå inte ringakta den fattiges böner. Kanske kan jag en dag göra dig en tjänst när du minst anar det.»

»Du är mig ingenting skyldig», upprepade jag. »Jag ber dig inte om någon tjänst. En väg är det enda jag söker, men du kan knappast visa mig den.»

Hon svarade hastigt: »Frågar du efter en väg, främling. Men det finns många vägar och de leder vilse. Jag skulle väl bara villa bort dig om jag försökte visa dig till rätta.»

Hennes svar kunde inte vara blott en slump. Men jag kände besvikelse vid tanken på att de stilla i landet uppenbarligen hörde till de mest ringaktade och undanskjutna. Jag försökte likväl tänka på musen som gnagde av det rep som fängslade lejonet. Därför sade jag:

»Jag har hört sägas att det finns bara en enda väg. Och jag skulle även vilja vara stilla och ödmjuk i mitt hjärta om jag det kunde.»

Hon sträckte ut handen, kände på mitt ansikte och den sträva skäggstubben på min haka. Hur ödmjuk jag än ville vara, så var hennes beröring mig oangenäm. Jag måtte ha ryckt till, för hon ryggade strax undan och sade missmodigt:

»Det är inte de friska som behöver botas utan de sjuka. Du varkunnade dig inte över mig för min egen skull, utan för att betala en skuld som tryckte dig. Du är väl knappast så sjuk att du verkligen vill välja den vägen i ditt hjärta. Men jag är sänd att pröva dig. Hade du följt med mig till nischen i muren skulle vi båda ha skiljts från varandra med onda tankar. Jag ger dig ett hopp, om du verkligen uppriktigt frågar om vägen.»

»Jag är uppriktig och vill ingen något ont», försäkrade jag. »Jag skulle bara vilja veta sanningen om en del ting som du knappast kan känna till.»

»Ringakta inte kvinnokunskap», varnade hon mig. »I riket kan en kvinnas insikt väga mer än en mans förnuft, även om jag vore den mest ringaktade bland Israels kvinnor. Min kvinnoinsikt säger mig att de här dagarna är väntans dagar. I dessa dagar möter syster syster utan att ringakta henne och broder möter broder utan att förebrå honom. Därför är jag ljusare till sinnes än förr, trots att jag är en fallen kvinna.»

Hon talade till mig med en så glad förväntan i rösten, att jag var tvungen att tro att hon verkligen hade vetskap om något. »I kväll

har jag lyssnat till en av Israels lärare, sade jag, men han var en osäker och klentrogen man och hans undervisning lämnade mig kall. Skulle du, Maria från Beret, kunna undervisa mig bättre än han.»

Då jag sade detta greps jag av en misstanke om att denna Maria kanhända inte var någon fullt så dålig kvinna som hon utgav sig för att vara. Kanske var hon verkligen av någon orsak utsänd i min väg för att pröva mig, för genom denna port måste jag gå på väg till min nya bostad. »Vad är det för en förhoppning du ger mig», frågade jag.

Hon frågade: »Vet du var Källporten ligger.»

»Nej, sade jag, men jag kan säkert lätt hitta dit om det behövs.»

»Den leder till Kidrondalen och vägen till Jeriko», förklarade hon. »Kanske är det den vägen du söker. Men är inte det den rätta, så gå till Källporten någon dag när ditt skägg har vuxit ut och se dig omkring. Det kan då hända att du får se en man som kommer bärande på en vattenkruka från källan. Följ efter honom. Kanske svarar han dig om du tilltalar honom. Om han inte svarar kan jag inte hjälpa det.»

»Vattenbärning är inget arbete för män», sade jag misstroget. »Det är kvinnorna som hämtar vatten i Jerusalem liksom överallt i världen.»

»Därför känner du lätt igen honom», sade Maria från Beret. »Men om han inte svarar dig, så ansätt honom inte, utan kom tillbaka någon annan dag och försök på nytt. Något annat råd kan jag inte ge dig.»

»Om ditt råd är gott och till den hjälp jag hoppas», sade jag, »så står jag på nytt i skuld till dig, Maria.»

»Tvärtom», svarade hon ivrigt. »Det är jag som betalar en skuld om jag kan visa någon annan vägen. Men om skulden tynger dig, så ge pengarna till de fattiga och glöm mig. Det är i varje fall onödigt att söka mig här i murnischen, för hit kommer jag aldrig mer tillbaka.»

Vi skildes, och jag hade inget begrepp om hur hon såg ut, och jag skulle omöjligt kunna känna igen henne i dagsljus. Men jag tänkte att jag kunde känna igen hennes glada röst om jag fick höra den en gång till.

Jag gick tillbaka till min bostad och uppför trappan till taket och mitt rum. Då jag tänkte på allt som hänt mig gjorde judarnas hemlighetsfullhet mig förtretad. Nikodemus visste säkert mer än han hade sagt mig. Jag fick en känsla av att man hade gett akt på mig och att man ville mig något.

Antingen kan det vara den uppståndne konungens lärjungar eller

också Claudia Proculas judiska väninnor som misstänker att jag kanske vet någonting som inte de har reda på, men de vågar inte ge sig till känna för mig för att jag är främling. Å andra sidan har de allt skäl att vara försiktiga, eftersom deras lärare har blivit dömd, utstött och korsfäst.

Även trädgårdsmästaren som jag såg vid graven plågar mina tankar. Han sade att han kände mig och jag borde ha känt igen honom. Ändå tänker jag inte gå tillbaka och söka honom i trädgården. Så säker är jag på att jag inte längre skulle finna honom där.

Femte brevet

Marcus till Tullia.

Jag vill berätta om min vandring till byn Betania och vad som hände där.

Jag började få skägg. Efter att ha klätt mig i en enkel livklädnad och en nersmutsad resemantel tyckte jag mig snarare likna en rövare än en bildad romare. Syriern gav mig bröd, saltfisk och survin till vägkost, och så begav jag mig tvärs genom staden till Källporten. Jag gick förbi dammen ner i Kidrondalen och följde vägen längs den uttorkade bäcken. På berget till vänster höjde sig stadsmuren, och i klippsluttningarna till höger fanns många gravar. Olivträd som var knotiga av ålder växte på backarna, och jag kom förbi ett högt berg med en skuggig mörkgrön örtagård på sluttningen.

Luften var frisk och varm och himlen utan moln. Jag mötte åsnor lastade med ved och träkol och lantfolk som bar på korgar. Jag vandrade glad till sinnes och kände att jag ännu var ung och stark. Kroppsrörelsens glädje skingrade de dystra tankarna ur mitt tvivlande sinne och jag kände mig öppen och mottaglig. Kanske upplever jag verkligen just nu en tid då världen är fylld av en aningslös väntan och ingen ännu riktigt vet vad som håller på att ske. En främling som jag kunde kanske stå gåtan lika nära som de vilka har levt med i den. Jorden tycktes mig inte som den forna jorden och himlen inte som den varit, utan jag såg allting klarare än förr.

Betania såg jag redan på långt håll. Gavlarna på de låga husen var nykalkade till påsk och lyste mig till mötes mellan träden. Då jag närmade mig byn såg jag en man som satt i skuggan av ett fikonträd. Han satt där så orörlig i en jordfärgad mantel att jag ryckte till och stannade då jag fick syn på honom.

»Frid med dig», utropade jag. »Heter den här byn Betania.»

Han såg på mig, och ögonen i hans magra ansikte var glasartade

så att jag först trodde att han var blind. Han hade inte betäckt huvudet och hans hår var vitt, trots att ansiktet var en ung mans, ehuru gulaktigt.

»Även med dig vare frid», svarade han. »Har du förlorat vägen, främling.»

»Det finns många vägar och även förvillare», sade jag hastigt och kände ett hopp tända sig. »Kanske kan du visa mig den rätta vägen.»

»Är det Nikodemus som har sänt dig», frågade han snävt. »Om så är, så är det jag som är Lasarus. Vad vill du mig.»

Han talade sluddrande som om han haft svårt att röra tungan. Jag gick av vägen och satte mig bredvid honom, dock inte alldeles intill honom. Jag vilade gärna i skuggan av fikonträdet och försökte efter bästa förmåga låta bli att se alltför närgånget på honom, ty det är judarnas sed att se i marken då de råkar en främling. Det är inte hövligt bland dem att se en annan människa rätt i ansiktet.

Han undrade kanske över att jag inte strax började tala, för då vi hade suttit tysta en stund vid varandras sida medan jag fläktade mig med mantelfållen, eftersom jag hade gått mig svettig, sade han: »Du vet säkert att de höga prästerna har beslutat döda mig också. Som du ser håller jag mig inte gömd utan bor hemma i min hemby. Må de gärna komma och döda denna min kropp om de kan. Jag är inte rädd för dem och för dig är jag inte heller rädd. Mig kan ingen döda, för jag kan aldrig dö.»

Hans förfärande ord och glasartade blick skrämde mig så att jag tyckte mig känna en kall fläkt slå emot mig från honom. Därför utropade jag: »Är du förvirrad. Hur kan någon människa påstå att hon aldrig dör.»

Han sade: »Kanske är jag inte längre en människa. Jag har visserligen denna min kropp. Jag äter och dricker och talar. Men världen omkring mig är inte längre verklig för mig. Jag skulle ingenting förlora även om jag miste min kropp.»

Det var någonting så sällsamt över honom att jag trodde på hans ord. »Det har berättats mig», sade jag, »att han som korsfästes som judarnas konung väckte upp dig från de döda. Är det sant.»

Han sade spefullt: »Varför frågar du om det är sant. Jag sitter ju här så att du kan se mig. Jag dog en människas död och låg svept i min grav i fyra dagar, innan han kom, lät flytta stenen från gravens ingång och ropade till mig: Lasarus, kom ut. Så enkelt var det.»

Men han var inte glad då han berättade detta. Tvärtom hade han någonting hånfullt i rösten. Då jag inte svarade fortfor han: »Allt är

mina systrars fel, och jag kan inte förlåta dem att de skickade honom bud på bud och tvingade honom att komma tillbaka till Judéen. Om inte jag hade blivit sjuk och dött skulle han kanske inte alls ha kommit hit och råkat i händerna på sina fiender. Han grät för min skull innan han kallade mig ur graven.»

»Jag förstår dig inte», invände jag. »Varför är du inte glad utan förebrår dina systrar, fastän han har väckt dig upp från de döda och lät dig vända tillbaka till livet.»

Lasarus sade: »Jag tror att ingen som har upplevt döden kan känna någon glädje längre. Han borde inte ha gråtit för min skull.»

Han sade yttermera: »Han, Jesus, var väl Guds son och den som skulle komma, fastän jag inte trodde det lika starkt som mina båda systrar. Jag förstår inte varför han så älskade mig, för till det hade han inget skäl.»

Vi satt tysta och stirrade framför oss båda två, och jag visste inte vad annat jag skulle fråga honom, så sällsam tedde han sig för mig i sin kyla och glädjelöshet. Till slut frågade jag försiktigt: »Men du tror väl nu att han är Messias.»

»Han är mer än Messias», sade Lasarus med stor bestämdhet. »Det är just det som gör mig rädd. Han är förmer än någonting profeterna har kunnat sia om. Du har väl hört att han steg upp ur sin grav på tredje dagen.»

»Det har jag», sade jag. »Just därför har jag sökt upp dig för att få veta mer om honom.»

»Det är endast naturligt, självklart och i allo begripligt», sade Lasarus. »Vilken kraft hade väl kunnat hålla honom kvar i en grav. Jag behövde inte gå dit och se på den tomma graven som mina systrar gjorde. Jag tror med mindre. Men främling, av allt mitt hjärta önskar jag hetare än någonting annat, att han aldrig mer i detta livet skall visa sig för mig. Jag skulle inte stå ut med att se honom. Nej, nej, inte i detta livet. Först i hans rike.»

»Hurudant är hans rike», frågade jag ivrigt.

Lasarus såg på mig med kalla ögon och sade: »Varför frågar du inte lika gärna hurdant dödens rike är. Jag kan säga dig: döden finns här och nu och överallt, det har jag fått erfara. Denna värld är dödens rike. Min kropp är dödens rike. Också din kropp är dödens rike. Men i honom kom hans rike till jorden. Därför finns hans rike här och nu och överallt.»

Om en stund böjde han huvudet och tillade: »Men tro ändå inte på vad jag säger, för jag kan ha missförstått. Allt är förvirrande.»

Yttermera sade han: »Låt inte mig nedslå ditt sinne med min tröstlöshet. Vägen är den rätta, det kan jag försäkra dig. Fortsätter du på den kan du inte förvilla dig.»

Han steg upp och skakade dammet av manteln. »Du vill säkert råka mina båda systrar», sade han. »Jag skall föra dig till dem. Sedan går jag min väg, om du tillåter. Det är svårt för mig att vistas bland människor.»

Säkerligen kände han sig mer död än levande bland människor. Han hade också svårt att röra sig, alldeles som om han inte fullt varit herre över sina lemmar. Jag tror att man strax hade funnit honom sällsam om man hade sett honom bland andra människor utan att i förväg veta vem han var. Han förde mig inte raka vägen till byn utan gick före mig upp mot bergssluttningen och visade mig där den klippgrav ur vilken Jesus från Nasaret hade kallat honom.

Hans och hans systrars hus var en välbärgad lantgård. Under vägen visade mig Lasarus att han hade ett par åsnor på bete, en vingård, fruktträd och höns som sprätte kring huset. Det var som om han på landsvis hade velat låta mig förstå att han inte räknades till alldeles obetydligt folk. Allt detta var så trivsamt, lugnt och verkligt att vara med om, att jag hade svårt att fatta att jag gick bredvid en man som i varje fall själv var övertygad om att ha blivit väckt från de döda.

Men det att han har blivit uppväckt från de döda är inte någon avgörande omständighet för mig, det förstår jag redan, utan det avgörande är om Jesus från Nasaret verkligen är Guds son och uppstånden ur sin grav. Om det är så, varför skulle han då inte i sin livstid ha kunnat väcka Lasarus också. Så tänkte jag, och medan jag tänkte undrade jag om jag verkligen var densamme Marcus som har studerat på Rhodos, levt nattliv på Roms heta gator, otröstligt älskat en annan mans hustru i Baiaes rosenlundar och i Alexandria ömsom forskat i profetior och ömsom druckit nätterna i ända i dåligt sällskap.

Vad var det nu som besatt mig och vad för ett judiskt häxeri hade väl tagit makten över mig, då jag vandrade här dammig och svettig i en judisk landsby bland kacklande höns för att leta efter bevis för uppväckelser från de döda, underverk och en Gud som lät sig födas i människoskepnad, dog och uppstod igen för att världen skulle bli förvandlad. För om detta har hänt kan världen inte förbli sig lik.

Ledsagad av Lasarus tittade jag in i ett stort halvmörkt rum, där den nedre hälften rymde krukor och säckar på landsvis samt en krubba och den övre delen några möbler. Men det fanns fler rum i huset, för

efter att ha ropat på sina systrar förde han mig till en stenbänk på gården och bad mig sätta mig. Själv förblev han stående. Systrarna kom ut, betäckte ansiktet som seden bjöd och tittade i marken. Lasarus sade: »Det här är min syster Marta och det här är Maria. Fråga dem om vad du vill.» Så gick han sin väg och visade sig inte mera.

Efter att ha hälsat på kvinnorna sade jag: »Jag skulle vilja höra något om läraren som jag vet har bott hos er och till och med väckt upp er bror från de döda.»

Kvinnorna var skygga för mig och sneglade på varandra, i det de höll en flik av sin mantel för munnen. Till slut tog den äldsta av dem, Marta, mod till sig och sade: »Han var Guds son. Om du vill kan jag kalla byborna samman, för de var alla med och såg när han befallde att stenen skulle rullas bort från ingången och med ett högt rop kallade vår bror ur hans grav. Vår bror kom ut med svepningen svept omkring sig och svettduken för ansiktet, så att alla människor förstummades och darrade av fasa. Men han var vår bror. Vi befriade honom från svepningen och såg att han levde. Senare åt och drack han i allas åsyn, och människorna stod och gapade på honom.»

Maria sade: »Det finns även en man i byn som var blind och som fick synen tillbaka av honom. Vill du se honom för att tro.»

»Jag har hört att han har botat blinda och förmått lama att gå», sade jag. »På det finns så många vittnen att jag inte behöver råka dem. Hellre skulle jag vilja veta något om hans rike. Vad har han lärt er om det.»

Maria berättade: »Han visste själv i förväg att han skulle dö och på vilket sätt han måste dö, fastän vi inte förstod det då. När han hade väckt upp vår bror drog han sig tillbaka till ödemarken, för det var alltför många människor som svärmade omkring honom. Men sex dagar före påskhögtiden vände han tillbaka till oss. Medan han åt smorde jag hans fötter och torkade dem med mitt hår för att hedra honom så gott jag kunde. Då sade han att jag hade smort honom för hans begravning. Så viss var han om sin död. Men varför allt måste ske just så och varför han måste få en så förfärlig död, det förstår jag inte och inte heller min syster.»

Marta föll in i samtalet: »Hur skulle vi kunna förstå det, som bara är kvinnor. Det heter att allt har skett för att det som är skrivet skall bli uppfyllt. Mitt kvinnoförnuft säger mig visserligen inte vad det var för nytta med att det som är skrivet gick i uppfyllelse, eftersom han ändå var den han var och bevisade tillräckligt om sig själv med sina egna gärningar. Men antagligen måste skrifterna uppfyllas på ett

så grymt sätt för att alla kloka karlar bättre skulle kunna tro. Eftersom det är männen som har fått förnuft och vi kvinnor på den punkten har blivit utan.»

»Men vad sade han om sig själv och sitt rike», frågade jag otåligt.

Marta sade: »Säg det du, Maria, som hörde på honom. Själv kan jag bättre tala om hur man syrar bröd och steker kött, skördar vin och sköter fikonträd, men i övrigt är jag olärd. Jag behövde inga ord för att tro att han var förmer än en människa.»

Maria tvekade om vad hon skulle berätta men började så: »Ingen människa har någonsin talat som han. Han talade som en som har makt. Han sade att han hade kommit till ett ljus i världen, så att ingen som tror på honom skulle förbli i mörker.»

»Vad för ljus och vad för mörker», frågade jag otåligt.

Maria skakade på huvudet och sade: »Ja, ja, hur skulle du kunna förstå som inte har hört honom själv undervisa. Han sade så här: Den som ser mig ser honom som har sänt mig. Han sade också: Jag är vägen, sanningen och livet.»

Jag trodde äntligen att jag förstod och sade: »När jag söker vägen söker jag alltså honom.»

Maria nickade livligt och vände ansiktet upp mot mig, i det hon i ivern lade sig på knä framför mig utan att längre vara blyg.

För att få mig att förstå frågade hon: »Vilket tycker du är svårast, att säga till någon människa: dina synder är förlåtna, eller att kalla vår bror Lasarus ur graven när han har legat död i fyra dygn.»

Jag tänkte över hennes fråga och sade: »Bägge sakerna är lika svåra och enligt människoförnuft omöjliga. Hur skulle någon människa kunna förlåta en annan människa hennes synder. Å andra sidan, vad är synd. All filosofi vill i sista hand lära människan att leva rätt, att låta bli att avsiktligt skada andra och att mogna till behärskning inför döden. Men människan kan inte undgå att begå onda gärningar. Hon kan bara skärskåda dem efteråt och besluta vara klokare en annan gång. I det stycket kan ingen annan människa hjälpa henne. Var och en måste svara för sina egna gärningar.»

Men ännu medan jag sade så erfor jag tröstlösheten i all filosofi, för filosofin har inte kunnat befria mig från ångest mer än de orfiska eller egyptiska mysterierna kunde det. Utan någon orsak grips jag allt emellanåt av en ångest och är som sjuk i dess våld så att livet inte ger mig någon glädje. Vin befriar mig inte då, och ingen kroppslig njutning. Det var ångesten som hade drivit mig att forska i spådomarna

för att finna någon mening med mitt liv. Det var ångesten som hade fördrivit mig från Alexandria till att vandra på Judéens vägar.

Maria smålog klentroget och sade: »Om du inte vet vad synd är, så behöver du inte vägen utan stannar i mörkret. Ingen människa är utan synd, inte ens fariséerna.»

Marta inföll ilsket: »De är usla om någon. Kalkar sig vita som gravkammare, men invärtes är de vem vet vad. Du är en märkvärdig människa, främling, som inte ens vet vad synd är.»

»Ni judar har er lag», sade jag till mitt försvar. »Ända från barnsben får ni lära er buden och vet när ni bryter mot dem.»

»Han kom inte för att döma folk», förklarade Maria som för en mindrevetande. »Tvärtom kom han för att befria oss från lagens välde genom att visa att ingen kan vara utan synd. Om en mäninska så bara säger ett överilat ord till sin bror, så har hon förtjänat förtappelsen. Men han dömde ingen. Tvärtom. Också till den allra syndfullaste kunde han säga: dina synder är dig förlåtna. Ja, där har du rätt: så kan ingen människa säga till en annan. Men det sade han. Bevisar inte det att han var mer än en människa.»

Jag ville uppriktigt förstå, men jag förstod inte. »Jag såg själv honom lida och dö på korset», sade jag. »Han ljöt en människas död. Det rann smuts och svett av honom under krampen och det rann blod och vatten ur hans sida när en legionär stack sitt spjut genom hans hjärta. Han steg inte ner från korset. Det kom inga änglar för att straffa hans plågoandar.»

Maria slog händerna för ansiktet och brast i gråt. Marta såg förebrående på mig. Jag var väl obarmhärtig då jag så levande påminde dem om deras lärares lidande. Men jag ville få klarhet.

Till slut sade Maria viskande: »Han kom till världen som människa och levde bland oss som människa. Men han utförde gärningar som ingen människa kan utföra. Han gav syndaförlåtelse åt dem som trodde på honom. Och han har till och med stått upp från de döda, för att vi inte längre skall behöva sörja för hans skull. Men allt det där är fortfarande en gåta som vi inte förmår tyda.»

»Du vill få mig att tro att han var på en gång människa och Gud», sade jag. »Men någonting sådant är omöjligt. Jag skulle ännu kunna förstå en Gud som är med överallt i allt som sker och som ingår som en eld i var och en av oss själva. Men Gud är en gud och en människa är en människa.»

Maria invände: »Det är förgäves du försöker villa bort mig. Jag vet vad jag vet och anar vad jag anar. Även du själv anar någonting,

fastän du inte förstår vad det är. Annars hade du inte kommit till oss och frågat om vägen. Hur skulle du kunna förstå, när inte heller vi förstår. Vi endast tror, eftersom vi inte kan låta bli att tro.»

»Ni tror därför att ni älskade honom», sade jag bittert. »Säkert var han en märklig man och en stor lärare. Men det är svårt för mig att älska honom bara enligt hörsägen.»

»Det bor god vilja i dig», sade Maria. »Annars skulle jag inte höra på dig och inte svara dig. Därför skall jag förklara mer. Vi har fått lära oss lagens innehåll: Älska Gud av allt ditt hjärta och din nästa som dig själv. I honom älskar vi Gud som sände honom.»

För mig var det en överraskande tanke att man borde eller kunde älska Gud. Fruktan, skräck och vördnad kunde jag förstå, men inte kärlek. Jag skakade på huvudet. Det var en lära som gick över mitt förstånd. Likaså tycker jag att det är dumt att älska sin nästa som sig själv, eftersom det finns både goda och onda människor. Därför frågade jag spetsfundigt: »Vem är då min nästa.»

Maria förklarade: »Han lärde att varje människa är vår nästa, till och med samariterna som vi Israels barn betraktar som orena. Solen lyser över både onda och goda. Det onda får man inte möta med ont. Om någon slår dig på kinden, så vänd honom också din andra kind.»

Jag lyfte avvärjande båda händerna och utropade: »Jag har hört tillräckligt och en vansinnigare lära har jag aldrig hört. Jag förstår att den är omöjlig för en människa att följa. Men du, vackra kvinna, undervisar bättre än Israels lärare Nikodemus.»

Maria såg i marken och lät händerna sjunka. Hon sade stilla: »Ännu när han var korsfäst ropade han till sin fader och bad honom förlåta dem som pinade honom. Så har de berättat som var med och såg.»

Om en stund tillade hon ödmjukt: »Och du skall inte kalla mig vacker. Det gör mig bara illa till mods.»

Men Marta invände: »Visst är väl min syster vacker. Hon har haft många friare. Men sedan våra föräldrars död har vi tre syskon alla bott tillsammans under vår brors beskydd. Därför var det så barmhärtigt av honom att komma och väcka Lasarus till liv. Annars hade vi inte vetat vad vi skulle ta oss till. I början var vi så rädda för att de skriftlärda skulle komma hit från staden och stena vår bror. De hotade med det. Men nu kommer de väl inte längre när de har fått ta livet av Jesus. Hur jag än försöker kan jag inte låta bli att bekymra mig. Sådant förbjöd han. Men jag rår inte för att jag är sådan. Jag vill inte ens minnas längre hur jag led när Jesus envisades med att fara till Jerusalem och låta dem döda honom.»

Jag lyssnade inte så mycket till henne, för jag var upprörd av tanken på den förnuftsstridiga lära som Maria hade avslöjat för mig och som sannerligen inte var någonting för denna världen. Jag hade fått höra mer än jag kunde smälta på en gång. Det hade varit bättre att smäda den läran och strax vända sig bort från en så förnuftslös väg. Jag vred mig vid blotta tanken på att jag skulle betrakta första bästa svagsinta eller brottsliga människa som min nästa och låta mig kränkas utan att lyfta ett finger till mitt försvar.

Men Maria sade yttermera: »Låt oss inte bekymra oss. Bekymra dig inte heller du, främling. Låt oss bara vänta på vad som ännu skall ske. Han sade själv att hårstråna på vårt huvud är räknade och att inte ens en sparv faller från sin kvist utan att hans far vet om det. Varför skulle då vi bekymra oss.»

Hennes ord gjorde intryck på mig. På samma sätt som jag förr tvivlande och likväl villig att tro hade följt tecken och förebud, på samma sätt greps jag nu av en aningsfull visshet om att jag inte borde vara så våldsamt upprorisk inom mig och vilja nå fram till sanningen på ett ögonblick. Kanske skall allting bli klart för mig helt småningom, om jag endast nöjer mig med att gå den väg längs vilken man leder mig.

Därför reste jag mig och sade: »Jag har säkert hindrat er i era sysslor alltför länge redan. Men jag tackar er båda för att ni så villigt har lyssnat till mig och gett mig svar. Frid med er.»

Marta steg hastigt upp och slog ihop händerna, i det hon utropade: »Gå inte ännu. Hur skulle jag väl låta dig gå härifrån hungrig och törstig.»

Utan att bry sig om mina invändningar gick hon in för att styra om någonting att äta. Under tiden satt jag kvar på stenbänken försjunken i tankar, och Maria satt på marken i närheten. Ingendera av oss sade någonting mer till varandra, men vår tystnad var inte besvärande som då människor inte har någonting att säga varann. Tvärtom hade Maria sagt mig så mycket jag förmådde ta emot. En del hade jag väl förstått och resten skall kanske bli tydligare för mig en dag, men det var ingenting som blev bättre av att tala just då. Därför nöjde hon sig med att sitta i min närhet. Ur hennes närhet strömmade en klarhet in i mig så att jag kände mig väl till mods.

Marta kom tillbaka med bröd som var smorda med olja och kryddade med bittra frön, grönsaker hackade med ägg, salt fårkött och tjock druvhonung. Efter att ha dukat fram allt på stenbänken bredvid mig hällde hon vatten över mina händer och välsignade maten. Men

varken hon eller hennes syster rörde vid den, och inte heller Lasarus kom för att äta med mig. Trots all deras vänlighet kom det mig att känna mig som en utstött.

Min vandring till Betania hade inte varit lång, men jag kände mig ändå hungrig då jag fick se den goda maten, och jag åt gärna, allt medan Marta satt bredvid och uppmanade mig att smaka på varje sort och äta upp allt. Jag undrade för mig själv om de skulle kasta bort det som blev över, då en främling som jag hade rört vid det med mina händer, och för att vara hövlig fortsatte jag att äta ännu efter det jag redan var mätt. Till slut drack jag av vattnet som Marta hade smaksatt med vin, och greps av en stor dåsighet.

Det var middagstid. Marta sade omtänksamt då jag hade slutat: »Nu skall du för all del inte gå tillbaka till staden när dagen är som hetast, utan stanna här hos oss och vila en stund, så att vi får fullborda vad gästfriheten bjuder.»

Min utmattning var ofantlig, och jag vet inte om det var den andliga eller den kroppsliga utmattningen som var störst. Då jag försökte resa mig för att gå, kändes mina lemmar så duvna och de båda kvinnornas vänlighet så välgörande att jag inte ville ta farväl. Blotta tanken på det var som en smärta. Ett ögonblick kom den tanken för mig att Marta hade blandat något bedövande medel i sitt vin, men varför skulle hon ha gjort det, och någon bitter smak hade det för övrigt inte haft.

»Det är inte lång väg till Jerusalem», sade jag. »Men om ni verkligen vill tillåta det, så stannar jag gärna hos er över middagsvilan. Jag trivs gott här hos er.»

De smålog båda hemlighetsfullt som om de hade vetat det bättre än jag själv att det var sant vad jag sade. Deras hemliga visshet gav dem för ett ögonblick ett sällsamt utseende, som om de inte längre hade varit endast människor utan någonting mer. Men någon fruktan för dem erfor jag inte. Snarare var jag till mods som ett barn som har gått vilse men hittat hem igen.

Tillsammans följde de mig in på innergården som skuggades av ett lövtak. I min stämning av sömnig overklighet märkte jag att deras gård var större än jag hade trott. Dit hörde minst fyra byggnader, tydligen uppförda vid olika tider, som inneslöt en gård emellan sig. De pekade på en trappa utanför det nyaste av husen, följde efter mig och visade mig sitt gästrum på taket. Det var ett litet, svalt rum. där fanns en låg brits och en matta på golvet. Bädden doftade kanel. De sade med en mun:

»Lägg dig här och sov din middagsvila. I det här rummet vilade ofta han som vi har talat om. Men efter att ha blivit ensam och fått vila brukade han gå upp på berget och bedja. Han kom och gick hos oss som han ville. Gör sammaledes du.»

I rummet fanns en vattenkruka och ett linnekläde tillreds. Utan att bry sig om mina invändningar böjde Marta knä framför mig, tog sandalerna av mig, tvättade mina dammiga fötter och torkade dem i linneklädet.

»Varför gör du så», frågade jag. »Du är ju inte min tjänarinna.»

Marta såg på mig med samma hemlighetsfulla leende och sade: »Kanhända gör du en dag någon annan samma tjänst, utan att vara hans tjänare. Ser du, för mina ögon är du sårig, bedrövad och full av ångest, även om dina lemmar utvärtes är hela och sunda och ditt huvud fullt av mångahanda visdom.»

De orden träffade mig djupt, för allt fortfarande är min kunskap blott ett svidande knivsting i mitt hjärta och alla mina frågor fladdrar tvivelsjukt omkring verkligheten och hur mycket jag än önskar det förmår jag inte tro på sådant som jag inte vill tro på.

Maria sade: »Han gjorde själv sina lärjungar samma tjänst den sista kvällen, när de trätte sinsemellan om vem som skulle bli den förste i hans rike.»

Helt tyst gick de sin väg ur rummet, och så snart de hade gått somnade jag djupt på den kaneldoftande bädden i deras goda rum.

Jag vaknade vid en stark känsla av att jag inte längre var ensam i rummet, utan att där fanns någon som väntade på att jag skulle vakna. Känslan var så tydlig att jag låg med slutna ögon och försökte lyssna mig till den främmandes andhämtning eller rörelser. Men då jag slog upp ögonen såg jag att rummet var tomt och att jag var ensam. Jag greps då av en så outsäglig besvikelse att väggarna och taket begynte skälva för mina ögon, så bräckliga att de tycktes vilja brista. Jag blundade på nytt och kände strax samma närvaro och att jag inte var ensam i rummet. Jag tänkte att det var någonting liknande jag hade erfarit inne i hans grav. Jag uppfylldes av frid.

Jag tänkte: Det var i honom själv hans rike kom till jorden. Då han har stigit ut ur sin grav dröjer också hans rike kvar på jorden så länge han själv gör det. Kanske är det hans rikes närhet jag känner.

Jag somnade om, men då jag vaknade andra gången kände jag min kropps hela tyngd och tröghet på bädden, den bittra lukten av min egen svett och lerväggarnas fasthet runt omkring mig. Mitt uppvaknande var tungt som bly och jag ville inte heller nu slå upp ögonen genast, så trist var det att vakna upp till kroppens värld igen.

Då jag äntligen fick kraft att se mig omkring och vända tillbaka från drömmens sällhet till verklighet, märkte jag att jag denna gång inte var ensam. En orörligt hopkrupen kvinna satt på mattan och väntade på att jag skulle vakna. Hon var klädd i en svart mantel och hade höljt sitt huvud i en duk, så att jag allra först undrade om det över huvud taget var en människa. Hennes närvaro kände jag inte, och inte heller hade jag hört henne komma in under min sömn. Jag satte mig upp på sängkanten och kände jordens blytyngd i alla lemmar.

Då kvinnan hörde att jag rörde på mig rätade hon på ryggen och blottade ansiktet. Hon var en mycket blek och inte längre ung kvinna. Ett livs erfarenheter hade tärt på hennes forna skönhet, men trots det brann det en låga i hennes ansikte. Då hon såg att jag var fullt vaken gjorde hon en rörelse med ena handen under manteln till ett tecken att jag skulle sitta tyst, och började så sjunga med rosslande halsläten på judarnas heliga språk. Efter att ha halvt talat och halvt sjungit en lång stund översatte hon vad hon hade sagt till grekiska.

»Allt kött är hö», började hon, »all dess skönhet som en blomma på ängen. Gräset dör, blomstret vissnar, då Herrens andedräkt blåser därpå. Gräset dör, blomstret förvissnar, men vår Gud förbliver evinnerligen.»

Så sade hon: »Sannerligen, vår Gud är en fördold Gud.»

Hon stirrade på mig med en gnista på bottnen av sina svarta ögon, och jag nickade för att visa att jag förstod. Men hennes ord sade mig fortfarande ingenting. Hon fortfor:

»Nu säger Herren: Alltför ringa är för dig, som är min tjänare, att upprätta Jakobs släkter och igenföra det förskingrade i Israel. Jag skall sätta dig till ett ljus för hedningarna, att min frälsning skall sträcka sig intill världens ände.»

Så återgick hon på nytt i avbruten sång till det heliga språket, fastän hon tvekade på orden ibland som om hon inte kommit ihåg dem alla. Sedan förklarade hon åter på grekiska: »Så här siade profeten Jesaja om honom, och de stilla i landen har bevarat orden i sitt minne: Han var den allra mest föraktade och vanvördade, full med värk och krankhet, så föraktad att man gömde sitt ansikte för att inte se honom. Han bar vår krankhet och lade på sig själv vår plåga. Han blev sargad för våra missgärningars skull. Han blev straffad på det att vi skulle ha frid. Vi gick alla i villfarelse som får, var och en

på sin egen väg. Men Herren kastade allas vår syndaskuld på honom. Då han blev plågad underkastade han sig och lät icke upp sin mun.»

Hon skakade på huvudet. Tårarna började rulla utför hennes kinder, men hon fortfor ännu med bruten röst: »Han gav sin själ i döden och räknades som ogärningsman, han bar mångas synder och bad för överträdarna.»

Jag mindes dunkelt att jag själv hade läst någonting liknande på vintern i Alexandria tillsammans med den judiske lärde, men då hade dessa ord inte haft någon innebörd för mig. Kvinnan satt hopkurad på golvet och grät och dolde sitt ansikte i det svarta klädet så att jag inte skulle se hennes sorg.

Jag sade: »Ja, ja, jag förstod vad du sade. Så har man spått om honom, och så har det gått, men vad betyder det.»

Kvinnan skakade på huvudet och svarade bakom klädet: »Vi vet det ännu inte, vi förstår inte. Men det finns inte längre många vägar, det finns inte längre vars och ens egen väg, det finns bara en enda.»

Då hon höljde över sitt ansikte tänkte jag på hennes ansikte och sade till slut: »Vad tillhör din frid, kvinna. Jag tycker mig känna igen dig.»

Sedan hon torkat sina tårar i klädet blottade hon ansiktet på nytt, försökte småle och svarade: »Även jag känner igen dig. Därför kom jag hit. När han pinades på korset slog du en skriftlärd och knuffade undan dem som smädade honom.»

Jag var tvungen att skratta. »Nej, nej», sade jag medlidsamt. »Jag slog ingen. Du misstar dig grundligt. Där stod visst en skriftlärd som jag bad om en upplysning, men han var oförskämd. Därför vände jag mig till centurionen och han sjasade undan smädarna.»

Men kvinnan skakade ivrigt på huvudet och försäkrade: »Jag såg med egna ögon att du slog till en smädare för att du blev ond på honom, trots att du är främling och varken har del eller lott i saken.»

Jag hade ingen anledning att träta med henne. Dessutom hade det varit så mörkt före konungens död, att kvinnan mycket väl kunde ha sett miste. Jag sade efter en kort stund: »Jag såg dig visst där tillsammans med hans mor.»

»Ja, ja», sade hon. »Jag är Maria från Magdala. Du har redan hört talas om mig. Han drev ut de onda andarna ur mig, och sedan dess har jag följt honom. Han tillät mig att följa honom, trots att man skymfade honom för det.»

Plötsligt lyfte hon häftigt på huvudet och såg på mig, som om hon hela tiden dittills hade behärskat sig, och frågade: »Säg det du. Jag

har hört att du gick till graven på landshövdingens befallning och att du var den förste romaren som såg att han hade stått upp. Berätta det du, vittna om vad du har sett. På mig är det ingen som tror, för att jag bara är kvinna.»

Jag vägde noga mina ord, för jag ville inte ljuga eller vilseleda henne: »Jordbävningen hade vältrat stenen från gravens mynning och vakterna hade flytt. Jag gick in i graven tillsammans med centurionen. Vi såg med egna ögon svepningen ligga där hopvikt, och svetteduken skilt för sig, men liket låg inte i dem. Då jag såg det trodde jag, men sedan kom judarna och rev i sin förbittring upp svepningen. Likväl tror jag fortfarande att han har uppstått. Men hur det kan vara möjligt, det förstår jag inte. Ingenting sådant har någonsin hänt förr.»

Hon hörde andäktigt på. Jag ville vara opartisk. Därför förklarade jag: »Visserligen har det funnits och finns fortfarande mysterier i olika länder, där man brukar begrava en gud och han sedan står upp från de döda på nytt. Men det är inte verklighet, utan ett fromt skådespel. Du var vid graven före oss. Säg du vad du såg, lade du märke till svepningen.»

Maria från Magdala skakade på huvudet och förklarade: »Det var alltjämt mörkt när jag gick till graven. Jag såg att stenen var borta och förstod att någon hade fört honom därifrån. Men jag vågade inte gå in i graven och skulle inte heller ha sett något, så mörkt som det var. Därför sprang jag till stället där hans närmaste lärjungar höll sig dolda och fick med mig Simon Petrus, som är en stor och stark karl, och den unga Johannes, som han hade anförtrott sin mor åt. De sprang till graven som för livet, gick in och såg att den var tom, men gav sig hastigt i väg därifrån igen, för de var rädda för judarna. Jag stannade kvar och grät vid graven och såg in i den en stund senare. Då var där en ängel, med kläder som av ljus och ansikte av eld, så att jag förvirrades och började darra och vände mig bort när ängeln talade till mig. Men då jag vände mig bort fick jag se honom själv, fastän jag först inte kände igen honom.»

Hennes berättelse stämde inte överens med vakternas. Hon såg urskuldande på mig, som om hon förstått att jag tvivlade på henne och förklarade: »Det är inte så märkvärdigt att jag inte strax kände igen honom, för jag kunde inte tänka mig att det skulle vara han. Inte ens hans lärjungar kände strax igen honom medan han levde, den gången han kom över Galileiska sjön och gick på vattnet fram till deras båt. Jag tog honom för en främling som hade fört bort hans döda kropp, jag förebrådde honom för det och bad honom enträget att skaffa den

tillbaka. Då nämnde han mig vid namn och jag såg vem han var. Han gav mig ett budskap till lärjungarna. Jag var så hänryckt att jag inte kände av mina egna fötter när jag skyndade bort med budet. Men det var ingen som trodde mig.»

Inte heller jag trodde henne riktigt. Jag tänkte bara att hon var en kvinna som lätt lät sig ryckas med och som blandade ihop händelsernas ordningsföljd när hon berättade om dem. Men jag återvände till huvudsaken och frågade än en gång: »Lade du märke till hur svepningen låg.»

Hon såg förundrad på mig och skakade på huvudet: »Hur skulle jag ha fäst mig vid någonting sådant. Jag var bländad av ängeln så att jag måste vända mig bort. Och jag var mycket rädd. Lärjungarna trodde mig inte, fastän kvinnorna trodde mig. De fruktar fortfarande för sina liv och kan just inte tänka på annat.»

Hon blev ivrig på kvinnors vis och pratade livligt på: »Det är väl som du säger att det var jordbävningen som rullade stenen från graven, men andra påstår bestämt att det var ängeln som gjorde det. De säger också att samma jordbävning kom trappan till det heliga att rasa inne i templet. Och två av dem kände inte heller igen honom den gången han slog följe med dem samma dag på väg till Emmaus. De kände inte igen honom fastän han förklarade skrifterna för dem punkt för punkt och sade varför allting måste hända som det har hänt. Först när de kom fram till byn i kvällningen och bad honom följa med och han tog ett bröd och gav dem, först då kände de igen honom. Men då försvann han för deras ögon.»

»Du tror då», sade jag med styv tunga, »att han alltjämt går kvar här, kommer och går som han vill och talar med den han önskar. Och en del känner igen honom men andra kanske inte alls gör det.»

»Just så», sade Maria från Magdala med övertygelse. »Det är vad jag tror och därför väntar jag. Kanske brinner våra hjärtan ännu inte tillräckligt, kanske fattar vi alltför trögt. Därför låter han oss vänta, så att vi skall mogna till att fatta meningen med allt.»

»Säger du att han gick på vattnet», sade jag för att erinra mig själv om hur omöjligt och förnuftsstridigt allt detta är.

Maria från Magdala såg tillitsfullt på mig och försäkrade: »Han gjorde så många underverk att det hade kunnat få en sten att tro. Men ändå vet vi ännu inte vad vi skall tänka om honom. Visserligen står det skrivet: hans sändebud är dövt och hans budbärare blind. Kanske fullgör vi hans vilja utan att själva veta om det.»

»Men varför litar du så på en främling som jag», frågade jag. »Du

är en bildad kvinna, du talar grekiska och kan profetera utantill på judarnas heliga språk. Man har även sagt mig att du är en välbärgad kvinna. Berätta något om dig själv, att jag förstår dig.»

Hon sade stolt: »Jag är inte skygg för främlingar. I mitt hus brukade jag råka både greker och syrier, och romare, till och med hovfolk. Om han var han, som jag vet och tror, då är hans budskap inte bara för Israel utan till ett ljus för hela världen, som det är skrivet. Även för den skull hånar man mig. När demonerna besatte mig upplevde jag mycket som de där enkla männen inte förstår. En trollkarl kan förtrolla en besatt människas kropp så att den lever i en skål med vatten och jämrar sig när trollkarlen sticker en nål i vattnet i ett annat rum. Men han ville inte utnyttja mig som andra hade gjort. Han ville bara befria mig från de onda andarna när han förstod att jag själv av allt mitt hjärta ville bli dem kvitt. Av mitt förflutna liv är mitt ansikte bart som en sten som regnet har spolat den levande myllan från. Fråga mig inte om mitt förflutna liv. Tala till mig bara som till den jag är nu.»

»Som du vill», sade jag. »Men du svarade inte på min fråga. Varför litar du just på mig.»

Hennes ansikte flammade till på nytt och hon utropade: »För att du tog honom i försvar mot smädarna vid korset. För att du aktade hans lidande utan att veta någonting annat om honom än vad som stod skrivet på korset för att håna honom. Du försvarade honom när hans egna blev rädda och flydde. Där fanns ju inga andra än vi kvinnor och unge Johannes, som inte behöver vara rädd, för hans familj hör till översteprästens vänner. Till och med uppviglarna vågade ropa åt romarna till försvar för sina kamrater som skulle dö. Men det var inte en enda röst som höjdes för hans skull.»

Jag förstod att hon hade vänt sitt agg till lärjungarna i vänskap för mig. Jag tänkte efter och svarade försiktigt: »Förstår jag dig rätt, så tror du dig veta mer om honom än hans egna lärjungar ännu har fattat, därför att du är en kvinna som har erfarit mycket. Men de misstror dig för att du är kvinna och lätt att påverka, och de tror inte på dina syner. Därför vill du nu ha mig till vittne.»

Maria Magdalena avbröt mig och utropade: »Fattar du inte ens ännu, du tröge man. Han lät även kvinnorna komma till sig. Han var god mot Maria, Lasarus' syster, och även mot Marta var han god. När han åt vid fariséernas bord tillät han en syndig kvinna att ligga på knä vid vilobädden, tvätta hans fötter med sina tårar och torka dem i sitt hår. Därför förlorade han sitt rykte i fariséernas ögon. De är färdiga

att tänka vad illa som helst om honom. Men du skall få höra ännu mer. Till och med en samaritiska varkunnade han sig över vid brunnen en gång. Och en kvinna som man hade kommit på med äktenskapsbrott räddade han ur händerna på de skriftlärda när de skulle tillämpa lagen och stena henne. Tro mig, främling, han förstod kvinnorna bättre än någon någonsin har gjort. Därför tror jag att vi kvinnor förstod och alltjämt förstår honom bättre än hans fega lärjungar.»

Hennes röst brast, hon flämtade av vrede. Så fortfor hon: »Jovisst var de stora på sig en tid och botade sjuka med hans makt. Men när det skulle bära av till Jerusalem på den sista resan, som han ville, så var varenda en full av undanflykter och ville låta alltsammans vara, fastän de tidigare hade varit färdiga att träta sinsemellan om tronerna i hans rike. Till folket talade han i liknelser, men för dem förklarade han allting tydligt. Men nej, de fattade inte ändå. Bara Tomas, som är klarast i huvudet av dem, begrep att säga, att då följer vi väl med och dör med honom då. Men tror du att en enda av dem dog, fastän de till och med lyckades skaffa sig två svärd att försvara honom med på platsen där de övernattade sista gången, utanför stadsmuren. Två svärd fick de tag i, fastän det är strängt straff på att skaffa sig vapen i smyg i Jerusalem. Men försvarade de honom, det bara frågar jag.»

Hon talade i flämtande utrop, men lugnade sig igen och tänkte efter och medgav så: »Nejvisst, nej, han förbjöd dem det själv. Han sade själv: den som griper till svärd skall förgås för svärd. Men under vägen till Jerusalem sade han i alla fall: han som äger en mantel må sälja den nu och köpa sig ett svärd. Jag förstår det inte. Han ville väl sätta dem på prov. Eller också ville han ge dem självförtroende. Jag vet inte, Simon Petrus högg ju i alla fall örat av en av översteprästens tjänare, när de kom för att fängsla honom på natten. Han satte själv örat tillbaka och läkte det, så att där inte syns mer än ett tunt ärr på det nu. Det har Malcus' släktingar talat om, fastän Malcus själv är strängt förbjuden att berätta någonting.»

»Men låt mig ännu tömma min vrede», fortfor hon. »Låt mig få smäda de feglingarna. Han vakade ensam, han visste sitt öde, han bad. De säger att han svettades blod i sin förfärliga ångest. Dem bad han om ingenting annat än att de skulle vaka med honom. Men vad gjorde de. Sov som stockar i örtagården. Nej, jag begriper inte, jag kan inte förlåta dem det. Och sådana harar skulle duga till tempelbrännare. De hade ju inte ryggrad att dräpa förrädaren ens. Nej, han fick hänga sig själv. Jag begriper inte, jag begriper inte vad han såg hos dem, varför han kallade just dem.»

Hon var så helt och hållet kvinna i sina nyckfulla anklagelser att jag gärna hade velat le och röra vid hennes kind med handen för att hjälpa henne att lösa sin förtvivlan i tårar. Men jag vågade inte le och kunde inte röra vid henne. Jag bara sade än en gång, så försynt som möjligt:

»Om det är så, och om de verkligen är ängsliga och inte vet vad de skall tänka om honom, fastän han har undervisat dem, då är det väl begripligt om jag som är en främling är förvirrad. Men jag tror i alla fall att det är meningen att ingen av dem skall dö, åtminstone inte ännu, förrän hans undervisning har blivit klarare för dem. Också det bästa människoförnuftet är väl för trögt att strax kunna fatta så sällsamma ting. De är bundna av alla de judiska fördomar som de har vuxit upp med från barnsben. Därför tror jag det är bäst att du inte inför dem vädjar till mitt vittnesmål eller ens nämner mig. De skulle bara förakta mig, eftersom jag är romare, alldeles som du själv säkert förlorade ditt rykte för att du umgicks med främlingar.»

Hon knyckte häftigt på nacken, men jag lyfte avvärjande handen och skyndade mig att förklara: »Nej, som romare förstår jag tvärtom dig, Maria, säkert bättre än någon jude någonsin kan förstå dig. I Rom är kvinnorna fria och jämbördiga med männen. De läser böcker, hör på föreläsningar och musik och väljer själva sig en älskare efter sitt eget tycke. Just det, jämbördiga med männen, ja, till och förmer än männen, eftersom en kvinna alltid är listigare och i många ting mera obarmhärtig än en man, och ingen förnuftets följdriktighet binder hennes tankar. Låt oss alltså vara vänner, du Maria från Magdala och jag Marcus Manilianus från Rom. Jag högaktar dig som kvinna och jag aktar dig ännu högre för att han lät dig följa sig. Om vad du såg vill jag inte yttra mig. Jag kan bara försäkra dig, att jag omöjligt kan tro annat än att han har uppstått, för det är mina egna ögons vittnesbörd. Och säkert är det så att du med din kvinnliga känslighet har förstått mer av honom än hans lärjungar.»

»Men i alla fall», fortfor jag så försiktigt som möjligt, »skulle jag gärna någon gång vilja råka dem eller åtminstone någon av dem för att få se vad slags människor de är.»

Maria från Magdala tvekade, men medgav motvilligt: »Jag är inte ovän med dem. Jag är ju tvungen att se till att de får mat och dryck så länge de håller sig dolda. De är vanliga fiskare. I sin ängslan vet de inte vad de skall ta sig till och då träter de med varann så att jag får lov att gå emellan, fastän det kanske inte du förstår för att jag talade så elakt om dem nyss. Men visst finns det mycket gott

hos dem, det medger jag. Helst skulle de vilja tillbaka till Galiléen men de förmår inte fatta något beslut tillsvidare. Vid portar och på vägar är de ju så lätta att känna igen på dialekten. På ansiktet med förresten, för efter att ha levat två eller tre år med honom ser de inte längre ut som vanliga fiskare. Det kanske du inte kan förstå, men du kommer att göra det om du får träffa någon av dem.»

Plötsligt var Maria från Magdala i full färd med att ta lärjungarna i försvar och försäkrade: »Han hade säkert sina egna skäl när han valde just de här enkla karlarna till lärjungar åt sig. Skollärd är på sin höjd Levi av dem, han har varit tullkarl. Men när jag tänker på lärda män, både skriftlärda och filosofer, så hur skulle sådana ha kunnat begripa någonting av hans undervisning. Tro mig, en lärd man skulle kunna ägna hela livet åt att begrunda ett enda av hans ord, på samma sätt som en skriftlärd kan grubbla i åratal på en enda bokstav i skriften eller som en grek skriver en hel bok om ett ortnamn i Odysséen. Jag kommer alldeles tydligt ihåg, förresten, att han själv en gång har sagt, att de här sanningarna öppnar sig för de enkla och barnsliga, inte för de kloka.»

Jag begrundade hennes ord. Det kunde ligga något i dem. Då det gäller en alldeles ny och vansinnig lära, en sådan som Maria hade lagt ut för mig, så kan ett sinne som är belastat av tidigare klokhet och tidigare tänkesätt knappast ta emot den utan motsägelse. Alldeles på samma sätt som jag själv för varje steg snubblar över forna ting och sådant som jag har fått lära mig och själv vant mig att tänka.

»Var det det han menade när han sade till Nikodemus att människan måste födas på nytt», frågade jag mera för mig själv.

»Nikodemus hör till de stilla», sade Maria från Magdala. »Han hör till de fromma som väntar och han menar väl, men han kan skrifterna utantill. Vad nytt han än stöter på, så måste han strax jämföra det med skrifterna för att förstå det. Hur mycket han än skulle födas på nytt så skulle han alltid förbli ett barn i alltför strama lindor.»

Tanken på lindebarnet kom Maria att småle. Då jag såg hur hennes vita stenansikte brast ut i ett leende och hur leendet tändes i hennes blick också, förstod jag att hon i sina dagar hade varit en osedvanligt vacker kvinna. Ty redan nu, bara för att hon log litet, måste jag erkänna att hon är mycket vacker. På ett sällsamt sätt erinrade hon mig om den strålande månen, och jag kom att tänka på att hon hade förtjänat sin förmögenhet som uppföderska av duvor.

»Det är onödigt att du klär dig i sotsvart», sade jag utan betänkande.

»Dina färger är silver och grönt, Maria från Magdala, din blomma är violen, din krans är myrten. Mig bedrar du inte.»

Hon ryckte till och sade hånfullt: »Leker du astronom. Tala inte med mig om jordens krafter. Också om jag klädde mig i silver och grönt på nytt, så har jordens gudar inte längre makt över mig. Jag behöver bara uttala hans namn Jesus Kristus Guds son, så flyr allt ont från min närhet och makterna bleknar bort till skuggor som inte kan göra mig illa.»

Av hennes ord förstod jag att hon hade varit medveten om sina demoner och lidit av sin besatthets stunder. Jag ångrade strax min förebråelse då jag såg leendet slockna i hennes ansikte så att det blev stenstelt på nytt. En orolig gnista glödde åter till på bottnen av hennes ögon. Ändå var jag tvungen att tillägga:

»Är du alldeles säker på, Maria från Magdala, att inte också du jämför allt som är nytt med dina forna tankar för att kunna förstå. Är du alldeles säker på att du inte bara har ersatt dina gamla demoner med en ny och mäktigare demon.»

Hon började vrida sina händer och vagga med kroppen som för att kuva en smärta inom sig. Men hon försökte se mig rätt i ögonen och bedyrade:

»Jag är säker, alldeles säker på, att han var och är ljuset, det fulla och ovillkorliga ljuset. Han, människan, han Gud.» Men tvungen att blotta den sjuka misstanke som hade tärt på henne försvarade hon sig ytterligare och försäkrade mer för sin egen skull än för min: »Nej, han var varken trollkarl eller demon, fastän han kunde gå på vattnet. Om han bara hade varit den mäktigaste av alla magiker skulle jag säkert inte ha följt honom, för häxmästare har jag fått nog av. Och inte heller befallde han mig följa sig. Han bara tillät det. Det gör skillnad, förstår du väl.»

Jag skämdes över mina misstankar, men jag hade varit tvungen att fråga, för om allt ville jag försäkra mig så visst som man med människofrågor kan försäkra sig om någonting. Jag förstod att jag hade sårat henne och bad henne om förlåtelse så vackert jag kunde. Så bad jag henne rakt på sak:

»Maria från Magdala, för mig till hans lärjungar, så att jag kan förvissa mig också om dem.»

Maria sade undvikande: »Du är säkert inte mogen för den saken än. Och inte heller de. Vi väntar alla. Vänta tålmodigt du med.»

Men då hon såg min uppriktiga traktan mjuknade hon litet och sade: »Jag tror inte att du är någon romersk spion. Du är ingen för-

rädare i ditt hjärta, så mycket människokännare är jag. Vore du det skulle det kunna hända dig någonting mycket ont. Inte av vår makt, men av hans som valde lärjungarna och vill bevara dem, som du själv menade. Vet du var Källporten är.»

»Jag kom den vägen», sade jag och log, »fastän det var en omväg. Jag ville se Källporten.»

»Då känner du också till mannen som bär vatten», sade hon. »Vare det så. En dag kanske, när du är stilla och ödmjuk i ditt hjärta, visar han sig kanske vid Källporten. Men jag ber dig, gör dig ingen brådska. Allt sker i sinom tid. Om jag inte trodde det skulle jag inte orka leva.»

Jag frågade ytterligare om hon ville vända tillbaka till Jerusalem tillsammhans med mig, men Maria från Magdala ville hellre stanna kvar ensam en stund i rummet där Jesus från Nasaret ofta hade vilat. Hon sade: »Gå som dig lyster och stanna inte och vänta på att tacka om du inte ser till någon därnere. Vi kvinnor vet av din tacksamhet ändå. Kom och gå som du själv vill. Men jag misstänker att du inte vet alldeles säkert vad du vill. Jag tror att du redan kan bli tvungen att följa den enda vägen, även om du inte skulle vilja det. Frid med dig.»

»Frid även med dig», sade jag, och någonting inom mig tvingade mig att tillägga: »Frid med dig, kvinna. Förmer än en älskad, förmer än en hustru, förmer än en dotter, eftersom han har låtit dig följa sig.»

Säkerligen behagade mina ord henne, för hon stannade kvar nedhukad på golvet och då jag hade stigit upp sträckte hon ut handen och rörde vid min ena fot vid det att jag böjde mig efter min sandal. Hennes beröring var så outsägligt längtansfull, så trevande efter ett ouppnåeligt, att jag aldrig har erfarit en så uppskakande beröring. Knappast hade jag väl ens förstått den om jag inte i drömmen nyss hade upplevt hur riket sänkt sig över jorden.

Jag kände inte längre någon ångest då jag gick utför trappan till den lövverksskuggade gården. Där syntes ingen till, och husen på alla sidor var tysta. Jag gick alltså min väg utan att ta farväl, och då jag kom ut till stenbänken märkte jag till min förundran att det redan var femte timmen enligt romersk räkning. Skuggan av berget hade förlängts nästan ända fram till gården.

Jag vandrade raskt samma väg tillbaka till staden, så försjunken i tankar att jag just inte såg mig omkring. Jag passerade åter de urgamla olivträden på bergssluttningen, som nu var belysta av solen

fastän vägen låg i sval skugga. Jag gick även förbi örtagården, och nu i kvällningen var doften stark av alla läkedomsväxterna.

Ur mina tankar väcktes jag först nära porten av ett enformigt knackande. Jag fick syn på en blind, som satt hopkrupen vid vägen och oavbrutet knackade med sin stav mot en sten för att dra förbigående uppmärksamhet till sig. Hans ögonhålor gapade tomma och hans magra kropp var klädd i trasor som var styva av smuts. Då han hörde att jag hejdade stegen började han gnälla med yrkestiggarens skärande röst: »Jag är blind, var barmhärtig.»

Jag mindes matsäcken som syrierns hustru hade gett mig och som jag inte hade behövt. Jag lade den i hans knotiga hand och sade hastigt: »Frid med dig. Tag och ät och behåll hela väskan. Jag behöver den inte.» Då jag gick inpå honom kände jag nämligen den förfärliga lukten av hans smuts, och jag hade inte lust att stanna och tömma väskan i hans händer.

Men han tackade mig inte ens. I stället sträckte han ut handen och trevade efter min mantel och bad ivrigt: »Det blir kväll, natten är här, och ingen har kommit för att hämta mig härifrån där jag har suttit hela dagen. Varkunna dig, du barmhärtige, och led mig in till staden. Där hittar jag, men här utanför muren tappar jag bort mig, snubblar över stenar och kan falla i klyftan.»

Jag kände kväljningar vid blotta tanken på att röra vid den hemska varelsen, som knappt kunde kallas människa längre. Därför tackade jag min lycka att jag hann stiga åt sidan undan hans trevande nävar. Jag fortsatte skyndsamt och försökte låta bli att lyssna till hans yrkesmässigt klagande röst, då han ropade efter mig och på nytt började stöta sin stav mot en sten som för att hämnas på den för sin besvikelse. I tankarna smädade jag honom för hans otacksamhet. Jag hade ju i alla fall gett honom en god matsäck och en väska som var värd pengar.

Men då jag hade tagit ett tiotal steg var det som om jag hade stött mot en vägg. Jag var tvungen att stanna och se mig om. Den blindes förhoppningar väcktes på nytt och han gnällde: »Var barmhärtig mot en blind, du som ser. Led mig till staden, så kommer en välsignelse över ditt huvud. När det blir mörkt börjar jag frysa och hundarna kommer smygande och slickar mina sår.»

Jag frågade mig om det var jag som var blind eller den där stinkande varelsen. Att ge honom maten var inte någon nämnvärt god gärning, eftersom jag inte ens behövde den. Däremot skulle jag verkligen kunna räkna det som en god gärning om jag tvingade mig att röra vid honom,

känna hans närhet och leda honom ända till stadsporten. Men blotta tanken var så motbjudande att jag fick kväljningar.

Jag sade motsträvigt: »Vägarna är många och förvillarna likaledes. Hur kan du veta att jag inte leder dig vilse och knuffar dig ner i klyftan för att slippa dig.»

Den blinde ryckte till vid mina ord och blev orörlig, och staven sjönk i hans hand. »Frid med dig, frid med dig», utropade han på en gång hoppfull och skrämd. »Jag litar på dig. Hur skulle jag som är blind kunna annat än lita på den som leder mig, eftersom jag inte själv hittar vägen.»

Hans ord träffade mig i hjärtat. Själv var jag förblindad av min egen mångomständlighet. Vad kunde jag själv annat än hoppas att någon skulle leda mig på rätt väg. Jag mindes den hemlighetsfulla närvaron i min dröm, som försvann då jag slog upp ögonen. Beslutsamt gick jag fram till den blinde, grep med båda händer om hans beniga arm och lyfte honom på fötter. Han räckte mig ödmjukt sin stav och menade att jag skulle hålla i den och leda honom efter mig för att inte smutsa ner mig på honom. Men jag tyckte illa om tanken att leda honom som man leder ett djur vid grimman. Därför tog jag honom under armen och började leda honom längs vägen. Han trevade likväl misstroget framför sig med staven, för Kidronvägen är ingen jämn romersk väg.

Det gick långsamt för oss, för han var så mager och klen att han sviktade i knäna. Att sluta handen om hans arm var som att gripa tag i en rengnagd benpipa. Jag frågade otåligt:

»Varför har man fört dig så långt från porten när du inte kan ta hand om dig själv.»

Han klagade: »Ack främling, jag är alltför svag för att kunna stå på mig vid porten. Men den tiden jag ännu var vid goda krafter brukade jag tigga vid vägen framför templet.»

Han var tydligen stolt över minnet och upprepade ännu en gång att han hade tiggt vid templet, alldeles som om det hade varit en stor ära. Jag förundrade mig i tankarna över hur härdig människan är, då den mest beklagansvärda varelse trots allt kan finna någonting att vara stolt över.

»Jag stod mig gott med att sticka och slå med staven, fastän jag är blind», skröt han. »Men när jag blev svagare fick jag själv pröva på bulor och blånader. Till slut knuffade de mig bort från porten med så att jag inte längre vet mig någon annan råd än att be någon barmhärtig människa leda mig ut någonstans vid vägkanten till dagarna.

Det finns alltför många tiggare i den heliga staden. Många är mycket starka.»

Han tummade om en flik av min mantel och sade: »Det är fint tyg i din mantel, främling. Du luktar gott. Du är säkert rik. Varför vandrar du omkring i kvällningen utanför muren utan någon som ledsagar dig. Varför löper det ingen framför dig för att bana väg.»

Jag var inte skyldig honom någon förklaring. Jag sade ändå: »Det har blivit nödvändigt för mig att hitta min väg själv.» Så fick jag infallet att fråga honom: »Och du, har du hört talas om judarnas konung, Jesus från Nasaret, som blev korsfäst. Vad menar du om honom.»

Den blinde blev så ond att han började darra, han skakade staven och ropade: »Ja, den mannen har jag hört nog om. Det var rätt att de korsfäste honom.»

Jag blev mycket förvånad. »Men jag har hört», sade jag, »att han var en god och barmhärtig man. Han botade sjuka, och dem som arbetade hårt och tungt ville han ge frid.»

»Jaså, frid», upprepade den blinde hånfullt. »Han ville slå omkull och förstöra allt, till och med templet. En elak bråkmakare, det var vad han var, och en illvillig människa. Du skall få höra. Vid dammen i Betesda låg det en välkänd lam tiggare på sin säng och lät då och då någon knuffa sig ner i vattnet för att väcka det nödvändiga medlidandet. Det är ju ingen som har blivit botad i den dammen i mannaminne, hur mycket vattnet än bubblar då och då. Men stället är utanför Fårporten, och den skuggiga pelargången är en bra plats att tigga på. Och skulle inte den där Jesus komma dit och fråga honom: Vill du bli frisk. Den lame svarade undvikande att det alltid var någon annan som hann före honom ner i vattnet när det bubblade. Då bad nasarén honom stiga upp, ta sin säng och gå sin väg.»

»Och han var frisk», frågade jag tvivlande.

»Visserligen var han frisk, han tog sin säng och gick», sade den blinde. »En sådan förfärlig makt hade den där galilén. På så vis förlorade karlen sitt goda näringsfång som han hade bedrivit i trettioåtta år. Nu på gamla dar skall han sedan försörja sig med arbete när han inte längre har något lagligt skäl att tigga.»

Den blinde blev allt bittrare. Han förklarade: »Och till råga på allt var det under sabbaten. Den arma karlen råkade strax fast för att han gick och bar på sin säng och det blev trätor med prästerna. Men det var inte ens nog med det. Ännu en gång till mötte Jesus honom, i templet, och varnade honom för att synda vidare, för att inte någonting ännu värre skulle hända honom. Då angav han till självförsvar

Jesus för prästerna och vittnade att han hade botat honom och uttryckligen bett honom bära sin säng fastän det var sabbat. Men vad mäktade prästerna den gången. Han hade fullt med anhängare omkring sig. Han hädade och förkunnade vitt och brett att han hade makt att bryta sabbaten och arbeta på sabbaten liksom hans far. Ja, ja, han gjorde sig till Guds vederlike. Det var klart att han måste på korset.»

Men den blinde förstod av min tystnad att jag inte var av samma åsikt. Därför fortfor han: »Vad skulle det bli av världen om templet blev rivet. Var skulle de lytta få sina allmosor om det inte längre fanns rika syndare som sonade sina synder med att ge allmosor.»

Han stötte staven i marken och berättade skadeglatt: »Den morgonen dög också jag och fick vara med i hopen och ropa: Korsfäst, korsfäst. Romaren var ju inte säker på hur han skulle döma, eftersom han inte känner våra lagar eller bara njuter om någon skändar vårt tempel eller hädar Gud. Alla vi tiggare som har något anseende är beroende av templet och ordningsmakten. Därför blev vi hastigt hopsamlade från våra platser vid templet och portarna för att vara med de andra och ropa. Det är riktigt sant, jag var själv med och ropade på Barabbas. Barabbas var en oskuld jämfört med Jesus. Han hade inte gjort något värre än slagit ihjäl en romare.»

Jag sade förfärad: »Jag förstår dig inte. Hur djupt kan din ondska sitta när du skryter med någonting sådant. Kanske skulle han ha haft makt att bota dig med om du hade trott på honom.»

Den blinde vände sina ögonhålor mot mig och grinade snett så att hans tandstumpar syntes. »Vem tror du dig vara och vad tror du dig veta. Du är säkert oren och besudlad, främling som du är», gnällde han. »Det är bäst att du leder mig vid staven så att jag inte behöver röra dig. Israels Gud skulle blåsa dig till aska med en enda pust om jag förbannade dig. Men om du hör till den där Jesus' anhängare så må maskarna äta dig levande.»

Han väste fram sitt hat mot mig så att jag kände stanken av hans andedräkt, och höll i min mantel så att jag inte kom åt att rycka mig loss från honom. »Du är allt bra enkel», sade han hånfullt och pekade på sina ögonhålor. »Inte ens Gud själv skulle kunna låta det växa nya ögon på mig efter att de en gång har blivit utklämda. Jag skulle inte ens vilja få min syn tillbaka förresten, för vad finns det för en sådan som jag att titta på i världen.»

Jag kunde ha sluppit honom om jag hade slagit till honom, men jag förmådde inte lyfta min hand mot honom. »Lugn, du syndfrie», sade

jag bara. »Vi är strax vid porten. Där skall jag släppa dig, så att jag inte längre oskärar din renhet.»

»Om jag bara var starkare», suckade han och stirrade på mig med tomma ögonhålor. »Jag skall visa dig en sak, främling.» Han slingrade plötsligt, med ett oväntat grepp, armen bakifrån om min hals och klämde sitt vassa knä i ryggen på mig. Jag kände att hans fria hand trevade efter min börs. Om han verkligen hade varit starkare skulle jag ha varit illa ute och inte ens kunnat ropa på hjälp, men nu var det inte svårt att vrida hans motbjudande arm åt sidan och göra mig lös från hans rövargrepp.

Han sade flämtande: »Det är mitt råd till dig, främling. Tag lärdom av det. Betänk dig innan du lyssnar till en okänds begäran och låter bli att leda en tiggare på en öde väg. Om jag hade varit starkare skulle jag ha haft dig i mitt våld och visslat på kumpaner till hjälp åt mig. Du skulle ha sluppit din vackra mantel och din börs. Hade jag varit elak skulle jag ha tryckt in ögonen på dig med tummen så att du inte hade kunnat känna igen mig och vittna mot mig. Ja och ja, om du hade varit romare skulle jag med nöje ha dräpt dig.»

»Tack för varningen», sade jag spefullt. »Hur kan du veta att jag inte är romare.»

Den blinde svarade: »Ingen romare skulle någonsin ha gett sig till att leda mig som du, som inte vet mycket om världens ondska. En spark skulle jag ha fått eller ett piskslag i ansiktet. Av en romare kan man inte vänta sig någon barmhärtighet. Det enda de vill är bygga vägar och vattenledningar och se till att måtten håller måttet och vikterna håller vikten.»

Vi hade hunnit fram till vattendammarna nära porten. Jag frågade ännu: »Har du själv träffat den där lame du berättade om. Är han verkligen bitter till sinnes mot sin botare.»

»Nej, det har jag inte», medgav den blinde. »Jag berättar bara vad jag har hört. Men varför botade han då bara en och några få. Varför botade han inte oss alla. Varför skulle en få nåd men en annan stanna i mörkret för alltid. Du måste medge att vi har våra skäl att tala illa om honom.»

»Du har väl också hört», frågade jag, »att han, konung Jesus, steg ut ur sin grav på tredje dagen.»

Den blinde skakade av skratt. »Käringpladder», väste han. »Och sådant tror du på, gamla karlen.» Men hans skratt bestod lika mycket av snyftningar som av hån. »Hans lärjungar stal honom ur graven, det är klart», sade han. »För att bedra folket in i det sista. Gud finns.

Det vet jag. Men här på jorden finns inga andra makter än pengar och knytnävar.»

Han trevade häftigt framför sig med staven utmed vägkanten, stötte på en sten och böjde sig ned och tog upp den. »Här är en sten», ropade han och skakade den för mina ögon. »Tror du kanske att den förvandlar sig till bröd. Lika litet kan världen någonsin förändras och bli annorlunda. Det är en värld av hat och mord och horeri, en värld av girighet och hämnd. Också Israels Gud är en hämndens Gud. Romarna kommer det en dag att gå illa för. Men det blir åtminstone inte den där galiléns förtjänst.»

Jag greps av en sällsam anspänning. Mina lemmar blev kalla. »Jesus från Nasaret», sade jag. »Om du var och är förmer än judarnas konung, om du är i ditt rike och ditt rike alltjämt dröjer här, förvandla då denna sten till ett bröd så tror jag på dig.»

Mina ord tvingade den blinde att sticka staven under armen och börja rulla stenen mellan händerna för att känna på den. Stenen gav efter för hans fingrar. Misstroget blåste han damm av den och lyfte upp den till näsan och luktade på den. Ännu klentrognare nöp han en bit av den, stack biten i munnen, smakade, tuggade och svalde. »Det är ju inget bröd, det är en ost», sade han och smädade mig för min dumhet.

Även jag var tvungen att nypa en bit av stenens vita innanmäte och smaka. Det var verkligen en hård klotformad landsost. Den hade säkerligen fallit av något lass och blivit så överpudrad av vägdammet att den vid första anblicken såg ut som en sten.

Den blinde sög på en ostbit och frågade misstroget: »Är du magiker. Förvandlade du stenen till en ost i min hand med hjälp av nasaréns namn.»

»Ost eller bröd, människoföda är det i alla fall», sade jag. »Om han förmådde förvandla en sten till en ost i din hand, när jag bad honom om det i hans eget namn, då måste väl också du tro på att han är uppstånden.»

Men medan jag sade detta började jag redan tvivla i mina tankar och undrade om jag utan att märka det hade fäst mig vid någonting ovanligt hos stenen som den blinde på må få hade stött staven mot vid vägkanten. I och för sig var det ett överraskande sammanträffande, men det finns underligare sammanträffanden än så.

Den blinde var mer praktisk. Han stack hastigt osten i matsäcksväskan han hade fått av mig, som om han varit rädd för att jag skulle ta den ifrån honom, och började treva på de andra stenarna vid vägen med sin stav, föll på knä och kände på dem med händerna. Men stenarna var stenar, runda klumpar alldeles som osten, men förblev stenar. Om en stund slutade han söka.

Vi hade kommit upp för en väg som sakta sluttade uppför mot muren från Kidrondalen. På så sätt stod vi i skuggan av staden, men bakom oss färgade den sjunkande solen krönet rött på det dystra berget. Jag såg mig omkring av fruktan för vålnader och bad högt: »Jesus Kristus, Guds son, varkunna dig över min vantro.»

Ett bländande ljussken föll i detsamma över mig. Det kändes plötsligt overkligt att stå där jag stod, och verkligheten inom mig tycktes mig tydligare än den bastanta stadsmuren för mina ögon. Under aningen av ett ögonblick, alldeles som i sömnen i Lasarus' hus, var denna verklighet lika verklig för mig, ja, ännu verkligare än markens och stenarnas verklighet. Men den blinde såg ingenting. Han bara bad med jämrande röst:

»Kalla inte på den mannen, ropa inte hans namn, om han verkligen är uppstånden. Hans blod har kommit över mitt huvud också.»

Ljusskenet bleknade bort lika snabbt som det hade fallit över mig. Med bländad blick lyfte jag armarna som för att hålla kvar den ljuva lätthet jag hade erfarit. Murskuggan föll åter över mig dystrare än någonsin, och jag återvände till jorden med tunga lemmar. Då jag såg ut över dalen mot det branta berget som stod belyst av solnedgången, fattade jag med mitt förnuft att någonting som blänkte däruppe för ett ögonblick hade kastat ett ljussken över mig, alldeles som man med en spegel kan få en fläck av ljus att leka mitt i skuggan.

Ändå dröjde det kvar hos mig en jublande visshet om att han var verklig och att hans rike fanns till. Denna hemliga visshet var starkare än mitt förnuft så att jag verkligen ville tro. Jag tänkte: Varför har jag så bråttom i onödan, varför vill jag ha allting strax och helt och hållet.

Jag grep med glädje den blinde vid armen och sade uppmuntrande: »Rör på benen. Det är bara några få steg kvar till porten.»

Men den blinde stretade emot, ryckte sig lös och svarade: »Vägen är brant här. Vart är det du leder mig. Du tänker väl bara inte föra mig bort till stupet och störta ner mig till hämnd för honom som jag var med om att skicka till korset.»

Jag sade: »Mycket vet jag inte om honom, men jag tror inte att han har stått upp för att hämnas. Nej, säkert inte.»

Vi nådde portvalvet. Väktarna kände den blinde och hälsade honom med några speord och en fråga om hur mycket han hade lyckats kapa

åt sig under dagen. Antagligen skulle de ha visiterat honom och tagit sin andel, om inte jag hade ledsagat honom. Mig frågade de inte om något, eftersom redan tyget i min tofslösa mantel och mitt smorda huvud vittnade om mig.

Den blinde lugnade sig då han hörde väktarnas bekanta röster, kände med staven på väggarna i portvalvet, ryckte sig plötsligt lös och började skynda före mig, för här kände han vägen. Vid porten fanns en liten öppen plats, och vid väggarna kring den satt fortfarande några lama och lytta som sträckte fram händerna och tiggde allmosor med enformig röst. Men i övrigt höll kvällssysslorna i staden på att avslutas, och vi möttes av lukten av kokeldar, nygräddat bröd, vitlök och het olja.

Då den blinde väl hunnit några steg före mig började han vinka med staven och kalla på sina tiggarkamrater. »Israeliter», ropade han. »Han som följer efter mig har lett mig hit och jag kan vittna om honom. Han är besatt. Han förvandlade en sten till en ost i min hand med hjälp av den korsfäste Jesus' namn. Tag stenar och slå ihjäl honom. Han hör säkert till den förbannades lärjungar och kommer att dra ont över oss.»

Han böjde sig ner och fick tag i en färsk spillningsklump som han slängde i riktning mot ljudet av mina steg så skickligt att den träffade och smutsade ner min mantel. Då de andra tiggarna såg det skyndade de sig att hålla fast honom, bad mig om förlåtelse för hans räkning och varnade honom och sade:

»Har du fel i huvudet till på köpet. Det här är en rik främling. Hur skulle han kunna vara en lärjunge till nasarén. Han är ingen galilé, det ser man på hans ansikte.»

De jämrade sig i kapp och sträckte fram händerna mot mig och visade mig sina lyten. Jag delade ut en näve slantar bland dem, men så tog jag av mig den nersmutsade manteln, svepte den omkring den blinde och skrattade högt och sade: »Här skall du få manteln som du kände på så girigt. Använd den till gagn för ditt liv om du en kväll måste stanna ute vid vägen och fryser och ingen vill leda dig hem.»

Den blinde hötte åt sina kamrater och skrek: »Tror ni nu då att han är besatt. Sannerligen, om jag slog honom på ena kinden skulle han minsann vända den andra till. Så galen är han.»

Hans ord kom mig att skratta mer än någonsin. Kanske var Jesus från Nasarets lära inte så alldeles omöjlig att förverkliga som jag först hade trott. Då jag försökte ge honom gott för ont hade min egen tillfredsställelse endast vuxit. Jag fick en känsla av att jag endast på detta

sätt kunde få övertaget över hans ondska. Hade jag slagit honom eller anmält honom för väktarna skulle jag endast ha besegrat ett ont med ett annat ont.

De andra tiggarna stämde medgörligt in i mitt skratt och förklarade för sin kamrat: »Han är visst inte besatt, han är bara full, begriper du inte det. Endast en drucken skulle klä av sig manteln för att ge den åt dig, och endast en drucken skulle ge sig till att leda dig och endast en till övermått berusad skulle gapskratta när du förolämpar honom.»

På sätt och vis hade de rätt. En överjordisk berusning susade i mitt huvud, kom mig att skratta högt och gjorde min syn suddig så att jag inte det ringaste skämdes för människornas blickar där jag gick genom staden klädd i bara livklädnaden. Ty vad som helst annat hade kunnat vara ordnat i förväg, men ändå inte den hårda osten som den blindes stav stötte på mitt bland likadana runda stenar.

Den syriske kramhandlarens hustru slog ihop händerna då hon fick se mig komma barbent tillbaka, och syriern själv förskräcktes ansenligt och trodde att jag hade råkat ut för rövare. Men då jag endast skrattade, gick upp till mitt rum efter pengar och sände honom att köpa mig en ny mantel, lugnade han sig och trodde även han att jag var berusad och hade spelat bort min mantel. Med många ursäkter kom han om en stund med en helt prydlig yllemantel som hade små tofsar i hörnen. Den var av fint judiskt ylle, sade han, nöp i tyget och valkade det mellan fingrarna för att visa hur fint det var och hur väl det var färgat. Han försäkrade även att han hade prutat ner priset för min räkning till en rimlig summa. Till slut sade han:

»Det här är en judisk mantel, men hade jag skaffat dig en romersk skulle jag ha fått gå ända till forum och betala det mångdubbla. Du kan ju skära bort tofsarna, men ingen kan hindra dig att behålla dem om du vill, eftersom du engång har låtit skägget växa också. För min del fruktar och vördar också jag Israels gud och brukar gå till förgården ibland och lägga en slant i hans offerkista för att få god handel.»

Han såg på mig med ett listigt leende i sina svarta ögon och gav tillbaka vad som blivit över av pengarna, i det han noga räknade upp dem. Jag erbjöd honom ersättning för tjänsten, men han lyfte avvärjande händerna och sade:

»Jag behöver alls ingen lön av dig, för klädeshandlaren har redan betalt mig provision på affären. Du är vid alltför givmilt lynne för att gå ut vidare i kväll. Vila dig hellre på ditt rum och sov dig klar

i huvudet, men ät först av den goda soppan min hustru har kokat. Hon har lagt mycket lök i den och sådana kryddor att du inte känner av någon huvudvärk i morgon.»

Då jag inte genast började gå uppför trappan, skakade han bekymrat på huvudet, slog ut med händerna och utropade: »Nåväl, nåväl, det är bara ditt eget bästa jag tänker på. Om du nödvändigt vill det kan jag skicka pojken efter ännu ett mått sött vin, men sedan skall du inte dricka mer och börja inte snubbla i trappan i natt. Då bara bryter du nacken eller hamnar i dåligt sällskap.»

Då jag försökte försvara mig och med stapplande tunga skulle förklara att jag ingalunda var drucken, lyfte han händerna i stor förtvivlan och fortsatte: »Du är röd i ansiktet och alldeles blank i ögonen, men som du vill, som du vill. Jag skall skicka efter en ung kvinna som sällskapar med främlingar. Men hon kan inte komma förrän det är mörkt, för att inte förlora sitt rykte i vår stadsdel. Ge dig till tåls till dess. Hon håller dig kvar i sängen och lugnar dig så att du får ro att sova dig nykter. Spela och sjunga kan hon visserligen inte, men annars är hon frisk och välväxt och kan säkert ge dig sömn utan vaggvisor.»

Han var så fullt och fast övertygad om att han visste vad som felades mig att det var med nöd och näppe jag lyckades avvisa hans förslag. För att göra honom till viljes gick jag till sängs och han kom själv omtänksamt och täckte över mig med min nya mantel. Efter en stund kom hans dotter med en ångande kruka kryddstark soppa och stannade kvar och såg på blygt fnittrande med handen för munnen medan jag åt. Soppan sved mig i munnen, men det var som om dess hetta bara yttermera hade ökat min svindlande känsla av välbefinnande.

Flickan fyllde även på min vattenkruka, men då hon hade gått sin väg kunde jag inte längre förmå mig att stanna i säng. På tå smög jag mig upp på taket, och medan stjärnorna tändes satt jag insvept i min nya mantel och lyssnade till hur det blev tyst i staden och andades in den svalnande luften. Då och då kom en lätt vindfläkt och snuddade vid mitt heta ansikte. I mitt lyckotillstånd var det som om en osynlig hand hade strukit mig över kinden. Tiden skälvde inom mig, jordens stoft skälvde inom mig, men någonting fanns där även som övertygade mig för första gången i mitt liv om att jag är någonting mer än blott aska och skugga. Denna kunskap gjorde mig stilla.

»Du uppståndne Guds son», bad jag i mörkret. »Stryk ut all fåfäng visdom ur mitt huvud. Tag mig till ditt rike. Led mig in på den enda

vägen. Jag är väl galen, sjuk, förhäxad av dig. Men jag tror att du är förmer än någonting som hittills har funnits i världen.»

Jag vaknade frysande och stel vid tempeltrumpeternas smatter. Solen lyste på bergskammen i öster, men staden vilade ännu i ett blånande gryningsdunkel, och morgonstjärnan stod klar vid himlaranden. Mitt huvud hade klarnat. Jag svepte rysande yllemanteln tätare kring mig och smög mig tillbaka till mitt och min säng. Jag försökte skämmas för mina tankar under natten, men skämdes inte. Snarare kände jag liksom ett svalt ljus som dröjde kvar inom mig, fastän berusningen hade gått över.

Därför har jag lugnt låtit skägget växa och stannat inne på rummet för att noga tänka över och skriva ner vad som hände mig den dagen. Då jag har skrivit färdigt ämnar jag gå tillbaka till Källporten. Det finns en visshet inom mig att allt som har hänt mig och ännu kommer att hända mig har en avsikt. Denna visshet gör mig trygg. Vilka galenskaper jag än kan ha skrivit blygs jag inte över ett enda ord.

Sjätte brevet

Marcus hälsar Tullia.

Jag hälsar dig som ett sällsamt och främmande förflutet. Även de heta nätterna i Rom minns jag som någonting som har hänt någon annan och inte mig. Ett enda kort år skiljer oss åt, men ändå har det året varit längre än andra år. De senaste få dagarna har varit som år för mig. Jag har fjärmats från dig och förändrats. Jag är en annan Marcus. Du skulle inte längre förstå mig. Om jag tänker på dig, ser jag endast hur din självsvåldiga mun dras till ett spefullt leende då jag berättar vad som har hänt mig.

Du lever med i sådant som även jag förr tyckte var viktigt. Du ger akt på vem som hälsar på dig och hur det sker. Du väljer noga ut de smycken du skall bära en festkväll till dina vänners glädje, avundsammas harm eller fienders förbittring. Du sveper din klädnads tunna siden tätt om din lena kropp. I väggens glattslipade marmorskiva granskar du forskande din figur. Så delar du ut ett nålsting åt slavinnan som slarvar med din frisyr. Och till slut höjer du din vinbägare med ett trött leende, låtsas lyssna till en filosofs eller historieskrivares uppläsning, blir förtjust i den senaste slagdängan, låter sandalen dingla vid tårna på din smala fot så att den som ligger till bords bredvid dig säkert skall lägga märke till hur små och vita fötter du har. Så späd du än är, är du stark och uthållig. Din njutningslystnad kan förmå dig att vaka natt efter natt i det kvalmiga Rom. I sällskap med andra smakar du förströtT och kräset på fågeltungor, sniglar, havsfrukter, som om du lika gärna kunde låta bli att äta. Men har du väl tröttat ut dig tillsammans med din älskare kan du utan svårighet sluka en blodig oxbiff mitt i natten för att få krafter att börja den outtröttliga leken på nytt.

Sådan ser jag din skugga, Tullia. Men inte längre full av liv utan som i en spegel, som i slipad svart sten, och din skugga retar inte

mina sinnen som i vintras i Alexandria, då jag förgäves gjorde allt för att glömma dig. Någonting annat fyller nu mina tankar utan min egen förskyllan. Du skulle inte längre känna igen mig, Tullia. Kanske skulle inte heller jag känna igen dig.

Därför är det så, tror jag, att det mera är till mig själv jag skriver dessa brev, även om det är dig jag hälsar i dem. Jag skriver för att forska i mig själv och i allt som har hänt mig, så som min gode lärare på Rhodos brukade uppmana mig att skriva även om sådant som mina egna ögon har sett och mina egna öron hört, och inte bara om sådant som redan har skrivits av andra med andra ord. Nej, jag skriver inte längre bara för att fördriva tiden och skingra min ledsnad. Du är inte längre mig nära medan jag skriver, utan du fjärmar dig allt mer. Och det gör mig inte nedslagen, Tullia, jag tycker mig inte ha förlorat någonting. Inte ens din kropp binder mig längre. Så uppfylld är jag av annat.

Skäggig, i enkla sandaler och den färgade judiska manteln gick jag i kvällningen tillbaka till Källporten. Mina naglar och händer har jag inte vårdat, inte ens med pimsten skulle jag längre få bläckfläckarna av högra handens fingrar. Jag som är van vid svettningsrum och varmt vatten har tvättat mig i kallt, för då jag begav mig till gymnasiets herrbad nära Herodes' palats blev jag uttittad på grund av mitt skägg. Jag har inte ens strukit hårsalva i armhålorna. Min kropp är en barbars ludna kropp. Men jag beklagar mig inte över det, jag tycker inte ens att det betyder något. Jag vill smälta in i min omgivning för att man skall hysa förtroende för mig även om jag senare återgår till mina forna vanor, i vilka jag är uppvuxen.

Ty jag älskar inte denna stad, vars folk har nedkallat hans blod över sitt huvud. Då kvinnorna i Jerusalem grät över honom, då han gisslad vacklade bort till korskullen, skall han ha sagt att det vore bättre om de grät för sin egen och sina barns skull. Och jag kan inte annat än ana olyckan då jag ser templet, vars heliga förlåt rämnade uppifrån och ner av jordbävningen och vars trappa miste flera steg vid den andra jordbävningen. Det är förebud tillräckligt.

Jag tänkte på allt detta medan jag vandrade mot Källporten. Människor trängdes alltjämt i vimlet på basargatorna, all världens språk ekade framför butikerna, kamelklockor pinglade och åsnor skriade. Jag erkänner att judarnas heliga stad är en världsstad lika väl som någon annan, men jag trivs inte i den.

Vid porten fanns bara ett par tiggare kvar. De kände inte igen mig, och den blinde såg jag inte till. En grupp kvinnor kom in genom port-

valvet med vattenkrukor på huvudet, under ivrigt pladder. För min skull brydde de sig inte om att föra en mantelflik till munnen. Jag var dem likgiltig.

Himlen blev mörkblå. Skymningen tätnade. Tre stjärnor glimmade redan. Väktarna stack en beckfackla i hållaren under valvet och tände den. Jag var besviken, men även beredd på en besvikelse, beredd att komma hit dag efter dag tills jag skulle få ett tecken. Jag tänkte redan vända tillbaka till min bostad, men dröjde ännu. Det gjorde ju egentligen detsamma var jag var.

Då syntes en man med vattenkruka i porten. Han bar den på ena axeln, stödde den oskickligare än kvinnorna och gick långsamt och försiktigt för att inte snubbla i halvmörkret. Först då han hade försvunnit in på en gata som ledde brant uppåt började jag följa efter honom. Den branta gatan övergick i en rad låga trappsteg. Jag kunde höra hans steg och hur han pustade under tyngden av krukan. Jag följde efter honom på några stegs avstånd.

Det blev lång väg. Han vek in i slingrande gränder, men skyndade inte på stegen. Vi kom allt högre upp i övre staden. Men jag märkte att han inte valde kortaste vägen dit han skulle. På ett ensligt ställe ställde han krukan på marken, stödde den med handen, lutade sig mot väggen och väntade. Jag gick fram till honom och stannade vid hans sida utan att säga något. Så stod vi länge vid väggen, tills han slutade flämta. Sedan vände han sig äntligen till mig, hälsade mig och frågade: »Har du gått vilse.»

»Frid även med dig», sade jag. »Det finns många vägar och många förvillare.»

»Det finns bara två vägar», svarade han förnumstigt. »Den till livet och den till döden.»

»För mig återstår bara en väg», sade jag. »Av egen kraft kan jag inte finna den, men jag hoppas och litar på att någon skall leda mig.»

Utan att svara lyfte han upp sin kruka på axeln igen och fortsatte. Jag gick vid hans sida och han nekade mig inte att göra det. Om en stund föreslog jag: »Trappan är brant. Får jag hjälpa dig. Annars tryter dig andan igen.»

Han sade: »Det är inte krukans tyngd som gör mig andfådd utan fruktan. Jag tror inte att det kommer något gott av detta.» Men han lät mig ta krukan på axeln. Den tycktes mig inte alltför tung. Han gick före mig och varnade för ojämna ställen där jag kunde ha snubblat. Gränden var smutsig och luktade urin. Jag smutsade ner mina sandaler.

Men huset framför vilket vi stannade efter att ha gått högt upp i övre staden genom en port i den gamla stadsmuren, var ett stort och uppenbarligen välbärgat hus. I stjärnljuset urskilde jag inte mer än konturerna, men min ledsagare bultade på porten, som strax öppnades av en tjänarinna. Hon hälsade mig inte, men tog utan tvekan krukan av mig och visade en så uppenbar vördnad för min ledsagare att jag förstod att han inte kunde vara bara en tjänare.

Han förde mig in på en stilla gård där det växte träd. Där mötte mig en yngling i femtonårsåldern. »Frid med dig», hälsade han blygt. »Far och farbror har dragit sig tillbaka på sina rum, men tillåt mig visa dig upp i övre salen. Vill du tvätta händerna.»

Utan att vänta på svar hällde tjänarinnan rikligt med vatten över mina händer ur samma kruka som jag själv hade burit. Det var som om hon hade velat visa att det för gårdens del inte rådde någon brist på vatten. Pojken räckte mig en linnehandduk och sade: »Jag heter Marcus.»

Medan jag torkade händerna fortsatte han ivrigt och uppfylld av sin egen betydelse: »Jag var tillsammans med mästaren den natten de kom och fängslade honom. Jag rymde ur sängen i bara livklädnaden och sprang för att varsko honom, för jag visste att han skulle övernatta i Getsemanes örtagård. De tog tag i mig också där så att min livklädnad gick sönder och stannade i deras händer. Jag fick springa min väg naken med de andra.»

»Prata inte så mycket, Marcus», varnade min ledsagare. Men han var själv lika uppfylld av en dold iver, nu då han stod i trygghet på gården och kunde övervinna sin fruktan. »Jag heter Natanael», sade han, »varför skulle jag hemlighålla det. Jag råkade honom på vägen till Emmaus samma dag han hade gått ut ur sin grav på morgonen.»

»Men du kände minsann inte strax igen honom», skvallrade Marcus. Natanael lade handen på hans nacke och fick honom att lugna sig. Marcus grep förtroligt min hand med sin heta pojkhand. Jag kunde känna att han inte hade gjort något kroppsarbete att tala om. Han ledde mig uppför en trappa till en altan som löpte längs taket, och från den vidare till husets övre sal.

Det var ett stort rum, svagt upplyst av en enda lampa, så att vrårna låg i mörker. Då jag steg in såg jag att två män väntade på mig där. De stod hand i hand vid varandras sida, alldeles tysta i halvmörkret, och den ene kände jag igen. Det var den vackre Johannes, som jag hade sett tillsammans med kvinnorna på korskullen. Då jag nu såg närmare på honom i det svaga lampskenet fäste jag mig vid den out-

sägliga renheten i detta ynglingaansikte. Den andre mannen var äldre, hans panna var fårad, och hans ögon var forskande och misstrogna.

»Frid med er», sade jag.

Men de svarade ingenting. Till slut vände Johannes frågande blicken mot den äldre som för att uppmana honom att ta till orda. Men hans blick förblev lika misstänksam, allt medan han betraktade mig uppifrån och ner. Tystnaden blev tryckande. Natanael sade till slut urskuldande: »Han följde vattenkrukan.»

»Jag söker den enda vägen», försäkrade jag, full av fruktan för att dessa båda skulle visa mig ifrån sig utan att våga lita på mig.

I salen stod flera vilobäddar omkring ett stort bord. Rummet användes tydligen som gästabudssal i ett förmöget hus. Då den misstrogne hade granskat mig tillräckligt vinkade han med handen. »Gå er väg, Natanael och Marcus», sade han, »men stanna på vakt på gården.»

Då de hade gått vred han om den stora nyckeln i dörrlåset och sade: »Frid med dig, främling. Vad vill du oss. Jag fruktar att den väg du söker är dig för smal.»

Men Johannes föll honom i talet och sade klandrande: »Tomas, varför skall du alltid först av allt misstro allt och alla.» Till mig sade han tillitsfullt: »Den som söker han finner, och för honom som klappar så skall porten öppnas. Vi har hört omtalas att du är stilla och ödmjuk i ditt hjärta. Du har klappat på med hängivenhet. Därför öppnade vi porten.»

Han bjöd mig sitta och satte sig själv mitt emot mig och betraktade mig hjärtligt med en drömmares källklara blick. Efter ett ögonblicks tvekan satte sig även Tomas och sade:

»Jag är en av de tolv som du har hört talas om. Han valde och kallade själv oss till sina budbärare, och så följde vi honom. Johannes är yngst av oss. Jag måste passa på hans oförsiktighet.»

»Och du skall inte förebrå oss för alltför stor försiktighet», fortfor han. »Du vet ju att de styrande kokar ihop anklagelser också mot oss. Det heter att vi har sammansvurit oss för att sätta eld på templet till ett tecken åt folket. Det heter att vi har mördat den av oss som förrådde honom. Varför skulle jag inte erkänna att vi har tvistat om dig. Jag var den som ivrigast varnade för dig, näst efter Petrus som inte ens vill höra talas om dig för att du är främling. Men Maria Magdalena har talat till ditt försvar.»

»Jag känner dig», sade Johannes. »Jag såg själv att du stod vid korset och du hörde inte till smädarna.»

»Även jag känner igen dig och har hört om dig», sade jag. Det var svårt att inte stirra på honom, för ett så skönt ynglingsansikte hade jag aldrig tidigare sett. Det var så öppet som om aldrig någonsin en ond tanke skulle ha snuddat vid det. Ändå var denna skönhet inte livlös som hos en skulptur, utan det var ett levande och brinnande ansikte. Jag kände hur det utgick ro och värme från honom.

»Vad är det alltså du vill oss», frågade Tomas trumpet på nytt.

Hans motstånd gjorde mig försiktig. Det var som om han svartsjukt hade velat skydda och bevara en hemlighet som budbärarna hade gemensam och som inte angick utomstående. »Jag vill bara be er visa mig vägen», sade jag ödmjukt.

Tomas såg motvilligt på Johannes och sade så: »Innan han fängslades sade han oss att det finns många boningar i hans faders hus. Han sade att han skulle gå och bereda oss plats där, oss tolv måste han väl ha menat, fastän Judas sedan svek honom. Och han sade: Vart jag nu skall bege mig, dit vet ni vägen.»

Han gned sin fårade panna och såg förvirrad ut. »Jag sade själv den gången att vi alls inte visste vart han skulle bege sig. Hur skulle vi då veta vägen. Nu kommer du, främling, och frågar mig om vägen, fastän jag inte själv känner den.»

Johannes påminde honom och sade: »Tomas, Tomas, han svarade dig och sade att han själv var vägen, ja, just så, vägen och sanningen. Du kan inte påstå att du inte känner den.»

Men Tomas rusade upp i sin förtvivlan, slog sig med knytnäven i flata handen och ropade: »Men vad betyder det då, jag förstår det inte, förklara det.»

Johannes skulle tydligen gärna ha velat förklara saken, men vågade inte för min skull. Jag tänkte efter och blandade mig så i samtalet och sade: »På tredje dagen steg han ur sin grav.»

»Javisst», försäkrade Johannes, »Maria Magdalena kom och talade om för oss att stenen var bortvält. Vi rusade dit, Petrus och jag, och såg att graven var tom.»

»Ja, ja», sade Tomas sarkastiskt. »Maria Magdalena såg änglar och en trädgårdsmästare som var ett spöke.»

»En trädgårdsmästare», frågade jag. Någonting inom mig skälvde till.

»Idel käringprat», fortfor Tomas utan att fästa sig vid avbrottet. »Liksom Natanael och den där andre på Emmausvägen. De kände inte ens igen honom.»

Johannes sade med övertygelse: »Här i det här rummet uppenba-

rade han sig för oss samma kväll, när vi satt bakom lyckta dörrar och var rädda allesamman. Han var här hos oss och talade till oss och gav oss ett löfte som jag knappt ens vågar tänka på själv, och så mycket mindre kan tala om för en främmande. Men jag kan försäkra dig, han var levande ibland oss och försvann sedan lika plötsligt som han hade kommit, och vi trodde.»

»Alldeles, alldeles», sade Tomas hånfullt. »Lika omtöcknade som Natanael och den andre, för att inte tala om Maria. Jag var inte med, och sådana syner tror jag inte på. Jag tror inte, om jag inte med egna ögon får se spikhålen i hans händer och sticker fingret i dem. Nej, med mindre tror inte jag. Det är mitt sista ord om jag så skall gå åt på kuppen.»

Den unge Johannes tog så illa vid sig av hans ord och tvivel att han vände bort huvudet. Men han kom inte med motsägelser. Jag tyckte mig märka, att Tomas' misstänksamhet under de gångna få dagarna hade tärt även på ögonvittnenas tro, så att de i hemlighet själva började tvivla på vad de gemensamt hade sett. En sällsam glädje grep mig. Jag sade beslutsamt:

»Jag behöver inte se för att tro. Jag fattar ändå att han har stått upp och fortfarande dröjer kvar på jorden. Varför, det vet jag inte, men jag väntar. Dessa dagar har det hänt sådant som aldrig förr har hänt, och ännu mer kommer säkert att hända.»

Men Tomas sade hånfullt: »Du är ju inte ens ett Israels barn, fastän du tycks ha låtit sy proselyttofsar i mantelhörnen. Jag fattar inte varför du spionerar på oss så envist. Jag misstror dina avsikter. Tro inte att jag inte vet att du har varit landshövdingens gäst i Antonia. Du försöker locka oss i en fälla så att också vi skall hamna på ett korsträ eller bli stenade i en grop.»

Han vred sina knotiga fingrar och stirrade oroligt framför sig och fortfor: »Jag vet inte om du själv har sett hur det går till att stena någon. Jag har sett det och det vill jag inte uppleva själv. Åtminstone inte nu längre, när han är död, antingen hans grav är tom eller inte.»

»Vad dröjer du då i Jerusalem för», frågade jag i hans egen bryska ton. »Varför drar du inte dina färde och vänder hem igen till ditt utan att göra något väsen av dig. Vad väntar du på.»

Han slog ner blicken, som om han varit van i alla sina dagar att böja sig för en befallande röst. Han tummade om en flik av sin mantel och svarade urskuldande: »Jag kan ju inte ge mig av ensam. Men enligt min mening förnöter vi tid till ingen nytta. Det klokaste vore att gå ut i öknen för en tid och sedan vända hem, var och en till sitt. Men

här vänder vi oss än hit än dit, träter och tvekar och kan inte komma till samförstånd.»

Johannes såg på honom med sin källklara blick och påminde: »Du har inte längre något hem när han en gång har valt dig. Du övergav ju själv dina verktyg och följde honom. Den som ser sig om med handen på plogen duger inte för hans rike. Så sade han själv. Nej, Tomas, vi kan inte vända om till vårt forna liv.»

»Hurdant är hans rike», frågade jag hastigt.

Men Tomas skakade spefullt på huvudet och sade: »Säkert är det åtminstone inte sådant som vi trodde det vara, främling.»

Han slog än en gång näven i sin flata hand och utropade i vanmäktig vrede: »Var inte också jag redo att byta min mantel mot ett svärd och dö med honom och för honom. Gud vare oss nådig, men han, människosonen, hade ju makt och styrka att göra vad han ville av världen. Men han lät spika sig på korset stum som ett lamm och lämnade oss i en sådan klämma att vi inte längre vet vad vi skall tro och vart vi skall vända oss.»

Så återtog han igen: »När en människa blir stenad kommer det blod ur munnen på henne, och ur näsan rinner det blod och snor, och hon skriker och gråter och all hennes orenlighet går i kläderna innan hon ger upp sin anda. Varför skulle vi utsätta oss för det ödet, nu när han själv är borta och har övergett oss.»

Johannes rörde milt vid hans axel och sade med övertygelse: »Alla var vi lika svaga när stunden kom. Men kom ihåg att han lovade skicka oss en försvarare.»

Tomas gav honom en ilsken knuff, som om han hade råkat avslöja någon inbördes hemlighet, och fortfor för att villa bort spåret för mig: »Det är lätt för dig att säga, Johannes. Du vet inte mycket om hur hårt livet är. Du har varit din fars älsklingsson och fått befalla över äldre folk i hans fiskeri. Det var för de arbetandes och betungades del jag följde honom när han kallade mig. Men vad någon av de förtrampade skall ha för glädje av hans vanvettiga död, det förmår jag inte begripa. Han bara drog rådets och romarnas hån över sig själv och oss.»

Men han lyckades inte locka mig av spåret. Jag frågade nyfiket Johannes: »Vad var det du sade om en försvarare.»

Johannes gav mig en öppen blick och erkände: »Det förstår jag inte själv och vet ännu inte, men jag litar på hans löfte. Någonting skall ske oss, som du själv sade. Därför dröjer vi i Jerusalem.»

De betraktade mig båda, och deras ansikten var så helt olika var-

andra som två människors ansikten kan vara. Men ändå fanns där hos dem någonting likartat och likadant, som förband dem med varandra, oavsett Tomas' bittra ord. Då de tystnade var det som om jag oåterkalleligt hade stannat utanför deras gemenskap. Jag tänkte på Maria Magdalenas ord om dessa utvalda budbärare och förstod vad hon hade menat. Jag tror att jag även i en stor folkhop hade kunnat urskilja dessa ansikten från andras. Nu då jag hade sett dem öga mot öga trodde jag mig kunna känna igen även de budbärare som misstrodde mig och inte ville träffa mig.

Sedan de hade tigit tillräckligt länge för att jag skulle förstå att jag trots Johannes' välvilja var en utomstående, sade jag tafatt till slut:

»Jag vill er väl. Jag är inte jude och inte omskuren och tänker inte heller bli det. Men jag har hört berättas att han varkunnade sig även över samariter, som judarna försmår. Och han skall till och med ha botat tjänaren hos en romersk garnisonschef i Galiléen, därför att romaren trodde på hans kraft. Också jag tror på hans makt och kraft och tror att han alltjämt lever och ännu skall komma till oss. Om det går så, då ber jag er att inte lämna mig kvar i mörkret. Jag skall säkert inte göra honom något ont. Hur skulle någon människa längre kunna skada en man som har stigit ur sin grav och kommer och går genom lyckta dörrar. Och jag vill inte skada er heller. Tvärtom skall jag hjälpa er om jag kan. Jag bor hos den syriske kramhandlaren Karanthes nära hasmonéerpalatset. Jag har det väl ställt och är redo att hjälpa er också med mina pengar, om det behövs.»

»Bevisa det», sade Tomas och räckte fram sin valkiga hand.

Men Johannes sade avvärjande: »Den sortens hjälp behöver vi åtminstone inte tillsvidare. Min egen familj är förmögen och Matteus har pengar och mästaren hade rika gynnare som bekostade uppehället för oss när vi vandrade, då de inte kunde följa honom på något annat sätt. Nej, nej, bröd och kläder behöver vi inte, utan bara sådant som endast han kan ge oss. Kommer han ännu tillbaka skall jag inte glömma dig. Men hemligheter som han har anförtrott oss kan jag naturligtvis inte avslöja för en främling.»

Tomas sade varnande: »Jag misstänker att det var ett misstag att lyssna till Maria. Den här främlingens nyfikenhet bådar inte gott.»

Han vände sig till mig och fortfor hotfullt: »Du bör veta, att när vi vandrade med honom hade vi makt att bota sjuka, ja, till och med att driva ut onda andar. Även om vår makt kanske är som svagast just nu gör du klokast i att akta dig för oss. Det var oss han valde

att ha omkring sig. Det var vi som släppte fram till honom dem vi ville och utestängde dem vi ville. Och om en av oss tolv kunde vara en förrädare, hur mycket bör vi då inte misstro varje främling.»

»Jag fruktar inte dig och din makt», sade jag. »Jag har inte hört att han skulle ha använt sin makt till att slå ens sina motståndare, så mycket mindre då någon som träget söker honom.»

»Vad du vet, vad du vet», sade Tomas. »Men han förbannade ju ett fikonträd en gång så att det torkade bort mitt för ögonen på oss, för att det bar idel blad och han inte hittade något fikon på det. Det var inte ens fikontiden.»

Men Johannes sade: »Vi förstod knappast riktigt vad han menade den gången. Det var säkert en liknelse som vi inte fattade.»

»Till folket talade han i liknelser», invände Tomas, »för oss förklarade han allting öppet. Men om vi inte förstod då, hur skulle vi göra det nu längre. Därför vore det bäst att vi gav oss av härifrån utan att söla.»

Jag blev trött på hans invändningar och hotelser. »Må det då bli som du vill», sade jag. »Jag är ledsen om jag har besvärat er båda nu när ni även annars är betryckta till sinnes. För min del har jag kommit från Alexandria för att söka efter den världshärskare, som många olika spådomar är ense om skall födas. Det finns sådana spådomar också bland andra folk, inte bara hos judarna. En förening av stjärnor gav tillkänna att han var född. Tecknet har man lagt märke till både i Rom och Grekland. Och det är i Jesus från Nasaret, som har blivit korsfäst som judarnas konung och vars död jag med egna ögon har bevittnat, som jag har funnit världshärskaren. Men hans rike är annorlunda än jag trodde och annorlunda än ni själva tycks ha trott. Jag tror inte att ni kan hindra mig att söka vägen till hans rike. Hans uppståndelse har övertygat mig om att det finns.»

Men då jag hade sagt detta sved mina ögon av besvikelsens tårar, och jag vände bort huvudet och såg med dimmig blick utåt den stora gästabudssalen, vars vrår förlorade sig i dunkel. För ett hastigt ögonblick erfor jag samma känsla av en närvaro som i Lasarus' gästrum. Men detta var ingen dröm. Tvärtom var jag klarvaken och mottaglig för intryck. Jag greps av en lust att kalla på honom och vädja till hans eget namn på samma sätt som då stenen hade förvandlats till en ost i den blindes hand. Men en fruktan avhöll mig från att göra så i detta rum och i närvaro av dessa båda män.

Nej, jag vågade inte uttala hans namn. Jag bara sade ödmjukt: »Frid med er», och vände mig om för att gå min väg.

Tomas tog några steg före mig för att låsa upp, men då han hade vridit om den stora tränyckeln och gripit handtaget för att dra upp dörren gick den inte upp. Han ruskade i den och vred om nyckeln en gång till, men fick inte upp den. »Den här dörren har svällt och kärvar vid kanterna», sade han ilsket.

»Ryck inte i den så att låset går sönder», sade Johannes och kom fram för att hjälpa honom. Men inte heller Johannes fick upp låset. De förvånades båda och såg sig förebrående om på mig, som om det hade varit mitt fel. Därför gick jag fram till dem och försökte öppna. Jag har ingen stor erfarenhet av trälås och tränycklar, men nyckeln gick lydigt runt och dörren var lätt att dra upp. Den svala nattluften fläktade emot mig, över gården såg jag stjärnhimlen, och en stjärna flög som en gyllne strimma tvärs över himlen som till ett tecken.

Dörrhäftan och stjärnfallet tydde jag som ett varsel om att han själv, deras konung, inte ville utestänga mig från sitt rike som dessa hans budbärare ville. Men de såg inget varsel. Tomas bara vände och vred på nyckeln i låset och muttrade för sig själv att han som var en fattig man inte var van vid nycklar och lås, för han ägde ingenting som det var lönt att låsa in.

De stannade båda kvar uppe i salen. Jag gick utför trappan. På gården tog den unge Marcus emot mig och frågade omtänksamt: »Hittar du ensam härifrån till din bostad, främling. Andra nattväkten har redan börjat.»

Jag sade: »Var inte orolig för mig och min hälsa. Visserligen ledde mig Natanael hit på omvägar och slingergränder så att han tappade andan av rädsla och jag bara inte skulle veta var jag är, men jag tror i alla fall att jag hittar tillbaka ner i staden. Jag går först ut genom muren och sedan nerförbacke och riktningen får jag av stjärnorna. Bara jag sedan hittar teatern och forum så vet jag vägen.»

Men Marcus sade ivrigt: »Far och farbror har bett mig vara värd i huset i kväll för att ta emot dig. Jag bjöd dig ingenting eftersom vår herres budbärare inte ville äta med dig. Du är ju romare. Men tillåt att jag visar gästvänskap åtmonstone genom att följa dig till din bostad.»

Jag invände leende: »Du är ung och ungdomen behöver sömn. Du har redan fått vaka för min skull.»

»Kvällar som den här kan man inte sova», sade Marcus. »Vänta, jag skall bara hämta min mantel.»

Den sömniga tjänarinnan grälade på honom vid porten, men Marcus skrattade, klappade henne på kinderna och slank ut genom porten tillsammans med mig. Jag såg att han hade tagit med sig en käpp med bly i ändan och det var inte någon alldeles angenäm iakttagelse, även om jag inte fruktade en halvvuxen yngling.

Han lotsade mig tillitsfullt rätt utför backen och försökte tydligen inte alls villa bort mig för att hindra mig att hitta tillbaka till huset. På mörka ställen tog han min hand och ledde mig så att jag inte skulle snubbla. Jag tror att han hade mycket god lust att prata. Men han vågade inte, då jag gick tyst, djupt nedslagen men dock ännu med hopp i hjärtat.

Till slut måste jag säga: »Du kände alltså honom, Jesus från Nasaret.»

Marcus kramade hårt min hand och sade: »Ja, i sanning, honom kände jag. Jag var själv med och ordnade och serverade när han och hans budbärare åt påskalammet enligt de ökenheligas sed kvällen före. Det var hans sista kväll. Men redan dessförinnan såg jag honom och hälsade honom som Davids son, när han kom ridande till Jerusalem på en åsna.»

Han skröt lite grand: »Far hade skaffat honom en åsna som väntade på ett bestämt ställe där hans lärjungar hittade den. Den gången bredde folk ut sina kläder på hans väg, viftade med palmkvistar och ropade hosianna. Far och farbror lät honom använda övre salen utan hyra.»

Jag blev nyfiken och frågade: »Vem är din far. Varför gynnade han Jesus utan att frukta era styresmän.»

Marcus mulnade och sade sakta: »Far vill inte ha sitt namn nämnt i de här sammanhangen. Men far hör till de stilla, fast han är rik. Jag tror att de stilla hade bett honom skydda konungen. Men Jesus ville inte dra någon fara över far och hans hus genom att låta fängsla sig hos oss. Därför gick han ut i Getsemane över natten. Men Judas, förrädaren, han kände till salen. Det var till oss de kom allra först och bultade på porten med brinnande facklor och klirrande vapen. Då rymde jag ur sängen och sprang och varnade honom.»

Han förklarade: »Far kan alltid försvara sig inför rådet med att han brukar hyra ut övre salen för olika gästabud, bröllop och sådant. Och ingen har ens ansatt honom, för han har vänner också bland de styrande. Det kan hända att de mycket väl har reda på att galiléerna brukar samlas efter mörkningen uppe i salen hos far, men de vill inte väcka mera bråk och uppmärksamhet genom att försöka hindra dem. De är redan tillräckligt tyngda av sitt brott att mörda Guds son på ett så förfärligt sätt.»

»Var han Guds son», frågade jag för att pröva ynglingen.

Marcus svarade uppriktigt: »Naturligtvis var han Guds son och smorde. Ingen annan än Guds utsände skulle ha kunnat göra vad han har gjort. Och dessutom har han stigit ut ur sin grav och lever, fastän han var död. Min morbror Natanael har till och med ätit tillsammans med honom. Döda kroppar och andar utan kropp kan inte äta. Naturligtvis lever han då.»

I mitt hjärta tyckte jag om hans uppriktiga gossetro, men mitt förnuft fick mig att säga med dold spefullhet: »Dig tynger tydligen ingen överdriven lärdom än så länge, eftersom du så gärna vill tro på allt.»

Men pojken försvarade sig: »Jag kan läsa och skriva grekiska och litet latin dessutom. Far har affärer på Cypern och ända borta i Rom. Jag är inte så obildad som du tror. Kom ihåg att jag har sett honom flera gånger och hört honom tala. En gång lade han handen på mitt huvud när han kom hem till oss. För dig är det svårare att tro, eftersom du bara har sett honom dö, hörde jag. Men jag har sett honom också i hans krafts och makts dagar.»

Vi hade kommit till muren som skiljer övre staden från den nedre, och jag stannade vid samma port där jag hade mött Maria från Beret. »Härifrån hittar jag», sade jag. Men jag fortsatte ännu inte, och inte heller Marcus tycktes vilja skiljas från mig. Åter föll en stjärna över himlen, och vi såg det båda.

»Även stjärnhimlen är full av oro i dessa tider», sade jag. »Någonting håller på att ske. Kanske börjar hans makts dagar först nu, men på ett annat sätt än vi än så länge kan fatta.»

Men Marcus tog inte farväl av mig och vände inte om hemåt. Han tummade blygt om sin mantel och petade med sin stav i marken.

»Men det förvånar mig», sade jag, »att inte Natanael strax kände igen honom och att Maria Magdalena gjorde det först när han kallade henne vid namn.»

»De kunde aldrig vänta sig någonting sådant», tog Marcus dem i försvar. »Och även medan han levde hade han många gestalter som växlade med hans sinnesstämning. Det är svårt att förklara. Han liksom hade alla människors ansikte. Var och en som trodde på honom tyckte att han liknade någon människa de en gång hade älskat. Det var svårt att se honom i ansiktet. Hans ögon var alltför allvarsamma. Jag såg flera gånger hur gamla män slog ner blicken efter att ha mött hans.»

»Du kan ha rätt», sade jag. »Jag såg honom lida på korset och visste då ännu ingenting om honom. Men jag kunde inte se på honom. Jag

skulle inte kunna beskriva hans utseende. Det var visserligen rätt så mörkt. Jag trodde själv att det bara var av aktning för hans lidande som jag inte betraktade honom så närgånget. Men kanske skulle jag verkligen inte ha kunnat se på honom också om jag hade velat. Och det undrar jag inte över, eftersom han var Guds son. Det erkände också hans vakter när jorden skälvde till då han dog.»

»Men», sade jag och gav utlopp åt min bitterhet, »hur han än valde sina budbärare, så är de olärda män, och jag tycker inte att de har rätt att hindra andra att söka deras lärare. Det är orätt och illa gjort av dem. Jag tror som du. De överdriver sin fruktan för att kunna behålla hans mysterium för sig själva. De skulle knappast bli utsatta för någon förföljelse längre även om de steg ut ur sitt gömställe.»

Marcus funderade och sade så: »Jag tror du har orätt. De kanske är olärda män. Ändå finns det någonting hos dem som andra människor inte har. Jag tror att de har vågat se honom i ansiktet och inte tagit skada av det. Åtminstone har Johannes vågat. Det var Johannes han älskade mest. Klandra dem inte, främling.»

Men jag märkte leendet i hans röst då han fortfor: »Nog för att det kan vara svårt att förstå sig på dem. Jag tror att också far är trött på dem för deras trätor och häftiga lynne. Isynnerhet Petrus, den störste bland dem, är härsklysten av sig och träter med kvinnorna som ändå är de som föder dem och håller dem dolda. Så stor och stark han än är, är han mycket barnslig. Förresten är galiléerna i allmänhet annorlunda än vi i Jerusalem. De förstår sig inte på skrifternas knepigheter som Israels lärare gör. De är landsbor och fattar allt på ett handgripligt sätt.»

Om en stund tillade han: »Det är sant att de är bryska mot främlingar och att de inte ens medan han levde tillät vem som helst att komma till honom. Det finns också en annan som redan har sökt upp dem, men de tog inte emot honom för att de inte räknade honom till Israels barn.»

Jag blev nyfiken. »Berätta», sade jag.

»Har du hört att han dignade till marken på vägen, när tvärträet till korset som han måste bära blev honom alltför tungt», sade Marcus. »Då fångade romarna på må få in en mötande som var på väg från sin åker in till staden och tvingade honom att bära korset. De trodde att det var en vanlig lantarbetare, men han är stor godsägare och en aktad man i libertinernas synagoga. Först tänkte han klaga över romarnas godtycke, men så kom han på andra tankar. Först visste

han ingenting om hela saken, för han är inflyttad från Kyrene och undviker på alla vis att blanda sig i politiken. Men när han hade fått veta vad som hade hänt och vems kors han hade burit blev han full av ångest och ville veta mer om Jesus av hans lärjungar. Men till och med honom misstrodde Petrus. Dessutom var de alla som räddast den gången, och senare har han inte kommit tillbaka för att fråga efter vägen. Kanske vore det lönt för dig att söka upp honom och tala med honom. Det är inte omöjligt att Jesus på vägen kan ha sagt honom någonting minnesvärt, eftersom han blev så orolig.»

»Var kan jag finna honom», frågade jag.

»Han heter Simon från Kyrene», sade Marcus. »Fråga i libertinernas synagoga. Där känner de honom säkert.»

»Vad är det för en synagoga», frågade jag.

»Där läser de skrifterna på grekiska», förklarade Marcus. »Den är grundad av frigivna slavar som har vänt hem från Rom och blivit rika därborta. Också inflyttade från Alexandria och Kyrene stöder den, för de är vanligen så föga hebreiska av sig att de inte längre förstår våra fäders språk. Det är en rik och frisinnad synagoga som inte lägger alltför tunga bördor på sina upprätthållare. Jag tror att du skulle bli väl emottagen där om du någon sabbat vill höra skrifterna läsas på grekiska.»

Det var ett råd som jag satte värde på. »Jag tackar dig, Marcus», sade jag. »Jag blev utestängd och hänvisad till att söka vägen på egen hand. Kanske söker denne Simon också vägen. Det är lättare för två att leta än för en. Frid med dig.»

»Frid även med dig, du landshövdingens vän», sade han menande. »Om man frågar dig kan du väl nu svara att här inte finns någon farlig sammansvärjning.»

»Jag är endast min egen vän och andra vänner har jag inte», sade jag. Det retade mig att denne yngling så oförblommerat misstänkte mig för att lämna romarna de upplysningar jag hade fått. »Men om någon skulle fråga mig kunde jag i varje fall försäkra att åtminstone de två jag träffade i kväll inte är mordbrännare eller fridstörare. Men jag tror inte att någon frågar mig om något. I varje fall är Pontius Pilatus den som helst av allt vill glömma hela den här saken så fort som möjligt.»

»Frid med dig», sade Marcus en gång till, och vi skildes från varandra, och den kvällen hände mig ingenting mer.

Men jag behövde inte gå till libertinernas synagoga för att finna

rätt på Simon från Kyrene. Min värd syriern Karanthes sade strax då jag frågade honom om denne Simon:

»Gör dig för all del inget besvär, utan vänta ett ögonblick, så kan jag strax berätta för dig så mycket du vill veta om den mannen.»

Han ställde sin son vid disken och försvann ut i gränden, och jag hann inte mer än dricka mig otörstig där jag satt på hans tröskel, då han redan var tillbaka igen och berättade:

»Jo, den där Simon har gjort sig pengar i Kyrene i sina dagar, så att när han flyttade hit för några år sedan köpte han en hel del åkrar, vingårdar och olivdungar i närheten av staden. Också i en del andra städer i Judéen har han affärer. Han lever och bor på grekiskt vis. Det påstås till och med att han går på teatern och i gymnasionsvännernas badhus, fastän han bär skägg, och han betraktas inte som rättrogen jude. En del påstår att han inte ens är omskuren, men han är alltför rik för att någon skulle forska efter den saken. Lagen följer han och sabbaten helgar han. Han lär ha råkat ut för en snöplig historia i dagarna, när romarna släpade fram honom ur en folkhop och tvingade honom att bära korset åt den där uppviglaren de korsfäste. Den skymfen har tagit honom så hårt att han sedan dess sitter instängd i sitt hus och inte talar med någon.»

Han visade mig noga hur jag skulle gå för att hitta Simons hus och frågade sedan med ett listigt leende: »Vad vill du honom. Tänker du placera pengar i jord eller ta upp ett lån. I så fall vet jag många som det vore bättre att vända sig till och rekommenderar dig alls inte Simon, som lär gå och samla torra grenar som han bär hem till bränsle och som knappt unnar sig annan mat än bröd och grönsaker.»

Hans upplysningar tycktes mig motstridiga, och jag var nyfiken på att råka Simon från Kyrene. Men min syriske värd ansatte mig med frågor om vad jag egentligen ville den mannen, och jag tror att han tänkte på mitt eget bästa. Därför sade jag till slut motvilligt:

»Jag vill träffa honom just för den där händelsens skull som du nämnde, för att fråga honom vad han vet om Jesus från Nasaret, judarnas konung, eftersom han har burit korset åt honom.»

Karanthes blev mycket upprörd, ryckte mig i manteln och sade varnande: »Tala inte så högt om ledsamma saker.»

Men jag sade: »Du har bemött mig väl och jag vill inte i onödan dölja någonting för dig. Jag har skäl att tro, att judarnas korsfäste konung var den märkligaste människa som någonsin har levat och Guds son. Jag är så gott som övertygad om att han steg ut ur sin grav på tredje dagen och att han fortfarande lever, fastän han var död.

Därför vill jag veta allt om honom, också vad Simon från Kyrene har reda på.»

Min syriske värd svarade med gråten i halsen: »Ack och ve dig, och i vilket elände har jag väl störtat mitt hus och min näring när jag har tagit dig i mitt gästrum. Om du inte var centurionen Adenabars vän gjorde jag klokast i att strax samla ihop dina tillhörigheter och knuffa dig ut ur mitt hus. Om saker som den här talar man i viskningar inom fyra väggar och inte på gatan utanför dörren där alla hör en. Och förresten skall man alls inte tro på rubbade människors historier och tokiga kvinnors syner. Visserligen vet jag och har hört ryktas om det du säger, men tro mig, från sådant gör du klokast i att hålla dig borta, för annars kommer judarna att kasta sten i huvudet på dig. Du har säkerligen ännu inte förstått att för judarna är religionen politik och politiken religion, och att ingenting de gör är helt skilt från deras tro, utan deras Gud bevakar och håller utkik på dem ända in på avträdet, så att de också där skall bete sig som hans lag bjuder. Därför är det bäst i dessa ting att gå tyst och tala sakta, särskilt för en främling.»

»Jag är medborgare», sade jag. »Ingen jude kan skada mig. Jag står inte under deras domvärjo. Om de skulle åtala mig för någonting som har med deras religion att göra skulle inte ens prokonsuln våga sätta sig till doms, utan jag skulle skickas ända till Rom inför kejsaren.»

»Men det påstås ju att kejsaren inte ens bor i Rom längre utan borta på en ö någonstans», sade Karanthes oskuldsfullt. »I stället för honom regerar en annan, en bakslug och girig man som tar hand om mutorna.»

Nu var det min tur att hugga tag i min syriske värd, hålla handen för hans mun och se mig förskräckt omkring, ifall någon kunde ha hört vad han sade.

»Hade du sagt det där i Rom», sade jag. »skulle du ha pratat av dig huvudet. Och nämn för all del aldrig den mannens namn högt, för jag tror att hans ögon och öron sträcker sig ända bort till fjärran länder vid det här laget.»

Men Karanthes lossade lugnt min hand från sin mun och sade: »Där ser du själv, i Rom skall man göra som romarna gör, men i Jerusalem som judarna. Här är namnet på den korsfäste lika eldfängt och farligt som den andres namn i Rom.»

Han tvekade ett ögonblick, såg sig omkring och satte sig så på huk bredvid mig för att viska mig i örat där jag alltjämt satt kvar på hans tröskel insvept i min färgade judiska mantel.

»Rykten är rykten», viskade han, »men först efteråt har vi småfolk och utlänningar helt och fullt förstått vilken stor olycka vi räddades ifrån genom det judiska rådets raska tag. Ser du, vid påsktiden levde vi alla på randen av ett eldsprutande berg utan att veta om det. Folket hade redan utropat honom till konung och Davids son, och det sägs att han hade stöd i hemlighet av en församling och sammansvärjning ute i öknen som kallas de stilla. Det sägs att meningen var att sätta eld på templet under påskhögtiden till ett tecken åt folket, störta rådet och upprätta en styrelse av arbetsfolk och småbrukare. Du kan förstå att det hade varit en verkligt välkommen orsak för romarna att blanda sig i saken. Landshövdingen hade redan samlat ihop en hel legion i full beredskap från alla garnisoner och bodde själv i Antonia, för han vågade inte bo i Herodes' palats som annars. Men när de upproriska miste sin ledare fick de lov att dra sig tillbaka under jorden igen.»

»Jag tror dig inte», sade jag. »Enligt allt jag har hört är hans rike inte alls av denna världen.»

»Javisst, rykten är bara rykten», instämde Karanthes lugnt. »Men det måste ligga någonting bakom så envisa och samstämmiga rykten. Ingen rök utan eld, eller vad tror du själv.»

»Jag tror att rådet och prästerna och de skriftlärda sprider ut den sortens rykten för att i efterhand rättfärdiga det lumpna mordet», sade jag beslutsamt. »Han var inte sådan. Jag har hört berättas att han bjöd att man skulle vända sina fiender andra kinden till om man blev slagen på den ena, och att man inte skulle löna ont med ont. Och det tror jag är det enda sättet att befria sig från det ondas makt som bara leder till hämnd och till ny hämnd och till hämnd igen.»

»Då må han skylla sig själv», sade Karanthes sakligt. »Den som verkar här på jorden och utför gärningar och förkunnar läror, han måste underkasta sig denna världens lagar. Kanske blev han utnyttjad av någon för andra ändamål, det är tänkbart, för inget annat än gott har man hört om honom själv. Men det enda möjliga för judarnas råd var att dra sina slutsatser enligt fakta och allt politiskt förnuft. Det är inte passande att bota sjuka och väcka upp döda för att leda folket vilse och att förkunna att man är son till deras Gud. Så vitt man vet har deras Gud ingen son och kan inte heller ha någon. Just däri skiljer sig deras Gud från andra gudar. Sådant väcker politisk oro. Och blir det en omvälvning är det de hetsigaste som tar ledningen och alls inte de sansade. Jag är säker på att min butik skulle ha stått i ljusan låga och min dotter legat med blodigt huvud och utbredda

ben i rännstenen så snart oroligheterna hade börjat och innan jag ens skulle ha hunnit hylla den nya kungen.»

Jag begrundade hans varningsord och allt jag hade hört och erfarit. Så sade jag eftertänksamt: »Jag tror att hans omvälvning börjar inom människorna och inte utanför dem. Däri skiljer den sig från alla andra omvälvningar. Men hur den skall gå till, det vet jag inte än.»

Karanthes lyfte sina händer till tecken på att han gav sig och sade: »Man märker på allt att du inte är gift. Gör som du vill, men kom inte sedan och säg att jag inte har varnat dig.»

Alltså gick jag hem till Simon från Kyrene. Hans hus låg vid en trång gränd och skilde sig inte utvärtes från andra hus i staden. Men porten var låst mitt på dagen. Då jag hade bultat på den en stund kom en tjänarinna och öppnade den på glänt och betäckte skyndsamt sitt huvud då hon fick syn på mig. Jag hälsade henne och frågade efter hennes husbonde, men hon sade avvärjande:

»Min husbonde är sjuk och håller sig inne i ett mörkt rum och vill inte träffa någon.»

Jag talade om vad jag hette, hänvisade till bankiren Aristainos och sade till slut: »Jag tror säkert att din husbonde vill råka mig, för jag vill tala med honom om just den sak som trycker honom.»

Tjänarinnan släppte in mig och gick efter sin husbonde. Jag märkte att hela huset bakom den skräpiga fasaden var ombyggt i grekisk stil. Det stora atriet hade öppning i taket och en regnbassäng i golvet. Golvet var även prytt med mosaikfigurer, blommor, fiskar och fåglar, fastän judarnas lag förbjuder sådana bilder. Längs väggarna stod bronsföremål och grekiska krukor som i vilket kultiverat hem som helst. Om en stund kom en grekisk slav in med en bokrulle under armen. Han var klädd i en prydligt veckad linnemantel och hade grått hår samt rödkantade ögon som av mycket läsande i dålig belysning. Han hälsade mig på romerskt vis och bad mig sitta ner och vänta.

»Vad är det du läser», frågade jag.

Han stack bokrullen bakom ryggen och sade: »Det är bara en bok av en judisk profet. Jag är hemlärare åt min husbondes söner Rufus och Alexander, men min husbonde själv är en enkel man som inte bryr sig om poesi.»

»Tillåt mig gissa vad det är», sade jag och log. »Jag har själv läst samma verk i Alexandria, och helt nyligen har jag hört en del läsas utantill ur det. Är det inte profeten Jesajas bok.»

Slaven blev förvirrad, såg på rullen i sin hand och sedan på mig

och frågade: »Är du klarskådare eller magiker, eftersom du kan se vad det är jag har läst högt för min husbonde.»

»Jag är alls inte någon magiker», sade jag. »Något litet vet jag visserligen om astronomi tack vare min fosterfar Manilius. Du har väl knappast hört talas om hans verk Astronomica.»

Han sade: »Det har jag inte, men jag vet att romarna lånar allt av oss greker, översätter det till sitt språk och utger kunskaperna för sina egna.»

Den gråhårige slaven var tydligen mån om sin värdighet. Jag frågade: »Vad menar du om den judiska profeten.»

Han sade: »Jag är grek. Den anspråksfulla judiska dunkelheten endast tråkar ut mig. Jag läser högt för min husbonde ur boken, men jag tänker mina egna tankar under tiden. Sköldpaddan besegrar Akilles som det är bevisat. Som slav har jag tagit mig sköldpaddans roll. Jag försöker inte springa om Aisopos och Homeros som judarna.»

Simon från Kyrene kom in, och jag betraktade honom noga. Han hade vårdslöst kastat på sig en trasig mantel som var grå av ålder, hans skägg var ovårdat och hans händer en lantbrukares stora nävar. Han var en medelålders man av kraftig kroppsbyggnad. Hans ansikte var mörkbrunbränt av solen. Han satte sig nu på den rödklädda husbondestolen och vinkade otåligt ut slaven.

Utan att hälsa frågade han bryskt: »Vad är ditt ärende, romare. Vad vill du mig.»

Jag såg mig omkring i fruktan för lyssnare. Så sade jag enkelt och rakt på sak: »Jag har hört att du är full av ångest för Jesus från Nasarets skull och att du har försökt få råka hans lärjungar, men de har avvisat dig. Även jag söker vägen. I går kväll vid första nattvakten träffade jag två av dem, men de ville inte hjälpa mig. Hjälp mig du om du kan.»

Med huvudet misstroget på sned stirrade han på mig under buskiga ögonbryn och nekade: »Jag söker inte någon väg. Vem har påstått det om mig. Jag har funnit min egen väg för många år sedan och hittills har den dugt bra.»

Jag såg uppmärksamt på honom och märkte plötsligt att hans huvudhållning var en slavs hållning och hans blick en slavs misstänksamma blick. Jag sneglade oavsiktligt på hans vrist för att se det outplånliga märket efter fotbojan, men han följde min blick med sin och drog hastigt in benen under marmorbänken. På samma gång slog han på en liten metallskiva med en trähammare för att kalla på sin tjänare.

»Du är skarpsynt», erkände han motvilligt. »Ja, jag har varit slav,

men mitt fribrev fick jag redan för mer än tio år sedan och tjänade mig en förmögenhet i Kyrene på spannmålshandel innan jag flyttade hit till Jerusalem där min farfars far har bott engång. Jag har två söner och jag vill inte att folk skall se dem över axeln för min härkomsts skull. Men jag är född slav och min far var född slav och min farfar likaså. Det sätter väl sin prägel på en människa, även om ingen här fäster sig vid det. Jag har min plats i synagogan och på teatern, mina söner har grekisk lärare, jag bor kultiverat som du ser, och kanske kan jag en gång köpa mina söner medborgarskap.»

Tjänaren kom med en silverbricka, bjöd mig en guldbägare och slog i mörkt vin ur en dammig kruka. På brickan låg honungsbröd och bredvid dem ett kornbröd som var grått av aska. Simon från Kyrene tog en lerbägare från brickan och fick vatten i den. Så rev han en bit av brödet, blåste askan av den, åt och drack vatten på. Jag kan inte neka till att hans beteende förvånade mig.

»Kanske är även jag trött på honungsbröd», sade jag. »Om du tillåter det skall jag smaka på ditt kornbröd. Men ditt vin föraktar jag inte när du en gång låtit bryta ett sigill för min skull. Vatten skulle visserligen ha dugt bra, eftersom det av allt att döma är källvatten.»

»Jag får det från en god källa långt härifrån», sade Simon från Kyrene. »En sådan som jag drömde om som pojke när jag slet i solgasset på åkrarna i Afrika. Också om kornbröd som det här brukade jag drömma, för vårt slavbröd var bakat på agnar och spillsäd, ärter och afrikansk havre. När jag blev rik drack jag vin en tid, ända tills jag märkte att jag inte tycker om vin. Jag åt honungsbröd och lät tillreda gasellstekar och skarpa såser, ända tills jag märkte att rent bröd och färska grönsaker smakar min mun bättre och håller kroppen frisk. Jag har erfarit mycket. Mer än du anar, romare.»

Men han talade inte om detta på något bittert sätt, utan alldeles självfallet.

»Det dröjde länge», berättade han, »innan jag fullt fattade att jag var fri och kunde njuta av vad jag verkligen tycker om. Min säng är fortfarande en slavs hårda brits, för av mjuka dunbolster får jag bara ont i ryggen. Jag vet mycket väl att folk skrattar åt mig, när jag efter att ha sett till mina ägor och betalt ut daglönen åt folket samlar ihop torra kvistar i manteln och bär dem hem. Jag klandrar ingen för slöseri, men att vara slösaktig själv gläder mig inte. Som pojke blev jag en gång halvt ihjälpiskad för att jag av oförstånd samlade gödsel och torra tistlar på en annans mark till bränsle åt min

mor. Därför gläder jag mig nu åt att samla gott bränsle på egen jord och bära hem det till mitt eget hus i min egen mantel.»

Yttermera sade han: »Måhända är jag en sträng husbonde för att jag inte tål någon lättja hos mina anställda, men jag har aldrig nekat en olivplockare att stiga ner ur trädet och förrätta sin bön. Det jag trivs bäst med är att vandra omkring på mina ägor, skörta upp manteln och gripa in i arbetet med egna händer.»

Det var som om han hade velat undvika den sak jag hade fört på tal, för han fortfor: »Det är den väg jag har funnit för egen del. I mitt slavhuvud har jag mycket grubblat över människans frihet. Därför trugar jag inte min egen frihet och mina egna fröjder på andra, utan låter gärna andra leva på sitt vis. Det kanske var barnsligt av mig att flytta tillbaka till Jerusalem, men av min fars och mors berättelser visste jag att det här är det förlovade landet. Även om Israels Gud berättade de så mycket de visste, fastän vi slavar hade varken synagoga eller lärare. Varken jag själv eller ens far har blivit omskurna som lagen bjuder, så litet visste vi hos oss om förbundet mellan Gud och Israels folk. Om spannmålshandel vet jag allt som finns att veta och skulle säkert ha haft framgång i Rom. Men den säden som fraktas dit till kostnadsfri utdelning är en blodig säd. Det bevisar gisselärren på min egen rygg. Men människan längtar till sina fäders sagor och sina fäders Gud, efter ett eget folk att höra till. Det skulle aldrig ha blivit någon romare av mig, och bara att öka min rikedom kan jag inte se som något tillräckligt ändamål i och för sig. Jag har nog för egen del och nog åt mina söner och jag har placerat min egendom förnuftigt med tanke på all slags risk. Nu vill jag ingenting mer än leva rätt, akta och vörda Gud och följa budorden, utan att skada andra människor, och fröjda mig över sådant som ger mig fröjd. Så enkel är den vägen jag har funnit.»

»Jag högaktar din väg», sade jag. »I dig bor inte skryt och fräckhet av den sort som gör de förmögna frigivna i Rom så motbjudande. De betalar vad som helst för att bli bjudna hem till en senator eller kunna tilltala en riddare vid förnamn på gatan. Deras levnadsvanor väcker endast löje. Det är förståeligt om du har låtit inreda ditt hus till ditt eget behag på grekiskt vis och visar mig dina guldbägare. Men du är inte slav under dina ägodelar, det förstår jag av vad du säger.»

Simon från Kyrene slog ut med händerna. »Till det har jag strävat», sade han. »Jag vill vara fri i den mån det är möjligt för någon människa. Även om jag skulle mista allt jag äger, för en olycka kan ingen

undvika, så skulle jag ändå inte förlora mycket, för jag är nöjd med litet. Detta lilla ger mig mera glädje än något överflöd.»

Jag frågade honom: »Varför har då ditt möte med den där nasarén till den grad förvirrat dig att du döljer dig i ett mörkt rum, håller din port låst och inte vill träffa någon.»

Han suckade tungt, torkade sig i pannan med handen och undvek min blick. »Vad vet du själv om den korsfäste», frågade han.

»Jag kom hit från Alexandria egentligen bara till tidsfördriv, för att få se judarnas heliga stad under deras påskhögtid», sade jag. »Jag stannade och såg på de korsfästa just då himlen mörknade. Jag såg hur han led och hur han dog. Tredje dagen därefter såg jag att hans grav var tom och fick höra att han hade stått upp. Jag har inte sluppit honom sedan. Jag hörde att du bar hans kors en bit av vägen. Jag förstår att inte heller du har sluppit honom. Varför är det så. Sade han dig någonting särskilt.»

Simon från Kyrene tryckte nävarna mot varandra och sade nekande: »Nej, han sade mig ingenting alls. Det är just vad som plågar mig. Han sade ingenting, han bara såg på mig.»

»Jag visste ingenting om honom», började Simon berätta. »Jag blandar mig aldrig i politik och jag följer lagens bud så som min egen synagoga föreskriver. De båda andra var rövare, det såg man på dem. Jag var på väg hem från åkrarna och stannade för att titta på, och just då föll han omkull för att hans kors var så tungt och orkade inte stiga upp igen. I trängseln kom jag inte vidare. Där var en barmhärtig kvinna som böjde sig ner och torkade av hans blod och svett i sin egen svettduk. Men han förmådde inte stiga upp, fastän romarna sparkade honom med sina järnskodda stövlar. Centurionen såg sig omkring och pekade på mig på romarnas godtyckliga vis. Jag har väl slavnaturen kvar, för jag lydde och de lade korset på min rygg. Då såg han på mig och reste sig igen på sina darrande ben. Jag gjorde inga invändningar utan bar korset ända fram till kullen åt honom. Om jag hade klagat om saken skulle centurionen ha fått en skrapa, men jag vill inte bråka med romarna i onödan. Jag stannade kvar och såg när de sträckte ut honom på marken och tryckte ner hans armar med knäna. Legionsprofossen slog spikarna genom hans handleder. Då såg han på mig igen. Jag vände mig bort och flydde tillbaka till staden. Jag stängde in mig här hemma.»

Han strök sig över ansiktet med bägge händer, skakade på sitt toviga huvud och fortfor: »Du kan knappast förstå. Jag har sett många korsfästa, jag har till och med sett slavar håna sina egna kamrater som

har spikats upp för att de i vredesmod har dräpt en förman eller satt eld på en åker. Jag hade inte trott att det skulle komma mig så mycket vid att se en människa lida. Men han såg på mig. Det började svindla för mig, och så flydde jag, för jag var rädd att marken skulle ge vika under mina fötter.»

»Hur skall jag förklara det för dig», utropade han förtvivlat, »när jag inte förstår det själv. När han låg på marken och såg på mig, med ansiktet svullet av slag, med kronan av törnekvistar på sig, hade med ens ingenting längre något värde för mig. Man får inte se på folk på det viset. Jag gick in i ett mörkt rum och drog manteln över huvudet, och jag vågade inte ens fly ut på gården när marken skalv till och ena väggen rämnade. Nästa dag bröt jag mot sabbaten och gick lång väg och sökte upp hans lärjungar, men de ville inte höra på mig. Sedan berättades det i staden att lärjungarna hade supit de romerska vakterna fulla och fört bort hans lik i smyg för att lura folk. Men det är någonting inom mig som säger att det inte är sant. En man som kan se på en som han såg på mig, han kan gå ur sin grav av egen kraft. Förklara du för mig i stället vem han var och vad han vill.»

»Såvitt jag har förstått», sade jag försiktigt, »så har han fört med sig sitt rike till jorden. Hans rike finns fortfarande kvar bland oss efter honom. Jag söker vägen till hans rike. Jag hade hoppats att han hade sagt dig någonting som kunde leda mig på rätt.»

»Om han bara hade gjort det», sade Simon från Kyrene klagande. »Kanske tyckte han inte att jag var värdig hans ord, för att jag tog hans kors så motvilligt. Men efter det att han har sett på mig har till och med källvatten en unken smak i min mun och gott bröd fastnar mig i halsen. Ja, till och med mina söner har blivit mig främmande, så att jag inte längre fröjdar mig när jag ser dem. Främmande är de annars med, för jag har velat ge dem en annan uppfostran än jag själv har fått. Men förr gladde jag mig åt att se hur väl de uppför sig och kan läsa och diskutera med sin lärare om ting som jag inte har någon kunskap om och inte heller bryr mig om att veta, för min egen erfarenhet är mig nog. Men i den här saken har jag ingen hjälp av min erfarenhet. Den tar all glädje ifrån mig och jag kunde lika gärna vända tillbaka till slavkyffet och låta smida mig en ring om benet.»

»Har du hört talas om de stilla i landet som väntade honom», frågade jag till slut.

»Varför tror du annars jag låter läsa profeten Jesajas bok för mig», frågade Simon från Kyrene bittert. »De sista dagarna har den blivit så efterfrågad att jag fick betala femdubbla priset för en grekisk

rulle. Men inte har jag någon hjälp av det. Tala inte med mig om de stilla i landet. Jag vet att de känner igen varandra på hälsningar och hemliga tecken, men jag vill inte lägga mig i politiken. Jag är libertin och vill inte ha någon annan ställning.»

»Men», sade jag, »de strävar väl knappast efter några politiska mål. Åtminstone inte nu längre. Jag tror att de tror att Gud har blivit född på jorden i människogestalt, har vandrat bland dem och lidit och uppstått igen för att fullborda vad som står skrivet och för att på något ofattbart vis öppna sitt rike för dem. Men det finns ännu ingen som förstår hur allt detta skall förklaras.»

Simon från Kyrene ryckte på sina breda skuldror och ruskade på sig som för att skaka av sig en osynlig börda. »På dessa mina skuldror har jag då burit den levande Guds kors», sade han med fasa i rösten. »Jag nekar inte till det, jag motsäger dig inte. Mitt hjärta säger mig att du talar sanning. Han såg på mig två gånger.»

Ångestfullt fortfor han: »Jag hade ju hört talas om den nya läraren som hade väckt anstöt, men jag kunde omöjligt sätta honom i samband med den där nerblodade mannen med törnekronan som raglade bort för att bli korsfäst. Först uppe på kullen var det någon som läste ovanskriften för mig, för jag kan inte läsa själv, och då fattade jag att det var samme Jesus som jag hade hört om. Men jag hade inte trott mer än hälften av vad som berättades. Livet har lärt mig att vara misstrogen. Jag brydde mig heller inte så mycket om underverken han utförde, men i Jeriko finns det en skatteuppbördsförman, de sade vad han hette också, han heter Sakkeus. Den där Sakkeus, han klättrade upp i en sykomor för att bättre se den nya läraren. Jesus skall ha kallat ner honom från trädet och sedan gått och hälsat på i hans hus, fast han är publikan. När Jesus hade gått lär Sakkeus ha delat ut halva sin egendom bland de fattiga och betalt fyrdubbelt tillbaka allt vad han hade pressat ut för mycket. Han blev sedan åtalad efter det att han själv på så sätt hade erkänt sina missbruk, men blev frikänd som vrickad och avsatt från sitt ämbete. Jag menar, jag kan gott tro att någon som har den makten kan befalla en lam att stiga upp och gå, men det är ett ojämförligt mycket större under att förmå en rik man att dela ut halva sin egendom åt de fattiga. Sådant händer helt enkelt inte. Det är omöjligt. Till och med domarna förstod att Sakkeus hade fladdermöss under taket.. Och jag skulle egentligen gärna träffa den där Sakkeus och höra ur hans egen mun vad Jesus sade honom den gången och hur han kunde mista vettet till den grad.»

Har mitt romerska förnuft inte nyttat mig annars, så har det åtminstone gjort mig praktisk, all grekisk filosofi till trots. »Du har rätt», sade jag, »låt oss stiga upp nu med detsamma och fara till Jeriko och träffa denne Sakkeus. Det är inte omöjligt att han lärde sig någonting av honom som är mycket mer värt än alla ägodelar i världen. En sådan hemlighet är väl värd att man forskar efter den. Du sade själv att bara han såg på dig så miste allting annat sitt värde för dig.»

Men Simon från Kyrene invände: »Till Jeriko är det en dryg dagsresa även om vi skyndar oss. Det är sabbatsafton i dag, och jag vill förresten inte heller lämna Jerusalem just de här dagarna. Om han verkligen har stått upp, så är hans rike, som du så ivrigt talar om, oss närmast här. Det säger ju sunda förnuftet.»

Jag förstod att han hade rätt. Inte heller Jesus' egna budbärare ville ju resa från Jerusalem, utan väntade att något skulle ske.

Jag sade: »Vi två har det gemensamt att vi båda är utomstående som av en ren slump har kommit att bli vittne till de här händelserna. Men jag tror likväl inte längre bara på slumpen, utan jag börjar få misstanken att just jag och just du avsiktligt är ledda vid handen på det här sättet för att finna hans väg. Men hur som helst, båda har vi fått en tagg i hjärtat och får ingen frid förrän vi kommer till klarhet i dessa ting.»

Simon från Kyrene svarade bittert: »Jag hade både klarhet och en väg. Men jag är inte längre fri. Jag sprattlar som en fisk i nätet. Jag har aldrig önskat mig något evigt liv, som fariséerna tror att de kan skaffa sig själva med att följa lagen till yttersta bokstaven. Jag har sett alltför många slavar blåsa ut sin anda för att kunna tro på ännu ett liv. Snarare tror jag på sadducéerna som inte har den sortens förhoppningar. I vår synagoga träter vi inte om sådant där. Våra lärare har suttit vid Alexandrias vismäns fötter. Lite grand tror jag på trolldom, både på den skadliga och den nyttiga, eftersom jag är tvungen att tro på sådant som jag har sett med egna ögon. Genom att ge allmosor och följa lagen inom rimliga och sunda gränser tröstar jag mitt sinne, eftersom jag har sett hur full av grymhet och hjärtlöshet världen är. Men med goda gärningar tror jag inte alls att jag kan köpa mig evigt liv. En bedräglig människa kan väl inte muta Gud om hon så låter blåsa i trumpet när hon delar ut sina allmosor. Men jag tror inte på något liv efter döden, inte ens på en skuggtillvaro som grekerna och romarna, eller på att bli återfödd som tupp, för till och med den tron försökte man truga på mig i Kyrene. Där fanns det hundar som jagade förrymda slavar och som matades med slavkött.»

Han försjönk i sina minnen och berättade: »Till de stora jordbruken i Afrika kom det folk resande ända från Rom för att studera hur ekonomiskt och ändamålsenligt allt arbete var ordnat och hur billigt det kan vara att livnära slavar och hur man parar starka slavar med starka kvinnor. Men vad tjänar det till att sitta och minnas gamla tider. Det kan inte längre hjälpa mig att glädja mig åt min frihet.»

Hans starka vin hade oförmärkt stigit mig åt huvudet. Jag sade fromlande: »Simon från Kyrene, jag föraktar dig inte, fastän du bara är en frigiven. Jag är visserligen medborgare och har till och med rätt att gå med guldring på tummen, men på Rhodos fick jag lära mig att inte låtsa om bördsrättigheter utan hellre utmärka mig genom egna förtjänster. Jag har likväl inte utmärkt mig särskilt mycket, utan mera odlat tankar än gärningar. Jag har aldrig ens kommit att tänka på slavar och slavväsen i något annat avseende än att slavar ställer sin husbonde inför besvärliga problem och att en framgångsrik man aldrig får vara i fred för slavarna som vimlar omkring honom dag och natt. På så sätt blir en bekvämlighetsälskande människa slav under sina egna slavar. Men du har öppnat mina ögon så att jag fattar att även en slav säkerligen är människa och nära nog likadan som jag, även om han är brännmärkt i pannan och kan bli snöpt om hans elaka humör behöver kväsas. Simon från Kyrene, du är min nästa och jag skulle vilja älska dig som mig själv om jag kunde det. Det är också någonting som den uppståndne lärde. Jag är säkert mera bildad än du, men i dessa nya ting har min lärdom inget värde. Jag känner mig som slungad in i en alldeles ny värld där jag måste lära mig allt från början. Därför skulle jag uppriktigt vilja bli din vän, hur stor skillnad det än är på oss i ställning och rang.»

Men mina ord kränkte Simons självkänsla, som är ömtåligare hos frigivna än hos andra. Han dunkade sin lerskål mot armstödet så att det stänkte vatten i ögonen på mig och utbrast:

»Vet hut, romare. Din tumring slänger jag i avträdet och på din filosofi kastar jag mitt vatten. Sådant är bara sysslolöst folks fåfängligheter som inte sätter ax på ett enda strå. Din egen nyfikenhet är inte heller någonting annat, utan det enda du vill ha är något att berätta någon gång för att göra dig märkvärdigare än andra. Det lyser av bakslug fåfänga om ditt glesa skägg och dina manteltofsar. Du är som en skådespelare som söker sig en ny roll till varje pris för att han har misslyckats i alla sina andra roller.»

Bara några dagar tidigare skulle jag ha slängt vinet rätt i ansiktet på honom, smädat honom och rusat min väg ur hans hus. Men hans

bitande ord kom min berusning att dunsta bort så att jag teg och började begrunda vad han hade sagt. Jag undrade om han verkligen kunde ha rätt då han dömde mig på detta vis. Det var blott av naturlig nyfikenhet jag slog in på denna väg, men ju längre jag har gått den, desto tydligare fattar jag att allt detta även angår mig och att jag själv förändras steg för steg under vägen.

»Förlåt mitt skryt», sade jag. Jag, en medborgare, nedlät mig verkligen till att be en obildad frigiven om förlåtelse. »Som människor är vi likvärdiga i den här saken. Jag är inte utomordentlig på något vis. Han lär själv den sista kvällen ha lagt sig på knä och tvättat sina egna lärjungars fötter för att lära dem ödmjukhet. Så galen är jag att jag gärna lägger mig framför dig och tvår dina fötter om du bara vill det, Simon från Kyrene.»

»Jag tvättar fötterna själv och behöver inga tjänare till det», snäste Simon. Men så tillade han mildare: »Tag inte illa vid dig av vad jag säger. Efter det att han har sett på mig är han en fråga om liv eller död för mig.»

Till ett tecken på att han betraktade mig som en vän rörde Simon vid min panna, axel och bröst, och hans beröring väckte inte min motvilja.

»Kanske har du blivit ledd till mig just i den rätta stunden», sade han. »Pojkarnas grekiska lärare har suttit och läst skrifterna för mig och gäspat i ett sträck, och inte heller jag själv har begripit någonting av dem. Jag hade just tänkt gå ut ur mitt hus för att leta rätt på en skriftlärd som kunde förklara profetiorna för mig. Antagligen skulle han ha kluvit vartenda ord i tu åt mig och förklarat allting, först efter bokstaven och sedan symboliskt och därefter även jämfört denna skrift med andra skrifter, och jag hade inte blivit klokare för det. Ser du, efter det att han har sett på mig vet jag att hans lära inte är en skriftlära utan en sorts liv.»

Simon såg sig omkring och frågade: »Vad var det som hände. Jag känner en sådan lättnad och är fri min ängslan.»

Det var som om ett moln hade glidit åt sidan ovanför atriets taköppning, för allting ljusnade med ens. I detsamma kom en rätt storväxt man in och gick insvept i sin mantel tvärs genom rummet till det inre av huset som om han alls inte lagt märke till oss. Simon från Kyrene ropade efter honom: »Är det du, Eleasar, har det hänt någonting på åkrarna.»

Han reste sig och sade: »Det är min förman Eleasar. Han letar

efter mig. Nu har väl någon brutit armen eller det har fallit en åsna i brunnen och då behövs jag.»

Han gick in efter mannen. Jag satt kvar och undrade var jag själv kunde ha sett den främmande, för det var någonting bekant över hans gestalt. Jag måste skratta då jag kom att tänka på att han mest av allt påminde om min gode lärare på Rhodos. Jag tyckte mig ha hunnit se att han var smått skallig på alldeles samma sätt. Hade han varit klädd på grekiskt vis skulle likheten ha varit stor. Men jag visste att min lärare var död sedan flera år, och jag kände mig vemodig till sinnes vid tanken på hur mottaglig och öppen för det goda jag ännu på den tiden var.

Om en stund kom Simon från Kyrene tillbaka och sade förtretat: »Jag förstår inte vart Eleasar gick. Kanske tog han gårdsvägen ut när han inte hittade mig i mitt rum.» Han slog med hammaren på metallskivan, och då tjänaren kom befallde han: »Gå och hämta hit Eleasar. Han gick nyss genom rummet här men såg mig inte för att jag sitter i skuggan.»

Tjänaren sade förvånat: »Jag har inte sett Eleasar i dag.» Men han gick och såg efter, kom så tillbaka och försäkrade: »Nej, nej, du måste ha sett fel, Eleasar är inte här och porten är låst.»

Simon från Kyrene gick själv. Jag hörde honom tala ilsket med en tjänarinna, gå omkring i rummet och knuffa till saker. Först långt om länge kom han tillbaka och sade: »Här finns verkligen ingen. Tjänarinnan svär på att hon inte öppnat porten sedan du kom hit, och ingen i huset har sett till Eleasar.»

Jag sade alltjämt road: »För min del tyckte jag alldeles att det var min avlidne lärare från Rhodos. Det är ju tur att spåren efter honom ännu är kvar på stengolvet. Annars skulle vi väl tro båda två att vi har sett ett spöke.»

Jag pekade på spåren efter bara fötter på det slätpolerade golvet. Simon från Kyrene böjde sig ner och såg på dem och sade förstrött: »Eleasar tycks ha stött sig i foten.»

Han strök med ett finger över spåret och fick en blodfläck på fingret. Jag kastade mig på knä på golvet och stirrade på spåren. En kall rysning överfor mig från huvud till fot då jag lyfte blicken mot Simon från Kyrene och stammade fram: »Nu förstår jag varför hans lärjungar inte strax kände igen honom.»

Men Simon från Kyrene fattade inte. Han fräste retligt: »Mitt hus är bra illa bevakat när vem som helst kan springa ut och in här fastän porten är stängd.»

»Kände du verkligen inte igen honom», frågade jag.

Men Simon från Kyrene påstod envist: »Det var Eleasar, min arbetsförman.»

Jag lyfte händerna och utropade: »Nej, nej, de här spåren är heliga fotspår och ditt hus är ett välsignat hus. Han själv, den uppståndne, gick förbi oss och tillät oss att se honom för att vi så ivrigt söker hans väg.»

Simons mörkbruna ansikte blev grått, men han invände häftigt: »Det var Eleasar, jag såg honom med egna ögon och kände igen honom. Jag tål inte att du skrämmer mig så där.»

»Tro vad du vill», sade jag. »Själv vet jag vad jag tror. Det fanns någonting bekant hos honom för oss båda, eftersom vi båda har sett honom. Men hur skulle vi väl strax ha förstått att det var han. Inte heller Maria Magdalena kände igen honom innan han nämnde hennes namn.»

»Vad är det riktigt du försöker slå i mig», sade Simon från Kyrene misstroget. »Jag har sett en trollkarl kalla fram andar, men hans andar var bara bilder på en belyst rök och rörde sig med röken. Ingen ande lämnar fotspår efter sig på golvet.»

»Han är inte bara en ande», sade jag. »Förstår du ännu inte. Han steg ut ur sin grav och lever kvar ibland oss, kommer och går som han vill. Också genom lyckta dörrar.»

Men Simons erfarna slavförnuft ville inte ge efter. »Jag kan tro på att han har uppstått, eftersom han såg på mig som han gjorde», sade han. »Men varför skulle han visa sig just för dig och just för mig, det står mitt förnuft inte ut med att fatta. Vi är inte hans lärjungar och har inte känt honom i livet. Du är en oomskuren romare och jag är en före detta slav. Varför skulle konungen visa sig för oss.»

»Hans rike var nära oss redan innan han visade sig», sade jag. »Märkte du inte hur ljust det blev strax innan han kom. Du kände dig lättad, sade du, och jag kände detsamma. Jag känner mig fortfarande ljus till mods. Varför skulle vi förvåna oss över hans syften, även om vi är utomstående. Genom att visa sig för oss har han säkert velat säga att också vi har rätt att söka hans väg så gott vi förmår.»

»Om det var han skänker jag min egendom åt mina söner och följer honom vart han vill», sade Simon. »Men det var inte han, det var Eleasar.» Men han började likväl klaga bittert över sitt öde, knöt sina stora nävar och suckade: »Varför skulle det här hända just mig. Kunde han inte ha hittat någon yngre man att lägga nätet kring. Det är precis så här som olyckan kommer över en människa, plötsligt

och oväntat, som man minst kan ana. Vad var det för otur som bragte mig i hans väg just när jag trodde att jag kunde få tillbringa mitt livs dagar nöjd med vad jag har.»

Av hans ord förstod jag att han trodde trots allt, fastän han inte ville tro. Jag sade uppmuntrande: »Simon, min broder, tro mig, han kan säkert ge dig ojämförligt mycket mer än du hittills har haft. Men om vägen tycks dig för svår, så följ honom inte, utan låt bli. Jag tror inte att han tvingar någon att följa sig som inte i sitt innersta har berett sig för hans väg.»

Men Simon invände: »Jaså, börjar du redan hålla vakt vid hans väg och ställa hinder i vägen för mig på samma sätt som hans lärjungar som inte ens ville träffa mig. Jag duger väl lika bra till att söka hans väg som du, ifall han verkligen har visat sig för oss vilket jag för ingen del tror på.»

I detsamma hörde vi ett häftigt bultande på porten och ryckte bägge till. Vi hörde låset gnissla och porten gå upp, och sedan tjänarinnans röst som trätte. Förbi henne och in i rummet störtade en kortvuxen man med stort huvud, som vred sina händer, grät och ropade:

»Var är han. Var har ni gömt honom. Jag band åsnan vid ringen i väggen och väntade tålmodigt när jag hade sett honom gå in här, men ännu har han inte kommit ut igen. Jag vill träffa honom.»

»Vem talar du om, främling», frågade Simon. »Här finns ingen annan än min gäst här och vi har samtalat länge.»

Den lustige lille mannen kom fram och kisade närsynt upp på mig, men sade så: »Det här är inte han som jag söker.» För att vara jude var han dyrbart och fåfängt klädd. Han hade en mantel av milesiskt ylle, om jag inte tar fel.

»Vem är det då du söker», frågade Simon på nytt, »och varför tränger du dig så skamlöst in i mitt hus.»

»Det gör väl dig detsamma vem jag söker», invände den lille mannen hemlighetsfullt. »Det var en man som gick förbi mig på vägen. Först när han redan var på håll kände jag igen honom, men då stannade han inte längre och hörde inte att jag ropade. Hur jag än manade på min åsna så hann han in i staden före mig, och jag såg att han gick hit in.»

I detsamma bultade det på porten på nytt, och in steg en landsbo med öppet och solbränt ansikte. Simon från Kyrene suckade av lättnad vid hans åsyn och utropade: »Där är du ju, Eleasar. Varför gick du här igenom för en stund sedan utan att säga något och vart tog du vägen.»

Men Eleasar svarade förvånat: »Jag har inte alls varit här, utan jag kommer raka vägen från fälten för att höra åt vad dig felas, husbonde, när du inte har varit ute på åkrarna på flera dagar. Husbondens steg vederkvicker åkern, och jag vet inte hur jag skall vända mig när inte du är där och ger mig dina föreskrifter. Du är väl inte sjuk.»

Jag stirrade på hans fötter. Han var barfota och jag tyckte att hans fötter var röda av blod. Jag pekade på dem och frågade: »Har du gjort dig illa i fötterna.»

Eleasar sneglade förläget på dem och svarade: »Nej, nej, det är färgen vi märker offerlammen med, och jag har inte tvättat mig, för jag kom bara som hastigast för att se till husbonden, så att han skulle få säga hur det brukas i Kyrene och ryta mig i örat. Annars kan jag inte ordna sysslorna så att han blir nöjd.»

Den lille mannen såg från den ene till den andre av oss, tappade behärskningen och blev röd i ansiktet och skrek: »Gör ni narr av mig. Vad är det ni pratar om åkrar och offerlamm när jag frågar er lugnt och stilla var ni har gömt honom.»

Jag förebrådde honom och sade: »Du flyger på oss som en tupp, lille man. Jag heter Marcus och är romersk medborgare, vår värd är Simon från Kyrene och den här mannen är hans arbetsförman Eleasar. Vad är du själv för en och hur dristar du dig att rasa i ett främmande hus som om du hade tappat vettet.»

Han svarade högdraget: »Jag är Sakkeus från Jeriko, före detta skatteuppbördsman. Gör inte narr av min kroppslängd, för jag är ingen föraktlig man i min egen stad, åtminstone inte i romarnas ögon.»

Jag slog samman händerna av förvåning, och Simon från Kyrene utropade: »Jag har hört talas om dig, Sakkeus. Vi talade själva om dig alldeles nyss. Vad är det som blåser dig hit. Hade det inte varit sabbat i morgon skulle vi ha gett oss av till Jeriko för att träffa dig.»

Sakkeus blängde misstroget på oss, men jag försäkrade instämmande: »Det är sant. Du är alltså mannen som på befallning av Jesus från Nasaret skänkte bort halva din egendom till de fattiga och gav dem du hade skinnat fyradubbelt igen.»

Sakkeus sade: »Det var inte någon befallning, utan jag delade av egen fri vilja ut vad jag orättmätigt hade förvärvat. Men vad vet du som är romare om honom.»

Eleasar gned besvärat ena foten mot golvet och sade: »Husbond tycks vara frisk och sund, och jag vill inte höra talas om saker som man blir tom i huvudet och sjuk i magen av att höra.»

»Var inte rädd», sade jag. »Men förklara dig. Varför fruktar du, en fattig man, att höra nasaréns namn.»

Eleasar flyttade på fötterna, stirrade i golvet och sade: »Hans börda skulle ha varit lätt och hans ok ljuvt att bära. Han lovade oss frid om vi ville komma till honom. Men var och en som lovar daglönare, herdar och plöjare någonting som är gott och bättre än förr blir förd inför domarna. Så därför korsfäste de också honom, Jesus, och jag vill inte längre höra talas om honom.»

»Nej, nej», ropade Sakkeus ivrigt. »Du misstar dig alldeles om hans lära. Han kom för att leta rätt på de vilsegångna, och till och med mig kallade han ett Abrahams barn, fastän han visste att jag var en girig och obarmhärtig man. Och inte heller gjorde han narr av mitt utseende, utan kallade mig vid namn och bad mig stiga ner ur trädet där jag hade klättrat upp för att se honom, och så blev han min gäst.»

»Och hans rike är inte av denna världen», tillade jag för min del.

»Men när han talade trodde vi att hans rike snart skulle uppenbara sig», sade Sakkeus. »Jag följde inte med de andra till Jerusalem under påsken, eftersom jag är syndare och en gåva av mig inte blir mottagen i templet. Först av dem som kom hem från högtiden fick jag veta på vilket hemskt sätt han blev mördad, och nu vet jag inte längre vad jag skall tänka och tro. Jag greps av en oro och till slut satte jag mig upp på min åsna för att rida till Jerusalem och få noggranna upplysningar om allt som har hänt. Men på landsvägen nära Jerusalem gick han förbi mig.»

»Vem», frågade Simon från Kyrene häftigt.

Sakkeus rodnade åter, tittade i golvet och vred sina händer. »Han själv gick förbi mig», viskade Sakkeus, »och säg inte också ni att jag har mist vettet. Jag var bara trött av färden, eftersom jag är ganska klen. Också min åsna gick långsamt och hängde med huvudet. Först när han hade hunnit förbi kände jag att det var en kraft som hade gått förbi mig. Då såg jag närmare efter och kände igen honom.»

»Såg du honom verkligen gå in i mitt hus», frågade Simon skarpt.

»Han kunde inte ha försvunnit någon annanstans», försäkrade Sakkeus. »Jag hörde visserligen sägas i Jeriko att han skulle ha stått upp från de döda, men det trodde jag inte på, för sådant har aldrig hänt förut. Men när jag förstod att det var han vågade jag inte ropa högt efter honom och inte heller ville jag väcka uppmärksamhet med att genast bulta på, för att bara inte utsätta honom för någon fara. Men

var nu barmhärtig och släpp mig in till honom, så att jag får kasta mig ner för honom och hylla honom som Messias.»

Då Eleasar hörde ordet Messias svor han grovt och utropade: »Säg inte det ordet högt en gång till. Sjuka botade han och döda väckte han upp, som en konung red han in i Jerusalem och med ett gissel rensade han helgedomen. Men hans kraft räckte inte till att krossa rådet, fastän mången karl redan hade smitt järnsko på sin stav och vi bara väntade på ett tecken att följa honom. Gott och väl, ett tecken har vi fått och det tror vi på. Korsfäst blev han mellan två rövare, och det skall ingen komma till mig mer så länge jag lever och tala om Messias. Jag tror redan godvilligt och tänker inte längre låta någon förvilla mig. Och mina barn skall jag låta veta att det inte finns någon Messias och inte kommer någon heller.»

»Så du kände också till honom, Eleasar», sade Simon från Kyrene förebrående. »Varför berättade du aldrig för mig om honom medan det var tid.»

Eleasar var uppretad nu och vaktade inte på sina ord utan ropade: »För dig kunde jag minst av allt berätta någonting om honom, du som är en rik man och så girig att du samlar ihop kvistar på marken så att änkor och faderlösa ingenting hittar. De rika skulle inte ha haft någon plats i hans rike, utan dem skulle vi först av allt ha rensat ur vägen för honom och delat åkrar och vingårdar och olivlundar bland folket. Visserligen sade somliga ett och somliga ett annat om honom, men jag tror att ljusets barn skulle ha vänt tillbaka till Jerusalem och lett oss. Men Johannes döparen blev halshuggen och Jesus från Nasaret spikades på korset. De rika och mäktiga och lagkloka har i alla tider mördat vårt folks profeter. Och nu fördrar jag inte längre gallan i mitt inre, utan den spyr jag upp på ditt golv, husbonde. Du vet hur det brukas i Kyrene, men jag har bittert fått lära mig hur det brukas i Judéen och Jerusalem.»

Då han tystnade sade Simon från Kyrene med matt röst: »Om jag har felat mot dig så svårt och om jag verkligen tar torra kvistar av änkor och faderlösa, så slå mig. Det har jag förtjänat.»

Men Eleasar slog honom inte. Tvärtom ångrade han sina elaka ord, hängde med huvudet och försäkrade: »Nej, nej, mina ord är orättvisa. Du är en god husbonde, den bästa husbonde man kan få nu för tiden. Du ser tvärtom till änkor och faderlösa och du håller inte alltför petig räkning på dina kärvar och olivkorgar. Det är många som lever bara på de smulor du låter falla från ditt bord. Det är bara jag som är bitter och mitt hjärta är svart för Jesus från Nasarets skull. Han

visade sin makt och lovade så mycket, men han lämnade oss med tomma händer.»

»De är inte tomma», sade jag, »för han har gett oss någonting mer och sällsammare än något som hittills har funnits i världen.»

Jag pekade på fotspåren som redan bleknade bort så att man bara kunde ana dem i solljuset. Simon från Kyrene berättade nu vad som hade hänt oss och vad vi hade sett för en gestalt. Till slut föreslog han:

»Sakkeus, gå du, och tag Eleasar med dig, eftersom du ändå inte tror mig utan misstänker att vi har dolt honom. Undersök tillsammans alla rum och skrubbar i mitt hus, se efter i källare, i bodar och på taket, lämna ingen plats ogranskad, så att inte skuggan av ett tvivel rår om att han har försvunnit ur mitt hus på samma sätt som han var kommen. Kom sedan tillbaka hit så att vi får dryfta saken med varandra och besluta om vad vi skall göra.»

Det syntes på Sakkeus' misstrogna ögon att han inte helt och hållet trodde på Simon från Kyrene. Men han gick med på förslaget och sade: »Det var inte oförtjänt jag blev befordrad till uppbördsförman. Om jag nu hade en tullmans järnspett skulle jag säkert hitta alla hemliga ställen i ditt hus. Om inte jag finner honom här kan inte heller någon annan göra det, och då tror jag halvt om halvt att han verkligen inte längre finns kvar.»

Simon bad honom otåligt be tjänarna om alla spett han kunde behöva. Följd av Eleasar gick Sakkeus sin väg in i huset med en lytt mans ryckiga steg och började sin grundliga letning. Båda teg vi länge, Simon och jag, och kände oss betryckta. Till slut sade jag:

»När vi talade om Sakkeus kom han i samma ögonblick. Kanhända är det ett tecken.»

Simon hann inte svara, för utifrån gatan hördes i detsamma stort buller och larm och vi hörde tjänarinnan åter en gång öppna porten och börja träta med en folkhop utanför. Så kom hon förvirrad in till Simon, suckade och sade klagande: »Jag förstår inte vad jag skall ta mig till och vad här sker i ditt hus. Här utanför står en hop tiggare. De är oroliga och säger att de har hört att i dag kommer du, Simon från Kyrene, att dela ut mat och dryck till Jerusalems alla fattiga och elända.»

Simon från Kyrene grep med bägge händerna om sitt huvud och ropade: »Drömmer jag eller är jag vaken. Här är inget gästabud i mitt hus i dag.»

Han vände sig till mig och sade förebrående: »Du måtte vara en

illvillig trollkarl. Allt det här har du ställt till med och jag har inte längre en klar tanke i huvudet».

Han skyndade ut till porten och jag följde honom. Då han öppnade den såg vi att den trånga gränden utanför var fullpackad med lytta, såriga, besatta, med utmärglade och förkrympta kvinnor och barn, som med ögonen fulla av flugor sträckte fram sina skinntorra fingrar mot Simon. Alla ropade de ut smicker och pris och välsignade honom i Israels Guds namn. Förgäves försökte Simon fråga var den vansinniga uppgiften kom ifrån att han skulle hålla gästabud. Men ingen av tiggarna kunde ge något tydligt svar på frågan, och i båda ändar av gränden kunde man se fler elända som haltande och krälande på marken skyndade sig allt vad de kunde till hans hus.

Då gav sig Simon från Kyrene, kallade samman sina tjänare och befallde: »Släpp in de här stackarna på min gård allesammans, men håll ordning på dem och se till att de inte stjäl. Baka bröd och tag fram allt ätbart som finns i huset och dela ut det så att var och en får äta. Blanda också ut vin åt dem ur de stora krusen. Men släpp bara in de här som har kommit hit först, inte fler. Det ryms inte fler på min gård förresten.»

Till mig sade han: »Jag kan inte annat än tacka honom som har skapat himmel och jord att mina båda pojkar Alexander och Rufus är på besök på min lantgård i Kiriath och stannar där över sabbaten. Annars skulle de här olyckliga kunna smitta ner dem med sina sjukdomar och sin orenhet, även om jag inte bryr mig om det för egen del.»

Han gick att se till att tjänarna säkert lydde honom och verkligen tog fram allt ätbart han hade i huset och inte sparade på oljan, mjölet, honungen och den torkade frukten utan även öppnade krukorna med saltfisk och tog fram de skarpa såserna. Då han märkte att det var över sjuttio tiggare som satte sig och kröp in på gården förstod han att hans förråd inte skulle räcka till att bespisa dem alla och skickade ut en tjänare att köpa bröd och gryn.

Då tiggarna släpptes in på gården såg de sig skyggt omkring på de grekiska kolonnerna och tystnade och teg för att inte förtörna honom. Men Sakkeus kom tillbaka efter att ha letat genom alla rum och källare, stuckit i varje säck och rotat i träkolsförrådet, dammig, nermjölad och sotig från topp till tå, flåsande våldsamt, torkade ansiktet i svettduken, vilket gjorde honom smutsigare än någonsin, och sade till Simon i anklagande ton:

»Du är listig du. Är det så här du leder mig vilse. Bland alla de

här tiggarna har han som du dolde naturligtvis för länge sedan oförmärkt gått sin väg»

Simon suckade: »Om du som kände honom inte tror mig, så vem skulle väl då tro till vad vi berättar och har sett med egna ögon. Han visade sig för dig på vägen, och för oss visade han sig i mitt hus. Gud vare mig nådig, för allt detta som i dag har hänt mig tror jag sannerligen att han är uppstånden och skall oroa världen som han har oroat mitt hus. Därför ber jag dig berätta oss om honom och vad han lärde, så att vi kan förstå vad det är han vill oss.»

Med egna händer hämtade han vatten, och i det han blidkade Sakkeus tvådde han hans huvud och Eleasar tvådde hans fötter och Simon gick efter en ren mantel åt honom. Då Sakkeus såg hur ivrigt vi alla tre betjänade honom för att få höra det eviga livets ord, lugnade han sig och sade sansat:

»Det var inga hemligheter han anförtrodde mig, ifall ni har trott det, utan det han sade hemma hos mig sade han så att alla kunde höra. När han kom till Jeriko gav han synen igen åt en blind som trodde på att han var Davids son. Men till mig sade han: Människosonen har kommit för att söka och rädda det förlorade. Och han sade också, att i hans rike är glädjen större över en syndare som bättrar sig än över nittionio fromma som ingen bättring behöver.»

Simon från Kyrene sade strax: »Det är en orättvis lära. Vad gläder det en människa om hon gör sitt bästa att leva rätt men hennes herre bara går förbi utan att ens vilja tala med henne. Hur kan en syndare vara honom till mer behag än en from.»

Men Sakkeus lyfte varnande händerna och berättade: »Han kallade mig vid namn och blev gäst i mitt hus fastän jag är en syndig och ringaktad man. När han kallade på mig rann mitt livs hela bitterhet av mig, som alltid har fjättrat mig för mitt vattenhuvuds och min lytta kropps skull så att jag aldrig har tänkt något gott om människorna, utan endast ont. Om engång han godtog mig, Israels konung och Davids son, och förlät mig mina synder, då behöver jag inte längre människors gillande och ynnest. Det var en så stor befrielse, att jag av ren glädje delade ut halva min egendom åt de fattiga, men antagligen kan ingendera av er förstå den saken.»

Simon från Kyrene medgav: »Nej, det kan vi inte förstå så lätt, men säkert var det så att din orättfärdighet och dina illgärningar redan var så stora att du misstänkte att upptäcktens dag var nära. Och då bättrade du dig och gottgjorde dina gärningar på bästa sätt för att få behålla åtminstone en del av din egendom.»

Men Sakkeus svarade glatt: »Dina ord sårar mig alls inte, tvärtom känner jag aktning för ditt sunda förnuft. Jag har själv lärt mig att bli lika misstrogen mot människors skäl och handlingar. Jag vet själv vad som hände mig inför hans anlete. Men hemma i mitt hus berättade han en gåtfull berättelse, som jag inte ens ännu förstår till alla delar. Det var om en förnäm man, som reste bort till ett fjärran land för att där få kungavärdighet, men sedan skulle han vända hem igen. När han for kallade han till sig sina tio tjänare, anförtrodde tio minor i deras vård och bad dem göra affärer med dem för hans räkning medan han var borta. Men hans landsmän hatade honom och sände honom bud att de inte ville ha honom till konung. Men när han blivit kung och kommit hem kallade han på tjänarna och bad dem om redovisning för att få veta vad var och en av dem hade tjänat åt honom. Den första tjänaren berättade stolt att hans mina hade avkastat tio minor. Då sade kungen till honom: Bra, du gode tjänare, eftersom du har varit trogen i det minsta får du välja dig tio städer att härska över.»

Jag var tvungen att avbryta honom och fråga, så besviken var jag: »Talade han verkligen bara om pengar. Jag trodde du skulle veta någonting om det eviga livet.»

Men Sakkeus invände: »Jag var bara skatteuppbördsman. Säkert tänkte han att jag bäst skulle förstå en liknelse om pengar.»

Även Simon från Kyrene sade: »Vi judar förstår oss bäst på allt som gäller pengar, och det gör vi bättre än du, en romare som är uppfostrad av en grekisk filosof. Tio minor är verkligen en stor summa men det kanske ändå var bara silver och inte guld. Och mycket beror ju på hur länge deras husbonde stannade borta. På någon alldeles kort tid lär ingen människa kunna förkovra en mina till tio på hederligt vis. Tur och slughet skall det i varje fall till.»

Sakkeus frågade: »Får jag fortsätta eller inte. En annan tjänare hade femdubblat sin mina, och han fick fem städer att härska över. Men den sista tjänaren hade med sig samma mina han hade fått, och den hade han knutit in i en duk, för han var rädd att tappa eller förlora pengarna om han började göra affärer med dem. Till sitt försvar sade han: Jag var rädd för dig, eftersom du är en sträng man som tar vad du inte har lagt åt sidan och skördar vad du inte har sått. Då sade kungen: Efter dina egna ord dömer jag dig, du onda tjänare. Du visste att jag är en sträng man som tar vad jag inte har lagt åt sidan och skördar vad jag inte har sått. Varför gav du inte mina pengar åt en pålitlig bankir att förvalta, om du inte själv vågade handla för min

räkning, så hade jag åtminstone fått minan tillbaka med ränta. Han befallde de andra att ta ifrån tjänaren den enda minan och ge den åt honom som hade tio minor. Men de andra sade: Han har ju redan tio minor.»

Jag satte handen för munnen för att inte säga vad jag menade om denna långtråkiga berättelse, men Sakkeus såg triumferande på oss, lyfte handen och sade:

»Hör nu noga på och kom ihåg det här, för det var vad han lärde. Då svarade konungen: Jag säger er, att åt var och en som har skall bli givet, men av honom som inte har skall det lilla han har tagas bort. Och till slut befallde han att man skulle föra fram hans fiender, som inte ville ha honom till kung, och dem lät han avrätta.»

Både Simon från Kyrene och jag begrundade denna gåtfulla historia. Till slut sade jag nedslaget: »Jag förstår inte meningen, men orätt och orättvist är det.»

Sakkeus medgav: »Inte heller jag förstår det riktigt, men historien har gjort mig orolig ända sedan jag hörde att han var död. Nu kan jag inte längre tänka annat än att han förliknade sig själv vid den förnäma mannen som hans landsmän hatade och som for till sitt eget rike som inte är av den här världen, för att få konungavärdighet. Säkert tänker han komma tillbaka en dag och kräva redovisning av var och en som han har anförtrott en mina och se efter hur var och en av oss har förkovrat den.»

Jag frågade: »Kommer du rätt och riktigt ihåg berättelsen, alldeles så som han berättade den för dig.»

Sakkeus försäkrade: »Jag tror att jag i varje fall minns tanken i den. Det var många andra som hörde den och kan intyga det. En del minns att det var talenter han talade om, och någon säger att det bara var tre tjänare, men det han lärde minns alla på samma sätt, just för att det var så överraskande och oväntat och orättvist.»

Han funderade och sade så: »Jag tror inte att det var pengar han menade, utan det var nog något annat. Han varnade själv folk för att samla på varor som mal och rost förtär och sade att det var bättre att samla sig en skatt i hans rike.»

Simon från Kyrene kom plötsligt ihåg någonting och befallde: »Eleasar, gå strax till bodarna och förrådshusen, samla ihop vad där finns av ylle och linne och dela ut det åt de fattiga som äter på min gård.» Så stirrade han åter dystert framför sig.

Eleasar tvekade, gned fötterna mot golvet och sade: »Med dina saker gör du som du vill, husbonde, men jag kan väl ändå först få

ta undan en ny mantel och livklädnad åt mig själv, och även till barnen skulle jag gärna ta någon sak och till min hustru också.»

Simon stack händerna mellan knäna och vaggade på kroppen där han satt, och sade: »Gör alldeles som du vill, och ni andra kan också ta för er vad ni bara önskar. Plundra ut mig bara och tag allt jag har skaffat mig i mina livs dagar. Klä av mig den här trasiga manteln med. om den bara duger åt någon.»

Sakkeus blev förvirrad och sade varnande: »Gå inte till överdrift, Simon. Sund måtta är av nöden både när man tar och när man ger. Men i övrigt handlar du alldeles rätt, för han sade själv: Det ni gör en av de här ringaste och minsta, det gör ni mig. Det här är vägen.»

Med ens blev han orolig och rusade upp och sade: »Hur månne det står till med min åsna som jag band fast vid din vägg. Gatan var till trängsel fylld med tiggare. Någon kan ha gjort loss åsnan i villervallan och tagit den med sig.»

Men så lugnade han sig, satte sig igen och sade: »Det må vara, jag vill inte vara sämre än du i rikets affärer, Simon. Om någon har stulit min åsna, så behöver han den väl bättre än jag, och jag tänker inte börja springa efter honom och ställa honom inför rätta. Må han behålla den.»

Simon stånkade fortfarande och vaggade med kroppen, men så började han le och sade: »Allt det här tar hårt på mina krafter. Det är som om man knep bit efter bit med en tång ur köttet på mig, när jag hör de fräcka tiggarna äta så det smaskar om dem och träta med varann om de bästa bitarna. Jag kan just gissa att de trampar både bröd och saltfisk under fötterna i sin glupskhet. Men sådant här skall jag väl vänja mig vid, om det en gång är hans mening.»

»Tror du verkligen», frågade jag förvånad, »att han själv efter att ha försvunnit ur ditt hus ville pröva dig och uppenbarade sig för någon tiggare och berättade att du höll gästabud.»

»Jag tror vad jag tror», sade Simon ilsket. »Men vill han driva med mig skall jag driva med honom. Så får vi se vem av oss som skrattar bäst.»

Han gick före och vi följde honom ut till gården. Vi såg där att tiggarna satt prydligt på huk på marken och delade maten sinsemellan i god ordning. De trätte alls inte med varandra, utan bjöd varandra tvärtom de bästa bitarna, alldeles som om de verkligen hade varit gäster på ett gästabud. De blinda fick maten lagd i handen på sig, och man bjöd omkring åt alla som inte själva nådde fram till faten.

Under tiden bar Eleasar fram famntals med ylletäcken och linne-

kläden mellan pelarna. Från de glödande kolen steg doften av stekt kött och tjänarna gräddade kornbröd och vetebullar och kumminkryddade oljekakor så fort de hann. Men dörrväkterskan grät högljutt, och gossarnas grekiske lärare hade flytt upp på taket och vägrade att komma ner igen.

Glädjen och den goda ordningen bland tiggarna retade Simon från Kyrene till den grad att han skrek: »Ät och drick så magen spricker på er och bär med er allt som blir över. Men det skall ni veta att jag, Simon från Kyrene, inte bjuder er på en enda smula av det här. Värden för det här gästabudet är Jesus från Nasaret, som blev korsfäst av ert råd. Må han välsigna er mat, så den länder er till liv och inte till död. Själv förmår inte jag välsigna den, för gallan står mig upp i halsen och har bitter smak.»

Tiggarna trodde att han skämtade, såg troskyldigt på honom, och några av dem försökte skratta. Det förtröt Simon från Kyrene mer än någonsin så att han skrek ännu högre: »Jesus från Nasaret, Guds son, bjuder er på allt det här, för han har stått upp från de döda och hans rike är hos oss så länge han själv går ibland oss, kommer och går som han vill, genom lyckta dörrar om så är.»

Tiggarna förskräcktes nu och sneglade på varandra, men de djärvaste bland dem skrattade högt och började ropa: »Välsignad vare du, Simon från Kyrene, bland alla män i Israel. Men varför bjuder du oss bara på survin, när du själv av ditt tal att döma frossar i sött med dina förnäma gäster.»

Helt omtöcknad av sin vrede ropade Simon från Kyrene till tjänarna: »Öppna de små krukorna också åt dem och blanda i det största blandningskärlet, så att de tror att Jesus från Nasaret, Guds son, gör underverk ännu efter sin död.»

Tjänarna gjorde som han befallde, men för att rädda vad som ännu räddas kunde började de själva dricka i kapp med tiggarna, och Eleasar drack med. Under tiden hämtade Simon från Kyrene en kruka dyrbar nardussmörjelse, slog halsen av den och skrek:

»All den här lorten och ruttna lukten och flugorna i era ögon och sår plågar mig. Den lukten känner jag alltför bra. Det är som att ligga i mörkret i ett slavkyffe på nytt med kedja om benet. Smörj er om huvudet och ansiktet med det här, för den här doften kan furstar avundas er.»

Och en ljuvlig doft spred sig verkligen över hela gården då han öppnade den lilla krukan. Han vandrade omkring och strök med tummen av smörjelsen i tiggarnas hår och betedde sig även i övrigt som

om han hade mist förståndet, i det att han än gapskrattade och än svor förfärliga eder. Men så kom han att gå förbi en glupskt ätande gosse, lät krukan falla, kastade sig på knä bredvid honom och befallde med alldeles besinningsfull röst: »Ge mig min finkam så får jag kamma lössen ur håret på barnet här.»

Då han fick kammen började han verkligen kamma fram och dräpa lössen i den smutsige gossens toviga hår, och han gjorde det så behändigt som om den motbjudande sysslan varit hans hela livet. Gossens huvud var skorvigt av ohyrans bett och han skrek då Simon kammade honom, men han hade så bråttom att äta sig mätt att han inte hann försvara sig.

Tiggarna började bli rädda och viskade till varandra: »Simon från Kyrene har mist förståndet för Jesus från Nasarets skull. Det kan man förstå, så svårt som romarna kränkte honom när de tvingade honom att bära korset åt gudsbespottaren. Det är bäst att vi äter och dricker skyndsamt och tar emot vad han ger oss, men sedan bör vi gå så att han inte börjar kräva tillbaka vad vi har fått.»

Deras äldste sade: »Det har hänt förr att rika män har släppt in objudna tiggare på sina gästabud i fyllan och villan, men sedan har de blivit vreda och trampat på dem för att få dem att ge ifrån sig vad de har ätit och druckit. Må vi alltså skynda oss.»

De sneglade räddhågat på Simon från Kyrene, men han var så fördjupad i att rensa gossens huvud från ohyra att han inte hörde vad de sade. Då huvudet var renkammat släpade han pojken med sig fram till dammen, ryckte av honom trasorna och tvättade honom över hela kroppen utan att bry sig om hans skrän. Resten av smörjelsen använde han till pojkens huvud och bröst och fötter och valde sedan ut åt honom bland sina egna söners kläder en livklädnad, mantel och röda sandaler, klädde på honom alltsammans och sade: »Nu doftar du och är klädd som en fursteson. Må man slå mig på näsan om du inte är tillräckligt fin för hans rike.»

Tiggarna ryckte åt sig kläderna som Eleasar delade ut bland dem och började sedan försiktigt dra sig mot porten och lurade på ett tillfälle att snappa bort pojken ur klorna på den rasande Simon från Kyrene. Men Simon från Kyrene märkte deras avsikt och ropade: »Gå inte än, ni Jesus från Nasarets gäster. Var och en av er måste få en gåva av honom.»

Han bad Sakkeus och mig följa med, och vi hjälpte honom att öppna de många låsen på en järnbeslagen kista. Ur den tog han upp en förseglad skinnpåse och skyndade springande tillbaka till gården,

slet upp sigillet och började dela ut silvermynt bland tiggarna som alla sträckte fram sina händer. Åt en del gav han en drakma och åt somliga fyra och några fick ett tiodrakmersmynt, för han delade ut pengarna helt på må få utan att se efter vad var och en fick.

Tiggarna började knota och sade: »Varför fick han där så mycket och jag så här litet.»

Men Simon från Kyrene svarade: »Det måste ni skylla Jesus från Nasaret. Han tar vad han inte själv har samlat och skördar vad han inte själv har sått.» Och han grep i påsen igen och gav ännu mer åt dem han hade gett mest, men då han började ta tillbaka pengarna av dem som hade fått de minsta mynten, då ansåg tiggarna att stunden var inne och flydde ut genom porten allesammans och tog pojken med sig.

Simon från Kyrene torkade svetten ur ansiktet, klirrade förundrad med penningpåsen och sade: »Sådant här har aldrig hänt mig förr. Skall jag fatta det här som ett tecken och ett råd, för jag har hälften kvar i påsen fastän jag var villig och beredd att dela ut allt.»

Jag uppmanade honom: »Lägg tillbaka pengarna i din kista medan tider är och lås den. Kamma sedan skägget så att du inte får löss i det och bed tjänarna städa upp efter gästabudet. Jag vet inte om du har burit dig dumt eller slugt åt, men åtminstone är jag säker på att tiggarna håller till godo med vad de har fått och knappast kommer att ansätta dig på långa tider igen.»

Sakkeus satt bredvid Eleasar på kanten av det stora blandningskärlet, skrattade glatt och ropade till oss: »Romare, kom hit du med, ta en kopp och ös upp vin åt dig. Här finns mycket kvar på bottnen och ett så dyrt vin får inte stå här och fara illa.»

Han drack vin och ropade: »Välsignad vare vinträdets skörd i hans namn som dog och stod upp igen för att förbereda oss alla ett rike. Med egna ögon har vi sett honom alla tre, och du Eleasar har åtminstone sett hans spår på stengolvet så du är tvungen att tro på oss som är förmer än du, en plöjare och boskapsherde.»

Han slingrade ömt armen om Eleasars hals, kysste honom och förklarade: »Du skall inte ta illa upp, för förmer än du är jag bara i denna världen, men i hans rike är det kanske du som får företrädet. Han har själv sagt att där kommer de första att bli de sista och de sista de första.»

Eleasar stretade emot och ryckte sig loss och sade förebrående: »Ni har alla fallit i hänryckning och allra mest min husbonde Simon. Men jag är själv hänryckt efter att ha fått nya kläder och ha delat ut så

mycket och värdefullt gods bland folk som ingenting äger. I varje fall har vinet stigit mig åt huvudet, för jag är ovan vid starkt vin.»

Men Simon från Kyrene kände på sitt huvud och sade: »Frid med er. Jag är dödstrött och går nu tillbaka till mitt mörka rum och lägger mig. På många nätter har jag inte kunnat sova, utan bara vakat och gruvat mig över Jesus från Nasaret. Nu känner jag att jag har fått frid och jag tror att jag kommer att sova sabbaten runt.»

På vacklande ben gick han bort till sitt rum och vi följde inte efter honom, Sakkeus och jag, för vi förstod båda att det verkligen var bäst för honom att sova i detta tillstånd. Men han erinrade sig ännu gästfrihetens krav och vände om, tittade ut på oss med rufsigt hår, blinkade och sade: »Jag hoppas att allt det här bara är en ond dröm, och det kommer jag att veta att det är när jag vaknar och inte längre ser till er. Men du min dröm-Sakkeus, stanna du här över natten i mitt gästrum om du vill. Eleasar skall sova sig nykter och sedan gå hem och fira sabbaten innan tre stjärnor har tänt sig. Men du, romare, till dig vet jag inte vad jag skall säga, eftersom du säkert bara är en dröm och jag inte kommer att råka dig vidare.»

Eleasar lydde, gick bort i skuggan av pelargången, lade sig på marken och svepte manteln om huvudet. Sakkeus och jag stod kvar och betraktade varandra noga. Och hans ansikte var inte längre något motbjudande dvärgansikte i mina ögon, utan hans ögon glänste och hans kinder rodnade av vinet alldeles som på en vanlig människa.

Han frågade mig om jag visste någonting om lärjungarna som Jesus hade utsett till sina budbärare. Jag talade om för honom vad jag visste och vad Maria Magdalena hade sett och hur Jesus hade uppenbarat sig tvärs genom lyckta dörrar för några av lärjungarna i övre salen. Jag berättade att jag hade råkat Tomas och Johannes och erkände öppet att de inte hade litat på mig eller velat ta emot mig. Till slut sade jag:

»Mitt hjärta brinner inom mig. De tror mig inte om jag går och berättar det här för dem, men kanske skulle de tro på dig, eftersom de känner dig, om du går och talar om för dem vad som har hänt dig och oss. Kanske skulle de då bättre lita på oss och anförto oss sin hemlighet, för säkert vet de mer än vi och känner också till hans mysterier fastän de inte vill avslöja dem för utomstående.»

Sakkeus sade full av förtröstan: »Jag skall gå och söka upp dem. Åtminstone Matteus litar på mig, för han är själv före detta tullman. Han och jag förstår varandra. Kanske kan han lägga ett ord för mig hos de andra.»

»Gör det», sade jag. »Själv har jag inte längre lust och kan inte heller truga mig på dem.» Jag beskrev för honom salen där jag hade träffat Tomas och Johannes. Han trodde sig känna till huset och dess ägare men ville inte heller han tala om hans namn för mig.

»Gå i frid till din bostad och vänta på bud från mig, så skall jag bereda vägen för dig», sade Sakkeus självsäkert.

Så skildes vi alltså, och jag gick till mitt rum i stor undran över allt som hade hänt mig i Simon från Kyrenes hus.

Sjunde brevet

Marcus till Tullia.

Jag skriver alltjämt till dig, Tullia, alldeles som för att hälsa dig. Min gode lärare på Rhodos lärde mig förstå hur bedrägligt människans minne är och hur fort olika ting kan blandas samman och förväxlas i minnet och händelsernas ordningsföljd glömmas bort. Till och med de som har sett en och annan händelse minns den på olika sätt och vittnar olika om den, var och en beroende på det som har väckt hans nyfikenhet. Därför skriver jag nu för att själv kunna minnas hur och i vilken ordning allt har hänt mig.

Jag började skriva på sabbatsaftonen då tempelportarna slöt sig med ett muller som hördes över staden ända bort till dess avlägsnaste delar. Även under sabbaten stannade jag inne på mitt rum och skrev, eftersom judarna önskar att även främlingar aktar deras sabbat och inte löper ute på gatorna. Själva går de till sina synagogor för att be och lyssna till skrifterna klädda i högtidskläder. Stegen som de får gå under sabbaten är räknade. I templet förrättar deras präster dubbla offer, har jag hört sägas, men det räknas inte som sabbatsbrott.

Före solnedgången, medan sabbaten ännu varade, kom centurionen Adenabar på besök. Han hade lämnat hjälmen hemma och tagit på sig en syrisk mantel för att inte väcka uppseende på gatorna. Han gäspade stort och sade:

»Vad tillhör din frid och lever du än, eftersom jag inte har hört av dig på många dagar. Det finns ingen tråkigare dag än judarnas sabbat, för då får vi inte ens marschera ut till cirkus och exercera för att bara inte kränka judarna med våra steg. Bjud mig en skvätt vin, för i Antonia är vinet inlåst på sabbaten. Annars skulle legionärerna börja slåss av pur leda eller gå fulla ner i staden och reta judarna genom att visa dem ett svinöra.»

Min syriske värd skötte om mig väl. För att hålla mig lugn och vid

gott lynne hade han burit in en kruka galileiskt vin som han prisar som det hälsosammaste av alla viner. Det lär inte stiga en alltför mycket åt huvudet och inte heller ge en ont i magen, och man behöver inte blanda kåda i det för att det skall hålla sig om man bara dricker upp det i tid så att det inte hinner surna.

Adenabar drack begärligt av det, torkade sig om munnen, såg uppmärksamt på mig och sade: »Du har minsann förändrat dig så att ingen längre kan skilja dig från en grekiserad jude. Skägget låter du växa, bläck har du på fingrarna, och så ett uttryck i ögonen som jag inte tycker om. Vad går det åt dig. Det är väl bara inte judarnas avbildslöse gud som har omtöcknat ditt förnuft, som det ofta sker med främlingar som kommer hit bara för att bese templet men sedan börjar fundera på sådant som en vanlig människas huvud inte tål. Det är bara judarnas huvud som tål de sakerna, därför att de har vant sig vid sin gud från barnsben och är så garvade redan vid tolv års ålder att de inte då längre behöver någon hjälp av sina föräldrar med att välsigna brödet eller hålla bön.»

»Adenabar, min vän», sade jag. »Tillsammans har vi sett och erfarit vissa ting. Därför erkänner jag att mitt huvud är omtöcknat och skäms inte ens över det.»

Men han avbröt mig livligt, »Tilltala mig hellre med mitt romerska namn, för jag känner mig mera romersk till sinnelaget än någonsin. Mitt romerska namn är Petronius. Under det namnet kvitterar jag ut solden hos kvestorn och får skriftliga order när någon gitter skriva ut order på vaxtavla. Ser du, jag har fått hopp om en hel kohort och om förflyttning till Gallien eller Spanien eller vem vet till själva Rom. Därför försöker jag bättra på mitt latin och vänja mig vid mitt romerska namn.»

Han såg åter forskande på mig som om han hade försökt bedöma hur pass omtöcknat mitt förnuft var och vad han kunde våga anförtro mig.

»För mig är du Adenabar», sade jag. »Jag föraktar dig inte alls för din syriska börd. Jag känner mig inte längre främmande ens för judarna, utan försöker komma underfund med deras seder och tro. Men jag undrar varför du inte blir sänd ut på bevakningstjänt i öknen eller någonstans inom räckhåll för skyternas pilar. Då skulle du ju fortare bli av med livet, så att det du vet inte längre kan besvära någon.»

»Vad är det du yrar om vad jag vet och är du alldeles förvirrad eller har du druckit av det här goda vinet ända sedan i morse», förebrådde mig Adenabar milt. »Men i det har du rätt att jag nu känner mig som en avsevärt mer betydande man än förr. Och du skall inte

tala om öknen, för den bländar folk och får den mest härdade man att se i syne.» Han sneglade forskande på mig och frågade med ett slugt leende: »Du har väl hört att Jerusalem har blivit en ond ort för förnuftiga människor. Om jordskalvet vi hade här en morgon, du minns, påstås att det var många heliga mäns gravar som öppnade sig på en gång. Och de dyrbara liken försvann ut på vandring och har redan uppenbarat sig för massor av judar.»

»Jag vet bara en som har stått upp», sade jag. »Och du vet också vem det är. Dig lockar man nu med befordran och förflyttning utomlands för att du skall hålla munnen om honom. En centurion går det ju inte att tysta lika lätt som en vanlig legionär.»

Adenabar stirrade förställt på mig och svarade: »Jag fattar inte alls vad du talar om. Men kommer du ihåg legionären Longinus. Hans spjut har blivit högst märkvärdigt så snart han har det i sin hand, och i exercisen kan han inte längre kasta rätt med det. Det har redan gett honom ett sår i foten, och en gång när han skulle kasta till måls på hösäcken slant det ur handen på honom och var nära att spetsa mig, fastän jag stod bakom honom. Men på spjutet är det annars inget fel, utan felet sitter hos Longinus. Jag prövade själv ett kast med hans spjut, för att visa exempel när ingen annan ville ta i det. Jag träffade hösäcken perfekt på fyrtio steg. Och Longinus kan handskas med vilket annat spjut som helst, bara inte med sitt eget.»

»Du menar uppenbarligen spjutet som han stack i Guds sons sida», sade jag.

Adenabar ruskade på sig som om han velat skaka maskar av sig och invände: »Kalla för all del inte den mannen för Guds son. Det låter förfärligt illa i mina öron. Men profossen, han har blivit så stel i armarna att han inte ens orkar lyfta gisslet. Det är nätt och jämnt att han kan föra maten till munnen om han anstränger sig med båda händerna. Fältskären på Antonia kan inte hitta något fel på hans armar och misstänker att han bara låtsas för att få sin jordlapp lite tidigare och leva bekvämt i veteranernas stad. Det fattas bara två i hans tjugu tjänsteår. Han har blivit gisslad, för enligt fältläkekonsten botar en gissling mångahanda krämpor som inte syns på utanskriften. Men han tog det som en gammal legionär med en bit läder mellan tänderna och fick inte någon kraft tillbaka i armarna. Jag tror att han kommer att bli sjukskriven för reumatism. Det är en laglig åkomma i legionen. Vi officerare lider ännu mer av den än manskapet, när vi allt emellanåt får byta ut den bekväma garnisonstjänsten mot att ligga på hårda marken i kyla och blöta.»

»Men», sade Adenabar till slut fundersamt, »jag kan inte minnas att nasarén skulle ha förbannat någon av oss. Tvärtom ropade han på korset till sin far och bad honom förlåta oss för att vi inte skulle ha förstått vad vi gjorde. Jag trodde visserligen bara att han yrade, för hans far var inte där.»

Jag sade förtretat: »Jag förstår inte vad allt det här har med Longinus och legionsprofossen att göra.»

»Jag tror att vi alla blev grundligt uppskrämda för nasaréns skull», sade Adenabar. »Han var ingen vanlig människa. Och när de som hade varit med fick höra att han hade stått upp blev de ännu räddare, för en soldat tror på varje rykte som dyker upp i hans enformiga liv. Ju vansinnigare rykte, desto lättare tror han. Nu har det gått så långt att bara en sköld ramlar av väggen under natten, eller en gammal oljekruka spricker av sig själv så att den läcker ut över golvet, så är hela garnisonen på benen och kallar alla gudar till sin hjälp.»

»Men lika besvärligt sägs det att judarna har det i staden», fortfor han. »Ingen vågar längre sova ensam. Barnen vaknar mitt i natten och säger att någon främmande har lutat sig över dem och rört vid dem. Andra säger att de har vaknat av någonting varmt som droppar dem i ansiktet, men när de tänt lampan har de ingenting kunnat se. Och det berättas också att till och med medlemmarna av stora rådet ideligen tvättar sig om händerna och sysslar med mångahanda reningsbestyr enligt lagens strängaste bokstav, till och med sadducéerna som inte annars är så noga med sådant. Men mig har det inte hänt någonting ont. Jag har inte ens haft onda drömmar. Hur är det med dig.»

»Med mig», sade jag. »Jag söker en väg.»

Adenabar stirrade egendomligt på mig. Han hade hunnit dricka ur halva krukan och brydde sig inte om att blanda något vatten i det billiga vinet, men jag kunde inte märka några tecken på berusning hos honom. »Jag har hört sägas», sade han försiktigt, »att det finns många vägar och många förvillare. Hur kan du, en medborgare, tro att du hittar vägen när inte ens judarna själva är säkra om den.»

Jag blev mycket förvånad vid hans ord och utropade: »Du vill väl inte påstå att du känner de stilla i landet och också söker vägen.»

Adenabar brast ut i ett högljutt skratt, slog sig på knäna och skrek: »Jo, nu gick du i fällan. Tro inte att inte jag vet vad du har sysslat med de sista dagarna. Också jag har vänner i staden och det fler än du.»

Han blev allvarlig igen och förklarade: »Jag tror romarna begår ett ansenligt misstag när de håller kvar samma legion här i landet

år efter år. I andra länder går det bra. Legionen blir bekant med landet där den upprätthåller ordningen. Landets invånare blir vänner med legionärerna och lär dem sina seder och bruk. När en legionär har tjänat i tjugu år får han en bit jord i samma land, gifter sig med en kvinna där och lär sin omgivning romerska seder. Men så går det inte i Judéen och Jerusalem. Ju längre tid en främling bor här, desto mera börjar han frukta judarnas gud eller tvärtom hata judarna ända intill raseri. Tro det om du vill, men det finns till och med romerska officerare, särskilt i små garnisoner, som i hemlighet har omvänt sig till den judiska tron och låtit omskära sig. Men sådan är inte jag, var säker på det. Det är bara av ren nyfikenhet jag har skaffat mig litet upplysningar om judarnas olika vägar, inte för att spionera utan för att förstå mig bättre på dem och inte råka i klorna på deras hemska gud.»

»Du erkände själv vid korset att han var en gudason», påminde jag honom. »Du var själv i hans grav med mig och såg med egna ögon hans svepning ligga orörd efter det han hade stått upp.»

»Alldeles riktigt», medgav Adenabar. Plötsligt dängde han lerbägaren i golvet så att den gick i smulor, och rusade upp och skrek med ansiktet alldeles förvridet: »Förbannad vare den där judiska kungen, och förbannad hela den här trolleristaden och förbannat deras tempel som inte ens har en bild som man kunde slå i bitar. Det är då märkvärdigt att man inte skall kunna få livet av en enda människa. Oskyldiga har blivit korsfästa förr också utan att de har stigit upp och spökat. Nasarén undergräver disciplinen.»

»Jag har kommit till den uppfattningen», sade jag, »att han själv ville, av någon för oss obegriplig anledning, att allt skulle ske med honom alldeles som det skedde. Anledningen kommer vi kanske att förstå en dag, för hans rike är ännu kvar på jorden. Därför är det nog som sköldarna faller ner i borgen. Det är ett tecken på att han vill också oss romare någonting. Men du behöver inte vara rädd för honom. Han har själv lärt, att ont inte skall mötas med ont. Om någon slår dig på den ena kinden, så vänd honom den andra till, och annat sådant som strider mot alla förnuftiga åsikter.»

Adenabar blev inte överraskad av mina ord utan medgav: »Ja, också jag har hört sådant berättas om hans lära. Därför tycker jag även att han är en ofarlig man och jag är inte rädd för honom, även om det naturligtvis skulle vara pinsamt att möta honom, om han verkligen ännu går omkring i staden. Kanske skulle håren resa sig på mitt huvud om han plötsligt visade sig för mig och sade någonting till mig.

Men han uppenbarar sig inte för någon som är oomskuren, har jag hört, utan bara för sina egna lärjungar och för kvinnorna som har följt honom från Galiléen.»

Hans listiga ord upptände mig så att jag glömde att vara försiktig och talade om gestalten jag hade sett i Simon från Kyrenes hus, och om att jag trodde mig ha sett den uppståndne i en trädgårdsmästares skepnad samma dag han hade stått upp ur sin grav. Adenabar skakade medlidsamt på huvudet och sade:

»Jag tror du har rucklat mycket i Alexandria och säkert också läst mer än ditt huvud tålde. Klimatet här passar inte din hälsa. Du gjorde nog klokast i att ge dig av härifrån utan dröjsmål. Till all lycka för dig är jag din vän och tänker inte ange dig, om du bara lovar att lugna dig och ge dig till tåls.»

Jag blev ond och utropade: »Jag har blivit tillräckligt mycket misstänkt för att spionera för romarna. Själv vill jag inte misstänka någon människa. Annars kunde jag tro att du har blivit hitskickad för att varna mig att inte blanda mig i judarnas angelägenheter.»

Adenabar undvek min blick, såg smått skamsen ut, gnuggade händerna mot varandra mellan knäna och erkände: »Skall jag vara alldeles uppriktig, så har garnisonskommendanten antytt att jag gärna kunde gå och ta reda på vad din frid tillhör, därför att han på inga villkor vill att en vän till prokonsuln skall råka i något klammeri med judarna. Jag tror att han gärna skulle vilja veta vad du kan ha fått reda på om deras egendomliga sammansvärjning. Men naturligtvis kan han inte låta spionera på dig, eftersom du är medborgare och lär ha ett rekommendationsbrev från så högt uppsatt håll att jag inte ens vågar nämna det. Och jag tänker inte föra vidare vad jag har fått höra vänner emellan. På sin höjd kan jag säga att du är upprörd till sinnes som de flesta den här tiden. Men om gestalter och syner skall jag tiga som muren. Han är en sträng man och tror inte på sådant. Jag skulle bara göra mig själv löjlig och riskera min befordran med sådana historier.»

Han torkade sig i pannan, tittade upp i taket och anmärkte: »Jag trodde nyss att taket läcker här i ditt rum, för jag tyckte jag kände ett par droppar vått i ansiktet. Det här billiga galileiska vinet är starkare än jag trodde i alla fall. Skall vi sluta en överenskommelse. Kan inte du försona nasarén med mig, om du får tag i honom och han går med på att lyssna till dig. Själv kan jag inte på grund av min officersrang löpa efter honom, det förstår du väl, men jag måste få frid för honom.»

Han började ivrigt klia sig, såg sig omkring och undrade: »Här borde inte finnas någon ohyra. Jag skulle aldrig ha rekommenderat det här gästrummet åt dig, om jag hade vetat att det börjar krypa på en så snart man sätter sig här.»

Då han klöste sig på det viset började också jag känna en klåda i skinnet, och det var som om alla håren på min kropp hade rest sig. Jag ryste. »Här finns ingen ohyra, rummet är alldeles snyggt», sade jag. »Jag tror det är någon på väg till oss.»

Adenabar reste sig hastigt, svepte manteln omkring sig och sade: »Är det så, då vill jag på inga villkor störa dig, utan går min väg. Vi har redan pratat och vinet är på upphällningen förresten.»

Men han hann inte undan, för vi hörde den syriske värdens röst nerifrån och sedan steg i trappan. Adenabar drog sig intill väggen och satte ut två fingrar till skydd. In steg den storhuvade Sakkeus, och han släpade med sig en man som dolde huvudet i manteln så att jag inte kunde se hans ansikte.

»Frid med dig, Sakkeus», sade jag. »Jag har hållit mig här på mitt rum hela tiden och ivrigt väntat på bud från dig.»

»Frid med dig också, romare», hälsade Sakkeus påfallande avmätt. Det verkade som om han alldeles hade glömt att han hade slagit armarna om min hals och kysst mig den gången Simon från Kyrenes vin hade stigit honom åt huvudet. Men mannen han hade med sig tog ett steg tillbaka då han fick se Adenabar och frågade: »Vem är det där.»

Min syriske värd hade hövligt ledsagat dem ända till min dörr och sade nu: »Det är bara en centurion från Antonia och en god vän till mig trots sin rang. Var inte rädd för honom. Han förstår judarna, och han gör er inte orenare än jag och mitt hus, där ni redan har gått in.»

Den främmande gav Sakkeus ett slag på örat och ropade: »Det var alltså förräderi i alla fall och du har fört mig i en fälla, du din Judas Iskariot och värre än så.» Han vände sig om för att ta till flykten, men jag hann före, grep honom hårt om armen och höll honom kvar, därför att jag tyckte det var orätt av honom att slå den lytte Sakkeus.

Sakkeus gned sig på kinden, stirrade förskrämt på mig och Adenabar och försäkrade: »Hade jag vetat det här skulle jag aldrig ha fört dig hit. Romaren är listigare än jag kunde tro. Slå mig på den andra kinden med. Det har jag verkligen förtjänat.»

Adenabar betraktade för sin del både Sakkeus och hans kamrat och sade: »Jag misstänker att jag känner igen dig, jude, på ditt ansikte och din skuldmedvetna uppsyn. Annars skulle du inte ha blivit så skrämd av att se en romersk centurion. Du är väl inte bara en av

kumpanerna till den där judiske kungen som vi korsfäste nyligen. Du talar som en galilé förresten.»

Sakkeus tog oroligt sin kamrat i försvar och svor: »Nej, nej, du misstar dig alldeles, herr centurion. Han är tullman och skattmas alldeles som jag. Vi är uppriktiga vänner till Rom båda två liksom alla Israels barn som älskar fred och ordning.»

Men den främmande sade: »Hopa inte mer synd på ditt samvete, Sakkeus. Ingendera av oss är någon vän av Rom. Det är sant att jag har varit tullman, men jag har ångrat mina gärningar och fått också den synden förlåten.»

Jag släppte hastigt hans arm och gned förbryllad min hand som sved som av eld. »Frid med dig», sade jag. »Jag tror att jag vet vem du är, och du skall inte frukta centurionen, för han vill dig inget ont. Tvärtom vill han försona sig med din herre, om det bara är möjligt.»

Då rätade den främmande på sig, såg mig och Adenabar rätt i ansiktet och sade: »Jag blygs inte för min Herres namn, för han som förnekar honom förnekar också hans rike. Jag är Matteus, en av de tolv han utvalde, och mig har inte ens döden makt över, utan han skall ge mig evigt liv i sitt rike. Er romare skall han störta i det yttersta mörkret. Där är gråt och tandagnisslan.»

Det var en nyhet för mig. Jag utropade förvånat: »Så hårda ord har jag inte vetat att han har sagt. Men frid med dig i alla fall och välsignat vare det här rummet där du har täckts sätta din fot, du konungens budbärare. Sätt dig, och du också, Sakkeus, och berätta för oss om din herre, för jag brinner av lust att få höra mer om honom.»

Matteus satte sig försiktigt, och Sakkeus trängde sig förskrämt nästan i famnen på honom. Matteus stirrade styggt på Adenabar och sade: »Dina legionärer har väl omringat huset nu i mörkningen. Jag kunde aldrig tro att en romare skulle hitta på en så försåtlig fälla.»

Adenabar tog illa vid sig och svarade häftigt: »Du din galilé skall inte skylla oss romare för allt ont. Inte ens prokonsuln själv hade någon lust att döma din lärare, utan det var judarna som formligen tvingade honom till det. Jag har ingenting otalt med dig och din kung, utan för min del får du slinka din väg vart du behagar undan stadens polis. Judarnas råd kanske har någonting att tala med dig om, men inte vi romare.»

Antagligen blygdes Matteus för sin rädsla, för när han förstod att han var trygg och ingen stod honom efter livet blev han skrytsam på det judiska viset och sade:

»Jag hade inte sökt upp dig, romare, om jag inte hade fått höra

alltför mycket talas om dig. Utan att känna lagen och profeterna låtsas du som är oomskuren att du söker vägen, du förvillar oförnuftiga kvinnor och spejar på våra hemligheter. Jag kan inte annat förstå än att du är besatt av en ond ande eller också är du en trollkarl, eftersom du till och med kunde locka Johannes att svara på dina frågor. Lämna oss i fred, gå dina egna vägar och lägg dig inte i saker som du inte kan begripa någonting av. Det var det jag kom för att säga dig så att du inte vidare skall ansätta förvirrade kvinnor.»

Hans ord sårade mig bittert. Inom mig kände jag en djup motvilja mot honom och ville helst av allt träta med honom, men jag var tvungen att se på hans ansikte. I hans drag och ögon och rynkorna i hans panna urskilde jag detsamma oförklarliga något, som skilde honom från alla andra människor och utmärkte honom som en av konungens lärjungar. Det var säkerligen så att han visste och förstod dessa ting bättre än jag någonsin kunde göra. Därför svarade jag honom ödmjukt:

»Jag vill inte motsäga dig. Det bara var så att jag trodde att hans väg skulle öppna sig för alla som ville söka den i enkelhet och med ödmjukt hjärta. Jag trodde att porten skulle öppnas för mig om jag klappade på med iver. Men förklara då åtminstone för mig varför han själv gav sig till känna för mig i Simon från Kyrenes hus.»

Sakkeus gav Matteus en bedjande blick, men Matteus ansikte hårdnade och han svarade: »Vår mästare kom för att söka de förlorade i Israel. Därför kallade han också mig den gången han satt vid mitt tullbord i Kapernaum. Jag steg strax upp och följde honom. För hans skull lämnade jag mitt hus och mitt gods, ja, också min familj. Även Sakkeus var ett Israels förlorade barn, och till och med Simon från Kyrene hör till en grekisk synagoga och bar korset åt honom. Vi skulle ännu kunna fatta om han hade visat sig för dem båda, men vi tror aldrig i livet att han skulle uppenbara sig för en oomskuren romare. Därför har vi dryftat saken sinsemellan. Ännu mindre än vi kan sätta tro till förvirrade kvinnors syner, ännu mindre tror vi på en romare. Du kanske är en trollkarl och magiker och vill ha vår kunskap för dunkla syften. Kanske är du samme man som en blind tiggare här i staden har påstått förvandlade en sten till bröd genom att missbruka vår lärares namn. På samma sätt har du förvirrat Simon från Kyrene och Sakkeus, så att allt som i din närvaro hände i Simons hus mest av allt påminner om trolldom och alls inte om riket.»

Sakkeus nickade och instämde: »Ja, just det, jag var förvirrad och full av ängslan över allt jag hade hört. Han trollade så att Simon från Kyrene såg sin tjänare Eleasars vålnad medan Eleasar ännu bara var

på väg till staden, och sedan lockade han Simon att ge oss starkt vin så att vi blev helt och hållet omtöcknade. Jag tror hellre på dig, Matteus, som jag känner, än på en romare jag inte känner.»

Han vände sig till mig och fortfor: »Även Simon från Kyrene har kommit på bättre tankar och vill inte längre veta av dig, eftersom du inte hör till Israels förlorade barn. Han önskar dig ingenting ont, trots att dina häxerier har vållat honom ansenlig ekonomisk skada. Men det är bättre att du inte längre söker hans sällskap, för det finns verkligen alltför många förvillare ändå i världen.»

Antagligen förstod Matteus min nedslagenhet och aktade min ödmjukhet, då jag inte sade emot dem utan vände bort huvudet för att dölja mina tårar. Han veknade och sade:

»Försök också förstå oss, romare. Jag vill inte alls söka onda avsikter hos dig själv, utan hellre förklara allt till det bästa. Kanske är du inte någon häxmästare, utan det är någon mäktig demon som har besatt dig och får dig att missbruka vår korsfäste lärares namn, fastän du inte känner honom eller hans rikes hemligheter. För det varnar jag dig strängt, därför att det var endast åt oss, hans egna utvalda, som han gav makten och kraften att bota sjuka och driva ut onda andar med hjälp av hans namn. Vi bestod inte provet, det erkänner jag, och för att vår tro var svag gick kraften ifrån oss, men vi vet att den kommer tillbaka i sinom tid. Dittills kan vi inte annat göra än vaka och bedja och vänta på hans rike.»

Han gav mig en förebrående blick och lyfte sin hand mot mig så att jag kände kraften han ägde trots att han själv förnekade den. Fastän han satt ett stycke ifrån mig och inte rörde vid mig kändes det som om han skulle ha gett mig en kraftig stöt med handen.

»Jag visar dig och din förvillelse ifrån oss», sade han, »och därvid kan jag inte annat än hänvisa till hans egna ord. Redan på förhand har han varnat oss och sagt: Ge inte vad heligt är åt hundarna. Och han kom inte för att kullkasta lagen och profeterna, utan för att uppfylla dem. Oss förbjöd han att röra oss bland hedningarna eller ens i Samariens städer. Hur skulle vi då kunna avslöja hans väg och sanning för dig som är romare.»

Hans ord inte ens sårade mig, fastän han på judarnas grova vis kallade mig hund. Min förkrosselse var så djup att jag sade: »Jag har trott att hans lära var en helt annan, men dig måste jag ju tro, eftersom han har kallat dig till sin budbärare. Må vara alltså, att jag endast är en hund i dina ögon, men till och med hundar blir fördragna i sin husbondes hus, och hunden hör sin husbondes röst och lyder honom. Era

heliga skrifter är mig inte så obekanta som du tror. Tillåt mig att hänvisa till en konung av Israel som har sagt att en levande hund är bättre än ett dött lejon. Unnar du mig inte ens en plats som levande hund vid rikets portar.»

Vid detta trodde Adenabar, som hittills hade suttit tyst, inte längre sina öron, utan rusade upp, gjorde hornets tecken med två fingrar och skrek: »Medborgare är du och ändå så från alla sinnen att du tigger om en hundkoja hos judarnas kung. Sannerligen, du är den som har blivit förhäxad och fått synen förvänd, och den uppståndnas mysterium är hemskare än jag har trott.»

Sakkeus tryckte sig intill Matteus, men Adenabar vågade alls inte så mycket som röra vid dem. Tvärtom lyfte han vädjande händerna så snart han hade lugnat sig och förklarade: »Jag är soldat och centurion och har inte medvetet förbrutit mig mot din herre genom att jag följde den befallning jag hade fått och övervakade hans korsfästelse. Men försona mig ändå med honom, så skall jag villigt på judarnas vis två mina händer eller bränna mina gamla kläder eller skrapa surdeg ur väggspringorna eller vad du bara vill ålägga mig till rening. Jag vill inte träta med din herre och jag strävar alls inte till hans rike utan går helst i frid min egen väg.»

Jag tror att Matteus blev glad åt att märka att han och de andra lärjungarna inte längre hade något att frukta från romarnas sida, åtminstone vad på Adenabar ankom. Han sade: »Jag har hört att han själv på korset förlät romarna, därför att ni inte visste vad det var ni gjorde. Jag hörde det inte själv, men för min del må du gå i frid.»

Adenabar sade ivrigt: »Nej, nej, kanhända visste jag inte vad jag gjorde, men hur mycket jag än hade vetat, så skulle jag som soldat ändå inte ha kunnat handla annorlunda. Därför är dina ord mig till lättnad, och jag tror att inte heller din herre söker gräl med mig»

Men Matteus vände sig åter till mig, torkade sig i ögonen och sade trött: »Om dig vet jag inte vad jag skall tänka. Din ödmjukhet talar till din förmån, och själv talar du inte som besatta talar.»

Han lyfte häftigt handen, trätte med sig själv och sade: »Men jag kan på inga villkor erkänna dig som min broder, eftersom du är hedning och romare och äter vad som är orent. Om du åtminstone var proselyt, men tofsarna på din mantel gör dig inte till ett Israels barn.»

Även Sakkeus slog sig för sitt magra bröst och sade: »Nej, han hör inte till Israels förlorade som jag har gjort. Jesus har själv kallat mig ett Abrahams barn, men den här, han är oomskuren. Hur skulle han kunna upptas i Abrahams sköte.»

Jag påminde honom: »Ännu i går föll dina ord annorlunda, och du till och med lade armen om min hals och gav mig broderskyssen.» Men då jag sade detta kände jag likväl tydligt hur starkt dessa båda judar tryggade sig till sitt förbund med Israels gud och förkastade alla som stod utanför. Sakkeus blev åter ful i mina ögon.

Han svarade: »Jag var trött efter resan och fortfarande förvirrad av allt jag hade hört om händelserna i Jerusalem. Dessutom lockade du mig att dricka av det starka vinet. Jag visste inte vad jag gjorde, men nu förstår jag bättre.»

Adenabar sade spefullt till mig: »I ditt ställe skulle jag tro med mindre. Du har fått dig på öronen, först på den ena kinden och så på den andra, och ju mer du vänder på huvudet, desto mer får du på öronen igen. Sluta nu med din galenskap och begrip att deras kung inte har stått upp för din räkning.»

Men fastän jag redan hade tagit farväl av mina förhoppningar sade jag envetet: »Mitt huvud är mitt eget och det vänder jag hur jag vill. Ingen annan än kejsaren har makt att ta det ifrån mig. Gå i frid du, Adenabar, eftersom du inte längre behöver frukta.»

Adenabar sade motvilligt: »Jag skulle inte vilja lämna dig skyddslös i sällskap med de här två.»

Sakkeus tog Matteus vid handen och sade: »Nej, nej, det är vi som skall gå. Stanna ni på tu man hand, romare, vår väg är inte er väg.»

Men jag ville inte låta dem gå. Jag följde Adenabar ut utan att låtsas om hans varningar, gick in tillbaka och förödmjukade mig till den grad att jag kastade mig på knä för den obarmhärtige tullmannen och bad:

»Förbarma dig över mig, du som är hans kallade och utvalde. Vad är det för utomordentligt med din lära, om den endast bjuder dig att visa vänskap mot bröder. Det gör ju vi romare också. Jag trodde att hans lära var barmhärtig, men ditt hjärta är av sten eftersom du visar bort mig så. Den rike ger resterna från sitt rikliga bord åt hundarna, även om han skulle förakta dem. Undervisa mig alltså.»

Att Adenabar gick sin väg gjorde Matteus lugnare. Han satte sig på nytt, gav plötsligt upp sitt motstånd och dolde ansiktet i händerna, så att jag plötsligt förstod att han själv våndades ännu värre än jag. Hans röst var förändrad då han sade:

»Försök förstå mig och förebrå mig inte för obarmhärtighet. Det krossar mitt hjärta som redan är förkrossat. Vi är ju som får, dem en vargflock har drivit från varandra. Även om vi kunde trygga oss till varandra när det är nöd på färde, är vi ändå alla vilsegångna i vårt innersta då vår Herre är borta. Ack, romare, varför skall du

plåga mig. Vi vet oss ingen annan råd än att ihärdigt försvara vad vi har kvar. Till och med sinsemellan träter vi och sårar varandra med ord, för Petrus säger ett och Johannes ett annat, och alla ibland oss förmår ännu inte tro och fatta att han har stått upp ur sin grav. Du söker dig till oss i fårakläder, men hur kan vi veta att du inte innanför dem är en varg. Man kan inte skörda druvor på törnen. Hur skulle vi kunna tro en romare om gott.»

Han vred sina händer och talade ut: »Han har bett oss älska våra fiender och be för dem som förföljer oss, men hur skall någon människa förmå det. Och han har också sagt: Om ditt högra öga förför dig, så riv ut det och kasta det ifrån dig. Om din högra hand förför dig, så hugg av den och kasta den ifrån dig. Så länge han var ibland oss trodde vi på honom, men när han gick bort gick även kraften ifrån oss och vi vet inte längre var vi är. Hur skulle vi kunna skilja en äkta begripare från en falsk, när vi inte ens själva ännu har nått fram till att begripa.»

»Men», sade jag i förtvivlan, »säkerligen har han lärt er att bedja på det rätta sättet och slutit ett förbund med er och gett er ett mysterium som kan ge er förbindelse med honom, för han var ju inte endast människa.»

Sakkeus klappade varnande Matteus på axeln och sade: »Ser du, så där är det han snokar efter era hemligheter, som inte heller jag känner till. Han är en listig man, så oskuldsfull han än ser ut. Mig drack han berusad för att locka ur mig vad Messias hade anförtrott mig hemma i mitt hus.»

Men Matteus vredgades inte. Tvärtom var det som om han skulle ha lugnat sig och tänkt över mina ord. Så sade han: »Du har rätt, främling. Han har verkligen lärt oss den rätta bönen och beseglat ett förbund med oss. Men jag kan inte lära dig sådant som han har gett endast oss.»

Det var som om han blivit blidare stämd mot mig, och hela hans väsen fylldes plötsligt av mildhet. Han smålog som ett barn, tryckte handflatorna mot varandra och sade:

»Själv förstod han bäst varför han kallade var och en av oss. Säkerligen såg han hos envar av oss någonting som krävs för att bygga hans rike, fastän vi inte fattade det då. För min del kan jag som tullman skriva och läsa, även grekiska, och räkna invecklade räknestycken och begagna olika slags mått och vikter. Därför är jag allt fortfarande tvungen att i tankarna noga mäta och väga allt som sägs och sker. Då jag inte har några nya mått måste jag använda gammalt.

Det gamla måttet är Mose och profeternas och de heliga skrifternas mått, och med det måttet kan hedningar inte mätas. Nej, det går inte, hur man än försöker. Ändå är mitt hjärta beklämt, för just på grund av de av mina egenskaper, för vilka han säkerligen utvalde mig, kom jag alldeles särskilt att lägga ett av hans ord på minnet: Med det mått ni själva mäter skall också utmätas åt er själva. Jag har ett slags aning om att han har gett oss ett alldeles nytt mått, men jag förstår ännu inte hur det är beskaffat. Därför måste jag alltid på nytt vända tillbaka till de gamla måtten som jag har lärt mig som barn.»

Det var ord som träffade mig djupt, och jag mindes min gode lärare på Rhodos som hade lärt mig att människan är alltings mått. Därför har bristfällighet, misstro och fel hittills för mig varit den enda måttstocken för livet och världen. Denna lära har gjort mig fördragsam mot andras svagheter liksom mot mina egna, så att jag inte kan döma någon alltför strängt, och jag har nöjt mig med att sträva endast efter jämviktens medelväg sedan jag märkt att det är lika ansträngande att förverkliga pelargångens överdrivna dygdestränghet som ett övermått av livsnjutning.

Men i ett blixtsken fattade jag plötsligt Matteus' ord och anade att Jesus från Nasaret verkligen höll på att införa ett nytt mått i världen. Han hade vandrat på jorden på en gång som människa och som Guds son och vänt tilbaka ur sin grav för att vittna om sin gudomliga härkomst. Hade det nya måttet varit givet av en människa vore det endast ett nytt människomått bland många tidigare, tvist och tvivel underkastat, men givet av honom är det inte ett mått att fatta med förnuftet eller att träta om, utan det enda sanna måttet som skulle kunna rädda en människa om hon gjorde det till sitt eget.

Hurdant är då detta nya mått. Hur kan väl jag veta det, då till och med hans egen utvalde budbärare endast anade dess väsen. Och är det kanske avsett endast för judarna, som betraktar sig själva som Guds utvalda folk och därmed särskiljer sig från alla andra folk. Det var ju just de som förkastade sin konung.

Matteus anade måhända vad jag tänkte, för han sade: »Vi trevar i mörkret mellan det gamla och det nya och fattar ännu inte hans rike. Vi har trott att han utvalde oss tolv till att härska över Israels tolv stammar. Genom Messias skall Israel härska över all världens folk. Vi kan ju inte avstå från profeterna och vad som är skrivet. Här finns en motsägelse som är alltför skrämmande för att vi skall kunna förstå den. När han rensade templet kallade han själv det för sin faders hus. Hur skulle vi kunna förkasta ett förbund som Gud har

ingått med Abraham och Moses. Då skulle hela Israel splittras. Därför kan vi inte öppna hans väg för utomstående och hedningar. Lika gärna kunde vi äta vad orent är. Gå din väg, frestare.»

Sakkeus sade: »Jag har tjänat romarna och lärt känna dem. Därför blev min befrielse ljuv. Härligt var det att vända tillbaka ur förvillelsen till Abrahams sköte. Plåga oss inte längre. Vi har alldeles tillräckligt att stå ut med ändå.»

Men i det jag såg hans vanförhet och förstod hans självbelåtenhet mindes jag min egen stolthet och sade: »Må det bli som ni vill. Jag har gjort mig till en hund inför er. Nu förstår jag att ni båda lider av judisk girighet. Ni vill undanhålla andra allt fastän ni ännu inte själva förstår vad det är som har hänt. Det förstår inte heller jag. Men ändå förstår jag, att om Gud föds som människa på jorden, lider och dör som en människa och sedan står upp från de döda, då angår den saken varje människa på jordens rund och alldeles inte bara er judar. Därför tänker jag fortsätta med att försöka tyda hans gåta och söka honom, om inte tillsammans med er, så på egen hand. Gå i frid.»

Matteus steg upp för att gå och Sakkeus följde med och blängde fientligt på mig. Men Matteus var inte fientligt stämd. Han strök sig över pannan och sade: »Din tanke är alltför orimlig för att jag skall kunna förstå den. Och jag fattar verkligen inte hur det vore möjligt. Skulle då Israels Gud på det sättet kunna utsträcka sin makt till alla folk, så att ingen längre råkade i förtappelsen. Nej, nej. Han har själv sagt att många är kallade men få utvalda.»

Han började häftigt torka sig i ansiktet och stryka sig längs kroppen som om han hade borstat av sig spindelväv och ropade högt: »Nej, nej, det här är förvillelse och besatthet. Han har själv varnat oss och sagt att ingalunda alla som erkänner honom som sin herre kommer in i hans rike. Jag minns alldeles tydligt hans egna ord. Mången skall säga mig den dagen: Herre, Herre, har inte vi i ditt namn både siat och fördrivit onda andar och gjort många styrkans gärningar. Och då skall jag säga dem: Er har jag aldrig känt, gå er väg ur min åsyn, ni laglösa. De orden dömer också dig, vad du än skulle få till stånd genom missbruk av hans namn till signerier. Det blir bara dig själv du skadar med det, och inte oss som han kände och känner.»

Matteus' ord kom mig att darra av fruktan, för jag mindes hur jag den gången jag råkade den blinde på vägen hade prövat makten av hans namn, och hur stenen hade förvandlats till en ost i tiggarens hand. Men något ont hade jag inte velat med det. Därför litade jag på att

Jesus från Nasaret skulle förlåta min handling, även om hans lärjungar inte förlät mig. Men jag förstod nu att jag inte hade någon rätt att missbruka kraften i hans namn, då jag inte kände honom på samma sätt som hans egna utvalda kände honom.

Därför sade jag ödmjukt: »Jag medger att jag inte känner honom tillräckligt. Jag har ingen rätt att bruka hans namn. Men du har gett mig mycket att tänka på, och Jesus från Nasaret är tydligen inte så mild och barmhärtig som jag trodde, om han kan kräva att jag river ett öga ur mitt huvud eller hugger av mig ena handen för att få följa honom. Är det säkert att du förstod honom rätt när han sade så.»

Matteus svarade inte direkt på denna fråga utan sade: »Jag tror inte att min Herre fordrar någonting alls av dig, eftersom du står utanför och är en förtappad. Jag tror inte att du kan få någon plats i hans rike om du inte först erkänner Abrahams, Isaks och Jakobs Gud och lag och först därefter börjar söka hans väg.»

Han svepte manteln omkring sig, höljde över sitt huvud och gick ut och nerför den mörka trappan. Sakkeus följde honom, och ingendera av dem önskade mig frid. Då de hade gått kastade jag mig på sängen i så djup beklämning att jag önskade mig vara död. Jag kramade mitt huvud med båda händer och frågade mig själv vem jag är och på vilket sätt jag har råkat i denna belägenhet. Jag tänkte att det säkert vore bättre för mig att fly från denna spökaktiga stad, där ingenting sker på samma sätt som annorstädes, och där en Gud utan avbild härskar. Här skyggar man för mig och ser mig över axeln för att jag är romare. Jesus från Nasarets ofattbara rike är inte för mig. Men om jag samlade mina saker och begav mig till det romerska Caesarea, kunde jag söka förströelse på teater och cirkus, hålla vad på kappkörningar och finna mig fröjder övernog.

Då jag tänkte så såg jag i detsamma en livslevande syn av mig själv efter många år. Jag såg mig själv utifrån. Jag såg en fetmad kropp och ett uppsvällt ansikte. Mitt huvud hade blivit skalligt och jag hade mist flera tänder, och jag höll just på att med lallande stämma upprepa en historia som jag redan hade berättat tusen gånger. Min livklädnad var fläckig av vin och spyor, och jag var omgiven av flöjtblåsare och glädjeflickor som förgäves försökte väcka mina förslappade sinnen till njutning. Detta var min framtid om jag avstod nu och vände tillbaka för att söka medelvägen. Och därefter dödsbålets lågor, aska och skugga.

Jag uppreste mig inte mot synen, även om den var fulare och mera motbjudande än min filosofi hade kommit mig att tro. Jag kunde tänka

mig att underkasta mig den, men den lockade mig inte. Jag har även fått en annan möjlighet. Den har bragt mig från Alexandria till Joppe och därifrån till korsfästelsekullen vid Jerusalem och sedan till graven som var tom. Den sanningen kan ingen neka mig att äga. Långsamt återvände den tanken till mig, att allt detta inte har skett mig utan avsikt, utan att jag allt fortfarande är med om att på mitt eget vis bevittna någonting som världen aldrig förr har sett.

Hans rike dröjer alltjämt kvar på jorden efter det att han själv har stått upp ur sin grav. I min tröstlösa ensamhet i den spöklika stadens mörker kände jag det som om hans rike hade funnits alldeles nära inpå mig, att det inte var längre dit än en beröring, ett steg, en inre bävan. Jag greps av en outsäglig frestelse att högt kalla på Jesus från Nasaret, Guds son, men nu vågade jag inte längre ur min utestängdhet vädja till hans mäktiga namn.

Ändå var det som om någonting hade klarnat inom mig, och min plötsliga nya insikt förvånade mig till den grad att jag satte mig upp i sängen. Om hans lärjungar inte förkastade mig, utan om de upptog mig i sin krets, undervisade mig och på allt sätt försökte övertyga mig om hans underverk och hans uppståndelse, då skulle jag ganska säkert hysa ett tvivel inom mig och försöka ställa snärjande frågor till dem och locka dem till självmotsägelser. Men deras trumpna motstånd kommer mig att envetnare än förut sätta tro till rikets verklighet och Jesus från Nasarets uppståndelse, så att jag inte längre tvivlar på dessa de allra otroligaste sanningarna. De har fått erfara alltför mycket på en gång för att kunna smälta allt. Jag åter har i jämförelse med dem undfått bara en ringa smula, men det jag har fått, det tror jag på, och mitt liv och min filosofi har gjort mig mogen att anamma en ny måttstock, eftersom människan som alltings mått inte längre tillfredsställer mig och jag inte har oket av judiska lagar och seder som fjättrar mig vid det forna.

I detsamma tog oljan i min lampa slut, lågan flammade till, blånade och slocknade, och jag kände en svedd lukt. Men jag blev inte rädd för mörkret och ensamheten, som ibland händer då en lampa plötsligt slocknar. Mörkret fanns utanför mig, men då jag slöt ögonen förstod jag att det rådde ljus inom mig, och det var någonting jag aldrig förr hade upplevt. Det var som om jag haft ett par andra ögon i mitt inre. Dessa ögon såg ett klart ljus, fastän ögonen bakom mina ögonlock endast såg ett mörker. Jag mindes trädgårdsmästaren jag hade mött, och i mina tankar brusade hans ord: »Jag känner de mina och de mina känner mig.»

Ödmjukt och darrande sade jag högt, allt medan jag fortfarande blundade: »Jag vågar inte säga att jag känner dig, men av hela mitt hjärta skulle jag vilja lära känna dig och önskar jag att du skulle känna mig och inte visa mig ifrån dig.»

Då jag hade sagt detta kom en stillhet i mig tillsammans med en enkel vetskap om att allt sker mig just så som det måste ske och jag ingenting kan vinna utan tålamod. Jag måste nöja mig med att underkasta mig och vänta. Tiden stannade och stod stilla för mig och det var som om hela jordens rund hade stannat i väntan med den.

Ur detta tillstånd av hänryckning vaknade jag först då jag kände en hand på min axel. Jag ryckte till och slog upp ögonen Jag satt alltjämt kvar på sängkanten, och det var min syriske värd som utan att jag märkt det hade kommit in i rummet med en tänd lampa i handen och nu rörde vid min skuldra.

Han ställde ner lampan bredvid sig, satte sig på huk framför mig, skakade bekymrat på huvudet, tog sig om skägget, kände på sina örringar och sade så: »Vad felas dig. Är du sjuk och varför mumlar du för dig själv i mörkret. Sådant är ett dåligt tecken, och jag fruktar att dina judiska gäster har förhäxat dig så att du inte längre är dig själv.»

Först hans bekymrade ord återförde mig helt och hållet till verkligheten och rummet där jag befann mig. Men jag tog inte illa vid mig av hans ankomst. Tvärtom brast jag i skratt, klappade honom på hjässan och svarade:

»Nej, jag är alls inte sjuk utan friskare än någonsin, för nu fattar jag äntligen att ett enkelt liv är bättre än ett tillkrånglat liv. Jag ansätts inte längre av några oroliga tankar, och mina judiska gäster lämnade mig åt min egen frid och vill ingenting ha med mig att skaffa längre. Du skall alltså inte frukta för min skull, för jag är botad för mina åkommor.»

Min uppenbara glädje lugnade Karanthes. Men han klagade i stället: »Den lille av judarna smädade min ingång och de lämnade kvar en ofrid i mitt hus så att barnen gråter i sömnen och när jag själv försökte somna kändes det som att ligga i regn. Därför kom jag hit för att se hur du hade det och tog med mig en lampa till så att du inte behöver känna dig illa till mods i mörkret.»

Jag försäkrade för honom att jag inte var rädd för mörker och sade: »Jag har nu en känsla av att jag aldrig mer kommer att vara rädd för mörker och att jag inte är alldeles ensam ens när jag är ensam. Det här är en nyckfull värld och jag vill inte längre försöka förstå den

med förnuftet. Just då jag var som djupast förkrossad och lika utslocknad som lampan där, vars olja har tagit slut, sprack det ut en glädje inom mig. Jag känner mig alldeles omåttligt glad, så att jag skulle vilja dra dig i skägget för att ge dig samma glädje.»

Karanthes föreslog: »Då bör du bygga dig ett hus, plantera träd, ta dig en hustru och göra barn med henne, så blir din glädje fullständig. Först då vet du att du lever.»

»Allt har sin tid», sade jag, »och jag tror att tiden ännu inte är inne för mig att göra det du föreslår.»

Och jag ville inte heller göra honom illa till mods med att vidare tala om Jesus från Nasaret. Jag märkte att jag var mycket hungrig, för medan jag skrev hade maten inte smakat mig. Detta gladde honom mycket mer än något annat jag hade kunnat säga honom och vi gick ner tillsammans medan hans familj sov, och letade fram ett bröd, oliver och sallad och åt i varandras sällskap och drack så pass mycket vin att Karanthes började fnissa.

Åttonde brevet

Marcus till Tullia.

Min enkla glädje fortfor inom mig. Jag tror att den kom sig av den befrielse jag kände över att inte längre behöva plåga mig själv med fåfänga tankar eller nyfiken avund för att andra måhända får uppleva någonting där inte jag har del.

Då jag skrivit allt jag hade att skriva gick jag åter ut och vandrade i Jerusalems gränder och såg på kopparsmedernas arbete och på vävarna och krukmakarna. Jag lät en vägvisare visa mig hasmonéerpalatset och klättrade upp i tornen i Herodes' palats och även i ett urgammalt torn som numera endast läderlapparna bebor. Jag besökte tempelförgården och fördrev tid på forum, och jag gick också ut ur staden för att betrakta Jerusalem uppifrån bergshöjderna. Här i staden fortgår allt som om ingenting hade hänt. Jag tror att de flesta av stadens invånare inom en vecka hade glömt Jesus från Nasaret och hans förfärliga död och inte längre ville höra talas om honom.

Jag tröttnade på denna judiska stad, vars seder är mig främmande, och jag kunde inte längre se någonting märkvärdigt ens i dess tempel, vars rykte är så ofantligt. I själva verket är alla stora städer i sista hand likadana. Det är bara människornas seder som växlar. De berömda templen är likadana även om offren och gudstjänsterna växlar. Det som utmärker dem alla är att samla in pengar på olika sätt. Om judarna på sin tempelförgård säljer heliga skriftspråk i konstfärdiga fodral att binda på armen eller för pannan, så skiljer sig detta i min mening föga från efesiernas sätt att bjuda ut Artemisstatyetter och amuletter åt resande och främlingar.

Då jag den andra kvällen var på väg hem i kvällningen i den skymmande gränden såg min syriske värd Karanthes mig på långt håll och kom skyndande mot mig som om han väntat mig. Han smålog listigt

och gnuggade händerna och berättade: »Man har frågat efter dig och väntar på din ankomst.»

En glad förvåning grep mig och jag frågade: »Vem kan väl vänta mig. Jag har inga vänner här i staden. Varför är du så hemlighetsfull.»

Karanthes kunde inte längre lägga band på sig utan brast i skratt och utropade: »Ack vad jag är glad över att du åter är frisk på alla vis och lever som en människa. Jag är alls inte nyfiken på dina vägar och stigar, men för att undvika onda tungor har jag i alla fall bett henne hålla sig inomhus i ditt rum. Där sitter hon sedesamt på golvet och har svept manteln om benen. Naturligtvis kunde du ju ha hittat en bättre, men var och en har sin smak. Hon är välväxt i alla fall och åtminstone ögonen är vackra.»

Jag förstod att det var någon kvinna som väntade på mig och fattade inte vem det kunde vara. Jag gick skyndsamt upp till mitt rum, men jag kände inte igen kvinnan fastän hon ödmjukt blottade ansiktet då jag steg in och såg på mig som om hon känt mig. Jag hade endast mött henne i mörkret förut, och det var på rösten jag kände igen henne då hon sade:

»Jag har säkerligen gjort orätt i att tränga mig på dig, och jag vill inte alls vedervåga ditt rykte om du är rädd om det. En kvinna av mitt slag bör inte om dagarna låtsas att hon känner en man som hon har talat med om natten, men jag har en sak att tala om för dig som säkert kommer att göra dig förvånad.»

Jag sade: »Maria från Beret, jag känner dig, men jag visste inte att ditt ansikte är så vackert och dina ögon så klara. Och jag är inte rädd om mitt rykte. Tvärtom gläder jag mig åt att du är här, fastän jag inte förstår hur du har hittat mig.»

Hon bad: »Låt bli att tala om mitt ansikte och mina ögon, för de är min förbannelse. Men staden är mindre än du tror. Det är redan många som känner till dig och vet om din envisa nyfikenhet på ting som inte angår dig. Så du hittade alltså mannen med vattenkrukan, fastän du inte fick så stor glädje av honom som du hade hoppats.»

Jag tänkte att hon hade kommit för att be om en belöning för sitt råd och sade strax: »Javisst, naturligtvis, och jag är säkert skyldig dig någonting.»

Hon skakade hastigt på huvudet och sade: »Nej, nej, du är ingenting skyldig. Tvärtom är det jag som har en skuld till dig och därför har jag kommit objuden till dig.»

Jag såg på henne och kunde inte fatta vad det var hon ville mig. Att döma av hennes ansikte var hon yngre än jag hade trott, och det

var ett runt och vackert judiskt flickansikte av vilket man omöjligt hade kunnat gissa sig till hennes yrke.

Borta vid dörren hostade Karanthes finkänsligt i handen för att fånga min uppmärksamhet, för nyfiken som en skata hade han följt efter mig. »Kvällsvarden är färdig», sade han, »men maten kan naturligtvis vänta om du först vill sällskapa med din väninna. Säg bara till så hämtar jag vatten och rena handdukar, och själv bör du väl bäst kunna se till att hon inte har rotat i dina tillhörigheter och gömt någonting på sig.»

Maria från Beret rodnade och tittade skamset i golvet. Jag sade hastigt: »Du misstar dig alldeles, käre värd, för vi har alls inte de avsikter du tror. Låt du din hustru eller din dotter bjuda oss måltiden eller servera den själv, hur du finner det bäst, för jag är hungrig och äter tillsammans med min gäst.»

Maria från Beret förfärades, lyfte händerna och utropade: »Nej, nej, det passar sig inte att en man äter tillsammans med en kvinna eller åtminstone inte med en kvinna som jag. Men tillåt mig att betjäna dig medan du äter. Sedan skall jag gärna äta vad du lämnar.»

Karanthes betraktade henne med välvilja och sade erkännsamt: »Jag ser att du är en förnuftig och väluppfostrad flicka, för denne man från Rom är ännu inte tillräckligt förtrogen med landets seder. Min hustru skulle hellre dö än bjuda dig mat, och jag kan inte tillåta min oskyldiga dotter att se sådant som hon inte bör se. Men det är en alldeles annan sak om du med nedslagna ögon vill gå ner efter maten och servera den som en tjänarinna och äta vad som blir över.»

Han förklarade för mig: »Du vet att jag inte är någon fördomsfull man, men allting har en gräns. Om hon hade kommit hit i bärstol och klädd i granna linnekläder eller guldbroderat siden med smycken om halsen och drypande av doftande salvor, så skulle jag ha sett det som en heder att få betjäna henne med egna händer, men på samma gång skulle jag ha suckat av oro för din skull. Den här kloka flickan vet sin plats och vållar dig ingen skada.»

Han bad flickan följa med, och om en stund kom Maria från Beret tillbaka bärande på min kvällsvard. Hon hade skörtat upp manteln om livet på tjänarinnors vis så att jag såg hennes ben bara upp till knät. Hon ledde mig ivrigt vid handen upp på taket, slog vatten över mina händer och torkade dem med ett rent handkläde. Då jag hade satt mig tog hon locket av ett lerkärl, lade ett bröd framför mig och sade:

»Ät, romare, och din tjänarinnas ögon skall fröjda sig åt varje munsbit du tar. Ack, om jag fick vara din tjänarinna och alltid tjäna dig.»

Men hennes blick följde brödet då jag rev en bit av det. Därför drog jag henne ner att sitta vid min sida, doppade bröd i starksås och stack det i hennes mun så att hon var tvungen att äta tillsammans med mig trots sina invändningar. Först efter att ha vägrat tre gånger gick hon med på att sticka handen i den varma lerkrukan och ta för sig.

Då vi hade ätit tryckte hon huvudet mot min arm, kysste min hand och sade: »Du är sådan som man har berättat mig och sådan jag har föreställt mig efter att ha talat med dig i mörkret vid gamla porten. Du bemöter en kvinna som en jämbördig, trots att en kvinna hos oss ofta inte ens är värd en åsna eller ett dragök. När det föds en flicka hos oss river mannen sina kläder och vill inte ens se på sitt barn eller säga sin hustru ett gott ord.»

Hon stirrade framför sig och fortfor: »En kvinnas liv i en by på landet är eländigt, och en vacker flicka gifter man bort med någon gubbe som äger mera åker och vingård än andra. Min egen fåfänga var det som förde mig i fördärvet, så att jag speglade mig i min vattenkruka och av dumhet följde med ut på ängen med första bästa främling som gav mig granna band och pärlor och viskade mig falska löften i örat. Så kort och enkel är min historia, och det är inte lönt att jag berättar dig mer av den, för resten kan jag tro att du gissar. Det hade väl aldrig gått större nöd på mig än på mina medsystrar, så länge jag ännu är ung, om jag hade bott i ett annat land. Men även som utstött och förbannad är jag en Israels dotter och min synd ansätter mig så att jag skulle ge allt för att kunna bli ren igen. Men Israels Gud är en vred Gud, och en oren kvinna är inte mer värd inför honom än en hund eller ett kadaver.»

Jag sade tröstande: »Maria från Beret, du kan väl inte vara syndigare än många andra som är tvungna att leva här i världen på ditt vis.»

Hon såg på mig med mörka ögon, skakade lätt på huvudet och invände: »Du förstår inte vad jag menar. Vad gagnar det mig, om jag tänker att det finns många som är syndfullare än jag, när jag en gång känner mig själv och vet att jag invärtes är idel maskar och ångest. Men det har funnits en som skulle ha kunnat hjälpa mig. Han dömde inte ens en kvinna som var äktenskapsbryterska, utan var barmhärtig och räddade henne från att bli stenad. Han välsignade alla barn, även flickor, och det fanns ingen synd i honom. Men jag vågade aldrig närma mig honom, jag såg honom bara på avstånd. Knappast skulle väl heller hans följeslagare ha släppt mig fram till honom. Med sin kraft botade han många som var sjuka till kroppen. Och säkert skulle

han ha visat barmhärtighet mot mig med, för mitt hjärta är sjukt och jag blygs över mig själv och mitt liv.»

»Jag tror mig veta vem du menar», sade jag.

Maria från Beret nickade: »Ja, ja, men de fromma och lärda som är utan synd korsfäste honom. Sedan stod han upp från de döda och har visat sig för sina följeslagare. Jag har hört det från säkert håll, hur otroligt det än kan låta, och jag har hört att också du vet om det, fastän du är en främling och en utstött. Därför har jag kommit till dig.»

Hon brast plötsligt i gråt, kastade sig ner framför mig, omfamnade mina knän och bad: »Jag besvär dig, ta mig med, så reser vi tillsammans till Galiléen och söker honom. De har alla lämnat staden i dag som bara har kunnat det för att vandra till Galiléen. Också kvinnorna. Han har själv uppenbarat sig för sina budbärare sent i går kväll och lovat bege sig dit i förväg. Där kommer de att råka honom. Kanske skulle också jag få råka honom om du är villig att ta mig med.»

Jag skakade henne häftigt vid axlarna, reste henne upp att sitta och sade ivrigt: »Låt bli att gråta och ropa så förvirrat, utan berätta i stället vad du vet, så att vi kan rådslå om vad vi skall göra.»

Då Maria märkte att jag var så villig att lyssna till henne torkade hon tårarna ur ögonen, lugnade sig och berättade: »Du har själv träffat den där rika kvinnan, duvuppföderskan, som följde honom åt. Hon förstår dig och vet att du träget söker den nya vägen. Men hon blev strängt förbjuden att råka dig vidare, därför att du inte är ett Israels barn. Det var hon som rådde mig att söka upp dig, eftersom hon inte själv kunde ta mig med sig och för att du som romare är lika ringaktad som jag i min ställning. Hon sade att en lärare själv vet bäst vem som skall få lyssna till hans röst. På kvällen var de elva församlade i övre salen och Jesus kom själv dit genom lyckta dörrar och var mitt ibland dem alldeles som den första kvällen efter det han hade stått upp ur graven. Det känner du ju redan till. Han försäkrade dem att han var av kött och blod och lät Tomas röra vid sina sår så att de alla nu satte tro till att han var uppstånden. Och de talade inte om för kvinnorna allt vad han hade sagt, men började genast bereda sig till avfärd. Redan tidigare hade han sagt dem att han skulle gå före dem till Galiléen. De lämnade staden två eller tre i sänder och väktarna ansatte dem inte. Även kvinnorna har gett sig iväg, och några av dem han har gjort helbrägda, och Simon från Kyrene har också farit. De tror alla att de skall råka honom i Galiléen.»

Jag begrundade hennes berättelse, och jag tyckte att den lät trovärdig, för vad kunde väl denna Maria ha för orsak att dikta upp sådant. Jag kunde även anta att Maria Magdalena fortfarande ville mig väl, fastän hon inte längre vågade träffa mig för lärjungarnas skull.

»Men varför just till Galiléen», frågade jag, »och vad är det som skall hända där.»

Maria från Beret skakade på huvudet och sade: »Det vet jag inte och varför behöver jag veta det. Är det inte nog att han själv har gett de elva den uppmaningen. De var så ivriga att komma i väg, att de första for redan tidigt i morse genast då portarna öppnades.»

Hon rörde blygt vid mitt knä och bad: »Gör också du dig i ordning att lämna Jerusalem, och låt mig bli din tjänarinna och följa med, för det är ingen annan som bryr sig om att ta mig till sällskap och jag kan inte fara ensam till Galiléen. Jag har inga pengar att städsla följe för, och utan sällskap råkar jag i händerna på legionärer eller rövare.»

Jag ville gärna tro på hennes ord, och säkerligen var det inte hennes avsikt att bedra mig. Hennes egen iver var det bästa beviset. Men hon berättade mig endast sådant som hon hade hört i andra hand, och dessa förvirrade dagar kunde många rykten som spriddes från mun till mun förändra innehåll och bli vilseledande. Därför menade jag att jag ytterligare måste få detta rykte bekräftat på annat håll.

Jag sade henne att hon måste ge sig till tåls och förklarade: »Nu på kvällen kan vi inte störta i väg, och jag vill inte heller annars kasta mig in i ett sådant äventyr hals över huvud. Låt oss först sova förnuftigt på saken. Om jag i morgon får upplysningar från annat håll som bekräftar vad du har sagt mig, skall jag planlägga en sådan resa, välja väg och rastplatser och i övrigt utrusta oss så att vi kommer till Galiléen så lätt och fort som möjligt. Där kan vi sedan se oss omkring och tänka över vad vi kan göra.»

Men Maria började jämra sig: »Hela dagen har jag redan väntat och mitt hjärta är så otåligt att jag knappt kan få en blund i ögonen. Varför skulle vi inte kunna fara som vi går och står, utan väska och många saker, och övernatta hos de stilla i landet eller ute på marken nu när nätterna inte längre är kalla. På så sätt blir resan billig och skaffar dig inga onödiga utgifter.»

Jag brast i skratt över hennes oskuldsfullhet och sade: »Jag tror nog att jag har mera erfarenhet av resor än du. Ibland blir det billigaste sättet dyrare än man anar, till exempel om man mister hälsan eller blir pryglad av landstrykare. Låt du mig ordna om resan, så kan du i stället ge mig råd i Galiléen om vart vi där skall vända oss.»

Hon sade: »Jag känner bara till Kapernaum vid Galileiska sjön. Där har han levt och undervisat. Det är väl dit vi bör bege oss om vi inte erfar någonting annat om honom under vägen.»

»Gå alltså i frid», sade jag. »I morgon vid middagstiden kan du komma tillbaka.»

Men Maria från Beret fruktade väl att jag skulle överge henne, för hon sade hastigt att hon ingenstans hade att gå och bad att få sova uppe på taket vid min dörr eller i en vrå av mitt rum. Jag tänkte att det var lika så gott att jag vande mig vid hennes sällskap i tid, om jag ändå skulle färdas med henne och övernatta på samma ställen som hon. Och hon störde mig inte, utan höll sig hela natten stilla i sin vrå, insvept i sin mantel på en matta.

På morgonen, då basunerna hade ljudit, läste hon högt sin morgonbön på judiskt vis, men i övrigt försökte hon på allt sätt sitta tyst utan att störa mina morgonsysslor. Jag bad henne vänta i rummet, gick ner och råkade min värd som redan stod vid sin tröskel och ställde upp sin kramdisk.

»Karanthes», sade jag, »det är dags för mig att fortsätta min resa och lämna Jerusalem. Flickan är kvar uppe på rummet och jag tänker ta henne med mig. Jag har inte glömt vad du sade i går kväll. Köp henne därför nya kläder och klä henne anständigt från huvud till fot, och skaffa henne också lagom med smycken, så att ingen föraktar henne under vägen eller finner henne för simpel som följeslagerska åt mig. Men överdriv inte heller dina inköp, för jag vill inte att hon skall väcka uppmärksamhet i onödan.»

Min syriske värd slog häpen ihop händerna och utropade: »Jag vet inte om du går klokt till väga, men det förstår du kanske själv. Visserligen kan du råka på likadana flickor i vilken stad som helst och på så sätt bespara dig transportkostnaderna. Men i övrigt bär du dig förnuftigare åt nu än när du blandar dig i den judiska politiken som du ingenting förstår av.»

Han frågade alls inte vart jag skulle fara utan hade alldeles nog med att tänka på hur han skulle uppfylla min begäran på fördelaktigaste sätt för sig själv och mig. Jag begav mig raka vägen till min bankir Aristainos och träffade honom uppstigen och i full verksamhet vid kulram och kreditiv. Han hälsade mig med ett glatt utrop, såg på mig uppifrån och ner och sade:

»Du tycks ha följt mitt råd bättre än jag kunde vänta. Skägg har du redan längre än mitt, och av dina manteltofsar att döma är du minst portproselyt. Har du fått reda på det du ville och är du nöjd.»

Jag medgav försiktigt: »Ja, jag har fått veta ännu mer än jag ville veta, och jag är så tillfreds att jag har fått nog av Jerusalem. Men man har lovsjungit Galiléens skönhet för mig över allting och även Herodes Antipas' nya stad Tiberias vid Galileiska sjön. Där lär man kunna sköta sin hälsa i heta källor, gå på teater och cirkus och leva på grekiskt vis helt och hållet utan att det väcker anstöt.»

Aristainos fick en egendomlig min och undvek min blick. Därför tillade jag hastigt: »Jag tror att jag har ansträngt både själ och kropp över hövan i vintras i Alexandria. Jag längtar efter hälsobad och massage och lite grekisk teater för att inte bli alldeles omtöcknad av allt jag har hört och lärt.»

Aristainos smålog och anmärkte: »Du har tydligen råkat i klorna på någon av furst Herodes' talföra agenter. Han har lagt ner mycket i sitt stadsbygge för att göra Tiberias till en så nymodig och grekisk stad som möjligt, och han hoppas att resande och hälsosökande skall bli benägna att göra av med sina pengar där i denna mycket fördragsamma omgivning. Tänker du resa över Samarien eller ta pilgrimsvägen österom Jordan.»

»Jag har kommit för att be dig om råd i allt sådant», sade jag. »Och jag skulle också vilja lyfta lite pengar och få en betalningsanvisning till någon av dina affärsvänner i Tiberias. Skall jag säga som det är har jag hittat en angenäm flicka till ressällskap åt mig. Jag har lärt mig i Baiae att en man som ännu är någorlunda ung gör klokast i att ta matsäck med till badorter. Annars kan han råka illa ut.»

Aristainos småleende blev spefullt. »Som bankir är jag endast din tjänare», sade han, »och jag har ingen rätt och inte någon lust heller att vara nyfiken. Men minns jag fel, eller har du redan forskat tillräckligt i den korsfäste Jesus från Nasarets läror.»

Jag kände en oövervinnlig motvilja för att ljuga för honom. Jag valde orden allt medan han såg forskande på mig och sade så: »Ja, jag har verkligen hört många och märkliga ting om honom. Det kan hända att jag frågar mig för om honom i Galiléen också, om jag får tid. Det måste medges att det har varit en viss spöklik stämning här i er heliga stad efter hans död. Jag har tänkt på honom en hel del.»

Aristainos funderade, sneglade på mig och sade så: »Din plötsliga lust att fara till Galiléen var så överraskande. Jag har hört att det är många som har begett sig dit härifrån staden under gårdagens lopp. Ja, bland det gemena folket går ett rykte om att där sker underverk. Jag vet ju att du är en tillräckligt upplyst man för att inte följa med fiskare och timmermän, men det var i alla fall ett sammanträffande.»

»Vi kan tala uppriktigt», fortfor han. »Jag har skäl att tro, att vårt stora råd tröttnade på alla galiléerna som följde med den där mannen och på ryktena som de och deras kvinnor spred omkring. Det enkla folket är ju berett att tro på rena dårskaper. Det är svårt att få livet av rykten och ännu svårare är det att ställa någon till ansvar på grund av blotta rykten. Då skulle alla strax säga att det inte finns någon rök utan eld. En korsfästelse räcker till varnagel för folket, och att förfölja hans lärjungar skulle bara öka det onödiga larmet kring saken. Det är bättre att han blir glömd. Därför tror jag att våra styresmän på omvägar har låtit de där galiléerna förstå, att de inte kommer att bli värre åtgångna om de bara skuddar den här stadens stoft av sina fötter. De kan gärna fara tillbaka till Galiléen som lyder under Herodes Antipas. Han kan förfara med dem som han finner för gott. Men jag tror att de hemma i sin egen omgivning där alla känner dem är ofarliga. Ingen är ju profet i sitt eget land. Jag förklarar allt det här för dig för att du bara inte skall inbilla dig saker i onödan och bland dem sådant som en förnuftig människa inte ens gitter klä i ord.»

I hans praktfulla rum satt jag stadigt omgiven av starka väggar, portar och riglar, och det var som om hans förnuftiga ord hade strött jord över min glöd för att släcka den.

»Om det är så obetydliga saker som du säger att det är, så håller du överraskande väl reda på obetydligheter», sade jag surt. »Jag kan väl vara uppriktig jag också. Jag har hört sägas att han har stått upp från de döda och uppenbarat sig för sina lärjungar och lovat vandra dem i förväg till Galiléen.»

Aristainos ryckte i en söm i sin mantel som om han hade velat riva sina kläder. Men han fick snart behärskningen tillbaka, log ett snett leende och sade: »Det var ett fördömt slarv att hans listiga lärjungar skulle få tillfälle att stjäla hans lik ur graven under jordskalvet. Med hjälp av det kan de påstå vilka vansinnigheter som helst. Naturligtvis kan de mata en historia som den här i sina hemliga anhängare för att försköna sin flykt från Jerusalem. Jag skulle ännu förstå dig, om du hade blivit förhäxad av skrifterna eller av en hebré syrsatt av väntan på Messias. Men du är ju romare och filosof. En död man stiger inte upp ur sin grav. Sådant har aldrig någonsin hänt och kan inte heller hända.»

»Varför blir du då så upprörd och het, förnuftige man», frågade jag. »Naturligtvis förstår jag att du är bunden vid ditt trygga hus och dina pengar och affärer och att du inte kan annat än göra ditt bästa för att bevara allting sådant det är. Jag igen är fri att komma och gå

som jag vill, till och med att tänka tankar som du inte vågar tänka. Jag reser nu för att bada i Tiberias' heta källor, och det angår inte dig om jag i hemlighet hoppas på samma gång få höra eller kanske själv se någonting som aldrig förr har hänt.»

I det jag såg på hans lilla skägg och välvårdade ansikte och händer och hans grekiska lockfrisyr greps jag av motvilja för honom och hans värld. Jag mindes Lasarus' systrar och Maria Magdalena och även Maria från Beret tycktes mig kärare för sina förhoppningars skull än denne man som var bunden av sina pengar och sin vinning. Han hade inget hopp. Därför förnekade han så bestämt också alla andras hopp.

Han anade väl mina tankar, eftersom han strax vände på kappan, slog ut med händerna och försäkrade: »Du får förlåta mig, naturligtvis vet du själv bäst vad du gör. Jag förstår att du är poet i ditt hjärta och därför böjd för att tänka sådant som en affärsman förvisar ur sina tankar. Och du låter säkert inte lura dig av svindlare eller tror på sagor utan vidare. På vilket sätt vill du resa. Jag kan erbjuda dig en erfaren karavanförare och kameler eller åsnor, och även ett utomordentligt tält med all utrustning, så att du inte är beroende av städernas härbärgen utan kan undvika smutsen, ohyran och tvivelaktigt sällskap. Klokast vore det att städsla ett par syriska legionärer i ditt följe. Då skulle du inte behöva frukta någonting vare sig dag eller natt. Allt det här kostar naturligtvis pengar, men det har du råd med.»

Det var någonting i den vägen jag själv hade tänkt mig och just därför jag vände mig till Aristainos. Jag förstod även hans tjänstvillighet, för på att ordna en karavan av detta slag skulle han själv ju förtjäna bäst. Men då skulle även en av hans förtroendemän komma att övervaka varje mitt steg och ord och efteråt föra vidare allt jag hade gjort. För sin egen nytta skulle han rapportera vidare till sina styresmän allt vad de möjligen kunde vilja veta om mig. Jag tvekade därför.

»I själva verket tänkte jag resa mer på egen hand», sade jag. »Här har jag inte gått till gymnasiet en enda gång och jag hoppas att en liten besvärligare resa skall skaka slappheten ur kroppen på mig. Men jag måste också tänka på att kvinnan som följer med mig har det bekvämt.»

»Just det», instämde han ivrigt. »Också små motigheter kan göra en ung kvinna retlig och nyckfull. Knappast gläder du dig heller åt att se ett vitt skinn som är fullt av röda bett av ohyra. Tillåt mig att ge henne en liten gåva medan du betänker dig.»

Han gick ut och kom tillbaka med en fin grekisk handspegel, vars baksida pryddes av en skickligt ritad satyr som omfamnade en motsträvig nymf. Det var en vackert slipad och dyrbar spegel, och jag ville inte råka i tacksamhetsskuld till honom genom att ta emot den. Men han tryckte den i handen på mig och sade:

»Var inte rädd, det här är ingen trollspegel, utan den bara hjälper din väninna till för dig angenäma tankar om hon först ser på sin egen bild och sedan på den ivrige satyren. Men det sägs ju att det finns speglar som kan döda den som ser i dem. Som förnuftig människa har jag svårt att tro det, men det är alltid klokast att vara försiktig. Därför önskar jag dig av allt hjärta att du på din resa inte skall råka ut för någon sådan spegel och få se saker som en människa inte bör få se.»

Han gav mig inte tid att begrunda meningen med sina ord utan började räkna på fingrarna och förklarade att jag behövde en tjänarinna för min följeslagerska och en kock och en egen tjänare och en lastdjursdrivare och en tältresare, och sade till slut: »Jag tror det räcker med tolv personer, och ett sådant följe väcker inte någon uppmärksamhet utan är nätt och jämnt vad din rang kräver.»

Jag såg i andanom ett resefölje av pladdrande, grälande, ropande och sjungande människor som jag var alldeles oförmögen att hålla ordning på. Blotta tanken gjorde mig motsträvig och jag sade: »Utgifterna bekymrar mig inte, men min bästa lyx är ensamheten. Kom med något bättre förslag, och tag i varje fall din spegel tillbaka. Den oanständiga teckningen är nöjsam, men jag tror inte att den skulle förbättra mitt anseende bland judarna.»

Han tog spegeln utan invändningar och föreslog: »Då vet jag. Det finns en Natan som då och då har tagit tjänst hos mig. Hans enda fel är att han bara tiger, men han är en ovillkorligt pålitlig man och han känner Judéen och Dekapolis, Samarien och Galiléen lika bra. När jag hämtade spegeln såg jag honom sitta ute på gården. Det betyder att han söker arbete. Just nu har jag ingenting annat åt honom, och jag vill inte ha honom sittande därute i dagatal, för hans tystlåtenhet retar tjänstefolket. Jag vet att han har fört karavaner ända till Damaskus. Gå och förklara för honom vart du skall och hur du vill färdas, så ordnar han allt till det bästa. Du kan lugnt lämna din börs åt honom, så sköter han om betalningen på härbärgena. Han nöter inte tungan på prutning och betalar inte heller vad som begärs, utan vad han själv anser är rimligt. På så sätt får han visserligen ingen andel av värdarna, men han är nöjd med sin lön.»

»En sådan man vill jag gärna träffa», sade jag och undrade om det var något listigt påfund av Aristainos. Men han skrattade åt min misstro och visade mig ut på gården där Natan satt. Det var en solbränd, barfota man. Han var klädd i en smutsig vit mantel och hade kortklippt hår. Då han mötte min blick tyckte jag att hans ögon var de vemodigaste jag någonsin hade sett. Men av någon anledning kände jag strax förtroende för honom.

Jag bad Aristainos förklara mitt ärende för Natan, men han lyfte skrattande händerna och gick in i sitt rum för att låta en bokhållare räkna upp respengarna åt mig i en börs och skriva ut en betalningsanvisning på hans affärsvän i Tiberias. Det var som om han velat två sina händer i fråga om hela saken, och då jag såg på Natan en gång till förstod jag att det åtminstone inte var någon spion jag hade framför mig.

Jag sade: »Du är Natan och jag heter Marcus och är romare. Jag skall resa med en kvinna till Tiberias och vill färdas så enkelt och föga uppseendeväckande som möjligt. Jag kan betala dig den lön du begär, och du får hand om min börs under färden.»

Han kastade en blick på mitt ansikte och så på mina fötter som om han bedömt om jag orkade gå, men svarade endast med en nick.

»Jag tror det räcker med tre eller fyra åsnor», fortfor jag. »Min följeslagerska och jag behöver sovmattor och kokkärl. Skaffa vad du anser är nödvändigt och kom vid middagstiden till kramhandlaren Karanthes' hus.»

Han nickade på nytt och lät en kvist som han hade skalat halva barken av falla till marken. Då han såg att den föll med barken uppåt nickade han en tredje gång. Han var verkligen ingen talför man. Efter Aristainos' många frågor tyckte jag om att denne man inte frågade mig om någonting. Jag gick in tillbaka för att ta farväl av bankiren. Han gav mig affärsmässig redovisning för mina pengar och lät bokhållaren räcka mig börsen och anvisningen.

»Må din resa bli lycklig», sade han. »När du kommer tillbaka skall vi råkas igen.»

Jag gick ut på gården och räckte börsen åt Natan. Han vägde den i handen och fäste den vid sin gördel, funderade ett slag, kastade en blick på solen och gick sedan sin väg utan vidare bestyr. Hela vår överenskommelse och hans uppträdande var så fullkomligt olika all österländsk köpslagan att det var med stor undran jag stod och såg efter honom. Likväl hade jag en känsla av att han inte skulle bedra mig.

Själv började jag gå upp till staden inom murarna, där jag den mörka kvällen hade följt efter mannen med vattenkrukan. Jag kom allt högre upp i de förvillande gränderna och trapporna och hittade efter en stunds sökande porten i den gamla muren där vi hade gått in. Så fast jag än hade beslutit att inte vidare besvära budbärarna som hade visat bort mig, ville jag ändå om möjligt försäkra mig om att de verkligen hade lämnat staden.

Jag tyckte mig känna igen det stora huset jag hade besökt. Den tunga porten stod på glänt, men jag såg ingen röra sig på gården, och jag kände plötsligt en fruktan vars orsak jag inte förstod, och vågade inte stiga in. Jag gick tveksamt förbi och vände sedan samma väg tillbaka och gick förbi porten ännu en gång. Men in kunde jag inte gå. Även om jag hade velat, kunde jag inte.

Efter lång tvekan vände jag om, förtretad och okvädande mig själv för min brist på mod. Jag förundrade mig också över hur folktom denna trakt var, för jag hade sett endast en och annan mötande. Nära muren hörde jag ett enformigt knackande. Där satt en tiggare på marken som försökte dra till sig min uppmärksamhet genom att slå sin käpp mot en sten, men han var alltför stolt för att begära en allmosa.

Jag hade märkt att det var klokast att inte dela ut allmosor bland tiggarna, för då började de bara linka efter mig och ropa så att jag aldrig ville slippa dem. Men denne tiggare, som hade mist sina fötter, endast såg på mig utan att säga något och slutade strax knacka med käppen då han såg att jag hade lagt märke till honom. Jag kunde inte annat än stanna och kasta en slant på marken framför honom.

Han tog upp slanten utan att tacka men frågade: »Vad söker du, främling. Här där jag sitter fotlös på min plats ser jag mycket och även sådant som inte alla skulle vilja att jag såg.»

»Ge mig i så fall ett tecken om du kan», bad jag.

»Reseförberedelser och hastigt uppbrott är det enda tecknet jag känner till», sade tiggaren. »Även män som inte gärna visar ansiktet i dagsljus har satt sig i rörelse. Så vitt jag vet är de fiskare och de hade säkert brått till sina nät. Passar dig det tecknet.»

»Det passar mig bättre än du anar», sade jag och gladde mig och kastade en slant till åt honom. Han tog tankspritt upp den och stirrade på mig som för att komma underfund med vem jag var. Så frågade han plötsligt:

»Är inte du den mannen som ledde hem en blind en kväll och gav honom din egen mantel vid Källporten. Om så är vill jag råda även

dig att köpa dig ett nät och följa efter de andra. Dig väntar kanske ett stort fiskafänge.»

Jag fick en klump i halsen och mitt hjärta började skälva. »Vem har bett dig säga mig det», frågade jag.

Men den fotlöse tiggaren skakade på huvudet och sade: »Ingen har bett mig säga det. Jag sade det av idel bitterhet, för om jag hade mina fötter i behåll skulle jag vandra till Galiléen i dag. Det är som en sång och ett jubelrop. Till Galiléen, till Galiléen. Men jag kan inte följa det.»

»Du talar inte som en tiggare», sade jag.

»Jag har inte alltid varit det», svarade han stolt. »Jag känner skrifterna, och fotlös i gatans smuts är det lättare för mig att tro och fatta sådant som de helbrägda och sunda inte fattar. För denna min galenskap har jag redan blivit slagen för munnen, och det vore bättre för mig att tiga, men jag kunde inte stå emot frestelsen när jag såg dig så skyggt vanka kring huset därborta som också jag har sett på.»

»Alltså till Galiléen», sade jag. »Du stärker mitt hopp.»

»Alltså till Galiléen», sade han fromt. »Och om du möter honom, så be att han välsignar också sina minsta bröder, som blir slagna för munnen av de kloka.»

Försjunken i tankar gick jag tillbaka ner i yttre staden, men då jag närmade mig syriern Karanthes' hus blev mina fötter otåliga, en förväntans ljuva iver värmde mina tankar och inom mig ljöd det som en sång och ett jubelrop: Till Galiléen, till Galiléen. Något annat kunde jag inte tänka.

Jag kunde likväl inte bege mig raka vägen till mitt rum utan måste sätta mig på tröskeln vid gatan och vänta. Min värds hustru och dotter var uppe i mitt rum och hjälpte Maria att klä sig. Karanthes förklarade:

»Kvinnor är kvinnor, och de kunde inte motstå frestelsen att se närmare på de vackra kläderna och billiga smyckena. Tack vare dem är min hustru nu övertygad om att Maria från Beret inte är någon dålig kvinna, utan snarare en oskyldig flicka som du vill rädda och göra till en anständig kvinna.»

Jag hann inte svara, för hans hustru och dotter ropade i detsamma på mig från taket och bad muntert pladdrande mig komma upp och se på bruden. Förvånad över deras förvandlade sinnelag gick jag dit upp och förvånades ännu mer av att se Maria från Beret. I de nya kläderna såg hon ännu yngre ut än kvällen före. Hon hade ett broderat skärp om livet och ett band om pannan, ett halsband av brokiga ste-

nar, stora ringar i öronen, ja, en ankelkedja om ena benet. Het i ansiktet av förtjusning hälsade hon mig ropande och sade:

»Varför låter du klä mig som en rikmansdotter som skall på gästabud. Jag är tvättad och kammad och smord och här är en slöja att dölja ansiktet med på färden och här en mantel att svepa om mig för att skydda kläderna för damm.»

Hon provade slöjan, svepte manteln om sig och visade sig för mig från alla sidor så att alla smyckena klirrade. Hennes barnsliga förtjusning rörde mig, för det var sannerligen som om hon hade klätt av sig sitt onda förflutna med de gamla kläderna. Även Karanthes kom och såg på henne som om hon varit hans händers verk och kände på varje plagg och smycke och bad även mig känna på dem och nämnde vad varje sak hade kostat, som för att låta Maria förstå vad jag hade offrat på en enkel flicka som hon. Marias uppsyn blev dystrare medan hon lyssnade till detta, hennes glädje slocknade och hon började ge mig misstrogna blickar.

Jag tackade Karanthes för hans besvär och sade även vänliga ord till hans hustru och dotter, ända tills de alla tre märkte sig vara överflödiga i rummet och gick sin väg, fnissande med handen för munnen. Då Maria och jag var ensamma stirrade hon förskrämt på mig och drog sig undan med ryggen mot väggen som för att värja sig.

»Vad är det egentligen du vill mig», frågade hon. »Någonting sådant här har bara hänt mig en enda gång förr sedan jag rymde från min hemby till staden. Det var en gumma som hittade mig på gatan när jag var klädd i bara säckväv, och tog mig med hem till sig och satte underliga kläder på mig. Jag trodde hon ville mig väl, innan jag begrep vad det var för slags hus. Hon slog mig när jag inte kunde betjäna hennes gäster så som de ville, och först på tredje dagen lyckades jag rymma. Jag trodde du var annorlunda, och jag har bett för dig för att du är god mot mig och inte rörde mig i natt fastän jag var mycket rädd för det. Men nu misstror jag dina avsikter. Jag var väl inte tillräckligt vacker för dig som fattig och okammad.»

Jag kunde inte annat än skratta och lugnade henne: »Var inte rädd, jag trår inte efter något jordiskt rike, för i så fall skulle jag lika gärna kunna stanna med dig i Jerusalem. Jag har tillräcklig erfarenhet av att allt jordiskt begär är bara en glödande grav där ingen minsta svalka finns utan hettan bara blir större ju djupare man sjunker i den. Därför begär jag endast det andra riket som ännu dröjer kvar på jorden. Det är det jag far för att söka i Galilén tillsammans med dig.»

Men mina vänliga ord behagade henne inte. Plötsligt flödade tårarna

upp i hennes mörka ögon, hon stampade i golvet och började rycka av sig halssmycket och pannbandet, slängde dem ifrån sig och ropade: »Nu förstår jag varför du inte ens ville besvära dig med att välja mig smycken utan överlät det åt andra. Din likgiltighet kränker mig och jag vill inte alls ha de här smyckena som du inte har gittat välja, och ändå har jag aldrig haft så här vackra smycken.»

Det var så svårt för henne att avstå från smyckena att hon grät allt bittrare, stampade med båda fötterna och snyftade: »Begriper du inte att ännu kärare för mig än de här dyrbara metallsmyckena skulle det enklaste halsband av frön och kärnor ha varit om bara du själv hade trätt det åt mig.»

Även jag blev ond, stampade i golvet i min tur och befallde: »Sluta strax upp med ditt ylande, Maria från Beret, och jag fattar inte hur du vill bära dig så elakt åt. Vad tror du de skall tänka om mig och om oss därnere, när de hör hur det dunsar och vrålas här uppe. En gråtande kvinna är ful som en säck, och jag förstår inte hur jag skall kunna ta dig med till Galiléen om du missuppfattar min vänlighet på ett så sårande vis.»

Maria blev skrämd och slutade genast gråta, torkade sig i ögonen och sprang mig om halsen, kysste mig på mungiporna och bad vackert: »Förlåt mig min dumhet, jag skall försöka bättra mig om du bara tar mig med.»

Hennes smekning var som ett olydigt barns smekning och den blidkade mig strax. Jag strök henne över kinden och sade: »Då skall du behålla dina smycken, så att väktarna på vägen aktar dig som min sällskapsdam. Senare kan jag säkert få ett tillfälle att trä dig halsband av bär och kärnor, om det är sådana du tycker bättre om, fastän vi inte längre är några barn.»

Vi var sannerligen inte längre några barn, men jag greps just då av en längtan att bli barn på nytt i mitt hjärta, så att jag inte längre skulle känna lusta eller ondska utan kunna oskyldigt glädjas åt varje dag sådan den kom. Jag visste inte vad som kunde vänta mig i Galiléen. Kanske var det helt och hållet förgäves jag begav mig på den besvärliga resan. Men jag ville glädja mig åt färden och åt min förhoppning. Jag ville glädja mig åt min blotta väntan.

Karanthes ropade upp till mig att åsnorna hade kommit. Jag såg på solen att det var middagstid. Jag gick ivrigt ner, och Maria från Beret följde efter. I gränden framför huset fick jag se fyra kraftiga åsnor, två av dem sadlade med sovmattor. Den tredje var klövjad med packningskorgar, och på den fjärde satt en fattigt klädd kvinna som inte

ens vågade lyfta sin blick från åsnenacken framför sig. Natan hälsade aktningsfullt men sade ingenting, kastade bara en blick på solen för att visa att han hade kommit på den tid jag hade bestämt.

»Vem är den där främmande kvinnan och någon sådan vill jag inte ha med mig», sade jag häftigt. Men Natan svarade inte, tittade bara bort som om hela saken inte alls hade angått honom. Karanthes gick bort och talade med kvinnan och kom tillbaka igen i det han osäkert plockade sig i skägget.

»Hon heter Susanna», förklarade Karanthes. »Hon säger att Natan har lovat ta henne med som tjänarinna åt er, för hon vill tillbaka till sin hemtrakt i Galiléen och orkar inte vandra långa vägar. Därför sitter hon här redo på en åsna och vill inte ha någon lön för sina tjänster om hon bara får följa med. Jag har förstått att hon har varit sjuk här ända sedan påskhögtiden och hennes följeslagare lämnade henne kvar när de själva reste hem.»

Kvinnan satt kvar som förut och vågade inte se på mig. Begripligt nog blev jag ond och ropade: »Vi behöver ingen tjänarinna utan betjänar varandra. Jag kan inte börja forsla alla sjuklingar i Jerusalem med mig till Galiléen.»

Natan gav mig en frågande blick. Då han märkte att jag menade allvar höjde han på axlarna, slog ut med händerna, lossade min börs ur bältet och kastade den på marken framför mig och började vandra sin väg i gränden, utan att bry sig om sina åsnor. Den främmande kvinnan började jämra sig men höll sig envetet kvar på åsnan.

Jag förstod att avfärden skulle bli ytterligare uppskjuten om jag var tvungen att leta upp en ny vägvisare, som kanske dessutom var opålitlig. Vreden kokade upp inom mig, men jag svalde den, ropade Natan tillbaka, bad honom fästa börsen i bältet på nytt och sade bittert: »Jag böjer mig för det oundvikliga. Gör alldeles som du behagar, bara vi kommer i väg innan här samlas ännu mera folk för att gapa på oss.»

Jag gick skyndsamt in, klarade upp min skuld till Karanthes, gav honom mer än han begärde och bad: »Bevara sakerna jag lämnar här, för jag kommer tillbaka till Jerusalem.»

Karanthes tackade översvallande och nickade med övertygelse: »Alldeles, alldeles, jag är säker på att du mycket snart kommer tillbaka.»

Det samlades nyfiket folk kring åsnorna medan Natan skickligt lastade korgarna med den packning jag ville ha med. Männen kände på åsnornas ben och granskade deras tänder, och kvinnorna ömkade den sjuka Susanna som satt hopkrupen på sin åsna utan att våga växla

ett ord med någon. Även tiggare samlades för att sträcka fram händerna och önska oss lycka på färden, och Natan delade ut de allmosor ur min börs som han ansåg rimliga, för att de inte skulle vålla oss skada med att förbanna oss. På detta vis rådde ett ansenligt stoj i kramhandlarens gränd innan Maria och jag äntligen kunde sitta upp på våra åsnor och Natan satte sig i spetsen för tåget. Vad mig beträffade kunde han lika gärna ha fått knyta en säck om huvudet på mig, för han anmälde inte med ett ord vilken väg och över vilka härbärgen han tänkte föra oss till Galiléen.

Först förde han oss likväl genom yttre staden till det saltfiskstinkande torget vid Fiskporten och genom denna port ut ur staden. Väktarna kände honom och ville undersöka laståsnans korgar, men då jag ropade till dem att jag var romare avstod de genast och stannade och såg långt efter oss. Till min förundran följde Natan nu vägen som gick längs muren upp till borgen Antonia och hejdade åsnorna framför portvalvet. Då Susanna såg legionärerna som stod vakt vid porten började hon åter jämra sig och gömde ansiktet vid åsnans nacke. Förgäves försökte jag få Natan att fortsätta. Han bara visade med handen att jag borde gå in i borgen. Jag misstänkte vid detta laget att han var stum, för ännu hade jag inte hört honom yttra ett ord. Då jag såg på hans kortklippta hår undrade jag likväl också om han kanske hade avlagt något tysthetslöfte.

Jag gick motvilligt in under portvalvet, och vakterna hindrade mig inte, så egendomlig jag än såg ut med mitt skägg och min randiga mantel. Som om jag kallat honom kom garnisonskommendanten just då ner från tornet. Jag gick fram till honom, hälsade honom med lyft arm och sade:

»Jag är på väg till Tiberias för att bada. Min vägvisare ansåg att jag borde ta farväl av dig och be dig om råd för färden. Jag reser enkelt och utan annat följe än två kvinnor.»

Han frågade: »Reser du över Samarien eller längs Jordan.»

Jag blygdes att erkänna att jag inte visste det. Därför sade jag: »Den väg du finner bäst.»

Den dystre och giktbrutne mannen fingrade sig på överläppen och förklarade: »Samariterna är elakt folk och bereder enklare resande många slags förtret. Men Jordan svämmar fortfarande över. Vid vadställena kan du få det besvärligt och om nätterna kan du få lyssna till lejonens rytande i snåren. Om du vill ger jag dig naturligtvis gärna ett par legionärer i följe, om du betalar deras sold och vid tillfälle nämner om min välvilja för prokuratorn.»

Men uppenbarligen var han inte särskilt angelägen om att minska sin garnison ens tillfälligt med ens ett par man. Därför svarade jag: »Nej, nej, jag färdas ju i ett land som Rom har fredat och har ingenting att frukta.»

»I så fall skall jag ge dig ett svärd till följeslagare», sade han lättat. »Som medborgare har du rätt att färdas med svärd, men för säkerhets skull skall du få ett tillståndsbevis, eftersom du är så underligt klädd och har låtit skägget växa vilt.»

Jag gick alltså och löste in ett svärd med axelrem av tygmästaren och köpte tillståndsbevis hos skrivaren, så att kommendanten drog lämplig nytta av min avfärd. Han följde mig sedan vänligt över gården till porten, men försökte förgäves dölja sitt leende då jag spände svärdet om livet över min judiska mantel.

Natan smålog inte utan nickade belåtet då han åter manade på åsnorna. Vi rundade nu tempelområdet och tog vägen över Kidron till vägen som slingrade sig runt Oljeberget och som jag redan var bekant med ända till Betania. Då staden var försvunnen ur synhåll steg jag av åsnan och fortsatte till fots. Framme i Betania ropade jag till Natan att vänta och begav mig till Lasarus' hus. Då jag ropat en stund kom han gående från sin trädgård och besvarade min hälsning. Jag frågade efter hans systrar, men han sade:

»Mina systrar har farit till Galiléen.»

Jag frågade: »Varför har du inte följt med dem.»

Han skakade på huvudet och sade: »Jag har ingen anledning att fara till Galiléen.»

»Men», invände jag, »det har berättats mig att han, din herde, har färdats dit i förväg och väntar på dem där.»

Lasarus sade avvisande: »Vad rör det mig. Jag sköter min trädgård och håller mig i närheten av min grav.»

Han talade fortfarande sluddrigt, hans ögon var dystra och det var som om han inom sig hade ruvat över en gåta som han inte kunde förklara för någon främmande människa. Jag kände en kyla i hans närhet och ångrade mig att jag hade vikit av för att hälsa på honom.

»Frid med dig», sade jag till avsked.

»Frid», upprepade han hånfullt. »Om du visste vad frid vill säga skulle du knappast önska mig det.»

Han strök sig över pannan med sin gulaktiga hand och fortfor: »Jag har ont i huvudet och mina tankar hålls inte samman. Jag blev rädd när jag hörde dig ropa mitt namn. Det skrämmer mig numera att

höra någon kalla mig. Jag skall ge dig en liknelse. Om du och jag vore små som nålsuddar och ännu mindre och allting omkring oss endast smått som en nålsudd, så skulle vi väl ändå fortfarande tro oss vara lika stora som nu, eftersom vi endast kunde jämföra oss med varandra. För mig har världen och allting omkring mig blivit smått som en nålsudd. Varför har han gått med på att födas, dö och stå upp igen i denna nålsuddsvärld. Det kan jag inte fatta.»

Jag kunde inte tänka annorlunda än att hans huvud hade hunnit lida skada under de dagar han hade legat lik i graven. Därför kunde han väl inte längre tänka på andra människors vis. Jag vände mig tyst bort och gick tillbaka till vägen. Natan såg forskande på mig med samma förundran i sin uppsyn som jag redan en gång hade sett hos honom. Men han sade ingenting. Vi fortsatte vår väg.

Landsvägen löpte ner i en dal och gick över en flodfåra, vi vandrade längs bergssluttningar och rastade bara en gång för att vattna åsnorna vid en brunn. Natans tystlåtenhet smittade av sig också på Maria, så att vi just inte talade med varandra. Men Natans tystlåtenhet var inte trumpen. Tvärtom kände jag mig full av förtröstan på hans ledning Inte heller hyste jag längre något agg mot den sjuka kvinnan, för hon red sist och försökte hålla sig i skymundan så mycket som möjligt. Då skuggorna började förlängas blev jag tvärtom bekymrad för hennes skull och undrade hur hon skulle orka. Natan drev oavlåtligt på åsnorna och vandrade själv med långa outtröttliga steg som om han haft lika bråttom som vi. Jag förstod att han undvek Samarien och följde galiléernas pilgrimsväg över Jeriko, där de brukade färdas till och från templet vid judarnas stora högtider.

Först då de första stjärnorna tändes stannade vi i en liten by, och Natan ledde in åsnorna på den slutna gården till ett oansenligt härbärge. Där fick vi själva se till våra behov. Natan lossade snabbt och skickligt packningen och bar in våra sovmattor i ett tomt, gödselluktande men rent rum. Susanna gjorde hastigt upp eld på gården och började skramla med kärl för att laga mat åt oss och visa sig nyttig. Hon blandade fårköttsbitar i sin gröt och ställde den att badda färdig, hämtade vatten och ville nödvändigt två mina fötter. Även Marias fötter tvättade hon och bemötte henne på allt sätt aktningsfullt. Då maten var färdig bjöd hon först mig och sedan Maria. Jag kände mig väl till mods.

Jag ropade välvilligt på Natan och föreslog för honom och Susanna: »Jag vet inte om jag nu bryter mot era seder, men vi färdas ju till-

sammans och skall sova i samma rum. Och samma gröt som jag skall även ni äta, så sätt er här och ät med oss.»

De tvättade sina händer och satte sig på huk och åt. Natan bröt brödet, välsignade det på judiskt vis och räckte mig en bit, men vid kvinnorna fäste han inget avseende. Han åt njuggt och rörde inte köttet. Medan han åt satt han och stirrade framför sig försjunken i sina egna tankar, och jag försökte inte tala med honom. Efter att ännu ha sett till åsnorna svepte han in sig i sin mantel, höljde över sitt huvud och lade sig till vila vid tröskeln som till ett tecken att vi alla gjorde klokast i att lägga oss. Men då Susanna hade ätit kastade hon sig på marken och försökte kyssa mina fötter till tack för att jag hade tagit henne under mitt beskydd.

Jag sade: »Du skall inte tacka mig utan Natan. Jag hoppas bara att inte färden blir dig för ansträngande så att du sjuknar på nytt.»

Hon invände: »Nej, nej, vi galileiskor är sega som skinn. Jag var mest sjuk av sorg, men jag blir frisk av glädjen att få komma hem till mina trakter igen vid Kinnerets strand.»

Nästa morgon väckte oss Natan redan före soluppgången och fick oss i väg så fort att jag fann mig sittande på åsneryggen sömnig, huttrande i morgonkylan och tuggande på en brödbit medan den röda solen ännu höll på att stiga över bergen. Men efter hand som solskenet klarnade och började värma fylldes jag av glädje. De blånande bergen, vingårdarna och de silvergrå olivträden på sluttningarna var vackra att se på. Jag tror att vi alla fylldes av samma fröjd, för alldeles oväntat och till min stora förvåning hov Natan upp en sträv röst och började sjunga en hebreisk sång.

Jag såg frågande på Maria, men hon bara skakade på huvudet till tecken på att hon inte förstod orden. Det var någonting djupt jublande men på samma gång högtidligt i Natans oregelbundet stigande och fallande sång. Då han tystnade steg jag av åsnan och väntade tills Susanna hann upp mig. På min fråga såg hon tillitsfullt på mig och förklarade:

»Det är en färdsång. Herren är din beskyddare, Herren skall gå på din högra sida som en skyddande skugga. Solen skall inte bränna dig om dagen och inte månen om natten. Herren skyddar dig för allt ont, han bevarar din själ. Herren håller sin hand över ditt uppbrott och din ankomst, nu och evinnerligt.»

Jag förstod inte riktigt hennes landsmål. Därför började hon gnola samma ord på sitt eget språk, vaggande på kroppen, och plötsligt brast hon till min förundran i gråt. Jag rörde tröstande vid hennes skuldra

och sade oroligt: »Gråt inte, Susanna, utan tala om vad som bekymrar dig. Kanske kan jag hjälpa dig.»

Hon svarade: »Nej, nej, jag bara gråter av glädje, för att jag ur djupaste sorg och liksom ur dödens käftar har kommit tillbaka upp i ljusa dagen.»

Jag kunde inte annat än oroa mig för att jag hade fått två sinnesförvirrade reskamrater. Men vid den tanken måste jag småle, för enligt allt förnuft var jag själv en sinnesförvirrad romare som på detta vis utan rast och ro skyndade mig för att leta efter en uppstånden judisk konung.

Fram mot middagstiden kom vi ner i Jordandalen och såg vida bördiga fält och Jerikos grå murar framför oss. Luften blev het och gassig, men allt emellanåt förde vinden med sig en lätt men ändå genomträngande doft från palmdungarna som är Jerikos rikedom.

Här var våren längre hunnen än i Jerusalem, och vi såg folk som redan skördade vete med skära. Men Natan förde oss inte in i staden, utan på boskapsstigar runt stadsmuren, och vid middagstiden rastade vi i dess skugga nära en källa och lät åsnorna beta. Natan gick en bit ifrån oss för att bedja och vände sig med upplyfta armar mot Jerusalem så att även Maria mindes dagbönen, och Susanna mumlade fromt någonting för sig själv. Detta skilde dem från mig, för jag är van att bedja bara som seden kräver vid offer och på gudarnas högtidsdagar på de orter där jag råkar vistas, och den sortens böner tror jag inte har någon verkan. Jag bara anpassar mig efter skick och bruk i olika länder, för att inte sticka av från andra människor. Nu greps jag av ett slags avund, och jag fick lust att be dem lära mig sina böner. Men de var judar och betraktade sig som Guds utvalda folk. Därför misstänkte jag att Natan och Susanna skulle avvisa en sådan begäran. Och Marias bedjande tyckte jag var föga annat än en barndomsvana, som inte hade någonting att ge mig.

Under rasten åt vi bröd, lök och ost. Jag drack survin till och Maria också, men Natan och Susanna drack bara vatten. Då jag bjöd vin åt Natan sade han ingenting men visade på sitt kortklippta hår. Jag förstod att han var bunden av något slags löften. Han betraktade mig i alla fall så vänligt att jag kom att fråga honom: »Har du avlagt ett tysthetslöfte också.»

Han svarade: »Där orden är många, där fattas inte synd.» Men han log försonande när han sade så. Sedan kunde han inte ge sig till tåls att rasta längre, utan skyndade på oss. Vi kom tillbaka till landsvägen och såg bortom slätten den översvämmade Jordan. Vår vandring blev

nu så het och svettdrypande att var och en av oss hade nog med sig själv. Både vi och åsnorna ansattes dessutom av stickande flugor så att åsnorna började vrenskas. Jag tror att de talrika flugorna kom från oxarna som överallt gick okade och släpade vetekärvar till tröskningsplatserna.

Då kvällen kom hade vi en lång dagsmarsch bakom oss och var alla trötta, törstiga och stela i lemmarna. Vi övernattade i en by som hade en brunn med rinnande vatten, så att vi kunde två oss ordentligt. Jag tyckte mig redan märka att Natan med flit undvek städernas härbärgen där vi kunde ha bott bekvämare och kunnat få maten färdiglagad. Men då han gav mig sina forskande blickar visade jag inget missnöje. I själva verket endast njöt min kropp av detta enkla liv efter de förslappande dagarna i Jerusalem.

Maria blev trött på sysslolösheten, skörtade upp manteln och hjälpte så gott hon kunde Susanna med att göra upp eld och laga mat. Jag hörde dem ivrigt pladdra med varann på kvinnors vis. Själv såg jag på stjärnorna som tändes. Då vi hade ätit flyttade Maria sin sovmatta alldeles intill mig och började viska mig i örat och berättade:

»Den där Susanna är en olärd kvinna och man kunde nästan tro att hon är klen i huvudet. Men jag misstänker att hon hör till de stilla i landet och vet någonting också om den korsfäste Jesus, fastän hon är rädd för oss och inte vågar blotta sig.»

Jag satte mig hastigt upp. Natan hade redan lagt sig till vila och höljt över sitt huvud där han låg vid tröskeln, men Susanna låg fortfarande på knä och mumlade halvhögt sin bön. Jag kunde inte motstå frestelsen, utan viskade till henne: »Säg mig hur du ber, att jag får lära mig ett bra sätt.»

Susanna lyfte avvärjande handen och sade motsträvigt: »Jag är en olärd kvinna. Jag känner inte lagen. Jag kan inte be som man borde be. Du skulle bara skratta om jag lärde dig min bön.»

Jag försäkrade henne: »Jag skrattar inte, för jag vill bli stilla och ödmjuk i mitt hjärta.»

Även Maria sade: »Din bön är ny. Jag har aldrig hört någon be på det viset förr.»

Förskrämt men tänkande på sin tacksamhetsskuld mot mig lärde oss Susanna bönen och förklarade: »Den har jag fått lära mig därför att den är lätt att komma ihåg. Och det har sagts mig att den kan ersätta alla andra böner, för där finns ingenting att tillägga. Så här ber jag: Vår fader som är i himlen, ditt namn vare helgat, må ditt rike komma till oss och din vilja ske på jorden liksom den sker i himlen.

Ge oss varje dag det bröd vi behöver. Och förlåt oss våra skulder liksom vi förlåta dem som är oss skyldiga. Och led oss inte i frestelse utan befria oss från det onda. Sannerligen.»

Jag bad henne upprepa bönen och förstod att det är en enkel bön som är lätt att lära sig. Jag läste den högt för mig själv och tänkte på varje mening, och jag förstod att den verkligen inte behöver några tillägg, för allt som en enkel människa kan ha behov av är utsagt i den. Det var inte någon lärd mans kloka bön, men den gav mig nog att tänka på för att Susanna skulle få vara i fred för vidare frågor.

Kvällen därpå måste vi övernatta i närheten av en översvämmad snårskog. Någonstans långt i norr smälte snön på bergen som sände Jordan dess vatten. Därför hade översvämningen drivit ut de vilda djuren från deras gömslen, trots att Jordans biflöden redan var nästan uttorkade. Medan stjärnorna tändes hörde jag sjakalerna gläfsa oroligt i bergen, och litet senare hörde vi ekot av ett rytande som liknade avlägsen åska. Det var ett läte som jag kände igen, även om jag aldrig förr hade hört det ute i vildmarken utan endast i Rom om natten bakom cirkusmurarna. Åsnorna började skälva så att vi måste leda in dem i samma rum där vi själva vilade på golvet i den upphöjda delen. Inte heller Maria hade någonsin hört lejon ryta förut. Därför trängde hon sig nära mig och bad mig med darrande röst att hålla armarna om henne, så kvavt det än var.

Natan lugnade åsnorna, bommade för dörren och satte sig och lyssnade spänt med ryggen mot den. Inte heller Susanna fick någon sömn. Därför begagnade jag tillfället och frågade: »Av vem har du lärt dig bönen som du lärde mig i går.»

Långt borta röt lejonet på nytt, och det var som om husets bräckliga lerväggar hade skälvt till omkring oss. Susanna satte skräckslaget handen för munnen och sade: »Sådant får du inte fråga mig om.»

Men Natan öppnade munnen och sade till min överraskning:

»Säg det bara, var inte rädd för honom.»

Susanna såg sig oroligt omkring i det fladdrande skenet från lerlampan, men så började hon berätta: »Det var Jesus från Nasaret, han som blev korsfäst i Jerusalem, som lärde sina lärjungar den bönen, och han lärde också ut den åt oss kvinnor som följde honom i Galiléen. Han sade att den var tillräcklig och att vi inte behöver fler böner.»

Jag ropade till av förvåning: »Du far väl inte med lögn eller har du verkligen följt honom i Galiléen.»

Susanna svarade: »Jag är en klent begåvad kvinna och skulle inte kunna ljuga ens om jag ville. Fem sparvar säljer man för två skärvar

och ändå har Gud inte glömt en enda av dem. Hela mitt liv hade jag varit girig efter pengar och gods och unnade mig inte ens ordentlig mat. När alla andra gick för att se på den nye profeten gick jag med och tänkte att där kunde jag få någonting gratis, för i templet får man ingenting gratis. Jag hörde på hans undervisning och begrep ingenting, men så talade han till folket och tittade rakt på mig och sade: Ta er till vara för all girighet, för människans liv beror inte av hennes egendom. Det var nere vid sjön. Jag trodde att han verkligen visste vem jag var och hade hört talas om min snålhet. Men så berättade han om en rik man som ägde goda jordar och som rev sina bodar för att bygga nya och större, för nu skulle han njuta av vila i många år när han hade så mycket sparat. Men till den mannen sade Gud: Din vettvilling, i natt skall din själ krävas av dig, vem skall då få allt du har samlat. Så går det med den som samlar sig skatter men ingen rikedom i riket.»

Hon drog efter andan och fortfor: »Jag var ond på honom och gick hem igen, men jag kunde inte annat än komma ihåg hans ord och de blev mig till slut som en böld som molade inom mig. Jag gick ännu en gång och hörde på honom. Då talade han om korparna som Gud föder och om blommorna på ängen som varken arbetar eller spinner. Han förbjöd också sina lärjungar att söka sig mat och dryck och befallde dem att endast söka riket, så skulle de få allt det andra med. Då tyckte jag så synd om honom, fastän han en gång nog lär ha bespisat en stor massa människor med bara några bröd och fiskar. Men sådant kan man ju inte göra varje dag. Jag hade ingen särskild lust att dela ut mina pengar bland lata och odugliga fattiglappar, men jag sålde tygerna jag hade vävt, lämnade åkrarna åt en förvaltare och följde med Jesus för att försörja honom och hans lärjungar med vad jag hade så långt det räckte. För jag tänkte att den där undergöraren snart skulle svälta ihjäl om ingen födde honom. Det var några andra kvinnor som gjorde på samma sätt, av medlidande, för han var en så opraktisk man.»

Susanna suckade då hon tänkte på sina vandringar i Jesus från Nasarets följe och berättade vidare: »Jag vill inte säga ett ont ord om honom. Jag berättar det här bara för att visa att han inte begrep sig så mycket på denna världens angelägenheter. Därför måste vi kvinnor sköta om honom, och det får man ju säga att hans lärjungar brukade fiska då och då för förtjänstens skull. I Nasaret sades det att han inte själv var någon så framstående snickare, fastän han hade gått i lära hos sin far. Ok och plogar kunde han göra men inte ett bra hjul. Och dessutom

var han alldeles för godtrogen och lät Judas Iskariot ha hand om pungen som det säkert försvann lite ur. Det såg man på hans ögon. Och jag påstår inte alls att jag har förstått vad nasarén lärde. Det förstod inte ens hans lärjungar alltid. Men det var gott på något vis i hans närhet. Därför lämnade jag honom inte och for hem igen, fastän jag hade lust ibland. Med vett och vilja fastän utan skäl gjorde han många fromma män till sina fiender, och jag kunde inte tåla att han lät en kvinna som den där duvmånglerskan från Magdala följa med sig.»

Maria fick nu mål i munnen och ropade: »Maria Magdalena är en barmhärtig kvinna och klokare än du, din säckklädda fula landskäring.»

Susanna blev ond och fräste: »Om du tar henne i försvar, då vet jag ju vad du är för sort själv och varför du varje kväll har haft så bråtT i armarna på den där romaren. Det är så sant att jag bara är en ful landskäring som går i säck, men jag kan både spinna och väva med mina händer, jag, och baka och laga mat och hålla rent i vrårna, och jag har hållit i plogen i mina dagar med, när jag inte har velat slösa dyra pengar på att städsla dräng. Över huvud taget var Jesus från Nasaret alldeles för god för denna världen, tanklös och lättrogen av sig. Underverk gjorde han och sjuka botade han utan att så mycket som se efter om de var förtjänta av en sådan nåd för sina synders skull. Man behövde inte mer än röra vid hans mantel så var man botad för alla krämpor. Jag tyckte han var som ett tanklöst barn som har blivit utsläppt på egen hand i den onda världen. Hade han bara gått med på att lyssna till ett förnuftigt råd skulle han aldrig ha farit till Jerusalem till påsken. Men han var så envis och trodde att han förstod sig på denna världens ting också bättre än andra. Så gick det sedan som det gick.»

Susanna blev verkligen så ivrig att hon nu i efterhand bannade Jesus från Nasaret som en olydig gosse. Men så brast hon i gråt vid minnet av allt som hade hänt och sade: »Det enda jag har kvar efter honom är den här säcken jag har på mig och bönen som han lärde oss. När han var död flaxade vi skrämda åt alla håll som en flock sparvar. Jag var sjuk av fasa när jag sprang min väg från korsfästelsen. På flera dagar kunde jag inte ens äta en bit. Jag bara låg i en grotta nedanför templet och hoppades att ingen skulle känna igen mig. Så träffade jag till slut den här Natan i vita kläder, som har klippt håret kort för hans skull. Han lät mig få veta att Jesus hade stått upp från de döda och begett sig i förväg tillbaka till Galiléen.»

Susanna slog hastigt handen för munnen och stirrade på Natan, liksom rädd för att ha sagt för mycket i sin talförhet. Men Natan sade:

»Kvinnotal är som torra grenars knaster under grytan. Jag visste att riket var nära, men Jesus kände jag inte. Jag klippte håret när jag fick höra att han hade stått upp ur graven, för i så fall är han Guds son och den vi har väntat på.»

Susanna sade: »Men jag kände honom och det bra ändå, för det var jag som tvättade hans kläder. Människa var han, och bekant med både hunger och tröst, och ibland blev han trött på sina lärjungar och människors hårda hjärtan. Men säkert har han stigit upp från de döda, om det engång sägs så, och det undrar jag inte det minsta över. Tvärtom gråter jag av glädje för hans skull och hoppas att allt det onda skall vändas i gott igen. Kanske kommer han verkligen att grunda ett rike i Galiléen, om vi bara ger oss till tåls, och får änglar som slåss för honom. Annars blir det nog ingenting av. Men hur som helst, på morgonen, på dagen och på kvällen läser jag bönen som han har lärt mig. Den räcker för mig, eftersom han själv har sagt det.»

Hennes ord gjorde djupt intryck på Maria, som halvt tvivlande frågade: »Fick du verkligen tvätta hans kläder.»

Susanna sade skrytsamt: »Vem skulle väl annars ha fått dem tillräckligt vita. Din Maria Magdalena har väl knappt stått vid bykkaret i sitt liv och Salome hade nog med sina pojkars kläder och Johanna höll sig med egna tjänarinnor. Den kvinnan skulle nog ha låtit bära sig i bärstol efter Jesus om hon bara hade haft mage till det. Men hon lärde sig i alla fall att gå på sina ben.»

Jag kunde inte längre behärska min förundran utan frågade: »Varför följde du honom egentligen och offrade din egendom, fastän du inte gillade hans beteende och inte hans lärjungar och de andra som följde honom heller.»

Susanna såg lika förundrad på mig och förklarade: »Han var ju som ett stackars lamm bland vargar. Vem skulle annars ha fött honom och vem skulle annars ha skött om honom. Hans egen mor till och med trodde ju att han var rubbad. Och nasaréerna förde honom en gång med sig till en klippbrant för att störta honom ner, men så vågade de inte i alla fall.»

»Då älskade du således honom», frågade jag.

Susanna skruvade retligt på sig och sade ilsket: »Vad vet ett torrt gammalt skinn som jag om kärlek. Men världen är full av lata odågor, giriga präster, hjärtlösa skattmasar och andra försåt. En landskvinna behöver inte mer än visa sig i staden så tar man till och med håret av huvudet på henne. Jag tyckte väl synd om honom som var så oskuldsfull och inte visste någonting om ondskan.»

Hon tryckte handflatorna mot varandra och tillade med låg röst, som om hon hade blygts för vad hon sade: »Och så hade han det eviga livets ord.»

»Vad menar du med det», frågade jag.

Men Susanna slog otåligt ifrån sig: »Inte vet jag. Det bara var så. Jag förstod inte hans ord. Jag bara trodde.»

»Tror du fortfarande», ansatte jag henne ytterligare.

»Jag vet inte», sade hon otåligt. »När det rann blod och smärtesvett av honom på korset trodde jag inte längre utan flydde min väg, för jag stod inte ut med att se hur han led. Därför blev jag kanske sjuk efteråt av besvikelsen och tänkte att jag hade slösat bort min egendom till ingen nytta. Eller inte det ändå. Mest sjuk blev jag av hans lidande, för en sådan död hade han inte förtjänat, också om han sade hårda ord om de skriftlärda och fariséerna. Han talade ju inte mer illa om dem än vilken enkel lantman som helst som känner dem och råkar ut för att få förstöra fruktskörden eller kasta bort sina grönsaker för att han inte har känt till allt som står i lagen. Men nu är väl allt gott igen, och jag tror säkert på honom om jag bara fått träffa honom en enda gång igen och höra hans röst.»

Mitt förnuft tvingade mig att misstro henne därinne i den kvava lerhyddan. Åsnorna rörde oroligt på sig vid krubban och lejonet röt därute. Jag tänkte att hon ställde sig dummare än hon var och listigt undanhöll mig det viktigaste hon visste. Om hon engång hade följt med Jesus från Nasaret i långa tider, sett hans underverk, hört honom tala till folket och snappat upp ett och annat av vad han lärde sina utvalda lärjungar, då hade hon väl fått reda även på sådant som inte var avsett för alla.

»Hans visdom», sade jag ännu. »Kommer du verkligen inte ihåg någonting annat av hans hemliga lära.»

Susanna såg allt mera ogillande på mig och förklarade: »Visdom kan man inte lära kvinnor och barn. Just därför kunde jag inte fördra Maria Magdalena som ideligen satte sig för fötterna på honom och inbillade sig att hon begrep allt, medan vi andra gjorde nyttigt arbete. Det räckte till och blev över av den sorten, jag säger då det, för de var minsann inte tolv utan upp till sjuttio ibland som skulle passas och matas. För mig var hans visdom han själv. För mig var han livets bröd, som han själv sade. Jag vet inte vad han menade med det, men jag trodde honom när han sade det.»

Jag kunde bara skaka på huvudet åt hennes enkelhet och slutade förhöra henne. Men medan lerlampan ännu flämtade kände Susanna

ett behov att övertyga mig, och hon grubblade med sådan möda att hon var tvungen att slita sig i fingrarna och vagga med kroppen en stund innan hon förklarade:

»Hans far i himlen är också min far. Och han lät också barn komma till sig och sade att för dem som är som barn står hans rike öppet. Det talet begrep jag och fattade att min sak som barn inte är att undra över fars avsikter utan förstå att far vet allting bäst. Det är den enda hemligheten jag har lärt mig.»

Denna oroliga natt fick jag ingen sömn, och de dova rytandena erinrade mig så livligt om Rom, att jag ibland mitt emellan sömn och vaka trodde mig vara tillbaka i Rom och att jag strax skulle vakna på ett purpurhyende vid doften av rosenolja, utmattad av begär. Denna dröm var som en tryckande mara, men så snart jag åter vaknade med ett ryck greps jag av en lika beklämmande känsla av meningslöshet. Här låg jag skäggig, okammad och svettluktande i en smutsig lerkoja i sällskap med åsnor och judar och inbillade mig att jag därmed skulle uppnå någonting som stred mot allt förnuft. I Rom skulle jag ha låtit frisera håret och veckat min mantel precis så som det varje gång var tillbörligt. Jag skulle ha fördrivit tiden med att läsa eller gå och höra på någon intressant rättegång eller något annat i ständig väntan på en stund då jag skulle få träffa Tullia igen. Där skulle de tankar jag i dag hade ha blivit utskrattade lika mycket bland de rika frigivnas enfaldiga lyx som i klokskapens bildade sällskap där det hör till god sed att inte tro på någonting. Själv skulle jag ha återfunnits bland de främsta skrattarna.

Trots det stod desamma lättsinniga kvinnorna och kloka ynglingarna i kö hos den stjärntydare, häxmästare eller sibylla som råkade vara på modet, och de betalade stora summor för lyckobringande talismaner. De skrattade själva åt det och trodde inte på sitt skrock men hoppades likväl att det kunde ha någon betydelse. Allt är som ett spel. Turen är nyckfull och vinstmöjligheterna osäkra men det är bättre att spela än att avstå från spelet och nöja sig med tomheten.

Var det så att även jag fortsatte samma slags spel här borta vid Jordan, tvivlande i mitt innersta, men i tanke att det var bättre att fortsätta spelet för en osäker vinst än att låta bli. Vad trodde jag mig vinna i sista hand. Kanske är det ingenting annat än en dröm och en hägring, detta rike som jag inbillar mig dröjer kvar på jorden och till vilket jag hoppas finna vägen. Fången i dessa pinande tankar kände jag motvilja för Maria som andades vid min sida, mot den envisa

Susanna och den tystlåtne Natan. Vad hade jag, en romare, med dem att göra.

Jag upprepade i mina tankar bönen som Susanna hade lärt mig. Det var den första av nasaréns hemligheter som hade avslöjats för mig. Vid den kunde möjligen den magiska kraften av en hemlig kunskap vara bunden. Men hur jag än vände på dess satser i tankarna, så förblev den vad den var, en formel för enkla människors underkastelse, någonting att ödmjukt upprepa för sig själv och därmed vinna sinnesfrid och kasta av sig bekymmer. Jag var inte tillräckligt barnslig för att känna att den hjälpte mig.

Den natten sov vi alla illa, och på morgonen var vi sömniga och trätlystna. Maria från Beret fick för sig att kräva att vi skulle vika upp i bergen och ta vägen genom Samarien. Hon hade ingen lust att stöta på ett lejon som översvämningen hade drivit ur snåren. Susanna gick gång på gång igenom sina kokkärl och matpåsar och påstod att hon hade tappat någonting och försenade vår avfärd. Även Natan verkade orolig och såg sig försiktigt omkring, och de bromsplågade åsnorna var så skygga att man ständigt måste hålla i dem.

Retad av Marias prat vädjade Natan slutligen till skrifterna och sade: »För mannen är mången väg den rätta som slutligen leder till döden.» Han visade på svärdet som dinglade vid min sida och satte sig beslutsamt i rörelse som för att visa att vi för hans del fick göra hur vi ville, men att åtminstone han tänkte fortsätta som det ursprungligen var meningen.

Maria jämrade sig: »Ni karlar slipper enkelt undan, men jag är yngst här. Lejonet är en klok best som alltid väljer sig det möraste köttet. Så har jag hört sägas.»

Susanna snäste: »Om Jesus från Nasaret har färdats den här vägen så kan väl vi följa efter. Är du rädd så kan jag rida i förväg och jaga bort lejonet. Mig rör det säkert inte.»

Jag anmärkte retligt att ingen av oss visste vilken väg Jesus från Nasaret hade tagit till Galiléen, i den mån hela berättelsen över huvud taget var sann. Lika väl kunde den vara bara en listig historia som rådet i Jerusalem hade spritt ut för att locka galiléerna att lämna staden. Jag hade ingen lust att möta ett lejon med blotta svärdet, även om jag på cirkus hade sett en välövad man komma ifrån ett sådant försök med livet i behåll. Men Natan kände både vägar och faror, och enligt min mening var det klokast att göra som han sade.

Vi fortsatte alltså färden under retlig stämning. Vid det översvämmade vadstället måste vi skörta upp kläderna och släpa de istadiga

åsnorna efter oss. Då vi väl hade kommit över hamnade vi rätt i armarna på några legionärer som hälsade oss med glädjerop vid åsynen av Maria. För mitt svärds skull ryckte de mig genast av åsneryggen och lade mig på marken och skulle väl ha slagit ihjäl mig om jag inte i själanöd hade skrikit till dem på både grekiska och latin att jag var medborgare. Trots mitt tillstånd att bära vapen undersökte de hela vår packning och trevade för ro skull i Marias kläder och skulle säkerligen ha släpat henne med sig in i buskarna om inte jag varit romare.

Deras disciplinslöshet fick sin förklaring då det framgick att de inte utgjorde någon utsänd vägbevakning eller befann sig på stridsövning, utan det var deras förman som hade fått för sig att han skulle fälla ett lejon och lagt sig i försåt med några bågskyttar på en kulle, mot vilken dessa legionärer skulle driva fram lejonet ur dess gömställe med larm och sköldskrammel. Det var ingen angenäm uppgift, även om lejonet av allt att döma inte längre fanns i närheten. Därför hade de druckit vin för att stärka modet.

Denna våldsamma upplevelse var så obehaglig och nedsättande att jag gott kunde tänka mig in i judarnas ställning och förstå varför de hatade romarna så bittert. Mitt dåliga lynne stegrades till vrede. Då jag till slut uppe på kullen råkade den lejonhudslystne centurionen lät jag honom och hans folk veta vad de gick för och hotade klaga på männens uppträdande hos prokuratorn.

Det var ett misstag från min sida, för den ärrkindade centurionen gav sig till att stirra elakt på mig och fråga vad jag egentligen var för slags man som gick i judisk mantel och färdades i judiskt sällskap. Han sade anklagande: »Du hör väl bara inte till samma följe som har dragit förbi här i tiotal på sista tiden på väg till Tiberias' hav. Det är ingen vallfartstid nu, utan skördetid. De där vandrarna har ont i sinnet.»

Jag fick börja blidka honom och be om ursäkt för min häftighet. Sedan försökte jag fråga vad det var för folk han hade sett. Men han hade inte själv sett någon alls, för judarna vandrade om natten och försökte kringgå de vanliga vaktställena och tullstationerna. Det var bara sådant som han hade hört. Han varnade mig i nedlåtande ton:

»Akta dig bara att du inte råkar i händerna på dem, för alla galiléer är fanatiker. Det är ett tätt befolkat land och dit kommer oupphörligt upprorsmakare från öknen. För bara ett par år sedan hade vi en uppviglare här som utropade ett judiskt rike och döpte män med häxkonster i Jordan för att göra dem osårbara i strid. Den judiska ståthållaren i Galiléen blev till slut tvungen att låta halshugga honom

för att visa att han inte ens själv var osårbar. Men här kan finnas några kvar av hans anhängare.»

Han betraktade mig antagligen som en man utan rang, eftersom jag nedlät mig att resa som jag gjorde, ty han avfärdade mig hastigt och sände mig ifrån sig som om han hade bevisat mig en nåd.

Då vi åter fortsatte den besvärliga färden började Maria från Beret ge mig nedlåtande blickar och anmärkte: »Du tycks inte vara någon betydande man bland dina egna landsmän, om en gång en svettig och ärrig centurion vågar bemöta dig så övermodigt.»

»Skulle jag vara förmer i dina ögon om också jag hade hjälm på huvudet och spikstövlar på fötterna», frågade jag spetsigt.

Maria knyckte på nacken och svarade: »Legionärerna vet åtminstone vad de vill. Eftersom du engång är romare kunde du väl färdas som en romare och begagna dig av de förmåner du har. Så skulle jag inte behöva blygas för dina ludna ben och skäggiga kinder när du talar med en annan romare.»

Jag stirrade på henne utan att tro mina öron. Jag fick lust att bryta en kvist och ge henne aga. Med darrande röst frågade jag: »Vad kan det ha varit för en flicka som lovade att välsigna mig i alla sina dagar om jag bara tog henne med, ja, att övernatta ute på ängarna med mig om det gällde. Vad tror du egentligen att du är för något.»

Men Maria knyckte på nacken och sade förebrående: »Aldrig skulle jag ha trott att just du skulle kasta mig i ansiktet någonting som jag har råkat anförtro dig om mitt liv. Jag har haft otur i livet, men om jag råkar den uppståndne nasarén och han förlåter mina synder och renar mig så kan du inte längre förebrå mig mitt förflutna. Säg du vad det är för gruvliga synder du själv försöker sona när du gör dig så ödmjuk i ditt sökande efter en ny väg.»

Jag tror inte att hon innerst menade vad hon sade, utan bara gav nyckfullt utlopp åt sin harm för den besvärliga dagens skull. Jag svarade henne inte. Hon lämnade sig efter i bredd med Susanna, och jag hörde de båda kvinnorna först gräla gällt med varandra och sedan samsas i vrede mot Natan och mig.

Den kvällen gick solen ner förfärande röd bakom Samariens berg, luften i dalen fick för ett ögonblick ett spöklikt skimmer, och Jordan som brusade nere i sin djupa fåra svartnade för våra blickar. Den egendomliga synen gjorde allting overkligt och drev mina onda tankar på flykten. Jag erinrade mig hur luften hade mörknat medan judarnas konung våndades på korset och hur jorden hade skälvt till i hans dödsstund. Med sin uppståndelse hade han bevisat att hans rike var

verkligt. Jag endast fjärmade mig själv från hans rike om jag föraktade mina reskamrater i mitt hjärta, höll mig förmer än de och bar på agg mot en oförnuftig flicka.

Då vi hade tvättat oss i härbärget den kvällen gick jag därför till Maria och sade: »Jag förlåter dig dina onda och tanklösa ord och glömmer dem.»

Men Maria blev vredare än någonsin över detta, hennes ögon svartnade och hon svarade häftigt: »Skall du förlåta mig, när du först har sårat mig djupt och sedan vänt mig ryggen hela dagen. Sannerligen, i mitt hjärta var jag redan beredd att förlåta dig och säga dig ett vänligt ord, eftersom du är karl och man inte kan vänta sig bättre av dig, som också Susanna menar. Men jag tål inte att du först skall låtsas förlåta mig innan jag förlåter dig.»

Natan hörde allt detta, lyfte sin blick mot himlen och bredde ut händerna i en hopplöshetens åtbörd. Hans underkastelse fick även mig att ge efter, så att jag inte längre kände någon vrede. »Må det bli som du vill, Maria från Beret», sade jag. »Förlåt du mig, och jag erkänner villigt att jag inte har någonting att förlåta dig, bara vi blir goda vänner igen.»

Men Maria stödde knytnävarna på sina runda höfter och ropade spetsigt till Susanna: »Kom hit och se och ta reda på om det här verkligen är en karl eller bara en av de där romerska snöpingarna jag har hört talas om.»

Susanna fnissade med handen för munnen där hon samlade säv och gödsel att elda med, och jag kunde inte längre lägga band på mig, utan bloden steg mig åt huvudet och jag smällde Maria på kinden så att det hördes lång väg. Knappt hade jag slagit till, så ångrade jag mig redan och hade velat göra vad som helst för att ha det ogjort. Maria började snyfta, drog in luften genom näsan många gånger och gned sig på sin svidande kind. Jag skulle ha bönfallit henne om förlåtelse, men Natan höjde varnande ena handen. Om en liten stund slog Maria ner blicken, kom på tå fram till mig och bekände:

»Du gjorde rätt som slog mig. Jag har ju retat dig med flit hela dagen. Det visar att du i alla fall tycker mer om mig än om åsnan som du har klappat på halsen titt och tätt. Kyss mig nu för att visa att du verkligen förlåter mig min elakhet.»

Hon lade blygt armarna om min hals, och jag kysste henne en gång och så en gång till för att visa att allt åter var gott oss emellan. I själva verket tyckte jag det var angenämt efter min vrede att hålla henne i famnen och kyssa henne, och därför kysste jag henne ännu en

tredje gång. Så sköt Maria mig ifrån sig men höll händerna kvar på mina axlar, såg noga på mig och frågade: »Skulle du kyssa Susanna på samma sätt om hon hade sårat dig och sedan bad dig om förlåtelse.»

Jag såg på Susannas barkade gumansikte och jämförde hennes torra mun med Marias mjuka läppar. Jag förstod att Maria listigt hade lurat mig i en fälla. Därför sprang jag bort till Susanna, tog henne vid armbågarna och lyfte henne på fötter och bad: »Om jag har sårat dig på något vis, så ge mig en kyss till tecken på att du förlåter mig.»

Susanna sade medlidsamt: »Ack, du arme man som låter en lättsinnig flicka leka med dig på det viset. Men Maria är inte ond i sitt hjärta.»

Hon torkade sig blygt om munnen med baksidan av handen och kysste mig med en road blick på Maria. Maria såg flat ut, men förebrådde så Susanna och sade: »Hur kan du som är ett Israels barn gå och kyssa en oomskuren romare. Jag kan ju göra det, för jag är en synderska ändå, men du har besudlat dig.»

Susanna försvarade sig: »Jag känner inte lagen så noga, men i alla fall har jag redan ätit ur samma kärl som han. Jag känner att han i sitt hjärta är ett barn av samma far som jag, så romare han är.»

Hennes ord rörde mig och hon var mig inte längre motbjudande, trots att hennes andedräkt stank kraftigt av vitlök, som hon brukade tugga på till sin vederkvickelse hela tiden hon satt på åsneryggen. Jag sade:

»Susanna, om han själv har låtit dig tvätta sina kläder, så är det en stor nåd att du har velat kyssa mig.»

Men då vi hade ätit drog jag Maria avsides i en dunkel vrå och frågade henne rent ut: »Du vill väl bara inte förleda mig till att synda med dig. På annat vis kan jag inte förklara ditt beteende. Det var just för att rädda dig undan synd som jag tog dig med.»

Maria andades i mitt öra och viskade: »Du har bemött mig bättre än andra män och jag förstår mig inte på mig själv, men din likgiltighet sårar mig. På det sättet skulle jag åtminstone känna att jag inte är alldeles likgiltig för dig.»

»En kropp är en kropp», sade jag bittert. »Du skulle inte behöva locka mig länge för att få mig att falla. Jag är inte bunden av några löften och har inte svurit någon trohet. Men då kan vi lika gärna vända om till Jerusalem med detsamma.»

Maria suckade: »Livet är sällsamt och jag är mycket rädd för Jesus från Nasaret. Men jag tror att endast han kan göra mig ren och orörd igen, och jag har hört försäkras att han inte var sträng ens mot de största syndare om de ångrade sina synder och trodde på honom. Men

ifall jag syndade med dig tror jag inte att jag skulle känna någon ånger alls efteråt. Tvärtom har jag en känsla av att det bara skulle bekomma mig väl om du tog mig i famn på det sättet. Det visar hur in i märgen syndig jag redan är, för så tänker säkert aldrig någon oskyldig flicka. Å andra sidan kan ingen människa undvika synden. När Maria Magdalena tröstade mig för mina synders skull berättade hon att han själv hade sagt, att en man som bara ser på en kvinna med begärelse redan begår hor med henne i sitt hjärta. På så vis har nasarén ställt upp alldeles omöjliga fordringar som ingen människa kan uppfylla.»

»Maria från Beret», sade jag vädjande. »Har vi inte tillräckligt besvär av våra kroppar under den här mödosamma färden som den är, utan att vi dessutom måste plåga oss med syndfulla tankar. I natt skall du inte längre ta något lejon till svepskäl för att lägga dig intill mig. Det får bara vi båda hett av.»

Maria suckade ännu djupare och sade så: »Jag skall inte längre störa dig eller locka dig till något, bara du erkänner och försäkrar att du gärna skulle synda med mig om du vågade.»

Jag snäste av henne och svarade: »Som du vill. I mitt hjärta har jag redan gjort det. Nöj dig med det.»

Hon tryckte min hand mot sin heta kind och viskade: »Vad jag önskar att jag var orörd och utan synd.» Men hon plågade mig inte längre och lade sig inte att sova bredvid mig.

Jag tänkte för mig själv att hon säkert inte visste mycket om det rike dit hon sökte vägen, men att man inte heller kunde fordra stor kunskap av henne. Och jag började undra vad Natan önskade sig av Jesus från Nasaret, eftersom han hade klippt av sig håret för att behaga honom bättre. Var det kanske så att även jag själv önskade mig någonting som mätt med rikets mått var lika barnsligt som Marias förhoppning.

Dagen därpå vek vi av från Jordans slingrande fåra. Då vi hade lämnat karavanvägen och kommit upp på bergssluttningen såg vi Tiberias' hav svalla framför oss. En frisk vind blåste oss till mötes, vattnet skummade i vita vågor, och långt borta i fjärran på andra sidan sjön anade man nätt och jämnt en snötäckt bergskam mot himlen. Vi vandrade längs västra stranden av sjön och anlände till de heta källorna i kvällningen. Ett stycke längre bort reste sig arkaderna i Herodes Antipas' residensstad. Den hälsosamma svaveldoften strömmade emot oss, för källornas vatten leddes in i många bassänger och dammar, och ståthållaren hade låtit bygga en badinrättning omkring dem. Vid stranden låg villor i grekisk stil och några fiskarkojor. Till badinrättningen hörde härbärgen för både greker och judar.

Jag hade fått nog av färdens vedermödor. Därför tog jag in på det bekväma grekiska härbärget med Maria, men Natan tog åsnorna och Susanna med sig till det judiska. Jag ansåg det klokast att inte visa mig i deras sällskap här i Galiléen, eftersom Jesus' lärjungar misstrodde mig. Jag tyckte det var bäst att Susanna på egen hand tog reda på vad som höll på att ske. Jag litade på att hon skulle ge mig bud om det, eftersom jag hade gjort henne den stora tjänsten att ta henne med till Galiléen. Natan kände jag redan tillräckligt väl för att låta honom behålla min börs och sörja för åsnorna. På så sätt band jag honom bäst vid mig, tänkte jag även. De hade för avsikt att nästa dag fortsätta till Kapernaum, där Jesus från Nasaret hade verkat, på norra stranden av Galileiska sjön. Det var en knapp dagsresa från Tiberias. Så vitt Susanna visste hade Jesus från Nasaret aldrig varit i det grekiska Tiberias.

Dagen därpå vaknade jag i gryningen och haltade litet då jag gick upp på taket. Efter den kvava Jordandalen var luften i Galiléen frisk att andas, sjön låg glasklar och strimmig av soluppgångens eld, och jag kände den starka doften från myrtenbuskarna. Det var som om jag hade sett allting klarare och tydligare omkring mig än någonsin förr och kunnat urskilja varje doft från marken, men ändå som om jag inte haft någon kropp. Det var som en berusning, och jag njöt av den ända tills jag började känna frossbrytningar och märkte att min fot var svullen.

Redan på eftermiddagen skalv jag av feber, benet var svullet upp till knät och hade en röd strimma som började vid ett skavsår på hälen. Badinrättningens grekiske läkare skar upp bölden med sin kniv och gav mig blodsvalkande drycker. Fjorton dagar låg jag sjuk i härbärget och trodde att jag skulle dö. Men Maria från Beret skötte mig, och jag tror att de heta källornas svaveldoftande vatten hjälpte till att bota mig. Under flera dagar kunde jag inte behålla någon mat, och då jag började tillfriskna kände jag mig matt och svag. Läkaren varnade mig för att anstränga foten. Därför fördrev jag min tid med att skriva mig till minnes allt om färden från Jerusalem. Från Natan och Susanna hörde vi inte ett ord på hela tiden.

Nionde brevet

Marcus till Tullia.

Efter tillfrisknandet kände jag mig matt och missmodig. Jag kunde inte slippa tanken, att min oväntade livsfarliga sjukdom var en varning till mig att inte blanda mig i hemligheter som jag inte hade med att göra. Jag höll mig inne på rummet och sökte inte umgänge med andra badgäster, trots att det berömda badet i Tiberias besöktes av folk från många länder. De flesta var rika människor som sökte bot för rikedomens och bekvämlighetens krämpor, men där fanns även några romerska officerare som lidit men av lägerlivet.

Jag lät massera mig och kallade till och med på en barberare för att skaffa mig en grekisk frisyr. Jag lät honom också ansa mitt skägg och lät åter plocka mig fri från kroppshårväxt, eftersom allt var mig rätt likgiltigt. Kanske betedde jag mig som ett kränkt barn, för jag hade varit uppriktig i min sökan och tyckte mig inte ha förtjänat ett dylikt straff. Även på dig, Tullia, tänkte jag då och då på ett annat vis än i Jerusalem och längtade efter dig av trots. På den enfaldiga Maria var jag enbart trött, för efter att så troget ha tagit vård om mig och fått mig på bättringen blev hon ytterst självbelåten och såg på mig som om jag varit hennes egendom.

Så blev det uppståndelse på orten en dag, och Maria skyndade till mig med bud om att prokuratorn Pontius Pilatus' gemål hade anlänt från Caesarea för att bada i de heta källorna. Från taket såg jag hennes bärstol och följe. Herodes hade utökat hennes svit av legionärer med sina egna ryttare i röda mantlar som ledsagade henne ända från galileiska gränsen. Ett sommarpalats vid badet hade ställts i ordning för henne med enskild bassäng i trädgården.

Visserligen visste jag att Claudia Procula var sjuklig och nervklen liksom många kvinnor som anar att de åldras, även om de ännu inte

erkänner det ens för sig själva. Utan tvivel var hon i behov av hälsobaden, och Galileiska sjöns försommarklimat är säkerligen det friskaste och bästa i hela östra Medelhavstrakten. Hit till Tiberias sänder Herodes Antipas' ombud många badgäster från Damaskus, ja, ända från Antiokia. Trots det undrade jag i mitt stilla sinne om det fanns fler orsaker till Claudia Proculas oväntade resa.

Efter två dagar kunde jag inte längre stävja min oförbätterliga nyfikenhet, utan skrev ett bud till henne på en dubbel vaxtavla och frågade om jag fick komma på besök. Tjänaren återvände snart och sade att Claudia Procula hade blivit mycket häpen och glad över mitt brev. Jag var välkommen omedelbart, som jag gick och stod.

På grund av min onda häl lät jag bära mig genom badinrättningens trädgård ända till arkaden. Där steg jag ur bärstolen och linkade in med hjälp av min käpp. Den ynnest som hade beviljats mig väckte stor uppmärksamhet och många badgäster kom för att se mig färdas. Claudia Procula hade tidigare låtit meddela att hon på grund av sin ohälsa omöjligt kunde ta emot några gäster eller hedersbetygelser.

Men tjänarna förde mig direkt in till henne i en sval och solig sal. Claudia Procula låg utsträckt på en vilobädd med purpurhyende och var märkbart blek om kinderna och matt i blicken. Vid hennes sida satt med vördnadsfull hållning en dyrbart klädd judinna i hennes ålder.

Claudia sträckte båda sina smala händer mot mig, gav till ett utrop av glädje och sade: »O, Marcus, vad jag är glad att få se en bekant och förstående människa. Vad har du upplevt och vad är det med din fot och själv är jag också illa sjuk och sömnlös eller har idel mardrömmar och ont i både magen och levern.»

För sitt sällskap förklarade hon: »Det här är den unge mannen jag berättade om. En barndomsvän, Marcus Mezentius Manilianus. Hans far var den förnämsta astronomen som Rom har haft. Han hör till Maecenerna också, så han härstammar från etruskerna som på sin tid tävlade om makten med Aeneas själv. Jag träffade honom senast i Jerusalem under påskhögtiden, men här väntade jag inte att få se honom.»

Jag lät henne prata på, även om hon inte höll sig helt till sanningen utan överdrev åtskilligt. Men om hon av något skäl ville framställa allt i bästa dager och höja mitt anseende i sin sällskapsdams ögon, så varför skulle jag ha gjort invändningar. Hon vände sig nu till mig, visade på sällskapsdamen och sade:

»Den här goda kvinnan är Johanna, hustru till ståthållaren Herodes Antipas' kvestor. Jag blev bekant med henne i Jerusalem och hon har lovat hålla mig sällskap så länge jag vistas här. Jag litar på henne i allt.»

Kvinnan smålog och såg forskande på mig. Hon hade ett fylligt och slappt ansikte, men hennes ögon visade att hon inte var någon alldeles dum kvinna, utan rätt så livserfaren.

»Var hälsad, Marcus Mezentius», sade hon. »Men du som är romare, varför bär du skägg och klär dig som ett Israels barn.»

»Man tar seden dit man kommer», sade jag obesvärat. »Jag är filosof och vill gärna lära känna seder och bruk i olika länder. Och sanningen att säga känner jag djup vördnad för Israels Gud och hans lag, i den mån det inte hindrar mig att bekänna mig till kejsarens genius.»

Claudia Procula märkte först nu min klädsel och utropade: »Sannerligen, du har förändrat dig mycket, och jag tror knappast att min make skulle gilla den där dräkten.» Hon pratade livligt på, berättade om Pontius Pilatus' hälsa och bekymmer och lät bjuda mig iskylt vin, bakverk och frukt, men sände till slut bort tjänarna och sade: »Johanna, se efter att ingen har stannat för att lyssna på oss. Jag tål inte lyssnare.»

Johanna utförde uppdraget med ansenlig erfarenhet, för efter att ha kastat en likgiltig blick ut i förhallen strövade hon till synes på må få runt rummet och trevade på väggdraperierna och lutade sig ytterligare ut genom fönstret. Claudia Procula vinkade mig närmare, sänkte rösten och frågade: »Minns du ännu Jesus från Nasaret som blev korsfäst i Jerusalem.»

Jag kastade en blick på Johanna och tvekade men sade så: »Ja, jag minns honom och han har ansatt mina tankar. Jag hade gärna velat höra mer om honom, men hans lärjungar är misstänksamt folk och gillar inte främlingar.»

Claudia Procula sade: »Lärjungarna har vänt tillbaka till Galiléen och sina forna yrken. De flesta är fiskare här på sjön.»

»Ja», sade jag, »när jag lämnade Jerusalem hörde jag ett rykte om att de hade farit därifrån. Även många andra lär ha följt dem till Galiléen. Men blir de inte förföljda här.»

Johanna sade livligt: »Nej, nej, här förföljer dem ingen längre. Förnuftiga rådgivare har fått furst Herodes övertygad om att han ingenting vinner på att förfölja dem. I själva verket är han rädd för dem och vill helst inte låtsas om dem. Han begick ett politiskt misstag på

sin tid när han lät avrätta Johannes döparen. Nu vill han inte längre ens höra talas om profetér.»

Claudia Procula förklarade: »Du minns väl att jag gjorde allt som stod i min makt för att hindra min make att skada den heliga mannen.»

»Varför plågar du dig med en gammal historia», frågade jag listigt. »Oskyldiga har blivit avrättade förr. Världen är sådan den är. Vi kan inte göra den annorlunda. Glöm honom och sköt din hälsa. Det är ju därför du är här.»

Claudia Procula svarade häftigt: »Du förstår inte vad det gäller. Världen är inte densamma som förr. Han stod upp ur sin grav, Jesus från Nasaret, fastän du inte trodde det då. Han har uppenbarat sig för de sina. Antingen du tror det eller inte är han här.»

Johanna tryckte förskrämt handen för hennes mun och sade varnande: »Du vet inte vad du säger, domina.»

Jag såg uppmärksamt på henne, mindes att Susanna hade nämnt just det namnet och gjorde en djärv gissning: »Jag känner ditt ansikte, högädla Johanna. Du följde med Jesus från Nasaret medan han levde. Det kan du inte förneka.»

Johanna stirrade förskrämt på mig och erkände: »Det förnekar jag inte alls och vill inte heller förneka det. För hans skull lämnade jag hem och make och följde honom, ända tills jag var tvungen att återvända för min makes ställnings skull. Men hur kan du veta något om det.»

Jag kände mig trött och nedstämd och ville inte längre låtsas. »Jag vet och jag tror att han har stått upp från de döda», sade jag. »Därför tror jag även att han är Guds son. Men vad det innebär vet jag inte. Ingenting som detta har någonsin hänt förr. Jag ville söka hans rike, men hans eget folk kände mig inte och tog inte emot mig. Men jag fick höra att han hade gått före dem till Galiléen och då följde jag efter dem hit och hoppades finna honom här.»

»Men», fortfor jag bittert, »så snart jag kom hit fick jag blodförgiftning i foten så att jag inte kunde röra mig. Det är väl ett tecken till mig att han inte vill veta av mig. Men erkänn det helt öppet, Claudia, att det är för hans skull som också du har kommit till Galiléen.»

De båda kvinnorna såg i djup häpnad först på varandra och så på mig. De brast på samma gång ut i utrop och frågade: »Tror verkligen du, som är romare och filosof, att han har stått upp från de döda och kommit till Galiléen.»

»Jag tror det för att jag är tvungen», sade jag alltjämt bittert. Jag greps i detsamma av ett våldsamt begär att lätta mitt hjärta, och jag berättade för dem om hur jag hade besökt Lasarus och råkat Maria Magdalena, och hur budbärarna Tomas och Johannes hade visat mig ifrån sig och vad som hade hänt i Simon från Kyrenes hus och hur Matteus och Sakkeus hade kommit till mig och under hotelser vägrat mig till och med rätten att uttala Jesus från Nasarets namn.

Johanna sade: »Det var orätt av honom. Jag kommer själv ihåg en gång då en man som inte ens kände honom botade en sjuk i hans namn. Lärjungarna förbjöd då mannen att göra så, men då förebrådde han själv sina lärjungar och sade att den mannen åtminstone aldrig skulle tala illa om honom. Jag förstår inte varför du inte skulle få bruka hans namn om du engång tror på honom.»

Jag berättade även om hur jag fick Susanna med mig från Jerusalem. »Känner du gumman», frågade jag Johanna.

Johanna hade svårt att dölja sitt förakt men sade: »Naturligtvis känner jag den pratkvarnen och trätmostern. Hon är en obildad landskvinna som inte känner lagen. Men också henne tillät Jesus följa sig.»

Claudia Procula stirrade förundrat och misstroget på mig och sade: »Du är verkligen förändrad, Marcus, sedan Romtiden. Till och med din Tullia tycks du ha glömt för nasaréns skull. Tro inte att inte jag vet om henne. Romskvallret når ända till Caesarea. Jag har svårt att förstå vad du egentligen söker hos Jesus från Nasaret.»

»Vad söker du själv», frågade jag retligt.

Claudia Procula ryckte lätt på sina numera knotiga axlar och sade: »Jag är kvinna och jag har rätt att drömma. Jag vet att han skulle bota min sömnlöshet och alla andra plågor om jag fick möta honom. Men framför allt är jag naturligtvis nyfiken på att få se en profet som har blivit korsfäst och stått upp igen ur sin grav.»

Jag sade: »Jag har mist all nyfikenhet och lust att drömma. Jag endast söker hans rike, så länge det ännu dröjer kvar på jorden. Man har sagt mig att han äger det eviga livets ord. Men det kan göra detsamma med mig. Berätta hellre du om han verkligen har kommit till Galiléen och om han har visat sig här för de sina.»

Johanna mörknade och började berätta: »Det vet jag inte säkert. Sina lärjungar anförtrodde han hemligheten med sitt rike, men till andra och till oss kvinnor talade han bara i liknelser. Det var väl så att vi såg men ändå inte såg och hörde men ändå inte hörde. Lärjungarna håller sig för sig själva och talar inte längre om någonting för någon kvinna. Därför har Maria blivit ond på dem och vänt hem till Magdala. Det enda jag vet är att sju av dem for ut på morgonfiske för några dagar sedan. De kom tillbaka med näten sprängfyllda av fångsten, och det hade hänt dem någonting som gjorde att de lyste och skrattade av glädje. Men de ville inte tala om vad det var.»

Jag sade: »Det förundrar mig mycket att de där olärda fiskarna har stött sig med Maria Magdalena, som ändå offrat mycket pengar för deras skull. Åtminstone kunde man ha väntat sig att de skulle ha hållit dig, en högt uppsatt kvinna, underrättad om vad som sker. Jag gissar att det är din förtjänst att de inte blir förföljda här.»

»De är otacksamt folk», sade Johanna förebrående men försökte sedan vara rättvis: »De måste väl skydda någon hemlighet som de har fått i förtroende. Men varför valde han just dem.»

Claudia Procula anmärkte högdraget: »Åtminstone jag borde väl ha en tillräckligt hög ställning som maka till prokuratorn över Judéen för att olärda fiskare skall finna för gott att erkänna min rang och tala om för sin herre att jag vill träffa honom. Det är ju en ytterlig välvilja mot sådana som de om jag vänder mig till dem med en begäran. De skulle dessutom kunna ha stor nytta av min hemliga ynnest.»

Jag var tvungen att säga: »Claudia, jag tror att du inte förstår så mycket av hans rike. Han är ingen trollkarl eller kvacksalvare. Försök fatta att han är Guds son.»

Claudia blev kränkt och snäste: »Glöm inte du att jag själv är släkt med kejsaren och många gånger har ätit vid hans bord den tiden han ännu vistades i Rom.»

Johanna slog ut med händerna som till ett tecken åt mig och sade: »Jag är bara en kvinna och Israel tillerkänner inte kvinnan någon själ. Men han tillät oss att följa honom, och i mitt hjärta anar jag någonting av hans rike. Hans lärjungar träter alltjämt sinsemellan om och när han skall bygga ett rike i Israel. Men Israel har förkastat honom och korsfäst honom och nedkallat hans blod över sitt huvud. Efter den gärningen kan Israel inte längre vara Guds utvalda folk, det säger mig mitt kvinnoförnuft.»

Jag började tröttna på det fruktlösa samtalet, och Claudia Procula var mindre i mina ögon än förr. Jag frågade otåligt: »Det må vara som det vill med den saken, men vad skall vi göra för att få råka honom.»

Johanna svarade: »Det vet jag inte. Vi kan bara vänta. Men jag har redan väntat och väntat, och ingenting har hänt. Kanske har han glömt

oss kvinnor. Och det skrämmer mig även att du fick ont i foten så snart du kom hit, så att du inte kan röra dig ur fläcken för att söka upp honom.»

»Jag är nästan frisk igen», sade jag. »I båt eller bärstol kan jag bege mig vart som helst. Men jag är nedslagen till sinnes och vill inte tvinga mig på honom. Det tror jag inte att någon kan. Han uppenbarar sig antagligen för dem han själv vill. Om det är nödvändigt vill jag nöja mig med att tro att jag inte är värd att han visar sig för mig.»

Claudia Procula anmärkte spefullt: »Jag förstår mig då inte på din bristande vilja. Själv hoppas jag otåligt att få träffa honom, för annars kommer baden knappast att bota min sömnlöshet. Vore jag man skulle jag göra något. Men jag måste tänka på min ställning.»

Johanna funderade och föreslog: »Du skulle kunna fara med båt till Magdala och råka Maria. För min makes skull kan jag omöjligt besöka henne i hennes hus, för hon är trots allt en kvinna med dåligt rykte. Därför kan vi inte heller be henne hit för att träffa Claudia Procula ens i hemlighet. Men far till henne du och fråga vad vi skall göra. Förklara för henne att jag naturligtvis inte skäms för hennes sällskap, lika litet som jag gjorde det när vi vandrade tillsammans, men att jag nu måste tänka på min makes ställning vid hovet. Det här är en invecklad sak som du kanske inte helt kan fatta, för att du är man, men som kvinna förstår hon det mycket bra.»

Då hon märkte min tvekan smålog hon elakt och sade: »Du är en ung och levnadsglad romare. Du kan lugnt fara på besök till henne. Ingen förundrar sig över den saken. Hon var besatt av sju demoner på sin tid. I hela Galiléen är hennes rykte fortfarande därefter, trots att hon har förbättrat sina seder. Tror jag.»

Jag började få en känsla av att jag ingenting hade att vinna på att blanda mig i dessa kvinnors gräl. Jag lovade i alla fall tänka på förslaget, och därefter pratade vi en stund om alldagliga ting. Claudia Procula frågade om jag ville följa henne till staden och se på kappkörningarna någon gång senare, då hon mådde bättre. Herodes Antipas är stolt över sin stad och över rännarbanan och teatern han har låtit uppföra, och Claudia ansåg det oundvikligt att i någon mån ge efter för vad hennes ställning fordrade. Så skickade hon bort mig, och vi lovade ofördröjligen underrätta varandra om vi fick höra något om Jesus från Nasaret. Claudia Procula lovade även snart bjuda mig till sig på middag.

På vägen tillbaka till härbärget fick jag se en sidonisk köpman som

hade slagit sig ner i den skuggiga arkaden och vecklade upp tyger från sin stav. Jag stannade och köpte en guldbroderad sidenduk som jag omedelbart skickade Claudia Procula i gåva.

Maria från Beret hade väntat otåligt på mig och säkert sett mig köpslå med den krusskäggige sidoniern. Hon trodde väl att jag hade köpt henne någonting, för efter att förgäves ha väntat en stund började hon klanka på mig och sade:

»Jag kan märka att du redan står rätt bra på benen, bara det händer någonting som faller dig i smaken. Mig håller du härinne bakom förhängen som om du skämdes för mitt sällskap, och det fastän ingen här vet något annat om dig än att jag har vårdat och skött dig när du låg så gott som för döden. Också jag skulle gärna träffa lite folk och prata med andra kvinnor i de här härliga trädgårdarna, och höra på musiken och låta ro mig ut i en båt med soltak. Men på mig tänker du inte alls utan bara på dig själv och din egen bekvämlighet.»

Jag greps av en djup nedslagenhet då jag tänkte på med vilken iver vi hade brutit upp från Jerusalem och hur alla våra förhoppningar nu höll på att rinna ut i sanden. På ett alldeles annat sätt hade Claudia Procula talat om Jesus från Nasaret under de skuldtyngda dagarna i Jerusalem då jorden skälvde. Även hennes sällskapsdam Johanna var säkerligen annorlunda än den tiden hon följde Jesus i Galiléen utan att tänka på sitt hem och sin mans högt uppsatta ställning som väktare av Herodes Antipas' penningpåsar. Här bland marmorarkader och trädgårdar, där den milda flöjtmusiken ljöd ur myrtenlundarna i de heta källornas svaveldoft, var det som om allting skulle ha återgått till det gamla, och i all denna lyx och bekvämlighet fanns ingen plats för någonting övernaturligt.

Jag sade »Maria från Beret, minns du inte varför vi kom hit.»

Maria knyckte på nacken, stirrade på mig med dumma, runda ögon och sade förebrående: »Det minns jag bättre än du och väntar ivrigt på bud från Natan eller Susanna. Annat kan jag inte göra. Varför skulle jag inte under tiden få glädja mig åt allt som är nytt för mig här.»

»Allting här hör bara denna världen till», sade jag. »På den sortens sällskap och omgivning tröttnar man fortare än på någonting annat. Allt det här bytte jag gärna bort om jag fick se den uppståndne ens på långt håll.»

»Naturligtvis, naturligtvis», instämde Maria otåligt. »Jag med. Men varför skulle jag inte få glädja mig medan jag väntar. Jag är ju som en fattig landsflicka som har kommit in i en syrisk leksaksbod på sin

första stadsresa. Jag inbillar mig inte att jag skall få alla sakerna för egen del, så fjollig är jag inte, men varför skulle jag inte få se och röra.»

Jag förstod henne inte och tröttnade på hennes tjatande. »Det skall du få», lovade jag henne stelt och längtade ivrigt efter att slippa henne. »I morgon hyr jag en båt och låter ro oss till Magdala. Jag har hört att den rika duvuppföderskan har lämnat sitt sällskap och begett sig hem till sitt hus. Vi skall hälsa på henne.»

Men Maria från Beret blev inte alls förtjust över mitt löfte. »Maria Magdalena är en häftig kvinna», sade hon knotande. »Det är sant att hon var den enda som var vänlig mot mig och talade till mig som till en människa och fick mig övertygad om att Jesus från Nasaret var en konung, men ändå är jag rädd för henne.»

»Varför det», frågade jag förundrat. »Det var väl just hon som första gången sände dig i min väg vid porten i gamla muren och lade orden i din mun.»

»Hon skulle kunna fordra att jag gör sådant som jag inte längre vill göra, nu när du har tagit mig under ditt beskydd», förklarade Maria. »Hennes vilja är starkare än min vilja, så att jag inte har någon vilja alls om hon befaller.»

»Men vad fruktar du då att hon befaller», frågade jag.

Maria knorrade: »Hon klär sig själv i svart. Kanske ber hon mig ta av mig de här vackra kläderna som du har gett mig och klä mig i botgörarsäck. Kanske hon befaller mig att lämna dig nu när du har fört mig hit till Galiléen. Det är jag mest rädd för.»

»Maria från Beret», ropade jag upprört. »Vad är det egentligen du hoppas på och inbillar dig om mig.»

»Jag hoppas ingenting och inbillar mig ingenting», skrek hon till svar lika häftigt och knyckte hårt på nacken. »Tro inte det. Jag vill bara leva i ditt sällskap en dag i sänder. Det var annat ljud i skällan ännu för några dagar sedan, när du låg feberhet och kastade dig i sängen och jag fuktade dina spruckna läppar och du tiggde och bad mig om att hålla handen på din panna och ville att jag skulle hålla dig i handen hela natten medan du sov. Men tro inte för den skull att jag inbillar mig någonting, nej då. De här dagarna har varit goda dagar och bland de bästa i mitt liv. Jag skulle inte vilja att de tog slut i förtid. Men naturligtvis gör vi som du vill. Det är ju självklart att vi inte gör som jag vill.»

Jag förstod att det började bli högst på tiden att slippa henne. Ju längre hon stannade hos mig, desto fastare band hon mig vid sig dag

för dag på många sätt, så att jag alldeles i onödan vande mig vid hennes sällskap. På samma sätt går det med en människa som tanklöst skaffar sig en slav eller en hund och blir fäst vid slaven eller beroende av hunden.

Därför hyrde jag dagen därpå en fiskarbåt och två roddare, och så begav vi oss över Galileiska sjöns klara böljor mot Magdala. Maria från Beret försökte av fåfänga skydda ansiktet för solen, för inne på härbärget hade hon liksom de andra kvinnorna på orten ivrigt smort det med gurksaft för att bleka bort sin solbränna. Sådant hade hon inte haft en tanke på under färden på åsneryggen.

Jag pratade med roddarna för att vänja mig vid den galileiska munarten. De var trumpna män som svarade fåordigt på mina frågor. Då vi rodde förbi Tiberias var det tydligt att de skyggade för denna nya grekiskt sköna stad som Herodes Antipas har grundlagt för bara några år sedan och som han har offrat mycket på att försköna. För att snabbare komma förbi den försökte de hissa seglet, men vinden var inte gynnsam utan växlade nyckfullt riktning så att de måste nöja sig med att ro.

Jag mindes att Jesus från Nasaret sades ha gått på vattnet i denna sjö. Här i det klara solskenet, där bergen hägrade brun- och blåskimrande på andra sidan sjön, där vinden blåste frisk och vattnet stänkte, tycktes det som en otrolig berättelse. Jag greps av en vemodig känsla av att vara på jakt efter endast en hägring, en dröm eller en saga påhittad av vidskepliga fiskare. Efter min sjukdom tycktes det mig som om det redan skulle ha gått en omätlig tid sedan dagarna i Jerusalem. Det var som om Jesus från Nasaret aldrig skulle ha levat på jorden. För att komma tillbaka till verkligheten frågade jag männen:

»Har ni någonsin råkat se Jesus från Nasaret den tiden han undervisade folket här vid stränderna.»

De sneglade på varandra, vilade på årorna och frågade misstroget: »Varför vill du veta det, främling.»

»Jag var i Jerusalem när han blev korsfäst», förklarade jag. »Enligt min mening hade han inte förtjänat den sortens skymfliga öde.»

Fiskarna sade: »Det förstår man, naturligtvis, han var galilé och vi är föraktade i Jerusalem. Men det var hans eget fel för att han gav sig i händerna på de snikna prästerna och skenheliga fariséerna.»

»Såg ni honom någonsin», frågade jag på nytt.

De tvekade och såg på varandra, men så segrade deras stamstolthet och de försäkrade: »Visserligen, honom har vi sett och det många

gånger. En gång var vi femtusen män som hörde på honom. Han bespisade oss alla så att vi blev mätta av fem kornbröd och två fiskar. Det blev tolv korgar rester över dessutom. En sådan man var han.»

»Vad talade han om, kommer ni ihåg vad han lärde», frågade jag ivrigt.

Men de var illa till mods och sade: »Det passar sig inte för oss enkla män att upprepa vad han sade. Då får vi bara de styrandes vrede över oss.»

Jag uppmuntrade dem: »Tala åtminstone om någonting av det ni minns. Jag är bara en resande och främling och kommer inte att skvallra.»

De sade: »Minns då att det var han som sade det och inte vi». Så fortsatte de med en mun: »Saliga är de fattiga, för deras är riket. Saliga är de stilla, för de får ärva jorden. Saliga är de som blir förföljda och hånade. Saliga är ni, för er lön blir stor i riket. Ingen kan tjäna två herrar. Sörj inte. Det är svårare för en rik man att slippa in i riket än för en kamel att gå genom ett nålsöga.»

Jag fick intrycket att de sinsemellan många gånger hade erinrat sig dessa ord och tillägnat sig det de tyckte om av nasaréns lära. Mer mindes de inte eller ville de inte säga, och deras blick var uppenbart skadeglad då de såg på mina goda kläder och mitt hyende i båten.

»Vad minns ni mer om honom», frågade jag så.

De sade: »Han var en skicklig fiskare. Han kunde peka ut ett fiskstim även om andra hade fiskat förgäves hela natten. En gång kom de i land med fisk upp till borden när andra kom tomhänta från sjön. Och stormen kunde han också näpsa och fick stora vågor att lägga sig på kort tid. Han lär också ha botat sjuka, fastän det brydde vi oss aldrig om, för vi har aldrig själva varit sjuka. Mest förundrade det oss att han var hemma inne i landet, i Nasaret, men ändå kunde känna till vatten och vindar och fiskens rörelse så bra.»

Mer fick jag inte ur dem hur mycket jag än frågade. De bara blev misstänksamma. Till slut sade jag: »I Jerusalem berättades att han skulle ha stått upp ur sin grav och vandrat tillbaka till Galiléen. Har ni hört någonting sådant.»

De började ta häftigare i med rodden och svarade först om en stund: »Käringpladder. Ingen död stiger upp ur sin grav. Han var människa lika mycket som vi, även om han undervisade och gjorde underverk. Oss lurar du inte i fällan, hur skickligt du än lägger dina ord.»

Och därefter ville de inte säga någonting mera, utan svarade bara: »Det där är historier från Kapernaumsidan. Vi är fiskare i Tiberias.»

Magdala är en stor fiskarby med tusentals invånare. Redan på långt håll kände vi stanken från fisksalterierna över vattnet. Då roddarna hade hoppat i vattnet och dragit båten upp på stranden betalade jag dem och skickade hem dem. Först efter det jag hade linkat genom byn, stödd på min käpp och på Maria, lät jag henne fråga var Maria Magdalena bodde. Hon var välkänd. Man pekade strax ut en stor grupp byggnader långt borta från byn åt duvklyftan till. En grönsaksodlare på väg hem från ett besök i byn erbjöd mig villigt att sitta upp på hans åsna, då han såg att jag haltade. Han smålog egendomligt då han talade om Maria Magdalena men sade likväl ödmjukt och erkännsamt:

»Hon är en klok och mycket rik kvinna. Hon har många duvfångare i sin tjänst, och hon föder själv upp duvor för templet i sina stora duvslag. Hon äger också en örtagård och andelar i salterierna. Hon är mycket på resa men lär nyligen ha kommit hem igen.»

Han sneglade på mig och anmärkte med ett vänligt grin: »Hon är nog inte lika ung som förr numera. Det sägs att hon har ändrat på sitt liv och delar ut allmosor bland de fattiga. Men du vet säkert bäst själv vad du vill henne.»

Jag hade begett mig på denna färd utan att vänta mig just någonting alls av den, men i det jag närmade mig hennes hus, sittande mellan två tomma grönsakskorgar på åsneryggen, greps jag med ens av en oväntad längtan efter att få se hennes vita ansikte igen. Jag mindes henne sådan jag hade sett henne i Lasarus' gästrum, och jag tyckte att jag aldrig förr hade längtat just på det sättet efter att få se någon kvinna. Åsnans ägare såg mitt minspel och sade:

»Det tycks gå dig som alla andra. Ju närmare hennes hus du kommer, desto otåligare skyndar du dig dit. Själv vill jag inte komma nära hennes hus. Förlåt mig därför om jag lämnar dig här vid vägskälet.»

Han fortsatte sin väg och skyndade på sin åsna för att fort komma på längre håll från huset. Även Maria från Beret suckade och sade varnande: »Det här slutar inte väl. Låt oss vända om. Solen sticker mig i ögonen hur jag än höljer över mitt huvud. Jag är alldeles svettig och har svårt att dra andan.»

Men jag linkade modigt in genom porten, och mitt på den stora gården såg jag en svartklädd kvinna stå och mata duvor. Det flaxade ett moln av duvor kring henne, det satt av dem på hennes axlar och andra gungade på hennes händer. Då hon fick syn på oss kastade hon sina gryn på marken, strök händerna mot varandra och kom oss till

mötes i det hon blottade ansiktet. Förundrat men glatt hälsade hon mig och Maria och utropade:

»Jag kände att någon var på väg, men jag anade inte att det var du, Marcus romare, och du, Maria från Beret.»

»Frid med dig, Maria Magdalena», önskade jag henne och såg på hennes fårade, vita ansikte och glänsande ögon uppfylld av en sådan glädje att jag hade kunnat kasta mig ner på marken och omfamna hennes knän.

Hon värjde sig med båda händerna för duvorna som alltjämt flaxade om hennes huvud, och visade oss tvärs över gården in i en trädgård och till ett lusthus hon hade låtit bygga där. Först av allt hämtade hon sedan vatten med egna händer och böjde knä framför mig för att två mina fötter utan att bry sig om mina invändningar. Beröringen av hennes händer kändes lindrande och skön på min onda fot. Även Marias fötter tvådde hon, fastän Maria från Beret försökte skjuta henne ifrån sig och höll ena handen för munnen och fnittrade. Efter att så ännu ha gett oss friskt källvatten att dricka skickade hon bort Maria med orden:

»Gå du och se på duvslagen och på mitt hus och mina saker, men stör oss inte längre, din dumma flicka.»

Maria från Beret nästan sprang sin väg, som om hon varit enbart lättad över att få komma därifrån. Maria Magdalena såg efter henne och skakade på huvudet, vände sig så till mig och frågade:

»Vad har du gjort den där flickan. Är det du som har klätt henne i brokiga kläder. Jag tycker det lurar en demon i hennes ögon, trots att hon var ödmjuk och ångerfull i Jerusalem.»

Jag försvarade mig: »Jag tror inte att jag har gjort henne något ont. Jag har inte ens rört henne, om det är det du menar. Hon vårdade mig troget när jag låg sjuk i Tiberias med min fot.»

Maria Magdalena sade: »När en man gör en kvinna någonting i bästa välmening skadar han henne ofta mer än han anar. Du duger inte till uppfostrare åt en sådan flicka, Marcus. Det är bättre att du gör dig fri från henne.»

»Hon söker Jesus från Nasaret liksom jag», försvarade jag henne och lättade så mitt hjärta med att berätta om vår avfärd från Jerusalem och om hur Susanna och Natan hade lämnat mig i sticket och hur jag i Tiberias hade träffat Johanna hos Claudia Procula. Maria Magdalena nickade medan jag berättade, och jag såg ett hårt leende sprida sig över hennes vita ansikte.

»Jag känner den giriga Susanna och jag känner den högmodiga Johanna», sade hon kort. »Jag måtte ha haft fjäll över ögonen den tiden vi vandrade tillsammans som systrar, och säkerligen var det endast Jesus jag såg. Själv har du ju sett så mycket av hans lärjungar att du vet vad de är för sorts män och hur girigt de bevakar rikets hemlighet. Antagligen undrar du redan lika mycket som jag av vad för slags virke han egentligen trodde att han skulle bygga sitt rike. Jag har vänt tillbaka hit hem för att vänta här, eftersom jag fick nog av de envisa männens sällskap och av kvinnornas inbördes avund. Jag vet att han vandrade före oss till Galiléen, men det skulle inte förundra mig om han inte längre ville se någon av oss för sina ögon. Kanske är han lika besviken på oss, som vi själva är det på varandra i våra hjärtan. Jag lämnade fiskarna åt sitt fiske, och också hans mor har vänt hem till sig i Nasaret.»

Hon tryckte handflatorna mot varandra, vaggade med överkroppen av smärta och klagade: »Varför är jag bara människa och kvinna och så envetet hårdhjärtad nu när han inte längre är med oss. Hans rike glider bort från mig. Ve mig som är så klentrogen att jag inte längre litar tillräckligt på honom.»

Hon såg sig förfärad omkring som om hon hade upptäckt lurande gestalter i sin närhet och ropade: »Han var världens ljus. När han är borta smyger sig mörkret omkring mig fastän solen lyser. Jag är rädd för att de onda andarna skall komma tillbaka i mig. Men om de kommer vill jag inte leva längre. Hellre hänger jag mig. Jag har redan lidit tillräckligt.»

Hennes ångest gjorde mig så beklämd att jag kände en sten i hjärtat. Men jag försökte trösta henne och berättade att Johanna trodde att Jesus hade uppenbarat sig för lärjungarna en morgon då de var ute och fiskade.

»Jag har hört talas om det», sade Maria avvisande. »Men de enkla männen kanske bara blev så glada för att de fick hundrafemtio stora fiskar. Nätet var så fullt att de måste dra det ända till stranden för att det inte skulle gå sönder. Varför skulle de inte talat om det till tröst för andra om de verkligen hade råkat vår lärare.»

Det var som om hon hade burit agg i sitt hjärta mot lärjungarna och varit avundsjuk på dem, om Jesus verkligen skulle ha visat sig för dem och inte för henne första gången i Galiléen. På sätt och vis förstod jag henne, för det var i alla fall hon som hade skyndat till graven som den första i gryningen och det var för henne Jesus hade visat sig första gången efter sin uppståndelse.

»Maria Magdalena», sade jag. »Ge inte efter för din förtvivlan.

Om han har vänt tillbaka till Galiléen, då är hans rike fortfarande nära. Kanske har inte jag någon del i det, och kanske visar han mig ifrån sig liksom hans lärjungar har gjort. Men jag är säker på att du ännu kommer att möta honom, om han finns i Galiléen.»

Maria gav mig en stolt blick ur sina mörka ögon och sade: »Skall du trösta mig, romare, när hans egna inte ger mig tröst.»

Men hennes ansikte började lysa som om solen hade kastat sitt sken över det, trots att vi satt i skuggan inne i hennes lusthus. Hon rörde med sin hand vid min hand, och hennes beröring var åter full av kraft, då hon frågade: »Tror du verkligen det. Det tror säkerligen också jag, fastän jag gör uppror i mitt hjärta, för att jag inte tillräckligt förmår högakta hans lärjungar, som han ändå själv har utvalt. Jag är en elak och värdelös kvinna, när jag inte vill erkänna hans egen vilja. Lär mig du vad ödmjukhet är, romare. Det har jag förtjänat.»

»Säg hellre du om du tror att han godtar mig i sitt rike, fastän jag är romare», frågade jag beklämd.

Maria Magdalena svarade i samma föraktfulla ton som Johanna: »Lärjungarna väntar sig fortfarande att han skall bygga ett nytt rike i Israel. För mig är han världens ljus. Varför skulle det inte röra dig lika mycket som Israels barn, om du tror att han är Kristus. Hans rike är det eviga livet och inte något rike på jorden.»

Hennes ord kom mitt hjärta att bäva av fruktan. »Vad är det eviga livet», frågade jag.

Maria Magdalena skakade på huvudet. »Jag vet inte», erkände hon. »Antagligen är det bara han som vet. Det var inte den sortens kunskap han lärde ut när han vandrade här, utan han undervisade människorna i hur de skulle leva för hans rike. Jag är inte tillräckligt ödmjuk och inte tillräckligt barnslig i mitt hjärta för att förstå vad det eviga livet är. Jag vet bara att det är i honom och hos honom. Annat behöver jag inte heller veta.»

Jag funderade på vad hon hade sagt. »Hur skall jag då leva», frågade jag. »Räcker det inte med att jag försöker vara stilla och ödmjuk i mitt hjärta.»

»Älska din nästa såsom dig själv», sade Maria Magdalena tankspritt. »Det du önskar att andra skall göra dig skall du göra dem.» Plötsligt slog hon händerna för ansiktet och brast ut i snyftningar. »Hur skulle jag kunna undervisa dig när jag själv har svikit hans lära. Vi var ju alla som bröder och systrar när vi vandrade med honom. Bara en helt kort tid har han varit borta från oss, och redan har jag börjat hata och avundas mina bröder och systrar i mitt hjärta. Kanske har han

sänt dig till mig för att jag skulle slippa min ondska och bli ödmjuk.»

Hon rörde plötsligt vid min onda fot, höll handen på den helnande bölden och bad högt: »Jesus Kristus, Guds son, förbarma dig över mig syndiga. Om det är din vilja skall den här foten bli frisk igen som om den aldrig känt någon smärta.»

Hon såg upp, tog bort handen, fäste blicken på mig i andlös förväntan och sade: »Om han vill det är det ett tecken. Kasta bort din käpp och gå.»

Jag steg upp, lät käppen falla och tog några steg. Jag haltade verkligen inte och kände ingen smärta i foten. Först förundrade jag mig, men så vände jag tillbaka till min plats och förklarade:

»Må det här vara dig det tecknet du bad om, om du så vill. Själv behöver jag inga tecken av honom, eftersom jag tror ändå. Skall jag vara ärlig, så är min fot redan frisk igen, och det har vuxit ny hud där bölden satt som den grekiske läkaren rensade med sin kniv. Antagligen haltade jag bara av gammal vana, för att han strängt har varnat mig att anstränga foten.»

Men Maria Magdalena smålog, tog upp min käpp från marken och frågade: »Skall jag ta min bön tillbaka så att du får halta igen.»

Jag sade hastigt: »Gör ändå inte det. Jag skulle säkert få halta hela livet om du kallade på honom för den saken.»

Mina ord skrämde Maria Magdalena så att hon såg sig omkring som om hon blivit överraskad med någonting otillåtet, och hon svarade skyndsamt: »Nej, nej, någonting ont kan man inte önska en annan med hans hjälp. Då skadar man bara sig själv. Och man kan inte förbanna någon i hans namn, bara välsigna.»

Hon smålog ljust och stirrade framför sig och tvärs igenom mig som om hon såg någonting som inte jag kunde se. På samma gång böjde hon min käpp mellan händerna, och till min outsägliga förvåning såg jag att den fogade sig lätt som en vidja i hennes grepp, trots att det var en alldeles styv påk av hård ek. Jag kunde inte annat än stirra utan att tro mina ögon, ända tills hon vaknade upp ur sina tankar, kände min blick och såg på mig.

»Vad stirrar du på», frågade hon och slutade böja käppen.

Jag lyfte varnande bägge händerna och var tvungen att viska då jag bad: »Böj käppen ännu en gång som du gjorde nyss.»

Hon försökte och spände alla sina krafter, men käppen böjde sig inte längre det minsta i hennes händer. Jag tog den av henne, och den var samma styva och hårda käpp som jag hade stött mig på när jag haltade. Men det var inte med flit hon hade utfört detta sitt konststycke,

för hon hade suttit försjunken i tankar och inte märkt det själv och kunde nu inte förstå varför jag var så upprörd. Jag inlät mig inte på förklaringar, utan ville hellre tänka att det hårda trät som blev fogligt som en vidja var ett milt tecken till mig för att jag inte hade trott att min fot blev frisk av kraften i Jesus från Nasarets namn. Varför det skedde fattade jag inte, eftersom jag verkligen inte hade önskat mig något tecken. Men ett hopp tändes på nytt i mitt hjärta.

Inte heller var det något häxeri som gjorde att jag såg käppen böja sig, för jag kände alls inte den förstelning man känner då en trollkarl utför sina konststycken. Tvärtom kändes allting angenämt och friskt och ljust omkring mig. Därför sade jag:

»Maria Magdalena, du lyckliga kvinna. Han är din Herre, och du skall inte vara otålig i ditt hjärta. Då du kallar honom är han hos dig även om du inte ser honom. Hur det kan vara möjligt fattar jag inte, men så tror jag. Du är sannerligen välsignad bland kvinnor av honom.»

Båda var vi fyllda av nytt hopp då vi begav oss från lusthuset. Maria Magdalena visade mig sin örtagård och sina duvslag och berättade hur man fångade duvor i klyftan i närheten och hur hon som ung flicka hade klättrat på dess höga branter utan att frukta för rövare och utan att känna svindel.

Vi gick in i hennes hus. Det var uppfyllt av fina mattor och dyrbara möbler, men sina grekiska vaser och skulpturer sade hon att hon hade förstört efter det hon blev befriad från demonernas välde, därför att Israels lag förbjuder sina trogna att göra sig beläten och avbilda människa eller djur. Från detta kom hon över till att berätta om hur Jesus ofta försjunken i tankar hade brukat ta en kvist och rita i sanden. Men han hade alltid suddat ut det han ritade med foten innan Maria eller någon annan såg vad det var. Även annat berättade hon om Jesus från Nasaret, allt efter som hon kom att tänka på ting och händelser medan vi vandrade omkring i hennes stora hus.

Hon hade bett sina tjänare tillreda en måltid åt oss. Men då hon hade bjudit mig att lägga mig till bords gjorde hon mig inte sällskap vid bordet utan sade: »Tillåt att jag följer mitt lands sed och betjänar dig medan du äter.» Även Maria från Beret kallade hon dit att passa upp mig och lät henne slå vatten över mina händer och lärde henne småleende hur en man vid bordet bäst skulle betjänas. Med egna händer blandade hon mig vin att dricka. Det var lätt galileiskt vittvin som steg mig åt huvudet som en vindfläkt. Efter de salta och söta små munsbitarna som inledde måltiden bjöd hon på stekt fisk och sedan

på stycken av duvkött i rosmarinsås, och jag vet inte när jag senast har ätit så vällagad och läcker mat.

Först då jag var mätt och omöjligt kunde ha fått ner en enda bit mer, gick hon med på att sätta sig på huk på mattan vid mina fötter och äta själv och låta även Maria äta. Hon hade mjuknat och ljusnat och fått ett vackert leende. Där jag betraktade henne genom vinets lätta flor förstod jag att hon verkligen måste ha varit en av de vackraste och mest lockande kvinnorna i landet. Även Maria från Beret fattade mod av hennes vänlighet och vågade till slut säga:

»När du småler som nu, Maria Magdalena, kan jag gott tro att många män har kommit resande ända från Damaskus och Alexandria för din skull och att du med hjälp av deras gåvor har kunnat bygga dig ditt stora hus och dina vackra möbler. Men hur är sådant möjligt. Lär mig på vilket sätt man kan få så häpnadsväckande gåvor av männen för samma sak som kameldrivarna i Jerusalem inte vill betala med mer än några skärvar.»

Maria Magdalena mörknade strax och sade: »Fråga mig inte om sådant. Men var förvissad om att ingen kvinna kan lära sig sådant genom anvisning. Bara en kvinna som är besatt av en ond ande eller av många onda andar kan få sådant till stånd. Men på samma gång förtär och plågar den demonen kvinnan själv så att hon ständigt går som med en strypande snara om halsen. Och hon är tillfredsställd av intet och gläder sig över intet, och hon hatar till slut sig själv ännu mer än männen och männen ännu mer än någonting annat.»

Maria från Beret sneglade klentroget på henne, lade huvudet på sned och sade tveksamt: »Det är väl sant som du säger. Ändå skulle jag hellre välja demonerna om det gjorde mig underbar i männen ögon.»

Maria Magdalena gav henne ett slag med handflatan för munnen och utropade: »Tig, din enfaldiga flicka, du vet inte vad du säger.»

Maria från Beret blev skrämd och brast i gråt. Maria Magdalena flämtade, stänkte vatten omkring sig och sade så: »Jag ber dig inte om förlåtelse för att jag slog dig, för det skedde inte av vrede utan för ditt eget bästa. Detsamma önskar jag att vem som helst ville göra mig, om jag sade någonting lika huvudlöst som du gjorde nyss. En demon kan tvinga dig att bo i gravar och äta avfall och inga kedjor kan fjättra dig och inte de starkaste män kan hålla dig när demonen rasar i dig. Och jag vet inte vilka som är de värsta demonerna, de som gnager på en människas kropp eller de som nöter på hennes själ så att idel tomhet återstår.»

»Du har gjort mig ledsen», fortfor hon, »men jag hyser inte agg till

dig för den skull. Det var väl nödvändigt att du skulle påminna mig om mitt förflutna. Under min kropps yta fanns ingenting annat än ett rengnagat benrangel, och med mig som verktyg drev demonerna många män i fördärvet. Min skuld var ofantlig, men den blev mig förlåten. Du borde be: Inled oss inte i frestelse utan fräls oss ifrån det onda. I stället ber du i ditt hjärta: Inled mig i frestelse och driv mig i det ondas armar. Det ser jag på dina ögon och din mun och dina fötter som du otåligt gnuggar mot golvet. Kommer du inte längre ihåg vem det var som i Jerusalem lovade nöja sig med saltfisk och en bit kornbröd till föda under resten av sitt liv om hon bara blev räddad ur sitt elände. Därför bragte jag dig i den här romarens väg, men i stället för att vända din blick mot marken och vara tacksam försöker du lägga ut försåt för hans fötter.»

Maria från Beret snyftade förskrämt och vågade inte se på mig. I mitt hjärta kunde jag inte annat än tycka synd om henne, men Maria Magdalena stirrade på henne med mörkt rynkad panna.

»Tänk noga efter vad du vill ha av ditt liv», sade hon. »Vill du ha frestelse, synd och ondska som bringar dig i fördärvet, eller vill du ha ett enkelt liv.»

Maria från Beret såg upp och förklarade ivrigt: »Jag vill få mina synder förlåtna liksom du och jag vill bli renad så att jag blir orörd igen. Tvinga mig inte att säga vad jag sedan skulle vilja. Men kan det inte gå i uppfyllelse om jag ber fromt.»

Maria Magdalena sade nu i övertalande ton: »Jag förstår dig bättre än du tror och jag läser dina enkla tankar. Lita på mig, jag är erfarnare än du. Ta av dig de där brokiga kläderna och stanna här hos mig tillsvidare för ditt eget bästa. Jag skall lära dig fånga duvor och stryka de onda tankarna ur ditt sinne. Kanske varkunnar sig Jesus från Nasaret verkligen över dig, om han uppenbarar sig för mig.»

Men Maria från Beret brast i ännu bittrare gråt än förut, klamrade sig fast vid mina knän och skrek: »Det var just det här jag fruktade Marcus, och du får inte lämna mig i händerna på henne. Hon gör mig till daglönerska hos sig eller säljer mig som slavinna. Hon har ett förfärligt rykte, fastän du inte vet om det.»

Maria Magdalena skakade på huvudet och förklarade: »Om du var erfarnare skulle du förstå att du just nu måste skiljas från Marcus för någon tid. Annars tröttnar din romare grundligt på dig och skickar dig skymfligen ifrån sig. Hur kan du veta att du inte hos mig får lära dig också sådant som ger dig mer behag i hans ögon.»

Jag kunde inte annat än sucka av lättnad över att Maria Magdalena

så förståelsefullt försökte befria mig från en börda som höll på att bli mig olidlig. Maria från Beret kramade mina knän och vätte min mantel med sina tårar, men då hon hade gråtit en stund lugnade hon sig och fogade sig i sitt öde. Maria Magdalena skickade henne att tvätta sig i ansiktet och ta på sig nya kläder och sade då hon hade gått:

»Jag har ansvar för flickan. Hon är ännu så ung att hennes hjärta vänder sig lika lätt till gott som till ont. En sådan flicka är en alltför stor frestelse för en man. Det vittnar gott om dig att du har bestått det provet utan att falla för det onda. Maria från Beret är i sin enkelhet en av de minsta ibland oss. Om du förför henne vore det bättre att man hängde en kvarnsten om din hals och sänkte dig i havet.»

»Jag har alls inte tänkt förföra henne», sade jag kränkt. »Tvärtom är det hon som i sin barnslighet har gjort sitt bästa för att förföra mig. Hade jag inte blivit sjuk skulle jag kanske av pur leda ha tagit henne till sällskap, när Susanna och Natan har lämnat mig i sticket. Men så här är det bäst. Sköt om henne du, det ger mig friare händer att söka Jesus från Nasaret.»

Maria Magdalena anmärkte: »Jag tror inte att Susanna har bedragit dig. Till det är hon alltför enfaldig. Kanske dröjer hon bara i Kapernaum i samma förvirring som alla andra, för att ingenting sker. Men tillåt mig fråga vad du begär av ditt liv, Marcus Mezentius.»

Hennes fråga kom mig att känna ödmjukhet i mitt hjärta, och jag tänkte på mitt liv och började berätta: »Jag har haft tur i livet. Som ung lärde jag mig främmande språk i Antiokia och fick min uppfostran i retorskolan på Rhodos. Det högsta jag siktade till var en ämbetskarriär som sekreterare åt någon landshövding i öster eller ett uppehälle i Rom som hemfilosof hos någon obildad rikman. I själva verket var jag bitter över att inte vinna inträde vid rytteriet, då jag kom till Rom, även om jag inte i övrigt ville bli militär. Först på grund av ett testamente fick jag rätt att bära guldring på tummen, men då hade det inte längre någon betydelse för mig. Snarare ringaktade jag den hedern och förvarar ringen i min börs. Jag märkte att nästan ingenting hade något verkligt värde så snart jag fick möjlighet att skaffa mig allt jag ville ha. Därefter blev jag förblindad av begär, ända tills jag var tvungen att fly från Rom för att inte bli mördad. Vad begär jag av livet. Det kan jag inte svara på. Jag kan bara fråga mig själv vilken makt det var som kom mig att lämna Alexandria för Jerusalem och vilken makt som hejdade mig vid judarnas konungs kors när hela världen mörknade.»

»Av en lycklig slump blev det verkligen möjligt för mig under min mandoms första år att nå allt som jag i ungdomen förgäves och hett hade längtat till», fortfor jag. »Vänskap, framgång, kroppslig njutning. Till och med makt hade jag kunnat skaffa mig om jag hade känt begär efter makt, men maktlystnad har jag aldrig förstått. Snart kände jag endast smak av aska i min mun. Efter måttlösa njutningar var jag endast otröstlig. Men jag vet att jag inte vill leva som en uppsvälld och utlevad gubbe i Rom och tänka gamla tankar och berätta utslitna anekdoter enfaldigt och evinnerligt. Det är den enda framtid jag kan se för mig om jag vänder tillbaka till Rom. Och tillsvidare vill jag inte ens besöka Rom. Jag skulle endast mista huvudet, för där kommer snart att ske en statskupp som du kanske vet. Då kommer man att fråga av envar på vems sida han har stått. Så pass mycket aktar jag kejsarens genius att jag inte vill blanda mig i en blodtörstig och lågättad mans ränker. Hellre är jag stilla och ödmjuk i mitt hjärta.»

»Vad hoppas du av Jesus från Nasaret», frågade Maria Magdalena.

»Jag har anat hans rike», sade jag. »Och det är inte bara dröm och dikt som Vergilius dödsrike, utan det är lika verkligt som den värld vi lever i. Ja, när jag tänker på honom blandar sig hans verklighet på ett förvirrande sätt med den här verkligheten. Maria Magdalena, jag är lycklig över att få uppleva de här dagarna bara för den vetskapens skull att han är i Galiléen. Nej, jag varken ber om eller önskar mig någonting av honom som han inte själv vill ge mig. För hans rike kan verkligen inte bara vara ett vanligt jordiskt rike, utan någonting nytt som jag ännu inte fattar. Annars vore det inget förnuft i någonting, för riken har grundats sedan världens begynnelse och alla har de gått under, till och med Alexanders rike. Det är väl bara Rom som kommer att bestå. Redan därför kan hans rike inte vara ett jordiskt rike.»

Vi samtalade ytterligare om andra ting, ända tills Maria från Beret kom tillbaka till oss. Hon hade tvättat ansiktet och kammat håret slätt, tagit på sig en vit mantel och var barfota. På dett sätt såg hon rörande ung ut att jag veknade och inte längre kunde tänka någonting ont om henne. För att vår skilsmässa inte skulle bli henne alltför vemodig beslöt jag vända tillbaka till badorten ännu samma dag. Maria Magdalena lovade underrätta mig omedelbart om hon fick höra någonting av vikt och bad mig hälsa Johanna och Claudia Procula.

Jag vandrade tillbaka till byn Magdala och min fot besvärade mig alls inte längre, så att jag ett ögonblick var betänkt på att vandra utmed stranden, där det gick en landsväg ända till Tiberias. Men nere

vid stranden råkade jag de båda fiskarna som hade rott oss till Magdala i sin båt. De hade tydligen stannat och väntat på mig, eftersom de inte hade bråttom och jag hade betalt bra. Himlen hade gått i moln och vinden friskat i så att vågorna på sjön gick vita. De stod båda och iakttog himlatecknen och de svarta molnen som hängde uppe i bergen över duvklyftan, och de sade:

»Galileiska sjön är färrädisk. Plötsliga vindkast kan driva båten ur kurs och fylla den med vatten. Kan du simma, herre.»

Jag talade om för dem att jag i min ungdom hade vunnit ett vad genom att simma från Rhodos till fastlandet utan att frukta för havsströmmarna, men de hade aldrig hört talas om Rhodos och kunde inte uppskatta min bedrift. Visserligen hade jag haft en båt i följe den gången hela vägen och inte varit utsatt för någon verklig livsfara. Men mer än vadet hade jag sporrats av min betagenhet i en gäcksam flicka som hade lovat bekransa mig om jag vann vadet. Därför tog jag ut det allra yttersta av mina krafter på denna simtur och då vadet var vunnet kände jag inte längre någon dragning till flickan.

Jag sträckte nu ut mig på hyendena i båtens akter och såg på himlens snabbt farande moln, medan fiskarna skörtade upp sina mantlar, sköt ut båten och grep till årorna. Jag förstod att de mycket väl visste att jag hade besökt Maria Magdalena. Hur skulle väl en sådan sak ha förblivit någon hemlighet i en fiskarby, där säkert alla kände varandra och en främling betraktades med nyfikenhet. Inte heller förundrade de sig över att jag hade lämnat Maria från Beret kvar där, utan växlade skrattande några spefulla ord om saken sinsemellan.

»Vad menar ni med era ord», frågade jag häftigt.

De försäkrade mig: »Ingenting illa. Alls inte någonting illa. Bara det att duvfångerskan tycks ha återgått till sina forna vanor. Hur mycket betalade hon dig för flickan.»

Jag var ju inte skyldig dem några förklaringar, men jag blev stött på Maria Magdalenas vägnar och sade: »Hon lät av ren godhet flickan stanna hos sig för att få lära sig hennes yrke.»

Båda fiskarna gnäggade av skratt och sade: »Javisst, javisst, nog får flickan lära sig ett yrke. Maria har lärt många flickor spela på hedniska spelverk, dansa otuktiga danser och fånga duvor, men vad slags duvor, det vill vi i anständighetens namn inte nämna.»

Innan jag hann svara dem hörde jag vinet av en stormil, båten krängde över, vågorna reste sig branta och en skummande sjö slog in vatten i båten och blötte mina hyenden drypvåta. Jag fick tid att säga: »Det är en varning för era onda ords skull.» Men så fick vi alla tre fullt

upp med att hålla båten stadig, och den tunga båten länsade lätt som ett spån undan den hårda vinden mot stranden mitt emot. Hade vi fortsatt i vår ursprungliga kurs skulle den ha vattenfyllts på ett ögonblick.

Dessa båda dumhuvuden skulle helst ha velat resa masten och hissa seglet, men jag förbjöd dem strängt att göra det, eftersom båten inte hade någon barlast. Mullrande moln vältrade fram bakom bergen, dagen mörknade och blixtar fräste mellan molnen. Vi öste i kapp, men det var omöjligt att hindra att båten fylldes av vatten, och småningom låg vi och stampade och drev nära östra stranden med vatten upp till suden. Genomvåta och rädda började fiskarna se hotfullt på mig och sade:

»Vi tog allt en förbannelse i båten när vi tog dig, din romerska hedning. Vi har gjort oss medskyldiga i en ogudaktig gärning när vi har hjälpt dig föra en israelitisk flicka till ett glädjehus. Men vi visste inte vad din avsikt var.»

Jag klamrade mig fast vid båtkanten där jag satt upp till halsen i vatten och gav dem svar på tal: »Själva har ni dragit en förbannelse över er genom att tala illa om Maria Magdalena.»

Vattnet var inte särskilt kallt, men vi hann ändå bli stela av kyla innan blåsten lade sig så mycket att vi kunde ösa båten läns och ro den in till stranden vid mynningen av en uttorkad bäck. Den jämna strandremsan var smalare och kargare än på västra sidan, och bergen reste sig branta framför oss. Det blåste fortfarande kraftigt och vågorna brusade in mot stranden så att fiskarna inte hade lust att lägga ut på nytt i motvinden, även om de menade att den skulle mojna till natten.

Det började skymma och vi frös, trots att vi försökte vrida vattnet ur kläderna så gott vi kunde. Ett stycke längre borta, där den låga stranden tog slut vid bergens fot, såg vi ett oansenligt skjul med en glimmande eld framför. Jag föreslog att vi skulle bege oss dit och torka våra kläder, men fiskarna tvekade och sade varnande:

»Vi är på fel strand. Lyckligtvis har vi inga nät med oss. Annars skulle vi bli bötfällda för olovligt fiske. Hit över flyr det också rövare och brottslingar från Galiléen. Och här bor det spetälska i grottor.»

De hade flinta och järn med sig, men stormvågorna hade blött ner all den torra säven på stranden så att vi inte hade något tände. Jag började gå bort mot skjulet och efter att ha tvekat följde de båda fiskarna motvilligt efter. Då jag kom närmare såg jag att det satt en man framför elden. Han lade ett fång kvistar i den så att lågorna flammade upp. Jag kände doften av halstrad fisk och nygräddat bröd. Invid skjulet hängde ett kastnät på tork.

»Frid med dig», hälsade jag den ensamma fiskaren. »Vi råkade ut för stormen. Tillåter du att vi torkar våra kläder vid din eld.»

Han beredde oss villigt plats, och jag tog av mig kläderna, bredde ut dem till tork över en käpp och såg att han hade glödgat platta stenar och gräddat bröd åt sig. På glöd i bottnen av en grop höll han på att steka två stora fiskar. Sjätte timmen var redan liden och stranden mörknade hastigt i skuggan av bergen, fastän vi fortfarande kunde se ett ljusskimmer som glödde över husen och arkaderna i Tiberias på västra sidan.

Jag såg närmare på fiskaren, och det var en man med rena drag och ett milt och enkelt utseende som man inte behövde frukta. Han hälsade vänligt även mina båda roddare och visade dem plats vid elden. De kände på hans kastnät och frågade hur fångsten hade varit. Han svarade skyggt att han hoppades att stormen skulle driva in ett fiskstim i viken där bäcken mynnade ut och att han tänkte pröva lyckan där nästa morgon.

Utan att desto vidare bjuda oss att ta del i hans måltid tog han som en självklar sak ett bröd, välsignade det, rev en bit åt envar av oss och tog en själv. Survin hade han också. Han slog i av det i en träskål som var skuren av vinrot, välsignade det också och lät skålen gå runt så att vi alla fyra drack ur den i tur och ordning. Fiskarna hade han stekt skickligt, men tydligen hade han inget salt. Därför hade han kryddat dem med gräslök och beska örter. Vi satt tysta och åt. Jag märkte att de båda fiskarna då och då kastade en misstänksam blick på den ensamme, som satt och tittade i marken och smålog för sig själv som om han njutit av varje munsbit. Då han hade ätit tog han antagligen för att dölja sin blyghet, en träpinne och började tankspritt rita med den i sanden.

Medan vi åt började våra våta kläder ryka i värmen från elden och torkade snart. Stelheten försvann ur mina lemmar, jag fick kroppsvärmen tillbaka och kände mig väl till mods. Jag greps av sömnighet där jag satt i värmen och kunde knappt hålla ögonen öppna. Jag betraktade tacksamt den vänlige mannen som utan att säga ett ord så gästfritt hade delat sin måltid med oss. Jag såg hans ärriga händer och fötter och tyckte mig ana någonting febrigt och tärt i hans ansikte, alldeles som om han hade lidit av någon sjukdom och dragit sig undan i ensamheten för att tillfriskna. Men jag ville inte visa mig nyfiken, eftersom inte heller fiskarna frågade honom om någonting mer. Utan att

ens märka det somnade jag där jag låg naken vid elden och kände just då jag sjönk in i sömnen att han höljde över mig med mina torra kläder.

Så drömde jag och vaknade med strömmande tårar. Jag hade satt mig upp, och de båda fiskarna sov tungt och under sakta snarkningar bredvid mig. Tårarna rann heta och svidande utför mina kinder, och en outsäglig känsla av övergivenhet grep mig efter drömmen. Lägerelden hade slocknat. Av stjärnorna och månen såg jag att det redan var vid tredje nattväkten. Sjön blänkte framför mig jämn och glatt som en spegel. Men vi var bara tre, den fjärde var borta. Då jag märkte det greps jag av ofantlig ängslan. Jag kastade av mig kläderna och sprang upp. Det var med lättnad jag såg att han endast hade gått ner till stranden och stod där med ryggen åt mig och såg utåt sjön. Jag svepte manteln omkring mig, gick hastigt bort till honom och stannade vid hans sida.

»Vad ser du på», frågade jag.

Han vände sig inte om men svarade: »Jag såg himlarna som öppnade sig och min fars härlighet och längtade hem till min far.»

Jag märkte att jag hade tilltalat honom på grekiska och att han svarade på grekiska. Därav och av hans ord fick jag tanken att han kanske var en av den avrättade Johannes döparens lärjungar som hade flytt undan Herodes' förföljelse till denna sidan sjön för att livnära sig i ensamheten på fiske.

Jag sade: »Också jag söker riket. Jag vaknade av min längtans gråt. Visa du mig var vägen går.»

Han sade: »Det finns bara en väg. Det du gör en av dessa minsta det gör du mig»

Han sade ytterligare: »Jag ger inte på världens vis. Men var inte bedrövad och frukta inte. Sanningens ande skall komma efter mig, men världen kan inte ta emot honom eftersom världen inte ser honom och inte känner honom. Men om du känner honom, då stannar han hos dig och är i dig. Jag överger ingen.»

Mitt hjärta smälte till vatten inom mig, tårarna skymde min blick, och jag höjde tafatt händerna men vågade inte röra vid honom. »Du talar inte som människor talar», viskade jag. »Du talar som en som har makt.»

Han sade: »Mig är given all makt i himlen och på jorden.»

Först nu vände han sig till mig. I skenet från stjärnorna och månen såg jag hans ljuva och allvarsamma leende då han såg på mig. Hans blick klädde av mig, alldeles som om det ena plagget efter det andra

hade fallit av min kropp och jag blivit allt naknare. Men denna känsla var inte oangenäm utan befriande.

Då han hade sett på mig pekade han tvärsöver sjön och sade: »Därborta i tetrarkens stad i den grekiska teatern gråter just nu en flicka som har mist sin bror och ingen har att trygga sig till. Vad var det du drömde.»

»Jag såg en vit häst,» erinrade jag mig.

»Vare det så», sade han. »Snart kommer du att få se en kappränning. Håll en summa pengar på det vita spannet. Sök sedan upp flickan och ge henne din vinst.»

»Hur skall jag i en stor stad kunna hitta en flicka som har mist sin bror», frågade jag, »och hur mycket skall jag hålla.»

Han smålog igen, men nu var hans leende så sorgset att det skar mig i hjärtat. »Ack så mycket onödigt du frågar, Marcus», sade han förebrående.

Men jag förstod inte hans varning. Jag bara frågade häpet: »Hur kan du känna mitt namn. Känner jag dig. Det tycks mig verkligen som om jag skulle ha sett dig någonstans.»

Han skakade på huvudet och sade klandrande: »Räcker det inte för dig att jag känner dig.»

Jag förstod att han ville dölja vem han var och jag blev allt mera övertygad om att han var någon av de stilla i landet, vars sinne hade förvirrats av trosgrubbel och ensamhet. Hur skulle han väl annars ha kunnat skryta med att han ägde all makt i himlen och på jorden. Men han kunde gott ha siargåvan. Därför beslöt jag lägga hans vink på minnet. Men han sade yttermera:

»Ack, du människa. Du ser och ändå ser du inte. Du hör och ändå hör du inte. Men en dag skall du minnas, Marcus. Då skall du dö för mitt namns skull, på det att mitt namn skall förklaras genom dig, liksom min fars namn har förklarats genom mig.»

»Vad är det för ont du spår mig», sade jag förfärat och förstod inte alls vad han menade. Jag tänkte att han kanske inte kunde grekiska riktigt och att jag hade missförstått honom.

Han suckade tungt och lät plötsligt manteln falla så att överkroppen blottades ända till midjan. Han var så fattig att han inte ens ägde någon livklädnad. Han vände ryggen åt mig och sade: »Känn på min rygg.»

Jag sträckte ut handen, trevade över hans rygg och kände valkar efter gisselslag. Han suckade på nytt och förde ena handen till sin sida, och då jag följde den kände jag ett djupt ärr. Han tycktes sannerligen

ha blivit förföljd och misshandlad, så att det inte var egendomligt om han var förvirrad till förnuftet. För mig själv förbannade jag dessa judar, vilka för sin tros skull plågade varandra på det viset, för det fanns ingenting ont i denne man, vad han än sade. En stark medkänsla grep mig och jag föreslog:

»Säg mig åtminstone vad du heter, eftersom du nyss talade om ditt namn. Kanske skulle jag kunna hjälpa dig så att du inte längre blir förföljd.»

Han sade: »Om du när stunden är inne erkänner mig inför människorna, så skall också jag erkänna dig inför min far.»

»Men ditt namn då», sade jag igen, »och vem är då din far, egendomlige man, eftersom du skryter med honom.»

Men han svarade inte längre någonting, utan svepte bara manteln omkring sig på nytt och började gå sin väg längs stranden, som om han inte hade haft någonting mer att säga mig. Han gjorde ett så sällsamt intryck, även om han var en människa av kött och blod som jag själv hade kunnat känna, att jag inte vågade följa efter honom och störa honom med fler frågor. Efter en stunds tvekan vände jag tillbaka till skjulet och lade mig att vila på nytt. Jag somnade strax och hade inga drömmar.

Jag vaknade upp till solsken och vattenblänk. Bergen på andra stranden skimrade i guld bakom de drömlika arkaderna i Tiberias, och allt var friskt och skönt för mina ögon som om jag hade vaknat själv förnyad till en ny värld. De båda fiskarna var redan på benen och stod som bäst med lyfta händer och bad: Hör mig, Israel.

Men den ensamma fiskaren var borta och hans kastnät var också borta. Återstoden av kvällsvarden hade han ställt fram som åt oss. Vi åt begärligt, men vi talade inte med varandra. Då vi ätit gick vi tillbaka till bäckmynningen, sköt ut båten och steg ombord. Jag såg mig omkring efter den ensamma fiskaren, men han syntes inte till någonstans, fastän han kvällen förut hade sagt att han tänkte sig just hit på morgonfiske. Inte ens något spår efter honom kunde jag se.

Fiskarna börja ro med kraftiga tag. Båten sköt fram som genom en skiva av glas, som speglade bergkammarna och eldstrimmorna från den stigande solen. Jag kände fortfarande samma lättnad och befrielse som om jag fått klä av mig många omgångar av överflödiga kläder. Men ju mer jag tänkte på nattens händelser, desto mer började jag tveka och undra om jag kanske trots allt bara hade haft en ovanligt tydlig dröm. Hur skulle en eremit vid Galileiska sjön ha kunnat grekiska.

Fiskarna sköt taktfast sina åror och höll blickarna riktade rätt förut utan att se bakom sig en enda gång. De rodde kraftigt som om de ville komma bort från den främmande stranden så fort som möjligt. Själv såg jag mig om och försökte urskilja en ensam gestalt någonstans på stranden. Men jag såg honom inte. Till slut frågade jag:

»Vad var det för en man som vi övernattade hos. Var det någon som ni kände.»

Fiskarna svarade: »Du är alltför nyfiken, romare. Vi var på fel strand.»

Men den ene av dem tillade om en stund: »Han kan gott ha varit någon som vi har sett förr, kanske en som har talat till folket. Han har väl blivit gisslad och fördriven från Galiléen. Det behövs inte mycket för det. Johannes miste huvudet för att han vågade förbjuda tetrarken att äkta sin brors hustru.»

Den andre instämde: »Det var någonting i ansiktet och ögonen som påminde om Jesus från Nasaret. Om det inte hade varit omöjligt skulle jag allra först ha tagit honom för mästaren. Men om jag minns Jesus var han längre till växten och allvarsammare och inte så mild i sättet som den här. Men det kan ju ha varit någon av hans bröder eller följeslagare som håller sig gömd av rädsla.»

Den ofattbara tanken slog ned i mig som en blixt och skakade mig ända i grunden. »Vänd genast om», ropade jag till och rusade upp på fötter i båten. De ville inte ta mig på allvar förrän jag hotade kasta mig i vattnet och simma i land. Så vände de motvilligt båten och rodde tillbaka

Stäven hade ännu inte hunnit ta botten då jag hoppade i vattnet och sprang tillbaka bort till skjulet. Där fanns askan efter lägerbålet och gropen i marken som då vi lämnade stället, men ingen människa syntes till. Jag löpte som en vansinnig utmed stranden åt bägge hållen och letade förgäves efter fotspår, ända till fiskarna grep tag i mig och tvingade mig att följa med tillbaka till båten.

Där höljde jag över mitt ansikte och förebrådde mig själv för min enfald att inte känna igen Jesus från Nasaret, om det verkligen hade varit han. Men så greps jag av tvivel och tänkte att denne man hade varit en levande människa alldeles som jag. Det hade jag känt med egna händer, och jag hade alls inte märkt någonting gudomligt hos honom, sådant jag kunde föreställa mig det gudomliga. Även hans ord hade jag tagit bara för ett omtöcknat sinnes yrsel. Men, tänkte jag så, varför måste väl det gudomliga vara just sådant jag föreställde mig det. Kanske är gudomen någonting lika enkelt som det bröd han hade bjudit oss och det vin vi hade druckit. Vem är jag att jag kan

föreskriva på vilket sätt och i vilken gestalt Guds son skall uppenbara sig för människor.

Jag var uppfylld av en plågande ovisshet och visste inte vad jag skulle tro. Därför gick jag på nytt ord för ord igenom vad han hade sagt mig och vad jag själv hade frågat honom om. Till slut sköt jag tankarna åt sidan och tänkte för mig själv att jag tids nog fick veta om jag verkligen skulle få se en kappränning på cirkus i Tiberias.

Men jag kunde ändå inte låta bli att bittert förebrå de båda fiskarna och sade till dem:» Jag sade ju själv i går till er att nasarén stod upp ur graven på tredje dagen. Om ni verkligen trodde er känna igen honom, varför talade ni då inte till honom och frågade om det var han.»

De såg på varandra i fullt samförstånd och frågade tillbaka: »Varför skulle vi ha talat till honom. Om han hade velat oss någonting skulle han ha talat till oss. Och vi fruktade honom.»

De sade ytterligare: »Vi ämnar inte tala om det här mötet för någon och gör det inte heller du. Om han verkligen är Jesus från Nasaret, vilket vi har svårt att tro, så har han sina goda skäl att söka sig till ensamheten och hålla sig dold för romarna.»

Det kunde jag inte förneka, men jag invände: »Om det är han, behöver han inte frukta någonting i hela världen. I Jerusalem visade han sig för sina lärjungar när de var församlade inom lyckta dörrar.»

De båda fiskarna skrattade syrligt och sade: »Främling, du skall inte tro varje ord du hör av galiléer. Vi är ett lättrörligt folk med livlig inbillning.»

Då jag åter var tillbaka i mitt redan välbekanta rum på det bekväma grekiska härbärget kände jag stark lättnad vid insikten om att jag åter äntligen var ensam och kunde få tänka i fred och fördriva mina dagar som jag själv ville. Maria från Beret hade oavbrutet snott om fötterna på mig som en hund. Först då jag tack vare Maria Magdalena hade blivit henne kvitt förstod jag hur mycket hon hade stört mig.

I friden på mitt rum försjönk jag på nytt i tankar över det som hade hänt mig vid sjön, men medan jag satt och tänkte blev friden i rummet ödslig omkring mig och jag började känna mig orolig och retlig till mods. I denna bekväma omgivning, där det viktigaste för dem som bodde här var att få tiden att gå och jämföra varandras sjukdomar och dieter, kunde jag inte längre förstå att det var möjligt att jag skulle ha mött Jesus från Nasaret. Sinnesrörelsen under stormen hade säkerligen ingett mig något slags verklighetsblandad mardröm. Även fiskarna hade roat sig med att driva med mig. Om han hade varit

Jesus från Nasaret och velat uppenbara sig för mig skulle han väl ha talat öppet till mig och gett sig till känna.

Min oro blev så betungande att jag inte kunde sitta stilla utan måste vandra av och an i mitt rum med tårar av oro i ögonen och inte längre kunde njuta av min ensamhet. Till slut sände jag bud till Claudia Procula att jag hade återvänt, men hon lät hälsa tillbaka att hon inte hade tid för mig. Tjänaren berättade att hon hade tagit emot förnäma gäster från Herodes Antipas' hov.

Först dagen därpå sände Claudia Procula en tjänare till mig med inbjudan till en måltid hos henne. Jag var inte den enda gästen, utan där fanns även Herodes Antipas' romerske rådgivare, Johannas make Kusas och Herodes' egen livläkare, som han hade sänt att undersöka Claudia Procula. Denne frisinnade jude hade studerat läkekonst på ön Kos och var så helt grekisk att han verkade mer grekisk än någon grek. Före måltiden och Claudia Proculas ankomst bjöds vi i palatsets hall på utblandat vin med sött och bittert tilltugg. Tetrarkens hovfolk försökte snärja mig med mångahanda frågor. Men jag nöjde mig med att prisa badortens läkedomskällor och intygade det genom att visa min fot som så snabbt hade tillfrisknat från blodförgiftningen.

Claudia Procula tillät även Johanna att ta del i måltiden, trots att hennes make uppenbart inte gillade det. Johanna var likväl mycket tystlåten. Claudia Procula var blek och klagade över att hon fortfarande var sömnlös trots att hon blev uttröttad av sina bad. Om hon någon gång somnade hade hon idel mardrömmar, så att en tjänare måste väcka henne för att hon jämrade sig i sömnen.

»Och Marcus», vände hon sig till mig, »du kan inte gissa i vilket dilemma jag min arma svaga och sjuka kvinna har råkat. Min man varnade mig för det när jag ville fara hit, men jag kunde inte ana att min ställning skulle bli så svår, för jag har alltid varit tillbakadragen och låtit bli att befatta mig med politiken. Tetrarken Herodes är alltför vänlig. Han vill nödvändigt ställa till med stora kappränningar till min ära för att visa Pontius Pilatus sin vänskap. Men jag skulle alls inte vilja väcka uppseende i onödan. Jag tyckte redan det var för mycket att han skickade sina rödmantlade ryttare att möta mig vid gränsen.»

Hon kastade med ansenlig illvillighet en blick på hovfolket och sade: »Ser du, avsikten är att hans vackra gemål Herodias och jag skall sitta sida vid sida i tetrarkens loge och tillsammans ta emot folkets hyllning. Men jag är ännu inte ens bekant med Herodias. Jag har också hört sägas att hans äktenskap inte är lagligt enligt judisk uppfattning.»

Hovfolket höjde hastigt händerna som för att värja sig för denna kränkning, men jag lade märke till att åtminstone den storskäggige Kusas såg bekymrad ut. Jag hade ingenting att förlora för egen del och är inte beroende av tetrarkens ynnest. Därför svarade jag öppenhjärtligt, eftersom jag förstod att det var vad Claudia önskade:

»Vi är alla bland vänner här. Räven är ett klokt djur, och jag har hört att Herodes Antipas smickras med namnet räven. Meningen är således att du, som är den förnämaste romarinnan i dessa länder och en släkting till kejsaren, offentligt skall visa att du godkänner hans äktenskap som har väckt så mycket ond blod att en profet till och med har blivit avrättad för den skull. Jag kan endast föreställa mig vilket stormande bifall ditt framträdande kommer att väcka bland de lättrörda galiléerna när det på cirkus får betyga sin kärlek på en gång för romarna och för tetrarkens gemål. Antagligen kommer det att behövas ett par kohorter för att upprätthålla åtminstone någon ordning på cirkus, och alla åskådare måste visiteras vid portarna så att de inte har någonting som de kan kasta på dig.»

Claudia Procula sade hastigt: »Jag har naturligtvis ingenting personligen mot furstinnan Herodias. Men om jag lånar mitt namn åt kappränningen och sitter bredvid henne och det leder till demonstrationer, så kommer min man i Caesarea knappast att kunna urskilja om demonstrationerna riktar sig mot romarna eller bara mot furstinnan. Jag har hört att folket inte ens vill hälsa på henne utan drar sig bort från gatorna och vänder ryggen till när hon visar sig.»

Den romerske rådgivaren förklarade: »Om folket demonstrerar kan man alltid hävda att det riktar sig mot Rom. Tetrarken får då ett tillfälle att visa sin lojalitet genom att näpsa sitt folk eftertryckligt. Det skulle furstinnan tycka mycket om.»

»Men min man skulle inte tycka om det», invände Clauda Procula. »Pontius Pilatus är en måttfull man och gör sitt bästa att undvika onödig oro. Det här är visserligen en angelägenhet för tetrarken och inte för honom, men vi kan inte veta på förhand i vilken form den blir återgiven i Rom. Det var bra att du ställde dig på min sida, Marcus. för jag har redan beslutat att jag på sin höjd kan ta emot inbjudan som privatperson. I så fall vill jag ha en loge för mig själv, också om jag naturligtvis efter tävlingarna är beredd att hälsa på furstinnan och bli vän med henne. Jag är inte fördomsfull och det skulle inte heller passa min ställning som maka till prokuratorn i Judéen.»

»Jag visste inte att galiléerna intresserade sig för kappränningar», sade jag för att ge samtalet en ofarligare vändning.

»Fiskarna och bondlurkarna här begriper sig inte på hästar», förklarade läkaren föraktfullt. »Men cirkus och teater är de bästa metoderna att sprida bildning och besegra fördomar. Vi lever inte längre på den tiden då folket flydde till Egypten och vandrade i öknen. Tävlingsspannen brukar resa omkring och tävla i olika länder. Hit kommer nu ett idumeiskt spann och ett av rytteriets spann från Caesarea. Från Damaskus kommer ett fint spann och de arabiska stamhövdingarna är alldeles galna i kappränningar. Intet agg i världen kan hindra dem att delta.»

Kusas anmärkte: »Kappränningarna ägnar sig utmärkt också för att lindra hatet mellan folken, för araberna är förbittrade. Tetrarkens förra gemål var arabiska och blev tvungen att fly tillbaka till sin fars tält.»

»Ett underligt land», sade jag spefullt, »där kappränningar kan skapa försonlighet mellan olika folk. I Rom brukar man slåss för de olika färgerna med påkar och stenar både före och efter tävlingarna.»

Den romerske rådgivaren förklarade: »Det är bara ett tecken på bildning om man spräcker skallar och slår varandra blå för hästars och körsvenners skull. Det är värre med religionsoroligheter. Men vi hoppas att vi kan få leva några år i fred igen, nu när vi slapp den där kungen som din gemål så glädjande raskt lät korsfästa i Jerusalem, Claudia.»

»Du menar Jesus från Nasaret», sade jag. »Vet du inte att han har stått upp och vänt tillbaka hit till Galiléen.»

Jag sade detta i samma ton som jag tidigare hade yttrat mig, för att de skulle tro att jag bara skämtade. Men alla ryckte till och fick en dyster min, ända tills Kusas sade:

»Galiléerna är ett vidskepligt folk. Minsann trodde inte tetrarken själv först när han fick höra talas om Jesus, att det var kamelhårsprofeten han hade avrättat som hade stått upp från de döda. Men låt oss tala öppet. Jag trodde inte att det där obehagliga ryktet redan kunde ha nått en tillfällig resandes öron.»

Den grekiserade läkaren började tala med livliga åtbörder: »Sedan jag fick höra talas om det har jag tänkt mycket på saken och också frågat några som såg honom dö. Han fick inte benen krossade, trots att det blev brått att få ner honom från korset. Det lär också ha runnit blod ur hans sida när en soldat stack honom med spjutet för att se om han var död. Enligt läkekonsten kan en död kropp inte blöda. Tänk om han hade fått en sömndryck och bara var skendöd eller djupt bedövad. Varför skulle hans lärjungar annars ha stulit hans kropp ur graven. Kanske lyckades de få honom att kvickna till och han håller sig

kanske verkligen dold här någonstans i grottorna. Han var ju en framstående magiker.»

Den romerske rådgivaren sade vasst: »En man som Rom korsfäster lever inte upp igen. Det är en svår anklagelse mot Pontius Pilatus du lägger fram. Tänk på vad du säger.»

»Jag råkade av en händelse komma till Jerusalem just då han dog och såg det med egna ögon», sade jag. »Därför fängslar den här saken mig särskilt. Jag kan intyga att han verkligen dog på korset. Och hade han bara varit medvetslös skulle han i varje fall ha dött av spjutet i hjärtat. Det såg jag själv.»

Men läkarens tanke var kär för honom. Han invände: »Det är svårt för en lekman att konstatera att döden har inträtt. Till det kan det behövas en erfaren läkare.» Han började berätta om några fall som han hade varit med om, tills Claudia Procula satte händerna för öronen och utbrast:

»Låt bli att tala om så hemska saker. Annars får jag drömma om vålnader igen i natt.»

Läkaren blev förlägen och vände sig till mig och frågade för att byta samtalsämne: »Är det sant att Maria Magdalena har lämnat sitt forna yrke, som det sägs.»

Hans ord åstadkom en isande tystnad. Han såg sig förundrad omkring och frågade: »Har jag sagt någonting olämpligt. Är det någonting man inte får tala om. Men vad är det för galet med det. Visserligen bor det minst en million människor i Galiléen, men det är i alla fall ett litet land. Åtminstone vid den här sjön vet alla människor av varandras kommande och gående. Maria Magdalena var i alla fall på sin tid den största sevärdheten här i trakten och till hennes hus bars det bärstolar i långa rader från Tiberias om kvällarna i fackelsken. Jag hörde att du har varit hos henne för att låta henne uppfostra flickan som du hade med dig från Jerusalem. Vad är det för ont i det.»

Då jag inte svarade fortfor han obekymrat: »Men det är många som menar att hon är en farlig kvinna. I hennes ungdom lär någon samaritisk trollkarl ha dragit omkring med henne och besvurit andar med hennes hjälp. Men för en förnuftig läkare är sådana ting inte så underliga.»

Kusas sade motsträvigt: »Min hustru känner henne, fastän hon naturligtvis inte umgås med henne längre. Jesus från Nasaret botade henne och hon bedriver inte trolldom längre, utan delar ut allmosor och för ett enkelt liv. Jag är över huvud taget av den meningen att Jesus från Nasaret gjorde mera gott än ont. Han var varken någon folkuppviglare

eller gudsbespottare, fastän han blev dömd för det. Min hustru Johanna följde med honom en tid på grund av ett löfte, för att han hade botat en vår släkting för frossan, och hon har inte haft någonting ont att berätta om honom.»

Han höjde rösten, slog näven i flata handen och fortfor häftigt: »Och det skulle aldrig ha hänt honom något ont om han inte hade fått för sig att han måste till Jerusalem. Den ena gången efter den andra kom det fariséer hit som ville förhöra honom för att kunna koka ihop någon anklagelse mot honom, men det lyckades de aldrig med. Över huvud taget är det ett vansinnigt slöseri med folkförmögenheten att skicka tionde ur landet till templet. Så vitt jag förstår sade Jesus från Nasaret att Gud kunde tillbes bara i anda och sanning. Högsta rådet misstänkte naturligtvis att templets skatteinkomster skulle börja minska av den anledningen. Men det är ju galenskap att en småbrukare måste betala ett tionde till templet och ett annat till tetrarken, mantalspenning och tull åt romarna och dessutom vägskatt och saltskatt och torgskatt. Det är bara en tidsfråga, när bönderna mister både åkrar och trädgårdar för att de inte orkar betala sina utskylder längre. Följden blir mängder av lösdrivare, allmän oro och missnöje och ett allas hat mot alla, som det redan har gått i Judéen, där de rika slår ihop mer och mer lägenheter till storbruk. Jag försäkrade tetrarken många gånger att han inte behövde frukta Jesus.»

Den romerske rådgivaren tänkte säga något, men Claudia Procula hann före och sade med eftertryck: »Jag är av samma mening som du, Kusas. Jesus från Nasaret var en god och from man, och Pontius Pilatus hade aldrig dömt honom om inte judarna hade tvingat honom till det.»

Efter måltiden klagade Claudia Procula över huvudvärk och drog sig tillbaka till sina rum. Läkaren följde omtänksamt med för att blanda en lindrande dryck åt henne. Även Kusas steg upp för att samtala med sin hustru om hushållet, som han sade. Men den romerske rådgivaren och jag stannade ännu en stund liggande på tu man hand vid bordet och tömde en bägare vin tillsammans. Han drack tappert och försökte fråga ut mig om nytt från Rom. Han skulle väl gärna ha velat veta mer om Sejanus' inflytande, men jag aktade mig för att säga för mycket. Jag förklarade att det var ett helt år sedan jag senast var i Rom, och då förlorade han intresset för mig. Jag frågade honom i min tur om hovet och tetrarken. Han brast i skratt och sade:

»Jag skulle i alla fall inte råda dig att kalla honom räv i offentligheten. Alla avkomlingar till Herodes den store är hämndlystna och måna om sin värdighet. Onekligen är de alla ovanligt begåvade och lösak-

tiga, men de är i varje fall Rom trogna, eftersom de har Rom att tacka för sin ställning. Det är bara deras släktskapsförhållanden som är så invecklade att det är säkrast att inte fråga för mycket. Herodes den store var farfar till denna Herodias och på samma gång far till Herodes Antipas. Judarna har således allt skäl att vara bekymrade för lagligheten i det äktenskapet. Lyckligtvis får en tetrark följa sina egna lagar. Annars skulle en jurist ha det besvärligt vid hans hov. I fråga om brott mot liv har jag vetorätt, men naturligtvis är jag inte så dum att jag gör bruk av den. Det enda jag försöker är samla ett litet kapital med hjälp av mitt goda ämbete. Och Tiberias är ingen så tokig stad för sådana som vi. Vad säger du om vi skulle dricka oss fulla och du följde med ut i staden och såg dig omkring. Jag kan visa dig hur behagligt man kan ordna det för sig också bland judar, om man bara förstår låta bli att blanda sig i saker som inte angår en.»

Då jag avböjde med hänvisning till min fot slog han om ton och sade till sitt försvar: »Naturligtvis har jag kunskapare här i olika städer, och legionen håller små garnisoner här och där. Jag ser till att det inte smugglas in vapen i landet och att inte heller tetrarken kommer åt att lägga upp för stora lager. Jag håller också ett öga på hans utländska förbindelser. Till all lycka har han retat upp araberna mot sig, och Persien är för långt borta för en sådan småfurste. Jag är väl anskriven i Rom.»

Jag frågade hur han hade lyckats undvika den judiska trossmittan i ett land som vimlade av profeter och heliga män. Han slog ifrån sig med båda händer och sade med övertygelse: »I det getingboet sticker jag inte fingrarna. Naturligtvis har vi ställt upp kejsarens bild och offrar inför den trots Tiberius' blyga invändningar, men naturligtvis tvingar vi inte folket att offra. Det här folket är fortfarande så ociviliserat att till och med hovmän smiter sin väg från teatern om vi får en föreställning till stånd. Vi kan inte tänka på att låta någon dödsdömd ljuta döden i verkligheten på scenen, som i Alexandria, utan i tragedierna får vi hålla oss till de vanliga blodblåsorna. Judarna vill inte ens se roliga oanständigheter på scenen. Oskiska skådespel är inte att tänka på.»

Jag mindes en sak och frågade om det fanns någon skådespelartrupp på besök i Tiberias för tillfället. Han skakade på huvudet och sade: »Inte så vitt jag har hört. Om inte tetrarken själv bekostar en föreställning är det svårt att få någon av invånarna här att göra det. Teaterintresse ökar inte någons anseende bland folket som i kultiverade länder.»

Han fann nu för gott att gå, och Kusas följde honom. Jag tog aktningsfullt avsked av dem båda ute på gården då de steg upp i sina bärstolar, för jag förlorade ingenting på att vara hövlig mot dessa båda inflytelserika män. Herodes' livläkare begagnade tillfället att göra en rundvandring på badinrättningen och snappa någon fet patient av sina yrkesbröder till gagn för sin börs. Så snart de hade gått kallade Claudia Procula på mig och frågade med svag röst, i det hon höll sig med båda händerna om huvudet:

»Visste Maria Magdalena något nytt och vad har hon bett dig säga.»

»Hon väntar», sade jag. »Ingen tycks veta dess mer än vi.»

Johanna berättade: »Jag fick bud om att det inne i landet i Naintrakten har rört sig en man som man har trott vara Jesus. Men han försvann igen innan de stilla hann finna honom.»

Jag sade: »Det finns en möjlighet att de som har mött honom av en eller annan orsak inte vill tala om det.»

Claudia Procula klagade: »Fromt och gärna har jag gjort en besvärlig resa för att ge honom tillfälle att bota mig och på så sätt skaffa sig ryktbarhet efter sin uppståndelse. Varför uppenbarar han sig då inte för mig. Det är ju ingenting som hindrar honom, om han en gång kan gå genom lyckta dörrar om han vill. Jag skulle inte ens bli rädd. Så hemska mardrömmar har jag varje natt. Jag börjar bli trött på att vänta, de här svavelluktande baden tröttar mig och jag förstår inte vad jag skall ta på mig till kappkörningarna. Med alla sina goda egenskaper är Pontius Pilauts en snål man, för han är uppvuxen i enkla förhållanden. Hans mor var ursprungligen bara en barbarkvinna från det nordligaste Britannien där de äter torv.»

»Jag gav Kusas en vink om ditt bekymmer», sade Johanna. »Han förstår att tetrarken är skyldig dig minst en sidenklädnad om du verkligen vill hedra hans tävlingar med din närvaro.»

»Men försöker han sticka åt mig någon av Herodias' gamla trasor tar jag det som en skymf», sade Claudia Procula häftigt. »Det fick du honom väl att fatta. Inte heller annars bryr jag mig om någon gåva av en judisk slinka. Det jag får måste komma från tetrarkens utrikeskassa.»

Hon vände sig till mig och förklarade: »Du vet själv bäst, Marcus, att jag inte är fåfäng, utan bara en betryckt kvinna som älskar enskildheten mer än offentligheten. Men om jag går med på att uppträda i offentligheten så måste jag redan för Roms skull klä mig som min mans ämbete kräver. Men trots allt är det här saker som ingen man

egentligen kan fatta, hur mycket han än skulle försäkra att han begriper.»

»Nej, jag förstår det verkligen inte riktigt», erkände jag. »Det är som om den där kappränningen skulle vara viktigare för dig än Jesus från Nasaret, för vars skull du har kommit hit. Guds uppståndne son kanske just nu bygger upp ett osynligt rike omkring oss, men du tänker mera på vad du skall klä på dig för att roa arabiska hövdingar och rika hästuppfödare.»

»Osynliga saker har jag nog av i drömmarna varenda natt», sade Claudia Procula vresigt. »Varje natt upplever jag alla underjordiska vidunder och kan inte röra en lem och inte ens ropa på hjälp fastän jag tror att jag skall ge upp andan. Allt eftersom månen tilltar blir mitt onda bara värre så att jag fruktar för mitt förstånd.»

Nedstämd och berusad av vinet begav jag mig tillbaka till det grekiska härbärget. På vägen invid en trädgårdsmur satt en gumma som var klädd i säck och hade höljt över sitt huvud så att jag inte visste vem det var. Men hon hade väntat på mig, hälsade mig vid namn och sade lågt: »Jag går före ner till stranden. Följ efter utan att man ser dig»

Hon började gå i förväg och jag följde ett stycke efter. Hon visade mig till ett ensligt ställe av stranden där ingen kunde se oss eller höra vad vi sade varandra. Först där blottade hon ansiktet, och jag såg att det var Susanna. Men hon smålog inte och hälsade mig inte med glädje. Tvärtom pustade och suckade hon och vred sina händer som under svåra samvetskval och visste inte hur hon skulle börja. Jag förebrådde henne häftigt för hennes svek och frågade var Natan fanns och mina åsnor och min börs likaså. Hon stönade än värre och sade:

»Jag har visst inte svikit dig och Natan har inte heller svikit dig och ingenting är förlorat ännu. Tvärtom forslar Natan sand och lera med åsnorna till det nya tullhuset i Kapernaum, för att inte slösa bort tiden som du avlönar honom för. Han kommer att redovisa noga för allt. Medan du vilar dig här arbetar åsnorna för dig och förtjänar goda pengar åt dig till dina tidigare rikedomar. Men jag vet sannerligen inte om jag gör rätt eller orätt när jag avslöjar hemligheter för dig, och jag skulle säkert aldrig ha vågat söka upp dig om du inte hade kysst mig på munnen, fastän jag bara är en gammal skinnfäll och jag inte ens har värst många tänder kvar, fastän många galileiskor i min ålder har alldeles friska tänder. Jag förstår inte hur det kommer sig.»

»Stå inte och sladdra om dina tänder», fräste jag, »utan säg strax om du har hört något om Jesus från Nasaret.»

Susanna sade: »Javisst, javisst och för all del, det är ingen konst att gräla. Då kan jag tala om att Jesus från Nasaret redan för länge sedan har uppenbarat sig för flera av lärjungarna vid sjön och ätit med dem och gjort Simon Petrus till deras ledare. Jag menar att han har utnämnt Petrus till herden som hädanefter skall föda hans lamm. Men må en demon komma och hämta mig, om Petrus någonsin går med på att föda dig som ett lamm eller valla dig när du inte är ett Israels barn och inte ens är omskuren. Jag begriper inte varför han valde just Petrus till det, som förnekade honom i Jerusalem innan tuppen hann gala ens. Visserligen är Petrus den största och starkaste av dem, men annars är han väl häftig för att råda andra.»

»Har de själva anförtrott dig det här», frågade jag misstroget.

Susanna suckade med händerna mellan knäna och sade jämrande: »Oj oj vad ömma fötter jag har och jag skulle då aldrig ha orkat gå ända från Kapernaum, men jag fick skjuts med skattmasarnas båt ända till hedningarna i Tiberias. Jag är bara en enkel gammal kvinna och det är ingen som talar om någonting för mig, nej. Men jag har inget fel på hörseln och någon måste ju rensa fisken och salta in den i krukor och tvätta kläder åt karlfolket och laga mat åt dem. På så vis får man höra ett och annat och kanske mer än vad som är meningen ibland, när de alla menar att jag är så pass klen i huvudet att jag ingenting förstår. Jag är så trött och svag och längtar så efter Jesus att jag inte kan sova om nätterna. Det händer att jag också går ner till stranden om natten för att be. Om jag då råkar få höra sådant som inte är avsett för mina öron så är det inte mitt fel utan snarare Guds vilja, för mot hans vilja skulle det väl knappast kunna hända, om de här lärjungarna verkligen är så heliga män som de själva tror, för de formligen pyser av uppblåsthet för att Jesus har visat sig för dem flera gånger redan, alltid för några i taget, än här och än där, och undervisat dem lite. Men Petrus och Jakob och Johannes står främst i hans ynnest, så de har fått som en eld i ansiktet och man ser dem i mörkret utan lampor och lykta.»

»Natan är en hederlig karl», fortfor Susanna. »Han har avlagt ett löfte till och med, och en karl är i alla fall alltid en karl, så på honom tror jag mer än på mitt eget kvinnoförnuft. Han säger att jag är skyldig dig ett bud för att du så fromt tog mig med från Jerusalem till Galiléen, fastän de heliga hade övergett mig, så för mig var du som den barmhärtiga samariten, som Jesus brukade ta som exempel när han undervisade, och jag tycker inte att en romare är värre än en samarit på något vis, för samariterna ringaktar templet och tjänar

Gud på sitt eget berg och firar påsken efter sitt eget huvud, men romarna vet ingenting alls om någonting och på så sätt är de oskuldsfulla, utom du förstås.»

På detta sätt göt hon ut sin rädsla och ångest i en väldig ström av tal så att jag till slut måste avbryta henne och fråga: »Jesus från Nasaret är då alltså Kristus och Guds son och uppstånden.»

»Javisst är han uppstånden och vandrar i Galiléen och har uppenbarat sig för många människor», sade Susanna och brast i gråt. »Må han själv förlåta mig om jag har gjort orätt och illa nu och förrått honom för dig. Men du vill ju inte honom ont.»

»Men varför har han inte visat sig för Maria Magdalena eller Johanna eller dig», frågade jag förundrad.

»Men herre, vi är ju bara kvinnor», sade Susanna med uppriktig förvåning. »Varför skulle han uppenbara sig för oss.» Hon satte handen för munnen och var tvungen att fnissa högt över en så oförnuftig tanke. Men snart blev hon allvarsam igen och fortfor: »Sebedeus' söner har säkert talat om någonting för sin mor Salome, för Salome är en så självisk och maktlysten kvinna att pojkarna inte skulle våga låta bli. Men för några andra kvinnor har Salome åtminstone inte ännu berättat någonting. Det vet jag i alla fall säkert, att det har gått ut bud över hela Galiléen till alla dem som följde honom och som har sörjt för hans skull och som trodde på honom och som lärjungarna litar på. Dit hör de sjuttio som han en gång skickade ut för att förkunna hans namn, men det är också många andra stilla. Budet har gått från mun till mun och by till by: Herren är uppstånden, håll er redo. Tiden fullbordas. Han stannar bara fyrtio dagar på jorden. Men innan han lämnar den kallar han alla de sina till sitt berg för att ta farväl av dem. Eller jag vet inte om det är han själv som kallar dem eller om det är lärjungarna.»

»Sitt berg», sade jag. »Vad är det för ett berg.»

Men Susanna skakade på huvudet och försäkrade: »Jag vet inte, men jag tror att hans trogna och de stilla vet det. Det finns många berg dit han brukade dra sig tillbaka för att be, både vid Kapernaum och på andra sidan sjön, men jag tror att det här berget skall ligga mitt i Galiléen och nära vägarna, så att de som har fått budet kan samlas där snabbt och utan att väcka uppmärksamhet så snart de har fått bud. Det talas också om ett odödlighetens läkemedel, men jag vet inte om han har gett någonting sådant åt sina lärjungar eller om han tänker ge det till alla de sina på berget.»

»Susanna», sade jag, »jag vet inte hur jag skall tacka dig för din

trofasthet. Må han själv välsigna dig för din godhet att inte lämna mig i mörkret. Jag vill följa dem till berget när stunden är inne, om de så kommer att döda mig. Be Natan hålla åsnorna redo och att han sparar en åsna för din räkning också, om inte de andra vill ta dig med.»

Susanna sade glatt: »Javisst, javisst, detsamma har jag också tänkt och jag välsignar dig, romare, som är barmhärtigare än hans eget folk. Den fruktan har gnagat mig i hjärtat att de skall bryta upp helt plötsligt och lämna mig efter på halta fötter, så att jag aldrig mer får se min Herre. Men du lovar ju bestämt att du inte lämnar mig efter också om de skulle göra det.»

Vi överlade ytterligare om huruvida jag borde fara till Kapernaum för att hålla mig i närheten av lärjungarna, men Susanna fruktade att de kunde känna igen mig i förtid och börja misstro mig. Genom Tiberias löper i varje fall huvudvägen inåt Galiléen, och sträckorna är över huvud taget rätt korta utmed sjön. Hon anser att det är bäst att jag lugnt stannar där jag är och väntar på Natan eller henne. Hon trodde även, att det kommer att samlas så mycket folk på berget, och från så många håll, att alla inte kan känna varandra där. Därför är det möjligt då stunden är inne, att man kanske kan fråga sig fram dit på de stillas vis, även om lärjungarna skulle försvinna från Kapernaum nattetid och välja stigar över bergen.

Vi skildes alltså med dessa löften och förhoppningar. Susanna begav sig tillbaka längs stranden utan att ha ätit eller druckit, trots att jag gärna skulle ha bjudit henne på vad hon önskade. Men hon var rädd för att någon skulle se oss tillsammans och tala om det för Jesus' lärjungar.

På detta sätt fick jag hopp i mitt hjärta, och då jag fick hoppet tillbaka stillnade jag och min oro försvann. I mitt hjärta bad jag bönen som Susanna hade lärt mig, och jag vill tro att det inte finns någon jordisk ära eller ynnest, framgång eller visdom som jag inte med glädje skulle byta bort mot Jesus från Nasarets rike, om han ville öppna det för mig. Jag rannsakade mina tankar till grunden och tror att det inte är odödlighet eller evigt liv jag begär. Jag önskar bara att han ville se på mig och erkänna mig som en av de sina.

Efter det jag råkade Susanna har jag under några dagar endast sysslat med att skriva mig till minnes vad som har hänt mig.

Tionde brevet

Marcus hälsar åter Tullia.

I mitt hjärta vet jag att jag redan för länge sedan har avstått från dig, Tullia. Jag vet att ingenting av det jag skrivit kan övertyga dig. Om du skulle läsa det, skulle du endast driva gäck med mig och tänka att judarna har förvridit huvudet på mig. Likväl tär mig den sällsamma tanken att jag en dag skall kunna se på dig, och därvid skulle dina kläder falla av dig och själva din kropp skulle endast vara ett överflödigt plagg, och jag skulle kunna se din själ och bringa dig att tro detsamma som jag själv tror. Jag tror att det skulle innebära ett avstående från mycket sådant som du själv värdesätter och som behagar dig i detta liv. Men om jag kunde se på dig på det sättet skulle allt detta inte längre betyda någonting för dig, och sålunda skulle du inte avstå från något annat än överflödiga ting. Men min tanke är säkert hopplös. Sådant som detta kan man tro på endast om man själv har upplevt det och sett det. Och det är många som inte tror det ens om de ser det med egna ögon.

Men jag skall berätta vad som vidare hände. På dagen för kappränningen sände Claudia Procula bud på mig och meddelade mig som den största tänkbara ynnest att hon skulle ta mig med i sin loge och att jag skulle få sitta bakom henne. Hon hade klätt sig i siden och purpur, vilket måhända var obetänksamt. Men hon kan ju alltid hänvisa till att hon är en avlägsen släkting till kejsaren. Hennes hår var ståtligt uppsatt och hon bar ett dyrbart diadem över pannan. Åt mig hade hon låtit lägga fram romerska kläder och en toga, och en barberare väntade på att få raka mig och locka mitt hår.

»Det är högst på tiden att du lämnar dina judiska tokerier och uppträder som en romare bland barbarerna», sade Claudia.

Jag fann inte på någon annan råd än att hänvisa till den fullständiga villervallan i dräktväg som råder bland badgästerna, och jag erinrade henne om att till och med den romerske rådgivaren hade låtit skägget växa och klädde sig på österländskt vis för att inte betona sin egenskap av romare i onödan vid hovet. Men till slut blev jag ändå tvungen att tala om mitt skäl för henne.

Jag sade: »Tag inte illa upp, Claudia, men jag har ingen lust att gå min väg härifrån och vara med om kappränningen. Tvärtom vill jag hålla mig beredd på uppbrott varje stund, för jag har orsak att tro att Jesus från Nasarets anhängare inom kort kommer att samlas för att råka honom. Jag hoppas få bud om den saken i tid, så att jag kan följa efter hans lärjungar på avstånd och hitta till mötesplatsen.»

Claudia Procula sade bryskt: »Det är ingen nyhet för mig. Johanna vet redan om det. Om jag var yngre och det här var Rom och jag hade tillräckligt många pålitliga beskyddare som kunde hålla munnen, så skulle kanske också jag låta mig lockas med på äventyret och bege mig förklädd till berget. Det är ju på ett berg de skall samlas, inte sant.»

Jag frågade överraskad: »Varför har Johanna ingenting sagt till mig. Litar hon inte på mig.»

»Efter vad jag tror är hon ålagd att tiga», anmärkte Claudia Procula lätt. »Men hon har lovat att själv tala med Jesus från Nasaret om mig. Det är känt att Jesus också tidigare har botat sjuka på avstånd, eller också kanske han ger Johanna för min räkning en bit tyg som han har hållit mot sin kropp. Så du behövs där inte alls, Marcus. Bli romare igen och tag ditt förnuft tillfånga. Den här kappränningen är årets största händelse i hela Galiléen och grannländerna med.»

Jag stirrade på henne och trodde inte mina öron. »Du byter alltså bort Guds son mot en kappränning», sade jag förebrående.

»Allting har sin tid», försvarade sig Claudia Procula. »Baden har gjort mig gott och jag är inte längre lika mycket från mina sinnen som du. Allvarligt talat har jag en känsla av att du inte längre kan urskilja olika sakers inbördes vikt och betydelse.»

»Claudia Procula», sade jag varnande. »Din man har dömt honom till korset, hur mycket han än har tvått sina händer efteråt. Är du inte ens rädd för honom.»

Claudia Procula slog ut med händerna: »Men Marcus, jag gjorde ju vad jag kunde för att rädda honom. Det måtte han väl veta eller kommer åtminstone att få veta. Dessutom har Johanna förklarat för mig mycket noga, att det var just så det måste gå, för att judarnas heliga skrifter skulle få rätt. Därför borde han i själva verket bara vara tack-

sam mot Pontius Pilatus, som på judarnas påtryckning hjälpte honom att fullborda skrifterna. Visserligen är judarnas filosofi både dunkel och invecklad, men jag tror gärna att Johanna har rätt. Dessutom kommer Johanna själv att följa med till tävlingen, också om det skulle försena henne från berget. Så det kan du förstå vilken viktig händelse den här kappränningen är.»

Jag förmådde ingenting mot henne. Men mitt skägg lät jag i alla fall inte barberaren raka bort. Han bara klippte det kortare, vaxade det och sade att det nu var sådant som herodianerna bar.

Herodes Antipas' cirkus är ingen storslagen byggnad. Jag tror inte att den rymmer ens trettiotusen åskådare. I varje fall var den bräddfull med en nyfiken, skränande folkmassa. Jag tror att det på bänkarna satt fler utlänningar än galiléer.

Herodes Antipas hade låtit uppföra en loge åt Claudia Procula mitt emot sin egen loge på andra sidan rännarbanan och beklätt räcket med dyrbara mattor. Man såg på allt att han ville stå väl med Pontius Pilatus, för Claudias loge var verkligen inte mer än ett enda steg lägre än hans egen. Han hade också låtit uppföra flera andra loger på olika ställen för de arabiska stamhövdingarna och andra gästande storheter. Hans hovfolk hade fått nogranna anvisningar, för då Claudia Procula med sitt följe visade sig i logen hälsades hon av kraftiga bifallrop från alla sidor av cirkus. Folket stämde in i dem för att få utlopp för sin spänning.

Vi såg så Herodias tillsammans med sin unga dotter stiga in i Herodes' loge. Hon var makalöst praktfullt klädd, så vitt man kunde se det från andra sidan cirkus. Åtminstone suckade Claudia Procula och sade att den där maktlystna horkonan kunde gott ha visat henne och Rom den hövligheten att klä sig en aning anspråkslösare. Även hon hälsades av starka rop från olika håll, men i dem instämde folket inte. Också utlänningarna tystnade snart då de märkte att de ropande blev knuffade och slagna och åthutade på många sätt. Därmed fick Herodias lov att nöja sig och inta sin plats. Sist kom Herodes Antipas till synes och bredde glatt ut armarna åt alla håll till en hälsning åt folket. Alldeles som för att visa sin avoghet mot hans gemål hälsade folket honom med att resa sig, stoja, ropa högt och stampa med fötterna.

På arenan uppträdde nu en trupp gladiatorer, som kämpade parvis och i grupper, men de hade trubbiga vapen och det flöt inget blod. På grund av den judiska lagen vågade Herodes inte låta några dödsdömda slåss på arenan. Hans ryttare visade många slags konststycken en

stund, ända tills folket började stampa och kräva att spannen skulle fram.

Rännarspannen var onekligen ståtliga och hästarna ypperliga, då det ena spannet efter det andra rundade banan på sitt uppvisningsvarv. Vadhållarna med sina stora vaxtavlor började nu gå omkring bland bänkarna och ta emot vad. Herodes Antipas' eget kolsvarta spann tycktes vara favorit. Hästarna hade för övrigt inte alls samma färg i ett och samma spann, utan barbarkörsvennerna hade valt ut hästar efter eget skön i sina husbönders stall. Färgerna att hålla vad om kunde man urskilja bara på vagnarna och körsvennernas dräkt. Utom färgerna hördes vadhållarna ropa om ett idumeiskt och ett syriskt spann.

Det sista spannet som körde fram var en arabisk furstes med snövita hästar. Men de föregående vagnarna hade redan hunnit bilda den vanliga, tålamodsprövande villervallan vid inkörsporten, och de ivriga vita hästarna snubblade på knä då körsvennen blev tvungen att plötsligt hålla in dem just då han hade tänkt svepa fram i full fart på sitt uppvisningsvarv. Detta var ett så dåligt förebud att många brast i skratt. Körsvennen tappade behärskningen och gav sitt spann ett rapp med piskan. Det fick hästarna att vrenskas än mera.

Vid en ordentlig och ofarlig kappränning, en sådan som kännarna gillar för att de där kan ingå förnuftiga vad och dessutom få spänningen att stegras tävling för tävling, brukar man lotta spannen parvis mot varandra, och varje par tävlar några varv runt banan. De förlorande spannen utgår ur tävlingen, och den sista ränningen utkämpas mellan de två kvarblivna. Men barbarerna här älskar fara och stort buller. Till min häpnad ställde alla spannen upp sig på en gång i den ordning som lotten gav dem. Jag fick höra att de skulle tävla på hela fyrtio varv. Jag kände medlidande med hästarna, av vilka många måste komma att bryta benen, och jag var tämligen övertygad om att en tävling som denna skulle kosta någon livet.

Men då jag betraktade det vrenskande vita spannet mindes jag vad den ensamme fiskaren hade sagt mig och undrade om jag verkligen skulle våga hålla på det. Då jag frågade mig för fick jag veta att det hade hört till favoriterna, men att för det dåliga varslets skull var det inte längre någon som ville satsa på det. I krävande lopp som detta kan starka hästar och sansade körsvenner mycket väl ta hem segern över snabbare spann med någon tur.

Claudia Procula sträckte ivrigt upp armen och ropade: »Herodes' spann.» De blänkande svarta hästarna och deras mörkhyade körsven såg verkligen förtroendegivande ut. Spannets färg var dock rött och

inte svart, eftersom ingen klok människa håller på svart färg. Claudia vände sig halvt förstrött till mig och frågade: »Du har väl tillräckligt pengar.»

Jag borde naturligtvis ha gissat på förhand varför hon så gärna ville ha mig med. Jag har verkligen aldrig sett någon kvinna hålla vad med egna pengar. Om hon förlorade kan hon alltid utan möda glömma bort sitt lån och bara beklaga sig över sin otur. Om hon vinner kan man vara glad om man får sitt igen.

»Hundra drakmer», föreslog jag motvilligt.

Claudia Procula vände sig helt om mot mig och gav mig en häpen blick. »Marcus Mezentius Manilianus», sade hon. »Är det din avsikt att kränka mig, eller har du verkligen gått och blivit jude. Säg åtminstone hundra guldmynt. Också det är litet för så strålande hästar.»

Jag hade inte så mycket, men Tiberias' alla bankirer och penningväxlare rörde sig bland de förnäma åskådarna och tog emot insatserna även de. Jag ropade det namn jag hade fått av bankiren Aristainos i Jerusalem, och man visade mig på en man som till anletsdrag och dräkt kunde ha varit Aristainos' tvilling. Åt honom anförtrodde jag mig. Han beviljade mig gärna kredit, men sade att det var svårt att få något bättre vad på Herodes' spann. Ett mot ett var det bästa han fick till slut av en förnäm iduméer, och också denne förklarade att han gick med på det endast för att visa gemålen till prokuratorn i Judéen en artighet.

»Kom ihåg mig när du räknar dina pengar efter segern», ropade han skrattande till Claudia Procula, som om han gett henne en gåva då han skrev upp vadet på sin vaxtavla.

Ännu en gång tog jag en överblick av spannen, som hade svårt att hålla sig stilla på sina platser. Meningen med den långa väntan var dels att få tid för vadhållningen och dels att göra körsvennerna otåliga och hästarna upphetsade. Jag misstänkte att något av spannen skulle komma att köra omkull genast i början. Den arabiske hövdingens vita spann var uppenbart ovant vid den barbariska masstarten, för hästarna sparkade sin vagn och stänkte fradga omkring sig då de kastade med huvudet och tuggade betslen.

»Vad vill du ge mig på det vita spannet», frågade jag bankiren.

Han svarade småleende: »Om du verkligen vill skänka mig dina pengar, så skall jag anta vadet själv och bjuder dig sju mot ett. Hur mycket skall jag anteckna dig för.»

»Skriv fyrtio guldmynt av Marcus för det vita spannet till sju mot ett», bestämde jag mig i sista stunden, då Herodes redan höjde spjutet.

Bankiren antecknade vadet, och i detsamma stod spjutet redan nedborrat i sanden med sin vajande vimpel. Körsvennerna ropade till och vagnarna satte sig mullrande i rörelse. De erfarna körsvennerna lutade sig bakåt och höll sina spann tillbaka av alla krafter för att släppa fram våghalsarna och låta dem bryta nacken i början. Men det var nästan omöjligt att hejda de uppskärrade hästarna. De både främsta spannen satte av i fyrsprång, och körsvennerna böjde sig fram och tog till piskan för att få ett så stort försprång som möjligt och hinna först till vändpelaren. Det var enda sättet att rädda livet och undgå att bli nedtrampad av spannen som kom stormande tätt efter.

Jag kunde inte annat än rusa upp på fötter och ställa mig på bänken, för en så hisnande början hade jag ännu aldrig sett. I den täta klungan banade sig Herodes' spann skickligt väg, och körsvennen gjorde obarmhärtigt bruk av sin tunga piska för att tvinga sina närmaste medtävlare åt sidorna. Jag såg snärten träffa det vita spannets flygelhäst över ögonen och tyckte mig höra klatschen ända upp till min plats. Arabens vagn stötte mot stensargen så att det sprutade gnistor om hjulen, och det var ofattbart att hjulet förblev helt.

Vid andra vändpelaren körde det tunga bruna rytterispannet från Caesarea med berått mod rätt på den idumeiska vagnen, så att den välte. Iduméern släpade längs banan vid sina tömmar, ända tills flygelhästen föll omkull. Det bruna spannet fick ansenligt försprång, men Herodes' spann slog sig fram och tog upp jakten. Iduméern reste sig vacklande med halva kroppen smetig av blod, ryckte den fallna hästen på fötter med ett grepp i näsborrarna och lyckades även vända sin vagn på rätt köl så att han kunde köra ut på banan igen. Den skadade hästen haltade likväl så svårt att han var ur spelet och endast till hinders för de andra tävlande. Jag misstänkte att han tog upp kampen på nytt endast för att hämnas på den romerske körsvennen.

I en tävling av detta slag, där tämligen jämnstarka spann stormar banan runt, är det i själva verket omöjligt att få något längre försprång än ett varv. De sista spannen spärrar banan, och den som hunnit upp dem skulle fresta lyckan oskäligt om han försökte passera dem. Det vita spannet hade nu kommit helt ur takten, för flygelhästen som hade fått pisksnärten i ögat kastade alltjämt förtvivlat med huvudet av smärta. Körsvennen hade tappat besinningen, slog omkring sig, svor och hötte med nävarna åt Herodes då han passerade hans loge. Men det svarta spannet höll på att hinna upp det brunas kraftiga hästar och tunga vagn. Claudia Procula stod, skrek och stampade med sina förgyllda sandaler.

Jag förmådde inte hålla räkningen på varven och följde inte med allt som skedde, men plötsligt såg jag det syriska spannet med vagn och allt slungas som av en katapult ut ur klungan av tävlande och hamna inne på mittplanen. Hästarna vräktes hals över huvud omkull, och körsvennen flög med tömmarna fortfarande knutna om livet rätt in bland de vilt sparkande hovarna. Och jag vet inte om hans dödsskrän var förfärligare än en av hästarnas dödsskri.

Bara en liten stund senare dök det vita spannet fram vid ena vändpelaren och pressade en medtävlare som just rundade den så nära stenen att hans spann välte. Men det arabiska spannet kom förbi utan skada. Kanske var detta den bländade hästens förtjänst, för om den hade haft synen kvar på vänstra ögat skulle den väl knappast ha trängt sig så nära. Med fara för sitt liv hann körsvennen på det välta spannet få sina hästar in på planen, nätt och jämnt innan nästa spann skulle ha ränt på dem. Jag kunde inte annat än beundra körsvennernas skicklighet. Körsvennen såg stalldrängarna komma springande sig till mötes, tog några steg mot dem men föll framstupa och förmådde inte resa sig igen.

Nu slog man ivrigt vad på nytt. Den romerska rytterikohortens bruna spann tycktes ha fått flera gynnare och det var många som satte pengar på det mot Herodes' spann, isynnerhet araber som räckte upp fingrarna, viftade med sina mantlar och efter att ha övergett sitt eget spann hellre valde romaren än Herodes. Herodes' spann hade redan flera gånger försökt komma förbi det romerska, men den romerska körsvennen svängde kallblodigt i vägen för honom och lät piskan vina. Herodes reste sig i sin loge, stampade i golvet och ropade ljudligt till sin körsven att tränga sig förbi. Alla hästarna var redan löddriga och luften var full av dammoln trots att banan var omsorgsfullt fuktad före tävlingen.

Det märkligaste var likväl att det vita spannet trots allt på grund av sin snabbhet i all tysthet hade nått tredje platsen fastän den lätta vagnen hade råkat ut för många hårda törnar. De vackra vita hästarna hade hämtat sig något och travade åter i takt med häpnadsväckande skicklighet. Den pisksnärtade lyfte på huvudet och gav till en lång gnäggning. Körsvennen böjde sig fram och pratade med den och den ryckte sig inte längre åtskils från sina spannkamrater.

Åter var det ett spann som kom ur leken genom att ett hjul lossnade. Körsvennen hann svänga så att hans vagn välte inåt planen och kom ur vägen för de andra, men det lösa hjulet rullade vidare på banan och det bruna spannet som kom tätt efter måste väja för det. Herodes

körsven begagnade sig av tillfället. Han tog risken av att spannet kom ur takten, böjde sig långt framåt och piskade våldsamt på hästarna och lyckades verkligen passera det romerska spannet. Folket rusade ropande och vrålande på fötter och Claudia Procula hoppade och skrek av fröjd, så skamligt det än var av henne att visa sin glädje över det romerska spannets motgång. Men hennes beteende väckte stort bifall bland de kringsittande och det var många som log mot henne.

De tävlandes antal hade minskat, men de spann som nu låg sist hindrade Herodes' körsven att dra nytta av sin ledning. Den blödande iduméern som hade halva ansiktet flått vände sig om och såg bakom sig, vinkade så till tecken åt honom och höll åt sidan för att släppa honom förbi. Därefter körde han avsiktligt och överlagt rätt i vägen för det romerska spannet och saktade farten. Det hände mitt på långsidan och inte vid vändmärket, och romaren svor rasande åt honom, för naturligtvis var hans handling mot alla regler. Men vem kunde väl bevisa det, och han kunde väl alltid finna på något svepskäl för sitt beteende. Även araberna som hade satsat på romaren ropade och hötte med nävarna, men i detsamma susade det vita spannet förbi ytterom både det romerska och det idumeiska, kom före dem till vändpelaren och återtog innerbanan där det lade sig tätt efter Herodes' spann. Hela publiken förstummades och slutade ett ögonblick ropa, för någonting som detta hade ingen trott vara möjligt.

Efter vändpelaren tog romaren ytterbanan och körde utan möda upp i bredd med iduméern. Han skulle mycket väl ha hunnit förbi det skadade spannet före följande vändning, men höll in sina hästar och slog med berått mod iduméern i huvudet med piskan så att han segnade ner på knä i sin vagn. Den råa gärningen kom folket att brista ut i rop på nytt, och det var många som ropade bifall, men även romarhatet flammade upp så att jag såg många människor i fullt handgemäng med varandra längs åskådarbänkarna.

Men detta varade bara ett ögonblick, så snabbt hände allt. Iduméern arbetade sig på fötter och eggade sina hästar till en sista ansträngning, lyckades komma förbi det romerska spannet och svängde med vett och vilja sina hästar tvärs för det. Det var inte längre kappränning utan mord. De stora bruna hästarna törnade i full fart mot det idumeiska spannet och störtade omkull över dess hästar. Tvärhejdningen kom romaren att flyga ur vagnen med huvudet före, så att han trots läderskydd och störthjälm spräckte skallen mot sargstenen framför åskådarbänkarna och blev liggande livlös på banan. Även iduméern dog

innan tävlingen ännu var slut. Han hade blivit illa sparkad av hästarna.

Uppröjningen efter denna villervalla tvingade de återstående spannen att sakta farten. Herodes' körsven röt och svängde piskan så att drängarna som höll på att bära bort romaren lade ner honom på marken igen och sprang åt sidan för att rädda livet. Körsvennen försökte tvinga de svarta hästarna över romarens lik, men de var inga stridshästar och ville inte trampa på en människa. De stegrade sig häftigt och slängde med vagnen så att den höll på att välta.

Nästan i skritt styrde det arabiska spannets körsven i detsamma försiktigt sina vita hästar förbi Herodes' spann. Hans ena hjul stötte mot sargen och lyftes upp på den, men vagnen höll sig på rätt köl och han hann ända till vändpelaren inann Herodes' körsven hade rundat liket och fått sina hästar i takt igen. Så otroligt det än var ledde det oturssvarslade vita spannet tävlingen, och det var inte många varv kvar. Nu var det min tur att rusa upp och ropa och varenda arab bland åskådarna stämde in i ropet. Men den obelagda körbanan hade hunnit bli gropig som en åker och var redan farlig att köra på.

Det svarta spannets körsven tappade nu behärskningen för första gången, piskade på sina hästar och försökte ett par gånger tränga det vita spannet åt sidan med våld. Men de arabiska hästarnas snabbhet och goda takthållning räddade dem, och med den lätta vagnen behövde deras körsven inte ta vändmärkena kärt, utan kunde göra en vidare sväng i förlitan på sin snabbhet utan att Herodes' svarta spann hann tränga sig emellan.

Det fanns bara tre andra spann kvar på banan. Det vita försökte passera dem på hederligt vis på yttre sidan, men Herodes' körsven röt och skrek till dem att lämna plats frivilligt. Två av spannen lät skrämma sig att lyda, men den tredje körsvennen, som hade ett segt men trögt spann som ingen hade fäst några förhoppningar vid, vägrade att lämna rum. Herodes' körsven tog åter till piskan, ryckte sitt spann med flit ur takten och drev sitt ena hjulnav in i den andres hjul, så att han utan möda med hjälp av sin fart och tyngd fick omkull sin medtävlares vagn. Körsvennen skadade sig illa och gick ur tävlingen. Båda de återstående spannen höll sig fortfarande försiktigt kvar på banan och litade på turen, som ännu kunde lägga hinder i vägen för de ledande.

Men så gick det inte. Flaggan svängdes, och snabba som svalor, i vacker takt sprängde de vita hästarna fram mot sin seger. Åskådarna brast ut i ett anskri och ropade bifall också åt Herodes' hästar som endast var ett par spannlängder efter vid målet. Båda körsvennerna

körde prydligt upp i bredd med varandra, lyckades hejda sina spann och hälsade varandra med skenhelig aktning och tack för god kamp. Den arabiske stamhövdingen hoppade över räcket till sin loge ner på banan och sprang med fladdrande mantel fram till sina hästar. Han talade till dem och klappade dem och kysste gråtande den pisksnärtskadades igensvullna ögon. På åskådarbänkarna uppstod en del slagsmål, men ordningsvakterna gjorde snabbt slut på dem. De som hade förlorat sina vad försökte åtminstone låtsas tillfredsställelse över kapprännings spänning.

Bankiren kom fram och lyckönskade mig tillsammans med den idumeiske köpmannen och betalade i min närvaro omedelbart ut åt honom de hundra guldmynten som Claudia Procula hade förlorat. Åt mig räknade han upp etthundraåttio guldmynt, med insatsen frånräknad blev min vinst således etthundrafyrtio guldmynt, vilket för många människor i världen innebär en liten förmögenhet. Jag hyste alltså inget agg till Claudia Procula.

Nu bör man givetvis minnas att jag själv hade drömt om en vit häst under natten efter stormen. Drömmen hade av någon anledning varit så stark och tydlig att jag vaknade av min egen gråt. Det är alltså tänkbart att jag i varje fall skulle ha erinrat mig drömmen som ett varsel då jag först såg det vackra vita spannet och att jag av egen vilja skulle ha hållit vad för dess seger. Men säkert är det inte. Hästarna hade ju snubblat på knä vid inkörsporten. Även om man inte tror på varsel så handlar likväl ingen sansad man tvärtemot dem. Därför ansåg jag mig nu skyldig att söka upp flickan, vars bror var död, och jag hade ingenting annat att gå efter än den ensamme fiskarens ord om att hon den natten begrät sin bror på den grekiska teatern i staden.

Claudia Procula uppmanade mig att följa med till Herodes' gästabud, trots att jag inte var bjuden. Säkerligen ansåg hon att denna ynnest var värd hundra guldmynt. Men jag hade ingen lust att tränga mig objuden med bland de många hundra som Herodes Antipas av politiska skäl ansåg det nödvändigt att förpläga, och Claudia Procula tog inte illa vid sig av att jag skildes från henne, även om hon säkert tyckte att jag var dum som inte begagnade mig av tillfället.

Då cirkus tömdes översvämmades gatorna i Tiberias av människor av alla folkslag, och jag misstänkte starkt att det skulle bli en orolig kväll trots de utkommenderade ordningsvakterna och legionärerna. Jag hittade utan svårigheter till den lilla grekiska teatern, men någon föreställning var inte kungjord. Portarna stod likväl öppna, och fattiga

stadsbesökare, som inte hade funnit sig tak över huvudet, tycktes ha lägrat sig på åskådarbänkarna. Somliga hade till och med gjort upp eld och lagade mat åt sig, så att man endast kunde gissa hur den vackra teatern skulle se ut nästa dag.

Jag gick ner mellan scenen och bänkarna, och det var ingen som hindrade mig att gå in i källarna där scentillbehören förvarades och där resande skådespelare ibland brukar övernatta om de inte har någon gynnare som ger dem husrum. Allting var öde och tomt och en smula spöklikt som det alltid är under en teaterscen när skådespelarna har gått sin väg, alldeles som om personer och ord ur alla de uppförda pjäserna ännu skulle dröja kvar osynligt i luften. Dessa mörka teaterkällare har alltid kommit mig att tänka på dödsriket sådant skalderna beskriver det. Hur hänförd jag än ibland efter ett lyckat skådespel har skyndat ner under scenen för att lämna en gåva till någon skådespelerska som har bragt min själ i svallning, så har jag ändå varje gång gripits av en kylig känsla av overklighet. En skådespelare som har tagit av sig kläderna är inte längre samma varelse som på scenen.

Där jag irrade i dessa underjordens rum kände jag hur långt jag på kort tid hade avlägsnat mig från mitt forna liv och från allt som förr hade skänkt mig glädje och njutning. Allt det förgångna var endast ett minne, som stack mig i hjärtat då jag insåg att jag aldrig mer skulle kunna uppleva det på samma sätt som förr. Jag trodde mig möta en vålnad, då en grekisk gubbe kom lunkande i den mörka gången. Han hade hängbuk och svullna ögon av omåttligt vindrickande, hötte med sin käpp och frågade med många svordomar vad jag sökte här och hur jag hade kommit in under scenen.

Jag frågade honom i lugnande ton om det inte bodde någon härnere. Han blev ännu ilsknare och skrek: »Du menar väl inte de där egyptiska landstrykarna som bedrog mig och skaffade mig olycka med att lämna ett lik härinne. De rymde i natt utan att betala vad de är skyldiga. Jag vill gärna få tag i dem, ja, ännu hellre än du.»

Jag sade: »Jag har fått veta att jag här kan finna en flicka som har förlorat sin bror. Det är till henne jag har ärende.»

Gubben stirrade misstroget på mig och frågade: »Du hör väl bara inte till dem. Jag håller flickan i pant och har tagit av henne både kläder och skor och tänker inte släppa henne förrän skulden är betald till sista skärven.»

»Jag är skickad för att lösa ut henne», förklarade jag och klirrade med min börs. »För mig till henne, så behöver du inte ångra besväret.»

Tveksamt och misstroget visade mig gubben vidare i källargången

och lyfte lämmen av dörren till en liten skrubb. Då han öppnade trädörren såg jag i en strimma ljus som kom ur en nisch i väggen en mager naken flicka som hade kurat ihop sig i en vrå med håret hängande för ansiktet, liksom förstelnad av sorg, för hon rörde sig inte då vi kom. I skrubben fanns inte en skål vatten en gång, ingen mat och ingenting för henne att skyla sig med.

»Är hon sjuk», frågade jag.

»Hon är en elak flicka och bara rev mig i skägget när jag försökte tvinga henne att dansa ute vid porten», sade gubben. »Staden är full av främlingar. Kanske skulle någon ha kastat pengar åt henne om hon hade dansat. Du måste förstå att jag blev tvungen att bekosta begravningen för hennes bror, för att ingen skulle få veta att de hade lämnat ett lik på teatern. Och det var inte på långt när det enda som de där bedragarna till egyptier blev skyldiga mig.»

Jag rörde vid flickans axel och kastade min börs framför henne. »Jag är utsänd med etthundrafyrtio guldmynt för din räkning», sade jag med hög röst. »Betala vad du är skyldig och be att få dina kläder och tillhörigheter, så är du sedan fri att bege dig vart du vill.» Men flickan rörde sig inte.

»Hundrafyrtio guldmynt», skrek gubben och gjorde tecken med högra handen för att skydda sig mot olycka. »Det här har jag fruktat. Vinet är slut. Jag ser i syne och hör anderöster.» Han försökte snappa åt sig börsen, men jag tog hand om den igen för säkerhets skull, eftersom flickan inte rörde den. Jag frågade hur mycket flickan var skyldig.

Gubben började gnugga händerna, stirrade fromt upp i luften med sina svullna ögon, mumlade och räknade för sig själv och sade slutligen listigt: »Jag är ingen girigbuk, fastän den där elaka flickan har dragit olycka över mig. Vi kan avrunda hennes skuld till tio guldmynt jämnt, så skall jag strax skaffa hit hennes saker och lite mat och vin åt henne på köpet. Hon är säkert så matt av hunger att hon inte får ett ord ur munnen. Du får ingen glädje av henne i det tillståndet.»

Han petade mig på axeln och viskade mig i örat: »Hundrafyrtio guldmynt är ett vanvettigt pris för en sådan flicka. Du måste vara från dina sinnen. Det räcker om du betalar vad hon är skyldig. Sedan kan du ta henne härifrån vart du vill och göra med henne vad du önskar. För bara ett guldmynt till kan jag skaffa dig de nödvändiga papperen, så att du kan få henne lagligt märkt som slav och ditt tecken inbränt i baken på henne, för hon har ingen beskyddare.»

Utan att lyfta huvudet strök flickan håret ur ögonen och väste:

»Ge den där lortiga gubben fem guldmynt. Det räcker för min och de andras skuld många gånger om. Sparka honom sedan i skrevet från mig.»

Jag öppnade börsen och räknade upp fem guldmynt åt gubben. Han blev så förtjust över det att han inte ens försökte köpslå utan skyndade sig raka vägen efter flickans kläder. Så snart han hade slängt in knytet i skrubben ropade han ivrigt att han strax skulle hämta mat och vin. Jag kastade börsen till flickan på nytt och vände mig om för att gå. Men hon höll mig kvar och frågade: »Vad vill du mig. Jag kan inte glädja dig för hundrafyrtio guldmynt. I natt tänkte jag i alla fall hänga mig i mitt eget hår.»

»Jag vill dig ingenting», sade jag. »Jag bara blev skickad till dig med pengarna.»

»Sådant händer inte», sade flickan tvivlande och lyfte för första gången huvudet och såg på mig. Till min stora häpnad kände jag igen henne. Det var Myrina, danserskan som jag hade blivit bekant med på båten till Joppe. Men hon kände inte strax igen mig på grund av mitt skägg och min judiska dräkt.

»Myrina», utropade jag. »Jag visste inte att det var du. Vad är det som har hänt dig. Varför är du så olycklig att du har tänkt ta livet av dig.»

Myrina kröp ihop, skylde skamset sina bara knän med håret och bad: »Se inte på mig som jag ser ut. Vänd åtminstone ryggen till medan jag klär mig.» Hon öppnade klädknytet, hittade en kam, kammade sig och knöt upp håret med ett band, drog på sig en kort livklädnad och knöt ett par vackra sandaler på fötterna. Så brast hon i bitter gråt och omfamnade mig med hela sin magra kropp, tryckte ansiktet mot mitt bröst och vätte min mantel med sina tårar.

Jag strök hennes axlar, tröstade henne med goda ord och frågade: »Har din bror verkligen dött och är det för hans skull du gråter.»

Hickande av gråt fick Myrina fram: »För honom har jag redan gråtit färdigt. Nu gråter jag väl för att det ännu finns någon människa i världen som vill mitt bästa. Nästa natt hade jag varit död och jag har inte så mycket som en skärv att ta i munnen till färjpengar.»

Hon tryckte sig hårt intill mig och grät ännu bittrare. Jag hade svårt att få ett enda förnuftligt ord ur henne, men till slut lugnade hon sig så mycket att hon kunde tala om vilken otur skådespelartruppen hade mött ända sedan vi skildes. De hade vandrat till Peréen och spelat i legionärernas permissionsstad, men där hade alla i truppen sjuknat in i feber. På återvägen hade de för att uppehålla livet upp-

trätt på tröskningsplatserna, och där hade judarna kastat sten på dem. I Tiberias hade de hoppats kunna ordna en föreställning med anledning av kappränningen, men hennes bror hade drunknat på en simtur. De hade lyckats dyka efter honom och rullat honom på marken, och Myrina hade försökt blåsa liv i honom med sin anda, men han kvicknade inte till. Så hade de i smyg burit honom in på teatern, och den grekiske gubben hade hjälpt dem att begrava honom senaste natt, för att inte teaterhuset skulle behöva renas för likets skull. De andra skådespelarna hade tagit till flykten och lämnat Myrina ensam i pant med sina saker. Men hon kunde inte längre dansa, så skrämd hade hon blivit av stenkastningen.

Hon förklarade: »Så länge min bror levde tydde vi oss till varandra och jag var inte alldeles ensam i världen. Men när han var död och begraven kände jag mig otrygg och förstod att vart jag än tar vägen kommer jag att förföljas av otur och ondska, och därför vill jag inte leva längre. Jag kan varken äta eller dricka, mina lemmar är förlamade och jag vill inte längre se någonting i världen, inte höra någonting, inte känna någon lukt och ingen smak. Av allt har jag fått nog och jag sörjer min bror.»

»Och dig förstår jag inte», fortfor hon. »Dina pengar är säkert något slags ny lögn och lockelse för att förmå mig att fortsätta mitt alldeles överflödiga liv och utsätta mig för nya olyckor. Nej, nej, tag tillbaka pengarna och lämna mig hellre här att dö ensam, så att jag inte mera behöver bli besviken, nu när jag en gång har förstått hur otryggt och förtvivlat det står till i världen.»

Den grekiske gubben kom tillbaka med bröd och gröt i ett fat och hällde med darrande händer upp vin i en skål och bad henne dricka. »Följ med mig till scenväktarens rum», bad han. »Där är det ljusare och finns en säng. Jag skall göra det bekvämt för er.»

»För oss duger vilken plats som helst, tror jag», sade jag. »Lämna oss bara ensamma, för vi har mycket att tala om.»

Han gav oss villigt lov att stanna ända till morgonen om vi ville. Om vi önskade mera vin kunde vi få det av honom. Han gick sin väg med vinlägeln under armen, och Myrina började äta, först motvilligt, men så allt glupskare, ända tills fatet var tomt och det inte fanns en smula kvar av brödet.

Då hon hade ätit frågade hon: »Vad är det för ont i min dans och varför har jag drabbats av en sådan förbannelse att jag inte längre litar på mina lemmar utan är rädd. Du såg själv mig dansa på båten och du vet att jag alls inte dansar för att förleda män, utan för att

roa folk och ge dem spänning med mina konststycken. Låt vara att jag dansar naken, men fladdrande kläder skulle bara bringa mig ur jämvikt, och min magra kropp är inte mycket att se på, för den är idel övade muskler och har inte ens några bröst. Jag förstår inte varför judarna stenade mig så obarmhärtigt.»

Hon visade blånaderna på sin kropp och ett illa läkt skrubbsår i huvudet under håret och berättade: »Vi bad om mat i en by och ville i gengäld förströ dem så gott vi kunde med sång, spel och med min dans. Men de skulle ha stenat ihjäl mig om vi inte hade varit så många. Jag plågas av känslan att ha gjort någonting otillåtet och jag kommer säkert aldrig mera att kunna dansa som förr.»

Jag begrundade hennes berättelse och förklarade: »Jag tror att jag förstår varav deras vrede kommer sig. Jag har hört att furstinnan Herodias lät sin dotter dansa för den lösaktige Herodes Antipas för att locka honom att avrätta en judisk profet som hade talat illa om Herodias. Därför hatar de fromma judarna i den här landsändan all hednisk dans.»

Myrina skakade på huvudet och sade: »Förr var jag stolt över min konst och älskade skådespelarens fria och omväxlande liv. Men vi mötte den ena olyckan efter den andra, och till sist blev jag full av ångest och rädd för varje dag som kom. När min bror drunknade var det den sista olyckan som behövdes för att krossa mig».

Men då hon så hade utgjutit sin nöd för mig började hon förundra sig, snörde upp börsen, kände på guldmynten och frågade varför i all världen jag ville ge henne dem och på vilket sätt jag över huvud taget hade hittat henne. Jag berättade för henne om den ensamme fiskaren och om min vadhållning på kappränningen och sade till slut:

»Jag tror att den mannen kunde höra din gråt tvärs över sjön. Men hur det kan komma sig och hur han visste att din bror var död, det vågar jag inte försöka förklara. I varje fall är pengarna dina och du är fri att komma och gå som du vill.»

Myrina rynkade tankfullt pannan och bad: »Beskriv den mannen för mig. Såg han ut som om han hade lidit mycket och var utmattad. Var han mild och allvarsam, så att du inte kan glömma hans ansikte. Hade han sår i handlederna och på fötterna.»

Jag sade ivrigt: »Du menar samme man. Då har du mött honom.»

Myrina berättade: »Efter det att vi hade flytt undan de rasande judarna hade vi ingenting annat att äta än ax som vi bröt på åkrarna. Till slut hittade vi en brunn och beslöt oss för att övernatta vid den. Vi var alldeles nedslagna. Då kom den där mannen uttröttad gående

på vägen och bad: Låt mig också dricka. Men vi var alla så onda på judarna. Männen hindrade honom att komma fram till brunnen och min bror hånade honom och ropade: Om du så var i judarnas helvete skulle jag inte doppa ett finger i vatten att förfriska dig med, eftersom du är en förbannad jude. Men till slut tyckte jag synd om honom. Jag hämtade upp vatten åt honom, gav honom att dricka och tvättade hans såriga fötter, för han orkade inte själv, och det var ingen som hindrade mig. Skådespelare är i själva verket vänliga människor. Antagligen ville min bror bara skämta och skulle väl till slut ha släppt fram honom till brunnen. Just då var vi alla mycket förbittrade på judarna. När han hade druckit och jag hade sköljt hans fötter rena gav han mig en mild blick, välsignade mig och sade: Det du har gjort mig, det har du gjort honom som har sänt mig. För denna enda handlings skull skall mycket förlåtas dig. Det kommer att finnas konungar och furstar som skall avundas dig för att du gav mig vatten att dricka när jag törstade.»

»Sade han verkligen så till dig, Myrina», frågade jag förundrad.

»Alldeles så», sade Myrina. »Hans ord har stannat kvar i mitt minne trots att jag inte förstod dem. Men för att han var så egendomlig lade jag dem på minnet. Jag vände mig till de andra en stund, och under den stunden försvann han. Vi var så hungriga att vi tuggade bark när vi lade oss att sova vid brunnen, men en stund senare kom det en gumma gående på vägen och såg sig sökande omkring. Hon hade kornbröd och fårkött i en korg som hon erbjöd oss, men vi sade att vi inte hade en enda skärv att betala med. Då sade hon så här: Tag det bara och ät. Jag har fått ett löfte om, att vad jag än skänker bort av det som är mitt skall jag få mångdubbelt tillbaka. Vi tog maten och åt och blev alla mätta. Männen menade att judarna hade blivit rädda efter att ha bemött oss illa och att de nu försökte blidka oss. Men kvinnan samlade resterna tillbaka i korgen och gick sin väg igen. Jag hade en känsla av att det var den där utmattade mannen som hade råkat henne och bett henne gå till oss med mat för att jag hade varit vänlig mot honom. Vem är han egentligen, om han verkligen är densamme som du mötte på andra sidan sjön.»

Jag tvekade om hur mycket jag skulle våga tala om för henne, men så sade jag: »Jag vet inte och förstår det inte själv. I varje fall gav han dig en kunglig ersättning för en dryck vatten. Men inte ens i mina avlägsnaste tankar kunde jag föreställa mig att jag skulle stöta på dig här, Myrina, och ge just dig vad jag hade vunnit på vadhållningen. Jag kan inte ta det som annat än ett tecken på och en erinran

om att det inte bara var av min egen vilja som jag gick ombord på skeppet i Alexandria. Men frid med dig, Myrina, och använd pengarna som du finner för gott. Jag måste gå nu, för jag väntar ett bud.»

Myrina grep mig beslutsamt om armen, tvang mig att sätta mig på jordgolvet igen och sade: »Nej, du går inte alls för det kan jag inte tillåta. Mannen som du berättade om kan inte vara någon vanlig människa. Ingen människa beter sig och talar som han beter sig och talar.»

Men jag hade ingen lust att avslöja rikets hemlighet för en vilt främmande flicka med tvivelaktigt yrke. Jag sade bryskt: »Du har fått vad du har haft att fordra av honom och mer än så. Låt mig vara.»

Myrina blev ond, sköt börsen tillbaka i mina händer och sade häftigt: »Då kan du behålla dina pengar, och må de sveda dig i samvetet så länge du lever. Med pengar köper du mig inte fri från dig, för pengar hjälper inte mot den ångest jag känner. Hellre hänger jag mig. Tala strax om för mig allt du vet om honom och för mig sedan till honom.»

Jag förstod att jag hade råkat i en klämma, och jag klagade bittert och utropade: »Hans gärningar är inte människogärningar och jag fattar honom inte med mitt människoförnuft. Finns det då inte judiska änkor och faderlösa här i landet, som vördar Gud och söker riket. Varför har han valt just en egyptiska och en flicka som är syndig ända från sin barndom.»

Myrina sade kränkt: »Jag är inte alls någon simpel egyptiska utan född på en av öarna av goda grekiska föräldrar, och jag begriper inte vad du menar när du kallar mig syndig från barndomen. Det finns ingenting att skämmas över i mitt yrke, för med det tjusar och gläder jag många människor. Visserligen påstår jag inte att jag skulle vara en enda mans kvinna, men den sortens synder är man två om, och jag vet inte vem som är den största syndaren, jag eller den man som mutar mig att synda för att jag är fattig. Men mitt forna liv har jag gjort slut på så fullständigt som om jag redan hade hängt mig. Jag vill ha ett nytt och bättre liv. För pengar kan jag inte köpa mig det. Därför måste du hjälpa mig som om du var min bror.»

Jag ville helst av allt brista i gråt. Knappt hade jag sluppit Maria från Beret, så fick jag en annan ännu mer främmande och farlig flicka på halsen. Men jag kunde inte annat än berätta. Jag tänkte igenom vad jag skulle säga och började så förklara:

»Jag vet inte hur mycket du förstår av det här, men du har sett världen och säkert upplevt en del andra oförklarliga ting. Jag har

skäl att tro, att mannen som du gav vatten vid brunnen och som jag talade med vid sjön, är en viss Jesus från Nasaret.»

»Men honom känner jag till», avbröt Myrina till min förundran. »Legionärerna i Dekapolis talade just inte om annat. Han har utfört underverk, botat sjuka, till och med väckt upp döda och har lovat grunda ett rike åt judarna. Därför blev han korsfäst i Jerusalem, och hans lärjungar stal hans lik ur graven mitt för näsan på Pontius Pilatus för att kunna inbilla folket att han hade stått upp från de döda. Eller menar du att han verkligen stod upp ur graven och att det var honom jag mötte vid brunnen.»

»Han stod upp från de döda», sade jag. »Därför är han Guds son, och jag har orsak att tro att han har all makt i himlen och på jorden. Någonting sådant har aldrig hänt förr. Han vandrade sedan till Galiléen och bad de sina följa efter. Det måste ha varit på den färden du såg honom. Han har lovat att möta de sina ännu en gång på ett berg.»

»Men», invände Myrina med sunt förnuft, »hur skulle han ha kunnat vara törstig om han verkligen är Guds son.»

»Hur skall jag veta det», sade jag förtretat. »Jag har själv känt på gisselärren på hans rygg, om det verkligen var han. Jag kan intyga att han är av kött och blod. Han är en människa bland människor men på samma gång är han Guds son. Fråga inte mig hur och varför det är så, för jag tror att just det är det största undret beträffande honom och just det är något som aldrig förr har skett i världen. Därför kan hans rike inte vara bara ett jordiskt rike som judarna föreställer sig.»

Myrina såg sig omkring med stora ögon, tänkte förskrämt över mina ord och sade så: »Om det är som du säger, då har han skickat dig hit i min döda brors ställe och alls inte bara för pengars skull. På det här sättet har han bundit oss vid varandra som man knyter ihop ett par duvor vid fötterna. Också jag längtar till hans rike, hurdant det än är, så länge det bara inte liknar det här livet på jorden, för av det har jag fått nog. Låt oss gå till det där berget tillsammans och kasta oss ner inför honom och be honom att han tar oss till sig i sitt rike, liksom han har gett dig till en bror åt mig och mig till en syster åt dig.»

»Myrina», sade jag med övertygelse. »Jag saknar och behöver ingen syster. Sannerligen inte. Där tar du illa fel. Och jag tänker inte i något fall ta dig med till berget, för jag vet ju inte ens om jag hittar dit själv. Vem vet om hans lärjungar dräper mig för att de tror att jag spejar på deras heliga hemligheter. Du måste förstå att de tror att hans rike bara är för omskurna judar. De släpper inte in några romare dit,

eller greker, eller ens samariter, eller någon alls som inte erkänner deras tempels överhöghet. Hela historien är mycket mera invecklad och farlig än du tror. Men om du lovar hålla dig stilla och inte störa mig, så skall jag söka upp dig igen när jag har råkat honom och berätta för dig om honom, ifall han inte redan på berget upptar dem som han erkänner som de sina i sitt rike. I så fall kommer jag inte tillbaka, men jag hoppas att du då skall minnas mig med en vänlig tanke i alla fall.»

Med en häftig rörelse kastade Myrina börsen i huvudet på mig. »Så får det vara då», sade hon bittert. »En drunknande griper efter ett halmstrå. Därför skulle jag vara redo att gripa tag i Jesus från Nasaret och ta dig till min bror, fastän du inte är min riktiga brors jämlike i någonting. Han och jag förstod varandra av ett halvt ord och ett ögonkast, skrattade åt samma saker och gjorde narr av allt, av hunger och förödmjukelser också, för att stå ut med skådespelarens usla liv. Gå din väg, hårdhjärtade man, som tror att du kan köpa en människa för pengar. Skynda du till ditt berg glad i hågen, men jag undrar just vad det är för slags rike där du kan bli mottagen när du lämnar mig åt ångesten och döden. Vad vet du om otrygghet, rike man.»

Jag stirrade på henne och förstod av hennes stickande gröna blick att hon verkligen av sorg och elakt trots var beredd att hänga sig, om inte för annat så för att reta mig. Och hon talade med sådan övertygelse att en tvekan började gnaga mitt sinne. Kanske hade Jesus från Nasaret verkligen menat att jag skulle vekna och göra denna Myrina till min syster, så vanvettigt det än var. Jag började ana att hans rike inte är endast angenämt, utan att det ställer krav som inte är lätta att uppfylla.

»Myrina, min syster», sade jag surt. »Låt oss alltså gå tillsammans och skyll inte på mig efteråt.»

Men med det var Myrina inte nöjd. Hon fordrade: »Tala inte så strävt till mig. Om du tar mig med, så gör det som en bror med glatt sinne. Annars är det onödigt att jag följer dig.»

Och jag kunde inte annat än sluta hennes magra kropp i min famn som en bror, kyssa hennes kinder och trösta henne med goda ord. Hon grät ännu en liten skvätt, men så begav vi oss därifrån tillsammans, och den grekiske gubben hindrade oss inte där han satt för sig själv och lallade vid en kruka vin i sin portvaktsskrubb.

Solen hade nyss gått ner bakom bergen. I den stimmande staden tändes otaliga lampor och beckgrytor. Jag hade så brått tillbaka till härbärget att jag inte kom att tänka på att Myrina behövde nya kläder. För hennes skådespelerskedräkts och granna sandalers skull var det

många mötande som ropade an henne. Jag hade fullt besvär med att få henne oantastad ut ur staden på vägen till badinrättningen. En aning sade mig att Jesus från Nasarets lärjungar just i denna natt skulle sätta sig i rörelse, för en bättre tid kunde de inte välja än denna, då det skulle strömma mycket folk bort från Tiberias nästa dag, och ingen vandrare till berget skulle väcka särskild uppmärksamhet på landsvägarna. Därför skyndade jag mig.

Först i det grekiska härbärget, andtruten och upphettad, i skenet av de klara lamporna, märkte jag att jag hade burit mig oklokt åt. Den förnäme värden, som var van att utan förundran åse rika människors påhitt, kom fram till oss, såg på Myrina från huvud till fot och sade förebrående:

»Du är ju som en säck utan botten, romare. Först hade du med dig en judinna till din förlustelse, och det sade jag ingenting om, eftersom du höll henne uppe på rummet bakom fördragna förhängen. Men det är i alla fall för mycket att du en festdagskväll kommer dragande med en subbig skådespelerska, som så snart du har somnat går och bjuder ut sig till de andra gästerna för ett par drakmer, väcker ond blod och stjäl sängkläderna när hon går. Vi känner till skådespelerskor här.»

Jag betraktade Myrina med hans ögon och såg hur fransnött och fläckig hennes korta danserskemantel var, och hur färgen var medfaren på hennes granna sandaler och hur smutsig hon var på knäna. Hennes ansikte var fortfarande svullet av gråt så att man kunde ha trott att hon kom raka vägen från någon orgie. Under armen bar hon sin brors femrörsflöjt, och en flöjt är åtminstone inget förord för den som söker husrum på ett dyrt härbärge. Jag förstod värden, och Myrina tittade i golvet och fann det klokast att hålla tand för tunga, trots att hon säkerligen kunde ha haft mycket att anföra. Likväl kände jag mig kränkt av värdens ord, eftersom han därmed betvivlade mitt omdöme fastän jag var en berest medborgare. Det vanvettiga i alltsammans slog mig så att jag grep med båda händer om huvudet och utropade:

»Du misstar dig helt och hållet, gode man. Flickan här är min syster. Vi råkade i gräl på skeppet från Alexandria och hon trotsade mig med att slå sig i sällskap med en skådespelartrupp. Jag har funnit henne på teatern i Tiberias och hon har fått nog av sina äventyr. Vänta bara hon har hunnit bada och sätta upp håret och få anständiga kläder. Håll tyst för hennes goda ryktes skull, så behöver du inte ångra dig.»

Värden trodde mig inte mer än jämnt och muttrade ilsket för sig själv att inte ens den mest berusade gäst som hittills släpat ett luder med sig i smyg in på ett härbärge hade hittat på att kalla henne sin

syster. Men då han förstod att jag inte var berusad och att jag kände Myrina från förut och inte bara hade snappat upp henne på gatan, släppte han in oss och skickade en slavinna att visa Myrina till badet, en barberare att locka hennes hår och klädföreståndaren att breda ut kläder i mitt rum som jag kunde köpa henne. Jag ville inte ha annat än anständiga reskläder åt Myrina, som inte skulle väcka något uppseende, men då hon kom från sitt bad ville hon trots allt prova olika plagg och beskåda sig själv både fram och bak i en spegel som slavinnan höll upp, ända tills jag blev utled, kastade mig på mage på sängen och höll händerna för öronen för att slippa höra deras olidliga snatter.

Då Myrina såg att jag var ond på allvar kastade hon ifrån sig kläderna, skickade bort slavinnan, satte sig bredvid mig, rörde lätt vid min axel och sade: »En kvinnas sorg och besvikelse lindras av doftande salvor och en ny frisyr och goda kläder. Men försök komma ihåg att min trasiga mantel och mina slitna sandaler skulle vara mig ojämförligt mycket kärare om jag fick ha dem på och dela en bit kornbröd med min bror. Du skulle åtminstone försöka skratta, liksom även jag försöker skratta och roa dig med mitt beteende för att du skall glömma dina onda tankar.»

Jag tryckte händerna mot huvudet och klagade: »Ack syster, jag ser gärna att du får lättnad i din sorg, men din ångest har flyttat över i mig. Natten är långt liden och för varje stund växer min fruktan. Jag vet inte vad det är jag fruktar, men i mitt hjärta ber jag till Jesus från Nasaret att han inte skall överge oss. Du skall inte tala till mig om frisyrer och kläder. Jag bryr mig inte om vad jag sätter på mig eller äter och dricker nu när fullbordans stund är nära och han snart skall visa sig för de sina.»

Myrina tryckte sig intill mig, slog armarna om mig, lade sin magra kind mot min axel och frågade sakta: »Var det av ditt hjärta som du kallade mig syster nyss. Är det så, då önskar jag ingenting mer. Just så här brukar jag sova i min brors famn med huvudet tryggt vid hans axel.»

Och det dröjde inte mer än ett ögonblick förrän hon somnade i min famn och snyftade ännu några gånger i sömnen. Men jag fick ingen sömn för min oro. På gränsen mellan dröm och vaka tyckte jag mig se en vanvettig syn. Jag var gammal, mitt huvud var grått och jag vandrade i öknen på en ändlös väg, barfota och klädd i en trasig mantel. Bredvid mig vandrade Myrina tärd och mager med en börda på ryggen, och efter mig följde, ridande på en tovig åsna, Maria från

Beret som var så fet och hade sådana fåror av förgrämdhet kring munnen att det endast var på ögonen jag kände igen henne. Någonstans långt framför mig vandrade en strålande gestalt, som då och då vände sig om och kastade en blick bakom sig, men hur jag än skyndade på stegen visste jag att jag aldrig skulle hinna upp honom.

Då jag vaknade upp ur synen var jag genomblöt på kroppen. Om detta verkligen var ett varsel om min framtid och om Jesus från Nasaret erbjöd sina egna den sortens rike, då var jag inte så säker på om jag ville söka honom. Jag mindes att han hade spått mig annat ont också den där natten vid sjön, om det nu var han. En frestelse grep mig, och jag tyckte att ett mörker mörkare än nattens mörker tog levande gestalt och närmade sig mig och försökte slingra sig omkring mig.

»Jesus från Nasaret, Guds son, varkunna dig», ropade jag högt i min plåga. Mörkret drog sig undan. Jag tryckte handflatorna mot varandra och läste för mig själv bönen som Susanna hade lärt mig. Då jag hade sagt slutordet: sannerligen, somnade jag lugnad och sov till gryningen.

Jag vaknade vid att Myrina spratt upp bredvid mig. Genom fönsterluckans springor såg jag den bleka morgonen. Men Myrina stirrade framför sig med strålande ögon och leende ansikte, gav till ett rop och sade: »O min bror Marcus, en så underbar dröm.»

Hon berättade sin dröm: »Vi gick upp för en brinnande trappa du och jag och någon till, men elden brände oss inte, och vi kom allt högre upp, och det blev allt ljusare. När du blev trött och inte ville fortsätta tog jag dig vid handen och hjälpte dig vidare. Det var den vackraste dröm jag någonsin har haft. Den har något gott att betyda.»

»Jag drömde också», sade jag och hann tänka att båda drömmarna kanske hade samma innebörd, fastän man kan se samma sak på alldeles olika sätt. Men just då knackade det på dörren och en sömnig tjänare kom förskrämt in och sade:

»Bli inte ond, herre, men man frågar efter dig. Jag skulle aldrig ha vågat väcka dig, men det står en envis man därnere med två åsnor. Han påstår att du måste bryta upp genast.»

Jag kastade manteln över mig och skyndade ner; och solen hade ännu inte gått upp. Rysande i kylan fick jag se Natan och gav till ett rop av glädje då jag såg vem det var. Även han var så uppfylld av otålig väntan att han glömde sin tystlåtenhet och berättade: »De bröt upp från Kapernaum i natt. Bud har gått ut till alla. De bröt upp i skilda grupper, var och en med sin familj och sin släkt. De tog Susanna

med sig också och jag gav henne en av åsnorna. En annan lånade jag åt Simon Petrus som har en gammal och sjuk svärmor. Jag tänkte att det kunde vara klokt av dig att på så sätt stå på god fot med honom, fastän han vet ännu inte vems åsna han har fått låna. Men jag tror inte att de kommer att visa bort någon som har fått budet, för det här är en nådens dag. Nästa natt är det kanske som riket grundas i Israel.»

»Skall jag ta svärdet med», frågade jag hastigt.

»Nej», avrådde Natan. »Han själv har sagt: den som griper till svärd skall förgås med svärd. Han kan kalla en legion änglar till sitt bistånd, om det behövs. Låt oss skynda nu och vandra till berget som om vi drömde.»

Jag frågade om det var lång väg till berget. Natan försäkrade att han visste var det var och hur man kom dit. Det var en dryg dagsresa. Enligt hans åsikt vore det klokast om vi kom fram först i kvällningen för att inte väcka uppmärksamhet i onödan. Jag bad honom ge sig till tåls ett ögonblick så att jag skulle hinna klä mig och göra min reskamrat redo.

Först då jag kom ner igen med Myrina förstod jag att Natan hade trott att Maria från Beret alltjämt var kvar hos mig. Han gav Myrina en förvånad blick och såg sedan förebrående på mig. Jag kände mig skyldig, som om jag skulle ha svikit hans förtroende, men jag försvarade mig ivrigt och sade:

»Den här flickan är en främling som jag, men hon har mist sin bror och jag har tagit henne till min syster. Varkunna dig över henne för Jesus från Nasarets skull. Men om du inte vill ta henne med dig, så kan inte heller jag följa dig, för jag är bunden av ett löfte att ta henne med mig till berget.»

Jag sjönk i den allvarlige Natans aktning, och han tänkte säkerligen att jag var en lösmynt man. Men han nöjde sig med att slå ut med händerna och fogade sig utan invändningar i mitt beslut. Hans lättnad efter den långa väntan var väl så stor, att han i nödfall skulle ha låtit själve Herodes Antipas följa med, på enträgen begäran. Jag kände mig uppmuntrad och tänkte att även lärjungarna i sin glada väntan skulle låta Jesus själv avgöra vem han ville ta emot och vem han ville visa bort.

Natan förde oss en genväg förbi staden till landsvägen som ledde inåt landet. Som jag hade gissat var det mycket folk på väg bort från staden, sådana som hade varit och sett på kappränningen och övernattat i Tiberias. Då vi kom högre uppåt bergen såg jag mig om på den

mäktiga utsikten över Galileiska sjön och staden med sina arkader. Vägen bakom oss var brokig av folk och framför oss hängde dammoln i luften och utvisade vägens sträckning.

Med korta mellanrum utmed vägen och vid varje bro stod legionärer på post. Roms ämbetsmän hade tydligen beslutat göra ett stort notvarp, för legionärerna hejdade varje fordon, alla åsnor, kameler, hästar och oxspann och bar upp vägskatt. Av dem som vandrade till fots krävde de inte ut någon skatt, men ropade då och då till sig någon man som såg misstänkt ut, förhörde honom en stund och såg efter om han var beväpnad.

Då vi började stiga utför bergssluttningen mot inlandet var det som om hela Galiléen hade varit en enda trädgård. Så tätt låg odlingarna längs vägen. Det var många vandrande som av rädsla för romarna löpte av vägen då de fick se en postering. Men jordbrukarna kom i sin tur löpande upp till vägen med eder och klagorop över att de som försökte kringgå vakterna trampade ner deras odlingar och fördärvade deras inhägnade vingårdar.

Vi blev inte granskade av någon vakt och ingen frågade oss någonting, även om vi för de båda åsnornas skull blev tvungna att betala vägskatt tre särskilda gånger. Vid middagstiden rastade vi vid en brunn, lät åsnorna vila och åt själva. Först då mindes jag och greps av plötslig oro. Jag frågade Natan om Maria Magdalena säkert hade fått bud eller om jag måste vända om för att söka upp henne. Natan lugnade mig likväl och försäkrade, att alla som visste vänta på budet nog hade fått det.

Där vi rastade betraktade jag människorna som vandrade förbi utan att unna sig en stunds vila ens den hetaste tiden på dagen, och försökte gissa vilka och hur många av dem som också var på väg till berget. Jag såg somliga som strålade av glad förväntan som om de inte känt någon smak av vägens damm eller någon trötthet i sina lemmar. Men de som var på väg hem från kappränningen vandrade med hängande huvud och såg ut som om de varit trötta på allt. Många hade brutit sig gröna kvistar som de skuggade sig med, för det var en het dag. En vacker yngling kom förbi, ledande en blind gubbe.

Just då vi beredde oss att fortsätta färden hörde vi på håll varningsrop och ett dunder av hovar och hjul. Förbi sprängde det grå spannet från gårdagens kappränning. Körsvennen hade fått vänta i trängseln av fordon vid vaktstället och begagnade sig nu av tillfället att skynda på utan att bry sig om fotgängarna. Jag tänkte att han inte

kunde undgå att köra över någon med den farten i en sådan trängsel på vägen.

Då vi hann följande vägkrök fick vi mycket riktigt se att det hade skett en olycka. Där stod en klunga folk som hötte med näven efter spannet som redan var långt borta. Ynglingen som ledde den blinde hade hunnit knuffa honom ur vägen men själv råkat illa ut. Han hade fått en törn för huvudet så att pannan blödde och troligen även brutit foten, för den höll inte att stödja på när han försökte resa sig upp. Den blinde klagade ilsket och förstod inte riktigt vad som hade hänt.

Då människorna märkte att hjälp var av nöden skingrade sig klungan hastigt och fortsatte färden. Ynglingen strök blod ur ansiktet och kände försiktigt på sin fot. Jag såg nyfiket på honom och tänkte att han kunde tacka sin lycka för att ha räddat livet. Med hopbitna tänder mötte han min blick och vände sig så till den blinde och bad med några häftiga ord honom lugna sig. Så skulle vi ha gått förbi, men Myrina ropade till Natan att stanna och svängde sig själv vigt ner på vägen från åsneryggen. Hon föll på knä bredvid ynglingen och kände med båda händer på hans ben och ropade så till oss: »Foten är av.»

»Om du har tillfredsställt din nyfikenhet», sade jag spefullt, »så låt oss fortsätta, för vi har bråttom.»

Ynglingen sade till oss: »Israeliter, varkunna er för barmhärtighets skull över min blinde far. Vi är hederligt folk, men min far har mist synen, och man har lovat honom att han skall finna en som kan bota honom om han bara hinner fram ännu i kväll till helbrägdagöraren. I morgon är det för sent. Det gör detsamma med mig, men jag besvär er att ta min far med er och följa honom ända dit där Nasaretslätten börjar. Där kommer väl någon annan att ta hand om honom och leda honom på den rätta vägen.»

»Det finns många vägar och många förvillare», blandade sig Natan i samtalet. »Är du alldeles säker om vägen själv, yngling.»

Ett leende lyste upp pojken trots hans smärtor, så att han var vacker där han satt på marken med blodigt ansikte. »Det finns bara en enda väg», svarade han glatt.

»I så fall skall vi åt samma håll», sade Natan och kastade en frågande blick på mig. Jag steg motsträvigt av åsnan och sade: »Kom du som är blind, så skall jag hjälpa dig upp på min åsna och själv gå.»

Myrina föreslog: »Om vi skall åt samma håll och de här båda är på väg till berget, så varför skulle vi då lämna pojken kvar. Vi kan

väl förbinda hans sår och lyfta upp honom på min åsna. Jag är van att gå till fots.»

Ynglingen sade: »Jag vill inte vara er till besvär. Men om vi är barn av samma fader kommer han nog att välsigna er om ni hjälper mig.»

Jag hade svårt att vänja mig vid tanken att en fattig galilé med brutet ben och hans blinda far som ilsket muttrade för sig själv var mina likar och att de hade lika stor rätt som jag, om inte större för att de var judar, att söka Jesus från Nasaret. Men då jag insåg det tackade jag Myrina för att hennes medfödda vänlighet hade segrat över mina tröga tankar. Tillsammans tvättade vi ynglingen i ansiktet, förband hans huvud, spjälade hans vad och bröt honom en stadig påk, med vars hjälp han lyckades hoppa bort till åsnan på ett ben. Den blinde fadern satt under tiden på min åsna, redo att ge sig i väg, och lyssnade otåligt till våra sysslor. Plötsligt ropade han med befallande röst:

»Vad är det för en flicka vars röst jag hör och som bara kan några ord av vårt språk. Låt henne inte röra vid dig, pojke, tala inte till henne och se inte åt henne en gång så att vi inte besudlar oss på vår heliga resa.»

Ynglingen såg illa berörd ut och sade: »Min far känner lagen och har noga följt den i hela sitt liv. Det är inte av brist på fromhet som olyckan har drabbat honom. Förstå honom. Han vill för ingen del bli oren innan han möter helbrägdagöraren.»

Trots sin elakhet klamrade sig den blinde fast vid åsnan med båda händer så att det hade varit svårt att ens med våld få honom ner ifrån den. Mina goda tankar skingrades likväl och jag förebrådde honom häftigt:

»Dina egna stamfränder är det som har övergett dig på vägen. Flickan är grekinna och själv är jag en oomskuren hedning, fastän jag går klädd på hebreiskt vis. Jag hoppas i alla fall att min åsna inte skall besudla dig, så stadigt som du sitter på den.»

Natan sade medlande: »Du behöver inte frukta dem, blinde man. Själv hör jag till Israels barn och de stilla. De söker samma väg som jag. Vet att jag har bott i öknen en gång i ett slutet hus, där jag lärde mig läsa skrifterna, gav bort min egendom åt ljusets barn och tog del i deras gemensamma måltider. Men jag dög inte till skriftlärd. Därför lämnade jag öknen för att söka mig en ny rättfärdighetslärare och följde den kamelhårsmantlade profeten som förkunnade att riket var nära, och han döpte mig. Så blev han dödad och jag avlade en tysthetsed för att inte låta locka mig att tala om sådant som endast

en sann rättfärdighetslärare kan veta. Men stunden har kommit och är redan inne. Därför gör jag mig fri från mitt löfte. Tro mig, blinde man. I denna tid och bland detta folk, i en enda av våra stammar finns det inte en enda man som är ren eller utan synd. Tvagningar och offer kan inte rena dig och inte ens den sannaste lärare kan det. Men ordet blev kött och vandrade mitt ibland oss, fastän vi inte kände honom. Han blev korsfäst och han steg ur sin grav för att befria oss från vår synd. Om du tror på honom skall han ge dig din syn tillbaka. Men om du tror att du är ren jämfört med oss andra, då tror jag inte att han gör dig helbrägda.»

Den blinde klagade högt och trevade med ena handen efter en söm i sin mantel för att slita sina kläder. Men hans son höll hans hand tillbaka och sade: »De här främlingarna visade oss barmhärtighet när de rena övergav oss. Du skall inte vara hårdhjärtad och inte göra dem ledsna. Vår faders sol lyser för både goda och onda, för Israels barn och för hedningar. Tro dig inte stråla klarare än hans sol, när du redan har blivit slagen med blindhet.»

Men den blinde befallde honom hålla munnen och bad Natan leda hans åsna ett stycke i förväg så att vi inte var alltför nära honom. Myrina och jag lämnade oss ett stycke efter, men ynglingen höll in åsnan för att stanna i bredd med oss, såg på oss utan fruktan och förklarade:

»Det är svårt för den som är gammal att frigöra sig från det gamla, men er vägvisare har rätt. Det finns ingen rättfärdighet på jorden. Om jag så sprängde mig för att fullgöra lagens bud så skulle det inte befria mig från min synd. Jag betraktar mig inte som förmer än någon hedning och jag kan inte tro att er barmhärtighet skulle kunna besudla mig.»

Jag såg på honom. Han var grågul i ansiktet av smärta och han bet ihop tänderna för att orka hålla sig kvar på åsnan. Jag sade: »Ditt ansikte är rent och dina ögon klara. Jag tror inte att du med avsikt hemfaller åt synd.»

Han förklarade: »Gud skapade människan till sin avbild. Men på grund av våra förfäder Adams och Evas fall har Guds avbild försvagats i mig och inför Gud känner jag mig naken och blygs.»

»Jag har läst och hört detta sägas», sade jag, »men jag har aldrig förstått det. En judisk lärd i Alexandria har sagt mig att också den berättelsen bör förstås bara som en liknelse.»

Ynglingen försökte le: »Hur skulle jag, som är en olärd yngling förstå något. Men jag har sett Jesus från Nasaret vid sjön. Han gav

blinda synen och fick lama och lytta att gå. Han sade att han var livets bröd. Gärna hade jag följt honom, men far är sträng. Hade han varit god och mild skulle jag ha rymt ifrån honom. Men nu sade mig mitt hjärta att jag endast skulle ha flytt undan hans stränghet om jag hade följt Jesus åt. Far trodde mera på lärarna i synagogan, som fördömde Jesus för att han umgicks med syndare. Många gånger gav far mig stryk för att jag försummade mina dagsysslor för att gå och lyssna på honom. Far ansåg att han var en uppviglare. Men så blev far oväntat blind. På kvällen läste han sin bön och lade sig till vila, men när han vaknade på morgonen såg han ingenting och trodde först inte att dagen hade grytt. Det gjorde honom förtvivlad, och det fanns ingen som kunde bota honom. Då var han redo att tro på Jesus och söka upp honom, men Jesus hade vandrat till Judéen och Jerusalem och där blev han korsfäst. Far sökte sig till de stilla. De yppade för honom att Jesus var uppstånden och underrättade oss om dagen och stunden och om vägen vi nu färdas. Far tror fullt och fast att Jesus kan bota honom om vi bara hinner fram till honom i tid. Det tror också jag, men jag skulle vilja att far hellre sökte hans rike än synen i sina ögon.»

Myrina frågade ivrigt mig vad ynglingen så utförligt hade berättat. Jag förklarade det för henne. Hon förundrade sig mycket och sade: »Den här klarögda pojken är så ren i sitt hjärta att jag inte ens har trott att det finns sådana som han. Varför skulle just han råka ut för en olycka.»

»Det skall du inte fråga», sade jag, »när engång han själv fördrar det utan att fråga. Han glömmer sin egen smärta och önskar endast sin trumpna far allt gott. Det är en lag för judarna att vörda sin far och sin mor.»

Men Natan hörde min förklaring och förstod grekiska. Han vände sig om där han gick och ledde åsnan och sade: »Så har lagen bjudit. Men jag har hört sägas att Jesus från Nasaret lär, att en man skall lämna sin hustru och en son sina föräldrar och syskon, och den rike sitt hus och sitt gods för rikets skull. När han kallade måste fiskaren lämna sina nät i sjön och plöjaren sin oxe på åkern, och han lät inte ens den komma till sig som först ville begrava sin far.»

Den blinde började åter jämra sig och ropade: »Jag har hamnat i hädares lag och det är satan själv som leder åsnan. Kan man vänta någonting gott av en väg vars vandrare dräper lagen med sina ord.»

Hans son mörknade men tröstade honom och sade: »Sådant har jag inte hört Jesus säga. Han kallade de saktmodiga och fridstiftande

saliga. Han förbjöd oss att säga onda ord och att stå emot det onda och han befallde oss att älska våra fiender och att be för dem som förföljer oss. Han sade att hans fader visste om alla våra behov och skulle uppfylla dem om vi bara utan att sörja för morgondagen först sökte hans rike.»

Jag började undra över detta och sade bittert: »Jag har redan hört mycket om honom och hans lära. Det är en lära som är full av motstridiga ting, alldeles beroende på vem som berättar om den. Jag förstår inte längre vad jag bör tro av den.»

Men Myrina såg förundrad på oss och frågade: »Varför träter ni med ens om honom, nu då vi är på väg till honom. Jag tror att jag är lyckligast av er som ännu inte vet mycket om honom utan är som ett tomt kärl som han kan fylla om han vill.»

Hennes ord grep mig. Där vi gick bakom åsnorna stirrade jag i vägens damm och gick i tankarna igenom allt som hade hänt mig och alla de olika sinnesstämningar med vilka jag hade tagit emot det. Jag fann inte längre någonting gott hos mig själv och jag fann inte heller tillräckligt kärlek hos mig själv. Likväl försäkrade jag ännu en sista gång för mig själv att det alls inte var av simpel nyfikenhet jag sökte den uppståndne. I mitt hjärta bad jag i Jesus från Nasarets namn och önskade att jag skulle tömmas på all min fåfänga och självviskhet, all min kunskap och värdsliga insikt, ja, på mitt eget förnuft, så att även jag fick bli bara ett tomt kärl som var redo att ta emot hans sanning om han ville fylla mig med den.

Efter bönen lyfte jag blicken och såg ett berg som höjde sig bortom slätten och förgylldes på sitt rundade krön av eftermiddagssolen. Vid första ögonkastet visste jag att det var berget. Så högt, så harmoniskt och formfulländat stod det där och behärskade nejden. Vi följde landsvägen ännu ett stycke över en uttorkad bäckfåra och vek sedan av söderut på en stig längs bergssluttningen för att undvika staden som Natan sade låg på bergets nordsida. Odlingarna tog slut, stigen gick genom snårskog och vi vandrade i bergets skugga. Det rådde tystnad omkring oss. Vi hörde inga djurläten och vi såg ingen människa. Allt var så tyst att jag började undra om vi verkligen var på rätt väg. Men på marken, träden och den skönt buktande sluttningen kände jag att berget var heligt. Det kom frid över mitt sinne och jag var inte längre otålig.

Inte heller Natan skyndade sig. Jag tror att han valde denna besvärligare väg för att undvika färdsällskap och onödiga frågor, för han höll blicken riktad mot himlen och de mörknande skuggorna och lät

åsnorna stanna och hämta andan. Som romare förundrade jag mig över att vi inte stötte på några av de stillas vaktposter, för då det gällde en så stor och hemlig sammankomst borde väl Jesus från Nasarets anhängare ha sänt ut folk till alla vägar som ledde till berget, för att visa de anländande till rätta och hindra de objudna. Då tre stjärnor var tända på himlen fortsatte vi vår väg och kom i mörkret fram till en plats nära krönet, där vi urskilde en stor folkhop som i små grupper hade lägrat sig på marken i väntan.

Allt var ofattbart tyst och människorna talade endast viskande med varandra, så att det tycktes som ett milt vindsus uppifrån krönet. Natan tjudrade åsnorna i en skogsdunge och hjälpte den blinde att sitta av. Myrina och jag stödde ynglingen. På detta sätt nalkades vi folkhopen och satte oss på marken i dess utkant på några stegs håll från de närmaste grupperna. Även borta på andra sidan hopen av väntande kunde vi se rörelse och skuggor som nalkades och avtecknade sig mot natthimlen. De anlända lägrade sig på marken utan att tala med någon och väntade som vi andra. Av viskningssuset förstod jag att det måste vara många hundra människor samlade här, och jag kunde aldrig ha trott att en så stor folkhop kunde vara så tyst.

På detta sätt förflöt den första nattväkten, men det var ingen som långleddes av väntandet och ingen som steg upp eller gick sin väg. Månen var i nedan, men stjärnljuset var klart och regnade som silver över marken. Småningom kände jag allt starkare närvaron av en makt. Jag lade armen om Myrina och kände att hennes kropp var stelnad i väntan. Jag erfor samma känsla som en gång i mitt rum i Jerusalem. Det var som ett regn av tunga droppar över mig. Men då jag kände på mitt ansikte var där ingen fukt.

Jag märkte att många reste på sig som för att se bättre, och även jag sträckte på mig. Mitt bland folket höjde sig en reslig gestalt i stjärnljuset och tog till orda med kraftfull röst och sade: »Män, bröder.»

Alla tystnade, allt blev fullkomligt stilla. Han fortfor: »Säden mognar för skäran, skördefesten står för dörren och de fyrtio dagar han gav oss närmar sig sitt slut. Stunden är nära och avskedet förestår. Dit han går kan inte vi följa honom. Han var det bröd som himlen gav oss. Den som äter av det brödet skall få evigt liv. Det bröd han gav oss är hans kött utgivet för världens liv. Och vi tvistar inte längre om hur han kan ge oss sitt kött att äta, för vi elva har upplevt det och kan vittna om det. Oss har han anförtrott hemligheten med sitt rike. Sannerligen, om ni inte äter Människosonens kött och dricker

Människosonens blod har ni inte något liv inom er. Men den som äter Människosonens kött och dricker hans blod, han äger evigt liv och han skall uppväckas på den yttersta dagen. Hans kött är den sanna födan och hans blod är den sanna drycken. Den som äter hans kött och dricker hans blod skall förbli i honom. Men om det bland er finns någon som kränks av detta och finner det vara anstötligt tal, då må den mannen stiga upp och gå härifrån, och ingen skall döma honom för det.»

Men det var ingen som steg upp för att gå, och jag steg inte heller upp, trots att jag fruktade detta mysterium. Jag skulle inte ens ha mäktat resa mig, för mina armar och ben kändes kraftlösa och jag tordes knappt dra andan.

Talaren teg länge och stod fast som en klippa i stjärnljuset mitt bland folket. Men så fortfor han och berättade enkelt som ett barn och själv liksom full av förundran: »Vi åt påskalammet tillsammans med honom den natten då han blev förrådd. Då tog han ett bröd, välsignade och bröt det och gav oss och sade: Det här är min kropp. Och han tog en bägare, tackade, räckte oss den och sade: Drick alla härur, för det här är mitt blod som skall gjutas för att förlåta många deras synder.»

Då han hade berättat detta fortfor han i det han lyfte båda armarna: »Tag alltså nu och ät och drick alla som älskar honom och längtar efter honom och tror att han är Kristus och Guds son. Välsigna ert bröd i hans namn och bryt det och räck det till varandra, och välsigna vinet i hans namn och ge varandra att dricka, så att den som har ger åt den som inte har och ingen blir lämnad utan. När vi har ätit och druckit skall vi vaka och vänta på honom.»

Då han hade talat satte han sig på marken, och i folkhopen blev liv och rörelse då alla steg upp för att två sina händer och hjälpte varandra med att slå vatten över varandras händer. Vi hade inte mycket vatten, men Natan hällde av det över våra händer och över den blindes och hans sons händer och därpå tog jag vattenlägeln och hällde vatten över hans händer och han tog ingen anstöt av det. Vi hade matsäck tillräckligt, men den blinde började darra och bad viskande att han trots allt skulle få äta sitt eget bröd och dricka sitt eget vin. Ännu var det ingen som talade högt, men sorlet från folkhopen var som ett växande vindbrus.

Jag kände mig inte längre kränkt av att den blinde på grund av sin lag inte ville äta av vårt bröd. Natan välsignade hans bröd i Jesus Kristus' namn, rev det itu och räckte det till honom och hans son.

Så välsignade han på samma sätt vårt eget vita bröd, gav mig och Myrina, åt själv av det och sade: »Vare det här brödet odödlighetens bröd, som det är sagt. Må det lända dig till liv och inte till död.»

Jag sade ödmjukt: »Ske hans vilja, för han är Guds son. Om det är hans vilja att det länder mig till död, för att jag är främling, så må det ske.»

Då vi hade ätit av brödet välsignade Natan den blindes dryck och gav honom och sonen att dricka. Åt oss blandade han vatten i vinet och välsignade bägaren. Jag drack och därpå drack han och bägaren stannade hos Myrina. Vi åt och drack på samma sätt som alla omkring oss åt och drack och delade sin vägkost med varandra.

Men den blinde åt bara några munsbitar innan han brast i gråt, vaggade med huvudet där han satt på marken och klagade högt: »Jag har ätit av Guds sons kropp och druckit hans blod. Jag tror att allt är honom möjligt. Må han själv varkunna sig över min vantro.»

Myrina räckte bägaren till mig. Jag drack och räckte den till Natan. Även han drack och bägaren återvände till Myrina. Då hon hade druckit lutade hon på den, såg undrande på den och viskade: »Bägaren i min hand blir inte tommare.»

Själv sade jag lika förundrad: »Jag trodde att vi redan hade ätit upp vårt bröd, men här ligger det helt bredvid mig. Är det du som har lagt ett bröd här, Natan.»

Natan sade: »Nej, jag har inte lagt dit det, men kanske hade vi mera bröd med oss än jag trodde.»

Ännu en gång drack vi ur bägaren och den blev inte tom. Men jag förundrade mig inte längre över vad som hände, för allting skedde som i en tydlig dröm, trots att jag satt på marken och kände markens kyla, såg stjärnhimlen över mitt huvud och hörde sorlet från folkhopen som tunga vågslag mot en strand. Det fanns inte längre någon annan tanke inom mig än en hänryckt visshet om att Jesus från Nasaret var på väg och jag skulle få se honom. Hans bröd hade inte fastnat mig i strupen och hans vin hade inte kvävt mig.

Så förflöt andra nattväkten och jag tror inte att det var någon som sov, utan alla väntade. Och det fanns ingen otålighet i denna väntan, utan den var som en beredelse. Plötsligt lyfte den blinde sitt huvud och frågade: »Ljusnar dagen redan, för jag tycker att jag ser som en dager.» Han vände ivrigt på huvudet och stirrade inåt folkhopen.

Även vi sträckte på oss och då såg vi att den uppståndne hade kommit mitt bland de sina. Hur och när han hade kommit kan jag inte förklara, men det var omöjligt att missta sig på att det var han.

Han var klädd i vita kläder och stjärnljuset återkastades av det vita, så att det var som om själva hans gestalt hade strålat av ljus och även hans ansikte strålade. Mycket långsamt gick han genom folkhopen och stannade då och då som för att hälsa de sina och sträckte ut sina händer mot dem som för att välsigna dem.

Småningom hade alla lyft på huvudet och såg åt samma håll, men ingen vågade resa sig upp och springa fram till honom. Plötsligt hörde vi ett kvinnoskrik av övernaturlig styrka. En kvinna kastade sig häftigt framstupa på marken framför honom och ropade med gråt och fröjd i rösten: »Min Herre och min Gud.» Det gick en skälvning genom folkhopen, men nasarén böjde sig ner och strök kvinnan över huvudet med handen. Hon tystnade genast. Vi hörde folkets suckande andhämtning, men så viskade allt flera: »Det är han. Mästaren har kommit till oss.»

Den blinde sträckte på halsen, låg på knä på marken med uppsträckta händer och sade: »Jag ser honom inte. Jag ser bara ett ljus som om solen lyste mig rätt i ögonen.»

Jag kan inte säga hur länge han dröjde bland oss, för det var som om tiden hade stannat, men ändå levde jag helt och fullt medan han rörde sig bland de församlade och stannade vid var och en av de sina utan att glömma någon. Allting var enkelt och naturligt och så självfallet att jag inte tänkte en enda tvivlande tanke eller förundrade mig över det som skedde. Och jag förstår inte annat än att jag så länge jag såg honom befann mig i hans rike den natten.

Till slut kom han i vår närhet och då han nalkades skälvde och darrade hela mitt inre som en upprörd vattenyta. Det var som om han talat med människorna under det att han välsignade dem, men det hördes inget ljud, även om jag såg somliga som ivrigt nickade liksom till svar. Så stod han framför oss och såg på oss. Hans ansikte var trött och strålande och hans rike lyste ur hans blick. Jag såg den blindes läppar röra sig, men jag hörde inte heller nu något ljud och undrade om jag plötsligt hade slagits med dövhet. Men han själv sträckte ut handen, strök fingrarna lätt över den blindes ögon och lade handen på hans sons huvud. De sjönk bägge två till marken inför honom och blev liggande orörliga. På samma sätt låg det några andra orörliga ett stycke ifrån oss. Även vid dem hade han rört.

Så såg han rätt på mig, och hans blick var sådan att jag var viss om att jag skulle dö om han rörde vid mig. Mina läppar rördes och jag talade säkerligen till honom, fastän jag inte hörde min egen röst. Jag tror att jag bad honom: »Herre, tag mig till ditt rike.»

Han sade: »Var och en som säger till mig Herre Herre är inte mitt rike värdig, utan endast den som hör mitt ord och uppfyller min Faders vilja.»

Jag frågade: »Vilket är då ditt ord och vilken är din Faders vilja.»

Han sade: »Det vet du redan. Det du gör en av dessa minsta, det gör du även mig.»

Jag frågade visst ännu en gång någonting om hans rike, för han smålog mot mig långmodigt som man småler mot ett enträget barn och sade: »Man kan inte säga om himlarnas rike att det ligger här eller där, utan riket finns i dig och i alla som känner mig.»

Yttermera sade han: »Jag överger ingen som kallar på mig. Där två eller tre församlas i mitt namn, där är jag hos dem till tidernas ände. Och du är aldrig så ensam att inte jag är med dig om du kallar på mig.»

Han vände bort blicken från mig, stannade och såg på Natan. Jag såg Natan röra munnen, men jag hörde inte ett ord. Efter att ha betraktat Natan såg han milt även på Myrina, men Myrinas läppar rördes inte. Så vände han sig bort och gick tillbaka till de sina.

Den blinde och hans son låg kvar som döda, men då Natan såg att det skrämde mig skakade han på huvudet och viskade: »De är inte döda. De sover bara. Rör dem inte.»

Därefter såg jag ännu de elva samlas omkring honom, och det var som om han talat till dem med stor kärlek och de hade svarat honom. Men tårar skymde mina ögon så att jag urskilde honom endast som en strålande dimma mitt ibland de elva. Då jag hade gråtit ut min gråt hade han försvunnit, och jag kan inte säga hur och på vilket sätt han lämnade oss. Jag snarare kände än såg att han var borta, för med honom försvann kraften ur vår krets. Jag kände mig som om jag vaknat ur en sömn, jag nös och kunde åter röra lemmarna som förut.

Tiden återvände. Av himlen såg jag att tredje nattväkten var inne och gryningen nära. Människor reste sig upp och såg sig sökande omkring. Jag hörde rop och ivrigt samtal, som om alla i kapp hade velat tala om för varandra vad han hade sagt var och en.

Även jag utropade full av fröjd: »Natan, Natan, jag talade med honom och han svarade mig. Du kan vittna om att han inte utestängde mig från sitt rike.»

Men Natan skakade förundrad på huvudet och invände: »Ingalunda kan jag vara det vittnet. Visserligen såg jag dina läppar röras, men din tunga måtte ha varit förlamad, för jag hörde inte ett enda ljud. Men jag talade med honom och han svarade mig.»

Myrina grep mig i armen med båda händerna och sade hänfört: »Jag vågade inte tilltala honom, men han kände igen mig, och han log och sade att jag aldrig mer skall törsta i mitt liv för att jag gav honom att dricka den gången han törstade.»

Natan miste behärskningen, blev ond och utropade: »Ni är ju båda som från vettet. Han sade visst inte någonting till er, utan av oss tre var det bara mig han talade med och visade mig vägen. Han lärde mig att ingenting är orent som går in i människan, utan endast det som kommer ut ur henne. I hans rike finns det många boningar. Åt var och en skall mätas efter hans mått, mer åt en och mindre åt en annan, men utan blir ingen som uppriktigt ber honom om något. De elva skall jag tro, för dem har han valt till bärare av hans budskap. Hans rike liknar ett senapskorn. Det gror långsamt, men det skall växa till ett träd en dag på vars grenar fåglar från alla väderstreck skall häcka.»

Natan tystnade, stirrade framför sig som om han lyssnat och sade till sist lamt: »Ännu mycket annat lärde han mig, men jag tror jag har glömt det. Men det kommer väl tillbaka i mitt minne i sinom tid.»

Jag förundrade mig mycket, men hans rike dröjde alltjämt kvar i mig som han hade sagt och jag hade frid i sinnet. »Bli inte ond på mig, Natan», sade jag. »Jag trodde verkligen att han talade till mig och jag tror fortfarande att han sade också mig någonting. Kanske talade han till envar efter hans behov. Om jag visste och kunde skriva mig till minnes allt vad han i natt har sagt till de sina, skulle det säkert inte få plats i någon bok. Därför var det kanske inte meningen att alla skulle höra vad han hade att säga var och en.»

Natan blidkades, lade händerna på mina axlar och sade: »Jag såg i varje fall att han såg på dig och att det inte skedde dig något ont. Därför rör jag vid dig nu och du är inte oren för mig.»

Vi rådslog och tänkte båda att det vore bäst att vi begav oss bort från berget innan dagningen, så att ingen skulle känna igen mig. Men den blinde och hans son låg fortfarande kvar på marken och sov som döda, och vi vågade inte börja väcka dem. Vi kunde inte heller lämna dem åt deras öde. Därför satt vi kvar på våra platser och väntade. Då dagen började gry blev upphetsningen och fröjden allt högljuddare i folkhopen. Många stämde upp tacksägelsesånger tillsammans. Andra sprang andfått från den ena gruppen till den andra för att hälsa på vänner och vittna om att de med egna ögon hade sett den uppståndne. Vi hörde dem rodnande av upphetsning ropa till varandra: »Frid med

dig. Har också du fått dina synder förlåtna. Lovade han också dig ett evigt liv. Sannerligen, vi som såg honom här på berget skall aldrig smaka döden.»

Marken var hård inunder mig, jag var stel i alla lemmar och kramade mina händer för att känna att det var liv i dem. Då morgonen grydde och alla kände igen varandra begav sig också de elva ut bland folket, två eller tre tillsammans. Jag såg dem väcka och resa på fötter dem vid vilka den uppståndne hade rört och vilka hade sjunkit till marken som i dvala.

Tre av dem var på väg mot oss, och den främste kände jag igen som den mannen som hade tagit till orda under natten och talat hårda ord till folkhopen. Jag kände igen honom på det runda huvudet och de breda skuldrorna, och i det bleka morgonljuset kunde jag se att hans skäggiga ansikte var hetsigt och envetet. Han hade den unge Johannes i sällskap. Denne var blek av vakan men hans ansikte var alltjämt det renaste och klaraste ynglingaansikte jag någonsin har sett, så att jag blev väl till mods bara av att se på honom. Den tredje kände jag inte. Men av hans ansikte såg jag att han var en av de elva, och det kan jag inte förklara på annat vis än att hans drag hade någonting av Jesus från Nasarets drag, fastän på ett annat sätt och otydligt som bakom ett flor.

Då jag märkte det mindes jag den ensamme fiskaren som jag hade talat med en natt vid sjön. Då jag nu hade sett den uppståndne Jesus från Nasaret öga mot öga försökte jag erinra mig även fiskarens utseende. Men fortfarande kan jag inte säga säkert om han var Jesus från Nasaret eller inte. Dock trodde jag att det var honom jag hade sett och talat med vid sjön, fastän jag inte kände igen honom den gången. Men varför han skulle ha uppenbarat sig just för mig kan jag alls inte fatta.

Ju närmare de tre kom, desto starkare greps jag av skuldmedvetenhet, så att jag försökte vända bort huvudet och dölja mitt ansikte för dem. Ännu hade de inte märkt mig. De böjde sig ner över den blinde, ruskade om honom, reste upp honom och sade: »Vakna, du sömnige.»

Den blinde gnuggade sig över ögonen med knogarna, stirrade på dem och sade: »Jag ser er. Ni är tre män, men jag känner er inte.»

Den förste av de tre sade: »Vi är tre av de budbärare som Jesus från Nasaret, Guds son, har utvalt. Jag är Simon, som han kallade Petrus, men vem är du som vi inte känner.»

Den blinde strök sig över pannan, såg sig omkring med seende ögon,

gladde sig mycket och sade: »I natt såg jag ett stort ljus. En kraft rörde vid mina ögon och det gjorde så ont att jag förlorade medvetandet. Men nu är jag vaken och ser med båda ögonen, fastän jag var blind när jag kom hit.»

I stor fröjd böjde han sig ner över sin son, skakade honom vaken, lyfte honom på fötter och slöt honom i sin famn och ropade: »Den uppståndne Jesus från Nasaret botade mig i natt. Välsignat vare hans namn. I all min tid vill jag prisa Gud som har sänt honom.»

Ynglingen ryckte ännu halvt i sömnen av sig bindeln han hade om huvudet. Såret i hans panna var läkt och ärrat, och han stödde på båda benen utan att känna någon smärta. Då han märkte att någonting alltjämt hindrade honom, böjde han sig ner och snörde loss spjälan, gnuggade sin vad och sade förundrad: »Mitt ben är inte längre brutet.»

Simon Petrus sade: »I natt botade han alla som han hade kallat att bevittna sin uppståndelse, så att det skall finnas tillräckligt många vittnen till den. På en och samma gång har vi alla sett honom. Och han har inte bara botat ögon så att de fått sin syn och öron så att de fått sin hörsel och lytta så att de går, utan han har botat oss för våra synder och öppnat oss porten till det eviga livet.»

Men Johannes stirrade på mig, rörde vid Petrus' arm och sade: »Vi känner inte de här två och vi har inte kallat dem, men han har själv gjort dem helbrägda. Även en del andra har kommit hit utan att vara kallade, men i natt visade han inte bort någon.» Han pekade anklagande på mig och fortfor: »Men honom där känner jag igen. Han ansatte oss i Jerusalem, snärjde oss med nyfikna frågor, förvillade kvinnorna och frestade Simon från Kyrene och Sakkeus, så att Levi måste gå till honom och varna honom för att missbruka vår mästares namn. Det här är densamme Marcus, en hedning och romare. Jag förstår inte hur han är här.»

Simon Petrus ryckte till, knöt sina stora nävar och utropade: »Har vi då också här en förrädare ibland oss.»

Men Johannes och den andra höll honom tillbaka och sade varnande: »Låt oss inte väcka uppmärksamhet, utan hellre föra dem avsides. Annars blir folket förskräckt och stenar honom, och då kommer man att fråga oss om hans blod, för han är medborgare.»

Petrus andades flämtande, stirrade mörkt på mig och sade: »Det finns hetsporrar bland folket. Vad skulle du säga, romare, om jag lämnade ut dig till dem. De tar dig med till en grotta och du kommer aldrig tillbaka.»

»Jag är inte rädd för dig och inte för någon människa», sade jag.

»Varför skulle jag frukta, när din mästare inte har visat mig ifrån sig i natt. Säkert skulle han ha haft makt att hindra mig att komma hit, om han hade velat så. Eller tvivlar du på det.»

Bekymrade tog de alla tre oss fem med sig till dungen där vi hade tjudrat åsnorna och rådslog sinsemellan om de borde kalla på de andra lärjungarna också. Av deras samtal förstod jag att även Nikodemus, Simon från Kyrene och Sakkeus, vilka jag kände, var med bland folket på berget. Men Johannes sade:

»Ju fler vi kallar hit, desto mer onödig uppståndelse. Romaren har rätt. Herren visade inte bort honom. Hur det kan komma sig fattar jag inte, men tjänaren bör väl inte anse sig klokare än sin herre.»

Då vi nu hade kommit för oss själva talade den botade blinde och hans son till vårt försvar och berättade vad som hade hänt dem på vägen och sade att jag hade varkunnat mig över dem och tagit dem med till berget. Men Simon Petrus sade häftigt: »Var det inte tecken nog för er att hästen trampade ner er och pojken bröt benet. Ni var inte kallade och han ville inte ha er här.»

Ynglingen blev ledsen, kastade sig på knä på marken framför Petrus och bad: »Förlåt mig, heliga män. Jag menade inget illa. Det är bara för min fars skull jag har gjort det här. Jag bad honom alls inte bota mitt ben, jag tänkte inte ens på det. Men han rörde vid mig i sin godhet och gjorde mig helbrägda. Han kanske gav mig sin förlåtelse på det sättet. Förlåt också ni mig och min far.»

Inte heller för mig var det svårt att bli ödmjuk inför åsynen av de tre bekymrade männen. »Om ni vill skall jag falla på knä för er, ni Guds heliga», sade jag. »Jag ber er om förlåtelse, eftersom ni är hans utvalda och de främsta i hans rike. Men jag är ingen förrädare och jag vill er ingenting ont. Jag skall tiga om allt jag har sett, om ni finner det bäst, men om ni så vill är jag redo att vittna om hans uppståndelse inför hela världen och inför själva kejsaren.»

Simon Petrus trevade efter sin livklädnad som för att riva sina kläder och utropade: »Tig, vettvilling. Vad skulle folket säga om en romare och hedning började vittna om riket. Det vore bättre om du aldrig hade fått höra talas om vägen. Också om du i natt kom åt att fly från din orenhet, så kommer du att snärjas av den på nytt och vända tillbaka till världen som en hund till sina spyor. För oss är du inte förmer än en hundspya.»

Han vände sig vredgad till Natan och sade anklagande: »Dig har jag sett i Kapernaum och litat på dig, men du har svikit oss och tagit med dig en hedning till det eviga livets fest.»

Natan gnuggade sig på näsan med pekfingret och sade: »Du, Simon, människofiskare. Lånade jag inte dig en åsna i Kapernaum, så att du skulle få med dig din sjuka svärmor hit.»

Petrus såg förlägen ut, sneglade skuldmedvetet på sina båda kamrater men svarade häftigt: »Än sedan då. Jag litade på dig och Susanna talade för dig.»

»Det är den här romarens åsna», förklarade Natan dröjande. »Marcus här är en godlynt man, men om du gör honom ledsen tar han väl sin åsna tillbaka, så barmhärtig han än annars är. Då blir du kvar här på berget med din svärmor. Eller Susanna stannar här med er till sällskap i alla fall. Hon red hit på en annan av romarens åsnor.»

Simon Petrus blev osäker, skrapade med tåspetsen i marken och sade så: »Min svärmor har en elak tunga och gisslade på sin tid honom själv med den för att han lockade mig till ett lättjefullt liv, som hon menade, för att jag lämnade mina nät för hans skull. Men Jesus botade henne när hon var febersjuk och trodde att hon låg för döden. Sedan dess har hon hållit munnen. Jag skulle inte vilja lämna henne i sticket, för vi elva måste vandra dag och natt nu med detsamma för att hinna till Jerusalem innan de fyrtio dagarna är till ända, och sedan stanna där och vänta på löftets fullbordan. Om min svärmor inte har någon åsna att färdas hem till Kapernaum med, så förstår jag inte vad jag skall ta mig till.»

Jag försäkrade honom ivrigt: »Jag lönar inte ont med ont, utan du får gärna behålla åsnan, även om jag inte är mer än en hundspya för dig. Du får ta de här båda andra åsnorna med och ge dem åt kvinnorna. Vi behöver dem inte längre utan kan gott gå till fots. Du får alltså ta dem. Natan tar dem tillbaka i Kapernaum, och själv drar jag mina färde härifrån utan att störa någon. Och förbanna mig inte heller eller skicka någon att förfölja mig, för jag tror inte att det är i enlighet med er lag.»

Johannes blandade sig nu i samtalet och vädjade: »Romare, försök förstå oss. Allt står ännu inte klart för oss och löftet är ännu inte uppfyllt. Det enda vi vet är att vägen är smal och porten trång. På egen hand vågar vi inte börja göra vägen och porten vidare.»

Den tredje lärjungen sade: »Han har själv befallt oss att göra alla folk till hans lärjungar. Men när och hur det skall ske, det vet vi ännu inte. Först skulle han väl bygga ett rike åt Israel. Allt det här får vi reda på i Jerusalem.»

Då jag såg dessa tre stå där som bröder hand i hand och då jag tänkte på arvet som Jesus från Nasaret hade lämnat åt dem att förvalta,

greps jag av avund och av ångest. Jag kastade mig till marken inför dem, vände mig ännu en gång till dem med en bön och sade:

»Till er tre och er alla elva har han lämnat det eviga livets ord. Jag uppreser mig inte mot hans vilja fastän ni alla är enkla män. Lärda män skulle väl förklara hans lära envar efter sin egen visdom och lägga till en del själva. Ni vill säkerligen uppfylla endast hans vilja så gott ni förmår. Själv visade han mig inte ifrån sig, utan jag fick se honom och han hindrade mig inte att komma. I natt trodde jag till och med att han talade till mig, men det är jag villig att plåna ut ur mina tankar om ni så vill. Jag ber er inte ens om något odödlighetsmedel. Tillåt mig bara att bevara hans rike i mitt hjärta och visa inte bort mig helt och hållet, så vill jag tro på allt så som ni förklarar det och lägger inte till någonting av mitt eget och ber inte att få del av någon hemlig kunskap. Allt vad jag äger är jag villig att skänka till ert stöd, och som medborgare kan jag verka till er förmån om ni hamnar till svars inför styresmännen eller blir förföljda för hans skull.»

Simon Petrus lyfte avvärjande handen och sade: »Inte för guld och inte för silver.»

Den andre av dem sade: »Jag minns att han har lovat oss, att vi aldrig behöver bekymra oss för vad vi skall säga om vi åtalas inför myndigheterna, utan i varje stund skall oss läggas just de ord i munnen som vi behöver.»

Men tårar sprack ut i Johannes ögon, han gav mig en vacker blick och sade: »Romare, jag älskar dig för din ödmjukhets skull och jag tror att du inte vill oss illa. Han har själv stigit ner i dödsriket, sprängt dess portar och befriat de döda. Det hörde jag av hans egen mor som han gav mig till mor vid korset. Skulle han då inte befria också hednafolken. Men hur det skall ske, det vet vi verkligen inte ännu. Var tålmodig, be, fasta och rena dig. Men tala inte om honom med andra så att du inte leder någon vilse av oförstånd. Lämna talandet åt oss.»

Jag reste mig med sänkt huvud och gjorde mitt bästa att övervinna min egen fåfänga, trots att jag plågades av misstanken att arvet efter Jesus från Nasaret skulle skingras och spridas för himlens vindar, om det var blott dessa elva olärda män som skulle vårda det. Men säkerligen hade han själv vetat vad som var det bästa, tröstade jag mig.

Jag sade till Natan: »Tag åsnorna och gå och hjälp kvinnorna, beskydda dem och ledsaga dem tillbaka till Kapernaum eller vart de är på väg. Vila sedan efter dina mödor och vänd tillbaka och hämta mig i Tiberias' termer.»

»Det blir svårt för dig att vandra ensam med bara den där flickan

genom Galiléen», sade Natan varnande. Då jag såg mig omkring märkte jag att den blinde som hade fått sin syn igen hade begagnat sig av tillfället och gått sin väg och tagit sonen med sig. Men ett trots betog mig. Jag tänkte att Jesus från Nasaret säkert inte skulle överge mig om än människorna övergav mig.

»Frid med er alla», sade jag, tog Myrina vid handen och tog vägen utför berget längs samma stig vi hade kommit upp för i mörkret Då jag såg mig om ännu en gång kunde jag se liv och rörelse bland människorna på bergssluttningen, även om många trötta av vakan hade svept in sig på nytt i sina kläder och lagt sig på marken för att sova en stund före återfärden.

Där jag gick drog jag mig till minnes allt som hade hänt under natten och förundrade mig inte över att den blinde hade fått sin syn igen och hans son sitt ben läkt, i den mån det verkligen hade varit brutet. Dessa under föreföll mig alldeles naturliga och det obetydligaste av allt som hade hänt. Så stor var hans mildhet att då han uppenbarade sig för de sina helbrägdagjorde han även sådana som han aldrig hade kallat.

De fyrtio dagarna nalkades sitt slut och han skulle vända hem till sin Fader. Jag försökte vänja mig vid tanken att han trots det skulle komma till mig om jag kallade på honom, så att jag aldrig mer skulle vara allena. Det var en förvånande tanke och om någon annan hade uttalat den för mig skulle den ha varit vettlös, men nu måste jag tro på den. Så djupt var det intryck hans åsyn hade gjort på mig.

I dessa tankar vandrade jag utför sluttningen genom busksnåren ledande Myrina vid handen. En räv slank över vägen framför oss. Myrina såg på mig och sade: »Säkerligen har du glömt att du inte är ensam, fastän du håller mig i handen.»

Jag såg yrvaken på henne och tänkte att Jesus från Nasaret väl hade gett mig åt Myrina i stället för hennes bror, så att hon inte skulle förgås. Åt judarna kunde han inte anförtro Myrina, eftersom de inte skulle ha brytt sig om henne. Därför hade han valt mig, som var romare. Och allt detta hade han gjort bara i gengäld för en dryck vatten.

Men, tänkte jag förvirrad, själv hade jag aldrig gett Jesus från Nasaret någonting. Tvärtom var det han som hade varit den givande parten ända därhän att han hade gett mig att äta på stranden av Galileiska sjön och låtit mig värma mig och torka mina kläder vid sin eld, om den ensamme fiskaren verkligen hade varit han. Men Myrina kunde jag behålla som min syster och på så sätt tjäna nasarén.

»Myrina», sade jag, »från den här stunden är du min riktiga syster och jag skall aldrig överge dig. Det som är mitt är även ditt, och försök fördra mina fel och min fåfänga.»

Myrina kramade hårt min hand och bad: »Marcus, min bror, ha också du fördragsamhet med mig, men förklara framför allt för mig vad det är som har hänt oss och vad de tre männen ville oss och varför de såg så elakt på mig.»

Men eftersom budbärarna hade förbjudit mig att tala vågade jag inte ens för Myrina börja förklara något om Jesus från Nasaret och hans rike sådant jag själv fattade det. Jag sade endast: »Det var tre heliga män av de elva heliga för vilka Jesus från Nasaret har avslöjat hemligheten med sitt rike. De visade bort oss för att vi inte hör till Israels barn utan är hedningar och orena i deras ögon. De förbjöd mig att tala om Jesus från Nasarets rike efter mitt eget huvud. Men säg själv du vad du tror har hänt oss.»

Myrina funderade och sade så: »Först åt vi en offermåltid, liksom man gör i Syrien när Adonis begravs och står upp från de döda. Men det här var annorlunda, för Jesus från Nasaret utgav sig själv till offer och stod upp från de döda. I natt trodde jag att han är Guds son. Vinet tog ju inte slut i vår bägare och ett bröd kom ur intet och låg vid vår sida. Men det bevisade ingenting i mina ögon. Det enda beviset för mig var att jag älskade honom av allt mitt hjärta när han såg på mig, och i den stunden fanns det ingenting som jag inte hade varit redo att göra för hans skull. Det är ett stort mysterium, säkert större än grekernas och till och med än egypternas mysterier. Jag tror att hans rike är osynligt för mina ögon men ändå närvarande, så att jag befinner mig i hans rike fastän mina fötter trampar stigen och marken här. Nej, jag skulle inte kunna lösgöra mig från hans rike ens om jag ville det. Men jag är inte rädd, för i hans rike är det gott att vara och i hans rike bor det ingen synd i mig.»

Jag såg förundrad på Myrinas smala ansikte och gröna ögon och sade avundsamt: »Säkerligen har han välsignat dig och du är lyckligare än jag. Hans sanning måste verkligen vara lika enkel som bröd och vin så att även den fattigaste kan äga den. Det bara är så att min värdsliga klokhet står som en mörk vägg inom mig, lärdomen är som ett nät som snärjer mig och sofisternas logik en snara där jag fastnar med fötterna. Hjälp mig, min syster, att minnas det när förförelserna kommer.»

Under samtalet hade vi kommit ända ner till foten av berget, men då jag såg mig omkring förstod jag att vi hade förirrat oss från den

stig vi hade följt kvällen förut. Det förvirrade mig likväl inte, för rätta riktningen kunde jag se av solen, och jag visste var stora landsvägen låg. Men vi hade inte längre bråttom. Jag blev plötsligt medveten om det. Jag skulle aldrig mer ha bråttom efter någonting, för jag hade säkert redan fått allt och skulle inte få något mer. Jag ägde en skatt. Med skicklig förvaltning skulle den förslå för både Myrina och mig i alla våra dagar.

Då jag insåg detta greps hela min kropp av en ofantlig utmattning, och jag vet mig inte någonsin ha känt mig så trött. »Myrina», sade jag, »jag orkar inte gå ett enda steg till. Hädanefter är alla platser mig lika goda. Låt oss stanna här och vila och sova i skuggan av fikonträdet där. Vi har ju hela livet framför oss att vandra tillsammans. Låt oss vila nu, när hans rike ännu är nära och vi själva är väl till mods.»

Vi lade oss under fikonträdet och jag tog henne i min famn. Vi sjönk båda i djup sömn. Då vi vaknade hade skuggorna flyttat sig och åttonde timmen var redan inne. Vi började vandra och följde åkerrenar och stigar i riktning mot landsvägen. Vi talade inte med varandra, men jag hade vaknat som pånyttfödd och kände min systers närhet i Myrina. Galiléens gulnade åkrar och kullarnas bruna och blånande sluttningar var vackra för mina ögon. Luften var lätt att andas och jag tänkte inte ont om någon människa.

Men ytterst förvånad blev jag, då de första människorna jag fick se på landsvägen var Maria Magdalena och Maria från Beret. Maria Magdalena red på en åsna och Maria från Beret gick barfota i vägdammet bakom åsnan och drev på den med ett spö. Jag slog ihop händerna av förvåning och skyndade fram och hälsade dem. Men Maria Magdalena gav mig en främmande blick och gladde sig inte åt att se mig.

»Jaså är det verkligen du och kommer du från berget», frågade hon syrligt. »Jag hade just varit skönt i knipa om jag bara hade haft dig att förlita mig på. Och vad har du för en flicka i sällskap, fastän du nätt och jämnt har sluppit den förra.»

Både hon och Maria från Beret mätte Myrina med blicken och jag förstod att Maria Magdalena hade väntat sig att jag skulle ha ledsagat henne till berget. Men något sådant hade vi inte kommit överens om, och inte heller hon hade sänt bud till mig. Om inte Natan hade varit trofast skulle jag aldrig ha kommit till berget. Det var likväl ingen nytta med att nu komma med motförebråelser.

»Tillåt att jag ledsagar dig till ditt hem och beskyddar dig på vägen, eftersom du inte har någon manlig ledsagare», föreslog jag. »Det blir

strax kväll. Låt oss söka upp ett härbärge, äta tillsammans, övernatta där, och i morgon skall jag följa dig till ditt hus.»

Men Maria Magdalena blev djupt kränkt av mina ord. Hon sade hårt och högdraget: »Förr hade jag många ledsagare. Förr blev jag erbjuden bärstolar och saknade inte beskyddare. Men sedan jag har fått se Herren på berget är han mig ledsagare tillräckligt, och du behöver inte kränka mig med att förebrå mig att jag inte har någon man som följer mig.»

Jag anade att allting inte hade gått som hon hade velat vid avfärden från berget. Men ännu mer förvånades jag, då Maria från Beret tilltalade mig med stor stramhet och sade:

»Du tycks vara bra lättfärdig och ombytlig eftersom du har kunnat trösta dig så snabbt. Fastän naturligtvis är jag glad på dina vägnar, för mig kan du inte hoppas på vidare. Jag har fått mina synder förlåtna och blivit renad så att jag är orörd på nytt och därför kan jag inte längre ha någonting gemensamt med dig, eftersom du är romare och hedning. Därför skall du inte se så begärligt på mig och säg också till den där kortnästa flickan att hon inte stirrar på mig på sitt fräcka och värderande vis med sina fula ögon.»

Till all lycka förstod Myrina inte mycket av hennes tal, men hon förstod de båda kvinnornas blickar och tittade själv i marken. Jag blev ledsen för hennes skull och frågade: »Vad är det som har hänt er och varför talar ni så ovänligt till mig.»

Maria från Beret berättade: »På berget i morse träffade jag en yngling och hans ögon är rena som källor och hans kinder som granatäpplen och ingen skäggväxt har ännu gjort hans haka sträv. Han såg på mig och fattade tycke för mig och lovade att han strax skulle sända sin vän till Maria Magdalenas hus för att komma överens om saken så att vi kan krossa vinbägaren tillsammans. Han är alldeles otålig av kärlek och även jag skyndar mig gärna så länge jag är ren. Hans far har en åker och en vingård, olivträd och får och mer begär jag inte att leva ett gott liv. Hans far godkänner mig även och tror gärna att jag är orörd, eftersom Jesus från Nasaret gav honom hans syn tillbaka i natt och det inte behöver betalas någon morgongåva för mig.»

Maria Magdalena avbröt henne och sade: »Allt detta är sanning och jag behövde inte lämna henne ur sikte mer än ett ögonblick och strax hade hon en friare. Annars hade jag blivit tvungen att gifta bort henne med dig och det hade varit synd, eftersom israelitiska kvinnor inte får gifta sig med hedniska män, fastän männen har det lättare. Sannerligen, det var en lycka att pojkens far blev botad för sin blindhet och av pur

glädje tror att även Maria har blivit renad från alla sina synder. Också om någon annan hade trott detsamma skulle han knappast ha velat gifta sig med henne för hennes förflutnas skull.»

Då jag betraktade Maria Magdalenas ansikte som mest liknade vit sten förstod jag att hon verkligen skulle ha haft makt att gifta bort Maria från Beret med mig även om jag inte hade velat det. Jag suckade lättad och sade:

»Jag kan inte annat än prisa min goda lycka och din lycka, Maria från Beret. Men jag förstår inte det här, för jag har sett en varseldröm, och där vandrade jag i öknen tillsammans med den här grekiska flickan och Maria från Beret var med oss.»

Maria Magdalena lystrade till och sade: »Berätta din dröm så noga du minns den. Är du säker på att Maria från Beret var med.»

Jag talade om drömmen så gott jag kunde, men medan jag berättade dunstade den bort ur mitt minne och blev otydlig. Men utan tvekan sade jag till slut: »Alldeles säkert var Maria från Beret med. Hon red på en åsna som du nu. Hon hade blivit fet och uppsvälld och jag såg djupa missnöjda fåror vid hennes mungipor, men trots det kände jag igen henne på ögonen.»

Maria från Beret blev ond och ropade: »Du har ingen rätt att se sådana drömmar om mig och jag tror dig inte alls. Själv kommer du att bli fet och svullen av dina synder, tänderna tappar du och skallig blir du.»

Jag bredde ut händerna och sade: »Må min dröm vara ogiltig. Varför skall vi ropa onda ord till varandra som alla har varit på berget och sett den uppståndne, och ingen av oss har han visat ifrån sig, inte heller Myrina.»

Jag talade hastigt om hur jag hade råkat Myrina och vad som hade hänt henne och hur vinet under natten inte hade tagit slut i hennes bägare. Jag berättade även om spannet som hade kört omkull ynglingen på vägen och om hur vi hade hjälpt honom och hans blinde far till berget. Maria Magdalena nickade förstående och sade så:

»Säkerligen har allt det här hänt med avsikt. På så sätt leder han hedningarna till hedningar och Israels barn till Israels barn. Men skuggorna är redan långa och jag tycker inte om den här trakten, för jag har för mycket pengar i min börs. Jag gav inte pengarna åt dem, för de ville inte ta mig med till Jerusalem, utan Petrus befallde mig att fara hem. Men vad de ännu har att hämta i Jerusalem förstår jag inte. Ledsaga oss du, och låt oss ta in på ett härbärge tillsammans. När du

har följt mig till mitt hus må vi skiljas från varandra som goda vänner.»

Vi slog följe med varandra, och det fanns inte längre många människor på vägen. Under vårt samtal hade Myrina stått tyst och sett i marken, och jag högaktade henne för det. Då vi åter fortsatte vår väg frågade hon mig viskande vilka dessa kvinnor var. Jag berättade för henne att Maria Magdalena hade följt med Jesus på hans vandringar och varit den första vid hans grav som såg att den var tom. Myrina fylldes strax av vördnad för Maria Magdalena, gick fram till henne där hon red och bad henne saktmodigt:

»Berätta för mig om den uppståndne, du den lyckligaste bland kvinnor.»

Hennes ödmjukhet behagade Maria så att hon såg med vänlighet på Myrina och berättade mångahanda ting om Jesus för henne på grekiska. På berget hade hon träffat ett ungt äkta par från Kanaan, på vars bröllop Jesus hade utfört sitt första underverk och förvandlat vatten till vin för att glädja bröllopsgästerna. Så berättade hon om Jesus' födelse, om hur en ängel hade uppenbarat sig för hans mor Maria och hur hon hade blivit havande på ett övernaturligt sätt, och hur Josef, som var hennes trolovade, hade tänkt sända Maria ifrån sig, innan han fick en uppenbarelse i en dröm. Medan jag hörde på pratet började jag tycka att jag bättre förstod männen som Jesus hade utvalt till sina budbärare, och jag fattade varför de menade att Maria var alltför pratsam. Men Myrina svalde allt och lyssnade med återhållen anda och lysande ögon.

Till slut kunde jag inte låta bli att säga: »Gudarna i Grekland och Rom har enligt sagorna beblandat sig med människors döttrar och fått barn med dem. Det heter att till och med romarnas stamfar var en ättling till Afrodite. Nu för tiden brukar den sortens sagor uppfattas som liknelser av förnuftigt folk, alldeles som de judiska skriftlärda i Alexandria förklarar sina heliga skrifter. Jag tror att Jesus från Nasaret inte behöver några sagor för att vara Guds son.»

Maria Magdalena tog illa upp, lade handen på Myrinas axel och sade: »Vi kvinnor är varandra lika antingen vi är greker eller Israels barn. Männen kan aldrig förstå oss. Och du, romare, skall inte tala om jordbundna gudar som binder människan vid det jordiska livets skenbilder. Efter det att Jesus har blivit världens Kristus har de inte längre någon makt över människorna, om inte människorna själva väljer det onda och överlämnar sig åt deras välde. Men det jag berättar, det vet jag och det är sanning. Maria, Jesus från Nasarets mor,

har själv talat om det för mig och för andra kvinnor den tiden vi följde med Jesus. Till och med Herodes, den gamle och grymme, trodde att en konung hade fötts i Israel och lät dräpa alla gossebarn i Betlehem och trodde att han slapp honom på det viset. Det finns det fortfarande otaliga som kan intyga.»

Hennes ord kom mig att betänka mig. Maria Magdalena själv kunde gott se alltför många syner, änglar och drömmar, men om Jesus från Nasarets mor trodde jag inte detsamma. Jag hade sett hennes ansikte vid korset där hon sörjde. Jag hade även fått uppfattningen att hon inte talade i onödan utan teg då andra talade. Vad hade väl hon för anledning att berätta sådant om det inte var sanning. Jesus från Nasarets underverk vittnade tillräckligt om honom. Om jag trodde på dem, och dem kunde jag inte tvivla på efter att ha talat med Lasarus, varför skulle jag då betvivla denna historia. Varför skulle inte en ande ha kunnat göra en kvinna havande om en gång Gud skulle födas som människa på jorden. Jämfört med det undret var alla andra under av lägre rang.

Myrina frågade mer om Jesus. Maria Magdalena gav mig en bestraffande blick och fortfor:

»Många gånger berättade han om en såningsman som gick ut att så. Somliga korn föll på en klippa och fick ingen grund att gro på. Somliga föll bland törnen och törnen växte och förkvävde dem. Men somliga föll i god jord och bar mångfaldig skörd.»

»Alla som har hört hans ord och som tror på honom kan alltså inte duga för hans rike», fortsatte Maria Magdalena. »Ditt hjärta är inte hårt, romare, utan det är alltför mjukt. När du har kommit tillbaka till de dina kommer törnen och tistlar att växa tätt omkring dig och stänga vägen till riket för dig.»

Hennes ord kom mig att känna ängslan. Jag såg mig omkring på Galiléens röda kullar och mörkgröna vingårdar där skuggorna förlängdes och sade:

»Hur skulle jag någonsin kunna glömma. Ännu den dag jag dör kommer jag att minnas detta Galiléen och berget och honom själv så som jag såg honom i natt. Och jag skall aldrig vara så ensam att inte han är med mig om jag kallar på honom.»

Jag tänkte ännu en stund och sade så: »Jag är honom en dålig tjänare. Konungen är stadd på väg till det fjärran landet, nu då de fyrtio dagarna är till ända. Jag vet inte om han har anförtrott mig någon mina, men har han gjort det så måste jag gräva ner den i jorden på hans budbärares befallning. Det plågar mig. Men jag har

fått ett löfte som jag vill tro på, fastän det talar jag inte om för dig för att du inte skall håna mig.»

Jag tänkte på detta att jag en gång skall dö till hans namns förklaring, så otroligt det än är. Men så hade den ensamme fiskaren sagt mig den natten vid sjön. För min kropps skull gladde jag mig över att jag är medborgare och att jag därför bör bli avrättad med svärd, för den plågsamma korsdöden skulle jag inte kunna utstå. Jag betraktade inte längre denna förutsägelse som någon ond spådom, utan förstod att detta är det enda sätt på vilket jag kan visa Jesus från Nasaret att jag tillhör honom.

Innan kvällen vek vi av från landsvägen och slog in på en åsnestig som Maria Magdalena sade ledde över bergen till Magdala. Hon kände till ett härbärge där vi kunde övernatta. Vi nådde fram till det kort efter solnedgången innan det ännu var fullständigt mörkt. Härbärget var packat av folk, och dess matförråd var slut. Men man beredde vördnadsfullt plats för Maria Magdalena, och jag såg att de många gästerna satt vid sina eldar med lysande ögon under viskande samtal, och även uppifrån taket hördes ett livligt sorl. Jag gissade av detta att härbärgets gäster alla var komna från berget. Alla talade vänligt till varandra, och de som hade matsäck delade med sig åt dem som var utan, så att även Myrina och jag fick doppa våra brödbitar i ett gemensamt fat.

Bland galiléerna kände jag mig som en främling, och då nattkylan kom hade jag ingenting hellre velat än få sitta med dem vid en värmande eld och tala som de om Jesus från Nasarets uppenbarelse och om hans rike, syndernas förlåtelse och det eviga livet. Men de såg inte mig som sin broder och jag kunde inte tränga mig på dem. Värden ledde likväl främlingarnas åsnor in på gården, sopade rent i en spilta och gav oss ren halm att ligga på, så att Myrina och jag inte behövde sova under bar himmel.

Då alla andra alltjämt viskade med varandra i det svaga skenet från en enda lampa, lärde jag Myrina bönen som Susanna hade lärt mig. Myrina menade att det var bön som passade henne och som kom henne att känna sig trygg. Hon sade också, att det var en stor lättnad att inte behöva ge akt på om det var ny eller nedan eller strö ut salt och läsa obegripliga besvärjelser och snida bilder av vinrot då man skulle be. Med sådana handlingar vet man aldrig när man begår något fel eller säger ett orätt ord, så att bönen mister sin kraft.

Då jag vaknade morgonen därpå var det första jag såg Maria från Beret som satt bredvid mig i halmen och stirrade mig i ansiktet. Då

hon märkte att jag slog upp ögonen började hon vagga med huvudet och vrida händerna och viskade lågt:

»Jag fick varmt därinne och kunde inte sova. Jag ville se med egna ögon vad du har för dig och hur du håller händerna när du är tillsammans med den där utländska flickan. Jag skulle också hellre ha sovit på det där sättet i halmen med huvudet mot din axel än med Maria Magdalena i en trång säng där man bara blir svettig och lusbiten. På samma sätt sov du och jag vid Jordan när vi var på väg till Tiberias. Bry dig inte om mina elaka ord. I går kväll blev jag förvirrad och visste inte vad jag sade, när du dök upp så oväntat tillsammans med den där grekinnan och jag inte visste vad jag skulle tro. Jag vet inte ens ännu riktigt vad jag skall tro. Hela natten har jag haft förfärliga samvetskval för att jag så plötsligt fattade tycke för den där ynglingen och lovade vänta på hans vän i Magdala. Kanske ångrar han sig och det kommer aldrig någon.»

Jag försäkrade hastigt: »Den ynglingen är utan svek. Alldeles säkert kommer hans vän, och när tiden är inne leder han dig i brudsäng efter skick och bruk i Galiléen. Byfolket dricker vin och stampar takten, musiken skallar och alla sjunger glädjesånger till din ära.»

Maria från Beret blev förtretad, slutade vrida händerna och höjde rösten: »Du missförstår mig med flit. Jag har fått våndas över den här saken hela natten lång så att jag knappt har fått en blund i ögonen. Du tycker säkert att jag är ful när jag har vakat två nätter i följd och har röda ögon. Visserligen vet jag i stället att mina synder är förlåtna och att jag på nytt är lika orörd som om jag aldrig hade känt en man. Det vet du med, eftersom du känner Kristus. Och förresten berättade jag inte så mycket för den där ynglingen om mitt förflutna, utan bara det nödvändigaste, för att han inte skulle bli ledsen i onödan. Men jag är förfärad vid tanken på att hans anhöriga och hela byfolket kommer för att breda ut lakanet på morgonet och kanske inte hittar något tecken på min oskuld, så att jag blir skymfligt bortjagad med stenar och käppar och mister ringen. Ni romare är inte så petnoga i den här saken, men jag känner mitt eget folk, och folket i Galiléen skiljer sig i det fallet inte från byborna i Beret.»

Jag sade: »Maria Magdalena är en erfaren kvinna och duvuppföderska. Lita du på henne. Till och med romarna brukar för säkerhets skull offra ett par duvor åt Venus vid sina bröllop för att inte bruden skall behöva skämmas.»

Maria från Beret höjde rösten ännu mer och skrek: »Du skall inte slingra dig och blanda bort saken, och försök inte påstå att du inte

tog mig med från Jerusalem för att jag skulle bli renad från min synd och duga åt dig. Visserligen förbryter jag mig mot mitt folk om jag blir en romares hustru, men i Jesus från Nasarets namn är jag beredd att bli det för att rädda en av de ringa.»

Hon gav Myrina en bitter blick och fortsatte: »Jag bär inget agg till den där flickan. Det är hon inte värd. Jag skall inte ens förebrå dig om du vill ha henne till bihustru, för sådant räknas inte som någon så stor synd för en man och inte ens fariséerna är klanderfria i det fallet. Jag skall anvisa henne hennes plats så att hon är lika ödmjuk som hittills.»

Myrina hade vaknat för länge sedan och betraktat oss genom ögonfransarna och försökt förstå vad Maria från Beret sade. Nu slog hon upp ögonen helt och hållet, satte sig upp och sade:

»När jag somnade kände jag mig trygg och lycklig, men i morgonens gråblekhet fryser jag. Sanningens stund är väl i den grå morgonen och inte i aftonens värme. Allt förstod jag inte, men så mycket har jag förstått att den där judinnan har fordringar på dig. Om jag står i vägen för henne och annars är till besvär som din syster, så är jag redo att gå mina egna vägar. Jag har ju guldmynten så att jag kan köpa mig ett tryggt liv på ett eller annat sätt. Bekymra dig därför inte för mig och tag inte mig med i räkningen när du och den där vackra judeflickan överlägger om dina angelägenheter.»

Maria från Beret förstod inte ett ord grekiska, stirrade misstroget på Myrina och skrek: »Tro henne inte, inte ett ord. Hon talar milt och vackert, men jag vet hur listiga grekerna är och du känner inte kvinnorna tillräckligt.»

Hon brast ut i snyftningar och slog händerna för ansiktet och klagade: »Vad du är hårdhjärtad. Förstår du inte att för din skull är jag beredd att lämna allt och följa dig för att rädda dig från hednasmutsen.»

Myrina betraktade henne förskrämt med sina gröna ögon, rörde vid min hand och frågade: »Varför gör du så att hon gråter. Ser du inte så vacker hon är och hur hennes ögon strålar och vilken röd och mjuk mun hon har, så att jag avundades henne redan i går. Jag har ju inte ens bröst som en riktig kvinna och min näsa är för kort och ögonen fula.»

Förvirrad nästan från vettet såg jag på dem båda och tänkte att det var detta min dröm hade betytt. Giftermål hade jag aldrig tänkt på. Maria från Beret skulle så länge hon levde betrakta sig som förmer än jag, för att hon var en Israels dotter. Myrina skulle hon göra till

sin tjänarinna, och till slut skulle hon måhända efter tillräckligt mycket gnat få mig att låta omskära mig av idel längtan efter frid. Så har det gått för mången svag man i Rom, fastän de försöker hemlighålla det så gott det går.

Så slog mig en skrämmande tanke. Kanske var det så meningen. Kanske var det bara genom judarnas avbildslösa Gud som vägen gick till nasaréns rike. Hans lärjungar skulle kanske inte längre visa bort mig, om jag tack vare Maria från Beret blev en verklig proselyt. Själv hade jag lämnat Rom och var fri att forma mitt liv som jag ville. Om endast ett svidande snitt med den judiska flintkniven skilde mig från gemenskapen med Jesus från Nasarets anhängare, så var det ett ringa offer. Värre smärtor har jag uthärdat. Och romerska officerare som gjorde garnisonstjänst i öknen hade ju ofta nog låtit skära bort sin förhud av rent praktiska orsaker, för att de tröttnade på den ständiga svullnaden som den fina sanden vållade. Samma bruk har egypterna och araberna.

Trots det gjorde jag uppror mot denna enkla tanke. Det var de högsta förkunnarna av denna religion, översteprästerna, de skriftlärda och Israels äldste, som hade dömt Jesus från Nasaret. I mitt hjärta kände jag, att jag skulle svika Jesus om jag steg in i deras tempel, detta strålande slakthus, för att be dem uppta mig i sin gemenskap. Hellre ville jag vara enkel och ödmjuk i mitt hjärta än jag på lögnaktiga grunder lät omskära mig för att på så sätt bli mottagen av lärjungarna som inte ville veta av mig sådan jag var i dag.

Maria från Beret hade slutat gråta och stirrade full av spänning på mig. Även Myrina såg på mig som om hon redan hade förlorat mig. Då jag jämförde henne med den talföra Maria kände jag endast ömhet för henne och visste att hon alltid skulle stå mig närmare än Maria. Mitt förnuft återvände och jag sade beslutsamt:

»Du behöver visst inte offra dig för mig, Maria från Beret. Du skulle endast dra fördärv över dig själv om du skilde dig från det folk som er Gud har utvalt för att följa mig som är en oren hedning. Kom ihåg att det var jag själv som på min åsna förde ynglingen till berget efter det att han brutit benet. Du kan inte svika ditt löfte till honom. Jag måste avstå från dig, men jag vill gärna ge dig en bröllopsgåva som är så stor att du inte blir helt beroende av din man.»

Maria var tvungen att tro mig. Hon upphörde att gråta och sade endast: »Otack är världens lön, och nu tror även jag att romarna är hundar. Tänk sedan förgäves på mig en dag när du dryper av salvor och ligger bakom förhänge på mjuka bolster. Tänk då på mina händer

som är gjorda för smekningar men får dra en handkvarn dagen i ända och mina ögon som tårar sig av röken när jag gräddar bröd.»

Men hennes ord fick mig inte att vekna, eftersom jag inte trodde pa dem. Tvärtom anade jag att hon skulle driva sin man att slita mer än han orkade och hans släktingar att stå på tå för henne och att hon ännu i gumåldern skulle bli en pina för sina svärdöttrar och en plåga för sina mågar. Men naturligtvis kunde jag ha fel.

Efter att ha försökt göra mig så ledsen som möjligt med sina ord förlät hon mig likväl och sade: »Gjorde jag rätt skulle jag kasta dig dina ord i synen, men för min egen skull är jag tvungen att ta emot din bröllopsgåva, så att jag inte blir hållen alltför ringa av min mans familj. Men det är ingen gåva, utan snarare en skuld som du betalar när du har brutit alla dina löften.»

Jag hade lust att fråga när jag väl hade gett henne några löften, men så mycket klokare hade jag blivit att jag teg. Medan vi samtalade hade de övriga gästerna i härberget brutit upp och fortsatt sin färd. Maria Magdalena kom nu fram till oss med strålande ansikte. Hon bannade oss och sade:

»Varför grälar ni. Se på världen därute, hur härlig den strålar i skenet av hans sol när hans rike har sänkt sig över jorden. Jag bär inte agg till någon längre, inte ens till Petrus. I natt hade jag en dröm och förstod att nåden är kommen till världen. Vita duvor svävade ner från himlen och satte sig på människornas huvuden. Också på ditt huvud, romare, slog en duva ner. Jag är inte den rätta att förkasta någon, utan åt var och en skall utmätas, efter förtjänst eller utan förtjänst, med så överflödande kärlek att ingen blir lämnad lottlös. En far kan straffa ett barn som är olydigt, men det finns inte någon far som skulle överge sitt barn helt och hållet. Därför är det mig i dag ingen skillnad mellan romare och hebré, utan alla människor under den blå himlen är mina bröder och systrar. Jag undantar inte ens samariterna, fastän det var en samaritisk trollkarl som begagnade sig av demonerna som hade bosatt sig i mig och tog dem i sin tjänst.»

Hon slog armen om halsen på mig och kysste mig på båda kinderna, och jag kände en svindlande kraft som utgick från henne så att allting förklarades för mina ögon och jag kände lust att dansa och skratta som ett barn. Även Myrina omfamnade hon och kysste, och Maria från Beret drog hon ömt intill sig och kallade henne sin dotter. På detta sätt greps vi alla av glädje och jubel och fortsatte vår färd utan att tänka på att äta eller dricka, så mättade var vi av hans rike. Den dagen vandrade vi i riket, fastän vi alltjämt var kvar på jorden.

På eftermiddagen anlände vi till Maria Magdalenas gård och såg Galileiska sjön igen. Hennes tjänare hälsade henne med fröjd välkommen, för hon hade begett sig hemifrån i hemlighet med endast Maria från Beret i sällskap, utan att säga någonting till någon. Därför hade de varit bekymrade för henne och fruktat att hon blivit besatt av demoner på nytt. Men hon befallde nu:

»Tag er alla nya kläder ur förråden och ordna om ett stort gästabud till i kväll. Gör ert bästa, för glädjens och jublets dagar är inne. Vår mästare Jesus från Nasaret har stått upp från de döda och visat sig för de sina. Över femhundra människor kan vittna om det. Gå därför till Magdala och bjud alla som bara vill komma till gästabudet. Men bjud inte fariséer eller synagogans förmän och inte de äldsta och de rika. Bjud de fattiga och elända, publikanerna och skatteuppbördsmännen och även främlingarna till mitt gästabud. Säg till dem alla: Maria Magdalena bjuder endast syndarna i kväll. De fromma bjuder hon inte. Inte heller mästaren bjöd de fromma utan bara de syndiga, och inför honom var ingen oren. Med honom kom syndernas förlåtelse till jorden.»

Så talade hon hänryckt till sina tjänare, och de skakade på huvudet åt henne men lydde hennes bud. Mig ledde hon avsides, såg mig kärleksfullt i ögonen, lade händerna på mina axlar och sade:

»Nu är stunden då vi skiljs, men åtminstone jag betraktar dig som ett rikets barn, även om alla andra skulle stöta bort dig. Onda dagar skall ännu drabba dig och ingen undgår synden. Men låt inte ditt hjärta förhärdas, ställ dig inte from i människors ögon och avlägg inga överdrivna löften. Erkänn din synd också då du hemfaller åt en synd som du inte kan undvika, och försvara dig inte med undanflykter att du inte är sämre än andra som gör detsamma som du. Men om du lider av din synd då du begår den, så att den är dig till förtvivlan och inte till nöje, då är du mogen för bot. Och det finns ingen så färfärlig synd att inte han skulle förlåta dig den om du ber honom om det med ånger i ditt hjärta. Bara ett hårt hjärta kan han inte förlåta, därför att då skiljer sig människan från honom med vett och vilja. Ändå tror jag att ingen kan fjärma sig så långt från honom att hon inte skulle finna vägen tillbaka, så omätlig är hans nåd. Men följer du rikets väg skall du undgå mycket ont. Och jag skall anförtro dig det under som avslöjades för mig i min dröm: Själva vägen till riket hör redan dit.»

Tårögd såg hon mig i ögonen och fortfor: »Det är min lära, Maria Magdalenas lära, som säkerligen mognat inom mig redan när jag lyssnade vid hans fötter. Efter allt som har hänt kommer en att säga ett om honom och en annan ett annat, var och en efter sitt förnuft. Jag har inte mer rätt än någon annan, men inte heller mer orätt, tror jag.»

Yttermera sade hon: »Jag är endast kvinna, de befaller mig att tiga, och hädanefter skall jag tiga ödmjukt i deras sällskap. Men till dig vill jag säga att han föddes som människa och underkastade sig kroppens elände för att befria världen. Han visste själv vad som skulle ske honom och sade det många gånger klart och tydligt i förväg. Han ville offra sig för många och på så sätt instifta ett nytt förbund och ta på sig hela världens synder som Människoson och Guds son. Mitt hjärta är saligt för hans skull.»

På detta sätt undervisade hon mig under hänryckning och jag lade hennes lära på minnet, trots att jag inte förstod allt. Därefter talade vi ännu om alldagliga ting och kom överens om den bröllopsgåva jag skulle sända Maria från Beret då jag kom till Tiberias. Då hon fått Maria bortgift, och det önskade hon få gjort så snart som möjligt, med kännedom om Maria, ämnade hon resa till Jerusalem ännu en gång för att se till att lärjungarna inte led någon nöd, för de visste inte själva hur länge de skulle vara tvungna att stanna där. Tomas var den ende som hade sagt: »Vi stannar där och väntar på löftets uppfyllelse om det så skall dröja tolv år.»

Till slut följde hon mig till porten, och då vi skildes grät Maria från Beret så bittert att hennes ögon svullnade och även Myrina grät av idel vänskap för Maria. Men jag hade den ljusa vissheten om att vad som än hände mig skulle jag alltid kunna komma tillbaka hit till Maria Magdalena om jag inte på annat sätt kunde få frid i min själ. Visserligen hade jag inte för avsikt att komma tillbaka, men det är gott för en människa att veta att hon har ett ställe dit hon alltid kan vända tillbaka, även om hon inte skulle göra det.

Myrina och jag vandrade tysta till Magdala och slog in på vägen till Tiberias. Ingendera av oss var trötta. Därför var det onödigt att hyra en båt, som vi lätt hade kunnat få i Magdala. Vi vandrade, jag såg mig omkring, andades in den rena doften från sjön och tänkte att jag inte längre hade något att skaffa i det främmande Galiléen. Inte heller hade jag bråttom härifrån. Därför var det gott att bara vandra längs den blänkande sjön. Och jag var inte ensam. Jag hade ju Myrina.

Aftonen rodnade då vi kom till staden. Min avsikt var att fortsätta rätt genom staden till termerna på dess andra sida. Men på Herodes Antipas' forum mötte mig en man som gick i så djupa tankar att han

törnade rätt på mig innan jag hann vika åt sidan. Jag blev tvungen att gripa honom vid armen för att inte falla omkull, för han var en stor kraftig man. Han spratt till som ur sömnen och såg på mig, och till min häpnad märkte jag att det var Simon från Kyrene.

»Frid med dig», hälsade jag försynt och fruktade att han skulle bli ond då han kände igen mig. Men han vredgades inte, utan log bekymrat och svarade:

»Är det du, romare. Frid även med dig.»

Jag släppte mitt tag om hans arm men kunde inte strax gå vidare. På detta sätt kom vi att stå och betrakta varandra. Vi hade inte råkats en enda gång sedan händelserna i hans hus, men jag tyckte att han hade åldrats mycket under den korta tid som gått. Hans blick var dyster och huvudet höll han envist framåtböjt. Det var som om ingenting varit honom till lags i världen.

Jag kunde lika väl ha låtit bli att tilltala honom, men jag kom att tänka på att det kanske inte var utan mening att jag hade stött samman med honom. Därför frågade jag ödmjukt:

»Har du förlåtit mig det som hände i ditt hus. Jag fick ju skulden för det. Ändå tror jag inte att allt var min skuld. Men om du känner agg mot mig för den saken, så förlåt mig.»

Han svarade: »Jag är inte ond på dig. Jag svarar själv för vad jag gör. Jag har ju sänt bud att jag inte vill dig ont.»

»Men du ville mig inte heller gott», sade jag. »Du ville inte ha med mig att göra. Tror du nu att jag inte är någon trollkarl. Vad menar du nu om allt som har hänt.»

Han såg sig misstänksamt omkring, men denna tid på dygnet var forum öde och tomt. Jag lyfte handen och bad: »Misstro mig inte. Jag kommer från berget liksom du. Vad menar du alltså.»

Han suckade och medgav: »Ja, ja, vi var ju över femhundra där. Det var väl inte underligt att jag inte såg dig. Men om du verkligen var där, så vet du vad jag tänker.»

»Jag lämnade Jerusalem hals över huvud när jag fick höra att han hade lovat gå i förväg till Galiléen», berättade Simon från Kyrene utan att vänta på mitt svar. »Många andra gjorde detsamma, men väntans tid var förvirrande och berättelserna motstridiga och det var inte alla som trodde att han hade visat sig för lärjungarna vid sjön. Några hann redan bli besvikna och vände om till Jerusalem igen. Men jag har lärt mig tålamod i livet. En slav får lov att kunna det. Dessutom hade jag en del affärer att se till i Galiléen. Jag förspillde inte någon tid. Jag hoppades redan innerligt att lärjungarna hade ljugit. Jag fick

frid av att vänta förgäves. Jag tänkte att jag skulle få vända hem till Jerusalem igen till mitt forna liv som passar mig. För att ge mina två söner det bästa jag har kunnat finna på: Israels tro, Greklands bildning, Roms fred och en förmögenhet som är förnuftigt placerad på olika håll. Men så fick jag bud och kom till berget och där såg jag honom.»

Simon från Kyrene fortfor ansträngt, med skälvande kindmuskler: »Jag såg att han verkligen var uppstånden. Jag var tvungen att erkänna honom som Kristus. Och nu måste jag således börja om från början med allting. På jorden finns det således mer än ögat kan se och handen ta på och mått och vikter kan mäta. Det är förfärligt att veta det. Jag skulle ha lust att förbanna den dag jag råkade möta honom och fick hans kors på ryggen. Det är hans fel att ingenting längre håller som jag tyckte mig ha byggt så förnuftigt åt mina söner. Du frågade vad jag tänker om allt. Jag tänker på vad jag måste göra för att duga för hans rike och för att också pojkarna skall bli undersåtar i hans rike. Hans lagar är mycket orättvisa. Alldeles obarmhärtiga är de för en man som har slitit och släpat sig fri och förmögen efter att ha varit slav. Men nu när jag har blivit övertygad om att han är uppstånden så måste jag ju underkasta mig hans lagar. Jag hoppades att man åtminstone skulle kunna pruta lite grand med honom, som man gör människor emellan vid all förnuftig handel. Men han är inte bara människa. När jag hade sett honom på berget förstod jag strax att det inte är lönt att pruta där. Jag är tvungen att bli hans slav med hull och hår. Jag kan inte annat. Sedan är det hans sak att avgöra om han ger mig fribrev eller inte. Själv kan jag ingenting göra till den saken. På allt det där funderade jag så starkt att jag sprang rätt på dig, romare.»

»Men», frågade jag förundrad, »misstror du inte mig som är romare och hedning.»

Simon från Kyrene såg förundrat på mig och förklarade: »Varför skulle en jude vara förmer inför honom än en romare eller grek, det förstår jag inte längre nu när jag ser allt med nya ögon. Det är hans sak att skilja de äkta från de falska. Då vore jag väl från mina sinnen om jag trodde att jag skulle kunna säga vilka människor som är hans egna och vilka som inte får vara hans. Också i det är han orättvis. Nej, med att tänka kommer jag inte underfund med honom. Jag hör inte till dem som tror att de finner saligheten genom att gå in i skogen och hålla sig ifrån alla andra. Jag är en vardagens man. För mig betyder gärningar mer än tankar. Jag måste leva mitt liv bland människor

om de så är judar eller romare. Dessutom har jag onda aningar beträffande mitt eget folk, ifall det här verkligen är ett nytt förbund genom brödet och vinet. Han lär själv ha gråtit över Jerusalem. Det kan hända att jag kräver ut mitt i god tid av ett bo som är dömt till konkurs, om det verkligen står så till att templet inte blir någons räddning. Då flyttar jag till något annat land med mina söner. Men det vet jag ännu inte säkert.»

Hans ord var mycket bryska och tvära och det var som om hans tankar hade irrat från en sak till en annan. Jag frågade nyfiket: »Talade du med honom på berget.»

Simon från Kyrene såg på mig som om jag varit från mina sinnen och genmälde: »Hur skulle jag ha vågat tala till honom. För mig var det nog att få se honom.»

Jag sade skyggt: »De elva vill inte veta av mig. Petrus har förbjudit mig att ens tala om honom, för att jag är romare.»

Men Simon från Kyrene brydde sig inte om detta. »När de hinner till min ålder och har fått pröva på livet som jag, förstår de bättre», försäkrade han mig. »De är endast människor och det finns ingen människa som är utan fel. Men tröga och enkla män som de vållar mindre skada än kloka och ärelystna män i samma ansvarsfulla ställning. För mig är det nog om bara dessa inte helt och hållet förskingrar arvet efter honom. Nej, det kommer vi inte långt med, om riket skall skötas av bara de elva. Men också det är bättre än att de skriftlärda träter om arvet. Kanske kommer de att växa med sin uppgift. Sådant har hänt förr.»

»Och vad anser du att arvet efter honom består i», vågade jag fråga. »Säg mig det.»

Utan att tänka på det hade vi börjat vandra sida vid sida med långa steg av och an på forum likt disputerande sofister, och Myrina hade satt sig på stadens navelsten och vilade fötterna. Simon från Kyrene stannade och stirrade på mig med dyster blick. Hans utsträckta hand sjönk kraftlös ner.

»Om jag det visste», klagade han med stor smärta. »Jag hörde mycket om hans budskap under väntetiden, men det kom mig att hoppas allt ivrigare att alltsammans var bara prat av en omtöcknad profet. Hans mor och hans bröder ansåg förresten att han var från vettet och försökte förgäves hämta honom hem igen efter det han började undervisa i Galiléen. Han var alltför obarmhärtig mot de fromma och alltför mild mot syndarna. Det finns omdömesgillt folk som hållet det för säkert att han gjorde sina underverk med hjälp av Belzebub. Det är

en ond ande, en av de gamla gudarna som lever kvar här i landet, som du kanske har hört. Därför lade jag till slut inte allt så noga på minnet av det han skall ha sagt, för den ena dagen sade han ett och den andra ett annat. Det finns sådana som har hört honom samma dag och påstår vitt skilda saker om vad han har sagt. Du kan förstå vilket förfärligt slag det var för mig när jag fick se med egna ögon att han fortfarande lever, fastän jag själv bar hans kors till huvudskalleplatsen. Jag kan inte förneka honom, men förstår honom gör jag inte.»

»Förlåt oss våra skulder», fortfor han och tryckte handflatorna hårt samman, »liksom också vi förlåter dem som är oss skyldiga. Det ordet förstår jag, men jag kan inte annat än uppresa mig. Skall jag gå och förlåta också Herodes Antipas vad han är skyldig, för varje gång tetrarken har varit på besök i Jerusalem har hans kassaförvaltare Kusas sprungit hos mig och lånat pengar. Visserligen har jag inte haft stort hopp om att få mitt igen, och det är inte frågan om större summor, utan snarare om ett slags finare mutor, för att inte han skall lägga sig i vissa av mina affärer i Peréen och Galiléen. Ändå gnager det mig djupt i sinnet att vara tvungen att gå till tetrarken och av fullaste hjärta och inte bara med läpparna efterskänka honom vad han är skyldig. Jag vet att han hånade Jesus före korsfästelsen. Några fattiga galiléer har jag efterskänkt deras skulder, fastän jag först hade tänkt slå ihop deras jordlappar till ett större gods som jag skulle ha skrivit på min son Rufus. Men de är med familjer och råkade oförskyllt bli skuldsatta för den trefaldiga skattens och gräshoppornas skull. Det här talar jag inte om för att skryta med det, för Jesus skall ha sagt att inte ens vänstra handen bör få veta vad den högra gör, och utomstående då så mycket mindre. Men råd mig du. Skulle det inte vara på alla vis förnuftigare att kräva tetrarken på så mycket det går och dela ut det bland de fattiga hellre än att förlåta honom vad han är skyldig.»

Han ställde frågan på allvar och jag tänkte på hans problem. »Jag tycker att du bekymrar dig i onödan för din egendom och dina fordringar», sade jag försiktigt. »Själv är jag förmögen, men tillsvidare låter jag inte det bekymra mig. Kanske beror det på att jag blev rik utan egen förtjänst och på ett sätt som många betraktar som ärelöst. Men jag skulle i varje fall vilja råda dig att vänta och inte göra något förhastat. Jag har hört att också de elva tänker vänta i Jerusalem i tolv år om det gäller på att ett visst löfte skall uppfyllas och de själva komma på det klara med allt. Varför skulle du skynda dem i förväg.»

»För att jag är en hård och elak man», svarade Simon från Kyrene

omedelbart, som om han redan länge hade övervägt det svaret. »Jag har brått att få min egen obarmhärtighets skulder förlåtna.»

»Nu tänker du bara som en köpman på gammalt vis», sade jag. »Du tror att du skall få någonting i gengäld för att du ger någonting. Jag tror inte att Jesus från Nasaret ger någon någonting på grund av deras egen förtjänst. Jag tror att han föddes som människa till världen för att försona världens synder, därför att ingen människa någonsin själv kan sona sina synder. Det är vanvettigt, men som du själv sade finns det mycket mer än så i hans lära som är vanvettigt i kloka ögon.»

Simon från Kyrene lade handen på sin panna och suckade tungt: »Jag förstår inte vad du säger. Mitt huvud värker bara mer och mer. Tycker du verkligen att det bara är ett slags slav- och köpmanshögfärd att jag vill köpa mig förlåtelse för mina synder på det sätt jag kan det. Vem är du att du undervisar mig. Sade du inte själv att du är förbjuden att tala om honom.»

Jag ångrade bittert min tanklöshet och bad: »Förlåt mig, Simon från Kyrene. Vem är jag sannerligen att jag undervisar dig. Du bad mig om ett råd och jag borde inte ha svarat, för säkerligen förstår jag inte mer än du eller kanske mindre, eftersom du är äldre och mera erfaren. Sök du hans rike på ditt eget sätt. Jag söker på mitt.»

Simon från Kyrene sträckte tankspritt ut sin valkiga hand och strök Myrina över kinden där hon fortfarande satt på stadens navelsten. »Om jag bara hade en dotter», klagade han. »Jag har alltid önskat mig en dotter. Kanske skulle jag själv vara en mildare man om jag utöver pojkarna också hade fått en liten flicka.»

Han stirrade förundrad på sin hand. Det var redan mörkt och man tände lamporna utanför husen. »Vi har talat mycket igen», sade han. »Ju mer vi talade, desto oroligare blev jag, men jag behövde bara röra vid din dotters kind, så slutade mitt huvud att värka och jag känner mig väl till mods.»

»Hon är inte min dotter, så gammal är jag ändå inte», sade jag. »Det är min syster Myrina och hon förstår inte ditt språk.»

»Hon var säkert med dig på berget», sade Simon från Kyrene och stirrade sömnigt på sin hand. »Det kände jag strax jag rörde vid henne. På dig kändes det inte alls när du törnade ihop med mig och högg mig i armen. Ur henne gick det frid i mig och nu bekymrar jag mig inte längre för onödiga ting. Det var inte alls meningen att jag skulle lyssna på dina förnumstiga ord, utan meningen var att jag skulle röra vid din systers kind.»

Detta tyckte jag var orättvist sagt, men jag ville inte störa hans

sinnesfrid med några invändningar, om han verkligen hade fått ro genom att stryka Myrina över kinden. Men jag kände mig trött som om blotta talandet skulle ha tröttat mig mer än den dagslånga vandringen. Därför ville jag fortsätta till termerna, men Simon från Kyrene följde oss åt och tog Myrina vid handen så att vi gick alla tre hand i hand med Myrina i mitten. Då vi kom till ett upplyst härbärge ville han nödvändigt bjuda oss på en måltid. Härbärget var ett av dem där frisinnade judar och hedningar kan äta ur samma fat.

Vi bröt således bröd tillsammans och åt fisk och sallad tillsammans, och det var ingen som tog anstöt av att Myrina åt med oss. Simon från Kyrene lät även blanda vin åt oss, men drack själv bara vatten. Myrinas ögon fick glans, hennes magra kinder rodnade och även jag kände det lätta ruset i min kropp av god mat och vin. Under det vi åt talade Simon från Kyrene med en alldeles annan och mildare röst än förut. För att roa oss berättade han en historia på sin kyreneiska grekiska:

»Vid världens andra ände ligger ett mäktigt rike, därifrån sidenet kommer till Rom. Det är så långt borta att sidenvägen löper genom många länder, och det tar två år för sidenet att komma till Tyros. I romerska riket är jorden röd, men i sidenriket är jorden gul och även invånarna där är gula i skinnet. Det här är inte någon saga, för jag har själv träffat en gulhyad man i Tyros, och hans gulhet kom sig inte av någon sjukdom, utan han försäkrade mig att i hans hemland är alla människor gula från hårfästet till tårna och att hans land är mäktigare än Rom och så högt bildat att den grekiska bildningen är barbarisk jämförd med den i hans land. Antagligen överdrev han sitt hemlands förtjänster, för han var landsflyktig. Han berättade, och detsamma hörde jag av andra långväga färdmän, att det hade fötts en ny konung i hans land, som avsatte den förre konungen och kallade sig själv himmelens son. Han ändrade om den rådande ordningen i landet och kungjorde att jorden var gemensam egendom, så att ingen längre fick äga någon jord, utan alla skulle odla den gemensamma jorden och kungen skulle se till att var och en fick sin försörjning. Och det är alls inte länge sedan det här hände, för kungen hann härska i tjugu år, och det är bara några år sedan det budet nådde fram till Tyros, att bönderna hade rest sig och gjort uppror och störtat honom, och en ny härskare hade återinfört den gamla ordningen. Flyktingen begav sig strax från Tyros tillbaka till sitt land, där han hade haft en högt uppsatt ställning före den besatte kungens tid.»

»Naturligtvis är det mycket som är dikt och saga av det här», fort-

for Simon från Kyrene. »Den där gule mannen påstod till exempel att det är maskar som tillverkar allt silket i hans land, så att människorna bara behöver samla ihop tråden och väva siden av den. Men jag har tänkt mycket på den där himlasonen och den där vanvettiga ordningen han uppfann. I romerska riket kunde det en dag gå på samma sätt, när allt mera jord samlas i händerna på några få, så att alla andra människor till sist är slavar och daglönare. Då skulle det ju för det stora flertalet göra alldeles detsamma om jorden var allas gemensamt och odlades för statens räkning eller om den ägdes av några få enskilda. När jag tänker på Jesus från Nasaret fruktar jag därför ibland, att han när han blir konung kommer att införa en liknande ordning, så att ingen längre har någonting eget utan allt är gemensamt. Men hur farligt och omöjligt det är att leva så kan bara den som själv har varit slav begripa. Till och med en slav måste äga någonting själv, hur litet som helst, för att orka leva. I Kyrene hände det att en slav var stolt till och med över sin fotboja, om den var större och tyngre än andras. Men hur som helst, jag känner mig lättad när jag förstår att Jesus från Nasarets rike inte är av denna världen. Skulle han ha strävat till den sortens ordning så hade han låtit sig födas till kejsare i Rom och inte som konung över judarna.»

Jag sade varnande: »Är det klokt att vi talar politik på ett allmänt härbärge. Men så vitt jag förstår kom Jesus från Nasarets rike till jorden när han föddes här och det finns fortfarande kvar, fastän det är ett osynligt rike och ingen utvärtes härskare kan komma åt det. Hans anhängare kan man förfölja, men hans rike kan ingen störta, eftersom det finns inuti oss, ifall du förstår vad jag menar, när jag inte förstår det själv engång.»

Simon från Kyrene skakade vemodigt på huvudet och klagade: »Vad du är oerfaren och hur litet du känner människorna. Den där himlasonens rike störtades efter tjugu år, fastän ordningen där var sådan att man kan begripa den. Hur skall ett osynligt rike kunna bestå när han själv är borta. Tro mig, när vi som har sett honom är döda, då lever inte minnet av honom många år till på jorden. Hur skulle man kunna förplikta någon att tro på ett osynligt rike som inte själv har sett att han är Guds son. Kanske skulle någonting av honom bestå upp till hundra år, om hans lära var förnuftig och inte stred mot den mänskliga naturen, men nu går den stick i stäv mot allt som har funnits.»

Hans förnuftiga ord gjorde mig dyster till mods. »Tror du alltså

inte att världen kommer att förändras på grund av honom och genom hans namn», frågade jag.

»Det tror jag inte», svarade Simon från Kyrene uppriktigt. »Nej, den här världen och människans natur kan inte ens Gud själv ändra på längre.»

»Sannerligen», utropade han. »Galiléerna här, de gjorde ju vad de kunde för att kröna honom till konung efter det han hade bespisat femtusen män. Om de missförstod honom så grundligt, hur skulle då de förstå honom som aldrig ens har sett honom. Märk väl att hans lära är tvivelaktig och farlig. Han kallade syndare. Ännu på korset lovade han till och med en av rövarna som var korsfäst bredvid honom att få komma in i hans rike. Med ett ord sagt, det är bara pack som inte har annat att hoppas på som kan lyssna till hans lära. De som har makten ser säkert till att en sådan lära inte blir alltför mycket spridd.»

Myrina lyfte leende handen och strök honom över de skäggiga kinderna. »Varför är du så orolig och bekymrad över hans läras spridning», frågade hon. »Det är väl inte din sak, och inte min bror Marcus sak, och inte min. Låt oss hellre glädja oss över honom och över att vi fick se honom på berget. Han är ett gott ljus och jag kommer aldrig att känna mig riktigt värnlös efter att ha sett honom. Du talar bara om det onda mörkret.»

Myrina hade suttit så ödmjukt tyst att vi båda blev förvånade då hon tog till orda, alldeles som om det hade varit ett livlöst bord som plötsligt fick talegåvan. Glädjen vände tillbaka till oss båda och då vi såg på hennes strålande ansikte blygdes vi båda över vårt fåvitska prat. Riket var åter inom oss och mitt hjärta blev flödande fullt av kärlek till Myrina och även till Simon från Kyrene. Vi satt länge tysta och endast såg på varandra och oväsendet från de andra gästerna i härbärget störde oss inte.

Både Myrina och jag sov bakom fördragna förhängen i vårt rum nästan ända till middagstiden, så utmattade var vi av vandringen och allt vad vi hade upplevt. Och vår glädje försvann inte under sömnen, utan den var kvar inom oss då vi vaknade och vi fröjdade oss då vi såg varandra vakna.

Jag mörknade först då jag mindes Claudia Procula och att jag var förpliktad att tala om för henne vad jag hade sett på berget. Myrina frågade vad som felades mig. Då jag berättade för henne om Claudia Procula och hennes sjukdom föreslog hon tillitsfullt att vi skulle bege

oss tillsammans till Claudia Procula och vittna och berätta om glädjebudskapet.

Först kände jag likväl ett behov att två mig ren efter färdens mödor. Det var som om min färd skulle ha börjat redan i Jerusalem. Min judiska mantel luktade svett och min livklädnad var solkig. Jag ville klä mig i rena kläder och hade inte längre någon lust att behålla mitt skägg eller anledning att dölja att jag är romare. Därför gick jag till termerna, lät raka mig, frisera håret och plocka kroppen ren. Efter att ytterligare ha låtit massera mig efter färdens mödor och gnida in kroppen med salvor tog jag på mig nya kläder och skänkte tjänaren de gamla. Då jag nu tog mig ut som förut begynte jag skämmas för mig själv över att jag hade försökt lirka mig till judarnas ynnest med skägg och manteltofsar. Då jag kom tillbaka till mitt rum tog jag även fram guldringen ur min börs och trädde den på tummen.

Myrina kom tillbaka från badet och jag såg att även hon hade låtit lägga håret, förskönat sitt ansikte och klätt sig i en vit klädnad med mönster av guldtråd. Vi såg båda långt på varandra, som om vi inte längre hade vetat vilka vi var. Jag borde ha glatt mig åt att märka att jag inte behövde skämmas för henne inför de förmögna badgästerna eller Claudia Procula. Men jag blev inte glad åt hennes skönhet. Hennes klädsel och det målade ansiktet gjorde henne främmande. Jag förstod att jag hellre hos henne ville se flickan med det magra ansiktet och de smala lemmarna som hade sovit i min famn på en bergssluttning i Galiléen med en fläckig mantel till täcke.

Men säkerligen hade hon gjort sitt bästa för min skull. Därför kunde jag inte klandra henne och bekänna att jag älskade hennes nötta skådespelarsandaler mer än granna skor och guldtråd. Men Myrina gav mig en främmande blick och sade:

»Så såg du ut ombord på båten till Joppe. Så såg du ut när du gav mig det stora silvermyntet ur din börs. Det är väl rätt att du vill påminna mig om vem du är och vem jag är. Det var obetänksamt av mig att föreslå att du skulle ta mig med inför prokuratorns gemål.»

Jag erinrade henne om den glädje vi båda hade känt då vi såg varandra vakna och sade: »Du måste förstå att jag var trött på den svettiga yllemanteln och skägget och ville känna mig ren igen. Om alla rätttrogna judar viker åt sidan för min blotta skugga nu då jag ser ut så här, så skall de kanske själva en gång få erfara detsamma, och världens folk skall spotta när de ser en jude. Jag trodde du skulle bli glad åt att se mig så här.»

Men det kom en svalka mellan oss. I själva verket fick jag tanken

att det verkligen kunde vara opassande att ta henne med till Claudia Procula. Men i mitt hjärta kände jag att jag förrådde henne om jag tänkte så, och jag ville inte förråda henne på några villkor. Efter en lång övertalning gick hon med på att följa med och i detsamma kom tjänaren och anmälde att Claudia Procula var villig att ta emot mig.

Då vi närmade oss sommarpalatset märkte jag att badgästerna inte längre svärmade nyfiket omkring det för att försöka se in i trädgården och inte heller syntes Herodes Antipas' rödmantlade hedersvakter till. En syrisk legionär ur Claudias egen svit vinkade lättjefullt med handen till tecken på att jag fick gå in. Det syntes på allt att den judeiske prokuratorns gemåls besök i Tiberias numera räknades till ortens vardag. Hon var endast en förnäm badgäst bland de andra badgästerna.

Claudia Procula vilade i ett svalt rum bakom ett vajande förhänge. Hon hade inte gjort sig mödan att försköna sig för min skull. Jag såg rynkorna vid hennes ögonvrår, hennes missnöjda munvinklar och hennes ålder. Men i övrigt var hon lugn och vaken och ryckte inte längre till med skälvande händer. Nyfiket granskade hon Myrina från huvud till fot, lyfte frågande på huvudet och gav mig en blick.

»Det är min syster Myrina», sade jag. »Hon var med mig på berget. Därför tog jag henne med inför dig, Claudia. På så sätt kan vi samtala på tre man hand utan lyssnare.»

Efter ett ögonblicks betänkande sände Claudia Procula bort sin sällskapsdam, men hon bad oss inte sitta, utan lät oss stå inför henne. Hon började prata på med stor livlighet i det hon oavbrutet såg på Myrina, och berättade:

»Du vet inte hur mycket du gick miste om och hur mycket du kunde ha lärt dig om sederna här i landet, om du hade följt med mig till tetrarkens gästabud efter kappränningen. Jag får lov att medge att Herodias är avsevärt bättre än sitt rykte och hon lider själv av sin ledsamma ställning. Hon skänkte mig ett tredubbelt persiskt halsband och vi talade alldeles öppet med varandra om allting. Naturligtvis är hennes dotter Salome en skamlös liten slinka och hon kan linda Herodes Antipas om lillfingret, men det har hennes mor idel nytta av. Herodias själv är ju inte längre så ung. Dessutom tycks Herodes den stores avkomlingar inte blygas för blodskam i någon form. Det verkar som en nedärvd sed hos dem, och vi romare är väl inte de rätta att döma i österlandets seder. Men de kan i varje fall vara alldeles förtjusande, om de bara vill. Hur som helst, Herodias är inte utan betydelse och hennes mål tycks vara att skaffa sin man kungavärdighet, så den saken fick vi också tala ut om. För Pontius Pilatus är det livsviktigt att inte

Herodes Antipas av pur elakhet skriver obehagliga brev till kejsar Tiberius. Och Herodias å sin sida förstår gott att Tiberius inte är annat är en sjuk gammal gubbe numera. Sejanus håller Pilatus om ryggen. Det är honom vi har att tacka för prokuratorsämbetet. Som sakerna står nu har både Herodes och Pontius största nyttan av att stå väl med varandra och två varandras händer. Den saken blev klargjord mellan Herodias och mig. Därför har min badkur varit nyttig och jag är mogen att fara tillbaka till Caesarea.»

I själva verket var det inga farliga hemligheter hon avslöjade, för dessa saker står klart för varje tänkande människa. Kejsar Tiberius är en skröplig gubbe och blotta namnet Sejanus väcker redan en sådan fruktan att alla förnuftiga män i romerska riket nöjer sig med att tiga och vänta på att han skall få folktribuns ställning och den slutliga makten. Jag trodde att Claudia med sina sidoblickar hade försökt lista ut om Myrina förstod latin, men nu pekade hon plötsligt på Myrina och utropade:

»Vid Hekate och hennes svarta valpar, vad den flickan är livslevande lik Tullia.»

Jag stirrade förskrämt på Myrina, och ett ögonblick var det verkligen som om hon påmint om dig, Tullia. I det ögonblicket visste jag även att jag aldrig skulle sända av dessa brev till dig, och jag visste också att jag aldrig mer vill råka dig. Jag kände idel motvilja och fruktan då jag såg dig framför mig i Myrinas gestalt. Men förhäxningen vek, och då jag betraktade Myrina drag för drag förstod jag att det inte finns någonting av dig hos henne. Trots det fortfor Claudia Procula illvilligt:

»Just det, om hennes ögon vore mörka och strålande och näsan finare skuren, håret svart och munnen fyllig, så skulle hon verkligen påminna avlägset om Tullia.»

Jag visste inte längre om hennes avsikt endast var att driva gäck med Myrina. Jag tror likväl att hon menade allvar och även själv undrade vad det var hos Myrina som kunde erinra om dig, Tullia, då ni ändå inte har ett enda drag gemensamt. Jag brusade upp och sade:

»Låt Myrina vara i fred. Hon vet själv att hon inte är vacker. Och Tullia vill jag inte minnas. Låt oss tala grekiska. Vill du veta vad som hände på berget eller inte.»

»Javisst», erinrade sig Claudia. »Vad hände på berget och fick du se Jesus från Nasaret.»

»Vi såg honom båda», sade jag. »Han har stått upp från de döda och lever.»

Även Myrina sade långsamt: »Ja, ja, han lever.»

Då gjorde Claudia Procula en egendomlig fråga: »Hur vet du att det verkligen var Jesus från Nasaret.»

Det hade jag inte tänkt på. Ett ögonblick var jag förvirrad. Så svarade jag: »Naturligtvis var det han. Vem annan kunde det ha varit. Där fanns över femhundra människor som kände igen honom.» Jag måste skratta. »Jag såg honom själv, jag mötte hans blick. Det var nog. Han var ingen vanlig människa.»

Även Myrina sade: »Ingen människa kan se på en på det sättet.»

Claudia Procula betraktade oss skarpt och ställde en förhörsfråga: »Det var natt när ni såg honom. Var inte månen i nedan och natten mycket mörk.»

»Det var mörkt», medgav jag. »Ändå såg jag honom tillräckligt tydligt. Det gick inte att ta miste på honom.»

Claudia Procula slog ut med händerna och sade: »Nej, naturligtvis betvivlar jag inte att han var han och så vidare. Men Herodes Antipas' läkare har fortsatt att sköta mig och besökt mig då och då. Också Herodias sade mig i förtroende att de mycket väl kände till att det har rört sig en främmande man i Galiléen som många har tagit för Jesus från Nasaret. Men rapporterna går i sär och ingen har bestämt kunnat beskriva hans utseende. Hovfolket tror inte att det är Jesus från Nasaret. De tror att det är någon vanvetting eller besatt som har sårat sig i händer och fötter med flit. Eller också att hans lärjungar efter att ha stulit liket ur graven har fortsatt spelet med att låta någon föreställa honom.»

Då Claudia Procula såg min blick sade hon urskuldande: »Jag säger bara vad jag har hört. Jag påstår inte att det är min åsikt. Men det finns ju flera möjligheter. Läkaren har för sin del haft sakliga diskussioner om saken med andra lärda. Vet du att i öknen vid Döda havet bor det en judisk sekt i ett slutet hus, och de har genom fasta, böner, asketism, gemensamma måltider och vattendop blivit så heliga att medlemmarna inte längre är vanliga mäninskor. Det påstås att deras vita klädnader lyser i mörker. De har hemliga förbindelser i Jerusalem och annanstans med. I själva verket betraktade Herodes den store dem som så pass farliga att han förföljde dem. De var tvungna att fly till Damaskus. Därifrån vände de tillbaka till öknen först när han var död. Man vet inte mycket om dem, för de tar inte emot några gäster, men det kan hända att de, eller åtminstone de heligaste bland dem, vet mer än andra. Det finns olika grader bland dem från heliga till ännu heligare.»

»I går nämnde Herodes Antipas' läkare, efter det att han hade talat med andra lärda, att det också finns den möjligheten, att ökensekten av något skäl följde noga med Jesus från Nasarets verksamhet och beskyddade honom, kanske utan att han själv visste om det. Särskilt misstänkt är att det var två av högsta rådets medlemmar som tillsammans begravde Jesus efter korsfästelsen. Maria Magdalena såg en vitlysande gestalt i graven i morgondunklet och trodde att det var en ängel. Jesus från Nasarets lärjungar är enkla män och kan ha varit alltför rädda för att stjäla hans lik, men för de heliga från öknen var det inte svårt. Kanske trollade de liv i liket eller också låter de nu någon bland sig själva visa sig för enkelt folk i Galiléen. Varför de vill få folket att tro att Jesus från Nasaret är uppstånden, det är svårt att veta. Kanske har de sina egna skäl att vilja rucka på templets prestige. Men en människa som är van att tänka politiskt finner på politiska orsaker till allting, som läkaren sade. Lika gärna kan de ha religiösa orsaker som bara de själva känner till. Men de är kloka nog att inte fortsätta bedrägeriet för länge. Så vitt jag förstår är det slut nu, i och med att han, vem det än må ha varit, har visat sig i mörkret på berget för nasaréns påtagliga anhängare.»

Då Claudia märkte med vilken förvirring jag följde med hennes förklaringar slutade hon, slog ännu en gång ut med händerna och sade: »Jag tror inte det där. Jag bara säger vad andra har sagt. Hans egna närmaste lärjungar skulle väl ändå inte ta miste på honom ens om det var mörkt, ifall de inte är med om planen. Men säg mig bara en sak. Talade du med honom om mig.»

Jag blev förlägen och sade vädjande: »Jag kan inte förklara saken för dig på ett begripligt vis, men jag tror att jag inte kunde ha talat med honom om dig också om jag hade velat det. Och jag ville inte, för alla andra tankar försvann ur mig när jag fick se honom.»

Till min förundran förebrådde Claudia mig inte. Tvärtom sade hon belåtet: »Johanna sade mig alldeles det samma. Men hon svepte in litet jord i en duk från ett ställe där hon mindes att Jesus hade stått, och tog den med sig till mig för att den skulle bota mig om jag rörde vid den eller lade den på pannan över natten. Men jag behöver den inte längre.»

Hon gav mig en gåtfull blick och förbluffade mig grundligt då hon sade: »Ser du, jag var själv med på berget och han botade mig.»

Då hon såg min häpnad brast hon ut i ett muntert skratt, klappade händer och utropade: »Nu blev du allt förvånad. Sätt dig här bredvid mig, Marcus, och sätt dig du med, flicka, var du vill. Nej, jag menar

inte att jag kroppsligen var med på berget, men samma natt hade jag en god dröm för första gången på långa tider. Du vet att jag är en känslig och nyckfull kvinna. I mina drömmar brukar jag ofta bli nupen och kindpustad och luggad, och det är allt så verkligt och tydligt, och jag kan inte röra ett finger, hur jag än försöker, ända tills jag äntligen får fram ett ljud och vaknar av mina egna skrik så kallsvettig och full av ångest att jag inte vågar somna om.»

»Vi talade om berget», fortfor hon sansat. »Jag tänkte mycket på berget, och det är alltså inte underligt att jag den natten var där i drömmen, så känslig som jag är. Det var så mörkt att jag mera anade än såg de många orörliga skepnaderna som låg på knä på marken i väntan omkring mig. Och jag var alls inte rädd i drömmen. Så stod en lysande gestalt framför mig och jag vågade inte lyfta huvudet och se på honom. Jag var visserligen inte rädd, men jag hade en tydlig känsla i drömmen av att det var bäst att jag inte såg honom i ansiktet. Gestalten talade till mig med mild röst och frågade: Claudia Procula, hör du min röst. Jag svarade: Jag hör din röst. Han sade: Jag är Jesus från Nasaret, judarnas konung, som din make Pontius Pilatus lät korsfästa i Jerusalem. Jag svarade: Ja, det är du. Så talade han till mig om lamm, som jag inte förstod, för fårskötsel vet jag ingenting om och lade därför inte allt på minnet. Men det var som om han hade förebrått mig då han till sist sade: Jag är lammens port. Jag tillåter inte någon tjuv och rövare att dräpa mina lamm. Jag förstod strax att han med tjuv och rövare menade Pontius Pilatus och försäkrade: Han kommer säkert inte att förfölja dina lamm längre och han skulle inte ha avrättat dig heller om han inte hade varit tvungen av politiska skäl. Men han fäste sig inte vid min förklaring. Av det förstod jag att den saken var idel luft för honom numera och att han inte hyste agg till Pontius Pilatus. Han fortsatte att tala om lamm och sade: Jag har även andra lamm. Då jag inte kunde svara något annat så sade jag för att visa mig vänlig: Jag tror att du är en god herde. Det var som om han hade blivit glad över mina ord, för han svarade strax: Du sade det, jag är den gode herden och en god herde ger sitt liv för sina lamm. Jag fick en sådan lust att gråta i drömmen och jag hade velat fråga honom om jag fick bli ett av hans lamm. Men jag vågade inte. Jag kände bara att han lade handen på mitt huvud och vid det vaknade jag, och ännu när jag vaknade kände jag hans hand på huvudet. Det var en god dröm och den bästa dröm jag har haft. När jag hade erinrat mig den riktigt noga så att jag inte skulle glömma någonting av den, somnade jag om och sov länge, och sedan dess har jag inte haft en enda mar-

dröm. Som jag förstår saken har han botat mig på villkor att Pontius inte skall förfölja hans anhängare.»

Claudia Procula fnissade som en ung flicka, men satte förläget handen för munnen. »Det var lätt för mig att lova», fortfor hon. »Pontius har ju inget skäl att förfölja nasaréns vänner. Tvärtom. Om de blir ett parti med tiden, så betyder det ju bara ökad splittring bland judarna och passar Roms politik. Drömmar är ju bara drömmar, och att han talade om lamm beror väl på att jag har hört att han ofta brukade göra det när han undervisade. Men hur som helst. Det var en tydlig dröm och jag hade den samma natt som du och din flicka såg honom på berget. Framför allt har jag blivit botad för mina mardrömmar.»

»Visserligen», fortfor hon, »har Herodes Antipas' läkare försäkrat att min förbättring beror på de heta svavelbaden och hans egen behandling. Naturligtvis kan jag inte göra honom illtyckt, utan han skall få de brukliga skänkerna. Likväl tror jag själv, och du kan skratta åt det om det lyster dig, att Jesus från Nasaret visade mig barmhärtighet och botade mig i drömmen därför att jag har tänkt på honom så mycket och haft onda drömmar för hans skull.»

Och hon sade segervisst: »Så vem ni än såg på berget, så har åtminstone jag sett Jesus från Nasaret i min dröm. Men inte för det, Susanna är säker på att det var Jesus från Nasaret hon såg på berget, och jag tvivlar inte på hennes ord.»

Jag tänkte på hennes dröm, började bäva av glädje och frågade ivrigt: »Sade han dig verkligen i drömmen att han också har andra lamm. Om så är, så har han gett sitt liv också för dem. Myrina, hörde du, vi är inte främlingar i hans ögon.»

Claudia Procula brast i skratt och utropade: »Nej, nej, all den här lammgalenskapen går för långt. Jag känner Jesus från Nasaret och tror rätt så säkert att han har stått upp från de döda och är Guds son. Susanna har undervisat mig så att jag kan be till honom när det behövs, och vissa av hans bud tänker jag följa, i den mån jag kan göra det i hemlighet och utan att skada min ställning. Till kejsarens genius måste jag i varje fall offra, också om jag inte skulle bry mig om Roms andra gudar. Men den besvärligaste frågan för mig är vad av allt det här jag skall tala om för Pontius Pilatus. Han är en rätt så torr man och har studerat lagkunskap och tror just inte på under.»

»Jag skulle tro», sade jag tveksamt, »att det bästa är att du säger så litet som möjligt om Jesus från Nasaret till honom. Hela fallet är oangenämt för honom och kränkte hans rättskänsla. Därför blir han endast förargad om du påminner honom om det.»

»Det är svårt att veta vad han innerst tänker», sade Claudia Procula. »Som romersk ämbetsman är han så van att dölja vad han känner att jag ibland undrar om han har några känslor alls. Han är inte ond. En värre prokurator hade Judén kunnat få. Det är fel att kalla honom tjuv och rövare, men det är den vanliga judiska hetsen. Du kan ha rätt. Jag berättar ingenting, om han inte frågar.»

»Från en sak till en annan», fortfor hon och såg uppmärksamt på mig. »Det fröjdar mig att se att du är slätrakad och anständigt klädd igen. Det har säkert gjort dig gott att få se honom på berget, för jag var redan orolig för din skull. Jag var rädd att judarna hade gjort dig omtöcknad. Du såg så extatisk ut, att också läkaren, som du träffade den gången, efteråt frågade vad dig egentligen felades. Borde du inte vända hem till Rom igen snart. I Baiae blommar rosorna nu. Där skulle du inte ha långt till Capri. Någon vän till dig här österut skulle kunna bli dig handgripligt tacksam för noggranna och riktiga uppgifter då och då om kejsarens hälsa. Naturligtvis i på förhand överenskomna hemliga ordalag, för annars är det livsfarligt att skriva om hur kejsaren mår.»

Hon lade huvudet på sned och såg på Myrina och tyckte antagligen inte om vad hon såg. Med en ryckning på sina magra axlar sade hon grymt: »Ett års landsflykt räcker väl till för att svalka av en alltför upphettad älskare, så du duger väl åt Tullia igen. Jag har skäl att tro att hon under tiden har fått sitt äktenskap upplöst och har gift om sig, så att ni kan börja om igen i lugn och ro. Det är ingen i Rom som står dig efter livet, om det är vad hon vill inbilla dig.»

Hon talade väl sanning. Knappast hotar mig någon fara längre i Rom. Det stack till i mig. Inte för din skull, Tullia, utan för min egen vanvettiga egenkärleks skull, då du kunde inbilla mig att du skulle följa efter mig till Alexandria.

»Jag tror inte att jag någonsin kommer till Rom mer», sade jag bittert. »Blotta tanken på rosor äcklar mig.»

»Kom åtminstone till Caesarea någon gång», lockade Claudia Procula. »Det är en ny och civiliserad stad och ojämförligt mycket ståtligare än Herodes Antipas' Tiberias. Därifrån går det båtar vart du vill. Där kan du också få råd som kan hjälpa dig att göra något av ditt liv. Vackra judinnor och små grekiska flickor är inte i längden tillräckligt för en romare.»

Myrina gjorde överraskande slut på samtalet genom att lugnt resa sig upp och hövligt tacka Claudia Procula för den heder som hade

vederfarits henne. Därpå slog hon mig lika lugnt med flata handen först på den ena kinden och så på den andra, tog mig vid handen och ledde mig till dörren. Där vände hon sig om och sade:

»Höga Claudia Procula, oroa dig inte för vart Marcus går och vad han gör av sitt liv. Jag, Myrina, skall se till att det lammet inte går vilse.»

Elfte brevet

Marcus Mezentius Manilianus hälsar den forne Marcus.

Mitt förra brev blev avbrutet, och jag fortsätter det inte. Detta brev riktar jag inte till Tullia, eftersom det inte låge något förnuft i att göra så. I mina hemliga tankar visste jag redan medan jag skrev de förra breven att de inte var avsedda för henne. Blotta hennes namn är mig nu en plåga och gör mitt forna liv motbjudande att tänka på. Inte heller för Myrinas skull vill jag skriva detta brev till Tullia.

Därför hälsar jag endast mitt forna jag, så att jag någon gång efter många år skall kunna återkalla i minnet allt som har hänt mig denna tid just så som det var. Tid och avstånd kommer händelser att blekna, minnet fördunklas och trots den bästa vilja i världen minns man fel. Redan medan jag skriver dessa brev pinar mig tanken på att jag kommer orätt ihåg, överdriver eller lägger någonting till ur min egen inbillning. Men det är i så fall inte med avsikt. Det händer även vid rättsförhör att trovärdiga vittnen går ed på helt skiljaktiga vittnesmål.

Det är desto viktigare för mig att skriva, eftersom jag har blivit förbjuden att tala. Och om hans rike skulle jag inte ens kunna förkunna mer än att jag har sett honom dö och med egna ögon sett honom uppstånden så oförnekbart att jag aldrig kan betvivla det. Men också detta har jag förbjudits att säga, för att jag inte är jude och omskuren.

Om alltså någon annan som bättre känner rikets hemlighet berättar alldeles annorlunda om allt detta, så är jag villig att medge att han har rätt och att han vet mer än jag själv vet. Min berättelse duger bara för mig själv, så att jag ännu på min ålderdom, om jag blir gammal, skall kunna dra mig allting lika noga till minnes som jag kan det nu. Därför har jag skrivit ner så mycket överflödigt och ovidkommande som har betydelse endast för mig själv. På samma sätt skall jag fortsätta. Efter många år skall dessa brev säga mig: Om jag så

noggrant har kommit ihåg det onödiga och likgiltiga, så har jag väl mints det viktiga lika mycket.

Då jag skriver vill jag blotta mig, för om jag rannsakar mig vet jag att jag är lättfärdig och fiken efter allt nytt, och det bor ingen fasthet inom mig. Fåfäng och självisk är jag även, en slav under min kropp, som Myrina säger, och jag har ingenting att yvas över. Även för den skull är det bra att jag skriver detta, så minns jag, ifall jag någonsin skulle börja yvas över mig själv.

Jag har blivit befalld att tiga. Jag underkastar mig det och medger öppet att det är rätt. Jag har inte den fasthet som är nödig, utan jag är i allt som ett vatten som man häller ur ett kärl i ett annat och alltid underkastar sig det nya kärlets form. Om jag åtminstone kunde hålla mig klar, men allt vatten grumlas och förfars med tiden. Då jag en dag är bara ett stillastående vatten skall jag läsa allt på nytt för att minnas att jag en gång fick ana hans rike.

Varför kom just jag som den främling jag är att vittna om hans uppståndelse och uppleva hans rike. Det vet jag inte. Jag är fortfarande övertygad om att allt detta inte har hänt mig utan skäl. Men jag känner mig själv och vet att min övertygelse kommer att smulas sönder med åren.

Men på vilket sätt jag än kommer att fördärvas för min svaghets skull i denna tröstlösa tidsålder av tvivel och njutningar, så har likväl den spådom jag fick av den ensamme fiskaren vid stranden blivit mig en god och kär spådom. Fastän hur det skulle bli möjligt att det går mig så, det förstår jag inte. Den är bara en skymtande förhoppning, eftersom det är svårt för människan att leva utan hopp. De andra är så överflödande rika och jag är fattig i bredd med dem. Men jag har Myrina. Kanske har jag fått henne att hoppas på, eftersom hon har den fasthet som jag saknar.

Myrina säger visserligen att jag har blivit henne given för att hon skall valla mig i brist på en bättre herde, även om det fordrar stort tålamod av henne. Jag skriver detta i Jerusalem dit hon helt plötsligt förde mig, men för hennes skull vill jag ännu i det jag skriver vända tillbaka till termerna i Tiberias.

Och jag kan inte längre förklara hur vår träta kunde uppstå, då det trots allt bodde en så stor glädje inom oss. Kanske berodde det på Claudia Procula. I varje fall tappade Myrina behärskningen, slog mig på örat och släpade mig bort ur Claudia Proculas hus.

Jag vill minnas att hon då vi åter stod i vårt rum förklarade, att ju fler förnäma kvinnor hon ser, desto säkrare känner hon sig själv

för att hon är det hon är och inte låtsas vara något annat. I rummet letade hon förgäves efter sina gamla kläder för att strax lämna mig. Jag höll henne inte tillbaka, eftersom jag var kränkt och hon talade till mig med så stingande ord att endast Tullia i sina värsta ögonblick skulle ha kunnat tävla med henne.

Av min självbelåtenhet lämnade hon föga kvar. Hon påstod till och med att jag hade svikit Jesus från Nasaret inför Claudia Procula genom att förnedra mig till att lyssna på hennes tomma sladder. Hon ville inte ens tro att Claudia Procula hade haft någon dröm. Jag kunde över huvud taget inte alls förstå mig på henne, som ända dittills hade varit så tystlåten och stillsam. Jag tänkte att hon väl nu visade sin rätta ull och att jag tidigare hade misstagit mig på henne.

Så elakt och träffande pekade hon ut för mig alla mina fel att jag tänkte att en demon måtte ha farit i henne. Hur skulle hon väl annars ha kunnat tala om mig med sådan klarsyn och beskriva mycket som hon omöjligt kunde veta om mig. Hon plockade mig med ett ord sagt så grundligt att jag inte hade en fjäder kvar, och i allt hon sade fanns just så mycket sanning att jag var tvungen att lyssna på henne, trots att jag redan hade beslutat att jag aldrig någonsin skulle säga ett enda ord till henne vidare.

Till slut lugnade hon sig så mycket att hon kunde sätta sig med huvudet mellan händerna, stirrade framför sig och sade: »Sådan är du alltså. Jag hade redan tänkt att jag skulle lämna dig, och det vore rätt åt dig. Men för Jesus från Nasarets skull kan jag inte överge dig, när han engång har skaffat mig dig på halsen. Sannerligen, i världen är du som ett får bland vargar och kan inte hålla någon stången. Dig skulle vem som helst kunna förvilla i en handvändning. Och jag tål inte att se hur du slickar dig om munnen när du minns den där Tullia och dina forna lösaktiga äventyr. Lägg kvicka tag undan den där guldringen du går med på tummen.»

Hon steg upp och nosade på mig och sade förebrående: »Du doftar som en alexandrinsk lustgosse. Jag tyckte bättre om ditt huvud när du hade håret fullt av kardborrar än när du har det lagt i lockar som nu. Sannerligen, jag skulle lämna dig om jag ändå inte i alla fall hade vandrat med dig på stigarna i Galiléen och sett att du kan svälja damm och torka svett ur pannan utan att klaga över trötta fötter.»

Sådant var det hon sade mig, ända tills orden tröt henne. Jag nedlät mig inte att svara, och jag ville inte ens se på henne, eftersom hon sade mycket som var sanning om mig. Jag gitter inte skriva ned

allt vad det var, för mina svagheter kommer ändå fram i det jag har skrivit, trots att jag inte har förstått det förut.

Men till slut sade hon: »Gå till dig själv och tänk efter om det är sant vad jag säger eller om jag överdriver. Men jag vill inte längre dela rum med dig.»

Hon gick sin väg och smällde igen dörren efter sig så att det rungade i huset. Om en stund kom en förvirrad tjänare och hämtade hennes tillhörigheter, men jag var inte orolig för henne. Jag visste att värden på härbärget säkert skulle skaffa henne ett annat rum efter det att hon hade blivit mottagen av Claudia Procula.

Då jag hade tänkt över allt vad Myrina hade sagt mig kände jag mig mycket förkrossad, men så började jag skriva mig till minnes allt som hade hänt. Om henne skrev jag så rättrådigt jag kunde och försökte låta bli att blanda in min egen bitterhet i vad jag skrev. Jag skrev flera dagar i sträck i mitt rum bakom fördragna förhängen, och jag lät tjänarna bära upp maten på rummet åt mig. En gång var Myrina inne och sade att hon skulle gå till Tiberias och beställa en grekisk gravsten till sin brors grav. En annan gång kom hon och talade om att Natan var där med åsnorna och frågade efter mig. Men jag förhärdade mig och svarade henne inte. Jag endast tecknade åt henne att jag inte ville bli störd då jag skrev.

Därefter kom Myrina inte fler gånger och bad mig om lov att gå någonstans. Först efteråt fick jag höra att hon hade varit på besök hos Maria i Magdala. Även i Kapernaum hade hon varit tillsammans med Natan.

Jag räknade inte dagarna medan jag skrev. Tiden blev mig så förblandad att jag skrev också om nätterna då jag inte fick sömn. Till slut smälte min bitterhet bort inom mig, och då jag sjönk i sömn och då jag vaknade igen tänkte jag på Myrina på nytt och på det hon hade sagt om mig. Jag tänkte att det väl var på tiden att någon sade mig allt detta om mig själv. Då och då kunde jag vara stilla och ödmjuk i mitt hjärta, men så blev jag på nytt uppblåst av min egen förträfflighet och trodde mig vara förmer än andra.

Slutligen hände det sig en morgon medan jag ännu sov att jag hörde Myrina komma in i rummet. Jag kände att hon betraktade mig i tron att jag inte hade vaknat, och därefter kände jag att hon varsamt strök mig över håret. Av hennes blotta beröring vände glädjen tillbaka i mig, och jag blygdes över att jag så länge hade förhärdat mitt hjärta. Men jag ville se hur hon skulle bete sig mot mig. Därför bara vände

jag på mig i sängen och låtsades vakna småningom. Då jag slog upp ögonen ryggade Myrina undan ett stycke och tilltalade mig i kort ton:

»Utan tvivel är det bra att du har invigt dig åt stumheten, Marcus. På så sätt pratar du inga dumheter och du skadar ingen med att ödsla bläck på dina skriftrullar. Men nu måste du upp. De fyrtio dagarna är till ända och vi måste till Jerusalem. Natan väntar därnere med åsnorna, så samla ihop dina saker, gör upp räkningen och följ med. På vägen kan du sedan sitta och sura alldeles lika bra som härinne bakom dina förhängen.»

»Myrina», sade jag, »förlåt att jag är sådan jag är och förlåt mig också allt elakt jag har tänkt om dig utan att säga det högt. Men vad har jag i Jerusalem att göra. Jag vet inte om jag vill tillåta att du bestämmer om mitt kommande och gående efter ditt huvud.»

»Den saken kan vi också tala om på vägen», sade Myrina. »Judarnas viftofferfest är nära och det vandrar mycket folk till Jerusalem. Skynda dig.»

I själva verket var hennes förslag inte någon överraskning för mig. Medan jag skrev hade jag börjat få lust att själv ta reda på vad som skulle hända Jesus från Nasarets lärjungar i Jerusalem. Ett plötsligt uppbrott hade jag ingenting emot, för jag var trött på mitt skrivande och min stumhet. Då jag betraktade Myrina kunde jag inte längre lägga band på min glädje, utan jag slog armarna om henne, kramade henne, kysste henne på kinderna och utropade:

»Tala du till mig så trumpet du bara vill. Jag tror ändå att du vill mig väl. Glädjen vände tillbaka i mig nyss när du strök mig över håret i tron att jag sov.»

Myrina försökte först övertyga mig om att jag hade drömt. Men så veknade hon, kysste mig och sade: »Jag sade elaka ord till dig den gången, men jag måste få tala ut. Jag tycker om dig just sådan du är, om du bara själv inser att du är sådan och inte inbillar dig annat om dig själv. Jag skulle inte önska att du var annorlunda och jag skulle aldrig i livet ha varit så obarmhärtig i mina ord om jag inte tyckte om dig så mycket. Du skall naturligtvis själv bestämma över ditt kommande och gående, bara du nu genast besluter dig för att följa med till Jerusalem.»

»Jag längtar till Jerusalem», sade jag hastigt. »Det har länge pyrt som en aning inom mig om att allting ännu inte är till ända. Vart skall jag annars bege mig. Jag har inget ställe som jag kan kalla mitt hem, och en sådan främling har jag blivit på jorden att alla länder är mig lika goda.»

Myrina rörde vid min panna och mitt bröst och sade: »Också jag är en främling på jorden. Hans rike är mitt enda hem, så litet jag än vet om det. Han har anförtrott dig åt mig. Därför vill jag vara det fasta i din svaghet, din vän och din syster och vad du bara vill och ditt hem i både goda och onda dagar.»

Även jag rörde vid hennes panna och bröst och kysste henne ännu en gång. Så samlade vi hastigt ihop mina tillhörigheter och jag klädde mig i resdräkt. Först då jag gjorde upp räkningen fick jag klart för mig hur högt den grekiske värden skattade sitt härbärge. Han skulle ha tagit både mina pengar och min börs och inte nöjt sig ens med det, om inte Myrina hade kommit till min hjälp och påvisat hans misstag för honom. Jag gladde mig åt att se Natan och de välbekanta åsnorna på gården, och vi begav oss på väg utan onödigt prat.

Om färden behöver jag inte berätta desto mer, än att vi tog vägen genom Samarien för att undvika hettan i Jordanien och galiléerna som färdades till viftofferfesten. I god tid före högtiden nådde vi Jerusalem på vägen från Sikem. Då jag åter fick se templet och staden och korsfästelsekullen greps jag av en så stark skälva att jag var nära att falla av åsnan. Jag steg av och gick och skälvde alltjämt i hela kroppen så kraftigt att jag trodde att det var frossan. Det svartnade för mina ögon, tänderna skallrade, jag kunde inte tala utan stammade och kände det som om ett väldigt moln hade brett ut sig över mig färdigt att bryta ut i åska och blixt. Men himlen var klar.

Anfallet gick snart över och min panna var inte het då Myrina kände på den. Men på åsnan vågade jag inte sitta upp. Jag gick hellre. Vi kom in i staden genom den stinkande Fiskporten, och det var ingen som hindrade oss, då legionärerna såg svärdet jag bar öppet och hörde att jag var medborgare. Det strömmade så mycket folk till staden att de inte kunde granska alla.

Den syriske kramhandlaren Karanthes hälsade mig med glädje och även jag gladde mig åt att återse hans skäggiga ansikte och listiga ögon. Men då han såg Myrina blundade han flera gånger och slog upp ögonen på nytt och sade till slut:

»Vad du har magrat av resans mödor, Maria från Beret. Och du har ändrat färg på ögonen och håret och kortare näsa har du fått. Galiléen är sannerligen ett trolldomsland och jag börjar tro på vad man berättar därifrån.»

Jag tror att han sade detta endast på skämt för att retas med mig, men Myrina tyckte inte om hans skämt.

Vi måste nu skiljas från Natan och låta honom gå sina egna vägar.

Han började klia sig i huvudet och redovisa för börsen jag hade gett honom. Medan jag låg sjuk vid termerna hade han låtit åsnorna arbeta för mig i Kapernaum, och dessa pengar gjorde han nu reda för och ville själv endast ha sin dagspenning. För att göra honom till viljes tog jag emot allting enligt hans räkning, men därefter sade jag:

»Du har tjänat mig väl, du gode tjänare. Jag vill inte kränka dig med att truga pengarna på dig tillbaka, men behåll åtminstone dessa fyra åsnor som ett minne av mig.»

Natan såg begärligt på åsnorna, skruvade besvärat på sig och sade så: »Jag har inte lov att behålla annan egendom än vad jag behöver för mitt uppehälle. Jag är glad att kunna ge de fattiga deras anpart av vad jag har förtjänat hos dig. På det sättet samlar jag mig en skatt i riket. Men fyra åsnor är en förmögenhet för en man i min ställning. Jag skulle endast oroa mig för dem, frukta att någon kunde bli stulen eller sjuk. På så sätt skulle mina tankar vändas bort från det viktiga till det mindre viktiga och jag skulle förlora mig själv i samma mån som jag blev fäst vid åsnorna.»

Hans ord skakade om mig. Jag sade: »Tag åsnorna i alla fall, Natan. De har ödmjukt tjänat oss på en god färd och jag tycker inte om tanken att de skall säljas till en främling. Det är återigen många som har vandrat hit från Galiléen för att fira högtiden. Bland dem finns det sjuka och kvinnor. Skänk åsnorna som en gåva från dig till Jesus från Nasarets budbärare. De heliga männen vet bäst hur åsnorna kan användas till hjälp åt de svaga, och kommer säkert inte att träta om dem.»

Mitt förslag gillades av Natan. Han log och svarade: »Ja, låt oss låta dessa grå åsnor tjäna hans närmaste. Så är det bra.»

Men han tvekade ännu och frågade: »Vill du att jag kommer tillbaka och berättar för dig om jag får höra att det har hänt någonting av vikt.»

Jag skakade på huvudet och sade: »Nej, Natan, jag vill inte längre försöka komma underfund med ting från vilka jag har blivit avstängd. Är det meningen att jag skall höra talas om dem så sker det. Du behöver inte bekymra dig om mig. Se bara till att du själv får en skatt i riket.»

Vi skildes. Solnedgången färgade himlen i purpur, och mitt sinne blev tungt, trots att Myrina var hos mig. Jag ville inte ens lyfta blicken upp till judarnas häpnadsväckande tempel, och medan aftonen mörknade greps jag av samma spöklika känsla som före färden till Galiléen.

Den stora staden var åter full av folk, och inte bara från Judéen och Galiléen, utan från alla länder där det bor judar i förskingringen.

Trots det kände jag mig ödslig till sinnes där jag satt på syriern Karanthes' tak. Det var som om en ofantlig makt hade skälvt högt i skyn över staden. Jag kände det som om den när som helst hade kunnat rycka mig bort i en virvelvind och låta mig försvinna som en gnista i storm. Gripen av denna aning kramade jag hårt Myrinas hand i min. Om en stund lade hon armen om min hals, och vi satt tätt intill varandra i det mörknande rummet. Jag var inte längre ensam och ville inte vara det.

Så kom syriern Karanthes med en tänd lampa. Men då han såg oss sitta så, tätt intill varandra, sänkte han rösten och gick på tå och började inte sladdra som vanligt, vilket säkerligen hade varit hans avsikt. Han frågade bara om vi ville äta, men vi skakade på huvudet till svar, och jag kände att jag inte kunde ha svalt en enda bit i denna stämning. Och han trugade oss inte, utan lät sig nöja.

Han satte sig på huk framför oss på golvet och betraktade oss med ögon som blänkte i lampskenet, och hans blick var inte det ringaste spydig utan snarare full av rädsla och aktning. Så frågade han ödmjukt:

»Vad går det åt dig, herre Marcus. Vad är det som har hänt dig och vad felas er båda. Det sticker i mina lemmar när jag ser på er. Det känns som åska i luften, fastän det är stjärnklart ute. När jag kom in här var det som om era ansikten hade lyst i mörkret.»

Men jag kunde inte svara honom, och Myrina svarade inte heller. Efter en stund steg han upp och smög sig ut med sänkt huvud.

Vi sov tillsammans den natten. Jag vaknade flera gånger, och varje gång kände jag Myrina intill mig och fruktade inte. I sömnen kände jag även flera gånger att hon rörde vid mitt ansikte med handen och jag förstod att även hon var trygg av min närhet och inte fruktade.

Dagen därpå var sabbat. Vi såg stora folkhopar på väg upp till templet, men vi rörde oss inte ur rummet. Ingenting hade ju hindrat oss att gå ut i staden och se oss omkring, för vi var ju inte bundna av judarnas lag om sabbatsresan. Men ingendera av oss hade någon lust. Då och då talade vi med varandra för att höra varandras röst. Myrina berättade om sin barndom, och vi tilltalade varandra vid namn, för mitt eget namn blev mig kärt genom att Myrina uttalade det och Myrina gladde sig över sitt då hon hörde det ur min mun.

På detta sätt växte vi denna stilla dag i Jerusalem långsamt samman till ett gemensamt liv. Detta är mig en stor nåd, för ensam skulle jag

ha svårt att fortsätta mitt liv, även om jag ännu inte helt och fullt hade förstått vilken stor gåva jag fick då den okände fiskaren skickade mig att leta rätt på Myrina i teatern i Tiberias. Och den dagen sade vi inte ett enda ont ord till varandra, utan vi åt kväll tillsammans och då nästa morgon grydde var det judarnas pingsthögtid.

Genast då jag vaknade kände jag en stark oro. Jag var tvungen att vandra fram och tillbaka i rummet, mina lemmar skälvde och jag frös fastän dagen tycktes bli het. Jag lugnade mig inte heller då Myrina rörde vid min panna och strök mig över kinderna, utan jag förebrådde henne och sade:

»Varför har vi egentligen kommit till Jerusalem och vad har vi här att skaffa. Det här är inte vår stad utan deras stad, och högtiden i dag är inte vår högtid utan deras.»

Men Myrina svarade: »Är ditt tålamod så kort. Du blev kallad som främling att bevittna uppståndelsen. Har du inte ro att vänta på att löftet de har fått skall uppfyllas, så att du kan vittna om det också. De är beredda att vänta i tolv år, men du tröttnar på en dag.»

»Jag vet inte vad de har löfte om och i det har jag ingen lott och del», sade jag otåligt. »Jag är tacksam för vad jag fick. Det är nog för mig att leva på. Varför skulle jag begära mera, när jag redan har fått uppleva ting som konungar och furstar skulle kunna avundas mig.»

Men Myrina sade envetet: »Om en gång han har blivit korsfäst och har lidit, dött och uppstått här i staden, så duger den staden åt mig om jag så fick vänta i tolv år.»

Men min stegrade oro gjorde att jag inte kunde vara stilla. Jag undrade villrådigt om jag skulle gå upp till Antonia och råka centurionen Adenabar eller försöka finna Simon från Kyrene eller den lärde Nikodemus. Till slut föreslog jag:

»Låt oss åtminstone gå ut från det här instängda rummet. Jag borde gå och träffa bankiren Aristainos och gå igenom räkenskaperna med honom. Han är säkert hemma, för en högtid som den här är hans bästa affärstid.»

Det hade Myrina ingenting emot. Vi gick ut, men då vi hade hunnit till grändens slut där ett torg öppnade sig blev min oro och ångest så våldsam att det kändes som om bröstet ville sprängas och revbenen lossna från min kropp. Jag måste stanna och flämta och hålla Myrina i handen.

Jag såg upp mot himlen, men den var lugn och överdragen av ett tunt dis, så att solskenet blev rödaktigt. Några tecken på oväder syntes inte

till, och dagen var inte hetare än den brukar vid den tiden på året. Därför kunde jag inte fatta min ångest och oro.

Jag tvingade mig till behärskning och för att göra Myrina till viljes visade jag henne vägen upp till hedningarnas förgård och pelargång vid templet, där handeln och penningväxlingen var i full gång trots den tidiga timmen. Vi vandrade omkring hand i hand, och då vi gick därifrån tog jag henne med till östra sidan för att visa henne den stora korintiska bronsporten som judarna betraktar som ett av världens underverk. Men vid muren kände man redan avfallsstanken från Kidrons dal, som hade varit ren efter vinterregnen ännu då jag vandrade där efter påsken. Därför vände vi om och och styrde stegen mot Aristainos hus.

Vi hade knappt hunnit till forum, då vi oväntat hörde som ett häftigt vindbrus. Ljudet var så starkt att många vände sig om och såg uppåt över staden. Någon virvel eller något moln syntes inte till. Likväl var det somliga som pekade och sade att de hade sett blixten slå ner i övre staden. Men inget muller hördes. Detta väldiga vindbrus var någonting så övernaturligt till sitt väsen, att jag plötsligt mindes huset vars övre sal jag hade besökt och springande började ta mig uppåt övre staden i det jag drog Myrina med mig. Många andra tycktes skynda sig åt samma håll av nyfikenhet, för det sällsamma ljudet hade hörts över hela staden.

Det var så mycket folk i rörelse, att det var full trängsel vid porten i gamla muren. Människorna knuffades upphetsat för att komma fortare fram, och man hörde frågor på många språk om vad som stod på. Några ropade att det var ett husras i övre staden, andra påstod att ljudet hade kommit sig av ett jordskalv.

Men det stora huset hade inte rasat. Dess murar reste sig fortfarande stumma om sin hemlighet. Hundratals människor hade samlats utanför, och nya strömmade till. Porten stod öppen. Jag såg Jesus från Nasarets lärjungar komma ut ur huset på vacklande ben, med glänsande blickar och rodnande ansikten, som om de hade varit druckna eller extatiska. De spridde sig i folkmängden och talade upprört till vem de än stötte på, så att folket drog sig undan i deras väg.

Man hörde dem tala högt på många språk och vända sig till var och en på hans eget tungomål. Detta väckte så stor nyfikenhet att de närmaste ropade till de andra att vara tysta. En stund teg hela folkmängden av idel nyfikenhet, så att endast lärjungarnas extatiska ropande röster skallade omkring huset på många olika tungomål.

Fram till Myrina och mig hann en av dem, vars namn jag inte kände.

Jag såg den skrämmande hänryckningen i hans förvridna ansikte och kände kraften som utgick från honom. För mina ögon var det som om en tunn eldtunga hade vajat i luften över hans huvud. Han såg mig rätt i ögonen och talade till mig på latin, utan att likväl se mig i sin extas, för hans ögon stirrade rakt in i riket, inte i denna världen. Men det var alldeles tydligt att han talade latin, därtill så snabbt att jag inte kunde urskilja de enskilda orden och vad han ville ha sagt. Så vände han sig till Myrina och slog om till grekiska, alltjämt ropande och med orden flödande i en så rasande ström över läpparna att de var omöjliga att uppfatta. Och jag fattar inte hur denne solbrände, storväxte och olärde lantman kunde tala både latin och grekiska så snabbt och obehindrat.

Men han skyndade vidare, och hans kraft svepte oss ur vägen för honom som om vi hade varit löv i blåst. Kraften banade väg för honom och han stannade på nytt och talade med nya människor på språk som jag aldrig har hört. På samma sätt rörde sig de andra lärjungarna i folkhopen som böljade och virvlade omkring dem. Elamiter och meder, araber och kretensare och fromma judar från fjärran länder lyfte sina händer i förundran och frågade varandra hur det kom sig att obildade galiléer kunde tala till var och en på hans eget språk. De uppfattade att de upphetsade männen förkunnade Guds väldiga verk för dem, men de förstod inte enskildheterna i det ofantligt snabbtungade talet.

Jag sade till Myrina: »Det är inte av sin egen kraft de talar, utan en ande talar genom dem.»

Folkhopen började växa till många tusen, och de sist anlända människorna disputerade ivrigt och frågade varandra vad allt detta kunde betyda. Det fanns bespottare i hopen som skrattade och sade att dessa galiléer var berusade av sött vin alltför tidigt på morgonen. Men även bespottarna lämnade dem vägen fri och kunde inte förklara för varandra vad det var för en makt som sopade dem åt sidan.

Medan lärjungarna alltjämt talade sina många tungomål, så att det lät som ett enda bubbel, utan att deras kraft avtog, greps jag av en svaghetskänsla, marken skalv under mina fötter och jag måste gripa tag i Myrina för att hålla mig på benen. Då hon såg hur blek jag var och hur kallsvetten stod mig i pannan ledde hon mig beslutsamt från den öppna platsen till husets skugga inne på gården, och det var ingen som hindrade oss, trots att det stod en hel skara kvinnor och förvirrade tjänare där som tittade ut genom porten. På gården sade Myrina till mig att lägga mig i skuggan av ett träd med huvudet i hennes knä. Av upprördheten förlorade jag medvetandet, och då jag åter vaknade

visste jag först inte var jag befann mig och inte hur länge jag hade legat avsvimmad.

Men mina lemmar var svala, och jag hade ro i själen som om jag hade vilat ut från alla bekymmer. Med huvudet i Myrinas knä vände jag blicken åt sidan och såg en grupp kvinnor sitta på huk i vår närhet. Bland dem kände jag igen Lasarus' syster Maria och även Maria Magdalena och Maria, Jesus från Nasarets mor. Deras ansikten strålade av en så hänryckt förklaring att jag först inte fattade att det var jordiska varelser utan tog dem för änglar i kvinnoskepnad.

Jag såg bort mot porten, hörde sorlet från en väldig folkmassa, såg att Simon Petrus hade samlat de övriga lärjungarna omkring sig och hörde att han talade till folket utan fruktan, med kraftig stämma. Och hans tal var inte något extatiskt tal på främmande tungomål, utan nu talade han övertygande på sin egen galileiska munart och citerade profeterna. Han berättade om Jesus från Nasaret och hans uppståndelse efter det att Gud hade uppväckt honom och om löftet om den helige anden han hade fått av sin fader och om dess utgjutelse, som folket nu hade sett med egna ögon och hört med egna öron och själv kunde vittna om. Men han talade i allt detta endast som israelit till andra israeliter. Jag slutade besviket att lyssna och såg vädjande på de heliga kvinnorna i stället.

Då Maria Magdalena såg min vädjande blick varkunnade hon sig, reste sig och kom fram till mig och hälsade mig vid namn som för att visa inför alla att åtminstone hon inte hade övergett mig. Jag frågade henne med matt röst vad som hade hänt. Hon satte sig vid min sida, tog min hand i sin och berättade:

»De var åter samlade i övre salen som de hade brukat under flera dagar redan, de elva och Mattias som de har valt ut genom lottning till den tolfte i sin krets. Plötsligt kom ett brus från himlen likt en virvelvind och uppfyllde hela salen där de satt. De såg liksom tungor av eld som delade sig och sänkte sig över envars huvud. De blev uppfyllda av helig ande och började tala tungomål som du själv hörde.»

Jag frågade: »Var det det här som Jesus från Nasaret hade lovat dem och som de väntade på.»

Maria Magdalena skakade på huvudet och sade: »Åtminstone kan du nu höra att Petrus utan att fördölja sina ord inför allt folket förkunnar att Jesus från Nasaret är Kristus, och du ser att de andra elva står omkring honom lika orädda. Var kan de ha fått detta mod och denna styrka ifrån om inte genom anden.»

»Men han talar fortfarande bara till Israels folk», klagade jag likt ett barn som man tar en gåva ifrån.

Till yttermera visso hörde jag i detsamma Petrus förkunna: »Nu må alltså hela Israels hus veta och vara förvissat om att Gud har gjort honom till Herre och Kristus, denne Jesus som ni har korsfäst.»

Jag glömde mig själv och blev förfärad på hans vägnar, så att jag reste mig upp på armbågarna och ropade: »Nu faller folket över dem och stenar dem.»

Men ingenting sådant skedde. Tvärtom tystnade hopen och stod orörlig och stilla som om Petrus' anklagelse skulle ha träffat männen rätt i hjärtat. Om en stund hördes tveksamma röster som frågade budbärarna: »Män, bröder, vad skall vi då göra.»

Då ropade Simon Petrus med så stark stämma att hans röst gott kunde ha burit över hela Jerusalem här uppifrån: »Gören bättring, och tagen emot dopet envar av er i Jesu Kristi namn för att få era synder förlåtna, så skall ni få den helige andes gåva. För detta löfte är givet åt er och era barn och åt alla både nära och fjärran som Herren vår Gud behagar kalla.»

På detta sätt ropade han ut rikets hemlighet, och jag sänkte huvudet och förstod att han inte ens ännu varkunnade sig över mig utan endast kallade judarna och riktade löftet till dem, här och i förskingringen, som är omskurna och följer lagen och tjänar Israels gud. Så försvann mitt sista hopp, i den mån jag alltjämt i hemlighet hade hoppats få höra till dem. Men kunskapen om Jesus från Nasaret och hans uppståndelse kunde Petrus inte beröva mig.

Då Maria Magdalena såg min sorg tröstade hon mig och sade: »Han är en trög och envis man, men hans tro är fast som berget och han kommer säkert att växa med sin uppgift. Nyss hänvisade han till profeten Joel och förkunnade att de yttersta dagarna är nära men det tror jag ändå inte att de är. När han själv skildes från dem på Oljeberget varnade han dem och sade att det inte tillkom dem att veta dagar och stunder som Fadern av sin egen makt har utsatt. Under fyrtio dagar har Jesus uppenbarat sig för dem och talat till dem om riket, men så litet har de förstått att de ännu på Oljeberget höll på och tjatade innan molnet kom och förde honom med sig: Herre, är det nu du skall bygga riket åt Israel. Därför skall du inte förlora hoppet, Marcus.»

Detta var nytt för mig, jag lyssnade begärligt och frågade: »Håller de inte längre hemligt för kvinnorna vad som har hänt dem och vad var det för ett moln som förde bort honom.»

»De döljer ingenting för oss», försäkrade Maria Magdalena förnöjt.

»Köttets och blodets hemlighet i brödet och vinet avslöjade de på berget. De trogna är redan etthundratjugu. På den fyrtionde dagen följde Jesus dem till Oljeberget nära Betania, förbjöd dem att lämna Jerusalem och befallde dem att vänta på uppfyllelsen av det löfte de hade fått av honom. Johannes döpte i vatten, sade han, men ni skall döpas i den helige ande och det snart efter dessa dagar. Det dopet har skett i dag och det kan man inte missta sig på, för kraften bor i dem. Men om molnet vet jag bara att han uppe på Oljeberget höjde sig upp i deras åsyn och en dimma förde honom med sig ur synhåll för dem. Av det förstod de att han inte längre skulle visa sig för dem. Och jag tänker inte träta med dem, men jag har i alla fall rätt att småle när de nu trögt och klumpigt formar i ord allt det som jag redan medan han levde kände som sanning i mitt hjärta.»

Medan hon talade såg jag mig omkring på gårdens träd, vilkas löv blänkte som silver, på trappan till övre salen och dess grova trädörr för att prägla in denna syn i mitt minne för alla tider så att jag aldrig skulle glömma den. I min utmattning var jag åter stilla och ödmjuk och tänkte att det är nog för mig att jag har fått se denna plats där riket blev verklighet.

Jag reste mig med sviktande knän och sade: »Nu måste jag gå för att inte vålla gräl och störa de heliga männen. Kraften slog mig till marken. De skulle säkert anse det som ett tecken på att jag blir bortvisad från rikets port.»

Mycket gärna hade jag velat välsigna och tacka Maria Magdalena för hennes godhet, men jag kände mig alltför oansenlig för att kunna ge någon min välsignelse. Kanske läste hon min goda vilja i mitt ansikte, för hon rörde ännu en gång vid min panna och sade:

»Glöm i alla fall inte bort att du har hjälpt ett av Israels förlorade barn att komma till honom. Maria från Beret har lycklig firat sitt bröllop och flyttat till sitt nya hem. Jag tror inte att någon av dessa skulle ha gjort lika mycket för henne. Bland kvinnorna välsignar även Susanna din vänlighet. Vet alltså att vart du än går så finns det några ibland oss som ber för dig i hemlighet fastän du är främling.»

Men jag invände: »Nej, nej, alla mina gärningar har varit självviska och orena. Jag tror inte att någon av dem kan räknas mig till förtjänst. I mig finns det ingenting annat gott än att jag vet att han är Kristus och Guds son. Men det är inte någon stor förtjänst, eftersom jag själv har fått se och bevittna det.»

Då sade Myrina: »Marcus har inga andra förtjänster än sin svaghet. Kanske skall den engång växa till styrka i honom när riket sprider sig

ända till världens ände. Dittills skall jag vara den som tröstar honom, för jag skall aldrig mera törsta i detta livet. Inom mig finns ett källsprång som räcker också för honom.»

Jag såg på henne med nya ögon. I min utmattning svek mig synen. Jag tyckte att jag såg henne förklarad och lik en ängel, så att jag just då inte alls tog henne för en människa utan för min förkroppsligade skyddsande som hade sänts till mig för att jag inte skulle villa bort mig från vägen. Det var en egendomlig tanke, då jag ju mycket väl kände till hennes förflutna och hade råkat henne redan ombord på båten till Joppe.

Men det var med människohänder hon grep mig under armen och ledde mig ut från gården tillbaka in i den oroligt sorlande massan. Det var allt fler som förfärat frågade vad de borde göra, och några hade redan rivit sina kläder för sina synders skull. De var så många att de tolv med Petrus i spetsen ledde dem med sig utför gränderna ner i staden och ut från den för att i en damm döpa dem i Jesu Kristi namn som ville göra bättring och få sina synder förlåtna. Myrina var orolig för mig men gick i alla fall med på att leda mig efter folkhopen för att se vad som skulle hända.

På så sätt fick jag bevittna med egna ögon hur de tolv stod vid en damm utanför murarna och döpte varje israelitisk man som bara ville och lade sina händer på hans huvud så att alla de döpta fick förlåtelse för sina synder och blev delaktiga av deras ande. De döpte även kvinnor. Till ju fler de delade med sig av sin ande, desto större växte glädjen i hopen, och desto villigare trängde sig allt fler fram till dem för att också låta sig döpas. Männen sjöng israelitiska jubelsånger och omfamnade varandra. Somliga talade tungomål och andra stampade takten med rullande ögon och hänryckt rodnande ansikte. Allt detta varade ända till kvällen, och jag hörde efteråt att deras antal växte till tretusen den dagen.

Och de hindrade inte någon Israels man, utan tog emot både rika och fattiga, lytta och tiggare och till och med slavar, utan att göra någon åtskillnad på dem. Och deras kraft sinade inte utan den räckte till så att alla blev delaktiga av den. Därför blev jag sorgsen till mods och gick tillbaka in i staden och hem till vår bostad redan före kvällningen. Jag tänkte vemodigt på hur lätt till och med de fick sina synder förlåtna, som hade stått inför Pilatus och ropat: Korsfäst, Korsfäst, för det fanns många av dem bland dessa förfärade och ångerfulla judar.

Kanske skulle jag denna hänryckningens dag ha kunnat smyga mig med bland judarna och bli döpt med de andra, men jag ville inte bedra

budbärarna, och ett sådant dop skulle inte ha haft något värde för mig, även om de av misstag skulle ha lagt händerna också på mitt huvud. Men kanske skulle anden i dem ha märkt att jag var romare och visat bort mig. Det vet jag inte, för jag ville inte pröva ett sådant bedrägeri.

Ännu dagen därpå kände jag mig omtöcknad, så att Myrina strålade som en ängel för mina ögon där hon rörde sig i syrierns gästrum och vårdade mig. Men då jag kände mig bättre begynte jag rannsaka mig själv och insåg att någonting hade skett inom mig medan jag vilade medvetslös på gården utanför övre salen. Jag var naknare än förut och tänkte mindre på onödiga ting.

En dag kom min syriske värd Karanthes in, betraktade mig forskande och sade: »Du har ännu inte berättat mig någonting om Galiléen. Varför har du blivit så fåmäld. Du vet väl att det sker underverk också här i staden igen för den korsfäste nasaréns skull som du samlade kunskap om. Hans lärjungar har kommit tillbaka och förkunnar att deras lärare har gett dem makt att trolla. De gör människor så galna att föräldrar lämnar sina barn och barn sina föräldrar för att sluta sig till dem. Det är många som till och med avstår från allt vad de äger, så att det är sannerligen fråga om ett verkligt förfärande häxeri. I tempelarkaden står de och hädar varje dag utan att frukta för rådet, och de äger allting gemensamt och samlas i hemmen till tvivelaktiga mysterier. Till och med högt aktade judar som man inte skulle tro det om har fått den nasarenska smittan och erkänner honom som Israels konung.»

Men jag kunde inte svara honom, för vem var väl jag att bli hans lärare. Han hade ju sin fulla frihet att gå och lyssna på de tolv. Han blev nedslagen då jag inte svarade, och han skakade på huvudet och frågade:

»Vad är det som har hänt dig och vad tänker du ta dig för när du bara ligger häruppe dag efter dag och stirrar framför dig.»

Jag tänkte över hans fråga, smålog sorgset och sade: »Kanske skall jag följa ditt råd, bygga mig ett hus och plantera träd. Det är ett lika bra råd som något annat för en tålmodig väntan.» Jag suckade och tillade: »Om jag bara ser till att mitt hjärta inte fäster sig alltför mycket vid någonting i denna världen och att ingenting blir mig så tillhörigt och kärt att jag inte är beredd att avstå från det om det behövs.»

Karanthes suckade med och svarade sansat: »Alla måste vi en gång avstå från allt när den dagen kommer, men må den vara avlägsen från oss båda.» Han funderade och frågade sedan skyggt: »Det sägs att de där galiléerna har ett odödlighetsmedel.»

Inte heller på detta vågade jag svara honom någonting. Han hade ju möjlighet att få reda på det också av Jesus från Nasarets egna män. Karanthes reste sig, pustade än en gång och sade så:

»Du har förändrat dig, romare Marcus, och du är inte längre samme man som for till Galiléen. Jag vet inte om du är bättre eller värre än förr, men du kommer också mig att sucka. Men det vet jag, att Myrina som du hade med dig från Galiléen är en stillsam flicka och det är gott att vara i hennes närhet. Sedan hon kom i huset går affärerna bra och min hustru slår mig inte längre med en toffel om öronen flera gånger om dagen. Hon skulle rent av vara vacker om hon blev litet rundare.»

Jag måste skratta men förebrådde honom likväl: »Du, Karanthes, skall inte bekymra dig om huruvida Myrina är fet eller mager. I mina ögon är hon vacker sådan hon är. Ännu som gråhårig och tandlös tror jag att hon kommer att vara vacker i mina ögon, om vi lever så länge.»

Karanthes gick belåten sin väg efter att ha lockat mig att skratta. Då jag tänkte på saken insåg jag att Myrina verkligen blev vackrare för mina ögon för var dag som gick. Nu då hon hade lämnat sitt kringfarande skådespelarliv och fick tillräckligt att äta varje dag hade hon omärkligt men näpet blivit fylligare, och var inte heller lika smal om kinderna som förr. Tanken väckte ömhet hos mig och var egendomligt livgivande. Det visade ju att hon inte var någon ängel utan en kvinna och min gelike.

Myrina hade gått till templet, där två eller tre av de tolv varje dag stod i arkaden och undervisade de döpta och de nyfikna, förkunnade uppståndelsen och vittnade om att Jesus från Nasaret var Kristus. Jag kände mig plötsligt vid gott mod, klädde och kammade mig och gick till min bankir Aristainos för att förbereda min avresa från Jerusalem. Han tog vänligt emot mig och började mycket snart tala med stor livlighet och sade:

»Baden i Tiberias har tydligen gjort dig gott, eftersom du inte längre är lika fanatisk som när du for. Nu går du ju klädd som en romare igen. Det är bra, för jag skall genast ge dig en varning ifall du inte redan har hört. Galiléerna har kommit tillbaka till staden och vållat stor förvirring. De förkunnar öppet att Jesus från Nasaret stod upp från de döda, fastän var och en som känner till förhållandena vet hur det verkligen var. Men honom kallar de Messias och förvränger skrifternas ord efter sitt eget huvud och påstår rent av att han har förlåtit dem deras synder. Jag är sadducé och vördar skrifterna, fastän jag inte godtar den muntliga traditionen och inte fariséernas odrägliga tolkningstras-

sel. Uppståndelsepratet är vansinne, fastän fariséerna ligger nog litet åt det hållet de med. Man brukar anklaga oss judar för ofördragsamhet i våra religiösa frågor, men vår fördragsamhet bevisas väl bäst av att vi låter olika sekter konkurrera fritt med varandra. Jesus från Nasaret skulle nog inte heller ha blivit korsfäst om han inte hade hädat Gud, för det är det enda vi inte tål. Men nu är det som om det skulle uppstå en ny splittring ibland oss i hans namn. Tiden får utvisa om vi kan tillåta den att vidgas eller om vi blir tvungna att förfölja dem. De döper folk, men det är ingenting nytt och har aldrig betraktats som något ont. Det sägs att de botar sjuka, men det gjorde deras lärare med och det var inte därför han blev förföljd, också om fariséerna tyckte att det var opassande att han gjorde det om sabbaten. Utan den värsta av deras läror är att de förkunnar att all egendom skall vara gemensam. Hittills förnuftiga människor säljer nu sina åkrar och lägger alla pengarna för hans lärjungars fötter, och de delar ut åt var och en vad han behöver. En sådan lära är ingenting annat än ett kringgående av tiondet och ett verkligt slugt sätt att undanhålla skatt. På så sätt finns det varken rika eller fattiga bland dem. Våra styresmän vet inte vad de skall ta sig till med dem, för vi hade trott att allt skulle lugna sig när vi hade korsfäst nasarén. Vi har inte lust att börja förfölja någon, men vi kan inte fatta hur de har blivit så djärva, om inte möjligen för att de har fått veta att Pontius Pilatus inte tillåter att galiléerna blir förföljda. Det har han meddelat stora rådet i förtäckta ordalag. Återigen den outhärdliga romerska politiken. Du tar väl inte illa upp att jag talar rent ut, eftersom du känner våra seder och vi är vänner. Nu kan prokuratorn verkligen två sina händer och håna oss: där ser ni själva, den sista villan är värre än den första. Det lättrogna folket står på deras sida, och för folkets skull är det inte rådligt att förfölja dem. Desto ivrigare skulle alla bara tro på galiléernas fiskarlögner.»

Han hann knappt dra andan, så ivrigt talade han. Jag kunde inte låta bli att säga: »Nu tycks det vara du som är mera upphetsad än jag för Jesus från Nasarets skull. Lugna dig, Aristainos, och glöm inte skrifterna. Om galiléernas företag är av människor så skall det rinna ut i sanden utan att du behöver oroa dig. Men om det är av Gud, så kan varken du eller stora rådet eller någon makt i världen besegra dem.»

Han tänkte flämtande över mina ord, men så brast han i skratt, lyfte försonligt händerna och utropade: »Skall du som är romare lära mig att läsa skrifterna. Nej, av Gud kan sådana olärda fiskares tilltag inte

vara. Det kan det inte, för då skulle det inte längre vara lönt att leva, och templet skulle störta samman. Naturligtvis rinner det alltsammans ut i sanden. Det har kommit fram andra före dem som har påstått sig vara någonting och de har alla förgåtts. Olärda män kan inte profetera länge utan att trassla in sig i sina egna ord och falla i sina egna gropar.»

Sedan han lugnat sig på detta vis frågade han vad jag ville och lät strax sin bokhållare ta fram mitt konto och räkna ut en penningväxling som han förtjänade på. Jag berättade hur väl hans förbindelse i Tiberias hade hjälpt mig i penningangelägenheter och han nickade belåtet och viftade med en tunn liten brevrulle. Han räckte den till mig och sade:

»Jag tänkte glömma den här. Den har lämnats in hos din bankir i Alexandria, och han har skickat den vidare. Jag ville inte skicka den efter dig till Tiberias när jag inte visste hur länge du skulle stanna där och var rädd för att brevet skulle komma bort.»

Jag blev kall av rädsla och slet upp sigillet och vecklade upp det korta brevet. Vid första ögonkastet kände jag igen Tullias nervösa och hastigt nerrafsade bokstäver, för hon hade skrivit med egen hand. Brevet lydde:

»Tullia hälsar den bedräglige Marcus Mezentius.

Kan man alltså inte lita på någon mans löften. Finns det inte längre någon trohet. Svor du inte att vänta på mig i Alexandria tills jag skulle få mina angelägenheter uppklarade i Rom och bli helt och hållet din egen. Rom var inte längre Rom då du hade rest, men genom förnuftiga åtgärder kunde jag säkra min egen ställning. Och vad hör jag då jag anländer till Alexandria efter en besvärlig sjöresa, sjuk och kraftlös. Du har lättsinnigt svikit ditt ord och begett dig till judarnas Jerusalem. Kom genast tillbaka då du har läst detta. Jag bor i Dafnes härbärge nära hamnen. Det blir mig välkommet att få se dig igen. Men i oändlighet tänker jag inte vänta. Jag har vänner här. Men om du ännu vill forska i judarnas filosofi, som jag här har fått höra, så sänd bud, och jag skall följa efter dig till Jerusalem. Jag tror att jag rätt snart kan få den judiska visdomen att förflyktigas ur ditt huvud. Kom alltså så fort du kan. Jag är otålig. Jag glöder slut i väntan.»

Varje ord kom mig att rysa av förfäran. Då jag åter fick makt över min tunga läste jag brevet en gång till och frågade sedan med darrande röst: »Hur länge har det här brevet väntat på mig.»

Aristainos räknade på fingrarna och sade: »Möjligen två veckor. Du

måste ursäkta mig, men jag trodde inte att du skulle stanna så länge i Tiberias.»

Jag rullade ihop brevet igen och stack det innanför livklädnaden vid bröstet. Jag vinkade med handen och sade: »Låt räkningen vara. Just nu kan jag inte räkna någonting.»

Gripen av en isande fruktan gick jag min väg från Aristainos' hus och skyndade nästan flyende tillbaka till mitt rum hos Karanthes. Brevet från Tullia hade träffat mig som en blixt från klar himmel just då jag redan trodde att jag hade vunnit lugn och underkastat mig mitt öde.

Lyckligtvis hade Myrina ännu inte kommit tillbaka. För ett ögonblick svedde mig likt en eldslåga frestelsen att lämna min börs åt henne i Karanthes förvar, fly från Jerusalem och resa kortaste vägen till Alexandria för att ännu en gång få sluta Tullia i min famn. Jag tog fram hennes brev och strök det med fingrarna och kände igen henne själv i varenda hetsad och nerklottrad bokstav, och min kropp blev het och glödande blott jag tänkte på henne.

Men på samma gång kunde jag även bedöma henne kallt. Det var i enlighet med hennes natur att gå till angrepp och gripa till förebråelser redan på första raden. Jag hade ju tåligt väntat på henne i Alexandria ett helt år utan att få minsta livstecken från henne. Och vad menade hon med att hon hade säkrat sin ställning. Säkerligen skilsmässa och ett nytt äktenskap. Man kunde inte lita på något hon skrev. Sjuk och kraftlös av sjöresan kom hon i alla fall ihåg att visa klorna och påpeka att hon hade vänner i Alexandria. I vems famn skulle jag hitta henne om jag reste dit. Tullia har många att välja på. Jag är inte mer än en nyck i hennes tankar. Det kunde jag åtminstone vara säker på, att det inte bara var för min skull hon hade kommit till Alexandria, utan att det fanns fler skäl.

I Tullia var mitt forna liv förkroppsligat, dess njutning och dess tomhet. Jag hade frihet att välja. Om jag valde Tullia skulle jag för alltid avstå från att söka riket, för jag visste lika väl som hon att hon hastigt skulle kunna skaka alla tankar på annat ur mitt huvud om jag återvände till hennes njutnings grav. Då jag tänkte på detta hatade jag mig själv och min svaghet så bittert att jag säkert aldrig förr hade avskytt mig själv lika otröstligt. Inte därför att jag alltjämt kände begär till henne, utan därför att jag alltjämt måste tveka om jag skulle vända tillbaka och låta henne fortsätta att plåga mig. Det var den största förödmjukelsen, för om jag hade haft någon fasthet skulle jag inte ha tvekat ett ögonblick. Efter allt vad jag hade upplevt och sett borde

mitt val ha varit självklart. Bort från Tullia, bort från allt det förflutna. Så svag, så lätt frestad var jag fortfarande att minnenas heta vind kom mig att vaja i tvekan som ett sävstrå.

Med kallsvett i pannan uppreste jag mig mot frestelsen och kände hat till mig själv. Jag skämdes så bittert att jag inte ville att Jesus från Nasaret skulle se min skam. Likväl måste jag dölja ansiktet och be: »Inled mig inte i frestelse utan rädda mig från det som är ont. För ditt rikes skull.» Mer förmådde jag inte.

I detsamma hörde jag steg i trappan. Myrina öppnade dörren och skyndade in med utsträckta armar som för att bringa mig en stor nyhet. »Petrus och Johannes» ropade hon, »Petrus och Johannes.» Men hon såg min uppsyn. Hennes armar sjönk och hennes ansikte miste sin förklaring och blev fult i mina ögon.

»Tala inte till mig om dem», sade jag bittert. »Jag vill inte veta något om dem.»

Myrina tog tveksamt ett steg närmare mig men vågade inte röra vid mig. Jag ville inte heller att hon skulle göra det, utan ryggade undan med ryggen mot väggen.

»Alldeles nyss botade de med sin kraft en man som hade varit lam från födseln. Det var vid korintiska porten i templet», försökte Myrina berätta, men orden dog bort och hon stirrade oroligt på mig.

»Än sedan», sade jag. »Jag tvivlar inte alls på deras kraft. Men vad angår den mig. Jag har sett under tillräckligt. De rör mig inte.»

»Petrus tog honom vid handen och lyfte honom upp från hans brits», berättade Myrina stammande. »Och hans fötter och vrister fick genast stadga. Alla som fanns i templet sprang genast till Salomos pelargång. Där hoppar han nu med höga språng och prisar Gud inför alla, folk som är misstrogna känner på hans fötter och Petrus förkunnar syndernas förlåtelse.»

»Vilken rolig cirkus för judarna», sade jag spefullt.

Myrina kunde inte behärska sig längre, utan grep mig med bägge händerna om armarna, ruskade om mig och frågade med tårar i ögonen: »Vad går det åt dig och vad har hänt dig, Marcus.»

Jag förhärdade mig och sade: »Gråt du, Myrina. Det blir inte de enda tårar du kommer att få gråta för min skull. Det förstår jag redan.»

Myrina släppte mig, torkade sig hastigt i ögonen och knyckte på sin smala nacke. Hon blev röd i ansiktet av vrede, stampade i golvet och sade: »Tala så man förstår. Vad har hänt.»

Kylig och bitter betraktade jag henne, såg på varje drag som ännu samma morgon hade varit mig kärt och försökte fatta vad det var jag

hade trott mig se hos henne. Tvärs genom hennes ansikte såg jag Tullias strålande ögon och njutningsmatta och stolta mun. Jag visade henne brevet och sade:

»Tullia har skrivit. Hon väntar på mig i Alexandria.»

Myrina stirrade långt på mig. Hennes ansikte blev litet och smalt. Så sjönk hon på knä på golvet och böjde huvudet, och jag tror att hon bad, fastän jag inte såg henne röra läpparna. Alla mina tankar hade liksom stelnat. Jag bara såg på hennes gyllengula huvud, och någonstans ifrån föll mig tanken in att det bara skulle behövas ett blixtrande svärdsslag för att hennes huvud skulle falla till golvet och jag vara fri från henne. Tanken var så roande att jag skrattade till.

Om en stund steg Myrina upp utan att se på mig och började samla ihop mina tillhörigheter och lägga fram mina kläder. Först blev jag förvånad, sedan förfärad, och till slut kunde jag inte låta bli att fråga: »Vad tänker du göra. Varför samlar du ihop mina saker.»

Hon räknade tankspritt på fingrarna. »En livklädnad och resemanteln är i tvätten», sade hon och svarade först därefter: »Du tänker ju ge dig av. Du skall ju fara till din Tullia. Jag gör dina saker i ordning. Det är min syssla.»

»Vem har sagt att jag tänker fara», ropade jag häftigt, grep henne om handlederna och tvingade henne att låta sakerna ligga. »Något sådant har jag aldrig påstått. Jag bara berättade om brevet så att vi tillsammans skulle besluta.»

Men Myrina skakade på huvudet. »Nej, nej», invände hon. »I ditt hjärta har du redan beslutat dig. Om jag försökte hindra dig skulle du bara börja bära agg till mig. Visserligen är du svag, och kanske skulle jag kunna förmå dig att stanna om jag vädjade till riket, men du skulle aldrig förlåta mig det i hela ditt liv. Du skulle alltid gnagas av misstanken att det var för min skull du hade avstått från din ovärderliga Tullia. Därför är det bäst att du far till henne. Du kan inte svika henne om hon en gång väntar på dig.»

Jag trodde inte mina öron. Det var som om Myrina hade hållit på att glida bort från mig, så att jag skulle ha mist den enda vän jag ägde att ty mig till. »Men», stammade jag, »men.» Mer än så fick jag inte sagt.

Till slut varkunnade sig Myrina, tog orden ur munnen på mig och förklarade: »Det här är en sak som jag inte kan hjälpa dig med. Du måste själv besluta och svara för beslutet.» Hon smålog vemodigt och fortsatte: »Jag skall underlätta ditt beslut. Res till din Tullia du, låt henne sveda dig och sticka dig med glödande nålar och fördärva dig.

Så pass mycket har du berättat om henne att jag anar hurdan hon är. Men naturligtvis skall jag en dag följa efter dig och när tiden är inne skall jag ta hand om vad som finns kvar av dig när hon har övergett dig. Du behöver inte vara rädd att förlora mig. Jesus från Nasaret har gett dig åt mig. Gå, om frestelsen är så oemotståndlig att du inte kan kuva den. Säkert kommer han att förlåta dig, liksom också jag i mitt hjärta förlåter dig därför att jag känner dig.»

Då hon talade så sansat till mig greps jag av en allt starkare motsträvighet i fråga om Tullia, och i tankarna gick jag igenom alla de förödmjukelser och plågor som hon skulle komma att vålla mig för att skydda sin egen njutning. Till slut ropade jag:

»Tyst med dig, Myrina, din galning. Tänker du skicka mig till ett offer åt en grym och njutningslysten kvinna. Det skulle jag inte ha trott om dig. Borde du inte snarare stärka mig och min svaghet. Jag känner inte igen dig. Hur kan du göra mig detta.»

Jag fortfor uppretat: »Jag hade alls inte i mitt hjärta beslutat fara till henne, som du påstår, utan jag hoppades att du skulle hjälpa mig. Och jag tänker inte fara till Alexandria. Jag undrar bara hur jag bäst skall förklara allt för henne. Jag borde väl skriva några ord. Annars kan hon tro att jag har försvunnit på resan.»

»Vore det någon skada», frågade Myrina stillsamt. »Eller fordrar din manliga stolthet nödvändigt att du förödmjukar henne skriftligt genom att meddela att du inte vill veta av henne.»

»Tullia har själv förödmjukat mig tusen gånger», sade jag surt.

»Skulle du vilja besvara ont med ont», frågade Myrina. »Låt henne hellre tro att du är spårlöst försvunnen. På så sätt kränker du inte henne som kvinna. Hon har säkert andra vänner och tröstar sig snart.»

Hennes gissning träffade så rätt att det skar i mig. Men smärtan var inte längre annorlunda än då man rör med tungan vid stället där man har fått en värkande tand utdragen. En ofantlig känsla av befrielse betog mig som om jag hade blivit frisk efter en långvarig sjukdom. »Myrina», sade jag. »Du har kommit mig att förstå att jag inte står ut ens med tanken på att förlora dig. Myrina, du är inte bara en syster för mig. Myrina, jag fruktar att jag älskar dig som en man älskar en kvinna.»

Myrinas ansikte började åter stråla för mina ögon som en ängels ansikte. Skön blev hon för mina ögon då hon sade: »Myrina och Marcus, vi två. I ditt hjärta vet du att jag är dig vad du bara vill. Men vi måste besluta vad vi skall göra av vårt liv.»

Hon tog mig vid handen och drog mig försiktigt ned bredvid sig på

en bänk och började tala som om hon länge hade tänkt på saken: »Jag bär på en stark längtan efter att hans lärjungar skall döpa mig och lägga händerna på mitt huvud i Jesus Kristus från Nasarets namn. Kanske skulle jag på det sättet få kraft av deras kraft, till att stå ut med det här livet, och bli delaktig av riket och av anden som sänkte sig över dem som eldslågor. Men jag är inte jude och du är inte heller jude. Ändå döper de utan att tveka fromma proselyter från andra länder, män som låter omskära sig och följer lagen i dess helhet. Men jag har hört sägas att det också finns portproselyter, gudfruktiga män som inte låter omskära sig, men som förkastar avguderi och inte bespottar Gud och inte utgjuter människoblod. Blodskam, tjuvnad och föda av blod är dem förbjudet, och de måste leva ett liv i fromhet. Kanske skulle de gå med på att döpa oss som sådana portproselyter, om vi ber dem enträget om det.»

Jag skakade på huvudet och sade: »Det där känner jag till och har ofta tänkt på det. Jag har inte längre några andra gudar efter att ha mött Jesus från Nasaret, Guds son. Det skulle inte vara särskilt svårt att hålla de där buden, och varför skulle jag inte kunna nöja mig med att äta kött som är slaktat på judiskt vis. Kött som kött. Men jag kan inte förstå att det skulle göra mig godtagbar. Ett fromt liv kan jag inte förbinda mig att leva, eftersom jag inte är from hur mycket jag än skulle vilja det goda. Det hör till de få saker jag vet med säkerhet om mig själv. Du misstar dig förresten också om du tror att de skulle gå med på att döpa någon som bara är portproselyt, hur mycket jag än skulle dundra på porten. De är obarmhärtigare än sin mästare.»

Myrina nickade och höll mig hårt i handen och medgav undergivet: »Säkerligen är min önskan bara en barnslig önskan. Jag tror inte att jag skulle bli hans mer än jag redan är det, också om de döpte mig och lade handen på mitt huvud. Låt oss ge upp det hoppet och följa hans väg sådan han själv har visat oss den. Låt oss be om att hans vilja skall ske och hans rike komma. Han är själv sanningen och barmhärtigheten. Jag tror att det är nog för oss att vi själva har fått se honom.»

»Hans rike», sade jag. »Vi kan inte annat än vänta. Men vi är två. Det är säkert lättare för två att följa vägen än för en ensam. Det är så han är barmhärtig mot oss.»

Vi begav oss likväl ännu inte bort från Jerusalem, utan först skrev jag mig allt detta till minnes så som det har hänt, även om det kanske inte är någonting desto märkvärdigare än det som hade hänt dessförinnan. Men jag vill i alla fall minnas noga att anden kom som ett

vindbrus och sänkte sig som eldtungor över Jesus från Nasarets tolv budbärare, så att jag aldrig mer skall tvivla på dem eller bedöma deras gärningar efter mitt eget huvud.

Under denna tid fängslade judarnas styresmän Petrus och Johannes, men för folkets skull måste de släppa dem igen redan nästa dag. och budbärarna lät sig inte skrämmas av hotelser utan de fortsätter modigt att förkunna. Jag tror att det är omkring tvåtusen människor som har slutit sig till dem sedan de botade den lame vid templets korintiska port. Och även dessa har i sina hem börjat bryta bröd och välsigna vin och inviga det till en odödlighetsdryck i Jesu Kristi namn, och det finns ingen som lider nöd bland dem, för de rika säljer verkligen sina gårdar och åkrar, och var och en får sig tilldelat vad han behöver. Jag tror att de gör så, därför att de ännu ser allting som i en spegel och tror att riket skall komma vilken dag som helst. Jag har likväl inte hört att Simon från Kyrene skulle ha sålt sin jord.

Då jag hade fått allt detta nedskrivet fick jag ett bud från Antonia om, att prokuratorn Pontius Pilatus kräver att jag omedelbart skall lämna Jerusalem och hela Judéen, hans förvaltningsområde. Om jag inte frivilligt vill resa min väg, kommer jag att fängslas av legionärer och föras inför honom i Caesarea. Varför han har bestämt detta vet jag inte, men av en eller annan orsak anser han synbarligen att det från romersk synpunkt är olämpligt att jag stannar i Jerusalem. Jag vill likväl inte råka den mannen igen. Därför har Myrina och jag beslutat att vandra till Damaskus. Varför vi valde just Damaskus beror på en dröm som Myrina har haft, och jag har ingenting att invända mot det. Damaskus ligger åtminstone åt rakt motsatt håll än Alexandria.

Innan vi bröt upp tog jag Myrina med mig till kullen utanför stadsporten, där jag den gången jag kom till Jerusalem såg Jesus från Nasaret korsfäst mellan två rövare. Jag visade henne även trädgården och graven där hans kropp hade blivit lagd och från vilken han stod upp då jorden skälvde. Men hans rike fanns inte längre där.